

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

ANDOVER-HARVARD LIBRARY

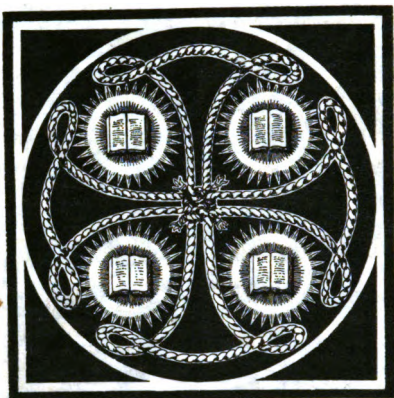

AH 5IXC 9

Harvard Depository
Brittle Book

NOVUM
TESTAMENTUM
GRAECE.

501.1896

NON DECEPTORE NEQUE IN DOLO

JAMES HARDY ROPES

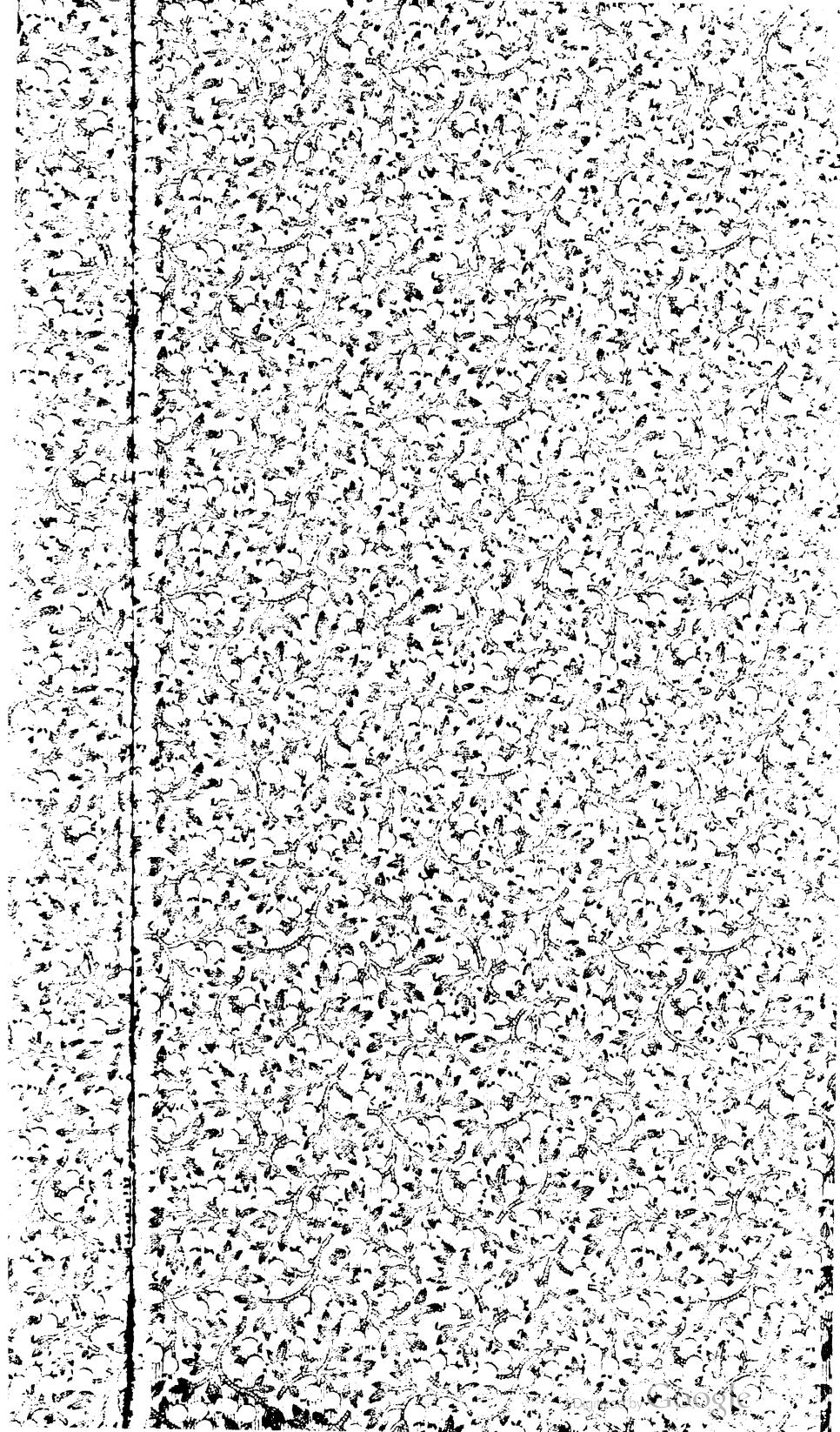
HARVARD DIVINITY SCHOOL

THE GIFT OF

ALICE · LOWELL · ROPES

1933

ANDOVER-HARVARD
THEOLOGICAL LIBRARY

James Hardy Rogers
Cambridge, 16 February 1878.

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.
NOVUM TESTAMENTUM
GRAECE.

Bible. N. T. Greek. 1896.

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM TESTAMENTUM

GRÆCÆ.

RECENSUIT

CONSTANTINUS DE TISCHENDORF.

EDITIO STEREOTYPA QUARTADECIMA

AD EDITIONEM VIII. MAIOREM

COMPLURIBUS LOCIS EMENDATAM CONFORMATA.

EX OFFICINA BERNHARDI TAUCHNITZ.

LIPSIAE MDCCCXCVI.

ANDOVER-HARVARD
THEOLOGICAL LIBRARY
CAMBRIDGE, MASS.

57.343

June 7, 1934

PROLEGOMENA.

I.

Primus Graecum Novum Testamentum edendum curavit Franciscus Ximenes de Cisneros archiepiscopus Toletanus, inseruitque addita interpretatione Latina vulgata editioni bibliorum polyglottae Complutensi, cuius volumen quintum efficit.¹ Prelo illud quidem exiit ineunte anno 1514, sequentibus intra triennium quinque voluminibus reliquis; sed anno demum 1520 Leonis X. litteris permissum est ut totum opus in lucem ederetur, neque id fere ante annum 1522 revera factum est. Hinc editio Novi Testamenti Graeca et Latina, quae Erasmo auctore ex officina Frobenii anno 1516 Basileae prodiit, principis editionis laudem sibi vindicat, repetita annis 1519, 1522, 1527, 1535. Complutensis editio unde fluxerit, non satis constat; haud dubie tamen, ut ipso textu probatur, ad codices recentiores instituta est indolis eiusdem qua sunt superstium plurimi; neque est quod horum numero eximatur codex ille a Leone X. ad edendum oblatus, nomine „eximiae vetustatis spectataeque fidei“ laudatus, nisi quod usus eius potius ad Vetus Testamentum Graecum quam ad Novum pertinuisse putandus est². Accessit autem ad fundamenti iniquitatem quod editores, Latinum textum maximi facientes³, in edendis Graecis non eam quae in tanto opere decebat diligentiam adhibuerunt⁴. Hac vero diligentia nec

¹ Primum Latine Biblia edita sunt circa annum 1452; earum editionum quae annum notatum habent princeps est editio Moguntina anni 1462. Eodem anno Moguntii Germanica Biblia primum edita sunt. Hebraica primum integra prodierunt Soncini anno 1488.

² Exactis ipsius bibliothecae Vaticanae a Carolo Vercellone nuper demonstratum est codices ad Card. Ximenium Roma missos Veteris Testamenti non item Novi fuisse. Cf. NiTi editionem meam oct. crit. mai.

³ Cf. verba in prologo ad lectorem (de Vetere Testamento) scripta: „Mediam Latinam B. Hieronymi translationem velut inter Synagogam et Orientalem ecclesiam posuimus, tamquam duos hinc inde latrones, medium autem Iesum i. e. Romanam sive Latinam ecclesiam collocantes.“

⁴ Luculentissimum indiligentiae exemplum habetur Hebr. 7, 3. ubi post verba *μένει ἱερὸν εἰς τὸ δηνακίον* hanc Euthaliani capituli partem: *ἐν ψ̄, ὅτι καὶ τοῦ Ἀβραάμ προεπι-*

magnus ille Erasmus Complutenses editores antecessit. Adhibuit is codices paucos maximeque Basileenses recentiore textu Byzantino nequaquam superiores. Vestigia summae festinationis in prima editione adhibitae nec plane extincta sunt in reliquis, maximeque, ut nuper luculenter Franc. Delitzsch docuit, apocalypsin deformant, quamvis quarta editio passim ad Complutensem emendata sit. Verba illa quidem celeberrima 1 Ioh. 5, 7 sq., postquam recte abfuerunt ab edd. 1. et 2., Erasmus in tertiam ac seqq. ex codice Montfortiano post Dublinensi saeculi XVI propter „adversariorum clamores“ recepit.

Nihilominus quum Complutensem tum Erasmicam textus Novi Testamenti Graeci conformationem per longum tempus ubique terrarum repetere placuit, mutatis plerumque paucissimis, saepe vero alterius lectionibus alteri immixtis. Hunc in modum comparatae sunt etiam Roberti Stephani docti typographi Regii Parisiensis editiones, quarum ille tertiam, quae anno 1550 prodibat, fere totam conformavit ad Erasmi quintam, exceptis multis apocalypsis locis quibus Complutensem sequi malebat. Hanc Roberti Stephani editionem, nomine Regiae clarum, per paucis ad codices ab Henrico Stephano conlatos mutatis secutus est Theodorus Beza inde ab anno 1565, rursusque Bezae editiones secuti sunt Elzevirii typographi Leidenses, qui inde ab anno 1624 Novo Testamento Graeco edendo operam navarunt. Qui quidem quum secundam editionem, quae anno 1633 prodibat, praepositis verbis his: *Textum ergo habes nunc ab omnibus receptum*, commendassent, factum est ut *textus recepti* nomen mox in omnium consuetudinem abiret. Idem est quo ad hunc usque diem viri docti utuntur ad significandum textum eum qui, paucis ex arbitrio potius quam via et ratione mutatis, per haec ultima duo saecula ex Elzeviriiis saepissime repetitus est, quamquam in re critica vel in pristino ipsorum apostolorum textu indagando perexiguam auctoritatem, passim adeo nullam, nusquam certe maiorem habet quam qui in plerisque codicibus recentiore aetate scriptis invenitur, quippe a quibus Erasmus, primus et principalis rationis Elzevirianae auctor, totus pependerit.

Dum vero haec Novi Testamenti Graeci ratio, sive Erasmi sive Stephani sive Bezae sive Elzeviriorum mavis dicere, in communi hominum doctorum usu erat, non deerat industria adeundi

μήθη, (ex margine) in textum inre- maluerunt, edentes *Βεελζεβούβ* et
pere passi sunt. Ipsa Graeca ad *Βελιαι*. Quod posterius (ab homini-
Latinum textum exegisse immerito bus Latinis ad vocem Hebraicam
taxati sunt, etsi duo nomina ad La- conformatum) ex incredibili errore
tinum usum quam Graecum scribere denuo C. Lachmannus recepit.

fontes antiquioris rationis in variis terris et nationibus propagatae. Hinc sensim ortus est apparatus Novi Testamenti criticus, in quo ad singulas textus partes ac particulas testimonia codicum Graecorum et vetustiorum et recentiorum, item antiquorum interpretum vel orientis vel occidentis, item scriptorum veterum, qui vel ipsum textum exscripserunt vel docte explicuerunt, tanquam in thesauro reponerentur: unde non modo textus sacri historia sed etiam emendandi textus plerumque editi et caussa et ratio disci poterant, praesertim quum simul ars critica excoli coepta esset. Horum studiorum nomine incluserunt opera trium Anglorum: Briani Walton (anno 1657), Iohannis Fell (anno 1675), Iohannis Mill (anno 1707). Quae omnia superavit editio L.L. Wetstenii Basileensis, quae Amstelodami anno 1751 et seq. voluminibus duobus prodiiit. Cuius operis opes criticas, post inprimis ab Altero Vindobonensi, Birchio Havniensi et Matthaeio professore Moscuensi auctas, exeunte saeculo decimo octavo Ioh. Iac. Griesbach Ienensis ad rem criticam revera promovendam ipsumque textum emendandum docta ratione convertere studuit. Vestigiis ille insistens Bengelii et Semleri testibus antiquis inter se assidue conlatis docuit, tres olim institutas esse textus Novi Testamenti recensiones, occidentalem interpretandi maxime studiosam, Alexandrinam grammatices vindicem, et mixtis priorum studiis Byzantinam. A qua ratione, frustra Matthaeii probris impugnata, subinde vero etiam Hugii et Eichhornii studiis exulta, proficiscens copiam immensam variantium lectionum in ordinem quendam redegit, additisque certis quum de auctoritate testium tum de probabilitate lectionum legibus hoc egit ut textum receptum sive Elzevirianum multis locis corrigeret. Editio Novi Testamenti Griesbachiana (prodiiit secundum 1796 tomo I., 1806 tomo altero) magna aequalium laude ornata multumque propagata est. Priorem partem quae evangelia complectitur novis curis auxit Dav. Schulzius anno 1827. Plures alii, ut Knappius, Schottus, Vaterus, Theilius, Hahnus, crisi Griesbachiana ita usi sunt ut Elzevirianam formam insertis probatissimis Griesbachii lectionibus ederent.

Brevi post editio prodiiit Augustini Scholz (vol. I. 1830; vol. II. 1836). Quo ille opere ut apparatus criticum allata plurimorum codicum notitia multisque lectionibus inde notatis vel confirmatis auxit, ita gravi detrimento affecit quod in adhibendis quum suis tum aliorum collectionibus criticis maxima usus est levitate atque socordia¹; praeterea quum codices recentiores

¹ Ea de re uberius disserui in prolegg. ed. 8. crit. mai. et iam N. T. anni 1859. pag. XCIX sqq.

lectionibus Havniae 1798, 1800, 1801; tertia a Micone Italo sumptibus Richardi Bentleii. Eam transcripsit Woidius transcriptamque edidit Henricus Ford in Appendice ad editionem Ni Ti e cod. ms. Alexandrino 1799. Tertiae supplementum Rich. Bentleius ita fieri iussit, ut non perscriberentur nisi loci secundis curis tractati. Quod postquam diu deperditum visum esset, 1855 contigit ut in lucem protraherem. Alia praeterea supplementa meis aliorumque curis accesserunt¹. Denique a. 1858 codicis editio dudum ab Ang. Maio suscepta prodiit, emendata curis Caroli Vercellone. Quam a perfectiore forma perquam alienam esse facile apparebat; neque multo praestantior erat quae anno post ipsius Maii curis adornata editio Ni Ti manualis prodiit. Nihilominus ad Maii exemplum ediderunt alii: Londini eodem anno (ex officina Lips. Teubneriana) anonymus, Lugduni Bataavorum 1860 A. Kuenen et C. G. Cobet, Ratisbonae a. 1862 Val. Loch, Berolini 1862 Phil. Buttmann. Anno denique 1866 ego adsequutus sum quod tam diu desideraveram. Romae enim mihi concessum est ut magnam Ni Ti partem perscrutarer, reliquam certe percurrerem. Qua re contigit innumeris quum Maii tum aliorum errores corrigere et quae ratio atque aetas correctionum per codicem frequentissimarum esset perspicere. Hinc anno 1867 mea cura prodiit Nov. Test. Vaticanum, quod ipso titulo „post imperfectos Maii aliorumque labores ex ipso codice editum“ dixi. Accessit a. 1869. Appendix cum emendationibus et supplementis, addita insuper eius editionis censura quae nuperrime (a. 1868.) Romae auspiciis Pii IX. typis Sinaiticis exscribi coepta est. Denique huc spectant, quae 1870. edidi, Responsa ad calumnias Romanas.

† et †† B ad apocalypsin, codex Vat. nr. 2066, olim monachorum Basilianorum in urbe nr. 105. Anno 1843 variantes lectiones omnes editioni meae Lips. I. inter paucas horas adscribere conatus sum indeque in Monum. sacr. ineditis p. 407—432. a. 1846 edidi. Inseruit vero etiam eiusdem codicis verba A. Maius editioni suae biblicorum Vaticanorum et quae inde derivata est editioni Ni Ti manuali. Postquam vero 1866 mihi contigit editiones et meam et Maianas ad ipsum codicem corrigere, rursus edidi in Appendice Ni Ti Vaticani a. 1869. Scriptus videtur circa initium octavi saeculi.

¹ Ex Bartoloccii et Birchii conlationibus, additis meis lectionibus et ut vult aliquot suis, fluxit editio quam „ad fidem codicis principis Vaticani“ a se institutam dixit Ed. de Muralto. Cf. N. T. meum Lips. 1849 prolegg. p. XLVII sqq. (1859 p. CXII sq.). Quem idem postea addidit „Recensum locorum“ etc., de eo exposui in Novi Test. Sinaitici mei (a. 1863) prolegg. p. XXVII sq.

†† C codex Ephraemi Syri rescriptus in bibl. Imp. Paris. nr. 9. Fragmenta quae continet plus dimidiam totius Novi Testamenti partem efficiunt. Scriptus videtur ante med. saec. V. (c*), uno fere saeculo post primum correctus (c**), secundum correctus et ad usum ecclesiasticum instructus saeculo fere nono (c***). Denique saeculo XII. scripturis antiquis spongia deletis suprascripti sunt tractatus Ephraemi Syri Graece versi. Totum codicem per annos 1840—1842 Parisiis a me diligenter excussum edidi Lipsiae 1843 (fragmenta Novi Test.) et 1845 (fragmenta Veteris Test.).

† D codex Bezae Cantabrigiensis. Textum evangeliorum una cum actibus apostolorum Graecum et Latinum continet, in evangeliiis Matthaei et Iohannis et in actibus passim mutilum, aliquoties etiam posterioribus curis suppletum. Scriptum existimo circa med. saec. VI. Splendide edidit Kipling Cantabrigiae 1793; rursus a. 1864 emendatius edidit F. H. Scrivener.

†† D ad epistulas Pauli, codex Claromontanus a Beza possessore dictus, nunc in ampliss. bibl. Paris. nr. 107. signatus. Continet Graece et Latine epistulas Pauli omnes quattuordecim, paucis versibus exceptis. Scriptus videtur saeculo sexto medio; postea, in primis saeculis ut videtur septimo et nono, a pluribus viris doctis ad varios codd. et Graecos et Latinos correctus est. Duo folia deletis Euripideis rescripta. Utrumque textum per versus scriptum una cum lectionibus variorum correctorum plus mille edidi anno 1852.

†† E ad evangelia, codex Basileensis A N III. 12. Evangelia habet integra, nisi quod quinque Lucae folia perierunt, quorum tria minutis litteris suppleta sunt. Saec. VIII. med.

† et †† E ad actus apostolorum, codex Laudianus Bodleianus est, scriptus stichometrica. Graeco textui adiunctus est Latinus vetus. Postquam e Sardinia in Angliam pervenit, iam a Beda Venerabili (obiit 735) ad commentarios adhibitus est. Hiat 26, 29—28, 26. Edidit 1715 Oxonii Thomas Hearne editione perquam vitiosa, quam nuper etiam Ed. Hansell ad N. T. suum integris antiquissimorum codicum scripturis compositum adhibuit. Ipse edidi in Monum. sacrorum volumine 9. a. 1870. Saec. fere VI. exeunt.

†† E ad Pauli epistulas, codex Sangermanensis, post incendium abbatiae S. Germani Parisiis a Dubrowskio comparatus indeque postea Petropolitanus factus. Is per totam partem Graecam nil est nisi Claromontani codicis identidem iam correcti apographum satis vitiosum. Ad Latina vero, quae et ipsa passim ineptissime ex Claromontano transcripta sunt, simul alius

Nov. Test. ed. Tŷ.

B

codex adhibitus est. Cf. Codicis Clarom. mei prolegg. p. xxv sq. Passim hiat. Pro scripturae similitudine eiusdem cum cod. evv. Δ similibusque aetatis ac patriae habendus est.

† F ad evangelia, codex Boreeli, nunc Rheno-Traiectinus. Continet evangelia, sed folia permulta periere, quorum nonnihil Wetstenii tempore nondum avulsum erat. Lectiones variantes a Matth. 7, 6 usque Luc. 11. Wetstenius suis inseruit commentariis. Anno vero 1843 H. E. Vinke edidit Iodoci Heringa disputationem de codice Boreeliano, adscriptis omnibus codicis lectionibus. Saec. IX.

†† F^a codex Coislinianus Parisiensis. Pauca evangeliorum, actuum et epistularum fragmenta in Octateuchi margine citata. Edidi in Monumentis sacris ineditis Lips. 1846 p. 400 sqq. Scripta sunt saeculo fere ineunte septimo.

† F ad Pauli epistulas, a monasterio Augiae Maioris in Helvetia codex Augiensis dictus est, post a Rich. Bentleio emptus atque a filio fratris eius collegio Cantabrigiensi S. Trinitatis donatus. Continet inde a Rom. 3, 19 Graece et Latine epistulas Pauli tredecim, lacunis paucis, item ad Hebraeos epistulam Latine. Hic codex et Boernerianus Dresdensis ad idem exemplar Graecum conformati sunt, etsi passim differunt. Latina ab interpretatione Hieronymi multo magis quam ab Italo textu pendent. Accurate post imperfectissimum Wetstenii laborem contuli 1842. Utrumque vero textum Frid. Henr. Scrivener accuratissime edidit Cantabrigiae 1859. Saec. IX. exeunt.

†† G ad evangelia, codex Andreae Seidelii, qui cum codice evv. H ex oriente attulit, nunc Harleianus 5684 Musei Britannici. IV evangelia continet, locis multis mutilus, passim minutis litteris suppletus. Saec. fere X.

° G ad actus apostolorum, fragmentum Petropolitanum ex collectione mea orientali anni 1859. Continet Act. 2, 45 usque 3, 8. Saeculi VII.

† G ad epistulas Pauli, codex Boernerianus bibl. Reg. Dresdensis. Graecus epistularum tredecim textus, quem paucis deperditis continet, ex eodem fonte cum codice Augiensi (F) haustus est, Latina vero versio interlinearis non Hieronymi sed Itala est. Totum edidit Chr. Fr. Matthaei Misenaë 1791. Saec. IX. exeunt.

†† H ad evangelia, codex Andr. Seidelii, nunc Hamburgensis bibliothecae publicae. Textum IV evangeliorum continet, sed multis locis mutilum. Post Christophor. Wolfium accuratissime contulit 1850 S. P. Tregelles; post eum anno 1854 et ipse examinaui et passim contuli. Eiusdem cum G aetatis.

†† H ad actus apostolorum, codex est Mutinensis nr. 196.

Plura desiderantur, quorum partem supplevit antiquus corrector, partem alius satis recens. Prima huius codicis notitia debetur Scholzio. Saeculi fere noni est.

† et ° H ad epistulas Pauli, cod. Coislin. nr. 202 in bibl. Imp. Paris. Sunt folia 14, quorum duo ex sexaginta annis Petropoli habentur, olim tegumento alius codicis agglutinata et ex Atho monte Parisios translata. Continet fragmenta epistularum ad Cor. prioris, ad Gal., prioris ad Tim., ad Tit., ad Hebr. Edidit, neglectis et erratis paucis, Montefalconius in Bibliotheca Coislin. p. 251. His accedunt ex collectionibus Porfirii episcopi et Antonii archimandritae folia quattuor, quae in Monum. meis sacr. ined. prodibunt. Ad eundem vero codicem etiam fragmenta ep. ad Hebr. (10, 1—7. 32—38) Mosquensia pertinent, de quibus olim a Matthaëio explicitum ac nuper in Speciminibus palaeographicis episcopi Sabas relatum est. Anno 1868. ipse Mosquae transcripsi indeque foras dabo. Saeculi VI.

†† I: codex bibl. Imp. Petropolitanae, ad quam nuper ex collectionibus meis transiit. Folia sunt palimpsesta 28, septem antiquissimorum codicum reliquiae, quorum tres saeculo quinto, duo sexto, duo alteri septimo scripti videntur. Fragmenta continent quattuor evangeliorum librique actorum, item epistularum ad Corinthios prioris et ad Titum. Edidi in Monumentorum sacror. nova collectione, vol. I. anno 1855.

†† P: fragmenta pauca palimpsesta evangelii Iohannis saeculo fere quinto scripta. Continet codex Syriacus hymnorum Severi in Museo Britannico num. 17,136 insignitus. Edidi in Monum. sacr. ined. Nov. Coll. vol. II. rursusque nuper exegi edita ad ipsum codicem.

†† K ad evangelia, codex Imp. Parisiensis nr. 63. ab insula unde anno 1673 in bibliothecam Colbertinam pervenit plerumque Cyprius dictus. Continet evangelia IV integra. Saec. IX. med. vel exeunt.

K ad epistulas catholicas et Paulinas, codex Mosquensis S. Synodi nr. 98. ex Atho monte petitus. Continet omnes Novi Test. epistulas exceptis aliquot capitibus. Contulit Chr. Fr. Matthaëi, accurateque descripsit in ed. epp. Pauli ad Romanos etc. Rigae 1782. p. 265 sqq. Ipse percurri a. 1868. Saec. fere IX.

†† L ad evangelia, codex Imp. Paris. nr. 62. Textum evangeliorum integrum praebet exceptis locis quinque. Anno 1846 totum inserui meis Monumentis sacris ineditis p. 57—399. Saec. fere VIII.

†† L ad actus et epistulas, codex bibl. Romanae Angelicae A 2. 15, antea Passionei cardinalis. Incipit Act. 8, 10. et deficit Hebr. 13, 10. Saec. IX. exeunt.

B*

†† M codex Imp. Paris. signatus numero 48, olim abbatis Des Camps. Evangeliorum textum integrum habet. Saec. IX. fere exeunt.

†† M ad epp. Pauli: fragmenta duo, altera Hamburgensia (ex ep. ad Hebr.) altera Londinensia (ex epp. ad Cor.). Edidi in *Anecdosis sacr. et prof.* 1855 pag. 174 sqq. (Editione 1861 repetita correxi quattuor locis vitiose typis exscripta.) Saec. IX.

†† et °N: sunt evangeliorum codicis purpurei auroque et argento scripti fragmenta. Primum foliorum duorum Vindobonae, alterum (antea J evv.) quattuor foliorum Londini, tertium (antea Γ evv.) sex foliorum Romae servantur. Desumpta sunt ex evv. Matthaei, Lucae et Iohannis, scriptis sexto ut videtur saeculo. Edidi a. 1846 in *Monumentis sacr. ined.* p. 10—36. Nuper vero eiusdem codicis folia 33 ex evang. Marci (6, 53—15, 23) desumpta in insula Patmo Iohannes Sakkelion vir clarissimus invenit accurateque descripta ad me misit. Prohibunt proxime in *Monumentorum meorum volumine* 8.

°N ad epp. Pauli: duo folia Petropolitana, alterum ep. ad Gal. (5, 12—6, 4) alterum ad Hebr. epistulae. Saeculi videntur IX.

† et †† O codex Mosquensis S. Synodi nr. 120. Folia octo ex Atho monte advecta, a bibliopego codici homiliarum Chrysostomi agglutinata. Continent fragmenta evangelii Iohannis cum scholiis. Edidit Chr. Fr. Matthaei, cui est codex 15., in ed. epp. Pauli ad Thess. et ad Timoth. Gr. et Lat. Rigae 1785. p. 258—260. Nuper ipse ex codice descripsi. Noni fere saeculi.

††† O^a O^b O^c O^d O^e: his siglis insignire placuit quae hymnorum a Luca evangelista traditorum (1, 46 sqq. 68 sqq. 2, 29 sqq.) exempla habentur in cdd. uncialibus Guelferbytano, Bodleiano, Veronensi, Turicensi, Sangallensi. O^a edidi in *Anecd. sacr. et prof.* p. 206 sqq. O^d locum habet in *Monumentorum meorum vol. quarto*. O^c Blanchinus edidit in psalterio duplici quod adiunxit Vindiciis canonic. scripturar. Romae 1740. Accedunt nota O^f iidem hymni ex psalterio Abrahami de Noroff Petropoli a me hausti.

°O ad epp. Pauli: duplex est folium saeculi fere VI, quo continetur 2 Cor. 1, 20—2, 12. ex oriente a. 1859. mea opera Petropolin perlatum. Prohibet *Monum. sacr. ined. vol. VIII*.

°O^b ad epp. Pauli: folium saec. VI. quod 1868. Mosquae vidi. Continet cum lacunis Eph. 4, 1—18.

††P codex Guelferbytanus rescriptus, cuius antiqua sacri textus scriptura saeculi fere sexti superscriptum habet textum Latinum Isidori Hispalensis. Quae legere poterat edidit Franc.

Ant. Knittel in Ulfilae versione Gothica etc. Brunsvic. (1762) p. 55—100. Sed multo plura ipse erui, eaque continet Monumentorum meorum vol. VI. Fragmenta multa Lucae, aliqua Matthaei, pauca Marci et Iohannis.

†† P ad actus et epp. cath., item ad epp. Pauli et ad apocalypsin: codex est palimpsestus, quem quum in libris Porfirii episcopi Petropoli vidissem et quas pretiosas sacrorum librorum reliquias contineret primus perspexissem, Porfirius exeunte anno 1862 benevole ac liberaliter mihi tradidit ut evanidas scripturas eruerem. Quod postquam mihi contigit, alteras partes in Monumentor. vol. V. edidi, alteras volumine VI. Videtur IX. saeculi.

†† Q codex Guelferbytanus rescriptus. Sunt fragmenta evv. Lucae et Iohannis in eodem codice Isidori, de quo ad P diximus, reperta, saeculo fere fragmentis P priora. Post imperfectam Knittelii editionem edidi in Monumentorum meorum volumine III.

° Q ad epp. Pauli significat fragmenta aliquot epistulae prioris ad Cor., quae e foliis papyraceis quinti fere saeculi a Porfirio in oriente repertis a. 1862. Petropoli eruere mihi contigit.

†† R codex rescriptus Musei Britannici ex monasterio Coptico deserti Nitriensis allatus. Continet sub textu Syriaco uberrima evangelii Lucae fragmenta saeculo VI scripta. Edidi 1857 in Monum. sacr. vol. II. pag. 1 usque 92. Addam ibidem vol. 8. nonnihil supplendi et corrigendi caussa.

†† S codex Vaticanus nr. 354. Evangelia quattuor integra habet. „Bis diligenter“ se contulisse Birchius affirmavit, sed permulta anno demum 1866. ex ipso codice a me correcta sunt. Exaratus est anno 949.

† et ° T^a cod. Borgianus 1. in collegio Romano pro propaganda fide depositus. Continet capitum 6. 7. 8. evangelii Iohannis fragmenta, quae ad latus habent versionem Coptam Thebaicam. Edidit Aug. Ant. Georgi in Fragmento evang. S. Ioh. Graeco-copto-thebaico etc. Romae 1789. Saec. fere V. Accesserunt autem nuper duo fragmenta Sahidica Graeca (Lc. 12, 15—13, 32. Ioh. 8, 33—42.) in Woidii conlationibus excerpta. Praeterea accedunt Lc. 22, 20—23, 20, quae fragmenta postquam Bradley H. Alford in usum fratris Henrici contulit, 1866. ipse Romae descripsi et ad edendum praeparavi. Plura etiam in ed. Georgiana corrigenda inveni.

° T^b diximus fragmenta evangelii Iohannis Petropolitana nuper a me inventa, quae VI. fere saeculo scripta magnam cum

Borgianis similitudinem habent. In lucem proditura spero in Monumentorum meorum vol. VIII. Continent Ioh. 1, 25—42. 2, 9—4, 14. 4, 34—50.

° T^c: plura fragmenta capitum 14 et 15 evangelii Matthaei, pro scriptura et textu cum fragmentis T^a et ^b cognata. In oriente invenit Porfirius episc.

° T^d: nonnulla evgg. Matthaei, Marci, Iohannis fragmenta, quae in nupero itinere Romano ex membranis Borgianis Sahidicis Graecis protraxi. Eis quae T^a diximus paulo recentiora.

† U codex Venetus Marcianus class. L nr. VIII. olim Nannianus. Sunt evangelia IV integra. Saeculi IX. vel X.

V codex Mosquensis S. Synodi. IV evv. continet saeculo fere nono scripta usque Ioh. 7, 39, a quo inde loco manus recentior saeculi fere XIII. litteris minutis scripsit. Praeterea desideratur nonnihil in Matthaeo. Chr. Frid. Matthaei „bis diligentissime“ contulit, ipse tantum percurri.

†† W^a codex Imp. Paris. nr. 314. Sunt duo fragmenta evangelii Lucae, octavo fere saeculo scripta. Edidi 1846 in Monumentis sacr. ineditis p. 51—56.

†† W^b codex Neapolitanus rescriptus foliorum 14, quorum anno 1843. unum legi, in quo est Marc. 14, 32—39. Haec edidi in annalibus Vindob. 1847. Reliqua fragmenta Mt. 19, 14—28. 20, 23—21, 2. 26, 52—27, 1. Mc. 13, 21—14, 67. Lc. 3, 1—4, 20. anno 1866. legi. Eiusdem cum W^a et aetatis et indolis sunt.

†† W^c: folia tria Sangallensia, quibus quae olim Marci et Lucae fragmenta scripta erant (Mc. 2, 8—16. Lc. 1, 20—32. 64—79), ad librorum palimpsestorum modum fere deleta sunt. Quae inde eruere contigit edidi in Monum. meorum volumine III. Saec. IX.

† W^d: fragmenta trium capitum (7. 8. 9.) evgl. Marci saeculo fere nono scripta, quae anno 1862. in collegio S. Trin. Cantabrigiensi vir clarissimus Bradshaw in membranis detexit quibus liber Gregorii Naz. compactus erat. Edidit Bradshaw tabulis photographis.

†† W^e: fragmenta pauca capitis quarti evangelii sec. Ioh., quae anno 1865. ex libris collegii Oxon. ad aedem Christi primus protraxit doctissimus socius eius collegii Kitchin. Simillima fragmentis eiusdem evangelii Mosquensibus quae siglo O apud nos utuntur.

†† X codex bibliothecae universitatis Monacensis. Sunt fragmenta plurima IV evangeliorum, quorum textui additi, passim

interiecti sunt complurium patrum inprimis Chrysostomi commentarii. Saec. IX. vel X.

†† Y codex bibliothecae principalis Barberinae nr. 225. octavi fere saeculi. Fragmenta evang. Iohannis: 16, 3—19, 41. Edidi in Monumentis sacr. 1846 p. 37—50.

† Z codex Dublinensis collegii S. Trin. rescriptus. Insunt plurima ev. Matthaei fragmenta, sexto fere saeculo scripta. Edidit Io. Barrett, Dublinii 1801. Postea emendavit S. P. Tregelles.

†† Γ codex quattuor evangeliorum nuper ex oriente a me allatus, magna codicis Cyprii i. e. K evangeliorum similitudine conspicuus. Lucae textus integer superest, item Marci exceptis 3, 35—6, 20. Accedunt fragmenta ex 10 capp. Matthaei et 8 Iohannis capitibus. Atque haec quidem ex anno 1855 Bodleiana sunt. Ex itinere vero meo anni 1859 pervenerunt Petropolin: Mt. 1, 1—5, 31. 9, 6—12, 18. 14, 15—20, 25. 23, 13 usque finem. Ioh. 1, 1—6, 13. 8, 3—15, 24. 19, 6 usque finem. Quibus in foliis Petropolitans subscriptio ad finem ev. Ioh. inventa est, qua annus Christi 844 notatus videtur. Cf. Notitiam meam ed. cod. bibl. Sinait. etc. pag. 53.

† Δ codex Sangallensis cum versione Latina interlineari. Quattuor evv. habet integra praeter Ioh. 19, 17—35. Noni fere saeculi. Ad similitudinem ipsius libri manu scripti edidit H. Ch. Mich. Rettig Turici 1836.

†† Θ^a codex Tischendorffianus I. bibliothecae universitatis Lipsiensis. Sunt folia quattuor, quorum tertium fere perit, Matthaei fragmentis completa. Edidi in Monumentis sacr. ined. p. 1—10. Saeculi VII. fere medii. Post accesserunt fragmenta aliquot de Mt. 12, 17—19. 23—25. decerpta. Haec edita sunt in Monumentor. nov. coll. vol. II. p. 321.

° Θ^b Θ^c Θ^d: his siglis in numerum codicum evangeliorum recepimus varias textus antiquissimi reliquias, quas cum tot aliis monumentis ex nuperrimo itinere meo orientali bibliotheca Imp. Petropolitana habet. Θ^b significat folia sex VII. fere saeculi, quibus Matthaei et Marci fragmenta supersunt; Θ^c folium unum saeculi VI, in quo est Mt. 21, 19—24. Eodem nomine comprehendimus fragmenta ev. Ioh. (18, 29—35) a Porfirio reperta saeculi eiusdem. Θ^d folium dimidium est cum fragmentis cap. 11. ev. Lucae, saeculi fere 8. De quibus omnibus volumini VIII. Monumentorum meorum reservatis vide praeter Prolegg. ed. octav. crit. mai. Notitiam ed. cod. bibl. Sinait. etc. p. 50. His accedunt Θ^e Θ^f Θ^g Θ^h ex Porfirii collectionibus. Θ^e fragmentum est ev. Mt. (26, 2 sqq.), Θ^f fragmenta continet evv. sec. Matthaeum (capp. 26 et 27) et sec. Marcum (capp. 1 et 2), Θ^g frag-

mentum ev. Iohannis (6, 13 sqq.). Omnia haec tria eiusdem saeculi VI videntur esse. Quarto vero loco (Θ^h) recensenda sunt folia tria Graeca Arabica saeculi IX. vel X., quae ad Matthaei capp. 14 et 25 pertinent. Foras dabimus Monumentor. volumine 8.

†† Δ codex evangeliorum Lucae et Iohannis integer, noni potius quam octavi saeculi. Antea meus, nunc Bodleianus Oxoniensis. Huc confer quae in Notitia ed. cod. bibl. Sinait. etc. p. 58 sq. notata sunt de alteris quasi eiusdem evv. codicis partibus minusculo litterarum genere scriptis item prolegg. ed. VIII. mai.

Ξ: hoc siglo S. P. Tregelles designavit fragmenta evangelii Lucae palimpsesta a se eruta. Pervenit codex iste recentiore scriptura evangelistarum continens quadraginta ante annis ex insula Zacynthi in bibliothecam societatis biblicae Londinensis (British and Foreign Bible Society). Antiquior scriptura octavi saeculi videtur esse; quae supersunt Lucae fragmenta, ad capp. priora undecim pertinent. Textus plerumque cum ΝΒCDL consentit, praetereaque eadem cum cod. Vaticano capitulorum notatione insignis est. Anno 1861 Tregelles edidit Londini libro splendido, cui titulus est: Codex Zacynthius.

Π: hoc denique siglo insignivimus codicem quattuor evv. noni saeculi, quem quum nuper apud Smyrnenses invenissem, possessoris nomine imperatori Alexandro II. obtuli. Descripti in Notitia ed. cod. biblior. Sinait. etc. p. 51 sq., item in Prolegg. ed. octav. crit. mai.

Ad haec et antiquissima et gravissima documenta Graeci Novi Testamenti accedunt codices minusculis litteris inde a saec. nono exeunte usque ad saec. 16. scripti, qui quum maximo sint numero, exigua tamen auctoritate sunt. Longe enim plurimi magna insignes consensione eam exhibent formam quae per regnum Byzantinum communi usu recepta erat. Tamen sunt etiam haud pauci in quibus antiquioris lectionis vestigia supersunt. Evangeliorum codices minusculi innotuerunt plus 500, insuper evangelistaria, i. e. libri liturgici lectionibus evangelicis compositi, plus 200, quorum fere 60 uncialibus litteris sed maximam partem saeculis demum 10. 11. 12. scripta sunt. Actus apostolorum et epistulas catholicas minusculorum codicum plus 200 continent, item Paulinas epistulas plus 300, apocalypsin plus 100. Praeterea lectionaria quae lectiones ecclesiasticas ex actibus et epistulis continent plus 60 reperta sunt.

II.

VERSIONES ANTIQUAE.

A Graecis codicibus, qui primum merito in subsidiis criticis locum obtinent, ad antiquas versiones, alteram horum subsidiorum classem, pergendum est. Harum septem: Aegyptiaca, Aethiopica, Arabica, Armenica, Georgiana, Persica, Syriaca, ad orientem pertinent, quinque: Latina, Gothica, Slavonica, Anglosaxonica, Francica ad occidentem. Quae omnes ut gravissima sunt monumenta fidei Christianae per terrarum orbem manantis, ita textus sacri historiam inlustrant et studia adiuvant eiusdem textus ad pristinam integritatem revocandi. Non omnes vero eadem auctoritate critica sunt, quae ex tribus potissimum rebus pendet. Quaeritur enim primum an interpretes ex ipso Graeco fonte hauserit; tum qua fide, qua dexteritate Graecum reddiderit; tertium an ipsius interpretationis textum antiqua fideque digna monumenta conservaverint. His diligenter perpensis sequitur, quattuor imprimis, duas alteras orientis, alteras occidentis, ad rem criticam valere, Syriacam et Aegyptiacam, Latinam et Gothicam.

Aethiopica versio magnam antiquitatis laudem habet, etsi antiqua monumenta desunt. Quae supersunt nuper accuratius excuti coepta sunt. Post ed. princ. Rom. 1548 ediderunt Bode 1753 et Th. P. Platt 1830. Arabici textus non modo magna varietas est, sed etiam de aetate, origine et fatis satis ambigitur. Edita ab Erpenio 1616 et in bibl. polyglottis Par. et Lond.¹ Armenicae versionis quinto saeculo factae tres imprimis editiones habentur: Amstelodamensis 1666; Zohrabi 1789; Veneta 1805. Georgiana sive Iberica, saeculo fere Armenica posterior, edita est Mosquae 1743 et 1816. Persice evangelia tantum edita sunt, eaque duplici textu: alter (in polyglott. Lond.) e Syra simplici fluxit, alterius (a Wheloc et Pierson 1657 editi) fontes qui fuerint non satis liquet. Porro occidentales versiones Anglosaxonica et Slavonica non antecedunt octavum et nonum saeculum; prioris e Latino potius quam e Graeco haustae evangelia tantum supersunt, edita a Iunio 1644, a Thorpio 1842. Posterior admodum varia ad haec tempora pervenit. Prae ceteris laudatur vulgaris textus editio Mosquensis a. 1751. De excutiendis libris mss. imprimis promeruit Dobrowsky. His accedit Francica evangelii Matthaei versio, instituta saec. IX. nuperque (a. 1827) curis Andreae Schmeller edita.

¹ Codicem epistularum Paulinarum monumentum itemque grave rei criticae subsidium. Sed non habet, nuper ex oriente Petropolin dum inventus est qui in usum criticum converteret.

Versiones igitur istae omnes etsi multa sunt quae impediunt quominus ad rem criticam fidenter et cum plena auctoritate adhiberi queant, tamen virorum doctorum studia hucusque in eis tractandis consumpta non sine fructu manserunt. Quae pleraque ad apparatus editionis nostrae octavae criticae maioris accuratius quam a quopiam antea adhibita sunt.

Restat ut de gravioribus breviter dicamus. Aegyptiacae tertio saeculo adscriptae distinguuntur dialecti tres, Memphitica, Sahidica, Basmurica. Duarum posteriorum nonnisi fragmenta sed maximam partem in antiquissimis membranis et papyris perita sunt. Ad Sahidica, quae dimidiam fere partem totius Novi Testamenti comprehendunt, potissimum Woidius studium contulit (cf. Append. ad ed. Ni Ti e cod. ms. Alex. Oxonii 1799), ad Basmurica epistularum Pauli et evangelii Iohannis fragmenta post alios Engelbrethus (Havniae 1811). Memphitici textus editionem post Wilkinsium (1716) suscepit Schwartzius. Evangeliiis diligentissime ab eo editis (Lips. 1846, 1847) actus et epistulas addidit P. Boetticher (Halaë Saxon. 1851, 1852). Codices quidem his laboribus adhibiti parum valent antiquitatis laude.

Syriacam versionem, quam secundo iam saeculo institutam esse cum aliis multis credimus, quarto saeculo dudum exstitisse et quasi usu receptam fuisse certum est. Antiquissimam eius rationem, sive eam quae Peschitto i. e. simplicis nomen habet, post ed. princ. Vindob. a 1555 aliasque ediderunt curis coniunctis Leusden et Schaaf Lugd. Bat. 1709 (et 1717), item Londini 1816 Sam. Lee et 1828 Guil. Greenfield. Quinque libros: 2 Pet., 2 et 3 Ioh., Iud. et apoc. primam Syrorum versionem non habuisse tantum non certum est. (Edid. primi Pococke et de Dieu.) Altera ad Monophysitarum usum suadente Philoxeno a Polycarpo ineunte sexto saeculo facta est, quae Graecam litteram multo pressius redderet. Eandem rursus anno 616 Thomas Charklensis ad codices Graecos Alexandrinos recognovit et asteriscis obelis notisque exegeticis instruxit. Haec postrema ratio ex codd. egregiis edita est a Iosepho White, excepta apocalypsi, 1778, 1799, 1803 (Evang. Ioh. rursus a G. H. Bernstein 1853). Praeterea evangeliarium quod Hierosolymitanum nuncupant, Romae manu scriptum servatum et ab Adlero (Havniae 1789) inlustratum, anno vero 1861 (vel potius 1865) integrum a comite Franc. Miniscalchi-Erizzo editum, ad antiquum textum Graecum Palaestinensium cognoscendum facit. Cui rationi similis videtur ea quam habet liber palimpsestus antiquissimus mea opera ex oriente Petropolin advectus. (Cf. praeter ed. 8. crit.

mai. Notitiam ed. cod. bibl. Sin. p. 49.) Denique vero a Guil. Cureton ex libris Musei Brit. Nitriensibus ante hos viginti annos protractus est codex evv. saeculi quinti (teste subscriptione), qui textum ab editis reliquis satis diversum inque primis cum cdd. Graecis antiquissimis consentientem praebet. Hic interpret dubium non est quin ipsam eam quae Peschitto audit interpretationem praecesserit.

Gothica versio ex ipsis Graecis accurate saeculo quarto fere medio ab Ulfila facta est. In codicibus summae antiquitatis, quorum tres palimpsesti sunt, fragmenta plurima evangeliorum et epistularum Pauli, excepta ad Hebraeos epistula, inventa sunt. Inde Knittelii, Zahnii, Angeli Maii maximeque Castillionaei operibus usi omnium eorum quae supersunt egregiam editionem paravere de Gabelentz et Loebe, Lipsiae 1836. Praeterea post omnium fragmentorum editionem Massmannus instituit, item codicis Upsalensis purpurei A. Uppström.

Latina denique versio in re critica omnium princeps est. Distinguendum est inter Vulgatam et Italam. Vulgata est ea quae Damaso pontifice Romano rogante ab Hieronymo anno 383 et sqq. Romae ita facta est, ut exemplarium Latinorum quae tum circumferebantur cum codicibus Graecis „sed veteribus nec qui multum a lectionis Latinae consuetudine discreparent“ conlatione instituta textum magna cum cautione emendatum proderet. Quae quidem Hieronymi editio mox revera in communem usum recepta ac fere inde a Gregorii Magni aetate merito vulgatae nomine nuncupata est. Publica catholicae ecclesiae auctoritate donata est editio Clementis VIII. primum anno 1592 publicata, a qua passim differt Sixtina a. 1590. Utramque vero ab ipsius Hieronymianae editionis veritate multum abesse, probatur codicibus eiusdem versionis veterrimis, quorum praestantissimi et antiquissimi sunt Amiatinus, annis 1850 et 1854 a me editus, et Fuldensis, a Lachmanno excussus curisque Ernesti Ranke viri clarissimi a. 1868 publicatus. Horum maxime auxilio usi sumus ad restaurandum Hieronymi textum, ad quem vide quae praefati sumus. Itala vero Latina interpretatio dicitur ea quae primis p. Chr. saeculis apud Latinos in usu erat. Eam secundo iam saeculo et quidem in Africa prodisse perquam probabile est. Postea multis modis variisque temporibus immutata est; inprimis vero duae differunt rationes, iam ab Augustino observatae. Is enim distinxit, ut nuper a pluribus probabiliter ostensum est, inter Italum i. e. Italicum et Africanum versionis genus, sive inter codices ex Italia in Africam advectos et Africanos non ad Italica exemplaria exactos, quorum alteros non emendatos dice-

bat. Emendata enimvero exemplaria Augustino erant ab Afris ad Italos advecta ab eisque ad Graecos codd. in Italia usitatos ipsiusque Latini sermonis normam correcta, non emendata ea quibus ratio Africana illibata inerat. Quae si ad codices etiamnum superstites transferimus, comparati ita sunt ut quos Africanos habeamus ab Italicis non prorsus adhorreant, rursusque Italici locis multis ad Africanos accedant. Indè sequitur, in restituenda ipsius Graeci textus veritate quicquid ex utroque quod diximus genere aetatem tulit accurate et caute adhibendum esse.

Huius antiquissimae versionis Italiae, quo nomine utrumque codicum genus dici consuevit, supersunt multi codices, evangeliorum potissimum, iique summa antiquitatis laude conspicui. Praestantissimi evangeliorum codices sunt Vercellensis, Veronensis, Brixianus (hos tres edidit Blanchinus 1749), Palatinus (a me editus 1847), Cantabrigiensis (a Kiplingio editus 1793, a Scrivenero 1864), Monacensis (cuius editionem propediem dabo), Vindobonensis (edidit Alter 1795), Colbertinus (edidit Sabatier 1751), Bobbiensis nunc Taurinensis (edidi in annalibus Vindob. 1847), Claromontanus Vaticanus (ed. Ang. Mai 1828), Sangalensis (editionis caussa a me descriptus). Porro actus, nisi quod plures ultimorum capitum versus ubique desiderantur, inveniuntur in Cantabrigiensi, quem modo nominavimus, in Laudiano Oxoniensi (ipse nuperrime edidi post Hearne) et in fragmentis aliquot palimpsestis ex Bobbiensi monasterio Vindobonam translatis (plura inde edidi in annalibus Vindob. 1847). De catholicis epistulis prorsus ut videtur perierunt epp. Iohannis et Iudae cum maxima parte epistularum Petri; Iacobi vero epistulam exhibet codex Corbeiensis (a Martianaeo et Sabatario editus), item eiusdem epistulae et prioris Petri fragmenta codex Bobbiensis nunc Vindobonensis (edidi partem a me erutam in annalib. Vind. 1847). Pauli epistulae reperiuntur in praestantissimo codice Claromontano (a me edito), item in Sangermanensi (a Sabatario edito) et in Boerneriano (a Matthaeco publicato); accedunt aliquot epistulae ad Rom. fragmenta ex cod. Guelferbytano post Knittelium in Anecdotis meis sacr. et prof. edita. His addam proxime fragmenta epp. Pauli ex cod. Monac. V. fere saec. Apocalypsis codex nondum inventus est. Ceterum horum codicum supplementa eis ex patribus Latinis, qui eadem veteri versione in operibus suis usi sunt, peti possunt et iam sunt petita.

III.

SCRIPTORES ECCLESIASTICI.

Patrum testimonia de textu sacro, quemadmodum suo illi tempore ante oculos habebant, si certa sunt, magna auctoritate propterea valent, quod plura aetatem omnium codicum nostrorum superant. Sed usus eorum criticus hanc difficultatem habet quod plurimorum patrum opera, eis maxime locis ubi scripturam sacram citant, nondum eam qua opus est editorum diligentiam nacta sunt. Vereor quidem ne quorum scripta ex recentioribus tantum codicibus haurire licet, nunquam ita edi queant ut philologicis rationibus satisfiat: ad editiones vero corrigendas ex antiquis monumentis certe multa peti possunt. Iam ii qui media aetate describebant codices locos sacros a patribus laudatos minore fide transcripsisse videntur. Accedit difficultatis illud, quod ipsi scriptores veteres multos eiusmodi locos parum accurate citant. Quapropter caute distinguendum est inter ea quae revera illi testantur, cuius generis maxime sunt quae uberius tractant vel commentario inlustrant, et ea quae tantummodo videntur testari, atque ea denique quae vix ullam possunt auctoritatem habere. Inprimis autem in censum veniunt, vel pro multitudine locorum quos afferunt, vel pro accuratone qua id faciunt, scriptores hi:

1) Graeci, a) secundi, tertii, quarti saeculi: Marcion (ex Tertulliano, Epiphanio, aliis), Irenaeus, Clemens Alexandrinus, Origenes, Hippolytus, auctor dialogi contra Marcionitas, Eusebius, Athanasius, Epiphanius, Chrysostomus, Basilius Magnus, Cyrillus Hierosolymitanus, Macarius, Didymus; b) quinti saeculi et posteriores: Theodoretus, Cyrillus Alexandrinus, Andreas Capadox, Iohannes Damascenus, Arethas. Parum auctoritatis habent qui saeculi X. sunt eoque posteriores, quamvis plurima afferant, Oecumenius, Theophylactus, Euthymius Zigabenus.

2) Latini, a) secundi, tertii, quarti saeculi: Tertullianus, Cyprianus, Lucifer, Hilarius Pictavensis, Hilarius diaconus (qui Ambrosiaster dici solet); Hieronymus, Augustinus, Ambrosius, Victorinus, Tichonius; b) quinti saeculi et posteriores: Rufinus, Fulgentius, Sedulius, Vigilius, Primasius, Cassiodorus, Beda.

DE ADNOTATIONE CRITICA.

Lectio sub textu absque signo exhibitae lectio est editionum Elzevirianae 1624 et Stephanicae tertiae 1550. Quae ubi differunt (locis plus 150: vide N. T. ed. VIII. crit. mai.) ς significat Stephani editionem, ς^c Elzevirianam; lectiones quae \aleph propositum habent codicis sunt Sinaitici. Huius correctiones (\aleph^a \aleph^c) quae a prima manu (\aleph^*) plurimis locis discedunt, raro ad commentarium adhibitae sunt. Praeterea add significat addit, om omittit, pon ponit, praem i. e. praemittit. Ceterum opera data est ut quae differunt codicis Sinaitici lectiones tantum non omnes referrentur, exceptis apertis vitiis. Non relatum est de ν *ἐφελκ.* nec de *οντω* et *οντως*.

Lipsiae m. Octobr. a. 1872.

EPILOGUS.

Tertia Novi Testamenti editio stereotypa, quae anno 1873 ex officina Tauchnitiana prodiit, a Constantino de Tischendorf ad exemplum octavae maioris conformata erat. Quam in editionem aliquot menda irrepserant, quae data occasione in Tauchnitiana ille sustulit. Ibidem recepit lectiones nonnullas, quas in maiore spretas postmodo praefereudas esse intellexerat. Eo pertinent *διώξουσιν* Matth. 5,11 pro *διώξωσιν*, *ἄλα* bis ibid. v. 13 pro *ἄλας*, *νῆστιω* Matth. 15,32 pro *νῆστιω*, *Καισαρίας* Matth. 16,13 et Marc. 8,27 pro *Καισαρείας*, *οὗς* Matth. 22,10 pro *οσοῦς*, *ἀργύρια* Matth. 28,15 pro *τὰ ἀργύρια*, *ἐμῆλλον* Joh. 11,51 pro *ἡμῆλλον*, *ἐμμένειν* Act. 14,22 pro *ἐμμένειν*.¹ Quae cum ita sint, factum est ut haud pauca aliter in editione VIII. maiore, aliter in tertia illa stereotypa legerentur: accedit quod demptis aliis alia menda succreverunt.

Affatim igitur habui materiae, qui inde ab anno 1876 minorem hanc Tischendorffianam relegens inspersis naevis eam liberarem. Sic, ut exempla proferam, Marc. 11,33 *ἐγὼ* ante *λέγω* omissum inserui, Joh. 1,19 *ἀπέστειλαν* reposui pro *ἐπέστειλαν*, Joh. 9,40 *ἐκ* pro *ἐν*, Act. 1,13 *τὸ* pro *τὸν*, Act. 10,47 *ἡμεῖς* pro *ὑμεῖς*, Act. 19,36 *όντων* oscitanter omissum addidi, Act. 26,19 *οὐρανίῳ* restitui pro *οὐρανία*, 1 Joh. 2,25 *ἡμῖν* pro *ὑμῖν*. Nonnulla etiam in notis textui subiectis, complura in locis parallelis margini adscriptis, pauca in prolegomenis emendavi.²

Tischendorffii cum sit meritum hanc editionem adornavisse, ego aliquantulum mihi laudis illinc repetiverim, quod ex eiusdem animo omni eam labe eximere et quantum quidem in me erat perficere studii.

Gottingae m. Jul. a. 1880.

OSCAR DE GEBHARDT.

¹ Cf. praeterea Nov. Testam. Graece. Ed. VIII. crit. maior. Vol. I. Emendanda et addenda p. XVI sqq. Adde Marc. 6,23 *ἐάν* pro *ἐάν με*

² Cf. quae de variis Novi Testamenti editionibus Tischendorffianis docte exposuit vir clarissimus idemque in rebus criticis exercitissimus Carolus Bertheau in Schuereri Theol. Literaturzeitung 1876 p. 231 sqq., 1877 p. 441 sq.

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ.

I.

Genealogia et generatio Iesu Christi.

^{1 ss}
^{Lc 3, 23-38} *Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυειδ υἱοῦ Ἀβραάμ.* 1
²⁻⁶
^{1 Chr 2, 1-15} ² Ἀβραάμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, 2
³⁻⁶
^{Ru 4, 18 ss} ³ Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, 3
⁴ Φαρές δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσραῖμ, Ἑσραῖμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ,
^{Gn 28, 16 ss} ⁴ Ἀράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησεν τὸν 4
^{1 Chr 2, 1} ^{Ru 4, 13} ⁵ Ναασσών, Ναασσών δὲ ἐγέννησεν τὸν Καλιμὼν, ⁵ Καλιμὼν δὲ 5
^{2 Sa 12, 24} ἐγέννησεν τὸν Βοὸς ἐκ τῆς Ραχάβ, Βοὸς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβηδ
⁷⁻¹²
^{1 Chr 2, 10 ss} ⁶ ἐκ τῆς Ρούθ, Ἰωβηδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, ⁶ Ἰεσσαί δὲ ἐγέν- 6
⁷ ησεν τὸν Δαυεὶδ τὸν βασιλεῖα. Δαυεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Κολο-
⁸ μῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, ⁷ Κολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ, 7
⁹ Ῥοβοάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιά δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ,
¹⁰ ⁸ Ἀσάφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησεν τὸν 8
⁹ Ἰωράμ, Ἰωράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζείαν, ⁹ Ὀζείας δὲ ἐγέννησεν 9
¹¹ τὸν Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχαζ, Ἀχαζ δὲ ἐγέννησεν
¹² τὸν Ἑζεκίαν, ¹⁰ Ἑζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆ 10
¹³ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμὼς, Ἀμὼς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσειάν, ¹¹ Ἰω- 11
¹⁴ σείας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς
¹⁵ ^{Est 2, 2} μετοικεσίας Βαβυλῶνος. ¹² μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος 12
¹⁶ Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν Καλαθιήλ, Καλαθιήλ δὲ ἐγέννησεν τὸν
¹⁷ Ζοροβάβελ, ¹³ Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιούδ δὲ 13
¹⁸ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακίμ, Ἐλιακίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ,
¹⁹ ¹⁴ Ἀζώρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Καδώκ, Καδώκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχείμ, 14
²⁰ Ἀχείμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ, ¹⁵ Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν 15
²¹ Ἐλαάζαρ, Ἐλαάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Μαθθάν, Μαθθάν δὲ ἐγέν-
²² ησεν τὸν Ἰακώβ, ¹⁶ Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα 16
²³ Μαρίας, ^{εξ} ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.

*ε το κατα ματθαιον αγιον (εσ om) ευαγγελιον

I, 1. δαβιδ 2. κ* ισακ, ισακ | δε pr: κ* om 4. κ αμιναδαβ, αμιναδαμ
 δε 5. βοοζ | ωβηδ 6. δαβιδ τον | δαβιδ δε ο βασιλευσ | τον σολομωντα,
 κ* τ. σαλωμων, κb τ. σαλωμωνα 7. κb σαλωμων | κ* αβιασ δε | τον ασα
 8. ασα | οζιαν 9. ε κ οζιασ | κb νελε | τον αχασ | κ αχασ δε 10. κb μανασση
 δε | τον αμων* αμων δε | ιωσιαν 11. ιωσιασ 12. κ* τον αβιουτ 14. κ*
 σαδωχ bis | κ* ελιουτ 15. κ* ελιουτ | ε κ ματθαν bis

Nov. Test. ed. Tl

- 17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυεὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυεὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.
- 18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. μνηστευθεῖσα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. ¹⁹ Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολύσαι αὐτήν. ²⁰ ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐθυμηθέντος, ἰδὼν ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφώνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσήφ υἱὸς Δαυεὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαρίαν τὴν γυναικά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματος ἁγίου.
- 21 ²¹ τῆξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσει τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαόν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. ²² τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ²³ ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἑμμανουήλ, ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. ²⁴ ἐγενεθὲς δὲ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. ²⁵ καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν ἕως οὗ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

Lc 2, 1
et 21

II.

Magi. Fuga, caedes puerorum, reditus.

- 1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδὼν μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱερουσόλυμα λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, ^(Nm 24, 17)
- 2 καὶ ἠλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. ³ ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱερουσόλυμα μετ' αὐτοῦ, ⁴ καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. ⁵ οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· <sup>MI 5, 1
Io 7, 42</sup>
- 6 ⁶ καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ. ⁷ τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ⁸ ἀστέρος, ⁸ καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν· πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγεί-

17. dauid bis 18. η γεννησις | μνηστευθ. γαρ 19. ε κ*ετc(ponb) παραδειγματισαι 20. dauid 22. υπο του κυριου 24. διεγενεθεις δε ο ιωσηφ 25. ετακα τον υιον αυτης τον πρωτοτοκον

II, 1. του βασιλ. : κb om του, κc restit 3. ηρωδ. ο βασιλ. 5. ειπον 6. εκ σου : κ εξ ου, et κ* om γαρ 8. ακριβ. εξετα.

λατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. ⁹οἱ δὲ ἀκούσαν- 9
τες τοῦ βασιλεὺς ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ, ὃν εἶδον ἐν
τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς ἕως ἐλθῶν ἐστάθη ἐπάνω οὐ ᾔην τὸ
παιδίον. ¹⁰ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην 10
σφόδρα. ¹¹καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ 11
Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ,
^(Κε 60, 6) καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα,
χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. ¹²καὶ χρηματισθέντες κατ' 12
ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν
εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται 13
κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ
τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν
εἶπω σοι· μέλλει γάρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι
αὐτό. ¹⁴ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα 14
αὐτοῦ τυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, ¹⁵καὶ ᾔην ἐκεῖ ἕως 15
τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ
^{Μα 11, 1} τοῦ προφήτου λέγοντος· ἔξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἔθν- 16
μώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν
Βηθλεὲμ καὶ ἐν πάσι τοῖς ὄροις αὐτῆς ἀπὸ διετούς καὶ κατω-
τέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. ¹⁷τότε 17
^{Μα 21, 15} ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· ¹⁸φωνή 18
ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμὸς πολὺς, Ῥαχὴλ
κλαίονσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι
οὐκ εἰσίν.

Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνε- 19
ται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ ²⁰λέγων· ἐγερθεὶς παρά- 20
λαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν
^(Κε 4, 19) Ἰσραὴλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.
²¹ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ 21
εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ. ²²ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει 22
τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου, ἐφοβήθη ἐκεῖ
ἀπελθεῖν· χρηματισθεῖς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη
τῆς Γαλιλαίας. ²³καὶ ἐλθὼν κατέφυγεν εἰς πόλιν λεγομένην 23
^(Κε 11, 1) Ναζαρέθ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζω-
ραῖος κληθήσεται.

9. εστη 10. κ* αστεραν 11. ειδον: ευρον 12. κ* ειο τ. εαντων χωρ.
15. υπο του κυρ. 17. δια: υπο 18. κλαυθμοσ: θρηνοσ και κλαυθμ.
19. κατ οναρ φαινετ. 21. ηλθεν 22. βασιλ. επι της | ηρωδ. του πατρ.
αυτ. 23. ναζαρετ (ετ κ) | δια: κβ υπο

III.

Iohannes baptista. Immersio Iesu.

- 1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βα-¹⁻¹²
 2 πτιστῆς κηρῶσαν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, ¹⁻¹² λέγων· μετα-
 3 νοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανοῦν. ¹⁻¹² οὗτος γὰρ
 4 ἐστὶν ὁ ῥηθεὶς διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· φωνὴ βοῶ-
 5 τος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε
 6 τὰς τρίβους αὐτοῦ. ¹⁻¹² αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα
 7 αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν
 8 ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφή ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον.
 9 ¹⁻¹² τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία
 10 καὶ πᾶσα ἡ περιχώρος τοῦ Ἰορδάνου, ¹⁻¹² καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ
 11 Ἰορδάνῳ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας
 12 αὐτῶν. ¹⁻¹² ἴδων δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Καδδουκαίων
 13 ἐρχομένουσ ἐπὶ τὸ βάπτισμα εἶπεν αὐτοῖς· γεννήματα ἐχιδνῶν,
 14 τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φνεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; ¹⁻¹² ποιήσατε
 15 οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας, ¹⁻¹² καὶ μὴ δόξετε λέγειν ἐν
 16 ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται
 17 ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ¹⁻¹² ἦδη
 18 δὲ ἡ ἄξινη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δέν-
 19 δρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.
 20 ¹⁻¹² ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου
 21 ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς τὰ ὑποδή-
 22 ματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ
 23 πυρὶ. ¹⁻¹² οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαρίζει τὴν
 24 ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συναξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην,
 25 τὸ δὲ ἄχυρον κατακαίσει πυρὶ ἄσβεστον.
 26 ¹⁻¹² Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν
 27 Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. ¹⁻¹² ὁ δὲ
 28 διεκάλων αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι,
 29 καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς μέ; ¹⁻¹² ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς
 30 αὐτόν· ἄφες ἄρτι· οὕτως γὰρ πρέπει ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶ-
 31 σαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. ¹⁻¹² βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰη-
 32 σοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἀνεψύχθησαν οἱ
 33 οὐρανοί, καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ καταβαίνον ὡσεὶ περιστέραν,
 34 ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. ¹⁻¹² καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανοῦν λέγουσα·
 35 οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠδόκησα.

III, 2. και λεγων 3. δια : υπο 4. ην αυτου : αυτ. ην 6. οm ποταμω | κ* om υπ αυτου 7. επι το βαπτ. αυτου 8. καρπουσ αξιουσ 10. ηδη δε και 11. κ εγω μεν γαρ | βαπτιζ. υμασ | κb εν υδατι βαπτ. 14. ο δε : add ιωαννης 15. ημιν : κ* ημασ 16. και βαπτ. ο | ανεβη ευθυσ | ανεψυθησαν : add αυτω | το πτυνμ. του θεου | και ερχομενον 17. ευδοκησα

IV.

Temptatio. Sedes Capharnaumum translata. Piscatorum vocatio.
Peragratio Galilaeae.

¹⁻¹¹
^{Lc 4, 1-13}
^{Mc 1, 12-13} Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, 1
πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. ²καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσ- 2
σεράκοντα καὶ τεσεεράκοντα νύκτας, ὕστερον ἐπέειπεν. ³καὶ 3
προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ· εἰ νῦς εἰ τοῦ θεοῦ, εἰπέ ἵνα
^{Deu 8, 2} οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. ⁴ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· γέγραπται· 4
οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι
ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ. ⁵τότε παραλαμβάνει αὐτὸν 5
ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερό-
γιον τοῦ ἱεροῦ, ⁶καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ νῦς εἰ τοῦ θεοῦ, βάλε σταν- 6
^{Ps 91, 11} τὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ
σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἄρουσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον
^{Deu 6, 16} τὸν πόδα σου. ⁷ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πάλιν γέγραπται· οὐκ 7
ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. ⁸πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν 8
ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς
βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ⁹καὶ εἶπεν αὐτῷ· 9
ταυτά σοι πάντα δώσω, εἰὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. ¹⁰τότε 10
^{Deu 6, 13} λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε σατανᾶ· γέγραπται γάρ· κύριον τὸν
θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. ¹¹τότε ἀφίστην 11
αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσήλθοι καὶ διηκόνουν αὐτῷ.
¹²⁻²²
^{Mc 1, 14-15}
^{Lc 4, 14-15} Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν 12
Γαλιλαίαν. ¹³καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρά ἐλθὼν κατώκησεν εἰς 13
Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὄρειοις Ζαβουλὼν καὶ Νε-
φθαλεῖμ, ¹⁴ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου 14
^{Es 6, 1} λέγοντος· ¹⁵γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλεῖμ, ὁδὸν θαλάσσης, 15
πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ¹⁶ὁ λαὸς ὁ καθή- 16
μενος ἐν σκοταί φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χόρρα
καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. ¹⁷Ἀπὸ τότε ἤρξατο 17
^{3, 2} ὁ Ἰησοῦς κηρῦσσει καὶ λέγει· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν.

¹⁸⁻²²
^{Mc 1,}
¹⁶⁻²⁰
^{Lc 5, 1-11}
^{101, 35-43} Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν 18
δύο ἀδελφοὺς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστορον εἰς τὴν θάλασσαν·
ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς. ¹⁹καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ 19

IV, 1. κ υπο τ. πνευμ. εις τ. ερημ. 2. τεσσαρακοντα bis | και νυκτ. τεσσαρακ. 3. προσελθων αυτω ο πειρ. ειπεν· | κβ ειπον ινα 4. ο ανθρωπ. : om ο 5. ιστησιν 6. λεγει : κβ (nec* nec) ειπεν 8. κ δεικνυσι 9. ειπεν : λεγει | ταυτ. παντ. σοι 10. κ προσκυνησης 12. ακουσι. δε : add ο ιησους 13. ναζαρετ, κ* ναζαρεθ | καπερναουμ | κ* παρα θαλασσαν 16. κβ εν σκοτια | ειδε φως μεγ. 18. περιπατ. δε ο ιησους | λεγομενον : κβ καλουμενον | αλιεισ

- 20 ποιήσω ὑμᾶς ἀλλεῖς ἀνθρώπων. ²⁰ οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ
 21 δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. ²¹ Καὶ προβάς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους
 δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν
 ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν
 22 καταρτιζόμενους τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. ²² οἱ δὲ
 εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν
 αὐτῷ.
 23 Καὶ περιήγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖς συνα- ^{Mc 1, 39}
 γωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ ^{Le 4, 44}
 24 θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. ²⁴ καὶ ^{Mc 1, 28}
 ἀπήλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήγγεικεν
 αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις
 συνεχομένους καὶ δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παρα-
 25 λυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ²⁵ καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ
 ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱερουσολύ- ^{Mc 2, 13}
 μων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. ^{Le 6, 17}

V.

Oratio montana (cfr. 5—7). Christianorum praemia et officia. Legis divinae vera ratio. Praecepta de homicidio, reconciliatione, adulterio, divortio, iureiurando, talione, amore mutuo.

- 1 Ἴδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος ^{Le 6, 17}
 2 αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ² καὶ ἀνοίξας τὸ
 3 στόμα αὐτοῦ εἰδίδασκεν αὐτούς λέγων· ³ μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ ^{Le 6, 20}
 4 πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ⁴ μακάριοι
 5 οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. ⁵ μακάριοι οἱ
 6 πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. ⁶ μακάριοι οἱ πεινῶν-
 7 8 ⁷τες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. ⁸ μακάριοι οἱ
 9 καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. ⁹ μακάριοι οἱ
 10 εἰρηνοποιοί, ὅτι υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. ¹⁰ μακάριοι οἱ δεδιω-
 11 μένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
 12 νῶν. ¹¹ μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξουσιν
 καὶ εἰπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ.
 12 ¹² χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς
 οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ εἰδώξαν τοὺς προφῆτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.
 13 ¹³ Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ ἅλα τῆς γῆς· εἰς δὲ τὸ ἅλα μωρανθῆ, ἐν τίνι
 ἀλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω καταπατεῖσθαι

19. νμασ : κ^b add γενεσθαι | αλιεισ 22. το πλοιον : κ* add αυτων
 23. εν ολη (κ* om) τ. γαλ. : ολην την γαλιλαιαν | κ add ο ιησους post
 περιηγεν, ε post γαλιλαιαν | διδασκων : κ* add αυτους 24. κ εξηλθεν
 ολην : κ πασαν

V, 1. προσηλθον 4 et 5. ε κ hos vv. transponunt, ut μακ. οι πενθ.
 etc v. 4, μακ. οι πραεισ etc v. 5. efficiant 9. οτι : add αυτοι 11. διωξωσι |
 πονηρον : add ρημα 13. αλασ bis | βληθηναι εξω και καταπ.

ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ¹⁴ Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη. ¹⁵ οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέναι αὐτὸν ὑπὸ τὸν μύδιον, ἀλλ' ἐπὶ τῆν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. ¹⁶ οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

¹⁷ Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφῆ-
 τας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. ¹⁸ ἀμὴν γὰρ λέγω ἵνα ἡμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἴωτα ἐν ἡ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. ¹⁹ ὃς ἐάν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. ²⁰ λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐάν μὴ περιστεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσεέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

²¹ Ἦκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. ²² ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὃ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥαχά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ μορᾶ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. ²³ ἐάν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ κεῖ μνησθῆσθε ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ²⁴ ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἐμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθαι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. ²⁵ ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ· μήποτε σε παραδῶ ὁ ἀντιδικὸς τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθῆσῃ. ²⁶ ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῶς τὸν ἴσχατον κοδράντην. ²⁷ Ἦκούσατε ὅτι ἐρρέθη· οὐ μοιχεύσεις. ²⁸ ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὃ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμησάαι ἤδη ἐμοίγευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. ²⁹ εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· σὺ μὴ φέρῃς γὰρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέενναν. ³⁰ καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοπον αὐτήν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· σὺ μὴ φέρῃς γὰρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ. ³¹ Ἐρρέθη δὲ· ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. ³² ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὃ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτός λόγου

20. η δικαιοσ. υμων | κ* πλεον 22. οργιζ. τω αδ. αυτ. ειχη | ρακα 25. ει εν τη οδ. μετ αυτ. | και ο κριτ. : add σε παραδω 27. ερρεθη : add τοιο αρχαιοισ 28. επιθυμησαι : add αυτησ 30. και μη : κ* η | εις γε. απελθησ βληθη εις γεενναν 31. ερρεθ. δε (κ* om) οτι οσ 32. πασ ο απολ. : οσ

πορνείας, ποιῶ ἀντὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὅς ἐάν ἀπολελυμένην
 33 γαμήσῃ, μοιχεύεται. ³³ Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Lev 19, 12
Deu 22, 21
 οὐκ ἐπιорκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὄρκους σου.
 34 ³⁴ Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμόσαι ὄλωσ'· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι
 35 θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ· ³⁵ μήτε ἐν τῇ γῆ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν
 τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ
 36 μεγάλου βασιλέως· ³⁶ μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμόσης, ὅτι οὐ
 37 δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. ³⁷ ἔστω δὲ Iac 5, 12
 ὁ λόγος ὑμῶν ναι ναι, οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ
 38 πονηροῦ ἐστίν. ³⁸ Ἐκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλ- Ex 21, 24
 39 μοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. ³⁹ Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι Le 6, 29
 τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίζει εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα,
 40 στρέφον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· ⁴⁰ καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι
 41 καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· ⁴¹ καὶ
 42 ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἓν, ὑπάγε μετ' αὐτοῦ δύο. ⁴² τῷ Le 6, 30
 αἰτοῦντί σε δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀπο-
 43 στραφῆς. ⁴³ Ἐκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου Lev 19, 18
 44 καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. ⁴⁴ Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπάτε Le 6, 27
 τοὺς ἐχθρούς ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς·
 45 ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν Le 6, 32
 ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει
 46 ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. ⁴⁶ ἐάν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπών-
 47 τας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ
 47 ποιοῦσιν; ⁴⁷ καὶ ἐάν ἀσπάσῃτε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί
 48 περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; ⁴⁸ ἔσεσθε Deu 19, 18
 οὗν ὑμεῖς τελεῖοι ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τελεῖός ἐστιν.

VI.

Pietatis genuinum exercitium, erogatione stipis, precatatione (*oratio dominica*), ieiunio. Divitiae verae veraque sollicitudo et cura.

- 1 Προσεύχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν
 τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν
 2 οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν οὐρανοῖς· ² ὅταν οὖν
 ποιῆς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑπο-
 κριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως

αν ἀπολυση | μοιχασθαι | οσ εαν : κ* οσ αν 36. κ* τριχαν | μιαν τρι.
 λευκ. η μελ. ποι. 39. κ αντισταθῆναι | ραπισει επι την δεξ. σου σιαγ.
 40. κ* αφος τουτω | ιματιον : κ add σου 41. κ ενγαρευση 42. σε : κ*
 σοι | δος : διδου | δανισασθαι 44. τ. εχθρ. νμων : add ευλογησθε τους
 καταρωμενους νμας, κλωσ ποιητε τους μισουντας νμας κ. προσ. νπ.
 των επηρεαζωτων νμας και δωκ. νμ. 45. κ* ομ και βρεχ. επ. δικ. κ.
 αδικ. 46. ουχι : κ* ομ 47. εθνικοι : τελωναι | το αυτο : ουτω 48. ως :
 ωσπερ | ουρανιος : εν τοις ουρανοις

VI, 1. δε pri : om | δικαιοσυνην : ελεημοσυνην | εν τοις ουρανοις

δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν
 μισθὸν αὐτῶν. ³σὺ δὲ ποιῶντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀρι- 3
 στερά σου τί ποιῶ ἢ δεξιά σου, ⁴ὅπως ἡ σοῦ ἐλεημοσύνη ἦ ἐν 4
 τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει
 σοι. ⁵καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί· ὅτι 5
 φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν
 ἐστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις. ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. ⁶σὺ δὲ ὅταν προσεύχη, 6
 εἰσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι
 τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν
 τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. ⁷Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογῆσητε 7
 ὡς περ οἱ ἔθνη· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσα-
 κονοσθήσονται. ⁸μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν γὰρ ὁ πατήρ 8
 ὑμῶν ὃν χρεῖαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. ⁹οὕτως 9
 οὖν προσεύχεσθε ὑμῶν· πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγια-
 σθήτω τὸ ὄνομά σου· ¹⁰ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· γενηθῆτω τὸ 10
 θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· ¹¹τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν 11
 ἐπιούσιον δός ἡμῖν σήμερον· ¹²καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα 12
 ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· ¹³καὶ μὴ 13
 εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῆσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονη-
 ροῦ. ¹⁴Ἐὰν γὰρ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, 14
 ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατήρ ὑμῶν τὸ οὐράνιον· ¹⁵ἐὰν δὲ μὴ ἀφήτε 15
 τοῖς ἀνθρώποις, οὐδὲ ὁ πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα
 ὑμῶν. ¹⁶Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ὑποκριταὶ σκυ- 16
 θρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσιν τοῖς
 ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν
 αὐτῶν. ¹⁷σὺ δὲ νηστεύων ἄλειπαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρό- 17
 σωπόν σου νύβαι, ¹⁸ὅπως μὴ φανῆσ τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων 18
 ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων
 ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι. ¹⁹Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς 19
 ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται 19
 διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν· ²⁰θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς 20
 ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται
 οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν. ²¹ὅπου γὰρ ἔστιν ὁ θησαυρός 21
 σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία σου. ²²Ὁ λύχνος τοῦ σώματός 22

2. κ* αμην αμην 4. ἦ σου ἢ ἐλεημ. | αυτοσ αποδ. σοι εν τω φανερω
 5. προσευχη, ουκ εσηωσπερ|οπως : add αν|οτι απεχουσι 6. ταμειον |
 αποδ. σοι εν τω φανερω 7. βατταλογησητε 8. οιδεν γαρ : κ* add ο
 θεος 10. ἐλθτω|επι της γης 12. αφιμεν 13. πονηρον : add οτι
 σου εστιν η βασιλεια και η δυναμις και η δοξα εις τουσ αιωνασ. αμην
 15. τ. ανθρωποις : add τα παραπτωματα αυτων |ο πατ. υμων : κ ο
 πατ. υμιν 16. κ και οταν δε|ωσ : ωσπερ |οι : κ* om |κ* το προσω-
 πον |κ* αμην γαρ |οτι απεχουσι 18. κρυφαιω bis : κρυπτω |σου εε :
 κ* om |σοι : add εν τω φανερω 20. ουδε : κ και 21. σου bis : υμων

ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. εἰ ἂν ἦ ὁ ὀφθαλμός σου ἄπλοῦς, ὅλον τὸ
 23 σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται. ²³ εἰ ἂν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ποτηρός
 ἦ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ
 24 σκότος ἐστίν, τὸ σκότος πόσον. ²⁴ Οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίως 1c 16, 18
 δουλεῖν· ἢ γὰρ τὸν ἑνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ
 ἐνὸς ἀνθεξέται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῶ
 25 δουλεῖν· καὶ μαμωνᾶ. ²⁵ Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε 25-33
 τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσθησθε. 1c 12, 22-31
 οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλείον ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύμα-
 26 τος; ²⁶ ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπεύρουσιν
 οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ
 ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε 10, 31
 27 αὐτῶν; ²⁷ τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν
 28 ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἑνα; ²⁸ καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε;
 καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν
 29 οὐδὲ νῆθουσιν. ²⁹ λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ *Κολομών* ἐν πάσῃ τῇ
 30 δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. ³⁰ εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ
 ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς
 31 οὕτως ἀμφιένυσσιν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; ³¹ μὴ
 32 οὖν μεριμνήσητε λέγοντες· τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περι-
 33 βαλώμεθα; ³² πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν γὰρ
 33 ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῆζετε τούτων ἀπάντων. ³³ ζη-
 τεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ
 34 ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. ³⁴ μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς
 τὴν αὔριον· ἢ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ
 ἡ κακία αὐτῆς.

VII.

Praecepta a iudicando et obtrudendo abstinendi, in precatione perse-
 verandi, viam pernicietis falsosque doctores cavendi. Verae falsaeque
 pietatis et sapientiae discrimen.

- 1 2 Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. ² ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε 1c 6, 37c
 3 κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. ³ τί 1c 6, 41c
 δὲ βλέπετε τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν
 4 δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; ⁴ ἢ πᾶς ἐρεῖς τῷ
 ἀδελφῷ σου· ἄφες ἐκβάλλω τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ
 5 ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου. ⁵ ὑποκριτά, ἐκβάλε πρῶτον
 ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν
 6 τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. ⁶ Μὴ δῶτε τὸ

22. εαν : add ουν | ἦ : post απλ. 23. ἦ : κ* post δε 24. μαμωνα
 25. φαγητε : add και τι πιητε 28. αυξανει· ου κοπια ουδ. νηθει
 32. επιζητει | κ* ο θεος ο πατ. υμων | ο ουρανιος : κ om 33. την
 βασιλειαν : add του θεου 34. μεριμν. τα εαυτης

VII, 2. αντιμετρηθησεται 3. κ* την δε δοκ. την εν τ. σ. οφθ.
 4. ερειο : κ* λεγιο | τω αδ. σου : κ add αδελφς | εκ : απο 5. την δοκ.
 εκ τ. οφθ. σου | κ εκβαλλειν

ἅγιον τοῖς κυσίῃ, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσίν αὐτῶν
 7-11 καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. Ἰαίτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· 7
 9-13 ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοίγησεται ὑμῖν. 8 πᾶς γὰρ 8
 ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοι-
 γήσεται. 9 ἢ τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς 9
 αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ 10
 ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα 11
 ἀγαθὰ δίδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν
 Lc 6, 31 ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτουσίν αὐτόν. 12 πάντα 12
 οὖν ὅσα ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ
 ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.
 Lc 19, 24 13 εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεία [ἡ πύλη] καὶ 13
 εὐρῆχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ
 εἰσὶν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· 14 ὅτι στενὴ [ἡ πύλη] καὶ τεθλιμ- 14
 μένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκον-
 τες αὐτήν. 15 Προσεχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἐρ- 15
 χονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δὲ εἰςιν λύκοι
 16-21 ἄρπαγες. 16 ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. μήτι 16
 12, 33 συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλᾶς ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; 17 οὕτως 17
 πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον
 καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. 18 οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς 18
 πονηροὺς ἐνεγκεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ἐνεγκεῖν.
 3, 10 19 πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ 19
 βάλλεται. 20 ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. 20
 21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν 21
 τῶν οὐρανόων, ἀλλ' ὁ ποιοῦν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς
 22 οὐρανοῖς. 22 πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε κύριε, 22
 25-27 οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια
 ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν;
 23 καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔγνω ὑμᾶς, ἀποχω- 23
 24 ρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. 24 Πᾶς οὖν ὅστις 24
 ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται
 ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν
 πέτραν. 25 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευ- 25
 σαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέειπεν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσον·

6. ε κ καταπατησωσιν 9. ον εαν αιτηση 10. η και : και εαν | αιτηση
 12. ουν : κ* om | εαν : αν 13. εισελθετε | η πυλη : κ* itmu Naasshippol
 Clem Orquater etc om | εισιν : κ* om 14. οτι : κς τε | η πυλη : itmu Naasshippol
 Clem Orquinquies (sed semel η πυλ.) etc om 15. προσεχ. δε 16. σταφυλην
 18. ενγκ. pr : ε κκοστ* ποιειν | ενγκ. sec : ποιειν 21. κ* τα θαληματα |
 τοιο : om 22. προσφητευσαμεν | δαιμονια : κ* add πολλα | κ* εξαβα-
 λομεν 24. ομοιωθησεται : ομοιωσω αυτον | την οικ. αυτου 25. προσε-
 πισον

- 26 *θεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.* ²⁶ *καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ*
 27 *μωροῦ, ὅστις ὠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον.* ²⁷ *καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἀνεμοὶ καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.*
 28 *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους,* ^{Mc 1, 22}
 29 *ἔξεπλήρουντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδασχῇ αὐτοῦ.* ^{Le 4, 23} *ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν.*

VIII.

Sanantur leprosus, paralyticus centurionis, socrus Petri aliique aegroti. Agitur cum sectari volentibus, sedatur tempestas, mergitur daemonum impetu porcorum grex.

- 1 *Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ* ¹⁻⁴
 2 *ὄχλοι πολλοί.* ^{Mc 1, 40-44} *καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ*
 3 *λέγων· κύριε, εἰὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρῖσαι.* ^{Le 5, 12-14} *καὶ ἐκτείνσας τὴν χεῖρα ἤρατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθαρῖσθι. καὶ εὐθέως*
 4 *ἐκαθερίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.* ^{Lev 14, 2} *καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὄρα μηδενὶ εἶπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαντὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκον τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.*
 5 *Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καφαρναούμ, προσῆλθεν αὐτῷ* ⁵⁻¹³
 6 *ἐκατοντάρχησ παρακαλῶν αὐτὸν* ^{Le 7, 1-10} *καὶ λέγων· κύριε, ὁ παῖς μου*
 7 *βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος.* ¹¹ *λέγει αὐτῷ· ἐγὼ ἔλθων θεραπεύσω αὐτόν.* ⁸ *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἐκατοντάρχησ ἔφη· κύριε, οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγῃ εἰσελθῇ· ἀλλὰ μόνον εἰπέ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.*
 9 ⁹ *καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ ἔρχον, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποιήσον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.*
 10 ¹⁰ *ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν·*
 11 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον.* ¹¹ *λέγω* ¹¹ *δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἤξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ* ¹¹ *τῶν οὐρανῶν.* ¹² *οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐξελευσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν*

26. την οικ. αυτου 27. κ ηλθαν | κ* om και επν. οι ανεμοι 28. συνεταλεισεν | κ εξεπληττοντ. 29. αυτων : om

VIII, 1. κ^b καταβαυτος δε αυτου 2. ελθων 3. τ. χειρα : κ* add αυτου | ηρατ. αυτου : add ο ιησους | ευθειςω : κ* om | ε κ καθαρισθη 4. λεγει : κ* ειπεν | ε (non ε) αλλ | ε κ προσενεγκε | μωσησ 5. εισελθουτε δε τω ιησου | καπερναουμ | εκατονταρχος (item v. 8) 6. κ* om κυριε 7. ε κ και λεγει | αυτω : add ο ιησους | εγω : κ* πραετ ακολουθει μοι 8. και αποκριθεισ | εφη : κ* ειπεν | λογον 9. υπ. εξουσιαν : κ add τασσομενοσ 11. κ ισακ 12. εξελευσονται : ε εκβληθησονται

ὀδόντων. ¹³ καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῃ· ὕπαγε, ὡς ¹³
 ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

14-17
 Mc 1,
 29-34
 Lc 4,38-41

Καὶ ἔλθων ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν πεν- ¹⁴
 θερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. ¹⁵ καὶ ἤψατο τῆς ¹⁵
 χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀψήκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διη- ¹⁶
 κόνει αὐτῷ. ¹⁶ ὁψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονι- ¹⁶
 ζομένουσ πολλοούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας ¹⁷
 τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν, ¹⁷ ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥῆθὲν διὰ ¹⁷
 Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· αὐτός τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλα- ¹⁷
 βεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

Lc 8, 23
 Mc 4, 35
 19-22
 Lc 9, 57-60

Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ¹⁸
 ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. ¹⁹ καὶ προσελθὼν εἰς γραμματεὺς εἶπεν ¹⁹
 αὐτῷ· διδάσκαλε, ἀκολούθησά σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. ²⁰ καὶ λέγει ²⁰
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ ²¹
 τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ²¹
 ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. ²¹ ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ· ²¹
 κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρώτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα ²¹
 μου. ²² ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, καὶ ἄψα τοὺς νεκρούς ²²
 θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

22-27
 Mc 4,
 35-41
 Lc 8, 22-25

Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ ²³
 μαθηταὶ αὐτοῦ. ²⁴ καὶ ἰδὼν σεισμός μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσῃ, ²⁴
 ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτός δὲ ἐκά- ²⁴
 θευδεν. ²⁵ καὶ προσελθόντες ἠγείραν αὐτὸν λέγοντες· κύριε σῶσον, ²⁵
 ἀπολλύμεθα. ²⁶ καὶ λέγει αὐτοῖς· τί δειλοὶ ἐστε, ὀλιγόπιστοι; ²⁶
 τότε ἐγεγρθεῖς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐγένετο ²⁷
 γαλήνη μεγάλη. ²⁷ οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες· ποταπός ²⁷
 ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν;

28-34
 Mc 5,
 1-17
 Lc 8,
 24-31

Καὶ ἔλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γα- ²⁸
 δαρητῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ²⁸
 ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ ²⁹
 τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. ²⁹ καὶ ἰδὼν ἔκραξαν λέγοντες· τί ἡμῶν καὶ σοί, ²⁹
 υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἤλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσει ἡμᾶς; ³⁰ ἦν δὲ ³⁰
 μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. ³¹ οἱ δὲ ³¹
 δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπό- ³²
 στείλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. ³² καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ³²
 σπάγετε. οἱ δὲ ἐξεληθόντες ἀπῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ἰδὼν

13. εκατονταρχω | υπ. και ωσ | ο παις : add αυτου | εκεινη : κ add και υποστρεψας ο εκατονταρχος εἰς τον οικον αυτου εν αυτη τη ωρα ευραν τον παιδα νυμεινοντα 15. αυτω : αυτοις 18. κ* om πολλους 21. μαθητων : add αυτου 22. ο δε : add ιησους | λεγει : ειπεν 23. κb om το 25. προσελθ. : add οι μαθηται αυτου | σωσον ημας 26. κ* τω ανεμω 27. υπακου. αυτω 28. ελθοντι αυτω, κ* ελθοντων αυτων | γαδαρητων : κ γαδαρητων, ε γαδρασητων 29. υιε : πρωετ ιησου | κ* ημας απολσει (κb βασαν.) προ καιρου 31. αποστ. ημας : επιτρεψον ημιν απελθειν 32. απηλθ. εἰς την αγελην των χοιρων

ᾠρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημονοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, 33 καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασι. 33 οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονι- 34 ζομένων. 34 καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῆ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

IX.

Sanando paralytico condonat peccata. Vocatur Matthaeus. Discipuli Iesu non ieiunantes. Filia Iairi rediviva et mulier sanguine fluens. Duo caeci et mutus. Messorum paucitas.

- 1 Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν ¹⁻³ _{Mc 2, 9-12}
 2 πόλιν. ² καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνῃ ₁₈₋₂₆
 3 βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παρα-
 4 λυτικῷ· θάρσει ἄρσει, ἀφίενται σοι αἱ ἁμαρτίαι. ³ καὶ ἰδοὺ
 5 τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτος βλασφημεῖ. ⁴ καὶ
 6 ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν· ἰνατί ἐνθυμεῖσθε
 7 ποηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ⁵ τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον,
 8 εἰπεῖν· ἀφίενται σοι αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει;
 9 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς
 10 γῆς ἀφίενται ἁμαρτίας, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἐγερθεὶς ἄρῳν
 11 σου τὴν κλίνην καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. ⁷ καὶ ἐγερθεὶς
 12 ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν αὐτοῦ. ⁸ ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν
 13 καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀν-
 14 θρώποις.
 9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκαίθειν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ⁹⁻¹³
 ἐπὶ τὸ τελῶνιον, Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀνο- _{Mc 2,}
 10 λούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ. ¹⁰ καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ₁₆₋₁₇
 ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ _{Lc 5, 27-32}
 11 ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. ¹¹ καὶ
 12 ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· διατί μετὰ
 13 τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; ¹² ὁ δὲ
 14 ἀκούσας εἶπεν· οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ
 15 κακῶς ἔχοντες. ¹³ πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστίν· ἔλεος θέλω
 16 καὶ οὐ θυσίαν. οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρ-
 17 τωλοῦς.
 14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες· ₁₆₋₁₇
 18 διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν, οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ _{Mc 2,}
 19 νηστεύετε; ₁₈₋₂₃
 20 καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν, οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ _{Lc 5, 33-38}

32. πα. η αγελη: add των χοιρων 34. συνανητοιον | τω ιησου

IX, 1. το πλοιον 2. αφωνται | σοι αι αμαρτ. σου 4. ινατι: add νμεις 5. κ* αφιονται, ε αφωνται | σοι αι αμαρτ. | εγειραι | και: κ* om 6. υπαγε: κ* πορευου 8. εφοβ.: εθανμασαν 9. κ* om εκεινδ. | ματ-θαιον | κ* om και pr | ηκολουθησεν 10. κ. εγεν. αυ. ανακ.: κ* και ανακειμωνων | και ιδου | κ* om ελθοντ. 11. ελεγ. : ειπον 12. ο δε: add ιησουσ | ειπεν αυτοισ | κ ιατρων 13. ελεον | αλλ αμαρτωλ. εις μετανοιας 14. νηστευομεν πολλα

νηστεύουσιν; ¹⁵ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύναται οἱ υἱοὶ 15
τοῦ τυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ τυμφίος;
ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῆ ἀπ' αὐτῶν ὁ τυμφίος, καὶ
τότε νηστεύουσιν. ¹⁶ οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκουσ ἀγνά- 16
φον ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ
ἱματίου, καὶ χειρὸν σχίσμα γίνεται. ¹⁷ οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον 17
εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος
ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς
ἀσκοὺς καινοὺς, καὶ ἀμφοτέροι συντηροῦνται.

¹⁸⁻²⁶ Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδὼν ἄρχων εἰσελθὼν προσε- 18
^{Mc 9,}
²²⁻⁴³
^{Lc 8, 41-56} κύνη αὐτῷ, λέγων· ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν, ἀλλὰ ἐλθὼν
ἐπίθεσ τὴν χειρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. ¹⁹ καὶ ἐγερθεὶς ὁ 19
Ἰησοῦς ἠκολούθει αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ²⁰ καὶ ἰδὼν γυνή 20
αἰμορροῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὀπισθεν ἤψατο τοῦ κρα-
σπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· ²¹ ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ· εἰάν μόνον 21
ἄψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. ²² ὁ δὲ στραφείς καὶ 22
ἰδὼν αὐτήν εἶπεν· θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ
ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. ²³ καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς 23
εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς ἀκλητάς καὶ τὸν
ὄχλον θορυβούμενον ἔλεγεν· ²⁴ ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ 24
κοράσιον ἀλλὰ καθύει. καὶ κατεγέλωσ αὐτοῦ. ²⁵ ὅτε δὲ ἐξε- 25
βλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη
^{14 7, 17} τὸ κοράσιον. ²⁶ καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὐτῆ εἰς ὄλην τὴν γῆν ἐκείνην. 26

Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο 27
τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυεὶδ. ²⁸ ἐλ- 28
θόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν
αὐτῷ· ναί, κύριε. ²⁹ τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· 29
κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. ³⁰ καὶ ἀνεψύχθησαν αὐτῶν 30
οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· ὁράτε,
μηδεὶς γινώσκέτω. ³¹ οἱ δὲ ἐξεληθόντες διεψήμισαν αὐτὸν ἐν ὄλη 31
τῇ γῆ ἐκείνῃ.

³²⁻³⁴
^{12, 22 18}
^{Lc 11, 14 8} Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδὼν προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον 32
κωφὸν δαιμονιζόμενον. ³³ καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν 33
ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες· οὐδέποτε ἐφάνη
οὕτως ἐν τῷ Ἰσραὴλ. ³⁴ οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἀρχοντι 34
τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

16. κ* om αυτου 17. απολονται | αλλα βαλλουσιν etc : κ αλλ οινον νε.
εἰς ασκ. καιν. βλητεον | αμφοτερα 18. εισελθων : ε ελθων, κ προσελ-
θων, κ^b εἰς προσελθ. | λεγων : add οτι 19. ηκολουθησεν 20. κ* αιμα-
ροουσα, κ^c αιμοροουσα 21. κ* om μονον 22. ο δε : add ιησους | επι-
στραφεις 23. ελεγεν : λεγει αυτοις 24. αυτου : κ* add ιδοτεσ οτι
απεθανεν 26. αυτη : αυτησ 27. κ κραυγαζοντες | υἱε | δαβιδ 28. κ* εισελ-
θοντι | κ* οἱ δυο τυφλ. | κ* om ο | κ* δυναμαι υμιν τουτο 30. ανεβριμη-
σατο 31. κ* om ολη 32. κ om ανθρωπον 33. λεγοντες : add οτι

- 85 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, Mc 6, 6
 διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον
 τῆς βασιλείας καὶ θεραπείων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
 86 ³⁶ ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγγίσθη περὶ αὐτῶν, οἳ ἦσαν ἐσκυλ- Mc 6, 34
1 Pe 2, 25
 87 μένοι καὶ ἐριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα· μὴ ἔχοντα ποιμένα. ³⁷ τότε Nm 27, 17
 λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται
 88 ὀλίγοι. ³⁸ δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ Le. 10, 2
 ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

X,

Apostolorum constitutio, nomina, legatio ad Iudaeos, calamitates,
 ornamenta.

- 1 Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν Mc 3, 14
 αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, Le 9, 1
 καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
 2 Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα· πρῶτος Mc 3,
16-19
 Cίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ Le 6, 14-16
Act 1, 13
 3 Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ³ Φίλιπ-
 4 πος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Μαθθαῖος ὁ τελώνης, ⁴ Ἰάκω-
 βος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Λεββαῖος, ⁴ Cίμων ὁ Καναναῖος καὶ
 Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδόνς αὐτόν.
 5 Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας
 αὐτοῖς λέγων· εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμα-
 6 ριτῶν μὴ εἰσέλθητε· ⁶ πορευέσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα 15, 24
 7 τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ. ⁷ πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγον- 7-8
Le 9, 2
 8 τος ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ⁸ ἀσθενοῦντας θερα- at 10, 9
11, 5
 9 πεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε·
 9 δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. ⁹ μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἀργυρον 9-15
Mc 6, 8-11
Le 10, 4-12
 10 μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, ¹⁰ μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ at 2, 3
 δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης
 11 τῆς τροφῆς αὐτοῦ. ¹¹ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε,
 12 ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλ-
 13 θητε. ¹² εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν.
 13 ¹³ καὶ εἰάν μὲν ᾗ ἡ οἰκία ἄξια, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν·
 εἰάν δὲ μὴ ᾗ ἄξια, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω.
 14 ¹⁴ καὶ ὅς ἂν μὴ δεξῆται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν,
 ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκεῖνης ἐκτινάξατε

85. κ* om και ante κηρ. | μαλακίαν : ε κ* add εν τω λαω, insuperque κ*
 add και ηκολουθησαν αυτω 86. εκλελυμενοι και εριμμενοι

X, 2. om και ante ιακ. 3. ματθαιος | και λεββ. : κ και θαδδαιος,
 ε κ. λεββ. ο επικληθεις θαδδαιος 4. ο κανανιτης | ο ισκαρ. : ε (non εε)
 om ο 5. σαμαριτων 8. νεκρ. εγειρ. : ε ante δαιμ. εκβ. pon, κ^b plane
 om 10. αυτου : add εστιν 12. ασπ. αυτην : κ* add λεγοντες ειρηνη
 τω οικω τουτω 13. ελθτω | προσ : κ εφ 14. om εξω | η τησ πολ. : κ
 η πολ. η κωμησ | om κκ

11, 24 τὸν κοριοτὸν ἐκ τῶν ποδῶν ὑμῶν. ¹⁵ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτό-15
 τερον ἔσται γῆ Cοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ
 Lc 10, 3 πόλει ἐκείνῃ. ¹⁶ Ἴδὸν ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ 16
 λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ
 17-23 περιστεραί. ¹⁷ προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν 17
 9-13 γὰρ ὑμᾶς εἰς συνείδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώ-
 Lc 21, 12-17 σουσιν ὑμᾶς· ¹⁸ καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε 18
 Lc 12, 11 ἔνεκεν ἰμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. ¹⁹ ὅταν δὲ 19
 παραδώσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται
 γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε· ²⁰ οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστέ οἱ 20
 λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.
²¹ παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, 21
 καὶ ἐπαιαστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.
 24, 9, 13 ²² καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ 22
 ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. ²³ ὅταν δὲ διώκωσιν 23
 ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω
 ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ ἕως ἔλθῃ ὁ υἱὸς
 Lc 6, 49 τοῦ ἀνθρώπου. ²⁴ Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τοῦ διδάσκαλον, 24
 10 13, 16 οὐδὲ δούλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. ²⁵ ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα 25
 γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δούλος ὡς ὁ κύριος
 αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβούλ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μάλ-
 λον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ. ²⁶ μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν 26
 Mc 6, 22 γὰρ ἔστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτόν
 Lc 9, 17 ὃ οὐ γνωσθήσεται. ²⁷ ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἶπατε ἐν τῷ 27
 φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὐσ ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων.
²⁸ καὶ μὴ φοβῆσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ 28
 ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνά-
 μενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεινῆν. ²⁹ οὐχὶ δύο 29
 στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἐν εἴς αὐτῶν οὐ πασεῖται ἐπὶ
 τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. ³⁰ ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς 30
 6, 26 κεφαλῆς πᾶσαι ἡριθμημέναι εἰσίν. ³¹ μὴ οὖν φοβῆσθε· πολλῶν 31
 στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. ³² Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσῃ ἐν ἑμοί 32
 ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν
 τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· ³³ ὅστις δ' ἂν ἀρνήσῃταί με 33
 ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι καγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν
 24-26 τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ³⁴ Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον 34
 Lc 12, 51-53 βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ
 Mc 7, 6 μάχαιραν. ³⁵ ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς 35
 αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ

15. και: κ add γη 16. κ ω σ ο φ ι σ 19. παραδιδωσιν | λαλησητε sec loc
 23. ετεραν: αλλην | εως: add αν 24. διδασκαλον: κ add αυτου 25. κ
 βεελζεβουλ | εκαλεσαν, κ* επεκαλεσαντα 28. και μη φοβηθητε | αποκτει-
 νουσι. | φοβηθητε δε | κ ψυχ. (κς την ψυχ.) και το σωμ. 31. φοβηθητε
 33. αυτου καγω 34. κ ειρ. βαλ.

- 36 τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, ³⁶ καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ
 37 αὐτοῦ. ³⁷ Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου Le 16, 28 s
 ἄξιος, καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου
 38 ἄξιος, ³⁸ καὶ ὁσ οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ 16, 24 s
 39 ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. ³⁹ ὁ εὐρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ Le 17, 33
 ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ 10 12, 26
 40 εὐρήσει αὐτήν. ⁴⁰ Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ Le 10, 14
 41 δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. ⁴¹ ὁ δεχόμενος προφή- 10 12, 20
 την εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ ὁ
 δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται.
 42 ⁴² καὶ ὁσ εἰς ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ Mc 9, 42
 μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν
 μισθὸν αὐτοῦ.

XI.

Iohannis baptistae de Messia legatio. Iesu de Iohanne sermo. Urbium castigatio. Pater celebratur, afflicti invitantur.

- 1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσειν τοῖς δώδεκα
 μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρῦσαι ἐν
 ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.
 2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ 2-6
 3 Χριστοῦ, πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ³ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ Le 7, 18-22
 4 ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; ⁴ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς Deu 18, 18
 εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ
 5 βλέπετε· ⁵ τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ Ex 35, 5 s
 καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ 61, 1
 6 πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· ⁶ καὶ μακάριός ἐστιν ὁσ εἰς μὴ σκανδα- 20, 18 s
 7 λισθῆν ἐμοί. ⁷ Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν 7-11
 τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· ⁸ τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; Le 7, 24-28
 8 κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενος; ⁸ ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; ἀνθρώπων
 9 ἰδεῖν ἐν μαλακοῖς ἡμυρισμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν
 9 τοῖς οἴκοις τῶν βασιλείων. ⁹ ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν;
 10 ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. ¹⁰ οὗτός ἐστιν περὶ 3, 3
 οὗ γέγραπται· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώ- Mal 3, 1
 11 που σου, ὁσ κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. ¹¹ ἀμὴν Mc 1, 2
 λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου
 τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν
 12 μείζων αὐτοῦ ἐστίν. ¹² ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ 12-18
 12 ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασται ἀρπά- Le 16, 16
 13 ζουσιν αὐτήν. ¹³ πάντες γὰρ οἱ προφήται καὶ ὁ νόμος ἕως

41. ληφεται

XI, 2. δια : δυο 4. κ* τω ιωαννη 5. om και ante νεκρ. 7. εξηλ-
 θετε 8. εξηλθετε | ιδειν; ανθρωπωπ. | μαλακοιο : add ιματιοιο | βασιλειων :
 add εισιν 9. εξηλθετε | ιδειν; προφητην 10. ουτος γαρ

Mat 9, 22 **Ἰωάννον προσητέυσαν,** ¹⁴ καὶ εἰ θέλετε δεῖξασθαι, αὐτός ἐστιν 14
 Ἡλείας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. ¹⁵ ὁ ἔχων ὅλα ἀκουέτω. ¹⁶ Τίτι δὲ 15 16
¹⁶⁻¹⁹ **ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην;** ὁμοία ἐστὶν παιδίῳ καθημέρις ἐν
²¹⁻²³ ταῖς ἀγοραῖς, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἐτέροις ¹⁷ λέγουσιν· ἠγλήσα- 17
 μεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.
 Io 10, 20 ¹⁸ ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν· 18
 δαιμόνιον ἔχει. ¹⁹ ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, 19
 καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν
 φίλος καὶ ἀμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων
 αὐτῆς.

Τότε ἤρξατο ὀνειδιῆσαι τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖ- 20
²¹⁻²³ σται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν· ²¹ οὐαὶ σοὶ Χοραζαῖν, 21
¹⁶⁻¹⁵ οὐαὶ σοὶ Βηθσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ
 δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ
 μετενόησαν. ²² πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον 22
 ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. ²³ καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕως 23
 οὐρανοῦ ὑψηθῆσῃ; ἕως ἄδου καταβιβασθῆσῃ, ὅτι εἰ ἐν Κοδόμοις
 ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν μέχρι
^{16, 15} τῆς σήμερον. ²⁴ πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῆ Κοδόμων ἀνεκτότερον 24
^{16, 15, 12} ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.

²⁵⁻²⁷ **Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν·** ἐξομολο- 25
^{16, 10, 21} γοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἐκρυψας
 ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυξας αὐτὰ νηπιῖσι·
²⁶ καὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. 26
²⁷ Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου, καὶ οὐδεὶς ἐπι- 27
 γνώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τισ ἐπιγι-
 γνώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ὃς ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.
²⁸ Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ 28
 ἀναπαύσω ὑμᾶς. ²⁹ ἄρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε 29
 ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραῖος εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὐρήσετε
 ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. ³⁰ ὁ γὰρ ζυγὸς μου χρηστός καὶ 30
 τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

XII.

Sabbati religio. Sanatur arida manus. Sanatoris modestia et mansuetudo.
 Adversariorum peccatum (in spiritum sanctum) inexpiabile. Typus Ionae.
 Exempla reginae austri et daemoniaci. Matris fratrumque interpellatio.

¹⁻⁸ **Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασις** διὰ 1
^{16, 2, 23-24} τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπέειπασαν, καὶ ἤρξαντο τιλλεῖν
^{16, 6, 1-3}

13. προσφητευσαν 14. ε κ η λ ι α σ 15. ω τ α : ε κ add ακουειν 16. παιδα-
 ριοις εν αγορ. καθημ. και προσφωνουσι τοις εταιροις αυτων 17. και
 λεγουσιν | εθρηνη. υμιν 19. κ φιλ. τελων. | εργων : τεκνων 21. χοραζιν
 σποδω : κ add καθημενοι 23. καπερναουμ | η εως του ουρ. υψηθιαισ |
 εγενοντο | εμειναν 24. κ οτι | κ ανεκτ. εστ. γη σοδ. 25. απεκρυψας
 26. εγεν. ευδοκ. 27. μον : κ* om 29. απ εμον : κ* om | πραοο

- 2 **στάχυν** καὶ ἐσθίειν. ² οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπαν αὐτῷ·
 ἰδοὺ οἱ μαθηταὶ σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἐξεστὶν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. Deu 23, 25
Ex 20, 10
- 3 ³ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυεὶδ, ὅτε ἐπέινα- 8-6
1 Sam 21, 6
 4 σεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; ⁴ πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ
 καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγον, ὃ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ Ex 25, 33
 5 φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; ⁵ ἢ οὐκ
 ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ Nm 28, 9
 6 σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοι εἰσιν; ⁶ λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ
 7 ἱεροῦ μείζων ἐστὶν ὧδε. ⁷ εἰ δὲ ἐγνώκετε τί ἐστὶν· ἔλεος θέλω Hos 6, 6
 8 καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν καταδικάσατε τοὺς ἀναίτιους. ⁸ κύριος
 γὰρ ἐστὶν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
- 9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. 9-14
Mc 3, 1-6
Lc 6, 6-11
- 10 ¹⁰ καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηρὰν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν
 λέγοντες· εἰ ἐξεστὶν τοῖς σάββασιν θεραπεῦσαι; ἵνα κατηγορήσω-
 11 σιν αὐτοῦ. ¹¹ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τίς ἐστὶ ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος Lc 14, 5
 ὃς ἔξει πρόβατον ἐν, καὶ εἰὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς
 12 βόθυνον, οὐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; ¹² πόσῳ ὄν διαφέρει
 ἄνθρωπος προβάτου· ὥστε ἐξεστὶν τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν.
- 13 ¹³ τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινε,
 14 καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιής ὡς ἡ ἄλλη. ¹⁴ ἐξεληθόντες δὲ οἱ Φαρι-
 σαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.
- 15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνούς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν
 16 αὐτῷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς πάντας, ¹⁶ καὶ ἐπετίμησεν
 17 αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν. ¹⁷ ἵνα πληρωθῇ τὸ
 18 ῥῆθὲν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· ¹⁸ ἰδοὺ ὁ παῖς μου 18-21
Es 42, 1-4
 ὃν ἠρέτισα, ὃ ἀγαπητός μου ὃν ἠψόκησεν ἡ ψυχὴ μου· θήσω τὸ
 19 πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. ¹⁹ οὐκ
 ἐρίσει οὐδὲ κραυγᾶσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν
 20 φωνὴν αὐτοῦ. ²⁰ κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον
 21 τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλλῃ εἰς νίκος τὴν κρίσιν. ²¹ καὶ
 τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιούσιν.
- 22 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός· 22 26
Lc 11,
14-23
 καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν.
- 23 ²³ καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ
 24 υἱὸς Δαυεὶδ; ²⁴ οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον· οὗτος οὐκ 24 26
Mc 3,
22-30
Mt 3, 34
 ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβούλ ἄρχοντι τῶν δαι-
 25 μονίων. ²⁵ εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα

XII, 2. ειπον 3. δαβιδ | πεινασεν: add αυτοσ 4. φαγεν | ο ουκ:
 ε κ ουσ ουκ 6. μειζων 7. ελεον 8. εστι και του 10. ανθρ. ην την
 χειρα | θεραπευειν 11. κ* πωση | κ ουχι κρατησασ εγερει αυτο 13. την
 χειρ. σου | αποκατεσταθη 14. οι δε φαρι. συμβ. ελαβ. κατ αυτ. εξελθοντ.
 15. οχλοι πολλοι 17. ινα: οπως 18. ον sec: εσ ον | τυδοκησεν. 21. εν τω
 ονοματι. 22. αυτον: κ* αυτους | ωστε τον τυφλον και κωφον και λαλ.
 23. δαβιδ 24. κ βεεζεβουλ (item v. 27.) 25. ειδωσ (κθ ιδωι) δε: add ο ησουσ

βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. ²⁶ καὶ εἰ ὁ σα-
 26 τανᾶσ τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πᾶσ οὖν στα-
 θήσεται ἢ βασιλεία αὐτοῦ; ²⁷ καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω ²⁷
 τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ
 κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. ²⁸ εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ ²⁸
 δαιμόνια, ἄρα ἐφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ²⁹ ἢ πῶς ²⁹
 δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκευή
 αὐτοῦ ἀρπάσαι, ἐὰν μὴ πρόωτον δῆσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν
 οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσῃ; ³⁰ ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, ³⁰
 καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. ³¹ Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ³¹
 πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις, ἢ
 Lc 12, 10 δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται. ³² καὶ ὅσ ἐὰν ³²
 εἶπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὅσ
 δ' ἂν εἶπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ
 32-35
 Mt 7, οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. ³³ Ἡ ποιήσατε ³³
 16-18
 Lc 6, τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ
 43-45
 δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρὸν· ἐκ γὰρ τοῦ
 καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. ³⁴ γεννήματα ἐχιθῶν, πῶς δύ- ³⁴
 νασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος
 τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. ³⁵ ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ³⁵
 ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει τὰ ἀγαθὰ, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος
 ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. ³⁶ λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ³⁶
 πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ
 αὐτοῦ λόγον ἐν τῇ ἡμέρᾳ κρίσεως. ³⁷ ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαίω- ³⁷
 θῆσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.
 38-42
 Lc 11, 16
 29-32
 16, 4
 10a 2, 1
 10a 3, 5
 1 Reg 10, 1
 42-45
 Lc 11,
 24-26
 Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων καὶ Φαρι- ³⁸
 38 σαίων λέγοντες· διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. ³⁹ ὁ ³⁹
 39 δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλῖς σημεῖον
 ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ
 10a 2, 1 τοῦ προφήτου. ⁴⁰ ὡσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους ⁴⁰
 40 τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 10a 3, 5 ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. ⁴¹ ἄνδρες ⁴¹
 41 Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης
 καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ,
 1 Reg 10, 1 καὶ ἰδοὺ πλείον Ἰωνᾶ ὤδε. ⁴² βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν ⁴²
 42 τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακριεῖ αὐτήν, ὅτι
 ἤλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκούσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος,
 42-45
 Lc 11,
 24-26
 καὶ ἰδοὺ πλείον Σολομῶνος ὤδε. ⁴³ Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον ⁴³
 43

27. ὑμων εσονται. κριτ. 28. εγω εν πνευμ. θεου 29. ε κ διαρπασαι |
 διαρπασαι 30. σκορπιζει: κ add με 31. ουκ αφεθησ. τοις ανθρωποισ
 32. οσ αν | κ* ου μη αφεθησεται 35. αγαθ. θησαυρ.: add της καρδιασ
 36. ο εαν λαλησωσιν | κδ δωσουσιν 37. κ om σου sec 38. αυτα: om
 41. νινευιται 42. σολωμωντος

πνεῦμα ἐξέλθη ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων
 44 ζητούν ἀνάπausιν, καὶ οὐχ εὐρίσκει. ⁴⁴ τότε λέγει· εἰς τὸν
 οἰκόν μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει σχολά-
 45 ζοντα καὶ σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. ⁴⁵ τότε πορεύεται
 καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα
 ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ
 ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ
 γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

46 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδὼν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ⁴⁶⁻⁵⁰
 47 ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰσῆλθουσιν ἐξω ζητούντες αὐτῷ λαλῆσαι. [⁴⁷ εἶπεν
 δέ τις αὐτῷ· ἰδὼν ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοὶ σου ἐξω εἰσῆ-
 48 κασιν ζητοῦντές σοι λαλῆσαι.] ⁴⁸ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ
 λέγοντι αὐτῷ· τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνας εἶδιν οἱ ἀδελφοί
 49 μου; ⁴⁹ καὶ ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν·
 50 ἰδὼν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· ⁵⁰ ὅστις γὰρ ἂν ποιῆσῃ
 τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφός
 καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

XIII.

Parabolicae institutionis caussae et exempla. Parabolae de vario agro,
 adulterato semine, grano sinapis, fermento, thesauro, margarita, verriculo.
 Propheta domi contemptus.

1 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῆς οἰκίας ἐκά- ¹⁻⁹
 2 θητο παρὰ τὴν θάλασσαν. ² καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι
 πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ
 3 ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰσῆκει. ³ καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ
 ἐν παραβολαῖς, λέγων· ἰδὼν ἐξῆλθεν ὁ σπεῖρων τοῦ σπεῖρειν.
 4 ⁴ καὶ ἐν τῷ σπεῖρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ
 5 ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά. ⁵ ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ
 τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν
 6 διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· ⁶ ἥλιον δὲ ἀνατείλαντος ἐκανματίσθη,
 7 καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. ⁷ ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς
 8 ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκάνθαι καὶ ἔπνιξαν αὐτά. ⁸ ἄλλα
 δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν
 9 ἑκατόν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. ⁹ ὃ ἔχων ὧτα ἀκουέτω.
 10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· διατί ἐν παρα- ¹⁰⁻¹⁷
 11 βολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; ¹¹ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὅτι ὑμῖν δέδοται ¹⁰⁻¹²
 γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ
 12 δέδοται. ¹² ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ^{12, 29}
 13 ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. ¹³ διὰ τοῦτο ^{13, 18}

44. επιστρ. εἰς τον οικ. μου | κ* om ελθον | om και ante σεσαρ. 46. ετι δε αυτου | n^b om αυτου 47. κ* om versum 48. λεγοντε : ειποντε

XIII, 1. Εν δε τη εκ : απο 2. το πλοιον 3. κ σπειραι 7. απεπνιξαν 9. ωτα : add ακουειν 10. ειπον | κ* αυτοις λαλεισ 11. ειπεν αυτοις

ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν καὶ
 14 α ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συννοοῦσιν. 14 καὶ ἀναπληροῦται 14
 14 α
 κα 8, 9 α
 10 12, 40
 α: c123, 208
 αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα· ἀκοῆ ἀκούετε καὶ οὐ
 μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέπετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. 15 ἐπαχύνθη 15
 γὰρ ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσιν βαρέως ἤκουσαν,
 καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλ-
 μοῖς καὶ τοῖς ὠσιν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπι-
 στρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. 16 ὕμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλ- 16
 μοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὅσα ὕμῶν ὅτι ἀκούουσιν. 17 ἀμὴν 17
 λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφητῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ
 βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.
 18 ὕμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπειράντος. 19 παν- 18 19
 18-23
 Mc 4,
 13-20
 Lc 8,
 11-15
 τὸς ἀκούοντες τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται
 ὁ πονηρὸς καὶ ἀρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ·
 οὗτός ἐστιν ὁ παρά τὴν ὁδὸν σπαρεῖς. 20 ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρῶδη 20
 σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς
 λαμβάνων αὐτόν· 21 οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός 21
 ἐστίν, γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς
 σκανδαλίζεται. 22 ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν 22
 ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ
 πλοῦτου συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 23 ὁ δὲ ἐπὶ 23
 τὴν καλὴν γῆν σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ
 συνιεῖς, ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὁ μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ ἐξήκοντα,
 ὁ δὲ τριάκοντα.

Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· ὁμοιώθη ἡ 24
 βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπειράντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ
 ἀγρῷ αὐτοῦ. 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν 25
 αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνά μέσον τοῦ σίτου καὶ
 ἀπῆλθεν. 26 ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, 26
 τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. 27 προσελθόντες δὲ οἱ δούλοι τοῦ 27
 οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἐσπείρασ ἐν
 τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; 28 ὁ δὲ ἐφ' αὐτοῖς· ἐχθρὸς 28
 ἀνθρώπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δούλοι λέγουσιν αὐτῷ· θέλεις
 οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; 29 ὁ δὲ φησὶν· οὐ, μήποτε 29
 συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σίτον. 30 ἄφετε 30
 συναναξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ, καὶ ἐν καιρῷ τοῦ
 θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ
 δήσατε αὐτὰ εἰς δεσμὰς πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σίτον

14. αναπλ. επ αυτοις | κ βλεψητε 15. τ. ωσιν pr : κ add αυτων, item
 sec : κb add αυτων | ε 1656 εsq συννωσι | μισωμαι 16. ακουει 17. αμην
 γαρ | ειδον 18. του σπειροντος 22. του αιωνος τουτου | συμπνυ.
 23. την γην την καλην | συνων 24. σπειροντι 25. κ* επισπαρκεν,
 ε εσπειρε 27. ε κ* τα ζιζα. 28. ειπον αυτω 29. ο δε εφη 30. κ*
 αχρι | ε κ* εν τω καιρω

- 31 συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου. ³¹ Ἄλλην παραβολὴν παρέ- ^{31 s}
 θηκεν αὐτοῖς λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ ^{Mc 4, 31 s}
 32 σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ³² ὁ ^{Mc 4, 31 s}
 μικρότερον μὲν ἐστὶν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῆ,
 μείζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε εἰθεῖν τὰ
 πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῖν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.
 33 ³³ Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία ^{Mc 4, 31 s}
 τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐπέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα
 τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
 34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, ^{24 s}
 35 καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς, ³⁵ ὅπως πληρωθῆ τὸ ^{Mc 4, 32 s}
 ῥηθὲν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· ἀνοιξῶ ἐν παραβο-
 λαῖς τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς.
 36 Τότε ἀφῆκε τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ προσῆλ-
 37 θον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· φράσον ἡμῖν τὴν παρα-
 38βολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. ³⁷ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ ^{Mc 4, 32 s}
 σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ³⁸ ὁ δὲ ^{Mc 4, 32 s}
 ἀγρὸς ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ
 39 τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζανία εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, ³⁹ ὁ δὲ ^{Mc 4, 32 s}
 ἔχθρος ὁ σπείρας αὐτὰ ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέ-
 40 λεια αἰῶνος ἐστὶν, οἱ δὲ θεριστὰὶ ἄγγελοι εἰσιν. ⁴⁰ ὥσπερ οὖν
 συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ
 41 συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος. ⁴¹ ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς
 ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα
 42 τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, ⁴² καὶ βαλοῦσιν
 αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ
 43 βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. ⁴³ τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ^{Dan 12, 3}
 ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὅσα ἀκουέτω.
 44 ⁴⁴ Ὅμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν ^{Mc 4, 32 s}
 τῷ ἀγρῷ, ὃν εὐρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς
 αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν
 45 ἐκεῖνον. ⁴⁵ Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἄνθρωπῳ
 46 ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· ⁴⁶ εὐρὼν δὲ ἕνα πολύτιμον
 μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν
 47 αὐτόν. ⁴⁷ Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ
 βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ·
 48 ⁴⁸ ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβίβασαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαν-
 τες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἄγην, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.

32. s κατὰ σκηνοῦν 33. αυτοῖς: κ add λεγων 34. ουδεν: ουκ 35. om
 ησαιου|καταβολη: add κοσμου 36. κ εισηλθεν|οικιαν: add ο ιησοου|
 φρασον: κ* διασαφισον 37. ειπεν αυτοις 39. του αιωνος 40. του αιων.
 τουτου 41. αυτου pr: κ om 42. κ* βαλλουσιν 43. οτα: add ακουειν
 44. παλιν ομοια|κ* om εν τω αγρ. | παντ. οσ. εχ. πωλ. 45. κ* om αν-
 θρωπ. 46. οσ ευρων ενα 48. κb και επι τ. αιγ. καθ. | αγγια|κ* εβαλλον

49 οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγ- 49
 γελοὶ καὶ ἀφοριεῦσαι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, 50 καὶ 50
 βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθ-
 μὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 51 συνήκατε ταῦτα πάντα; 51
 λέγουσιν αὐτῷ· ναί. 52 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο πᾶς γραμ- 52
 ματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὁμοίος ἐστὶν ἀν-
 θρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ
 καινὰ καὶ παλαιὰ.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, 53
 μετήρην ἐκειθεν. 54 καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν 54
 αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ
 λέγειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; 55 οὐχ οὗτός 55
 ἐστὶν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ
 καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσήφ καὶ Σίμων καὶ Ἰού-
 δας; 56 καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσὶν; πόθεν 56
 οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; 57 καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ 57
 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ
 ἰδίᾳ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 58 καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ 58
 δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

XIV.

Caedes Iohannis baptistae. Quinque milibus cibi praebitio marisque
 Galilaei incesso. Aegroti tactu sanati.

1-2
 Mc 6, 14ss
 Lc 9, 7 ss
 3-5
 Mc 6, 17ss
 Lc 9, 19 ss
 21, 28
 6-12
 Mc 6,
 21-29
 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετραάρχης τὴν 1
 ἀκοὴν Ἰησοῦ, 2 καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν Ἰωάννης 2
 ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ
 δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. 3 ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν 3
 Ἰωάννην ἔδρασε καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο διὰ Ἡρωδιάδα τὴν
 γυναῖκα [Φιλίππου] τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 4 ἔλεγεν γὰρ Ἰωάννης 4
 αὐτῷ· οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. 5 καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτείνειν 5
 ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 γενεσίους 6
 δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρώδου ἀρχίστατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος
 ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρесе τῷ Ἡρώδῃ, 7 ὅθεν μεθ' ὄρκου ἀμολόγη- 7
 σεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσῃται. 8 ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς 8
 μητρὸς αὐτῆς· δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάν-
 νου τοῦ βαπτιστοῦ. 9 καὶ λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὄρκους 9
 καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι, 10 καὶ πέμψας ἀπε- 10
 κεφάλισεν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. 11 καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ 11
 ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς.

50. κ* βαλλουσιν 51. συνηκατε : praesm λεγει αυτοις ο ιησους | και, κυριε 52. μαθητ. εις την βασιλειαν 54. εκπληττεσθ. 55. ουχι η | ιωσηφ : ε ιωσησ, κ* ιωαννης 57. κ om ιησους | εν τη πατριδ. αυτου
 XIV, 1. τετραρχης 3. εδρασε αυτον και εθετο εν φυλακ. 5. ο ιωαννης | αυτω : κ* om, ε post γαρ 6. γενεσιων δε αγομενων 7. κ μετα 9. ε κ ελυπηθη et δια δε 10. τον ιωαννην

- 12¹² καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτόμα καὶ ἔθα-
 13 ψαν αὐτόν, καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. ¹³ ἀκούσας δὲ ^{Mc 6, 32s}
 ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ^{Lc 9, 10s}
 ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζοὶ ἀπὸ
 τῶν πόλεων.
- 14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολλὸν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς
 15 καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. ¹⁵ ὄψιας δὲ γενομένης ¹⁴⁻²¹
 προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ^{Mc 6,}
 ἡ ὥρα παρελήθειν ἤδη· ἀπόλυσον οὖν τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελ- ²⁴⁻⁴⁴
 16 θόντες εἰς τὰς κόμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. ¹⁶ ὁ δὲ ^{Lc 9,}
 εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρεῖαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς ¹²⁻¹⁷
 17 φαγεῖν. ¹⁷ οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρ-
 18 τος καὶ δύο ἰχθύας. ¹⁸ ὁ δὲ εἶπεν· φέρετε μοι ὧδε αὐτούς.
 19¹⁹ καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν
 τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν
 οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρ-
 20 τος, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. ²⁰ καὶ ἔφαγον πάντες καὶ
 ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα
 21 κοφίνους πλήρεις. ²¹ οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντα-
 κισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδιῶν.
- 22 Καὶ ἠγάπησεν τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ ²²⁻²³
 προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. ²³⁻²⁴
 23²³ καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν ^{Mc 6,}
 24 προσεύξασθαι. ὄψιας δὲ γενομένης ἄνεμος ἦν ἐκεῖ. ²⁴ τὸ δὲ ⁴⁵⁻⁵²
 πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν ^{10s, 15-21}
 25 κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. ²⁵ τετάρτη δὲ φυλακῇ
 τῆς νυκτὸς ἦλθεν πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν.
 26²⁶ ἰδόντες δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἐταράχθη-
 27 σαν, λέγοντες ὅτι φάντασμα ἐστίν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.
 27²⁷ εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· θαρσεῖτε, ἐγὼ εἰμι· μὴ φο-
 28 βεῖσθε. ²⁸ ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν· κύριε, εἰ σὺ εἶ,
 29 κέλευσόν με εἰσελθεῖν πρὸς σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. ²⁹ ὁ δὲ εἶπεν· ἔλθε.
 καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ
 30 ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ³⁰ βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον
 ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων· κύριε,

12. πτομα (κ* add αυτου): σωμα | εθαψ. αυτο 13. και ακουσας | πεζη
 14. εξελθων: add ο ιησουσ | επ αυτουσ 15. οι μαθητ. αυτου | ηδη
 παρεληθει | ουν | κομασ: κ* χωρασ 16. ο δε ιησουσ 17. αρτουσ ει
 μη πεντ. 18. αυτουσ ωδε 19. κ εκελευσεν | επι τουσ χορτουσ | ε κ και
 λαβων 22. Και ευθewis ηραγκ. ο ιησουσ τ. μαθητ. αυτου 23. κ* om
 απολυσασ τ. οχλ. 25. απηλθε πρ. αυτ. ο ιησουσ | επι τησ θαλασσης
 26. και ιδοντες αυτον οι μαθηται, κ* οι δε μαθ. ιδοντες αυτον | επι
 την θαλασσαν 27. ευθewis | ελαλ. αυτ. ο ιησουσ, κ* ελαλ. ο ιησ. αυτουσ
 28. κυριε: κ post αυ ει | προς σε ελθειν 29. ο πετροσ | και ηλθεν: ε
 ελθειν, κ* ελθειν ηλθεν ουν 30. ανεμον: add ισχυρον

σῶσόν με. ³¹ εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἐπαλάβετο **31** αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίωκασας; ³² καὶ ἀνα- **32** βάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. ³³ οἱ δὲ ἐν τῷ **33** πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.

³⁴⁻³⁶ **34** Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γενησαρέτ. ³⁴ **34** καὶ ἐπιγόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν **35** εἰς ὅλην τὴν περιχώρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντα τοὺς κακῶς ἔχοντας, ³⁶ καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἄφωται **36** τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψατο διεσώθησαν.

XV.

De manuum lotionis traditionisque abusu veraque ciborum contaminatione. Sanantur mulieris Chananæ filia aliique aegroti. Satiantur quattuor millia.

¹⁻⁹ **1** Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρισαῖοι **1** καὶ γραμματεῖς λέγοντες· ² **2** διατί οἱ μαθηταὶ σου παραβαίνουνσι **2** τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νύπτονται τὰς χεῖρας ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. ³ **3** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· διατί καὶ **3** ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν **4** ὑμῶν; ⁴ **4** ὁ γὰρ θεὸς ἐνετείλατο λέγων· τιμα τὸν πατέρα καὶ τὴν **4** μητέρα, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. ⁵ **5** ὑμεῖς δὲ λέγετε· ὅς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ· δῶρον ὃ ἐὰν **5** εἴῃ ἐμοῦ ὠφελήθησ, οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ. ⁶ **6** καὶ ἠκυρώσατε τὸν νόμον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν **6** ὑμῶν. ⁷ **7** ὑποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας **7** **8** λέγων· ⁸ **8** ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδιά αὐτῶν **8** πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· ⁹ **9** μάτην δὲ σέβονται με διδάσκοντες δι- **9** ¹⁰⁻¹¹ **10** δασκαλίως ἐντάλματα ἀνθρώπων. ¹⁰ **10** Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν **10** ¹¹ **11** ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς· ἀκούετε καὶ συνίετε· ¹¹ **11** οὐ τὸ εἰσερχόμενος **11** εἰς τὸ στόμα κοινοῦ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενος ἐκ **12** τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῦ τὸν ἄνθρωπον. ¹² **12** τότε προσελθόντες **12** οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ· οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες **13** τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; ¹³ **13** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· **13** πάντα **13** φρεσὶα ἢς οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκρίζωθήσεται. **14** ¹⁴ **14** ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοὶ εἰσὶν τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν **14** ¹⁵⁻²⁰ **15** εἰς ὁδηγῆ, ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. ¹⁵ **15** ἀποκριθεὶς δὲ **15** ¹⁷⁻²⁰ **17** ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· φράσον ἡμῖν τὴν παραβολήν. ¹⁶ **16** ὁ δὲ **16**

31. κ ευθως 32. εμβαντων 33. πλοιω : add ελθοντες 34. εις την γην γεννη. 35. κ om εκεινου 36. σωθησαν

XV, 1. οι απο ιερ. γραμμ. και φαρι. 2. τας χειρ. αυτων 3. και : κ* om 4. εντ. λεγων : κ* ειπεν | πατερα : add σου 5. ωφεληθησ : κ* add ουδαν εστιν | και ου μη | κ τιμηση | κ om η την μητερ. αυτου 6. τον νομον : ε την εντολην, κ* τον λογον 7. προσφητευσ 8. εγγιζει μοι ο λαος ουτος τω στοματι αυτων και τοις χειλ. με 11. κοινοι pr : κ* prαιem τουτο 12. οι μαθητ. αυτου | λεγουσιν : κ ειπαν, ε ειπον 14. κ τυφλοι εις. οδηγοι | τυφλων : κ* om 15. την παραβ. ταυτην 16. ο δε ιησους

- 17 εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; ¹⁷ οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφρα-
 18 δρῶνα ἐκβάλλεται; ¹⁸ τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ
 19 τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κακῆϊνα κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον. ¹⁹ ἐκ
 γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι,
 20 πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. ²⁰ ταῦτά ἐστιν
 τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίψτοις χερσὶν φαγεῖν οὐ
 κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον.
- 21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη ²¹⁻²⁸
 22 Τύρου καὶ Σιδῶνος. ²² καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὀρίων
 ἐκείνων ἐξεληθούσα ἔκραξεν λέγουσα· ἐλέησόν με, κύριε υἱὸς Δαυεὶδ·
 23 ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. ²³ ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ
 λόγος. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτων αὐτὸν λέ-
 24 γοντες· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὀπισθεν ἡμῶν. ²⁴ ὁ δὲ ^{10, 6}
 ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ
 25 ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ. ²⁵ ἡ δὲ ἐλθούσα προσεκύνη αὐτῷ
 26 λέγουσα· κύριε, βοήθει μοι. ²⁶ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ
 ἔξεστιν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.
 27 ²⁷ ἡ δὲ εἶπεν· ναί, κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυναρία ἐσθίει ἀπὸ τῶν
 ψιγίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.
 28 ²⁸ τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου
 ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἴαθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς
 ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκεῖνης.
- 29 Καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν ²⁹⁻³¹
 30 τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβάς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. ³⁰ καὶ
 προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς
 τυφλοὺς κωφοὺς κυλλοὺς καὶ ἐτέρουσ πολλοὺς, καὶ ἔριψαν αὐ-
 31 τοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς, ³¹ ὥστε
 τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς
 ὑγιεῖς καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ
 ἐδόξαζον τὸν θεὸν Ἰσραὴλ.
- 32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν· ³²⁻³⁹
 σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν ^{Mc 7, 31-37}
 μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολύσαι αὐτοὺς νήστις οὐ
 33 θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. ³³ καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ
 μαθηταί· πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι
 34 ὄχλον τοσοῦτον; ³⁴ καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πόσους ἄρτους
 35 ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. ³⁵ καὶ παραγγείλας

17. ου : ε κ ουπω | κ εἰς τον αφερδ. 22. εκραυγασεν | λεγουσα : πραγμ
 αυτω | ε κ νις | δαβιδ 23. ηρωτων 26. εξεστιν : ε κ εστι καλον
 30. κυλλουσ : κ ante κωφ. | εριψαν | αυτου : του ιησου 31. τουσ
 οχλουσ | κυλλ. υγιεισ : κ om | και χωλουσ : om και | εδοξασαν 32. ε κ
 ημερασ τρ. | ιηστεισ 33. οι μαθητ. : add αυτου 34. κ ειπαν 35. εκε-
 λενσε et και λαβων

εἶπεν ὁ ἄγχιος ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, ³⁶ ἔλαβεν τοὺς ἐπτά ἄρτους 36
καὶ τοὺς ἰχθύας καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἰδίδου τοῖς μαθη-
ταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. ³⁷ καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἔχορ- 37
τάσθησαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦσαν ἐπτά σφυρί-
δας πλήρεις. ³⁸ οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες χωρὶς 38
παιδιῶν καὶ γυναικῶν. ³⁹ καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς 39
τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Μαγαδάν·

XVI.

Signa temporum. Fermentum Pharisaeorum. Varia de Iesu iudicia. Petri
claves et malum consilium. Christi sectatores veram vitam adipiscantur.

1-4
Mc 8,
11-12
Le 12,
5-12
5-12
Mc 8,
14-21
Le 12, 1
13-20
Mc 8,
27-30
Lc 9, 18-21

Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Καδδουκαῖοι πειράζον- 1
12, 39
τες ἐπιρώτων αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδείξαι αὐτοῖς.
2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· [ὄψιας γενομένης λέγετε· εὐδία, 2
πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός· ³ καὶ πρωῖ· σήμερον χιμῶν, πυρράζει 3
γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γι-
νώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;] ⁴ γενεὰ 4
12, 39
πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται
αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωάν. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν.
5-12
Mc 8,
14-21
Le 12, 1
Καὶ ἔλθοντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους 5
λαβεῖν. ⁶ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ 6
τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Καδδουκαίων. ⁷ οἱ δὲ διελο- 7
γίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. ⁸ γνούς 8
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι
ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; ⁹ οὐπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε 9
ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων καὶ πόσους κοφίνοὺς ἐλάβετε; ¹⁰ οὐδὲ 10
τοὺς ἐπτά ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσας σφυρίδας ἐλά-
βετε; ¹¹ πᾶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε 11
δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Καδδουκαίων. ¹² τότε 12
συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων
καὶ Καδδουκαίων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ
Καδδουκαίων.
13-20
Mc 8,
27-30
Lc 9, 18-21
Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρίας τῆς Φιλίππου 13
ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων· τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι
εἶναί τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ¹⁴ οἱ δὲ εἶπαν· οἱ μὲν Ἰωάννην 14
τὸν βαπτιστὴν, ἄλλοι δὲ Ἡλείαν, ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν ἢ ἕνα

35. τοιο οχλοισ 36. κ* κ. τοου δυο ιχθ. | και ευχαριστ. : om και | εδιδου :
εδωκε | τοισ μαθητ. αυτου | τω οχλω 37. ε κ ηραν το περ. των κλασμ.
38. γυν. κ. παιδ. 39. μαγαδαν : μαγδαλα

XVI, 1. επηρωτησαν 2. οψιας usque ου δυνασθε (v. 3) : κ om
3. το μεν : praet υποκριται 4. ιωνα : add του προφητου 5. οι μαθητ.
αυτου 8. ειπεν : add αυτοις | ελαβετε : κ εχετε 9. κ* om ουδε μνημον.
11. περι αρτου ειπ. νμ. προσεχειν απο 12. απο της ζυμης του αρτου,
αλλ απο | διδαχης : κ* διδασκαλιας 13. καισαριας | τινα : add με | κ*
οι ανθρωπ. ειπ. λεγον. 14. ειπον | κ ιωαννην | ηλιαν

- 15 τῶν προφητῶν. ¹⁵ λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
- 16 ¹⁶ ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. ¹⁷ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι ἀλλ' ὁ πατὴρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ¹⁸ κἀγὼ δὲ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ἕδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. ¹⁹ δώσω σοι τὰς κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ²⁰ τότε διεστράτευτο τοῖς μαθηταῖς ἵνα μηδενὶ εἰπωσιν ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ Χριστός.
- 21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύναι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱερουσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκταθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. ²² καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων· ἰλωὸς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. ²³ ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ· ὑπάγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ μοῦ, ὅτι σὺ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
- 24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. ²⁵ ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὕρησει αὐτήν. ²⁶ τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;
- 27 ²⁷ μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ. ²⁸ ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες τῶν ὧδε ἐσώτων οἵτινες οὐ μὴ γέυσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

XVII.

Transfiguratio in monte. Iohannes alter Elias. Sanatio lunatici apostolorumque diffidentia. Stater ex pisce.

- 1 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτούς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. ² καὶ μετεμορφώθη ἔμ-

17. και αποκριθ. ο ησο. | βαρ ιωνα | κ αλλα 19. και δωσω σοι | τας κλειδας | κ* λυσησ επι την γην 20. τ. μαθητ. αυτου | ιησουσ ο χριστ. 21. ο ιησουσ : κ* ησο. χριστουσ | απελθ. εις ιεροσολ. 23. ει εμου : μου ει 25. αν 26. ωφαιλεται 27. τ. πραξιν : κ* τα εργα 28. οτι : οτι | εστηκοτων | βασιλεια : κς δοξη

XVII, 1. κ και τον ιακω. | κ ιωαννη

προσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἰμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. ³ καὶ ἰδοὺ ἄφθῃ ³ αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ἡλείας συνλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ. ⁴ ἀποκρι- ⁴ θεις δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ· κύριε, καλὸν ἔστιν ἡμῶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεὶ μίαν καὶ Ἡλείᾳ μίαν. ⁵ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ⁵ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. ⁶ καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ⁶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. ⁷ καὶ προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνάμεινος ⁷ αὐτῶν εἶπεν· ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. ⁸ ἐπάραντες δὲ τοὺς ⁸ ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. ⁹ καὶ ⁹ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· μηδεὶ εἶπητε τὸ ὄραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἐγερθῇ. ¹⁰ Καὶ ἐπρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ¹⁰ τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἡλείαν δεῖ ἔλθεῖν πρῶτον; ¹¹ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἡλείας μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει ¹¹ πάντα. ¹² λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἡλείας ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνω- ¹² σαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. ¹³ τότε συνῆκαν ¹³ οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

¹⁴ Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος ¹⁴ γονυπετῶν αὐτόν ¹⁵ καὶ λέγων· κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι ¹⁵ σελιγιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. ¹⁶ καὶ προσήνεγκα αὐτόν τοῖς μαθη- ¹⁶ ταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτόν θεραπεῦσαι. ¹⁷ ἀποκριθεὶς ¹⁷ δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτόν ὧδε. ¹⁸ καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ¹⁸ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. ¹⁹ Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον· ¹⁹ διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; ²⁰ ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· ²⁰ διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, εἰὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει· τούτῳ· μεταβὰ ἐνθεὶ ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.

3. αφθῃσαν|μωση|ηλιας|μετ αυτ. συλλαλουντ. 4. ποιησωμεν|μωση|μιαν ηλια 5. αυτου ακου. 6. επεσον 7. και προσελθων ο ιησ. ηφατο αυτ. και ειπ. 8. τον ιησ. : κ ιησουν αυτον 9. εκ : απο|εγερθη : αναστη 10. οι μαθητ. αυτου | ηλιαν 11. ο δε ιησουσ | ειπεν : ε κ add αυτοισ | ηλιασ | ερχεται πρωτον 12. ηλιασ | εν αυτω : κ om εν 13. κ ιωανου 14. ελθοντων αυτων | γονυπ. αυτω 15. κυριε : κ om | κ κακωσ εχει 17. κ* ο δε αποκρ. ειπ., κς τοτε αποκρ. ο ιησ. ειπ. | ειπεν : κ add αυτοισ | εσομ. μεθ υμων 18. κ om ο παισ 20. ο δε ιησουσ ειπεν αυτ. | δια τ. απιστιαν | μεταβηθι εντευθεν 21. ε κδ τουτο δε το γενοσ ουκ επορευεται ει μη εν προσευχη και νηστεια

- 22 *Κυστερφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ* ^{23 ε}
Ἰησοῦς· μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ^{Mc 9, 30-32}
 23 *ἀνθρώπων, ²³ καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγε-*
θήσεται. καὶ ἔλνθηθησαν σφόδρα.
 24 *Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ τὰ δι-* ^{Mc 9, 33}
δραγμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν
 25 *οὐ τελεῖ δίδραγμα; ²⁵ λέγει· ναί. καὶ εἰσελθόντα εἰς τὴν οἰκίαν*
*προέφθασεν αὐτόν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοι δοκεῖ, *Κίμων*; οἱ βα-*
 26 *σιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν*
υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτριῶν; ²⁶ εἰπόντος δὲ· ἀπὸ τῶν
ἀλλοτριῶν, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄραγε ἐλευθεροὶ εἰσιν οἱ υἱοί.
 27 ²⁷ *ἵνα δὲ μὴ σκανδαλιζώμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν βάλε*
ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρον, καὶ ἀνοίξας τὸ
στόμα αὐτοῦ ἐρήσειε στατήρα· ἐκείνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ
ἐμοῦ καὶ σοῦ.

XVIII.

Cavenda ambitio et offensio. Parabola de ove perdita. Placabilitas com-
 mendatur. Ius ligandi et solvendi. Quoties sit ignoscendum. Parabola de
 rege rationes reposcente.

- 1 *Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγον-* ¹⁻⁵
 2 *τες· τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; ² καὶ* ^{Mc 9, 33-37}
 3 *προσκαλεσάμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν ³ καὶ*
 4 *εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παι-*
 5 *δία, οὐ μὴ εἰσελθῆτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ⁴ ὅστις*
 6 *οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων*
 7 *ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. ⁵ καὶ ὅς ἐάν δεχθῆται ἐν παιδίον*
 8 *τοιοῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. ⁶ ὅς δ' ἂν σκανδα-* ^{Mc 9, 42}
 9 *λίῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει* ^{Le 17, 2}
 10 *αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ*
 11 *καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. ⁷ Οὐαὶ τῷ κόσμῳ* ^{Le 17, 1}
 12 *ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν εἰσελθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλήν*
 13 *οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. ⁸ εἰ δὲ ἡ χεὶρ*
 14 *σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοπον αὐτόν καὶ βάλε ἀπὸ*
 15 *σοῦ· καλὸν σοὶ ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κνλλὸν ἢ χωλόν, ἢ*
 16 *δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.*
 17 *⁹ καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτόν καὶ βάλε* ^{Mc 9, 42, 45}
 18 *ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοὶ ἐστὶν μονόφθαλμος εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν,*
 19 *ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.* ^{5, 29}
 20 ^{Mc 9, 47}

22. αναστρεφομενων 24. καπερναουμ | ε κ* ειπον | ου τελει τα διδρ.
 25. εισελθοντα : οτε εισηλθεν 26. ειποντος δε (his κ praem ο δε εφη
 απο των αλλοτριων) : λεγει αυτω ο πετροσ 27. σκανδαλιωμεν
 XVIII, 2. προσκαλεσο. : add ο ιησουσ 4. ταπεινωση 5. παιδ.
 τοιουτου εν, κ παιδ. εν τοιουτο 6. περι : επι 7. ανθρωπω : add
 κεινω 8. εκκοπον : κ* εξελε | αυτον : αυτα | χωλον η κνλλον

10 Ὅρατε μὴ καταφρονήσητε ἐνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ 10
 ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διαπαντὸς βλέπουσιν τὸ
 12-14
 Le 15, 4-7 πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; 12
 εἰς γένηται τινὶ ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλαηθῆ ἓν ἐξ
 αὐτῶν, οὐχὶ ἀφίει τὰ ἐνεσῆκοντα ἐντέα ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς
 ζητεῖ τὸ πλανώμενον; 13 καὶ εἰς γένηται εὐρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω 13
 ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνεσῆκοντα ἐντέα τοῖς
 μὴ πεπλανημένοις. 14 οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ 14
 πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μικρῶν τού-
 των. 15 Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφός σου, ὑπάγε ἔλαξον αὐτὸν 15
 μεταξὺ σου καὶ αὐτοῦ μόνον· εἰς σου ἀκούσῃ, ἐκέρδισας τὸν
 Deu 19, 15
 1 Cor 13, 1 ἀδελφόν σου. 16 εἰς δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σεαυτοῦ ἔτι 16
 ἓνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῆ πᾶν
 ῥῆμα. 17 εἰς δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· εἰς δὲ 17
 καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἔθνηκος καὶ ὁ
 τελώνης. 18 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα εἰς δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται 18
 16, 19 δεδεμένα ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅσα εἰς λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυ-
 μένα ἐν οὐρανῷ. 19 Πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς δύο συμφωνήσουσιν 19
 ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὐ εἰς αἰτήσουται, 19
 γηθήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 20 οὐ 20
 γάρ εἰςιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν
 μέσῳ αὐτῶν.

21 ὁ
 Le 17, 3 Ὅτε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ποσάκις ἁμαρ- 21
 τῆσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἐπτάκις; 22 λέγει 22
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· οὐ λέγω σοι ἕως ἐπτάκις, ἀλλὰ ἕως ἑβδομηκο-
 τάκις ἐπτά. 23 διὰ τοῦτο ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἄν- 23
 θρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησεν συναῖραι λόγον μετὰ τῶν δούλων
 αὐτοῦ. 24 ἀρξαμένον δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηρέθη εἰς αὐτῷ 24
 ὄφειλέτης μυρίων ταλάντων. 25 μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, 25
 ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος πραιθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα
 καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. 26 πεσὼν οὖν ὁ δούλος 26
 ἐκεῖνος προσεκύνη αὐτῷ λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα
 ἀποδώσω σοι. 27 σπλαγγισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου 27
 ἀπέλευσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφήκεν αὐτῷ. 28 ἐξελθὼν δὲ ὁ 28
 δούλος ἐκεῖνος εὗρεν ἓνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὄφειλεν αὐτῷ
 ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἐπυργεν λέγων· ἀπόδος εἰ

11. ἢ δὲ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σωσαὶ τὸ ἀπολωλὸς 12. ἐννεση-
 κοντα (etiam v. 13.) | κ* om ἐπὶ τὰ ὄρη 14. κ om ἔμπροσθ. | ἐν τῶν·
 ἐν τῶν 15. ἁμαρτήσῃ: add εἰς σε | ὑπάγε καὶ 16. μετὰ σου | μαρτυ-
 ρῶν: κ post τριῶν pon 17. εἶπον: εἶπε 18. εἰς sec: κ* αν | ε δεδμ.
 ἐν τῶ οὐρανῶ, κ δεδ. ἐν τοῖς οὐρανοῖς | λελυμ. ἐν τῶ οὐρ. 19. δύο ὑμῶν
 συμφωνήσουσιν ἐπὶ | κ αὐτοῖς γενησεται. 21. προσελθ. αὐτῶ ὁ πατρ. εἶπ.
 22. ε κ ἀλλ 24. αὐτῶ εἰς | μυρίων: κ* πολλῶν 25. ὁ κύριος: add
 αὐτοῦ | γυναῖκα: add αὐτοῦ | τέκνα: κ παιδία 26. ἐκεῖνος: ε κ* om | λῆγων:
 ε κ add κύριε | σοι ἀποδώσω 28. ἀποδος: add μοι | εἰ τι: ο, τι

29 τι ὀφείλεισ. ²⁹ πῶς οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν
 30 λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι. ³⁰ ὁ δὲ οὐκ
 ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως ἀποδοῦ
 31 τὸ ὀφειλόμενον. ³¹ ἰδόντες οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γινόμενα
 ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἐαυτῶν
 32 πάντα τὰ γερόμενα. ³² τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος
 αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δούλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην
 33 ἀφήκα σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· ³³ οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν
 34 σύνδουλόν σου, ὡς καγὼ σὲ ἤλεσα; ³⁴ καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος
 αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς ἕως οὗ ἀποδοῦ πᾶν τὸ
 35 ὀφειλόμενον αὐτῷ. ³⁵ οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ποιήσει
 ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφήτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν
 ὑμῶν.

XIX.

Responsio de repudio et coelibatu. Manus infantibus impositae. Iuvenis
 divitis castigatio, divitiarum pericula. Petri praemiorum rogatio.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ^{Mc 10, 1}
 μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας
 2 πέραν τοῦ Ἰορδάνου. ² καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ
 ἐθεράπευσεν αὐτούς ἐκεῖ.
 3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ ³⁻⁹
 λέγοντες· εἰ ἔξεστιν ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν ^{Mc 10, 2-12}
 4 αἰτίαν; ⁴ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ^{Gen 1, 27}
 5 ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; ⁵ καὶ εἶπεν· ἐνεκα τού- ^{Gen 2, 24}
 του καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολλη-
 θήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.
 6 ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν,
 7 ἄνθρωπος μὴ χωρίζετω. ⁷ λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν Μωϋσῆς ἐνετεί- ^{5, 31}
 8 λατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίον καὶ ἀπολύσαι; ⁸ λέγει αὐτοῖς· ^{Deu 24, 1}
 ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπο-
 9 λύσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως. ⁹ λέγω
 δὲ ὑμῖν ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ ^{5, 32}
 10 καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. ¹⁰ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· εἰ ^{Lc 16, 18}
 οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμ-
 11 φέροι γαμήσαι. ¹¹ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ πάντες χωροῦσιν τὸν
 12 λόγον τούτον, ἀλλ' οἷς δέδοται. ¹² εἰσὶν γὰρ ἐννοῦχοι οἵτινες

29. ο συνδ. αυτου: add εἰς τοὺς ποδας αὐτου | καὶ πάντα ἀποδ. σοι
 30. ε^c ἀλλ, κ* καί|εωσ ου 31. ουν: δε|ε κ* τα γενομενα|εαυτων: αυτων
 33. και εγω 34. αυτω: κ^{ca} om 35. σπουρανιος | καρδιων υμων: add
 τα παραπτωματα αυτων

XIX, 1. τῆς pr: ε^c om male 3. λεγοντες αυτω | εξεστιν: add αν-
 θρωπω 4. ειπεν: add αυτοις 5. ενεκεν|εκ προσκολληθησεται 6. κ μια
 σαρξ 7. μωσης (etiam κ* v. 7.). Item v. sq. | απολυσαι: add αυτην 9. εἰ
 μη ἐπι πορνεία | μοιχεται: add και ο απολειμμενην γαμησας μοιχεται
 10. αυτω: κ* om | οἱ μαθητ. αυτου 12. γαρ: κ* om

ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν ἐννοῦχοι οἵτινες ἐννοχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν ἐννοῦχοι οἵτινες ἐννοχίσαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω.

13-15 Τότε προσηρέθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ 13
 Mc 10, αὐτοῖς καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. 14 ὁ 14
 13-16 δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ
 Lc 18, εἰσελθεῖν πρὸς ἐμέ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
 15-17 15 καὶ ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν. 15

16-22 Καὶ ἰδὼν εἰς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν 16
 Mc 10, ποιήσω ἵνα σωθῶ ζωὴν αἰώνιον; 17 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με ἐρωτᾷς 17
 17-22 περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἰς ἐστὶν ὁ ἀγαθός. εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν
 Lc 18, εἰσελθεῖν, τήρησον τὰς ἐντολάς. 18 ποίας; φησὶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς 18
 18-23 εἶπεν· τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδο-
 μαρτυρήσεις, 19 τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις 19
 τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 20 λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· πάντα 20
 ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; 21 εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰ θέλεις 21
 τέλειος εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δός πτωχοῖς,
 καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. 22 ἀκού- 22
 σασ δὲ ὁ νεανίσκος ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα
 πολλά.

23-28 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν 23
 Mc 10, ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐ-
 23-27 ρανῶν. 24 πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον 24
 Lc 18, δια τρυπήματος ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν
 24-27 τῶν οὐρανῶν. 25 ἀκούσατες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα 25
 λέγοντες· τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; 26 ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς 26
 εἶπεν αὐτοῖς· παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ
 θεῷ δυνατὰ πάντα.

27-30 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· ἰδὼν ἡμεῖς ἀφή- 27
 Mc 10, καμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 28 ὁ δὲ 28
 28-31 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές
 Lc 18, μοι, ἐν τῇ καλιγγεσσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ
 28-30 θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ αὐτοὶ ἐπὶ δώδεκα θρόνους
 Lc 22, 30

13. προσημεθῆ 14. αυτοις : om | προσ με 15. ε αυτοις τας χειρ.,
 κ τας χειρ. επ αυτους 16. προσελθ. ειπ. αυτ. | διδασκ. : add αγαθε |
 ποιησω ινα : κ ποιησασ | σω : ε εχω, κ κληρονομησω ιδεε post ζω. αιω.
 ρον 17. τι με ερωτ. etc : τι με λεγειω αγαθον | εις εστ. etc : ουδεις
 αγαθος ει μη εις ο θεου | εισελθαι εις την ζωην 18. ποιας; φησιν :
 λεγει αυτω ποιας | κ* om ου μοιχ. ου κλεψ. 19. πατερα : add σου
 20. εφυλαξαμην εκ νεοτητος μου. 21. ειναι : κ* γενεσθαι 22. ο νε-
 ανισκ. τον λογον 23. δυσκολ. πλουσ. 24. οτι : om | κ* τρηματος | εισελ-
 θαιν : διελθειν | των ουρανων : ε κ του θεου. Praeterea ε add εισελθειν
 25. δε : κ* om | οι μαθητ. αυτου 26. κ* om παρ. ανθρωποις | παντ.
 δυνατ. εστι 28. καλιγγεσσια | κ καθισεσθε | και αυτοι : και υμεις

29 κρήναιτες τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραήλ. 29 καὶ πᾶς ὅστις ἀφῆκεν ἀδελφὸν ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀργούς ἢ οἰκίαν ἕνεκα τοῦ ἔμοῦ ὀνόματος, πολλαπλασιάζει αὐτὸν ἢ ἄλλοις ἢ ἑαυτῷ. 30 πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

XX.

Parabola de mercede operariorum in vinea. Mors et resurrectio denuo denuntiatae. Filii Zebedaei sedem Christo proximam sibi arrogant. Caeci Hierichuntini.

1 Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπων οἰκο-
δεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτὸν μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν
2 ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 2 συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δη-
ναρίου τῆν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
3 3 καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ
4 ἀργούς, 4 καὶ ἐκείνοις εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα,
5 καὶ ὁ ἐὰν ἦ δίκαιον δώσω ὑμῖν. 5 οἱ δὲ ἀπήλθον. πάλιν δὲ
6 ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἑνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως. 6 περὶ
δὲ τῆν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἐστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς·
7 τί ὧδε ἐστήκατε ὅλην τῆν ἡμέραν ἀργοί; 7 λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι
οὐδεὶς ἡμᾶς ἔμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς
8 τὸν ἀμπελῶνα. 8 ὄψιας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπε-
λῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος
9 τὸν μισθόν, ἀρχάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. 9 καὶ
ἐλθόντες οἱ περὶ τῆν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνά δηνάριον.
10 10 ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλεονάζει αὐτοῖς· καὶ
11 ἔλαβον τὸ ἀνά δηνάριον καὶ αὐτοί. 11 λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον
12 κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου 12 λέγοντες· οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν
ἐποίησαν, καὶ ἴσους αὐτοὺς ἡμῖν ἐποίησας τοῖς βαστάσασιν τὸ
13 βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν κάδωνα. 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἐν
αὐτῶν εἶπεν· ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς
14 μοι; 14 ἄρον τὸ σὸν καὶ ὑπάγε. θέλω δὲ τοῦτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι
15 ὡς καὶ σοί. 15 ἢ οὐκ ἐξεστὶν μοι ὁ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς;
16 ἢ ὁ ὀφθαλμὸς σου πονηρὸς ἐστίν· ὅτι ἐγὼ ἀγαθὸς εἰμι; 16 οὕτως
ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.

29. οστις : οσ | μητερα : add η γυναικα | η οικιας : κ* om, ε οικιας η post αφηκ. | ενεκεν | του ονοματ. μου | ε κ εκατονηπλασιονα | ληφεται

XX, 3. περι την τριτ. 4. κακεινοις | αμπελωνα : κ add μον 5. παλ. δε : om δε | εννατην 6. ενδεκατην : add ωραν | εστωτας : add αργοισ 7. κ* om ημας | αμπελωνα : add και ο εαν η δικαιον ληψοσθε 8. απο-δος : add αυτοισ 9. ελθοντες δε 10. ληγονται | το ανα : om το | και αυτοι : post ελαβον 12. λεγοντες : add οτι | ημιν αυτοου 13. ειπ. ενι αυτ. | ουκ : κ ουχ 15. ποιησαι ο θελω | ε (non item εε) ει ο οφθ. 16. οι πρ. εσχατοι : add πολλοι γαρ εισι κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι

17-19
Mc 10,
22-24
Lc 18,
31-33
Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσόλυμα παρέλαβεν τοὺς 17
δώδεκα κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς· ¹⁸ ἰδοὺ ἀνα- 18
βαίνομεν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθή-
σεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν
εἰς θάνατον. ¹⁹ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ 19
ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
ἐγερθήσεται.

20-22
Mc 10,
35-45
Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ 20
τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνούσα καὶ αἰτουσά τι παρ' αὐτοῦ. ²¹ ὁ 21
δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεις; λέγει αὐτῷ· εἶπέ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι
οἱ δύο υἱοί μου εἰς ἓκ δεξιῶν καὶ εἰς ἕξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ
βασιλείᾳ σου. ²² ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐκ οἴδατε τί 22
αἰτεῖσθε. δύνασθε πιαῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγου-
σιν αὐτῷ· δυνάμεθα. ²³ λέγει αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριόν μου πίσαθε, 23
τὸ δὲ καθῆσθαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἕξ εὐωνύμων, οὐκ ἔστιν ἐμὸν
τοῦτο δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. ²⁴ ἀκού- 24

24 22
Lc 23,
25-27
σαντες δὲ οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. ²⁵ ὁ δὲ 25
Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν· οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες

τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζου-
σιν αὐτῶν. ²⁶ οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν 26
μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος, ²⁷ καὶ ὅς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν 27
εἶναι πρῶτος, ἔσται ὑμῶν δούλος· ²⁸ ὡσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου 28
οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονησάμενος καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ λύτρον ἀντι πολλῶν.

22, 11
Mc 9, 35
Καὶ ἐκπρονοημένον αὐτῶν ἀπὸ Ἱερουσῶν ἠκολούθησεν αὐτῷ 29
ὄχλος πολὺς. ³⁰ καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τῆς ὁδοῦ, 30
ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἐκραζαν λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς,
νιὲ Δαυεὶδ. ³¹ ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ 31
δὲ μείζον ἐκραζαν λέγοντες· κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, νιὲ Δαυεὶδ.
³² καὶ στάς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν· τί θέλετε ποιήσω 32
ὑμῖν; ³³ λέγουσιν αὐτῷ· κυριε, ἵνα ανοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. 33
³⁴ σπλαγγισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ 34
εὐθέως ἀνέβλεψαν, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

17. τ. δωδεκα : add μαθητας | και εν τ. οδω : εν τ. οδ. και 18. εἰς θανατον : θανατω 19. εγερθ. : αναστησεται 21. δεξιων : add σου | ευων. σου : om σου 22. πινειν : add και το βαπτισμα ο εγω βαπτισομαι βαπτισθηναι 23. και λεγει | πισοθε : add και το βαπτισμα ο εγω βαπτισομαι βαπτισθησθε | ευωνυμων : add μου | τουτο : ε κ om 24. ε κ* και ακουσαντ. οι ηγανακτ. : κ ηρξαντο αγανακτειν 26. ουχ οντω δε | εσται εε : εστω 27. ος εαν | εσται : εστω 29. ε κ ιερικω | αυτω : κ* om 30. ελεση. ημας : add κυριε | υιε (κ ptaem ιησου) : υιοσ 31. μειζον : κ πολλω μαλλον | εκραζον | κυριε : post ημασ | υιοσ 32. ποιησω : κ* ptaem ινα 33. ανοιγωσιν | ημων οι οφθαλμ. 34. ομματ. : ε κ οφθαλμων | ανεβλεψαν : add αυτων οι οφθαλμοι

XXI.

Ingreditur solemniter urbem. Purgatio templi. Pueri acclamantes. Imprecatio ficus. Unde Iohannis auctoritas? Parabolae de fratribus in vineam missis et de colonis filii occisoribus. Lapis angularis reprobatus.

- 1 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἤλθον εἰς Βηθφαγή
εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητὰς
2 λέγων αὐτοῖς· πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν,
καὶ εὐθὺς εὐρήσατε ὄνον δεδεμένον καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαν-
3 τες ἀγάγετέ μοι. ³ καὶ εἰάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, εἰρήτε ὅτι ὁ κύριος
4 αὐτῶν χρεῖαν ἔχει· εὐθὺς δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. ⁴ τοῦτο δὲ γέγονεν
5 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ⁵ εἶπατε τῇ ^{Each 9, 9}
θυγατρὶ Σιών· ἰδὼν ὁ βασιλεὺς σου ἐρχεταιί σοι πρῶτος καὶ ἐπι-
6 βεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. ⁶ πορευθέντες
δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
7 σοῦς, ⁷ ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν
8 τὰ ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. ⁸ ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος
ἑστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους
9 ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἑστρωσαν ἐν τῇ ὁδῷ. ⁹ οἱ δὲ ὄχλοι οἱ
προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες·
ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυεὶδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι ^{Ps 118, 26}
10 κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. ¹⁰ Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς
Ἱεροσόλυμα ἐσεῖσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα· τίς ἐστίν οὗτος;
11 ¹¹ οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ
Ναζαρεθ τῆς Γαλιλαίας.
12 Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐξέβαλεν ¹²⁻¹³
πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς
τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν
13 πωλοῦντων τὸν περισσευράς, ¹³ καὶ λέγει αὐτοῖς· γέγραπται· ὁ ^{Ex 26, 7}
οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε
14 σπήλαιον ληστῶν. ¹⁴ Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν
15 τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ¹⁵ ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς παῖδας
τοὺς κρίζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυεὶδ,
16 ἠγανάκτησαν, ¹⁶ καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ ^{Ps 8, 3}
δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος
17 νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; ¹⁷ καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς
ἔξῃλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἠύλισθη ἐκεῖ.

XXI, 1. κ* ἦλθεν|εἰς το:ς κ προσ το|ς κ ο ἰησοῦς 2. πορευθητε|
απεραντι|ευθως 3. αυτων: κ αυτου|ευθως 4. τουτο δε ολον
5. om επι: sec 7. επ αυτων: επανω αυτ. |τα ιματ. αυτων|ς ε πεκαθη-
σαν, κ* εκαθισαν reagens επανω επ αυτων 8. εστρωσαν εν 9. αυτων:
om |ωσαννα (item v. 15.) |δαβιδ 10. κ ελθοντος 11. ιησοῦς ο προ-
φητ. |ς (non ε) ναζαρεθ 12. ο ιησοῦς|του θεου: κ om 13. εποιησας
15. om τους sec 16. ειπον|οτι: κ om 17. κ* om εξω τ. πολ.

18-22
Mc 11,
12-14
18-24

Πρωτὸ δὲ ἐπαναγαγὼν εἰς τὴν πόλιν ἐπεύασεν. ¹⁹ καὶ ἰδὼν 18 19
συκὴν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν
αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον. καὶ λέγει αὐτῇ· οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς
γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκὴ. ²⁰ καὶ 20
ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες· πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη
ἡ συκὴ; ²¹ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 21
ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιή-
σετε, ἀλλὰ καὶ τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς
τὴν θάλασσαν, γενήσεται· ²² καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ 22
προσευχῇ πιστεύοντες λήμψεσθε.

23-27
Mc 11,
27-33
Lc 20, 1-8

Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερόν, προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι 23
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ²⁴ ἀποκρι- 24
θεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ λόγον ἑνα,
ὃν εἰάν εἴπητέ μοι, καὶ γὰρ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ·
²⁵ τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; 25
οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς λέγοντες· ²⁶ ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐ- 26
ρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν·
ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ὡς προφήτην
ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην. ²⁷ καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπαν· οὐκ 27
οἶδαμεν. εἶπεν αὐτοῖς καὶ αὐτός· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. ²⁸ Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἀνθρώπος εἶπεν τέκνα 28
δύο· προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν· τέκνον, ὑπάγε σήμερον ἐργάζου
ἐν τῷ ἀμπελῶνι. ²⁹ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἂν θέλω, ὑστερον 29
μεταμελήθεις ἀπήλθεν. ³⁰ προσελθὼν δὲ τῷ ἐτέρῳ εἶπεν ὡσαύ- 30
τως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ ἀπήλθεν. ³¹ τίς 31
ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς; λέγουσιν· ὁ πρώτος.
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ
πόρνοι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ³² ἦλθεν 32
γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε
αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρνοι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ
ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὑστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. ³³ Ἄλλην 33
παραβολὴν ἀκούσατε. ἀνθρώπος ἦν οἰκοδοσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν
ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὠρυξεν ἐν αὐτῷ
ληνὸν καὶ φκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ
ἀπεδήμησεν. ³⁴ ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν 34
τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς
αὐτοῦ. ³⁵ καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ὄν μὲν 35

23-26
Mc 12,
1-12
Lc 20,
9-19
Es 3,

18. πρωτῆσ|επαναγων 19. κ* om ευρεν | ε κ om ον | κ γενοιτο 22. λη-
ψεσθε 23. ελθοντι αυτω 24. κ bis και εγω 25. το sec: om 26. ωσ
προφ.: post τ. ιωανν. 27. ειπον | κ. αυτος: κ ο ιησουσ 28. και προσ-
ελθων | αμπελωνι: add μου 29. υστερ. δε 30. και προσελθων | τω
δευτερω 31. λεγουσιν αυτω | οτι οι: κ* om οτι 32. πρ. υμασ: ante
ιωανν. ρον 33. ανθρωπ. τισ | κ* om εν αυτω | εξεδετο

36 ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. ³⁵ πάλιν ἀπέ-
 37 στείλειν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν
 38 αὐτοῦ, λέγων· ἐντραπήσονται τὸν υἱὸν μου. ³⁸ οἱ δὲ γεωργοὶ
 39 ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. ³⁹ καὶ
 40 λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν.
 40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωρ-
 41 γοῖς ἐκείνοις; ⁴¹ λέγουσιν αὐτῷ· κακὸς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς,
 42 καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν
 42 αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. ⁴² λέγει αὐτοῖς ὁ
 Ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· λίθον ὃν ἀπεδοκίμα- P-116, 22a
 43 σαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ
 κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστή ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;
 43 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀπ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ
 45 θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. ⁴⁵ ἀκού-
 46 σαστε δὲ οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ
 ἐγγύσασα ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· ⁴⁶ καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι
 ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπεὶ εἰς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

XXII.

Parabola de epulo regio. Responso de censu solvendo, de resurrectione,
 de praecepto primario. Christus cuius sit filius?

1 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς,
 2 λέγων· ² ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, 3-16
Lc 14,
16-24
 3 ὅστις ἐποίησεν γάμονος τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ³ καὶ ἀπέστειλεν τοὺς
 4 δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμονος, καὶ
 4 οὐκ ἤθελον εἰσεῖν. ⁴ πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων·
 εἰπατε τοῖς κεκλημένοις· ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί
 5 μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς
 6 γάμονος. ⁵ οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπήλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν,
 6 ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· ⁶ οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς
 7 δούλους αὐτοῦ ἕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. ⁷ ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη,
 καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπόλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους
 8 καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐπέρησεν. ⁸ τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ·
 ὁ μὲν γάμονος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κέκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι.
 9 ⁹ πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσοις ἐάν
 10 εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμονος. ¹⁰ καὶ ἐξεληθόντες οἱ δούλοι

36. κ* και παλιν 38. κατασχωμεν 39. κ εβαλον 41. εκδωσεται
 42. κ* παρα κυριω 43. αυτησ : κ* αυτου 44. ε κ και ο πσων επι
 τον λιθον τουτον συνθλασθησεται· εφ ον δ αν πωση, λιμησει αυτον
 45. και ακουσαντ. οι 46. κ* τον οχλον | επειδη | εισ : ωσ

XXII, 1. αυτοισ εν παραβολαισ 4. ητοιμασα 5. ο μεν (etiam κ)
 et ο δε | επι την : εισ την 7. ακουσασ δε ο βασιλ. 9. οσοια αν

ἐκείνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας οὓς εὗρον, πονηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς, καὶ ἐπλήσθη ὁ θυμὸν ἀνακειμένωσ. ¹¹ εἰσελθὼν ¹¹ δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἐνδυμα γάμου. ¹² καὶ λέγει αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶς ¹² εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἐνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφωμώθη. ¹³ τότε ὁ ¹³ βασιλεὺς εἶπεν τοῖς διακόνοις· δῆσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς ^{20, 16} καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. ¹⁴ πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι ¹⁴ δὲ ἐκλεκτοί.

¹⁵⁻²² ^{Mc 12,} ¹³⁻¹⁷ ^{Lc 20,} ²⁰⁻²⁶ Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως ¹⁵ αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. ¹⁶ καὶ ἀποστελλουσιν αὐτῷ τοὺς ¹⁶ μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν λέγοντας· διδάσκαλε, οὐδὲν ἔστι ἀληθὲς εἰ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων. ¹⁷ εἰπὼν οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξοστιν δοῦναι κῆσον ¹⁷ Καίσαρι ἢ σὺ; ¹⁸ γινούσ δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν· ¹⁸ τί με πειράζετε, ὑποκριταί; ¹⁹ ἐπιδειξάτέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ ¹⁹ κῆσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. ²⁰ καὶ λέγει αὐτοῖς ²⁰ ὁ Ἰησοῦς· τίνας ἢ εἰκὼν αὐτῆ καὶ ἡ ἐπιγραφή; ²¹ λέγουσιν· ²¹ Καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς· ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. ²² καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ²² ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθαν.

²³⁻²⁵ ^{Mc 12,} ¹⁸⁻²⁷ ^{Lc 20,} ²⁷⁻³⁹ ^{Deu 25, 3} Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσήλθον αὐτῷ Καδδουκαῖοι λέγοντες ²³ 23 μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπρωτόησαν αὐτὸν ²⁴ λέγοντες· διδά- ²⁴ 24 σκαλε, Μωϋσῆς εἶπεν· εἰς τὴν ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ²⁵ ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί, καὶ ὁ ²⁵ 25 πρῶτος γήμασ ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ²⁶ ὁμοίως καὶ ὁ δευτέρος καὶ ²⁶ 26 ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτὰ. ²⁷ ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν ἡ γυνή. ²⁷ 27 ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνας τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ²⁸ 28 ἔσχον αὐτήν. ²⁹ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πλατᾶσθε, ²⁹ 29 μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. ³⁰ ἐν γὰρ ³⁰ 30 τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμιζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν. ³¹ περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν ³¹ 31 ^{Κτ 3,} οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος· ³² ἐγὼ εἶμι ³² 32 ὁ θεὸς Ἀβραάμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν

10. παντας οσοου|θυμων: γαμος 11. κ* om και 13. ειπεν ο βασιλ|
 εκβαλ. αυτον: αραιε αυτον και εκβαλ. 15. κ* om εν λογω 16. λεγοντας
 17. ειπον: ε κ ειπε 20. ο ησουσ: ε κ om 21. λεγουσιν αυτω 22. ε κ
 απηλθον 23. εν: κ* γραει και|αυτω: κ* om|οι λεγοντας 24. ε κ μωσησ
 25. γαμησασ 27. απ. και η γυν. 28. εν τ. ουν αναστ. 29. κ και απο-
 κριθ. ο 30. εκγαμιζονται|θου: του θου|εν ουρανω 32. κ* ισακ|
 κ om ο sec et tert

- 33 θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. ³³ καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσ-
 σοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
- 34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς Καδδου-
 35 καίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, ³⁵ καὶ ἐπρωτόησεν εἰς εἷς αὐτῶν
 36 νομικὸς πειράζων αὐτόν· ³⁶ διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν
 37 τῷ νόμῳ; ³⁷ ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν
 ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ
 38 σου. ³⁸ αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολὴ. ³⁹ δευτέρα
 40 ὁμοία αὐτῇ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ⁴⁰ ἐν ταύ-
 ταις ταῖς δυσιν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφῆται.
- 41 *Κυνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπρωτόησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς*
 42 λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνας υἱὸς ἐστίν; λέ-
 43 γουσιν αὐτῷ· τοῦ Δαυεὶδ. ⁴³ λέγει αὐτοῖς· πῶς οὖν Δαυεὶδ ἐν
 44 πνεύματι καλεῖ κύριον αὐτόν, λέγων· ⁴⁴ εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ
 μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω
 45 τῶν ποδῶν σου. ⁴⁵ εἰ οὖν Δαυεὶδ καλεῖ αὐτόν κύριον, πῶς υἱὸς
 46 αὐτοῦ ἐστίν; ⁴⁶ καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον, οὐδὲ
 ἐτόλμησέν τις ἀπ' ἐκείνησ τῆσ ἡμέρας ἐπερωτησθαι αὐτόν οὐκέτι.

XXIII.

Castigantur Pharisaeorum ostentatio, simulatio legumque perversa inter-
 pretatio et multiplex abusus. Hierosolyma prophetarum interfectrix.

- 1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
 2 λέγων· ἐπὶ τῆσ Μωϋσέωσ καθέδρασ ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖσ καὶ
 3 οἱ Φαρισαῖοι. ³ πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ
 τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν γὰρ καὶ
 4 οὐ ποιοῦσιν. ⁴ δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρῆα καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ
 5 τοὺσ ὄμους τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ
 6 θέλουσιν κινήσαι αὐτά. ⁵ πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν
 7 πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖσ ἀνθρώποισ· πλατύνουσιν γὰρ τὰ φυλα-
 8 κτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα, ⁶ φιλοῦσιν δὲ τὴν
 9 πρωτοκλισίαν ἐν τοῖσ δειπνοῖσ καὶ τὰσ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖσ
 10 συναγωγαῖσ· ⁷ καὶ τοὺσ ἀσπασμοὺσ ἐν ταῖσ ἀγοραῖσ καὶ καλεῖσθαι
 11 ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββεῖ. ⁸ ὑμεῖσ δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββεῖ· εἰς
 12 γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖσ ἀδελφοὶ ἐστε.
 13 ⁹ καὶ πατέρα μὴ καλεῖσθε ὑμῶν ἐπὶ τῆσ γῆσ· εἰς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν

32. εστιν θε. νεκρ. : εστ. ο θε. θεοσ νεκρ. 35. πειραζ. αυτ. και λεγων
 37. ο δε ιησοου ειπεν αυτω | τη pri : κ* om 38. εστι πρωτη και μεγαλη
 39. δευτερα δε 40. κ* om ολοσ | ο νομ. και οι προφ. κρεμανται 42 εσq
 42. του nec : κ om 43. κυριον αυτον καλεσ 44. ο κυριοσ | υποπο-
 διον 46. αυτω αποκριθηνα

XXIII, 2. μωσαιοσ 3. οσα αν|ειπ. υμιν τηρειν, τηρειτε και ποιειτε
 4. δε : γαρ | βαρεια (κ μεγαλα βαρεια) : add και δυσαστακτα | αυτοι δε
 4. : τω δε 5. πλατυν. δε | κρασπεδα : add των ματιων αυτων 6. φιλ.
 7. τε την 7. ραββι ραββι 8. ραββι | ο διδασκ. : ε κ* ο καθηγητησ, item
 ε add ο χριστοσ

ὁ πατήρ ὁ οὐράνιος. ¹⁰ μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί, ὅτι καθηγητῆς 10
 20, 26 ὑμῶν ἐστὶν εἰς ὁ Χριστός. ¹¹ ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διά- 11
 κωνος. ¹² ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις 12
 ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Le 11, 52 Οὐαὶ δὲ ὑμῶν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι 13
 κλειετέ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων·
 ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελ-
 θεῖν. ¹⁵ οὐαὶ ὑμῶν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι 15
 περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον,
 καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.
¹⁶ οὐαὶ ὑμῶν, ὀδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες· ὅς ἂν ὁμῶση ἐν τῷ ναφῷ, 16
 οὐδὲν ἐστίν· ὅς δ' ἂν ὁμῶση ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.
¹⁷ μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ 17
 ἀγιάσας τὸν χρυσόν; ¹⁸ καὶ· ὅς ἂν ὁμῶση ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, 18
 οὐδὲν ἐστίν· ὅς δ' ἂν ὁμῶση ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.
¹⁹ τυφλοί, τί γὰρ μείζων, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἀγιάζον 19
 τὸ δῶρον; ²⁰ ὁ οὖν ὁμῶσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὁμνυε ἐν αὐτῷ 20
 καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· ²¹ καὶ ὁ ὁμῶσας ἐν τῷ ναφῷ ὁμνυε 21
 ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν· ²² καὶ ὁ ὁμῶσας ἐν τῷ 22
 οὐρανῷ ὁμνυε ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω
 Le 11, 42 αὐτοῦ. ²³ οὐαὶ ὑμῶν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι 23
 ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἀνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ
 ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεος καὶ τὴν
 πίσιν· ταῦτα εἶδει ποιῆσαι κακείνα μὴ ἀφείναι. ²⁴ ὀδηγοὶ τυφλοί, 24
 Le 11, 39 οἱ διῦλλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. ²⁵ οὐαὶ 25
 ὑμῶν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρῖζετε τὸ
 ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμονσιν ἐξ
 ἀρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. ²⁶ Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον 26
 τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ καθαρὸν.
 (Le 11, 44) ²⁷ οὐαὶ ὑμῶν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιά- 27
 ζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὀραῖοι,
 ἔσωθεν δὲ γέμονσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. ²⁸ οὕτως 28
 καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν
²⁹ δὲ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. ²⁹ οὐαὶ ὑμῶν, γραμματεῖς 29
 Le 11, 47 καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφοις τῶν προ-
 φητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, ³⁰ καὶ λέγετε· εἰ 30

9. ο πατηρ υμων ο εν τω ουρανω 10. οτι καθηγ. etc : ε κ εισ γαρ
 υμων (κ post εστ.) εστιν ο καθηγητ. 13. δε : κ* om 14. ε* ουαι υμιν,
 γραμματεισ και φαρισαιοι υποκριται, οτι κατοσιτε τασ οικιασ των
 χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι· δια τωτο ληψοσθε περισ-
 σοτερον κρημα. Eadem ε ante v. 13. (ex quo tum v. 14. fit) ponunt ad-
 sumpto δε ex hoc. 16. κ* οδηγ. οι τυφλ. 17. αγιαζων 18. οσ εαν
 19. τυφλοι : praet μωροι και 23. τον ελεον | αφιεναι 24. κσστ om οι
 26. ποτηριον : ε κ add και την παροψιδος | αυτου : ε κ αυτων 27. οι-
 τινωσ : κ* om 28. μεστοι εστε

ἡμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἡμεθα κοινωνοὶ
 31 αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. ³¹ ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς
 32 ὅτι υἱοὶ ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. ³² καὶ ὑμεῖς
 33 πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. ³³ ὄφεις, γεννήματα
 34 ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γενέσης; ³⁴ διὰ τοῦτο ³⁴⁻³⁶
 ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφούς καὶ γραμ-
 ματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν
 μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως
 35 εἰς πόλιν· ³⁵ ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυνόμενον
 ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος
 Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ καοῦ καὶ
 36 τοῦ θουσιαστηρίου. ³⁶ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἤξει ταῦτα πάντα ἐπὶ
 37 τὴν γενεὰν ταύτην. ³⁷ Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα
 τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν,
 ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις
 ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθέλησατε.
 38 39 ³⁸ ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. ³⁹ λέγω γὰρ ὑμῖν, ^{31, 9}
 οὐ μὴ με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ^{Ps 118, 25}
 ἐν ὀνόματι κυρίου.

XXIV.

Responsio Christi de interitu Iudaeae, saeculi fine et reditu suo. Exemplum
 aequalium Noachi, item servi fidelis et male fidi.

- 1 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσῆλ- ¹⁻⁹
 θον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδειξάει αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. ^{Mc 13, 1-9}
 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν ^{Le 21, 5-12}
 λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῆ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ κατα-
 3 λυθῆσεται. ³ καθυμμένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν
 προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες· εἰπέ ἡμῖν, πότε
 ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ συντε-
 4 λείας τοῦ αἰῶνος; ⁴ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· βλέ-
 5 πετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. ⁵ πολλοὶ γὰρ ἐλύσονται ἐπὶ τῷ
 ὀνόματί μου λέγοντες· ἐγὼ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανή-
 6 σουσιν. ⁶ μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων·
 ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὕτω ἐστὶν τὸ τέλος.
 7 Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν,
 8 καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. ⁸ πάντα δὲ ταῦτα
 9 ἄρχῃ ὀδιῶσιν. ⁹ τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν καὶ ἀπο- ^{10, 23}
^{Mc 13, 18}
^{Le 21, 17}

30. ἡμεν bis 34. ἐξ pri : praem και | και ἐξ αυτων : κ* ἐξ αυτ. και
 35. κ* om παν | εκχυνόμενον | υιου βαραχιου : κ* om 36. οτι ηξει
 37. η : κ* om | κ* τ. προφ. αποκτ. | κ αποκτενουσα | κ επισυναγειν |
 επισυναγει ορνις | αυτησ : αυτης

XXIV. 1. επορευ. απο του ιερου 2. ο δε ιησουσ ειπ. αυτ. | παντ.
 ταυτ. | οσ ου : add μη 3. κ καθ ιδ. | και της συντελ. 6. δει γαρ : add
 παντα 7. επ : επι | λιμοι (κ οσισμ. και λιμ.) : add και λοιμοι

κτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. ¹⁰ καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλή- 10
λους παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. ¹¹ καὶ ἄλλοι 11
ψευδοπροφήται ἐγερθήσονται καὶ πλαγήσουσιν πολλούς. ¹² καὶ 12
διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν.

^{10, 22}
^{Mc 13, 13}
^(Lc 21, 19) ¹³ ὁ δὲ ὑπομίνας εἰς τέλος, οὕτως σωθήσεται. ¹⁴ καὶ κηρυ- 13 14

¹⁵⁻²³
^{Mc 13,}
¹⁴⁻²³
^{Lc 21, 20es}
^{Dan 9, 27} χθίσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ
εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἦξει τὸ τέλος. ¹⁵ Ὅταν 15
οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ἠθὲν διὰ Δαυὶλ τοῦ
προφήτου ἑστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω, ¹⁶ τότε οἱ 16

ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, ¹⁷ ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ 17
καταβάτω ἄραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ¹⁸ καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ 18
μὴ ἐπιστρέψατω ὀπίσω ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. ¹⁹ οὐαὶ δὲ ταῖς 19
ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

²⁰ προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ 20
σαββάτω. ²¹ ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἷα οὐκ ἐγένετο ἀπ' 21
ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται. ²² καὶ εἰ μὴ 22
ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ
τὸ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβώθησονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. ²³ τότε ἐὰν 23

τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύητε. ²⁴ ἐγερ- 24
θήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν
σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανηθῆναι, εἰ δυνατόν, καὶ
τοὺς ἐκλεκτούς. ²⁵ ἰδοὺ προεῖρηκα ὑμῖν. ²⁶ ἐὰν οὖν εἴπωσιν 25 26
ὑμῖν· ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις,
μὴ πιστεύσητε. ²⁷ ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπή ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν 27
καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ

^{26 s}
^{Lc 17, 23s} ἀνθρώπου. ²⁸ ὅπου ἐὰν ᾗ τὸ πνεῦμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ 28

²⁹⁻³⁵
^{Mc 13,}
²⁴⁻³¹
^{Lc 21,}
²⁵⁻³³ ἀετοί. ²⁹ Ἐνθὲν δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος 29
σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ
ἀστέρες πεσοῦνται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν

σαλευθήσονται. ³⁰ καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ 30
ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ, καὶ κόψονται πᾶσαι αἱ φουλαὶ τῆς γῆς καὶ
ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ
οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. ³¹ καὶ ἀποστελεῖ 31
τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος μεγάλης, καὶ ἐπισυναΐξουσιν
τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρα-
νῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. ³² Ἀπὸ δὲ τῆς συγκῆς μάθετε τὴν παρα- 32

9. κ* om παντων|των εθνων : ε* (non ε) om των 10. και μιση. αλληλ. :
κ ειο θλιψιν 11. κ πολλους πλανησου. 15. εοτος (etiam ε) : ε* εοτως
17. καταβαινω|τα (κ* το) εκ ι τι εκ 18. τα ιματια 20. εν σαββατω
21. οια ου γεγονεν 22. κολοβωθησονται : κ* εκολοβωθησαν 24. κ om
μεγαλα|πλανησαι 27. εσται και 28. οπου : add γαρ|πτωμα : κ* σωμα
29. εκ : απο 30. εν τω ουρανω | τοτε κοπονται 31. σαλπ. φωνη
μεγαλης | κ* επισυναξει

9. κ* om παντων|των εθνων : ε* (non ε) om των 10. και μιση. αλληλ. :
κ ειο θλιψιν 11. κ πολλους πλανησου. 15. εοτος (etiam ε) : ε* εοτως
17. καταβαινω|τα (κ* το) εκ ι τι εκ 18. τα ιματια 20. εν σαββατω
21. οια ου γεγονεν 22. κολοβωθησονται : κ* εκολοβωθησαν 24. κ om
μεγαλα|πλανησαι 27. εσται και 28. οπου : add γαρ|πτωμα : κ* σωμα
29. εκ : απο 30. εν τω ουρανω | τοτε κοπονται 31. σαλπ. φωνη
μεγαλης | κ* επισυναξει

βολήν. ὅταν ἦδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλὸς καὶ τὰ φύλλα
 33 ἐκψύη, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς τὸ θέρος· ³³ οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν
 34 ἴδητε ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. ³⁴ ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα
 35 γένηται. ³⁵ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου
 36 οὐ μὴ παρέλθωσιν. ³⁶ Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας Mc 13, 32
 οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ
 37 πατὴρ μόνος. ³⁷ ὡσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται ἡ 37^{ος}
 38 παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ³⁸ ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς
 ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλισμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γα-
 μούντες καὶ γαμιζόντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν
 39 κιβωτόν, ³⁹ καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ κατακλισμός καὶ ἦρεν
 ἅπαντας, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
 40 ⁴⁰ τότε ἔσονται δύο ἐν τῷ ἀγρῷ, εἰς παραλαμβάνεται καὶ εἰς Le 17, 35^a
 41 ἀφίεται· ⁴¹ δύο ἀλήθουςαι ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ
 42 μία ἀφίεται. ⁴² γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίε ἡμέρα ὁ 25, 13
 43 κύριος ὑμῶν ἔρχεται. ⁴³ Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ 33, 35
 οἰκοδεσπότης ποίε φυλακῆ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐρηγόρησεν ἂν 43^{ος}
 44 καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διορνηθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. ⁴⁴ διὰ τοῦτο
 καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἔτοιμοι, ὅτι ἢ οὐ δοκεῖτε ὥρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀ-
 45 θρώπου ἔρχεται. ⁴⁵ Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δούλος καὶ φρόνιμος, 45-51
 ὃν κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς οἰκεισίας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐ-
 46 τοῦ τὴν τροφήν ἐν καιρῷ; ⁴⁶ μακάριος ὁ δούλος ἐκεῖνος ὃν
 47 ἔλθων ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει οὕτως ποιοῦντα. ⁴⁷ ἀμὴν λέγω
 ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.
 48 ⁴⁸ εἰς δὲ εἴπη ὁ κακὸς δούλος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει μου
 49 ὁ κύριος, ⁴⁹ καὶ ἄρξεται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, ἐσθίη
 50 δὲ καὶ πίνη μετὰ τῶν μεθυόντων· ⁵⁰ ἤξει ὁ κύριος τοῦ δούλου
 51 ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, ⁵¹ καὶ
 διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν
 θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

XXV.

Parabolae de decem virginibus et de talentorum usu. Iudicium extremum.

- 1 Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις,
 αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν
 2 τοῦ νυμφίου. ² πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι.

32. κ* om τα ante φυλλ. 35. κ* om versum | παρελευσονται 36. και
 της ωρας | ουδε ο υιος : om | ο πατηρ : add μον 37. εσται και 38. ως :
 ωσπερ | εκγαμιζοντες 40. δυο εσονται. | ο εισ bis 41. μυλωνι 42. ημερα :
 ωρα 43. διορνηγναι 44. η ωρα ου δοκειτε 45. κ καταστησει | ο κυριος :
 add αυτου | οικεισια : κ οικιασ, ε θεραπιασ | του διδομαι 46. ποιουντα
 ουτως 48. ο κακ. δουλ. : add εκεινοσ | κ καρδ. αυτου | χρον. ο κνη.
 μον ελθειν 49. αυτου : κ αυτου, ε om | εσθιειν δε κ. πινειν

XXV, 1. απαντησιν 2. ησαν εξ αυτων | φρονιμοι και αι (ε om)
 πεντ. μωραι

³ αἱ γὰρ μωραὶ λαβούσαι τὰς λαμπάδας οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ³
 ἔλαιον· ⁴ αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις μετὰ τῶν ⁴
 λαμπάδων ἑαυτῶν. ⁵ χρονίζοντος δὲ τοῦ τυμφίου ἐνστάζας πᾶσαι ⁵
 καὶ ἐκάθεδον. ⁶ μέσῃ δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· ἰδοὺ ὁ τυμ- ⁶
 φίος, ἐξέρχεται εἰς ἀπάντησιν. ⁷ τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρ- ⁷
 θένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν. ⁸ αἱ δὲ ⁸
 μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι ⁸
 αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. ⁹ ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι ⁹
 λέγουσαι· μήποτε οὐκ ἀρκέσει ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε μᾶλλον ⁹
 πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. ¹⁰ ἀπερχομένων ¹⁰
 δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ τυμφίος, καὶ αἱ ἑτοιμοὶ εἰσῆλθον ¹⁰
 μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμονς, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. ¹¹ ὕστερον ¹¹
 δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· κύριε κύριε, ἀνοιξόν ¹¹
 Le 13, 27 ἡμῖν. ¹² ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. ¹²
^{24, 42} ¹³ γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὰ τὴν ὥραν. ¹³
¹⁴⁻²⁰ ¹⁴ Ὡσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δού- ¹⁴
 Le 13, 11-27 λους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, ¹⁵ καὶ ᾤ μὲν ¹⁵
 ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾤ δὲ δύο, ᾤ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν ¹⁵
 δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. ¹⁶ εὐθέως ¹⁶ πορευθεὶς ὁ τὰ πέντε τάλ- ¹⁶
 λαντα λαβὼν ἤργασατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλ- ¹⁶
 λαντα. ¹⁷ ὡσαύτως ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο. ¹⁸ ὁ δὲ τὸ ¹⁷ 18
 ἐν λαβὼν ἀπελθὼν ὠρυξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ ¹⁷
 κυρίου αὐτοῦ. ¹⁹ μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν ¹⁹
 δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. ²⁰ καὶ προσελ- ²⁰
 θὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα ²⁰
 λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα πέντε τάλ- ²⁰
 λαντα ἐκέρδησα. ²¹ εἶπεν αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ ²¹
 καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· ²¹
 εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. ²² προσελθὼν καὶ ὁ τὰ ²²
 δύο τάλαντα εἶπεν· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα ²²
 δύο τάλαντα ἐκέρδησα. ²³ εἶπεν αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ²³
 ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· ²³
 εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. ²⁴ προσελθὼν δὲ καὶ ὁ ²⁴
 τὸ ἐν τάλαντον εἰληφώς εἶπεν· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ²⁴
 ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ ²⁴
 διεσκόρπισας· ²⁵ καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν ²⁵

3. αι γαρ : αιτινεσ | λαμπαδασ : add εαυτων 4. αγγειοις : add αυτων |
 εαυτων : αυτων 6. ο τυμφιος : add ερχεται | απαντησιν : add αυτου
 7. αυτων 8. ε κ ειπον 9. κ υμιν και ημιν | πορευσεθ. δε 13. ωραν :
 add εν η ο υιοσ τον ανθρωπου ερχεται 15. 16. ευθωσ. πορευθεισ δε
 16. ειργασατο | εποιησεν : κς εκερδησεν 17. ωσαυτωσ : add και | εκερ-
 δησεν : add και αυτωσ 18. γην : εν τη γη | απεκρυψε 19. χρονον πολυν |
 μετ αυτων λογον 20. ταλαντα pr : κ om | εκερδησα : add επ αυτοιοσ
 21. εφη δε 22. προσελθ. δε και | δυο ταλ. : ε κ add λαβων | κ om κυριε |
 εκερδησα : add επ αυτωιο 24. κ οτι ανθρωπ. αυστηρωσ ει

26 σου ἐν τῇ γῆ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. ²⁶ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ
εἶπεν αὐτῷ· πονηρὰ δούλε καὶ ὀκνηρὴ, ἦδεις ὅτι θερίζω ὄπου
27 οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὄθεν οὐ δισκόρπισα; ²⁷ ἔδει σε οὖν
βαλεῖν τὰ ἀργύριά μου τοῖς τραπεζεῖταις, καὶ ἔλθων ἐγὼ ἐκο-
28 μισάμην ἅν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. ²⁸ ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαν-
29 τον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. ²⁹ τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ 12, 13
δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρ-
30 θήσεται ἀπ' αὐτοῦ. ³⁰ καὶ τὸν ἀρχεῖον δούλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ
πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης
32 αὐτοῦ· ³² καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη,
καὶ ἀφοριεῖ αὐτούς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ
33 πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, ³³ καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ
34 δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ ἐναντίου. ³⁴ τότε ἐρεῖ ὁ βασι-
λεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου,
κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς
35 κόσμου. ³⁵ ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ
36 ἐποτίσατέ με, ἥσθένησα καὶ συνηγάγετέ με, ἐν φυλακῇ ἦμην καὶ περι-
εβάλετέ με, ἥσθένησα καὶ ἐπεσκεψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἦμην καὶ
37 ἤλθατε πρὸς με. ³⁷ τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγον-
τες· κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα
38 καὶ ἐποτίσαμεν; ³⁸ πότε δὲ σε εἶδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ
39 γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; ³⁹ πότε δὲ σε εἶδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν
40 φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρὸς σε; ⁴⁰ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ
αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν
41 ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. ⁴¹ τότε ἐρεῖ καὶ
τοῖς ἐξ ἐναντίου· πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ
τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.
42 ⁴² ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ
43 ἐποτίσατέ με, ⁴³ ξένος ἦμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ
οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενῆς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκεψασθέ
44 με. ⁴⁴ τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες· κύριε, πότε σε
εἶδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν
45 φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμεν σοι; ⁴⁵ τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς
λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν
46 ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. ⁴⁶ καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς
κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

27. εδει ουν σε | το αργυριον | τραπεζιταις 29. του δε μη : απο δε
του μη 30. εκβαλλετε 31. πα. οι αγιοι αγγελ. 32. συναχθησεται |
αφοριει 33. αυτου : κ post ευωνυμ. 36. ηλθετε 39. ε κ ασθενη
41. πορευ. : κ υπαγετε | οι κατηραμενοι 43. κ* om γυμν. και ου περιεβ.
με 44. αποκριθησ. αυτω | κ* om και ante αυτοι | κ ουκ ηδηκονη-
σαμεν

XXVI.

Fata Iesu extrema. Sacerdotum consilium. Femina ungens. Pactio Iudae. Coena ultima. Iesu anxietas in horto, captio, damnatio. Petri lapsus.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τοῦ-
Mc 14, 1 1 τος, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ² οἶδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας 2
Lc 22, 1 τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ
 σταυρωθῆναι.

³ 3 Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ 3
Mc 14, 18 εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, ⁴ καὶ συνε- 4
Lc 22, 2 βουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν.
Io 11, 47 ⁵ 5 ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ. 5

⁶⁻¹³ 6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ 6
Mc 14, 3-9 7 λεπροῦ, ⁷ προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρον πο- 7
Io 12, 1-8 8 λυτίμου καὶ κατέχευεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀνακαιμένου. ⁸ ἰδόν- 8
Lc 7, 36-38 9 τες δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντες· εἰς τί ἡ ἀπόλεια αὕτη; 9
⁹ 9 ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πρᾶθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς. 9
¹⁰ 10 γγούσ δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; 10
¹¹ 11 ἔργον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰς ἐμέ. ¹¹ πάντοτε γὰρ τοὺς πτω- 11
¹² 12 χοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. ¹² βαλοῦσα γὰρ 12
¹³ 13 αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι 13
¹⁴ 14 με ἐποίησεν. ¹³ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου εἶεν κηρυχθῆ τὸ εὐαγγέλιον 13
¹⁵ 15 τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη εἰς 15
 μνημόσυνον αὐτῆς.

¹⁴⁻¹⁶ 14 Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκα- 14
Mc 14, 10a 15 ριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ¹⁵ εἶπεν· τί θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ 15
Lc 22, 3-6 16 ἐγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔσθησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια. 16
Zach 11, 12 καὶ ἀπὸ τότε εἰζῆται εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ. 16

¹⁷⁻¹⁹ 17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ 17
Mc 14, 12-16 18 λέγοντες· ποῦ θέλεις εἰτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; ¹⁸ ὁ δὲ 18
Lc 22, 7-13 19 εἶπεν· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἰπατε αὐτῷ· 19
²⁰ 20 ὁ διδάσκαλός λέγει· ὁ καιρὸς μου ἐγγύς ἐστιν, πρὸς σὲ ποῖά τὸ 20
²¹ 21 πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. ¹⁹ καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς 19
²² 22 συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα. 22

²⁰⁻²³ 20 Ὅψιας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν. 20
Mc 14, 17-23 21 καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς εἷς ὑμῶν 21
Lc 22, 14-23 22 παραδώσει με. ²² καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ 22
²³ 23 εἰς ἕναστος· μήτι ἐγὼ εἶμι, κύριε; ²³ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ 23
²⁴ 24 ἐμβάψασ με ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὕτως με παραδώσει. 24
²⁵ 25 ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ. 24

XXVI, 3. οἱ αρχιερ. : add και οἱ γραμματεῖς 4. κρατησ. δολω 7. αλαβαστρ. μυρ. εχ. | βαρυτιμον | ἐπι τὴν κεφαλὴν 8. οἱ μαθηταὶ αὐτου 9. ἠδυνατο | τουτο : add το μυρον 10. ειργασατο 15. καγω 17. λεγοντες : add αυτω 20. οἱ μαθητων 21. ειπεν : κ λεγει 22. εἰς εἱναστος : εἱναστος αυτων 23. μετ εμ. εν τω τρυβλ. τ. χειρα

- οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ νῦν τοῦ ἀνθρώπου παρα-
 25 ²⁵ δίδεται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκείνος.
 26 εἰμι, ῥαββί; λέγει αὐτῷ· σὺ εἶπας. ²⁶ Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν ²⁶ λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ δούσ τοῖς
 27 μαθηταῖς εἶπεν· λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. ²⁷ καὶ
 28 λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· πίετε
 28 ἐξ αὐτοῦ πάντες· ²⁸ τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης
 29 τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. ²⁹ λέγω δὲ
 ὑμῖν, οὐ μὴ πῖω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου
 ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καιρὸν ἐν
 τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου.
- 30 ³¹ Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. ³¹ τότε
 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἡμέρᾳ
 ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. γέγραπται γάρ· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ
 32 διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς. ³² μετὰ δὲ τὸ
 33 ἐγερθῆναί με προᾶξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ³³ ἀποκριθεὶς δὲ
 ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ
 34 οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. ³⁴ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω
 σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς ἀπαρνήσῃ
 35 με. ³⁵ λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· κἂν δέη με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ
 μὴ σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.
- 36 ³⁶ Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον
 Γεθσημανεὶ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς· καθίσατε αὐτοῦ ἕως οὗ
 37 ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι. ³⁷ καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ
 38 τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδμονεῖν. ³⁸ τότε
 λέγει αὐτοῖς· περιλυπὸς ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε
 39 ὄσδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. ³⁹ καὶ προσελθὼν μικρὸν ἔπεσεν
 ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων· πάτερ, εἰ δυνα-
 τόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλην οὐχ ὡς
 40 ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς σύ. ⁴⁰ καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ
 εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· οὕτως οὐκ
 41 ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; ⁴¹ γρηγορεῖτε καὶ
 προσενέχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα
 42 πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. ⁴² πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν
 προσήγατο λέγων· πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν
 43 ἔὰν μὴ αὐτὸ πῖω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. ⁴³ καὶ ἔλθων

25. ραββι | λεγει αυτω : κ add ο ιησους 26. τον αρτον | εδιδου τοις
 μαθηταις και ειπ. 27. το ποτηριον 28. μου το της καινης διαθηκ. |
 εκχυνομενον 29. οτι ου μη | τουτου του : κ om του | γεννηματος
 31. διασκορπισθησεται 33. ει (κ* om) : add και 34. με : κ* ante
 απαρν. 36. γεθσημανη | κ τοις μαθητ. αυτου | αυτου : κ om | εως ου :
 κ om ου | προσευξ. εκει 39. προσελθων | πατερ : ε κ add μου | παρελθειω
 42. τουτο : add το ποτηριον | παρελθειν : add απ εμου

πάλιν εὔρεν αὐτοὺς καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. ⁴⁴ καὶ ἀφείς αὐτοὺς πάλιν ἀπελθὼν προσήρξατο ⁴⁴ ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν πάλιν. ⁴⁵ τότε ἐρχεται πρὸς ⁴⁵ τοὺς μαθητὰς καὶ λέγει αὐτοῖς· καθέυθετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν. ⁴⁶ ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ⁴⁶ ὁ παραδιδούσ με.

⁴⁷⁻⁵⁶ **Mc 14,** ⁴³⁻⁵⁰ **Lc 22,** ⁴⁷⁻⁵³ **Io 18,** ² Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ Ἰούδας εἰς τῶν δώδεκα ἦλθεν, ⁴⁷ καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. ⁴⁸ ὁ δὲ παραδιδούς αὐτὸν ⁴⁸ ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων· ὃν ἐὰν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. ⁴⁹ καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν· χαῖρε ⁴⁹ ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. ⁵⁰ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ⁵⁰ ἔταίρε, ἐφ' ὃ πάρει; τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. ⁵¹ καὶ ἰδοὺ εἰς τῶν μετὰ Ἰησοῦ ⁵¹ ἔκτεινας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. ⁵² τότε λέγει ⁵² αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. ⁵³ ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ ⁵³ παραστήσει μοι ἄρτι πλείω δώδεκα λεγιῶνων ἀγγέλων; ⁵⁴ πῶς ⁵⁴ οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι; ⁵⁵ ἐν ἐκείνῃ ⁵⁵ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· ὡς ἐπὶ ληστίην ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμεν διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. ⁵⁶ τοῦτο δὲ ὅλον ⁵⁶ ἔγινον ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ αὐτῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

⁵⁷ **Mc 14,** ⁵³ **Lc 22,** ⁵⁴ **Io 2,** ¹⁹ Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν ⁵⁷ τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. ⁵⁸ ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ⁵⁸ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος.

⁵⁹⁻⁶⁶ **Mc 14,** ⁵⁵⁻⁶⁴ **Lc 22,** ⁶⁶⁻⁷¹ Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν ⁵⁹ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσουσιν, ⁶⁰ καὶ οὐχ εὔρον πολ- ⁶⁰ λῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. ὕστερον δὲ προσελθόντες ⁶¹ δύο ⁶¹ εἶπον· οὕτως ἔφη· δύναμαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ ⁶¹ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν αὐτὸν οἰκοδομηῆσαι. ⁶² καὶ ἀναστὰς ⁶² ὁ 62

43. πάλιν : ante καθευδ. | ευρισκει 44. om πάλιν post ειπων 45. μαθητας : add αυτον | om το 46. κ* παραδιδων 48. ον αν 49. ραββι 50. κ om ησουσ | εφ ω 52. σου τ. μαχαιρ. | εν μαχαιρα 53. αρτι : ante παρακαλσαι | πλειουσ η δωδεκα | λεγωνασ 55. εξηλθιτε | καθ ημεραν : add προσ νμασ | εκαθεζ. διδασκ. εν τω ιερω 58. απο μακροθεν 59. αρχιερισ : add και οι πρεσβυτεροι | θανατωσωσι 60. και ουχ ευρον : και πολλων ψευδομαρτυρων προσελθοντων ουχ ευρον | δυο : add ψευδομαρτυροσ 61. κ ειπαν | αυτον : post οικοδομησαι

ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνη τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦ-
 63 σιν; ⁶³ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν
 αὐτῷ· ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τῶν ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς· εἰ
 64 σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ⁶⁴ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· σὺ
 εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
 καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφε-
 65 λῶν τοῦ οὐρανοῦ. ⁶⁵ τότε ὁ ἀρχιερεὺς διερρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ
 λέγων· ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε τῶν
 66 ἡκούσατε τὴν βλασφημίαν. ⁶⁶ τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες
 67 εἶπον· ἐνοχὸς θανάτου ἐστίν. ⁶⁷ Τότε ἐπέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον ⁶⁷ Mc 14, 65
Lc 22, 63
 68 αὐτοῦ καὶ ἐκολάπισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν ⁶⁸ λέγοντες· προφή-
 τευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστίν ὁ παῖσός σε;
 69 Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ ⁶⁹⁻⁷⁵
 μία παιδιόκη λέγουσα· καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. Mc 14,
68-72
Lc 22,
51-62
 70 ⁷⁰ ὁ δὲ ἠρνήσατο ἐμπροσθεν πάντων λέγων· οὐκ οἶδα τί λέγεις. Io 18, 16
 71 ⁷¹ ἐξεληθόντα δὲ αὐτόν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτόν ἄλλη καὶ λέγει
 72 τοῖς ἐκεῖ· οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. ⁷² καὶ πάλιν
 73 ἠρνήσατο μετὰ ὄρκου ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. ⁷³ μετὰ
 μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἐστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς
 74 καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. ⁷⁴ τότε
 ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον·
 75 καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. ⁷⁵ καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ
 ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρεῖς ἀπαρ-
 νήσῃ με· καὶ ἐξεληθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

XXVII.

Interitus Iudae. Iesus coram Pilato interrogatur; irridetur et cruci affigitur.
 Eius mors cum portentis, sepultura sepulcricque custodia.

- 1 Πρωτῶς δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς Mc 15, 1
 καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατώσαι
 2 αὐτόν. ² καὶ δήσαντες αὐτόν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ Lc 23, 1
Io 18, 28
 τῷ ἡγεμόνι.
 3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδὼς αὐτόν ὅτι κατακρίθη, με-
 4 ταμεληθεὶς ἐστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ
 4 πρεσβυτέροις ⁴ λέγων· ἡμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῶον. οἱ δὲ
 5 εἶπον· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ. ⁵ καὶ ῥήσας τὰ ἀργύρια εἰς τὸν
 6 ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγατο. ⁶ οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λα- Act 1, 18
Dcu 22, 18
 βόντες τὰ ἀργύρια εἶπαν· οὐκ ἔστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορ-

62. αποκρινη; τι 63. αποκριθεισ: κc om 65. λεγων: κ* και λεγει ιδα |
 κ μαρτυριων | την βλασφημ. αυτου 66. κ ειπας 67. εραπισαν 69. εξω
 εκαθητο 71. κ om αυτον pri | ουτος: praem και 72. μεθ ορκου 74. κατ-
 αναθεματιζ. 75. του ιησου ειρηκ. αυτω

XXVII, 2. παρεδωκαν: add αυτον | πορωτω πιλατω 3. κ* μετε-
 μεληθη και εστρεψ. | απεστρεψε | και τοις πρεσβυτ 4 οψει 5. τα: |
 κ add | εν τω ναω 6. ε κ ειπον

βαῶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν. ἧ συμβούλιον δὲ λαβόντες ἡγό- 7
 ρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.

Act 1, 19⁸ διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σήμερον. 8
 9 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰεραμίον τοῦ προφήτου λέγοντος· 9
 Zach 11, 12^a καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὄν
 (Jer 18, 2) ἐτιμήσατο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ, 10 καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν 10
 τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι κύριος.

11-14
 Mc 15, 2-5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώ- 11
 Le 23, 3 τησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ
 Jo 18, 33 δὲ Ἰησοῦς ἔφη· σὺ λέγεις. 12 καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν 12
 ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. 13 τότε 13
 λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσιν;

14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἐν ῥήμα, ὥστε θαυμάζειν 14
 15-26 τὸν ἡγεμόνα λίαν. 15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰσθεὶ ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν 15
 Mc 15, 6-11 ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἤθελον. 16 εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίση- 16
 Le 23, 17-25 μόν, λεγόμενον Βαραββᾶν. 17 συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς 17
 Jo 18, 39 ο ἰσραηλῖται· τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν
 λεγόμενον Χριστόν; 18 ἦδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρεδωκαν αὐτόν. 18

19 καθημένον δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτόν 19
 ἢ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκαίτω· πολλὰ 20
 γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. 20 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ 20
 οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν,
 τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. 21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν 21
 αὐτοῖς· τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν· τὸν
 Βαραββᾶν. 22 λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν 22
 τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγουσιν πάντες· σταυρωθήτω. 23 ὁ δὲ 23
 ἔφη· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες·
 σταυρωθήτω. 24 ἰδὼν δὲ ὁ Πειλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ 24
 μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενήματο τὰς χεῖρας
 ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων· ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου·
 ὑμῖς ὄψασθε. 25 καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν· τὸ αἷμα 25
 αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. 26 τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς 26
 τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα
 σταυρωθῇ.

27-31
 Mc 15, 16-20 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν 27
 Jo 19, 2-28 εἰς τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ' αὐτόν ὄλην τὴν σπεῖραν. 28 καὶ 28
 ἐκδύσαντες αὐτόν χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ, 29 καὶ 29
 πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ
 καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γορυπετήσαντες ἔμπροσθεν

9. τοτε : κ* και 10. κ εδωκα 11. εστη | εφη : add αυτω 12. και των
 πρεσβυτερ. 13. πιλατος 15. ηθελον : κ παρηγουντο 21. ε κ ειπον | τον :
 om 22. λεγουσιν : add αυτω 23. ο δε ηγεμων εφη 24. τουτου : ε κ
 τουτου του δικαιου | κ* υμεις δε 28. εκδυσαντες : κ ε ενδυσ. | περιεθηκ.
 αυτ. χλαμ. κοκκιν. 29. επι την κεφαλην | επι την δεξιαν | ενεπαιξον

- αὐτοῦ ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντες· χαίρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων,
 30³⁰ καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον
 31 εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ³¹ καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐκδύσαντες
 αὐτὸν τὴν χλαμύδα ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπή-
 γαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρώσαι.
 32 Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι *Σίμων*. ³²⁻³⁷
 33 τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. ³³ καὶ ἐλθόντες
 εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὃ ἐστὶν κρατίου τόπος λεγόμενος,
 34 ³⁴ ἔδωκαν αὐτῷ πεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος
 35 οὐκ ἠθέλησεν πεῖν. ³⁵ σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ
 36 ἱμάτια αὐτοῦ βαλόντες κλῆρον, ³⁶ καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν
 37 ἐκεῖ. ³⁷ καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν
 αὐτοῦ γεγραμμένην· οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.
 38 Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησταί, εἰς ἐκ δεξιῶν καὶ ³⁸⁻⁴⁴
 39 εἰς ἐξ ἐναντύμων. ³⁹ οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν,
 40 κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ⁴⁰ καὶ λέγοντες· ὁ καταλύων τὸν
 ναὸν καὶ ἐν τριαῖν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σώσον σεαυτόν, εἰ υἴος εἶ.
 41 τοῦ θεοῦ, καὶ κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ⁴¹ ὁμοίως οἱ ἄρχιερεῖς
 ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον·
 42 ⁴² ἄλλοις ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· βασιλεὺς Ἰσραὴλ
 ἐστίν, καταβύτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσωμεν ἐπ' αὐτόν·
 43 ⁴³ πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν, ῥυσάσθω νῦν εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γάρ ^{38, 22, 9}
 44 ὅτι θεοῦ εἰμι υἴος. ⁴⁴ τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησταὶ οἱ συνσταυρω-
 θέντες σὺν αὐτῷ ᾠνείδιζον αὐτόν.
 45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ⁴⁵⁻⁴⁹
 46 ὥρας ἐνάτης. ⁴⁶ περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς ^{45, 15, 23-26}
 φωνῇ μεγάλῃ λέγων· ἡλεὶ ἡλεὶ λεμὰ σαβαχθανεὶ; τοῦτ' ἐστίν· ^{46, 23, 44}
 47 θεέ μου θεέ μου, ἵνατί με ἐγκατέλιπες; ⁴⁷ τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ
 48 ἐστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἡλείαν φωνεῖ οὗτος. ⁴⁸ καὶ
 εὐθέως δραμῶν εἰς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβῶν σπόγγον πλήσας τε ὄξους ^{48, 23, 36}
 49 καὶ περιθειὸς καλάμφ ἐπότιζεν αὐτόν. ⁴⁹ οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· ^{48, 10, 19, 29}
 ἄφες ἰδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλείας σῶσων αὐτόν. ^{49, 63, 22}
 50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα. ⁵⁰⁻⁵⁴
 51 ⁵¹ καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἄνωθεν ἕως κάτω ^{50, 15, 27-29}
^{51, 23, 45-47}

31. ἐεδύσαν αυτ. τ. χλ. και ενεδυ. 33. λεγομενον : κ* om | οσ εστι λεγομενος κραν. τοπ. 34. πιειν bis|οιον : οξοσ|οικ ηθελε 35. βαλ- λοντες | κληρον : add ινα πληρωθη το ρηθεν υπο του προφητου· διε- μερισαντο τα ιματια μου εαυτοις, και επι τον ιματισμον μου εβαλον κληρον 40. om και ante καταβ. 41. ομοιως : add δε και 42. βασιλευς : praes ει | πιστευσωμεν | επ αυτον : αυτω 43. ρυσασθ. νυν : add αυτον 44. συσταυρωθ. αυτω | ωνειδιζ. αυτω 45. επι πασαν (κ* επ ολην) την γην : κ* om | εννατησ 46. ε ηλι bis, κ ελωι bis | λαμα | σαβαχθανε 47. εστωτων | οτι : κ om | ε κ ηλιαν 48. κ om εξ αυτ. 49. ε κ ηλιασ | σωσων : κ* σωσαι | αυτον : κ add αλλοσ δε λαβων λογηνη ενυξεν αυτον την πλευραν και εξηλθεν υδωρ και αιμα

εἰς δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσεισθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, ⁵² καὶ τὰ 52
 μνημεῖα ἀνεψήχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἀγίων
 ἤγερθησαν. ⁵³ καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν 53
 αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἀγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.
⁵⁴ ὁ δὲ ἑκατοντάρχης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν 54
 ἰδόντες τὸν σεισμόν καὶ τὰ γινόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγον-
 τεσ· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος. ⁵⁵ Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες 55
 πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ
 ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ. ⁵⁶ ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ 56
 Μαγδαληνῆ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσήφ μητέρα, καὶ ἡ
 μητέρα τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

55 s
 Mc 15, 40s
 Lc 23, 49
 Io 19, 25

57-61
 Mc 15,
 42-47
 Lc 23,
 50-55
 Io 19,
 28-42

Ὁψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἄριμα- 57
 θαῖας, τοῦνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθητεύθη τῷ Ἰησοῦ.
 οὗτος προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ἤτευστο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 58
 τότε ὁ Πειλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. ⁵⁹ καὶ λαβὼν τὸ σῶμα 59
 ὁ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, ⁶⁰ καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν 60
 τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσ-
 κυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. ⁶¹ ἦν δὲ 61
 ἐκεῖ Μαριάμ ἡ Μαγδαληνῆ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι
 τοῦ τάφου.

28, 18

Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἣτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευῆν, συνήχθη- 62
 σαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πειλάτον ⁶³ λέγοντες· 63
 κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκείνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν· μετὰ τρεῖς
 ἡμέρας ἐγείρομαι. ⁶⁴ κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως 64
 τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ κλέψωσιν αὐτὸν
 καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ· ἤγερθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη
 πλάνη χείρων τῆς πρώτης. ⁶⁵ εἶφη αὐτοῖς ὁ Πειλάτος· ἔχετε 65
 κουστωδίας· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. ⁶⁶ οἱ δὲ πορευθέν- 66
 τες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς
 κουστωδίας.

XXVIII.

Resurrectio. Custodes sepulcri mercede corrupti. Ultima ad discipulos
 mandata.

1-10
 Mc 16, 1-8
 Lc 24, 1-9

Ὁψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, 1
 ἦλθεν Μαριάμ ἡ Μαγδαληνῆ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν

51. απο ανωθεν | εἰς δυο : ε κ post εσχισθη 52. κ* om και τα μνημ.
 ανωχθ. | ηγερθη 53. κ om εισηλθον et και sq 54. εκατονταρχος | ε κ
 τα γενομενα | υιος ην του θεου 55. εκει : κ κακει 56. κ* om μαρ. η
 μαγδ. και | ιωσηφ : ιωση | και ιωσηφ etc : κ* και η μαρια η ιωσηφ και η
 μαρια η των υι. ζε. 57. εμαθητευσεν 58. ε κ πιλατω et πιλατος |
 αποδοθηται : add το σωμα 61. μαριαμ : μαρια 62. ε κ πιλατον 64. οι
 μαθητ. αυτου | κλεψωσιν (κ - ψουσιν) αυτον : praem γυκτος | κ χειρον
 65. εφη : ε κ add δε | κ ασφαλισασθαι

XXVIII, 1. μαριαμ : μαρια

- 2 τάφον. ² καὶ ἰδὸν σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου
καταβάς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ
3 ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. ³ ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ
4 τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιῶν. ⁴ ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ
5 ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. ⁵ ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναῖξιν· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ
6 ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. ⁶ οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγγέρθη
7 γὰρ, καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὕπου ἔκειτο. ⁷ καὶ ταχὺ
πορευθεῖσαι εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγγέρθη ἀπὸ τῶν
νεκρῶν, καὶ ἰδὸν προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν
8 ὄψεσθε. ἰδὸν εἶπον ὑμῖν. ⁸ καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνη-
μείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς
9 μαθηταῖς αὐτοῦ. ⁹ καὶ ἰδὸν Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς λέγων·
χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ
10 προσεκύνησαν αὐτῷ. ¹⁰ τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβεῖσθε·
ὑπάγετε ἀπαγγεῖλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ με ὄψονται.
- 11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδὸν τινὲς τῆς κοστωδίας ἐλθόντες
εἰς τὴν πόλιν ἀγγεῖλαι τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.
12 ¹² καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβουλίῳν τε λαβόντες
13 ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, ¹³ λέγοντας· εἶπατε ὅτι 27, 24
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νεκροὶ ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμω-
14 μένων. ¹⁴ καὶ εἰς ἀκουσθῆ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσο-
15 μεν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμους ποιήσομεν. ¹⁵ οἱ δὲ λαβόντες ἀργύρια
ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν· καὶ ἐφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ
Ἰουδαίους μέχρι τῆς σήμερον.
- 16 Οἱ δὲ ἔνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς
17 τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ¹⁷ καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσε-
18 κύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. ¹⁸ καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν
αὐτοῖς λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς.
19 ¹⁹ πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς [Mc 14,
15]
εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος,
20 ²⁰ διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετείλαμην ὑμῖν. καὶ
ἰδὸν ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας
τοῦ αἰῶνος.

2. και sec: om | λιθον: add απο της θυρας 3. ιδεα | ωσ: ωσει 4. ευσ-
νοντο ωσει νεκρ. 5. τ. γυναιξιν: κ* om (non item κ*) | κ φοβηθητε
6. εκειτο: add ο κυριος 8. εξελθουσαι 9. και ιδον: ωσ δε επορευοντο
απαγγεilai τοις μαθηταις αυτου, και ιδου | ο ιησουσ | απητησαν 10. μονο:
κ* om | κ* ινα ελθωσιν | κακει 11. απηγγειλαν 12. συμβ. τε λαβοντες:
κ* συμβ. τε εποιησαν (κ* add και λαβοντες) 13. ειπ. οτι: κ οτι ειπ.
14. πεισομεν αυτον | κ* ποιησωμεν 15. τα αργυρια | ωσ: κ* καθωσ |
διαφημισθη | μεχρι: κ* εωσ 17. προσεκυνησαν: add αυτα 18. κ* om αυτοις
19. πορευθεντες ον 20. ειμ. μεθ υμ. | αιωνος: add αμην

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

I.

Iohannes baptista. Iesus baptizatur, temptatur, quattuor vocat piscatores, docet Capharnaumi sanaturque daemonicum, socrum Petri, leprosum.

Ματ 3, 1 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ² καθὼς γέγραπται ἐν 1 2
 Μι 11, 10 τῷ Ἡσαΐα τῷ προφῆτῃ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου
 Λκ 7, 27 πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου· ³ φωνὴ βοῶν- 3
 Εσ 40, 3 τος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε
 Μτ 3, 3 τὰς τρίβους αὐτοῦ. ⁴ ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ 4
 Λο 1, 23 καὶ κηρύσσειν βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. ⁵ καὶ 5
 4-8 ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυ-
 Μτ 3, 1 αῖται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπὲρ αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ
 Λκ 3, 2 αἱ εἰς αὐτὸν ἔρχονται ἐξ ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ τῆς Ἰερουσαλὴμ
 Ιο 1, 6 αἱ εἰς αὐτὸν ἔρχονται ἐξ ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ τῆς Ἰερουσαλὴμ
 Ακτ 13, 25 λῦσαι τὸν ἰμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. ⁸ ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς 8
 9-11 ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ. ⁹ Καὶ ἐγένετο 9
 Μτ 3, 13-17 ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρετ τῆς Γαλι-
 Λκ 3, 21 αἱ εἰς αὐτὸν ἔρχονται ἐκ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. ¹⁰ καὶ εὐθὺς 10
 Ιο 1, 29 αἱ εἰς αὐτὸν ἔρχονται ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ
 πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαίνον εἰς αὐτόν. ¹¹ καὶ φωνὴ ἐκ 11
 2 Ρο 1, 17 τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
 12 Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. 12
 Μτ 4, 1 αἱ εἰς αὐτὸν ἔρχονται 13 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ 13
 Λκ 4, 1 αἱ εἰς αὐτὸν ἔρχονται τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν
 αὐτῷ.
 14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς 14
 Μτ 4, 12-17 τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσειν τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ¹⁵ ὅτι πεπλήρω- 15
 Λκ 4, 14 αἱ εἰς αὐτὸν ἔρχονται ται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ
 πιστεῦτε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

* το κατα μαρκον (ε add αγιον, non item ε) ευαγγελιον

I, 1. χριστου : ε κα add υιου του (κα om) θεου | θεου. 2 ωσ -- αυτου.

4 εγενετο 2. ωσ γεγραπτ. εν τοις προφηταις | κ αποστειλω | τ. οδον σου :
 add εμπροσθεν σου 4. κ* και εγενετ. | om ο ante βαπτ. 5. ιεροσολυ-
 μται | παντες : pon post βαπτιζ. | κ* om και ante βαπτ. | υπ αυτου :
 pon post ιορδ. ποταμ. 6. ην δε | om ο ante ιωανν. | σοδιων 8. εγω :
 add μεν | εν υδατι | κ* om υμασ post βαπτισει 9. ε ναζαρεθ | υπο ιωανν.
 εισ τ. ιορδα. 10. ευθεως | εκ : απο | ας : ασει | καταβαινον : κ add και
 μνον | επ αυτου 11. φωνη : add εγενετο | εν σοι : εν ω 13. εκει εν
 τη ερημω | ημερασ τεσσαρακοντ. 14. του θεου : praem της βασιλειασ
 15. οτι : κα praem λεγων, item ε και λεγων

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

10-17
10-18
10-19

Main body of faint, illegible text, appearing to be several lines of a document.

10-20
10-21
10-22
10-23

Second main body of faint, illegible text, continuing the document's content.

Final section of faint, illegible text at the bottom of the page.

³⁵⁻³⁹ ^{Lc 4, 42-44} Καὶ πρῶτ' ἐννεχα λίαν ἀναστάς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς 35
 ἔρημον τόπον, κακεῖ προσήγγετο. ³⁶ καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Σίμων 36
 καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ³⁷ καὶ εὔρον αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι 37
 πάντες ζητοῦσίν σε. ³⁸ καὶ λέγει αὐτοῖς· ἄγωμεν ἄλλαχού εἰς 38
 τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κακεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλ-
 θον. ³⁹ καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην 39
 τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

⁴⁰⁻⁴⁵ ^{Lc 5, 12-14} ^{Mt 8, 1-4} Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρός, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ 40
 γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃς δύνασαι με καθαρίσαι. ⁴¹ καὶ 41
 σπλαγχνισθεὶς ἐκείνους τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἤψατο καὶ λέγει· θέλω,
 καθαρῶσθαι. ⁴² καὶ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκα- 42
 θερίσθη. ⁴³ καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, 43
⁴⁴ καὶ λέγει αὐτῷ· ὄρα μηδενὶ μηδὲν εἶπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεσατόν 44
^{Lc 14, 2} δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἅ προσ-
 ἔταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ⁴⁵ ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο 45
 κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν
 δύνασθαι εἰς πόλιν φανερώσ εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ' ἐρήμοις τόποις
 ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

II.

Paralytico peccata condonantur. Levi; convivium Iesu cum portitoribus.
 Iesu discipuli non ieiunant, spicas sabbato evellunt.

¹⁻¹² ^{Lc 5, 17-26} ^{Mt 9, 1-8} Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη 1
 ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν. ² καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν 2
 μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. ³ καὶ 3
 ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσ-
 σάρων. ⁴ καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, 4
 ἀπεστείλασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν
 κράβατον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. ⁵ καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς 5
 τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφιένται σοι αἱ
 ἁμαρτίαι. ⁶ ἦσαν δὲ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ 6
 διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· ⁷ τί οὗτος οὕτως λαλεῖ; 7
 βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἰς ὁ θεός; ⁸ καὶ 3

35. εννεχον 36. κατεδιωξαν|ο σιμων 37. και ευροντες αυτον λεγουσιν
 αυτ. 38. κ αγωμεν|om αλλαχου|εξεληλυθα 39. ηλθεν: ην|κ* κηρυσο-
 σιν|εν ταισ συναγωγαισ 40. γονυπετων: add αυτον|και λεγων 41. ο
 δε ιησους σπλαγχν. |ηψατο αυτου|και λεγει: add αυτω 42. και ειπον-
 τος αυτου ευθειας|ε κ καθαρισθη 43. ευθειας 44. μηδεν: κ om|
 αλλ|μωσησ 45. κ δυνασθ. αυτον|φανερ. εισ πολ. εισελθ. |επ: εν|
 πανταχοθεν

II, 1. Και παλιν εισηλθεν|καφαρναομ|και ηκουσθη|εις οικον
 2. και ευθειας συνηχθ. 3. προς αυτ. παραλυτ. φεροντ. 4. προσενεγκ-
 και: προσεγγισαι|ε κραβατον, κ κραβατον|οπου: εφ ω 5. ιδων
 δε|κ* τεκνον μου|ε κ αφωντας|σοι αι αμαρτ. σου 7. λαλει βλασφη-
 μασ· τισ

- εὐθὺς ἐπιγυνοῦς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς· τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ⁹ τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀφίενται σοι αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὑπάγε; ¹⁰ ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ· ¹¹ ¹¹ σοὶ λέγω, ἔγειρε ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. ¹² καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἶδαμεν.
- ¹³ Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ¹²⁻¹⁷ ^{Μτ 9, 9-19} ^{Λκ 5, 27-28} ¹³⁻¹⁷ ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. ¹⁴ καὶ παράγων εἶδεν ¹⁴ ¹⁴ Λευεὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει ¹⁵ αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. ¹⁵ καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.
- ¹⁶ ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ ¹⁶ ¹⁶ καὶ γὰρ ματαεῖς τῶν Φαρισαίων. καὶ ἰδόντες ὅτι ἦσθιν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν ¹⁷ καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; ¹⁷ καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οὐ χρειᾶν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἤλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοῦς.
- ¹⁸ Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ ¹⁸⁻²² ^{Μτ 9, 14-17} ^{Λκ 5, 27-28} ¹⁸⁻²² νηστεύουσιν; ¹⁹ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύναται οἱ υἱοὶ τοῦ θυμῶνος ἐν ᾧ ὁ θυμῖος μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν θυμῖον μετ' αὐτῶν, οὐ δύναται νηστεύειν. ²⁰ ²⁰ εἰλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῆ ἀπ' αὐτῶν ὁ θυμῖος, καὶ ²¹ τότε νηστεύουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ²¹ Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκονος ἀγάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἶρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα ²² γίνεται. ²² καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκὸς παλαιοῦ·

8. ευθως|λεγει: ειπεν 9. αφωνται|σοι αι αμαρτιαι|γειραι|ε κραββατον, κ κραβατον|σου τ. κρα. |υπαγε: περιπατει 10. αφιεν. επι τ. γησ αμαρτ. 11. γειραι|και αρον|ε κραββατον, κ κραβακτ. 12. και ηγερωθη ευθως και αρ. |ε κραββατ., κ κραβακτ. |εμπροσθ.: εναντιον| ουδειπ. ουτως|ε ειδομεν, κ* εφανη εν τω ισραηλ 13. κ* εξηλθον|εισ: παρα|αυτον: κ* αυτουσ 14. ε λευιν, κ* λευει 15. κ. εγενετο εν τω κατακ. αυτον|ηκολουθησαν 16. και οι γραμματεισ και οι φαρισαιοι ιδοντες|οτι ησθιν: αυτον εσθιοντα|οτι: ε τι οτι, κ διατι|εσθ. κ. πινει: κ om κ. πινει, sed add ο διδασκαλος υμων 17. αλλα αμαρτωλοσ: add εισ μετανοιαν 18. οι φαρισαιοι: οι των φαρισαιων|μαθηται tert: om|κ οι δε μαθηται σου 19. οσ. χρ. μεθ αυτων εχουσι τον θυμφ. 20. εν εκειναισ ταισ ημεραισ 21. και ουδεισ|επιραπτει|επι ματιω παλαιω|το (κ om) πληρ. απ αυτου: το πληρ. αυτου

εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί.

23-28
Lc 6, 1-5
Mt 12, 1-8
Ex 20, 10
1Sam 21, 6
Lev 24, 9

Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι παραπορευέσθαι διὰ 23
τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τιλ-
λωντες τοὺς στάχυας. ²⁴ καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί 24
ποιῶσιν τοῖς σάββασι ὃ οὐκ ἔξεστιν; ²⁵ καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐδέ 25
ποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυαὶδ, ὅτε χρεῖαν ἔσχεν καὶ ἐπειάσατο
ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν,
οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν
αὐτῷ οὖσιν; ²⁷ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον 27
ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· ²⁸ ὅσπερ κύριός 28
ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

III.

Arida manus sabbato sanatur. Undique multitudo confluit. Duodecim apostoli. Adversariorum criminatio in spiritum sanctum peccans. Mater et fratres.

1-6
Mt 12,
9-14
Lc 6, 6-11

Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς συναγωγὴν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος 1
ἔξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· ² καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ ἐν τοῖς 2
σάββασι θεραπεύει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. ³ καὶ λέγει 3
τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰς τὸ μέσον.
⁴ καὶ λέγει αὐτοῖς· ἔξεστιν τοῖς σάββασι ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ κακο- 4
ποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. ⁵ καὶ περι- 5
βλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συνελπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει
τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρα. καὶ
ἔξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. ⁶ καὶ ἐξεληθόντες οἱ 6
Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίησαν κατ'
αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

7-10
Mt 12, 15
Lc 12,
11-19

Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν 7
θάλασσαν, καὶ πολλὸν πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἀπὸ τῆς 8
Ἰουδαίας ἠκολούθησαν, ⁸ καὶ ἀπὸ Ἱερουσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰου- 8
μαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆ-
θος πολὺ, ἀκούοντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. ⁹ καὶ εἶπεν 9
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκατερεῖ ἄντῳ διὰ τὸν

22. ρησμι ο οιν. ο νεοσ | απολλυτ. και οι ασκοι : ε κ εκχιται και οι ασκ. απολουνται. Praeterea κ* add αλλα οινον νεοσ εἰς ακουοσ καινουσ, item ε κ* sed post καινουσ insuper add βλητεον 28. εγεν. παραπορ. αυτον εν τ. σαββ. | και ηρξαντ. οι μαθ. αυτ. 24. εν τοις σαββ. 25. και αυτος ελεγεν αυτοις | δαβιδ 26. επι του αβιαθ. | ει μη τοια ιερεισ 27. και ουχ : om και

III, 1. εἰς την συναγωγ. 2. θεραπευσει 3. τω εξηραμμενην εχοντι τ. χειρα | εγειραι 4. αγαθοποησαι 5. συνελπονμ. | χειρα : ε κ add σον | αποκατεσταθη | η χειρ αυτου : add υγιησ ωσ η αλλη 6. ευθως | σπειουν 7. ανεχωρ. μετα τ. μαθητ. αυτου | εἰς : ε κ προσ | απο της γαλιλ. ηκολουθ. αυτω 8. κ* om και απο τ. ιδουμ. | κ* om και ante περι | και οι περι | ακουσαντες

- 10 ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· ¹⁰ πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε Mt 12, 10
 11 ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας. ¹¹ καὶ Lc 4, 41
 τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον
 12 αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντες ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ¹² καὶ Mt 12, 16
 πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιῶσιν.
 13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν 13-19
 14 αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. ¹⁴ καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα Lc 6, 13-16
 15 ὡσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν ¹⁵ καὶ ἔχειν Mt 10, 1-4
 16 ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. ¹⁶ καὶ ἐποίησεν τοὺς δώδεκα,
 17 καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον· ¹⁷ καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ
 Ζαβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν
 18 αὐτοῖς ὀνόματα Βοανηργέσ, ὃ ἐστὶν υἱὸς βροτῆς· ¹⁸ καὶ Ἀνδρέαν
 καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ
 19 Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Κα-
 19 ραῖον ¹⁹ καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.
 20 Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε
 21 μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν. ²¹ καὶ ἀκούσαντες οἱ
 παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη.
 22 ²² καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι 22-30
 Βεελζεβούλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει· Mt 12, 24-32
 23 τὰ δαιμόνια. ²³ καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς
 24 ἔλεγον αὐτοῖς· πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν; ²⁴ καὶ
 ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἢ βασι-
 25 λεία ἐκεῖνη. ²⁵ καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται ἢ
 26 οἰκία ἐκεῖνη σταθῆναι. ²⁶ καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν,
 27 ἔμερισθη, καὶ οὐ δύναται στήναι ἀλλὰ τέλος ἔχει. ²⁷ ἀλλ' οὐ
 δύναται οὐδεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη
 αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ, καὶ τότε τὴν
 28 οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. ²⁸ ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται
 τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι,
 29 ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν· ²⁹ ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα
 τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχος ἐστὶ
 30 αἰῶνιον ἁμαρτήματος. ³⁰ ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει. 31-35
 31 Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔξω Mt 12, 46-50
 32 στήκοντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν καλοῦντες αὐτόν. ³² καὶ ἐκά-

11. εθεωρει|προσεπιπτεν|εκραζε|λεγοντα 12. εκ ποιησοι 13. και
 απηλθ. : και δε απ. 14. δωδεκα : εκ add ουσ και αποστολους ανομασεν
 15. εξουσιαν : add θεραπευειν τας νοσοσ και 16. om και εποησ. τ.
 δωδεκ. |τω σιμωνι ονομα 17. βοανηργεσ 18. εκ ματθαιον |κανανι-
 την 19. ισκαριωτην 20. ερχονται 25. ου δυναται σταθηναι η οικ. εκεινη.
 26. εμερισθη και ου : και μεμερισται, ου |σταθηναι 27. αλλ. : om |εισελ-
 θων : εκ ante εις |τα σκευη τον ισχυρ. εισελθων εις τ. οικ. αυτου 28. τα
 αμαρτ. τοισ υι. των ανθρωπ. |και αι : om αι |οσασ 29. αλλ ενοχ. εστιν
 αιω. κρισωσ 31. ερχονται ουν οι αδελφοι και η μητ. αυτου |ε σιωτασ,
 κ στατησ |φωνουντες αυτον

θητο περι αὐτὸν ὄχλος, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. ³³ καὶ ἀποκρι- ³³
θεις αὐτοῖς λέγει· τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου;
³⁴ καὶ περιβλεψάμενος τοὺς περι αὐτὸν κύκλω καθημένους λέγει· ³⁴
ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. ³⁵ ὃς ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα ³⁵
τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

IV.

Parabola de vario agro. Imagines lucernae, mensurae, seminantis ac
messoris, grani sinapis. Sedatur tempestas.

¹⁻⁹
Mt 13, 1-9
Lc 8, 1-9

Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ 1
συνάγεται πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλείστος, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον
ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν
θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. ² καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παρα- 2
βολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ³ ἀκούετε. 3
ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεῖραι. ⁴ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὁ 4
μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν
αὐτό. ⁵ καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν 5
πολλήν, καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· ⁶ καὶ 6
ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν
ἐξηράνθη. ⁷ καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ 7
ἀκανθαὶ καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. ⁸ καὶ 8
ἄλλα ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδον καρπὸν ἀγαθαί-
νοντα καὶ αὐξανόμενον, καὶ ἔφερεν εἰς τριάκοντα καὶ εἰς ἐξήκοντα
καὶ εἰς ἑκατόν. ⁹ καὶ ἔλεγεν· ὅς ἔχει ὅτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 9

¹⁰⁻²⁰
Mc 12,
¹⁰⁻²³
Lc 8, 9-15

¹⁰ Καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτων αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν ¹⁰
τοῖς δώδεκα τὰς παραβολὰς. ¹¹ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμῖν τὸ ¹¹
μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ¹²
ἐν παραβολαῖς πάντα γίνεται, ¹² ἵνα βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ ¹²
ἴδωσιν, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιώσιν, μήποτε ἐπιστρέ-
ψωσιν καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς. ¹³ καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τὴν ¹³
παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γινώσκεθε;
¹⁴ ὁ σπείρων ἐν λόγῳ σπεῖρει. ¹⁵ οὗτοι δὲ εἰσὶν οἱ παρὰ τὴν ¹⁴
ὁδὸν ὅπου σπεῖρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται ¹⁵
ὁ σατανᾶς καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν αὐτοῖς. ¹⁶ καὶ ¹⁶

32. περι : κ* προσ | οχλ. περι αυτ. | κ. λεγ. : ειπον δε | κ. αι αδελφαι σου :
ε κ om 33. και απκριθη αυτοιο λεγων | και οι : η οι 34. κυκλω : post
περιβλεψαμ. 35. ε κ οσ γαρ αν | αδελφη : add μου

IV, 1. συνηχθη | πλειοι. : πολυοι | εμβαντ. εις το πλοι. | ησαν : η
3. τον σπειραι 4. τα πετειν. του ουρανου 5. αλλο δε επ. | κ* επι τα
πετρωδη | ευθως 6. και οτε etc : ηλιου δε ανατειλαντος 8. και αλλο |
κ αυξανομενα, ε αυξανοντα | κ εφερον | εις τετ : εν τετ 9. ελεγεν : add
αυτοιοι | οσ εχει : ο εχων 10. οτε δε | ηρωτησαν | την παραβολην 11. δε-
δοται γινωαι το μυστηρ. | τα παντα 12. αφ. αυτοιοι : add τα σμαρτη-
ματα 14. κ σπρει 15. ευθως | αιρει : κ αρπαζει | εν αυτοιοι : εν ταιοι
καρδιαιοι αυτων

- οὗτοι ὁμοίως εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκού-
 17 σωσιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, ¹⁷ καὶ
 οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροὶ εἰσιν, εἴτα γενομένης
 18 θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται. ¹⁸ καὶ
 ἄλλοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰς ἀκάθασ σπειρόμενοι· οὗτοι εἰσὶν οἱ τὸν
 19 λόγον ἀκούσαντες, ¹⁹ καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη
 τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συν-
 20 πνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. ²⁰ καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ
 ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ
 παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα
 καὶ ἐν ἑκατόν.
 21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι μήτι ἔρχεται ὁ λόγος ἵνα ὑπὸ τὸν ^{Lc 8, 18}
 ῥόδιον τεθῆ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῆ; ^{11, 33}
 22 ²² οὐ γὰρ ἔστιν τι κρυπτόν, εἰ μὴ ἵνα φανερωθῆ· οὐδὲ ἐγένετο ^{Lc 8, 17}
 23 ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. ²³ εἴ τις ἔχει ὄρα ἀκούειν, ^{Mt 10, 26}
 ἀκουέτω.
 24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ με- ^{Lc 8, 18}
 25 τρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. ²⁵ ὃς γὰρ ἔχει, ^{Mt 7, 2}
 δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. ^{Lc 8, 2}
 26 Καὶ ἔλεγεν· οὕτως ἔστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἄνθρωπος ^{Mt 13, 12}
 27 βύβλη τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, ²⁷ καὶ καθεύθη καὶ ἐγείρηται τύκτα ^{25, 29}
 καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνηται, ὡς οὐκ οἶδεν
 28 αὐτός. ²⁸ αὐτομάτῃ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτεν
 29 στάχυν, εἶτεν πλήρησ σίτος ἐν τῷ στάχνι. ²⁹ ὅταν δὲ παραδοῖ
 ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ
 θερισμός.
 30 Καὶ ἔλεγεν· πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν ³⁰⁻³²
 31 τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; ³¹ ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν ^{Lc 13, 18s}
 σπαρῆ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ^{Mt 13, 31-33}
 32 ἐπὶ τῆς γῆς, ³² καὶ ὅταν σπαρῆ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μείζον
 πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι
 ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

16. οὐτ. εἰσιν ὁμοίως | ευθως 17. ευθως 18. ἄλλοι εἰσιν : οὐτοι
 εἰσιν | ἐπι : εἰσ | οὐτοι εἰσιν : εῖ 1633. om | ἀκουοντες 19. τ. αἰωνοσ
 τουτου | περι : κ* παρα | συμπνιγ. | κ* συνπνιγει τον λογον και αι π. τα
 λοιπ. επιθυμ. εἰσπορευομεναι (κ* add συνπνιγουσιν τον λογον, prioribus
 per incuriam, ut puto, non deletis) 20. εκεινοι : οὐτοι | ἐν ter : ἐν ter
 21. οτι : ε κ om | ο λυχν. ερχετ. | ἵνα etc : κ* υπο τον ροδιον τεθρηται
 η υπο | ἐπι : κ υπο | τεθη sec : επιταθη 22. εαν μη ἵνα : ο εαν μη | εἰσ
 φανερ. ελθη 24. προστ. υμιν : add τοισ ἀκουουσιν 25. εχει pri : αν
 εχη 26. ωσ εαν ανθρωπ. 27. εγειρηται | ε κ βλαστανη 28. αυτοματ.
 γαρ | εἰτεν bis : εἰτα | ε κ πληρη σιτον 29. παραδω | ευθως 30. ελεγεν :
 κ* add αυτιοσ | πως : τινι | η εν ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην
 31. οσ οταν : κ* om οσ, posteaque habet ο μικροταρον εν | μικροταρος |
 ον παντων etc : παντων των σπερματων εστι 32. γιν. παντ. τ. λαχαν.
 μειζων

Μι 12, 24 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, 33 καθὼς ἠδύνατο ἀκούειν· 34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐ- 34 τοῖς, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίῳ μαθηταῖς ἐπέλεγε πάντα.

35-41
Lc 8,
22-25
Mt 8,
23-27
Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης· διελ- 35 θωμεν εἰς τὸ πέραν. 36 καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν 36 αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦσαν μετ' αὐτοῦ.
37 καὶ γίνεται λαίλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλλεν 37 εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμῆσθαι τὸ πλοῖον. 38 καὶ ἦν αὐτὸς 38 ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; 39 καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσῃ· 39 σιώπα, περὶμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 40 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοὶ ἐστε οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε 40 πίστιν; 41 καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλή- 41 λους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει;

V.

Daemoniacus nomine Legionis et sues. Iairi filia rediviva et mulier a sanguinis profuvio liberata.

1-20
Mt 8,
28-34
Lc 8,
26-39
Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν 1 Γερασηῶν. 2 καὶ ἐξεληθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ὑπῆν- 2 τησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτη,
3 ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασι, καὶ οὐδὲ ἀλύσει οὐκ- 3 ἐτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις 4 καὶ ἀλύσειν δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετριφθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, 5 καὶ 5 διαπαντός νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασι καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. 6 καὶ ἰδὼν τὸν Ἰη- 6 σοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, 7 καὶ κράξας 7 φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὀρκίζω σε τὸν θεόν, μὴ με βασανίσῃς. 8 ἔλεγεν γάρ 8 αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ 9 ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιῶν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοὶ ἐσμεν. 10 καὶ παρεκάλει αὐτόν πολλὰ ἵνα μὴ ἀνὰ 10

34. τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 36. καὶ ἀλλ. δε : κ om δε | πλοιαριᾶ | ἦσαν : ην 37. κ* μεγασ | ανεμου μεγαλη | τα δε κυματα | κ επαβαλεν | ωστε ηδ. γεμ. το πλ. (sic κ*) : ε ωστε αυτο ηδ. γεμ., κ* om 38. καὶ αυτεος ην | εν τη : επι τη | διεγειρουσιν 40. ειπεν : κc λεγει | κ om ουτως | πως ονκ : κ ουπα 41. υπακουουσιν αυτα

V, 1. ε γαδαρηων, κc γεργουσηων 2. εξελθοντι αυτω | ενθωσω | απητητησεν 3. εν τ. μνημειοις | και ουτε | ε κ αλυσοισιν | om ουκετι | ηδυνατο 4. αυτον ισχυεν | κ* om δαμασαι 5. εν τοις ορει και εν τοις μνημασιν 6. ιδων δε 7. λεγει : ειπε 8. κ και ελεγ. αυτω 9. τι σοι ονομα | λεγ. αυτω : απεκριθη λεγων | λεγων 10. αυτα : ε αυτουσ, κ αυτον

- 2 τάφον. ² και ἰδὸν σεισμός ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γάρ κυρίου
καταβάς ἐξ οὐρανοῦ και προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον και
3 ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. ³ ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, και
4 τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιῶν. ⁴ ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ
5 ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες και ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. ⁵ ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναῖξιν· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γάρ
6 ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. ⁶ οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγγέρθη
7 γάρ, καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. ⁷ και ταχὺ
πορευθεῖσαι εἰπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγγέρθη ἀπὸ τῶν
8 ὄψεσθε. ἰδὸν εἶπον ὑμῖν. ⁸ και ἀπελθούσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνη-
μαίου μετα φόβου και χαρᾶς μεγάλης ἕδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς
9 μαθηταῖς αὐτοῦ. ⁹ και ἰδὸν Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς λέγων·
χαίρετε. αἱ δὲ προσελθούσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας και
10 προσεκύνησαν αὐτῷ. ¹⁰ τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβεῖσθε·
ὑπάγετε ἀπαγγεῖλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν, και ἐκεῖ με ὄψονται.
- 11 Πορευομένης δὲ αὐτῶν, ἰδὸν τινὲς τῆς κοστωδίας ἐλθόντες
εἰς τὴν πόλιν ἀνήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.
12 ¹² και συναχθέντες μετα τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες
13 ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, ¹³ λέγοντες· εἰπατε ὅτι 27, 6a
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νεκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμω-
14 μένων. ¹⁴ και εἰὰ ἀκουσθῆ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσο-
15 μεν και ὑμᾶς ἀμερίμνοιο ποιήσομεν. ¹⁵ οἱ δὲ λαβόντες ἀργύρια
ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν· και ἐφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ
Ἰουδαίοιο μέχρι τῆς σήμερον.
- 16 Οἱ δὲ ἔνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς
17 τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ¹⁷ και ἰδόντες αὐτὸν προσε-
18 κύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. ¹⁸ και προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν
αὐτοῖς λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ και ἐπὶ γῆς.
19 ¹⁹ πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς [Mc 16,
15]
εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς και τοῦ υἱοῦ και τοῦ ἁγίου πνεύματος,
20 ²⁰ διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐντεταλμένη ὑμῖν. και
ἰδὸν ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας
τοῦ αἰῶνος.

2. και sec: om | λιθον: add απο της θυρας 3. ιδεα | ωσ: ωσει 4. εγ-
νοντο ωσει νεκρ. 5. τ. γυναιξιν: κ* om (non item κ*) | κ φοβηθητε
6. εκειτο: add ο κυριοσ 8. εξελθουσαι 9. και ιδον: ωσ δε πορευοντο
απαγγελαι τοιο μαθηταισ αυτου, και ιδον | ο ιησοουσ | απηνητησιν 10. μου:
κ* om | κ* ινα ελθωσιν | και κει 11. απηγγειλαν 12. συμβ. τε λαβοντες:
κ* συμβ. τε εποιησαν (κ* add και λαβοντες) 13. ειπ. οτι: κ οτι ειπ.
14. πεισομεν αυτον | κ* ποιησωμεν 15. τα αργυρια | ωσ: κ* καθωσ |
διεφημισθη | μεχρι: κ* εωσ 17. προσεκυνησαν: add αυτω 18. κ* om αυτοιοσ
19. πορευθεντες ουν 20. ειμ. μεθ υμ. | αιωνοσ: add αμην

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

I.

Iohannes baptista. Iesus baptizatur, temptatur, quattuor vocat piscatores, docet Capharnaumi sanaturque daemonicum, socrum Petri, leprosum.

Mal 3, 1 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ² καθὼς γέγραπται ἐν 1 2
 Mi 11, 10 τῷ Ἡσαΐα τῷ προφήτῃ· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου
 Lc 7, 27 πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου· ³ φωνὴ βοῶν- 3
 Es 40, 3 τος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε
 Mt 3, 3 τὰς τρίβους αὐτοῦ. ⁴ ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ 4
 Lc 3, 4 καὶ κηρύσσειν βάπτισμα μετανοίας εἰς ἅψουσιν ἁμαρτιῶν. ⁵ καὶ 5
 Io 1, 22 ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυ-
 Mt 3, 1 μεῖται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπὲρ αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ
 Lc 3, 2 ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. ⁶ καὶ ἦν ὁ Ἰωάννης ἐν- 6
 Io 1, 8 δεδυσμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφίν
 αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. ⁷ καὶ ἐκήρυσσεν λέγων· 7
 ερχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς κῆψασ
 Act 13, 25 λύσαι τὸν ἱμᾶντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. ⁸ ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς 8
 9-11 ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ. ⁹ Καὶ ἐγένετο 9
 Mi 3, ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρετ τῆς Γαλι-
 Lc 3, 13-17 λαιας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. ¹⁰ καὶ εὐθὺς 10
 Io 1, 29 ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζόμενος τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ
 πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς αὐτόν. ¹¹ καὶ φωνὴ ἐκ 11
 2 Pe 1, 17 τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
 12 Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐβάλλει εἰς τὴν ἐρημον. 12
 Mt 4, 1 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ 13
 Lc 4, 1 τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν
 αὐτῷ.
 14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς 14
 Mt 4, 12-17 τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσειν τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ¹⁵ ὅτι πεπλήρω- 15
 Lc 4, 14 ται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ
 πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

* το κατα μαρκον (ς add αγιον, non item ε) ευαγγελιον

I, 1. χριστου : ε κα add υιου του (κα om) θεου | θεου. 2 ωσ -- αυτου.
 4 γενετο 2. ωσ γεγραπτ. εν τοις προφηταις | κ αποστειλω | τ. οδον σου :
 add εμπροσθεν σου 4. κ* και γενετ. | om ο ante βαπτ. 5. ιεροσολυ-
 μται | παντες : pon post βαπτιζ. | κ* om και ante βαπτ. | υπ αυτου :
 pon post ιορδ. ποταμ. 6. ην δε | om ο ante ιωανν. | εσθιων 8. εγω :
 add μεν | εν υδατι | κ* om υμας post βαπτισι 9. εε ναζαρεθ | υπο ιωανν.
 εισ τ. ιορδα. 10. ευθωσ | εκ : απο | ωσ : ωσει | καταβαινον : κ add και
 μενον | επ αυτου 11. φωνη : add γενετο | εν σοι : εν ω 13. και εν
 τη ερημω | ημερας τεσσαρακοντ. 14. του θεου : praem της βασιλειας
 15. οτι : κ* praem λεγων, item ε και λεγων

- 16 Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν *Κίμων* καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Κίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ ¹⁶⁻²⁰ ^{Mt 4, 18-22}
 17 θαλάσῃ· ἦσαν γὰρ ἀλειεῖς. ¹⁷ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε
 18 ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλειεῖς ἀνθρώπων. ¹⁸ καὶ
 19 εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. ¹⁹ καὶ προβάς
 ὀλίγον εἶδεν Ἰακώβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελ-
 φὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα.
 20 ²⁰ καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν
 Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.
 21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναοὺμ· καὶ εὐθὺς τοῖς σάβ- ^{21 3}
 22 βασιν ἐδίδασκεν εἰς τὴν συναγωγὴν. ²² καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ ^{Lc 4, 31 3}
 διδασκίᾳ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ ^{Mt 7, 28 3}
 οὐκ ὡς οἱ γραμματεῖς.
 23 Καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ²³⁻²⁵
 24 ἀκαθάρτω, καὶ ἀνέκραξεν ²⁴ λέγων· τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζα- ^{Lc 4, 31 3}
 ρηνέ; ἤλθεσ ἀπολέσαι ἡμᾶς· οἶδαμὲν σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. ³²⁻³⁷
 25 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· φιμώθητι καὶ ἐξέλθε ἐξ αὐτοῦ.
 26 καὶ ἐπαράξεν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνήσας
 27 φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. ²⁷ καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες,
 ὥστε συζητεῖν αὐτοὺς λέγοντας· τί ἐστιν τοῦτο; διδασκῆ καὶ καινῇ
 κατ' ἐξουσίαν· καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει,
 28 καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. ²⁸ καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοή αὐτοῦ εὐθὺς
 πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περιχώρον τῆς Γαλιλαίας.
 29 Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξεληθόντες ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν ²⁹⁻³⁴
 30 Κίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. ³⁰ ἡ δὲ πεν- ^{Lc 4, 31 3}
 θερὰ Κίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ ^{Mt 8, 14-16}
 31 περὶ αὐτῆς. ³¹ καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρὸς·
 32 καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. ³² Ὁψίας δὲ
 γενομένης, ὅτε ἔδυν ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς
 33 κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους· ³³ καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις
 34 ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν. ³⁴ καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς
 ἔχοντας ποικίλοις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ
 ἤφριεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν.

16. και παραγ. : περιπατων δε | σιμωνος : αυτου | βαλλοντας αμφι-
 βλητρον εν | ε κ αλειειο 17. αλειειο (non κ) 18. ευθως | τα δικτ. αυτων
 19. ε κ* et c προβαο εκειθεν ολιγον (κ* om ολιγ., κc ολιγ. εκειθ.)
 20. ευθως 21. καπερναουμ | ευθως | εδιδασκεν (κ* -αεε) : post συνα-
 γωγ. ρον | εις την (εc om) συναγωγην : praem εισελθων 23. om ευθως
 24. λεγων : add εα | οιδα 25. ο ιησους : ε κ* add λεγων 26. φωνησας :
 κραξαν 27. παντες | συζητ. | αυτους : προσ αυτους | τουτο; τιε η δι-
 δαχη η καινη αυτη; οτι κατ εξουσιαν και 28. εξηλθ. δε | κ* om ευθως |
 πανταχου (κc -αχη) : ε κ* om | γαλιλαια : κ* ιουδαια 29. ευθως
 30. ευθως 31. τ. χειροο : add αυτησ | ο πυρετοο : add ευθως 33. και
 η πολ. ολη επισ. ην 34. ποικ. νοσοιο : κ* (α κακ. εχοντ. v. 32. ad κακ.
 εχοντ. v. 34. transiliens) om | κ εξεβαλλεν | κc ηδειο. αυτον τον χριστον εινα

35-39
Lc 4,
42-44
Καὶ πρῶτ' ἐννεμα λίαν ἀναστάς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς 35
ἔρημον τόπον, κακεὶ προσήγετο. 36 καὶ κατεδιώξεν αὐτὸν Σίμων 36
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, 37 καὶ εὔρον αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι 37
πάντες ζητοῦσίν σε. 38 καὶ λέγει αὐτοῖς· ἄγωμεν ἄλλαχθ' εἰς 38
τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κακεὶ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλ-
θον. 39 καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην 39
τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

40-45
Lc 5,
12-14
Mt 8, 1-4
Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ 40
γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃς δύνασαί με καθαρίσαι. 41 καὶ 41
σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἤψατο καὶ λέγει· θέλω,
καθαρίσθητι. 42 καὶ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἕκα- 42
θερίσθη. 43 καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, 43
44 καὶ λέγει αὐτῷ· ὄρα μηδεὶ μηδὲν εἶπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν 44
Lc 14, 2
δειξον τῷ ἱερεὶ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἅ προσ-
έταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 45 ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο 45
κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν
δύνασθαι εἰς πόλιν φανερῶς εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ' ἐρήμοις τόποις
ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

II.

Paralytico peccata condonantur. Levi; convivium Iesu cum portitoribus.
Iesu discipuli non ieiunant, spicas sabbato evellunt.

1-12
Mt 9, 1-8
Lc 5,
17-26
Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη 1
ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν. 2 καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν 2
μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. 3 καὶ 3
ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσ-
σάρων. 4 καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, 4
ἀπεστείλασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν
κράβατον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. 5 καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς 5
τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφίενται σοι αἱ
ἁμαρτίαι. 6 ἦσαν δὲ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ 6
διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· 7 τί οὗτος οὕτως λαλεῖ; 7
βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφίεναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἰς ὁ θεός; 8 καὶ 3

35. εννεχον 36. κατεδιωξαν|ο σιμων 37. και ευροντες αυτον λεγουσιν
αυτ. 38. κ αγομεν | om αλλαχου | εξεληλυθα 39. ηλθεν : ην|κ* κηρυσ-
σιν | εν ταις συναγωγαις 40. γονυπετων : add αυτον | και λεγων 41. ο
δε ιησους σπλαγγν. | ηρατο αυτου | και λεγει : add αυτω 42. και ειπον-
τος αυτου ευθεως | ε κ καθαρισθη 43. ευθεως 44. μηδεν : κ om |
αλλ | ωσησ 45. κ δυνασθ. αυτον | φανερ. εις πολ. εισελθ. | επ : εν |
πανταχοθεν

II, 1. Και παλιν εισηλθεν | καφαρναουμ | και ηκουσθη | εις οικον
2. και ευθεως συνηχθ. 3. προσ αυτ. παραλυτ. φερонт. 4. προσενεγ-
και : προσεγγισαι | ε κραβατον, κ κραβακτον | οπου : εφ ω 5. ιδων
δε | κ* τεκνον μου | ε κ αφωνται | σοι αι αμαρτ. σου 7. λαλει βλασφη-
μασ· τις

εὐθὺς ἐπιγνούς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς· τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς 9 καρδίαις ὑμῶν; ⁹ τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀφιένται σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ ἄρον τὸν κράβατ- 10 τόν σου καὶ ὑπάγε; ¹⁰ ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ· 11 ¹¹ σοὶ λέγω, ἔγειρε ἄρον τὸν κράβατόν σου καὶ ὑπάγε εἰς τὸν 12 οἶκόν σου. ¹² καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κράβατον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἶδαμεν.

13 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ¹³⁻¹⁷ Mt 9, 3-19
Lc 5, 27-32 14 ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. ¹⁴ καὶ παράγων εἶδεν Λευεὶν τὸν τοῦ Ἀλφραίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει 15 αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. ¹⁵ καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· 16 ἦσαν γὰρ πολλοὶ, καὶ ἠκολούθηον αὐτῷ ¹⁶ καὶ γραμματεῖς τῶν Φαρισαίων. καὶ ἰδόντες ὅτι ἦσθιεν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν 17 καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; ¹⁷ καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοῦς.

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες, ¹⁸⁻²² Mt 9, 14-17
Lc 5, 27-32 καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ 19 νηστεύουσιν; ¹⁹ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύναται οἱ υἱοὶ τοῦ θυμῶνος ἐν ᾧ ὁ θυμῖος μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν θυμῖον μετ' αὐτῶν, οὐ δύναται νηστεύειν. 20 ²⁰ εἰλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ θυμῖος, καὶ 21 τότε νηστεύουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ²¹ Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἶρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καιρὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σῆμα 22 γίνεται. ²² καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκὸν παλαιού·

8. ευθεως|λεγει: ειπεν 9. αφεωνται|σοι αι αμαρτιαι|εγειραι|ε κραββατον, κ κραβακτον|σου τ. κρα.|υπαγε: περιπατει 10. αφιεν. οπι τ. γησ αμαρτ. 11. εγειραι|και αρον|ε κραββατον, κ κραβακτ. 12. και ηγεροθη ευθεωσ και αρ. |ε κραββατ., κ κραβακτ. |εμπροσθ. : εναντιον| ουδεπ. ουτως|ε ειδομεν, κ* εφαιη εν τω ισραηλ 13. κ* εξηλθον|εισ: παρα|αυτον: κ* αυτουσ 14. ε λευιν, κ* λευει 15. κ. εγενετο εν τω κατακ. αυτον|ηκολουθησαν 16. και οι γραμματεισ και οι φαρισαιοι ιδοντες|οτι ησθιεν: αυτον εσθιοντα|οτι: ε τι οτι, κ διατι|εσθ. κ. πινει: κ om κ. πινει, sed add ο διδασκαλος υμων 17. αλλα αμαρτωλουσ: add εισ μετανοικαν 18. οι φαρισαιοι: οι των φαρισαιων|μαθηται tert: om|κ οι δε μαθηται σου 19. οσ. χρ. μαθ εαυτων εχουσι τον θυμφ. 20. εν εκειναισ ταισ ημεραισ 21. και ουδεισ|επιραπτει|επι ματιω παλαιω|το (κ om) πληρ. απ αυτον: το πληρ. αυτου

εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί.

²³⁻²⁵
^{Lc 6, 1-5} ^{Mt 12, 1-8} Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι παραπορεύεσθαι διὰ 23
 τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τιλ-
^{Ex 20, 10} ^{1Sam 21, 6} ^{Lev 24, 9} ²⁴ καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί 24
 ποιῶσιν τοῖς σάββασι ὃ οὐκ ἔξεστιν; ²⁵ καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐδέ- 25
 ποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυεὶδ, ὅτε χρεῖαν ἔσχεν καὶ ἐπέρασεν
 αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; ²⁶ πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ 26
 ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν,
 οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν
 αὐτῷ οὖσιν; ²⁷ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον 27
 ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· ²⁸ ὅστε κύριός 28
 ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

III.

Arida manus sabbato sanatur. Undique multitudo confluit. Duodecim apostoli. Adversariorum criminatio in spiritum sanctum peccans. Mater et fratres.

¹⁻⁶
^{Mt 12, 9-14} ^{Lc 6, 6-11} Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς συναγωγὴν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος 1
 ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· ² καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ ἐν τοῖς 2
 σάββασι θεραπεύει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. ³ καὶ λέγει 3
 τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰς τὸ μέσον.
⁴ καὶ λέγει αὐτοῖς· ἔξεστιν τοῖς σάββασι ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ κακο- 4
 ποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. ⁵ καὶ περι- 5
 βλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συνλωπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει
 τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρα. καὶ
 ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. ⁶ καὶ ἐξεληθότες οἱ 6
 Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίησαν κατ'
 αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

⁷
^{Mt 12, 15} ^{Lc 12, 17-19} Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν 7
 θάλασσαν, καὶ πολλὸν πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἀπὸ τῆς 8
 Ἰουδαίας ἠκολούθησεν, ⁸ καὶ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδου- 8
 μαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆ-
 θος πολὺ, ἀκούοντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. ⁹ καὶ εἶπεν 9
 τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν
 22. ρησαι ο οιν. ο νουο | απολλυτ. και οι ασκοι : 5 κ εκχιται και οι ασκ.
 απολουνται. Praeterea κ* add αλλα οινον νουο ειο ασκουο καινουο, item
 6 κ* ved post καινουο insuper add βλητουν 23. γενν. παραπορ. αυτον
 εν τ. σαββ. | και ηρξαντ. οι μαθ. αυτ. 24. εν τοιο σαββ. 25. και αυτος
 ελεγεν αυτοιοις | δαβιδ 26. επι του αβιαθ. | μη τοιο ιερουο 27. και
 ουχ : om και

III, 1. ειο την συναγωγ. 2. θεραπευοιοι 3. τω εξηραμμενην εχοντι
 τ. χερα | εγειραι 4. αγαθοποησαι 5. συνλωπονυμ. | χερα : 5 κ add
 σου | αποκατεσταθη | η χερα αυτου : add υγιηο ωο η αλλη 6. ευθωοο |
 εποιουν 7. ανεχωρ. μετα τ. μαθητ. αυτου | ιιο : 5 κ προο | απο τηο
 γαλιλ. ηκολουθ. αυτω 8. κ* om και απο τ. ιδουμ. | κ* om και ante περι |
 και οι περι | ακουοαντωο

- 10 ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· ¹⁰ πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε Μτ 12, 19
- 11 ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας. ¹¹ καὶ Λε 4, 41
τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτόν ἐθεώρουν, προσέπιπτον
- 12 αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντες ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ¹² καὶ Μτ 12, 16
πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτόν φανερόν ποιῶσιν.
- 13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἠθελεν 13-19
¹⁴ αὐτόσ, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. ¹⁴ καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα Λε 6, 12-16
¹⁵ ὧσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλη αὐτούσ κηρῶσειν ¹⁵ καὶ ἔχειν Μτ 10, 1-4
- 16 ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. ¹⁶ καὶ ἐποίησεν τοὺσ δώδεκα,
17 καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον· ¹⁷ καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ
Ζεβεδαιίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν
18 αὐτοῖσ ὀνόματα Βοανηργέσ, ὃ ἐστίν υἱὸς βροτῆσ· ¹⁸ καὶ Ἀνδρέαν
καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ
Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Κα-
19 ναϊνοῦ ¹⁹ καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃσ καὶ παρέδωκεν αὐτόν.
- 20 Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε
21 μὴ δύνασθαι αὐτούσ μήτε ἄρτον φαγεῖν. ²¹ καὶ ἀκούσαντες οἱ
παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη.
22 ²² καὶ οἱ γραμματεῖσ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι 22-29
Βεελζεβούλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει Μτ 12, 24-27
Λε 11, 15αα
- 23 τὰ δαιμόνια. ²³ καὶ προσκαλεσάμενοσ αὐτούσ ἐν παραβολαῖσ
24 ἔλεγεν αὐτοῖσ· πῶσ δύναται σατανᾶσ σατανᾶν ἐκβάλλειν; ²⁴ καὶ
ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἐαυτὴν μερισθῆ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασι-
25 λεία ἐκεῖνη. ²⁵ καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἐαυτὴν μερισθῆ, οὐ δυνήσεται ἡ
26 οἰκία ἐκεῖνη σταθῆναι. ²⁶ καὶ εἰ ὁ σατανᾶσ ἀνέστη ἐφ' ἐαυτόν,
27 ἔμερισθη, καὶ οὐ δύναται σῆναι ἀλλὰ τέλος ἔχει. ²⁷ ἀλλ' οὐ
δύναται οὐδεὶσ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκευὴ
αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρόν δῆσῃ, καὶ τότε τὴν
28 οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. ²⁸ ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται
τοῖσ υἱοῖσ τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι,
29 ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν· ²⁹ ὃσ δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχος ἔσται
30 αἰωνίον ἁμαρτήματος. ³⁰ ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει. 31-35
- 31 Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔξω Μτ 12, 46-50
32 στήκοντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν καλοῦντες αὐτόν. ³² καὶ ἐκά- Λε 8, 19-21

11. εθραπει|προσπιπτεν|εκραζε|λεγοντα 12. ε κ ποιησασι 13. και
απηλθ. : κ αι δε απ. 14. δωδεκα : κ add ονοσ και αποστολοουσ ανομασεν
15. εξουσιαν : add θεραπειειν τασ νοουσοσ και 16. ομ και ποιοισ. τ.
δωδεκ. |τω σιμωνι ονομα 17. βοανεργασ 18. ου δυναται σταθηναι |κανανι-
την 19. ισκαριωτην 20. ερχονται 25. ου δυναται σταθηναι η οικ. εκειν.
26. μερισθη και ου : και μεμερισται, ου|σταθηναι 27. αλλ. : ομ|μεισελ-
θων : κ ante εισ |τα σκευη του ισχυρ. εισελθων εισ τ. οικ. αυτου 28. τα
αμαρτ. τοισ υι. των ανθρωπ. |και αι : ομ αι |οσασ 29. αλλ ενοχ. εστιν
αιω. κρισωσ 31. ερχονται ουν οι αδελφοι και η μητ. αυτου |ε σωτωτεσ,
κ σταντεσ |φωνουντεσ αυτου

θητο περι αυτων οχλος, και λεγουσιν αυτω· ιδου η μητηρ σου και οι αδελφοι σου και αι αδελφαι σου εξω ζητουσιν σε. ³³ και αποκρι- ³³ θεις αυτοις λεγει· τις εστιν η μητηρ μου και οι αδελφοι μου; ³⁴ και περιβλεψαμενος τους περι αυτων κυκλω καθημενος λεγει· ³⁴ ιδε η μητηρ μου και οι αδελφοι μου. ³⁵ ος αν ποιηση το θελημα ³⁵ του θεου, ουτος αδελφος μου και αδελφη και μητηρ εστιν.

IV.

Parabola de vario agro. Imagines lucernae, mensurae, seminantis ac messoris, grani sinapis. Sedatur tempestas.

¹⁻⁹ ^{Mc 13, 1-9} ^{Lc 8, 4-8} Και παλιν ηρξατο διδασκειν παρα την θαλασσαν. και 1
 συναγεται προς αυτον οχλος πλειστος, ωστε αυτον εις πλοιον 2
 εμβαντα καθησθαι εν τη θαλασση, και πας ο οχλος προς την 2
 θαλασσαν επι της γης ησαν. ² και εδιδασκεν αυτους εν παρα- 2
 βολαις πολλα, και ελεγεν αυτοις εν τη διδαχη αυτου· ³ ακουετε. 3
 ιδου εξηλθεν ο σπειρων σπειραι. ⁴ και εγενετο εν τω σπειρειν ο ⁴
 μιν επεσεν παρα την οδον, και ηλθεν τα πετεινα και κατεφαγεν 4
 αυτο. ⁵ και αλλο επεσεν επι το πετρωδες, ουπου ονκ ειχεν γην 5
 πολλην, και ευθυς εξανετειλεν δια το μη εχειν βαθος γης· ⁶ και ⁶
 οτε ανετειλεν ο ηλιος, εκουματισθη, και δια το μη εχειν ριζαν 7
 εξηρανθη. ⁷ και αλλο επεσεν εις τας ακανθας, και ανεβησαν αι ⁷
 ακανθαι και συνεπιξαν αυτο, και καρπον ονκ εδωκεν. ⁸ και ⁸
 αλλα επεσεν εις την γην την καλην, και εδιδου καρπον αναβαι-
 νοντα και αυξανομενον, και εφερον εις τριακοντα και εις εξηκοντα
 και εις εκατον. ⁹ και ελεγεν· ος εχει ωτα ακουειν, ακουετω. 9
¹⁰⁻²⁰ ^{Mc 13,} ¹⁰⁻²³ ^{Lc 8, 9-15} ^{Es 4, 9} ¹⁰ Και οτε εγενετο κατα μονασ, ηρωτων αυτον οι περι αυτον συν ¹⁰
 τοις δωδεκα τας παραβολα. ¹¹ και ελεγεν αυτοις· μιν το ¹¹
 μυστηριον δεδοται της βασιλειας του θεου· εκεινοις δε τοις εξω ¹²
 εν παραβολαις παντα γινεται, ¹² ινα βλέποντες βλέπωσιν και μη ¹²
 ιδωσιν, και ακουοντες ακουωσιν και μη συνιωσιν, μηποτε επιστρέ-
 ψωσιν και αφεθῃ αυτοις. ¹³ και λεγει αυτοις· ονκ οιδατε την ¹³
 παραβολην ταυτην, και πως πασας τας παραβολα.ς γινωσκεθε; ¹⁴
¹⁴ ο σπειρων τον λογον σπειρει. ¹⁵ ουτοι δε ειουν οι παρα την ¹⁴
 οδον ουπου σπειρεται ο λογος, και οταν ακουσωσιν, ευθυς ερχεται ¹⁵
 ο σατανα.ς και αφρει τον λογον τον εσπαρμενον εν αυτοις. ¹⁶ και ¹⁶

32. περι : κ* προσ | οχλ. περι αυτ. | κ. λεγ. : ειπον δε | κ. αι αδελφαι σου : ε κ om 33. και απκριθη αυτοις λεγων | και οι : η οι 34. κυκλω : post περιβλεψαμ. 35. ε κ οσ γαρ αν | αδελφη : add μου

IV, 1. συνηχθη | πλειστ. : πολυο | εμβαντ. εις το πλοι. | ησαν : ην 3. του σπειραι 4. τα πετει. του ουρανου 5. αλλο δε επ. | κ* επι τα πετρωδη | ευθωο 6. και οτε etc : ηλιος δε ανατειλαντοο 8. και αλλο | κ αυξανομενα, ε αυξανοντα | κ εφερον | εις ter : εν ter 9. ελεγεν : add αυτοις | οσ εχει : ο εχων 10. οτε δε | ηρωτησαν | την παραβολην 11. δεδοται γινωαι το μυστηρ. | τα παντα 12. αφ. αυτοις : add τα αμαρτηματα 14. κ σπειρει 15. ευθωο | αιριε : κ αρπαζει | εν αυτοις : εν ταις καρδιαιο αυτων

- οὗτοι ὁμοίως εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκού-
 17 σωσιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσι αὐτόν, ¹⁷ καὶ
 οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῦ ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσι, εἴτα γενομένης
 18 θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλλίζονται. ¹⁸ καὶ
 ἄλλοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν
 19 λόγον ἀκούσαντες, ¹⁹ καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη
 τοῦ πλοῦτου καὶ αἱ περι τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συν-
 20 πνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. ²⁰ καὶ ἐκείνοί εἰσιν οἱ
 ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ
 παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἐξήκοντα
 καὶ ἐν ἑκατόν.
- 21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι μήτι ἔρχεται ὁ λόγος ἵνα ὑπὸ τὸν Lc 8, 16
 μῶδιον τεθῆ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῆ; 11, 33
- 22 ²² οὐ γὰρ ἔστιν τι κρυπτόν, εἰ μὴ ἵνα φανερωθῆ· οὐδὲ ἐγένετο Lc 8, 17
 23 ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. ²³ εἴ τις ἔχει ὄρα ἀκούειν, 12, 2
 ἀκουέτω. Mt 10, 26
- 24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρον με- Lc 8, 18
 25 τρεῖτε μετρηθῆσεται ὑμῖν, καὶ προστεθῆσεται ὑμῖν. ²⁵ ὅς γὰρ ἔχει, 6, 28
 δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὅς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθῆσεται ἀπ' αὐτοῦ. Mt 7, 2
Lc 8, 18
19, 26
Mt 13, 12
25, 29
- 26 Καὶ ἔλεγεν· οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἀνθρώπος
 27 βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, ²⁷ καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα
 καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνεται, ὡς οὐκ οἶδεν
 28 αὐτός. ²⁸ αὐτομάτῃ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶπεν
 29 στάχυν, εἶπεν πλήρησ σίτου ἐν τῷ στάχυϊ. ²⁹ ὅταν δὲ παραδοῖ
 ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ
 θερισμός.
- 30 Καὶ ἔλεγεν· πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν 30-32
 31 τίνι αὐτῆν παραβολῇ θώμεν; ³¹ ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὅς ὅταν Lc 13, 18
 σπαρῆ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν Mt 13,
 32 ἐπὶ τῆς γῆς, ³² καὶ ὅταν σπαρῆ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μείζον 31-33
 πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι
 ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.
16. ουτ. εισιν ομοιωσ | ευθως 17. ευθως 18. αλλοι εισιν : ουτοι
 εισιν | επι : εις | ουτοι εισιν : ε 1633. om | ακουοντες 19. τ. αιωνος
 τουτου | περι : κ* παρα | συμπνυ. | κ* συνπνιγει τον λογον και αι π. τα
 λοιπ. επιθυμ. εισπορευομεναι (κ* add συνπνιγουσιν τον λογον, prioribus
 per incuriam, ut puto, non deletis) 20. εκεινοι : ουτοι | εν ter : εν ter
 21. οτι : ε κ om | ο λυχν. ερχετ. | ινα etc : κ* υπο τον μωδιον τεθηται
 η υπο | επι : κ υπο | τεθη vec : επιτεθη 22. εαν μη ινα : ο εαν μη | εις
 φανερ. ελθη 24. προστ. υμιν : add τοις ακουουσιν 25. εχει pri : αν
 εχη 26. ωσ εαν ανθρωπ. 27. εγειρεται | ε κ βλαστανη 28. αυτοματ.
 γαρ | ειπεν bis : ειτα | ε κ πληρη σιτον 29. παραδω | ευθως 30. ελεγεν :
 κ* add αυτοις | πως : τινι | η εν ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην
 31. οσ οταν : κ* om οσ, posteaque habet ο μικροτερον ον | μικροτεροσ |
 ον παντων etc : παντων των σπερματων οτι 32. γυν. παντ. τ. λαχαν.
 μειζων

Mt 12, 34 Καὶ τοιαῦται παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, 33 καθὼς ἠδύνατο ἀκούειν· 34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐ- 34 τοῖς, καὶ ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλεν πάντα.

35-41 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης· διελ- 35 θωμεν εἰς τὸ πέραν. 36 καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν 36 αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦσαν μετ' αὐτοῦ. 37 καὶ γίνεται λαίλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλλον 37 εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμῆσθαι τὸ πλοῖον. 38 καὶ ἦν αὐτὸς 38 ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; 39 καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσῃ· 39 σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἀνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη 39 μεγάλη. 40 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί θεилоὶ ἐστε οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε 40 πίστιν; 41 καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλή- 41 λους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἀνεμος καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει;

V.

Daemoniacus nomine Legionis et sues. Iairi filia rediviva et mulier a sanguinis profluvio liberata.

3-20 Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν 1 Mt 9, 22-24 Γερασηῶν. 2 καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὗθις ὑπῆν- 2 τησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, 3 ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασι, καὶ οὐδὲ ἀλύσει οὐκ- 3 ἐτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δεῖσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις 4 καὶ ἀλύσειν δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετριῖσθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, 5 καὶ 5 διαπαρτὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασι καὶ ἐν τοῖς ὄρεσι ἦν κρᾶζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. 6 καὶ ἰδὼν τὸν Ἰη- 6 σοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, 7 καὶ κρᾶξας 7 φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦν υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὀρυζῶ σε τὸν θεόν, μὴ με βασανίσῃς. 8 ἔλεγεν γὰρ 8 αὐτῷ· ἐξέλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ 9 ἐπρωῶτα αὐτόν· τί ὀνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιῶν ὀνομά μοι, ὅτι πολλοὶ ἐσμεν. 10 καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ ἀντά 10

34. τοιο μαθηταις αυτου 36. και αλλ. δε : κ om δε | πλοιαρια | ησαν : ην 37. κ* μεγασ | ανεμον μεγαλη | τα δε κυματα | κ επεβαλεν | ωστε ηδ. γεμ. το πλ. (sic κ*) : ε ωστε αυτο ηδ. γεμ., κ* om 38. και αυτοσ ην | εν τη : επι τη | διεγειρουσιν 40. ειπεν : κc λεγει | κ om ουτως | πως ουν : κ ουπω 41. υπακουουσιν αυτω

V, 1. ε γαδαρηων, κc γεργεσηρων 2. εξελθοντι αυτω | ευθωσ | απητησεν 3. εν τ. μνημειοισ | και ουτε | ε κ αλυσειν | om ουκει | ηδυ- νατο 4. αυτον ισχυεν | κ* om δαμασαι 5. εν τοις ορεισ και εν τοις μνημασι 6. ιδων δε 7. λεγει : ειπε 8. κ και ελεγ. αυτω 9. τι σοι ονομα | λεγ. αυτω : απκριθη λεγων | λεγων 10. αυτα : ε αυτουσ, κ αυτον

- 11 ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. ¹¹ ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη
 12 χοίρων μεγάλη βοσκομένη· ¹² καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντες·
 13 πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσελθωμεν. ¹³ καὶ
 ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρα
 εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ
 εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσῃ.
 14 ¹⁴ καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἔφρον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν
 15 καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστὶν τὸ γεγονός. ¹⁵ καὶ
 ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον
 καθήμενον ἱματισμένον καὶ σωφρονούντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λε-
 16 γῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. ¹⁶ καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδοῦτες
 17 πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων. ¹⁷ καὶ ἤρξαντο
 18 παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. ¹⁸ καὶ ἐμ-
 βαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς
 19 ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾗ. ¹⁹ καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ·
 ἔπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς
 20 ὅσα ὁ κύριός σοι πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε. ²⁰ καὶ ἀπῆλθεν,
 καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ
 Ἰησοῦς, καὶ πάντας ἐθαύμαζον.
 21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ εἰς τὸ πέραν ^{Mt 9, 1}
 πάλιν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασ- ^{Lc 8, 40}
 22 σαν. ²² καὶ ἔρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγῶγων, ὀνόματι Ἰάειρος, ²²⁻⁴³
 23 καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, ²³ καὶ παρα- ^{Lc 8, 41-56}
 καλεῖ αὐτὸν πολλὰ, λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ^{Mt 9, 18-23}
 24 ἵνα ἔλθῶν ἐπιθῆς τὰς χεῖρας αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. ²⁴ καὶ
 ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συν-
 25 ἔθλιβον αὐτόν. ²⁵ καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη,
 26 ²⁶ καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ ²⁶
 παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ
 27 χεῖρον ἐλθοῦσα, ²⁷ ἀκούσασα τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ
 28 ὄχλῳ ὅπισθεν ἤψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. ²⁸ ἔλεγεν γὰρ ὅτι ἐὰν
 29 ἄψωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, σωθήσομαι. ²⁹ καὶ εὐθὺς ἐξη-
 ράσθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται
 30 ἀπὸ τῆς μάλιστα. ³⁰ καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγινούς ἐν ἑαυτῷ
 τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξεληθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν·
 31 τίς μου ἤψατο τῶν ἱματίων; ³¹ καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ

11. πρὸς τὰ ὄρη | κτ βοσκομένων 12. λεγοντες : praem παντες οι δαι-
 μονες 13. και επιτρ. αυτ. ευθεωσ ο ιησουσ | ησαν δε ως διαχ. 14. οι
 δε βοσκοντ. τουσ χοιρουσ | απηγγειλαν | ε κ* και εξηλθον 15. κ* ηρ-
 χοντο | και ιματιμ. | λεγωννα 18. εμβαντος | ινα η μετ αυτου 19. ο
 δε ιησουσ ουκ αφ. | αναγγειλον | ο κυρ. σοι (κ post πεπ.) πεπ. : σοι ο κυρ.
 εποησε 21. παλιν : ante εις το περ. 22. και ιδου ερχεται 23. παρακα-
 λει | αυτη τασ χειρασ | οπωσ σωθη και ζησεται 25. γυνη τισι ετη δωδεκ.
 27. om τα | κ* οπισθεν 28. εαν αφωμ. κ. των ιματιων (κ του ιματιου)
 αυτ. : καν των ιματιων αυτου αφωμ. 29. ευθεωσ 30. ευθεωσ

αὐτοῦ· βλέπεισ τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις· τίς μου ἦρατο; ³² καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. ³³ ἡ δὲ ³² 33 γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν αὐτῇ, ἤλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ³⁴ ὃ δὲ ³⁴ 34 εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὑπάγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιής ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. ³⁵ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ³⁵ 35 ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν, τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; ³⁶ ὃ δὲ Ἰησοῦς παρ- ³⁶ 36 ἀκούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. ³⁷ καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ' αὐτοῦ συνακολου- ³⁷ 37 θῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέτρον καὶ Ἰακώβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. ³⁸ καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ ³⁸ 38 θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά, ³⁹ καὶ ³⁹ 39 εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. ⁴⁰ καὶ κατεγέλωσεν αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ⁴⁰ 40 ἐκβαλὼν πάντας παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον. ⁴¹ καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· ταλιθα कुμ, ⁴¹ 41 ὃ ἔστιν μεθερμηνεύμενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. ⁴² καὶ ⁴² 42 εὐθὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἑτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν εὐθὺς ἐκστάσει μεγάλη. ⁴³ καὶ διεστειλατο αὐτοῖς ⁴³ 43 πολλά ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

VI.

Iesus Nazarethi spernitur; instruit et ablegat apostolos. Herodes et Herodias. Iohannis baptistae nex. Cibatio quinque millium. Itio super mare. Aegroti tactu sanati.

¹⁻⁶ ^{Μτ 12,} ⁵³⁻⁵⁸ Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ¹ 1 καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ² καὶ γενομένου σαβ- ² 2 βάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ οἱ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα τούτῳ; καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; ³ οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ ³ 3 ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσήτος καὶ Ἰούδα καὶ Σιμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὡς πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἰσκανδαλίζοντο ἐν ⁴ 4 αὐτῷ. ⁴ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτης ⁴

^{Le 4, 24}
^{Io 4, 44}

33. καὶ εἰδυῖα | γυν. επ αὐτῇ 36. ὃ δὲ ἔησ. ευθως ακουσασ 37. ουδνα αὐτω συνακολουθησας | εἰ μὴ πετρον 38. ερχεται | om και post θορυβ. 40. αὐτ. δε: ὃ δὲ | παντας | το παιδιον: add ανακειμενον 41. κουμι | γεμραι 42. ευθως | ετων: κ add ωσει | ευθυσ sec: om 43. γνω VI, 1. ερχεται: ηλθεν 2. εν τη συναγ. διδασκ. | οι πολλοι: ε κ om οι | ταυτα: κ add παντα | η δοθεισα αὐτω | ε οτι αι δυναμ. τοι. δια τ. χειρ. αὐτ. γινονται, κ και αι δυν. αι τοιανται (κc add αι) δια τ. χειρ. αὐτ. γινομεναι 3. om τῆσ ante μαριασ | και (κ add ο) αδελφ.: αδ. δε | ιωσητος: κ ιωσηφ, ε ωση 4. ελεγε δε αὐτ.

- ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι ἐαυτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ
 5 καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. ⁵ καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν
 δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθῆις τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν.
 6 ⁶ καὶ ἐθαύμασεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.
- 7 Καὶ περιήγεν τὰς κόμῃς κύκλῳ διδάσκων. ⁷ καὶ προσκαλεῖ- ⁷⁻¹³
 ται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ^{Le 9, 1-6}
 8 ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, ⁸ καὶ ^{Mt 10, 1-15}
 παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μὴδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον
 9 μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, ⁹ ἀλλὰ
 10 ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσασθε δύο χιτῶνας. ¹⁰ καὶ
 ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃτε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν
 11 ἐξέλθῃτε ἐκεῖθεν. ¹¹ καὶ ὅς ἂν τόπος μὴ δεξῆται ὑμᾶς μὴδὲ
 ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χόυν τὸν
 12 ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ¹² καὶ ἐξε-
 13 θόντες ἐκήρυξαν ἵνα μετανοήσιν, ¹³ καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλ-
 λον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευσεν.
- 14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ^{Le 9, 7-9}
 ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐγήγερται ἐκ ^{Mt 15, 1}
 15 νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. ¹⁵ ἄλλοι
 δὲ ἔλεγον ὅτι Ἡλείας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης ὡς
 16 εἰς τῶν προφητῶν. ¹⁶ ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης ἔλεγεν· ὃν ἐγὼ
 ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος ἤγέρθη.
- 17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην ¹⁷⁻²⁹
 καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίπ- ^{Mt 14, 3-12}
 18 που τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. ¹⁸ ἔλεγεν γὰρ ὁ ^{Le 2, 19}
 Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ
 19 ἀδελφοῦ σου. ¹⁹ ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν
 20 ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο. ²⁰ ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν
 Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει
 αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἠδέασατο αὐτοῦ ἡκουεν.
 21 ²¹ καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαιροῦ, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεαῖοις
 αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις
 22 καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, ²² καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς
 αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, ἤρσεν τῷ Ἡρώδῃ καὶ

4. εαυτου : αυτου | κ* om και ε. τ. συγγ. αυτ. | ε κ* συγγενεωσιν | ε κ* om αυτου post συγγ. 5. ε κ ηδυνατο | ουδεμ. δυναμ. ποιησαι 6. εδυναμει 8. αρωσιν | μη περ. μη αρτ. 9. αλλ | ε* ενδυασθαι 11. οσ αν τοποσ etc : οσοι αν μη δεξωνται | εἰς μαρτ. αυτοις : add αμην λεγω υμιν, ανεμωτοτερον εσται σοδομοιοσ ηγομορροιοσ εν ημερα κρισεωσ η η πολιε κεινη 12. εκηρυξε. (κ* add αυτοισ) : εκηρυσσον | μετανοησωσι 14. εκ νεκρ. ηγερθη 15. δε prim : om | ε κ ηλιασ | ελεγον nec : κ om | προφητησ : add εστιν | η ωσ εἰσ 16. ελεγεν : ειπεν οτι | ιωαννην, ουτοσ εστιν' αυτοσ ηγερθη εκ νεκρων, κ* ουτοσ ιωαννησ ηγερθη (κ* ουτοσ ιωαννησ, αυτοσ ηγερθη) 17. εν τη φυλακη 20. ηπορει : εποιοι 21. εποιοι 22. κ* ελθουσης | αυτησ τησ : κ αυτου | ηρσεν : και αρεσασθη

τοῖς συνανακειμένοις. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν τῷ κορασίῳ· αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι· ²³ καὶ ὤμοσεν αὐτῷ ὅτι ὃ ἐὰν 23 αἰτήσῃς δώσω σοι ἕως ἡμίσου τῆς βασιλείας μου. ²⁴ καὶ ἐξελ- 24 θούσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς· τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν· τὴν κεφαλήν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος. ²⁵ καὶ εἰσελθούσα εὐθύς μετὰ 25 σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλεῖα ᾠτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα ἐξαυτῆς ὄψῃ μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. ²⁶ καὶ 26 περιλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς ἀνακειμένους οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. ²⁷ καὶ εὐθύς ἀποστείλας 27 ὁ βασιλεὺς σκεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνεγκαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ²⁸ καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν 28 τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτήν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτήν τῇ μητρὶ αὐτῆς. ²⁹ καὶ ἀκούσατες 29 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤλθαν καὶ ἦραν τὸ πτώμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν μνημείῳ.

29-33
Lc 9, 10 s
Mt 14, 13
Io 6, 1 s

Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπή- 30 γειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ἐδίδαξαν. ³¹ καὶ λέγει 31 αὐτοῖς· δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον καὶ ἀναπαύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαιρουν. ³² καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον 32 τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. ³³ καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἐπέγνωσαν 33 αὐτοὺς πολλοί, καὶ περὶ ἀπὸ पासῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προσῆλθον αὐτούς.

34-44
Mt 14, 14-21
Lc 9, 11-17
Io 6, 5-13
Mt 9, 36, 5, 1 s

Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολλὸν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, 34 ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν 35 αὐτούς πολλά. ³⁵ καὶ ἦδη ὄρας πολλῆς γινόμενης προσελθόντες 35 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἦδη ὄρα πολλή· ³⁶ ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύμας 36 ἀγροῦς καὶ κόμης ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγωσιν. ³⁷ ὁ δὲ ἀπο- 37 κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσωμεν αὐτοῖς φαγεῖν; ³⁸ ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· πόσους ἄρτους 38 ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ γνόντες λέγουσιν· πέντε, καὶ δύο

22. ο δε βασ. ειπ.: ειπεν ο βασιλ. | κ αιτησαι 23. οτι ο εαν : ο τι εαν | αιτησης : праем me 24. η δε εξελθουσα | αιτησομαι | του βαπτιστου 25. κ* ελθουσα | ευθως | μοι δωσ εξαυτη 26. ε κ συνανακειμενους | αυτην αθετησαι 27. ευθως | σκεκουλατωρα | ενεγκαι : ενεχθηναι 28. ο δε απελθων 29. ε κ ηλθον | αυτον : αυτο | εν τω μνημειω 30. παντα και οσα | και οσα ειδω. 31. λεγει : ειπεν | εις : κ* επ | αναπαυεσθε | ηνκαιρουν 32. εν πλωιω εις ερημ. τοπ. 33. υπαγοντας : add οι οχλοι | αυτους sec: αυτον | κ. προσηλθ. αυτους; add και συνηλθον προς αυτον 34. ειδεν : add ο ιησους | επ αυτοις | κ* om ως προβ. 35. γινόμενης | προσελθ. αυτω | λεγουσιν 36. τι (κ βρωματα τι) φαγωσιν : αρτους· τι γαρ φαγωσιν ουκ εχουσιν 37. διακοσ. δηναρ. | δωμεν 38. και ιδετε | γνόντες : κ* ελθοντες

- 39 ἰχθύας. ³⁹ καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντα συμπόσια συμ-
 40 πόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. ⁴⁰ καὶ ἀνέπεσαν πρᾶσαι πρᾶσαι,
 41 κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα. ⁴¹ καὶ λαβὼν τοὺς πέντε
 ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγη-
 σεν, καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἵνα
 42 παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν. ⁴² καὶ
 43 ἔφαγον πάντες καὶ ἔχορτάσθησαν· ⁴³ καὶ ἦσαν κλασμάτων δώ-
 44 δεκα κοφίνων πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. ⁴⁴ καὶ ἦσαν οἱ
 φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.
 45 Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ ⁴⁵⁻⁵²
 πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτοῦ ^{Μτ 14,}
 46 ἀπολθεῖ τὸν ὄχλον. ⁴⁶ καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ²²⁻²³
 47 ὄρος προσεύξασθαι. ⁴⁷ καὶ ὄψιας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν ^{10,6,11-21}
 48 μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. ⁴⁸ καὶ ἰδὼν
 αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἑλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος
 αὐτοῖς, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς
 περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούς·
 49 ⁴⁹ οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἔδοξαν
 50 ὅτι φάντασμα ἐστίν, καὶ ἀνέκραξαν· ⁵⁰ πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδαν
 καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει
 51 αὐτοῖς· θαρσεῖτε, ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. ⁵¹ καὶ ἀνέβη πρὸς
 αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περι-
 52 σοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο. ⁵² οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις,
 ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδιά πεπωρωμένη.
 53 Καὶ διαπεράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς Γεννησαρετ καὶ ⁵³⁻⁵⁶
 54 προσωρμίσθησαν. ⁵⁴ καὶ ἐξεληθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς ^{Μτ 14,}
 55 ἐπιγνόντες αὐτὸν ⁵⁵ περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ²⁴⁻²⁶
 ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν,
 56 ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν. ⁵⁶ καὶ ὅπου ἐὰν εἰσπορεύετο εἰς κώμας
 ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεισαν τοὺς ἀσθε-
 νοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἄν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου
 αὐτοῦ ἀψουται· καὶ ὅσοι αὐτὸν ἤψαυον αὐτοῦ ἐσώζοντο.

39. κ ανακλιθῆναι 40. ανεπεσον | κατα bis : ανα 41. κ* και κλασασ
 τ. αρτ. εδιδου | τοις μαθητ. αυτου | παραθωσιν 43. κλασματων δωδ.
 κοφινουσ πληρησι 44. τ. αρτουσ : κ om | ε ωσι πεντακ., κ ωσ πεντακ.
 45. ευθωσ | κ εισ πλοι. | απολυση 48. και ειδεν | κ εναντ. ο ανεμ. | και
 περι 49. περιπατ. επι τ. θαλασσ. | οτι φαντ. εστ. : φαντασμα εινα
 50. ειδον | ο δε etc : και ευθωσ 51. κ om εκ περισο. | εξισταντο : add
 και εθανμαζον 52. αλλην : ην γαρ | η καρδ. αυτων 53. διαπερ. ηλθον
 επι την γην γεννησαρετ | κ* προσωρμηθησαν 54. ευθωσ 55. περι-
 δραμοντες omisso και sq | περιχωρον | επι : κ εν | κ κραβακτοις, ε κραβ-
 βατοις | κ οπου ηκουσθη | οτι εκει εστιν 56. οπου αν | om εισ sec et
 tert | κ η εν ταιο | ετιθουν | αν : κ om | ηπτουτο

VII.

De lotione manuum et vana Pharisaeorum doctrina. Quae hominem pollutant.
Syrphoenissa. Sanatio surdi tardiloquique.

1-16
Mt 15,
1-11 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ τινες τῶν 1
γραμματέων ἔλθόντες ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ. ² καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν 2
μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοινᾶς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτουσιν, ἐσθίουσιν
τοὺς ἄρτους, — ³ οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν 3
μὴ πυκνὰ νύφονται τὰς χεῖρας οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν
παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ⁴ καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτί- 4
σονται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστὶν ἃ παρέλαβον κρα-
τεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων — ⁵ καὶ ἐπερω- 5
τῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· διατί οὐ περιπα-
τοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων,
ἄλλὰ κοινᾶς χερσίν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; ⁶ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· 6
καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέ-
γραπται ὅτι οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐ-
τῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· ⁷ μάτην δὲ σέβονται με διδάσκοντες 7
διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. ⁸ ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ 8
θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων. ⁹ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· 9
καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν
τηρήσητε. ¹⁰ Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν 10
μητέρα σου, καὶ· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευ-
τάτω. ¹¹ ὑμεῖς δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ 11
μητρί· κορβάν, ὃ ἐστὶν δῶρον, ὃ ἐὰν εἴξῃ ἐμοῦ ὠφελῆθῃς, ¹² οὐκέτι 12
ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, ¹³ ἀκυροῦντες 13
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ἢ παρεδώκατε. καὶ παρό-
μοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. ¹⁴ καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν 14
ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀκούσατέ μου πάντες καὶ σύνετε. ¹⁵ οὐδέν 15
ἐστὶν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται
κοινᾶσαι αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν
τὰ κοινῶντα τὸν ἄνθρωπον. ¹⁷ Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον 17
ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολὴν.
¹⁸ καὶ λέγει αὐτοῖς· οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι 18

VII, 2. *οτι κοιναις - εσθίουσιν* : *κοιναις - εσθιωντας* | *τους αρτους*
(*κ τον αρτον*) : *add μεμψαντο* 3. *πυκνα* : *πυγμα* 4. *απ αγορας* | *βαπτι-*
σονται : *κ ραντισωντ.* | *χαλκιων* : *add και κλων* 5. *και prim* : *επιτα* |
οι μαθητ. *σου ου περιπατ.* | *κοιναις* : *ανιπτουσι* 6. *ο δε* : *add αποκρι-*
θαις | *οτι καλως* | *προφητευσεν* | *om οτι ante ουτος* 8. *αφεντ.* *γαρ* |
ανθρωπων : *add βαπτισμους ξεστων και ποτηριων και αλλα παρομοια*
τοιαυτα πολλα ποιειτε 10. *μωσης* 12. *και ουκετι* | *τ. πατρι αυτου η*
τ. μητρ. *αυτου* 13. *τοιαυτα* : *κ post πολλα* 14. *παλιν* : *παντα* | *ε κ*
ακουετε | *μου* : *κ om* | *παντες* : *κ om* | *ε κ συνετε* 15. *ειο* : *κ* επ* | *αυτον*
κοινωναι | *τα εκπορ.* *απ αυτου* | *εστ.* *τα* : *praem κεινα* 16. *ει τις εχει*
ωτα ακουειν ακουετω 17. *εισηλθον* | *om τον* | *περι της παραβολης*
18. *κ ουπω νοειτε*

πάν τὸ ἔσωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται
 19 αὐτὸν κοινῶσαι, ¹⁹ ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν
 ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρώνα ἐκπορεύεται, καθα-
 20 ρίζων πάντα τὰ βρώματα; ²⁰ ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου
 21 ἐκπορευόμενον, ἐκείνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ²¹ ἔσωθεν γὰρ ἐκ
 τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται,
 22 πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, ²² μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος,
 ἀσελγεια, ὀφθαλμὸς πονηρὸς, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη·
 23 πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄν-
 θρωπον.

24 Ἐκείθεν δὲ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὄρια Τύρου. καὶ ²⁴⁻²⁹
 εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἠθέλησεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη ^{Μτ 15, 21-22}
 25 λαθεῖν· ²⁵ ἀλλὰ εὐθὺς ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ
 θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, εἰσελθοῦσα προσέπεσεν πρὸς
 26 τοὺς πόδας αὐτοῦ· ²⁶ ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίς, Συροφονικίσσα τῷ
 γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγα-
 27 τρὸς αὐτῆς. ²⁷ καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ
 τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖς
 28 κυναρίοις βαλεῖν. ²⁸ ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε·
 καὶ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίονσιν ἀπὸ τῶν ψυγίων
 29 τῶν παιδιῶν. ²⁹ καὶ εἶπεν αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε,
 30 ἐξελέλυθεν ἐκ τῆς θυγατρὸς σου τὸ δαιμόνιον. ³⁰ καὶ ἀπελθοῦσα
 εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην
 καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.

31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὄριων Τύρου ἦλθεν διὰ Σιδῶνος ^{Μτ 15, 29}
 εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν ὄριων Δεκαπό-
 32 λεωσ. ³² καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ μογιάλον, καὶ παρα-
 33 καλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. ³³ καὶ ἀπολαβόμενος
 αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβαλεν τοὺς δακτύλους εἰς τὰ
 34 ὄτια αὐτοῦ καὶ πτύσας ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, ³⁴ καὶ ἀνα-
 βλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ· ἐφραθά, ὃ
 35 ἐστίν διανοιχθῆτι. ³⁵ καὶ ἠνοιγήσαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ εὐθὺς
 36 ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. ³⁶ καὶ
 διαστειλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν· ὅσον δὲ αὐτοῖς διεστέλ-

18. κομ εισ τ. ανθρωπ. | κ ον κοινοι τον ανθρωπ. 19. καθαριζον 21. μοι-
 χεiai πορν. φονοι 22 κλοπαι 24. και εκειθ. αναστ. | μεθ ορια | τυρον :
 add και σιδωνοσ | εισ την οικιαν | ηθελεν | ηδυνασθη 25. αλλα etc :
 ακουσασα γαρ γυνη | κ ομ αυτησ | ελθουσα 26. ην δε η γυνη | συρο-
 φονικισσα | εκβαλλη 27. κ. ελεγεν : ο δε ιησουσ ειπεν | καλον εστι | βαλειν
 τ. κυναρ. 28. και γαρ τα κυν. | κ* αποκατω | εσθιει 29. το δαιμ. εκ
 της θυγατρ. σου 30. κ αυτησ | ευρε το δαιμ. εξεληλυθ. και την
 θυγατερα βεβλημενην επι της κλινησ 31. τυρον και σιδωνοσ ηλθε |
 εισ : προσ 32. κωφον μογιαλ. | κ* τασ χειρασ 33. κατ ιδι. απο τ.
 οχλ. | τουσ δακτ. αυτου 34. κc εφραθα 35. και ευθεωσ διηνοιχθησαν |
 ευθυσ : ομ 36. λεγωσιν : ειπωσιν | αυτοσ αυτοισ

Mt 15, 30 λετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. ³⁷ καὶ ὑπερπερισσῶς ³⁷ ἐξεπλήρυσοντο λέγοντες· καλωῶς πάντα πεποιήκεν, καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλους λαλεῖν.

VIII.

Satiatur quattuor millia. Ostentum caeleste recusatur. Fermentum Pharisaeorum. Caecus Bethsaida. Iudicia de Christo. Calamitatum Christi et sectatorum eius necessitas.

¹⁻⁹ **Mt 15,** ²²⁻³⁰ <sup>Mc 6, ²⁴⁻⁴⁴ Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντος καὶ 1
¹ μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς λέγει 2
² αὐτοῖς· ² σπλαγγνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἦδη ἡμέραι τρεῖς προσ- 2
³ μένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν. ³ καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐ- 3
⁴ τοὺς νῆστις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ τινες 4
⁴ αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν ἦκασιν. ⁴ καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθη- 4
⁵ τὰὶ αὐτοῦ ὅτι πόθεν τοῦτους δυνήσεται τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων 5
⁵ ἐπ' ἐρημίας; ⁵ καὶ ἠρώτα αὐτοῦ· πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ 5
⁶ εἶπαν· ἑπτὰ. ⁶ καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· 6
⁷ καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους ἐνχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδον 6
⁷ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν· καὶ παρέθηκεν τῷ ὄχλῳ. 7
⁸ καὶ εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλόγησας αὐτὰ παρέθηκεν. ⁸ καὶ 7 8
⁹ ἔφαγον καὶ ἔχορτάσθησαν, καὶ ἦσαν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ 9
⁹ σφυριδῶν. ⁹ ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτοῦς. 9
¹⁰ **Mt 15, 39** Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 10
¹¹⁻¹³ **Mt 16, 1-4** ἦλθεν εἰς τὰ μέρη *Δαλμανουθά*. ¹¹ καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι 11
¹¹ καὶ ἤρξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ 11
¹² τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. ¹² καὶ ἀναστενάζας τῷ πνεύ- 12
¹³ ματι αὐτοῦ λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν 13
¹³ εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. ¹³ καὶ ἀφείσεν αὐτοῦς πάλιν 13
¹⁴ ἐμβὰς ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν. 14
¹⁴⁻²¹ **Mt 16,** ⁵⁻¹² **Lc 12, 1** Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτον, καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον οὐκ 14
¹⁵ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. ¹⁵ καὶ διστέλλετο αὐτοῖς λέγων· 15
¹⁶ ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης 16
¹⁷ Ἡρώδου. ¹⁶ καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους ὅτι ἄρτους οὐκ 16
¹⁷ ἔχομεν. ¹⁷ καὶ γνοῦς λέγει αὐτοῖς· τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους 17
¹⁷ οὐκ ἔχετε; οὐπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; πεπωρωμένην ἔχετε τὴν</sup>

36. αυτοι : om 37. και τους αλαλ.

VIII, 1. πάλιν πολλ. : παμπολλου | προσκαλ. ο ἰησους τ. μαθητ. αυτου 2. ημερας τρεις 3. νηστις | κ. τινες : τιν. γαρ | απο : om | ε φηουσιν 4. αυτω : κ om | οτι ποθεν : ε ποθεν, κ και ειπαν ποθεν 5. επηρωτα | κ αρτ. εχετε | ειπον 6. παραγγειλε | παραθωσι 7. ειχον | αυτα : om | παραθην : ειπε παραθιναι και αυτα (κ* παρατιθιναι και ταυτα) 8. και φαγ. (κ add παντες) : φαγ. δε | κ τα περισσ. | κ σφυριδας 9. ησαν δε : add οι φαγοντες | ωσ : κ om 10. ευθως | ηλθεν : κ* add ο ιησους 11. συζητειν | σημειον : κ add ιδειν 12. σημει. επιζητει 13. εμβας πάλιν εἰς τὸ πλοῖον 16. πρ. ἀλλήλους : add λεγοντες 17. κ. γνοῦς : ε κ* add ο ιησους | οτι πεπωρωμ.

- 18 καρδίας ὑμῶν; ¹⁸ ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὅσα ἔχοντες
 19 οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε, ¹⁹ ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα
 εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, καὶ πόσους κοφίλους κλασμάτων πλή-
 20 ρεις ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· δώδεκα. ²⁰ ὅτε καὶ τοὺς ἑπτὰ εἰς
 τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σφυρίδων πληρώματα κλασμάτων
 21 ἤρατε; καὶ λέγουσιν· ἑπτὰ. ²¹ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· οὐπω συνιέτε;
 22 Καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν,
 23 καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἄψηται. ²³ καὶ ἐπιλαβόμενος
 τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ
 πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθείς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπρώτα
 24 αὐτὸν εἶ τι βλέπει. ²⁴ καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν· βλέπω τοὺς ἀν-
 25 θρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. ²⁵ εἶτα πάλιν
 ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ διέβλεπεν
 26 καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν δηλαυγῶς ἅπαντα. ²⁶ καὶ ἀπ-
 ἔστειλεν αὐτὸν εἰς οἶκον αὐτοῦ λέγων· μὴ εἰς τὴν κώμην εἰσελθῆς.
 27 Καὶ ἐξηλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας ²⁷⁻³⁰
 Καισαρίας τῆς Φιλιππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπρώτα τοὺς μαθη-
 τὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; ²⁷⁻³⁰
 28 ²⁸ οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, καὶ
 29 ἄλλοι Ἡλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἰς τῶν προφητῶν. ²⁹ καὶ αὐτὸς
 ἐπρώτα αὐτοὺς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς ὁ
 30 Πέτρος λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστός. ³⁰ καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς
 31 ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. ³¹ Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ³¹⁻³³
 ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆ-
 ναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων ³¹⁻³³
 32 καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι. ³² καὶ
 παρηρησίε τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν
 33 ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. ³³ ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθη-
 τὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ,
 ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
 34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ³⁴⁻³⁸
 εἶπεν αὐτοῖς· ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ³⁴⁻³⁸
 ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. ³⁴⁻³⁸

18. βλέπετε; — ακουετε, (sed Wtst -στε;) καὶ — μνημον.; οτε | κ* om καὶ
 ante ατα 19. om καὶ ante ποσουσ | κοφιν. πληρεις κλασμ. 20. οτε
 καὶ : οτε δε | οτε επτα : κ add αρτουσ | κ. λεγουσιν : οι δε ειπον
 21. ουπω : πως ου 22. ε κ* ερχεται 23. εξηγαγεν 24. ελεγεν : κ*
 ειπεν | οτι ωσ etc : εσ ωσ δενδρα περιπατουντας 25. κ. διεβλεψ. : καὶ
 ποιησεν αυτου αναβλεψαι | αποκατεσταθη | καὶ ενεβλεψεν, κ* κ. εβλεψεν |
 ε κc τηλαυγωσ | απαντας 26. αυτον : κ post οικον | τον οικον | μηδε
 εἰς τὴν κωμην εἰσελθῆσ μηδε ειπησ τινη εν τη κωμη 27. καισαρειασ
 28. ειπαν : απκριθησαν | om αυτα λεγοντες οτι | ηλιαν | οτι εις : ενα
 29. επηρ. αυτους : λεγει αυτοις | αποκριθ. δε | ο χριστος : κ add ο υιος
 του θεου 31. υπο : απο | om των ante αρχιερ. et ante γραμματ. 32. αυ-
 τον : ε κ ante ο πετρ. 33. τω πετρω | καὶ λεγει : λεγων 34. οστις : κ
 ει τισ | ακολουθειν : ε κ ελθειν | κ τ. σταυρ. εαυτου

Mt 10, 39
Lc 17, 33
10, 29 35 ὅς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὅς δ' ἂν 35
ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει 36
αὐτήν. 36 τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδῆσαι τὸν κόσμον ὅλον 36
καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; 37 τί γὰρ δοί ἄνθρωπος ἀντάλ- 37
λαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 38 ὅς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῆ με καὶ τοὺς 38
ἐμους λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῶ, καὶ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ
Μt 10, 32
Lc 12, 9 1 ὀδῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. (IX.)¹ καὶ 1
ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες ὧδε τῶν ἐστηκότων
οἵτινες οὐ μὴ γενέσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

IX.

Transfiguratio; Elias. Christus sanat daemoniacum non sanatum ab apo-
stolis. Messiae moriendum esse. Discipulorum ambitio et infans. Offen-
sionum pericula; salitura ignis.

Mt 17, 1-8
Lc 9, 28-36
2 Καὶ μετὰ ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον 2
καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος 3
ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους, καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, 3
καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ λίαν, οἷα γραφεὺς 3
ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως λευκᾶναι. 4 καὶ ὤφθη αὐτοῖς 4
Ἡλείας σὺν Μωϋσεί, καὶ ἦσαν συναλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. 5 καὶ 5
ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· ῥαββί, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς 5
ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν 6
καὶ Ἡλείᾳ μίαν. 6 οὐ γὰρ ἔδει τί ἀποκριθῆ· ἐκφοβοὶ γὰρ ἐγένε- 6
ροντο. 7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἐγένετο 7
φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε 7
αὐτοῦ. 8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἀλλὰ 8
τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. 9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ 9
τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδεὶ ἄ εἶδον διηγήσονται, εἰ 9
μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ. 10 καὶ τὸν 10
λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συζητοῦντες τί ἐστὶν τὸ ἐκ νεκρῶν 10
ἀναστῆναι. 11 καὶ ἐπρωτῶν αὐτὸν λέγοντες· ὅτι λέγουσιν οἱ Φαρι- 11
σαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἡλείαν δεῖ ἔλθειν πρῶτον; 12 ὁ δὲ 12
ἔφη αὐτοῖς· Ἡλείας ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα. καὶ

85. ος γαρ αν|απολοση|ουτος σωσ. αυτ. 86. ωφελησει|κ* ανθρωπος|
σαν κερδηση, item καὶ ζημιωθη 87. η τι δωσει ανθρωπ. 88. γαρ αν
IX, 1. ε κ τιν. των ωδε εστηκοτ. (κ εστωτων) 2. μεθ ημερ. | κ
υψηλ. λιαν 3. εγενοντο | λιαν : add ωσχιων | ουτως : om 4. ε κ ηλιασ|
ε μωσαι, κ μωυση | ε συλλαλουντ., κ λαλουντες 5. ραββι| σκηνας τρεισ|
μωσαι 6. αποκριθη (κ απεκριθη) : λαληση | ησαν γαρ εκφοβοι 7. ηλθε
φωνη|νεφελησ : add λεγουσα| αυτου ακουετε 8. αλλα : κ ει μη 9. κατα-
βαινοντ. δε | διηγησαντ. α ειδον | ει μη (sic κ*) : κ* om 10. συζητ.
11. om οι φαρισ. και | ε κ ηλιαν 12. εφη (σποκριθεισ ειπεν) | ε κ ηλιασ.
Practerea ε κ add μεν | κ* πρωτος | κ* αποκατασταναι, ε αποκαθιστα

- πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ
 13 ἐξουθενωθῇ. ¹³ ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἡλείας ἐλήλυθεν, καὶ
 ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.
 14 Καὶ ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδον ὄχλον πολὺν περὶ ¹⁴⁻²⁹
 15 αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας πρὸς αὐτούς. ¹⁵ καὶ εὐθὺς ^{Mt 17, 14-21}
 πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτόν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες ^{Lcs 9, 37-42}
 16 ἠσπάζοντο αὐτόν. ¹⁶ καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς· τί συζητεῖτε πρὸς
 17 αὐτούς; ¹⁷ καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἰς ἐκ τοῦ ὄχλου· διδάσκαλε,
 18 ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλλalon, ¹⁸ καὶ ὅπου
 εἶν αὐτόν καταλάβῃ ὀήσσει, καὶ ἀφρῖζει καὶ τρῖζει τοὺς ὀδόντας
 καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν,
 19 καὶ οὐκ ἴσχυσαν. ¹⁹ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· ὦ γενεὰ
 ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν;
 20 φέρετε αὐτόν πρὸς με. ²⁰ καὶ ἤνεγκαν αὐτόν πρὸς αὐτόν. καὶ
 ἰδὼν αὐτόν, τὸ πνεῦμα εὐθὺς συνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πασῶν
 21 ἐπὶ τῆς γῆς ἐκλύετο ἀφρῖζων. ²¹ καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα
 αὐτοῦ· πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν·
 22 ἐκ παιδιότητος. ²² καὶ πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτόν ἐβαλεν καὶ εἰς
 ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλὰ εἴ τι δύνη, βοήθησον ἡμῖν σπλαγ-
 23 χτισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. ²³ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τὸ εἰ δύνη; πάντα
 24 δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. ²⁴ εὐθὺς κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου
 25 ἔλεγεν· πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. ²⁵ ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς
 ὅτι ἐπισυντρέχει ὁ ὄχλος, ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτη
 λέγων αὐτῷ· τὸ ἄλλalon καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι,
 26 ἐξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσελθῆς εἰς αὐτόν. ²⁶ καὶ κράξας
 καὶ πολλὰ σπαραξας ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε
 27 τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. ²⁷ ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας
 28 τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. ²⁸ καὶ εἰσελθόντος
 αὐτοῦ εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν·
 29 ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἤδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; ²⁹ καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
 τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.
 30 Κακῆσθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ³⁰⁻³²
 31 οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γροῖ· ³¹ ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ^{Mt 17, 22}
^{Lcs 9, 43-45}

12. ἀνθρώπου, ἵνα - εξουθενωθη 13. οτι: κ* om | ηθελησαν 14. ελθων
 et ειδεν | συζητ. | προς αυτου (κ* αυτ.): αυτοις 15. ευθως | ιδων
 et εξεθαμβηθη 16. αυτους: τους γραμματεισ | κ* προς αυτους 17. και
 αποκριθεισ εἰς εκ τ. οχλ. ειπαν 18. οπου αν | ρησοι αυτον | τους
 οδοντ. αυτου | ειπον 19. αυτοις: αυτω | κ προς με 20. ευθως id-
 que ante το πνευμ. | εσπαραξεν 21. ωσ: κς εξ ου | om εκ 22. αυτον:
 post πολλாகισ | αλλ | δυνασαι 23. ει δυνασαι πιστευσαι 24. ευθου:
 κ* και, ε και ευθως | μετα δακρυων ελεγε· πιστευω κυριε 25. ο οχλ.:
 om ο | το πνευμα το αλαλ. και κωφον | εγω: κ* om | σοι επιτασσω
 26. κραξαν et σπαραξαν | ε κ* σπαραξ. αυτον | om τουσ 27. της χειρ.
 αυτου: αυτον της χειρ. 28. και εισελθοντα αυτον | επρωτ. αυτ. και
 ιδιαν 29. εν προσευχη: add και νηστεια 30. και κκειθεν | γνω

καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. ³² οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ³³ ἐφοβούντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

³³⁻³⁷ ^{Mt 12, 1-5} ^{Lc 9, 46-48} Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ³³ ἐπηρώτα αὐτούς· τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; ³⁴ οἱ δὲ εἰσώπων· ³⁴ πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων. ³⁵ καὶ ³⁵ ^{10, 43} καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος. ³⁶ καὶ ³⁶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς· ³⁷ ὅς ἂν ἐν τῶν παιδιῶν τούτων δεξῆται ἐπὶ ³⁷ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὅς ἂν ἐμὲ δέχεται, οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστειλαντά με. ³⁸ Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· ³⁸ διδάσκαλε, εἶδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν. ³⁹ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γὰρ ἐστὶν ³⁹ ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ θυγήσεται ταχὺ κακολογήσάι με· ⁴⁰ ὃς γὰρ οὐκ ἐστὶν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν. ⁴⁰ ^{Mt 10, 42} ⁴¹ ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ἕνα ὕδατος ἐν ὀνόματί μου, ὅτι ⁴¹ Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ. ⁴² Καὶ ὅς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν ⁴² πιστευόντων, καλὸν ἐστὶν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περικίταται μύλος ὀνίκος ^{Mt 5, 30} περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. ⁴³ καὶ ⁴³ εἰς σκανδαλίση σε ἡ χεὶρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλὸν ἐστὶν σε κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἀσβεστον. ⁴⁵ καὶ εἰὰν ὁ πούς σου ⁴⁵ σκανδαλίῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλὸν ἐστὶν σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν. ^{Mt 5, 29} ⁴⁷ καὶ εἰὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίῃ σε, ἐκβαλε αὐτόν· καλὸν ⁴⁷ ἐστὶν σε ἐξελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ εἶναι ὀφθαλμὸς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, ⁴⁸ ὅπου ὁ σκώληξ ⁴⁸ ^[Lc 2, 13] αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. ⁴⁹ πᾶς γὰρ πυρὶ ⁴⁹

31. μετ. τρ. ημ. : τη τριτη ημερα 33. ηλθεν | καφαρναουμ | προς εαν-
τουσ διελογιζεσθε 34. κ τισ μειζ. εστιν 37. οσ εαν εν των τοιουτ.
παιδι. | και οσ αν (κ om αν) : κ. οσ εαν | κ δεχεται, ε δεχεται 38. εφη :
απεκριθη δε | ο ιω. : add λεγων | εν τω : ε (non ε) om εν | οσ ουκ ακολ.
ημιν : κ om | εκωλυσαμεν | ηκολουθει : ακολ. 40. ε (non ε) υμων υπ.
μωων 41. αν : κ εαν | εν τω ονοματι. | μου : κc om | χριστου : κ* εμον
(sic) | οτι sec : om 42. om τουτων | πιστευοντ. εις εμε | λιθος μυλικος
43. σκανδαλιση | καλ. σοι εστι | εις τ. ζω. εισελθ. | απελθ. : κ* εισελθ. |
κc om εις το πυρ το ασβεστ. 44. οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα
και το πυρ ου σβεννυται 45. κ σκανδαλιζει | καλ. εστ. σοι | εισελθεις :
κ post ζωην | χωλον : κ κυλλον η χωλ. | βληθηται : κ post εις τ. γενν. |
εις τ. γενναν : add εις το πυρ το ασβεστον 46. οπου ο σκωληξ αυ-
των ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται 47. καλον σοι εστι | ε. τ. γε-
ενναν : add του πυροσ 49. κ εν πυρι

50 ἀλισθήσεται. ⁵⁰ καλὸν τὸ ἄλα· ἐὰν δὲ τὸ ἄλα ἄγαλον γένηται, ^{Mt 5, 13}
 ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῦ ἄλα καὶ εὐρηγνύετε ἐν
 ἀλλήλοις. ^{Lo 14, 34}

X.

Responsio de repudio. Infantes admissi. Iuvenis dives divitiarumque pericula. Discipulorum praemia. Messiae mors. Ambitio filiorum Zebedaei. Bartimaeus caecus.

- 1 Καὶ ἐκείθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας καὶ ^{Mt 1-13}
 πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συναγορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, ^{Mt 19, 1-9}
 2 καὶ ὡς εἰδοίη πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. ² καὶ προσελθόντες οἱ
 Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτόν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι,
 3 πειράζοντες αὐτόν. ³ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· τί ὑμῖν
 4 ἐνετείλατο Μωϋσῆς; ⁴ οἱ δὲ εἶπαν· ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς βιβλίον ^{Deu 24, 1}
 5 ἀποστασίῳ γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. ⁵ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ^{Mt 5, 31}
 πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.
 6 ⁶ ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς· ^{Gen 1, 27}
 7 ἔνε- ⁶ ^{2, 24}
 8 κεν τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μη-
 8 τέρα αὐτοῦ, ⁸ καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν, ὥστε οὐκέτι
 9 εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σὰρξ. ⁹ ὁ σὺν ὁ θεὸς συνῆξεν, ἄνθρωπος
 10 μὴ χωρίζεται. ¹⁰ καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ τούτου
 11 ἐπηρώτων αὐτόν. ¹¹ καὶ λέγει αὐτοῖς· ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα ^{Mt 5, 32}
 12 αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν· ^{Lo 16, 18} ¹² καὶ ἐὰν αὕτη
 ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον, μοιχᾶται.
 13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδιὰ ἵνα ἄψῃται αὐτῶν· οἱ δὲ μα- ¹³⁻¹⁶
 14 θηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν. ¹⁴ ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤγα- ^{Mt 19,}
 νάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδιὰ ἔρχεσθαι πρὸς με, ¹³⁻¹⁵
 μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ^{Lo 18,}
 15 ¹⁵ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅς ἂν μὴ δεῖξῃται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς ¹³⁻¹⁷
 16 παιδίον, οὐ μὴ εἰσελθῇ εἰς αὐτήν. ¹⁶ καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ
 κατεβλόγει, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά.
 17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμῶν εἰς καὶ ¹⁷⁻²⁷
 γονυπετήσας αὐτόν ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ^{Mt 19,}
 18 ἵνα ζῶν αἰώνιον κληρονομήσω; ¹⁸ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τί ¹⁶⁻²⁶
 19 με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς ὁ θεός. ^{Lo 18,} ¹⁸⁻²⁷

49. αλισθησεται : add και πασα θνσια αλι αλισθησεται 50. το αλασ ter

X, 1. κακειθεν | και περαν : δια του περ. | συμπορ. 2. επρωτησαν 3 et 4. μωσησ 4. ειπον | μωσησ επετρεψε 5. και αποκριθεισ ο ιησουσ 6. επ. αυτουσ ο θεουσ 7. μητερ. αυτου : om αυτου Præterea add και προσκολληθησεται πρως την γυναικα αυτου 8. κ σαρξ μια 10. εισ etc : εν τη οικια | οι μαθητ. αυτου | περι τουτου (κ τουτων) : περι του αυτου | επρωτησαν 11. οσ εαν 12. και εαν γυνη απολυση τον ανδρα αυτησ και γαμηθη αλλω 13. αυτων αψηται | κ επετιμωσαν | τ. προσφερουσιν : κ αυτουσ 14. ε κ και μη 15. οσ εαν 16. κ. εναγκ. αυτ. τιθεισ τασ χειρ. επ αυτα ηυλογει αυτα

Et 20, ἐντολὰς οἰδας· μὴ μοιχεύσης, μὴ φονεύσης, μὴ κλέψης, μὴ
 12-16 ψευδομαρτυρήσης, μὴ ἀποστερήσης, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ
 τὴν μητέρα σου. ²⁰ ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα πάντα 20
 ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. ²¹ ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ 21
 ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἔν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις
 πώλησον καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ,
 καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. ²² ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν 22
 λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. ²³ καὶ περιβλεψάμενος 23
 ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρή-
 ματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. ²⁴ οἱ δὲ 24
 μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν
 ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν εἰς τὴν
 βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν· ²⁵ εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ 25
 τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ραφίδος διαλθεῖν ἢ πλοῦσιον εἰς τὴν βασιλείαν
 τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. ²⁶ οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες 26
 πρὸς ἑαυτούς· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; ²⁷ ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ 27
 Ἰησοῦς λέγει· παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῶ·
 πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ.

28-31 Ἦρξατο λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα 28
 Mi 19, καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι. ²⁹ ἔφη ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς 29
 27-30 ἔστιν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφόν ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ
 Le 18, πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου,
 28-30 ἂν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας 30
 καὶ ἀδελφόν καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς
 μετὰ διαγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶνι αἰώνιον.

³¹ πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι. 31
 32-34 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν 32
 Mi 20, προάγων αὐτούς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες
 17-19 εφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς
 Le 18, λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, ³³ ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς 33
 31-33 Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρ-
 χιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ
 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, ³⁴ καὶ ἐμπαΐξουσιν αὐτῷ 34

19. κ* om μη μοιχ., κ* post μη φον. pon | σου sec : om 20. εφη : απο-
 κριθεις ειπεν 21. εν σοι υστερ. | ακολ. μοι : add ραα τον στανρον
 23. κ* ελεγεν 24. δυσκ. εστιν : add τουσ πεποιθτασ επι τοισ χρημασιν
 25. κ om της pri et sec | τρυμ. : κ* τρηματοσ | διελθ. : κ εισελθ. 26. προσ
 αυτουσ : κ πρ. αυτον 27. εμβλεψ. δε | λεγει : κ ειπεν | αλλ ου πα. τω
 θεω | δυνατα εστι 28. Και ηρξατο ο πετρ. λεγ. αυτω | ε κ ηκολουθη-
 σαμεν | σοι : κ add τι ρα εσται ημιν 29. εφη (κ add αυτω) ο ιησ. :
 αποκριθεισ δε ο ιησ. ειπεν | ε κ η πατ. η μητερ. | η τεκνα : praem η γυναικα |
 κ* om ενεκ. εμου και | ενεκεν sec : om 30. απολαβη | κ* om οικιασ usque
 μετ. διαγμων (κ* supplet usque τεκνα, rell κ* add) | κ* και μητερα, κ* και
 πατερα και μητερα 31. κ om οι 32. οι δε ακ. εφ. : και ακολουθουντ.
 εφοβουντο 33. κ* om και τοιο γραμμ.

καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν,
καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.

- 35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης οἱ υἱοὶ ³⁵⁻⁴⁰
Ζεβεδαιῶν, λέγοντες αὐτῷ· διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὁ ἐὰν αἰτή- <sup>Mt 20,
20-23</sup>
36 σωμέν σε ποιήσῃς ἡμῖν. ³⁶ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θελετέ με
37 ποιήσω ὑμῖν; ³⁷ οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δὸς ἡμῖν ἵνα εἰς σου ἐκ
δεξιῶν καὶ εἰς σου ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.
38 ³⁸ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε
πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι
39 βαπτισθῆναι; ³⁹ οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς· τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ
40 βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε. ⁴⁰ τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ
ἐνωπύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἵτοίμασαι.
41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου ⁴¹⁻⁴⁵
42 καὶ Ἰωάννου. ⁴² καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει <sup>Mt 20,
24-28
Lc 22,
25-27</sup>
αὐτοῖς· οἶδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύου-
43 σιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν καταξουσιάζουσιν αὐτῶν. ⁴³ οὐχ
οὕτως δὲ ἔστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἂν θέλῃ μέγας γενέσθαι ἐν
44 ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, ⁴⁴ καὶ ὅς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι
45 πρῶτος, ἔσται πάντων δούλος. ⁴⁵ καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.
46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱερειχῶ. καὶ ἐκπορευομένον αὐτοῦ ἀπὸ ⁴⁶⁻⁵²
Ἱερειχῶ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ ὁ υἱὸς Τιμαίου <sup>Mt 20,
29-34
Lc 18,
35-43</sup>
47 Βαρτιμαῖος, τυφλὸς προσαιτήσας, ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. ⁴⁷ καὶ
ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηνόσ ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ
48 λέγειν· υἱὲ Δαυεὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. ⁴⁸ καὶ ἐπετίμων αὐτῷ
πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῶ μᾶλλον ἐκράζεν· υἱὲ Δαυεὶδ,
49 ἐλέησόν με. ⁴⁹ καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· φωνήσατε αὐτόν. καὶ
φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ· θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε.
50 ⁵⁰ ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς τὸν
51 Ἰησοῦν. ⁵¹ καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί σοι θέλεις
52 ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· ῥαββονί, ἵνα ἀναβλέψω. ⁵² ὁ

34. και εμπτυσ. (κ* -ουσιω) αυτω: post και μαστιγ. αυτ. ποη | κ. αποκταν. αυτον | τη τριτη ημερα 35. κ* παραπορευοντ. | om αυτω post λεγοντ. | κς αιτησομεν | σε: om 36. με ποιησω: ποιησαι με 37. ειπον | εκ δεξι. σου | αριστ.: ε κ ενωπυμων 38. η το 39. ειπον | το μεν ποτηρ. 40. η εξ: και εξ | ενωπυμων: add μου | ητοιμασαι: κ* add υπο του πατροσ μου 41. κ και περι 42. και πρ. α. ο (κ* om) ησ. : ο δε ησ. προσκ. αυτουσ | οι μεγ. αυτ.: κ οι βασιλεισ 43. εστιν: εσται | οσ εαν θελ. γενεσθ. μεγ. εν υμιν | εσται: κ εστω | διακον. υμων 44. υμ. γεν. πρ.: κ εν υμιν ειναι πρωτ. 46. ε κ εισ ιεριχω | απο ιεριχω | om ο ante υιοσ | ο τυφλοσ | προσαιτησ (κ και πρ.): προσαιτων post οδοσ 47. ε κ ναζω- ραιοσ | ο υιοσ δαβιδ 48. δαβιδ 49. ειπεν αυτον φωνηθησαι | εγειραι 50. αναπηδ.: αναστασ 51. κ. αποκρ. λεγει αυτω ο ησ. | τι θελ. ποιησω σοι | ραββονι

δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ὑπάγε, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

XI.

Solemnis ingressio. Imprecatio ficus. Purgatio templi. De fide, precibus et placabilitate. De baptismo Iohannis.

1-10
Mt 21,
1-11
Lc 19,
29-38
Io 12,
12-15

Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱερουσόλυμα καὶ εἰς Βηθανίαν πρὸς 1
τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ² καὶ 2
λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ
εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον ἐφ'
ὄν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐπω κεκάθικεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε.
³ καὶ εἰάν τις ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τούτο; εἶπατε· ὁ κύριος αὐτοῦ 3
χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺς αὐτὸν ἀποστέλλει πάλιν ὧδε. ⁴ καὶ ἀπῆλθον 4
καὶ εὑρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμ-
φόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. ⁵ καὶ τινες τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων ἔλεγον 5
αὐτοῖς· τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; ⁶ οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς καθὼς 6
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. ⁷ καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον 7
πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ
ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν. ⁸ καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν 8
εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδας, κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν. ⁹ καὶ 9
οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον· ὡσαννά, εὐλογη-
μένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· ¹⁰ εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη 10
βασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυεὶδ, ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις.

(Mt 21, 17)

Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσόλυμα εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψά- 11
μενος πάντα, ὅψθ ἦδη οὐσση τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν
μετὰ τῶν δώδεκα.

12-14
Mt 21, 18ss

Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξεληθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίως ἐπεὶ 12
ρασεν. ¹³ καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν 13
εἰ ἄρα τι εὐρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἔλθων ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὑρεν εἰ μὴ
φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων. ¹⁴ καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν 14
αὐτῇ· μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι· καὶ
ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

15-18
Mt 21,
12-16
Lc 19,
45-48
Io 2, 14-17

Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱερουσόλυμα. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν 15

52. κς και ο ιησουσ | ευθωσ | αυτω : τω ιησου
XI, 1. εἰς ιερουσαλημ | ε κ εἰς βηθφαγα και (κ add εἰς) βηθανιαν
2. κ* om την κατεν. μωων | ευθωσ | ουδεις ανθρωπων (omisso ουπω) |
κ εκαθισεν | λουσαντε αυτον αγαγετε 3. ε κ εἶπατε οτι | ευθωσ |
αποστελει | παλιν : om 4. απηλθον δε 6. εἶπον | εἶπεν : εντειλατο
7. φερουσιν : κ* αγοουσιν, ε ηγαγον | επεβαλον | τα ιματια αυτων :
κ* αυτων τα ιματ. chaque ante αυτω | κ εκαθισαν | επ αυτω 8. πολλοι
δε | στοιβαδας | κοψ. εκ τ. αγρ. : εκοπτον εκ των δενδρων και εστρω-
ντων εἰς την οδον 9. εκραζον : add λεγοντες | ωσαννα 10. βασιλεια :
add εν ονοματι κυριου | δαβιδ 11. εἰς ιεροσολ. : add ο ιησουσ | και εἰς
το ιερ. | οψιασ 12. κ* om επειρασεν 13. συκην : κ add μιαν | om απο-
κρισει τι | ου γαρ ην καιρος συκων 14. αποκριθεισ : add ο ιησουσ |
εκ σου εἰς τον αιωνα | ε ουδεις 15. και εἰσελθων : add ο ιησουσ

- ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ
 ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν
 16 πωλούντων τὰς περισσότερὰς κατέστρεψεν, ¹⁶ καὶ οὐκ ἤφριεν ἵνα
 17 τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ, ¹⁷ καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν
 αὐτοῖς· οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· <sup>Es 56, 7
Ier 7, 11</sup>
 18 ¹⁸ καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐῴητον πῶς
 αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶς γὰρ ὁ ὄχλος ἐξε-
 πλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
- 19 Καὶ ὅταν ὄψῃ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως. ^(Mt 21, 17)
- 20 Καὶ παραπορευόμενοι πρῶτ' εἶδον τὴν σπηλὴν ἐξηραμμένην ἐκ
 21 ριζῶν. ²¹ καὶ ἀταμνησθεῖς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· ῥαββεῖ, ἴδε ἡ
 22 σπηλὴ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. ²² καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει
 23 αὐτοῖς· ἔχετε πίστιν θεοῦ. ²³ ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὅς ἂν εἶπῃ ^(Lc 17, 6)
 τῷ ὄρει τούτῳ· ἄρθητι καὶ βλήθῃτι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ
 διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὁ λαλεῖ γίνεται,
 24 ἔσται αὐτῷ. ²⁴ διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε
 25 καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. ²⁵ καὶ ὅταν ^{Mt 6, 14}
 στηκτε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατὰ τινος, ἵνα καὶ ὁ
 πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.
- 27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περι-
 28 πατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
 28 ματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, ²⁸ καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
 ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα
 29 ποιῆς; ²⁹ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἕνα λόγον,
 καὶ ἀποκριθῆτέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
 30 ³⁰ τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀπο-
 31 κριθῆτέ μοι. ³¹ καὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες· εἰ
 εἰπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
 32 ³² ἀλλὰ εἰπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἀπαντες
 33 γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντως ὅτι προφήτης ἦν. ³³ καὶ ἀποκρι-
 θέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν· οὐκ οἶδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει
 αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

15. om τουσ ante αγοραζοντ. | κ* om καταστρεψ., κc supplet post περιστ.
 17. καὶ ελεγεν : λεγων | ε κ ποιησατε 18. οι γραμματ. και οι αρχιερ.
 απολαουσιν | πασ γαρ : οτι πασ | εξεπλησαστο 19. οταν : οτε 20. κ*
 παρεπορευετο posteaque και ιδον | πρωι παραπορ. 21. ραββε 22. om
 ο ante ιησ. | κ ει εχετε 23. αμην γαρ | οτι : κ om | πιστευση | ο λαλει :
 α λεγει | εστ. αυτω : add ο εαν ειπη 24. οσα αν προσευχομενοι αιτ.
 πιστ. οτι λαμβανετε 25. ε στηκτε, κ σπητε 26. ει δε υμεις ουκ
 αφιστε, ουδε ο πατηρ υμων ο εν τοις ουρανοις αφησι τα παραπτωματα
 υμων 28. λεγουσιν | η τισ : και τισ | κ εδωκ. την εξουσι. ταυτ. 29. ο
 δε ιησ. : add αποκριθεισ | ε κ υμασ καγω 30. om το ante ιωανν. | κ
 ποθεν ην ; εξ ουρ. η εξ 31. ε ελογιζοντο, κ* προσελογιζοντ. 32. αλλ
 εαν ειπ. | λαον : κ οχλον | κ* παντες | οτι οντως προφ. ην, κ* om οντως
 33. λεγουσι τω ιησου | και ο ιησ. αποκριθεισ

XII.

Parabola de vinitoribus filii occisoribus; lapis repudiatus. Agitur de censu, resurrectione, principali praecepto, Davidis filio, legis peritorum ambitione et avaritia. Munusculum viduae.

1-12
Mt 21,
23-46
Lc 20,
9-19

Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν. ἀμπελώνα ἀνθρώ- 1
πος ἐφύτευσε, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ἔστυξεν ὑπολήνιον καὶ 2
φκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπέδημησεν. 2
καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δούλον, ἵνα παρὰ 3
τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελώνος· ³ καὶ λα- 3
βόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν. ⁴ καὶ πάλιν ἀπέ- 4
στειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δούλον· κάκεινον ἐκφαλίωσαν καὶ 4
ἠτίμασαν. ⁵ καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κάκεινον ἀπέκτειναν, καὶ πολ- 5
λοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτείνοντες. ⁶ ἔτι ἕνα 6
εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς λέγων 6
ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. ⁷ ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς 7
ἑαυτοὺς εἶπαν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν 7
αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. ⁸ καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν 8
αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελώνος. ⁹ τί ποιήσει ὁ 9
κύριος τοῦ ἀμπελώνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, 9
καὶ δώσει τὸν ἀμπελώνα ἄλλοις. ¹⁰ οὐδὲ τῆν γραφὴν ταύτην ἀγέ- 10
γνωστε· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη 10
εἰς κεφαλὴν γωνίας· ¹¹ παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν 11
θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; ¹² καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, 12
καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τῆν 12
παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

10 α
Ps 118,
22 α

12-17
Mt 22,
16-22
Lc 20,
20-26

Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτὸν τινὰς τῶν Φαρισαίων καὶ 13
τῶν Ἑρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. ¹⁴ καὶ ἐλθόντες 14
λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι 14
περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπου, ἀλλ' ἐπὶ 14
ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστιν κῆρσον Καίσαρι 15
δοῦναι ἢ οὐ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; ¹⁵ ὁ δὲ ἰδὼν αὐτῶν τὴν ὑπόκρι- 15
σιν εἶπεν αὐτοῖς· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω. 15
¹⁶ οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνας ἢ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ 16
ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Καίσαρος. ¹⁷ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 17
αὐτοῖς· τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.
καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.

XII, 1. λαλεῖν | λεγειν | αμπ. στυξ. ανθρωπ. | εξεδото 2. κ* λαβοι |
απο του καρπου 3. οι δε λαβοντ. 4. κ* ομ δουλον | λιθοβολησαντες
εκφαλιωσαν και απστειλαν ητιμωμενον 5. και παλιν αλλον | τουσ
μην et τουσ δε | αποκτεινοντες 6. ετι ον εναν υιον εχων αγαπητ. αυτου·
απαστ. και αυτον πρ. αυτ. εσχατον 7. ειπον προς αυτ. 8. αυτ. απεκτ. |
ομ αυτον post εξεβαλ. 9. ε κ τι ονν ποιησει 14. οι δε ελθοντ. | κ δονν.
κηρσ. καισαρι 15. ιδων : ειδωσ 16. ειπον 17. και αποκριθεις ο
ησους | αποδοτ. τα καισ. καισαρι | εθανμασαν

- 18 Καὶ ἔρχονται Καδδουκαιοὶ πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ¹⁸⁻²⁷
 19 ἀνάστασις μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· ^{Mt 22, 23-25} 19 διδάσκαλε,
 Μαυῦσῃς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ κατα-
 λήψῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῆ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν ^{Lc 20, 27-28}
 20 γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ^{Deut 25, 5} 20 ἐπὶ
 ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ
 21 ἀφῆκεν σπέρμα. ²¹ καὶ ὁ δευτέρως ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν
 22 μὴ καταλιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως· ²² καὶ οἱ ἐπὶ
 οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν.
 23 ²³ ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνας αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ
 24 γὰρ ἐπὶ ἔσχον αὐτήν γυναῖκα. ²⁴ ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐ διὰ
 τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ
 25 θεοῦ; ²⁵ ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
 26 γαμιζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ²⁶ περὶ δὲ ^{Ex 3, 6}
 τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μαυῦσέως
 ἐπὶ τοῦ βάρτου πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων· ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραάμ
 27 καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; ²⁷ οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νεκρῶν
 ἀλλὰ ζώντων. πολὺ πλανᾶσθε.
 28 Καὶ προσελθὼν εἰς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συζη- ²⁸⁻³⁴
 τούντων, ἰδὼν ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν αὐτόν· ^{Mt 22, 35-40}
 29 ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; ²⁹ ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς ὅτι
 πρώτη ἐστίν· ἀκούε Ἰσραὴλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἰς ἐστίν,
 30 ³⁰ καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου ^{Lc 10, 27}
 καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ
 31 ὅλης τῆς ἰσχύος σου. ³¹ δευτέρα αὕτη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον ^{Lev 19, 18}
 32 σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. ³² καὶ
 εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς· καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπες
 33 ὅτι εἰς ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. ³³ καὶ τὸ ἀγαπᾶν
 αὐτόν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ
 34 ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν περισ-
 34 σότερόν ἐστιν πάντων τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν. ³⁴ καὶ
 ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν αὐτόν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· οὐ ^{Mt 22, 46}
^{Lc 20, 40}

18. ἐπηρωτησαν 19. μωσησ | κ καταλειψη | τεκνα (sic etiam κ*) μη αφη
 20. 5^a επτα ουν αδελφ. ησαν | πρωτος (κ*) : κ* ειο 21. μη κατ. σπ. :
 και ουδε αυτοσ αφηκε σπερμα 22. και ελαβον αυτην οι επτα και ουκ
 αφηκαν σπερμ. | εσχατη παντων απεθανε και η γυνη 23. εν τη ουν
 αναστ. | κ om οταν αναστωσιν 24. και αποκριθεισ ο ιησοουσ ειπεν αυτοισ
 25. γαμιζονται | οι εν τοισ 26. μωσωωσ | τησ βατου | πασ : ωσ | κ*
 ισακ 27. αλλα θεοσ ζωντ. | υμεισ ουν πολυ πλαν. 28. συζητουντ. |
 ιδων : ειδωσ | αυτοισ απεκριθ. | πρωτη πασων εντολη 29. ο δε ιησ.
 απεκριθη αυτω οτι πρωτη πασων εντολων' ακουε 30. ισχυοσ
 σου : add αυτη πρωτη εντολη 31. και δευτερα ομοια αυτη | κ μειζων
 δε 32. ειπασ | ειο εστι θεοσ 33. καρδιασ : κ add σου | συνεσεωσ : add
 και εξ ολησ τησ ψυχησ | κ* om τησ ante ισχυοσ | τ. πλησιον : κ* add σου |
 κ ωσ σεαυτον | περισσοτ. : πλειον 34. κ om αυτον

μακρὰν εἰ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. καὶ οὐδεὶς οὐκ ἐτι ἐτόλμα
αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

³⁵⁻³⁷
^{Mt 22,}
⁴¹⁻⁴³
^{Lc 20,}
⁴¹⁻⁴⁴
^{Ps 110, 1}
^{Act 2, 34} Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· πῶς 35
λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς Δαυεὶδ ἐστίν; ³⁶ αὐτὸς 36
Δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ· εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ
μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑπο-
πόδιον τῶν ποδῶν σου. ³⁷ αὐτὸς Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ 37
πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱός; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἠδέως.

³⁸⁻⁴⁰
^{Lc 20, 46s}
^{Mt 23, 6s}
^{Lc 11, 43} Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμμα- 38
τέων τῶν θελώντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμούς ἐν ταῖς 39
ἀγοραῖς ³⁹ καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτο- 39
κλισίας ἐν τοῖς δεύνοις· ⁴⁰ οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν 40
καὶ προφάσει μακρὰ προσενχόμενοι, οὗτοι λήμψονται περισ-
σότερον κρίμα.

⁴¹⁻⁴⁴
^{Lc 21, 1-4} Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ 41
ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι 42
ἔβαλλον πολλὰ, ⁴² καὶ ἐλθούσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ 42
δύο, ὅ ἐστιν κοδράντης. ⁴³ καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητάς 43
αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἢ πτωχὴ 44
πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· 44
⁴⁴ πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ 44
τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

XIII.

Interitus templi et civitatis. Pseudochristi; pericula et promissiones.
Adventus iudicis.

¹⁻⁹
^{Mt 24, 1-8}
^{Lc 21, 5-12} Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἰς τῶν 1
μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰ- 2
κοδομαί. ² καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· βλέπεις ταῦτα τὰς με- 2
γάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῆ λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ κατα- 3
λυθῆ. ³ καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι 3
τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν ὁ Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ 4
Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας· ⁴ εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί 4
τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα; ⁵ ὁ δὲ Ἰησοῦς 5
ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς· βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. ⁶ πολλοὶ 6
ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματι μου, λέγοντες ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ πολ-

34. εἰ : κ* om, κc post βασιλ. pon | κ* επερωτ. αυτ. 35. εστι δαβιδ

36. αυτος γαρ δαβιδ 37. αυτος ουν δαβιδ | ποθεν : κ* πως | ε κ νιοσ
αυτου εστι | κ om ο ante πολυς 38. και ελεγεν αυτοις εν τη διδαχ. αυτου
40. ληφονται 41. καθισας : add ο ιησουσ | κ* θεωρει | κ* εξεβαλλον
42. κ μια γυνη χηρα 43. ειπεν : λεγει | κ πλεον | κ* εβαλλεν | των βαλοντων

XIII, 2. και ο ιησουσ αποκριθεισ ειπεν αυτοις | αφεθη : κ add ωδε |
επι λιθω | κ* οσ ου καταλυθησται 3. επηρωτων | om ο ante πετρ.
4. ειπε | μελλει παντα ταυτ. συντελ. 5. ο δε ιησ. αποκριθεισ αυτ. ηρξατ.
λεγ. 6. πολλοι γαρ

- 7 λούσ πλανήσουσιν. ⁷ ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοᾶς
 8 πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὕτως τὸ τέλος. ⁸ ἐγερ-
 9 θήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται ⁹⁻¹³
 9 σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοί. ⁹ ἀρχὴ ὁδίνων ταῦτα. Βλέ- ^{Le 21,}
 10 πτετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοῦς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς ¹³⁻¹⁹
 συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ^{MI 10,}
 10 ἔνεκεν ἑμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ¹⁰ καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη ¹⁷⁻²³
 11 πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. ¹¹ καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶς ^{MI 24,}
 παραδιδόντες, μὴ προμεριμᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ^{9, 13,}
 12 ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γὰρ ἔστε ὑμεῖς οἱ λα-
 12 λούντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ¹² καὶ παραδώσει ἀδελφὸς ^{Le 12, 11a}
 ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπανάστησονται τέκνα
 13 ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. ¹³ καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ^{MI 24,}
 14 ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὕτως ^{9, 13,}
 14 σωθήσεται. ¹⁴ Ὅταν δὲ ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἐστη- ¹⁴⁻²³
 κῶτα ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ^{MI 24,}
 15 φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, ¹⁵ ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δαμάτοσ μὴ καταβάτω ¹⁵⁻²⁵
 16 μηδὲ εἰσελθάτω ἄραι τι ἐκ τῆσ οἰκίας αὐτοῦ, ¹⁶ καὶ ὁ εἰς τὸν ^{Le 21,}
 ἀγρὸν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. ²⁰⁻²⁴
 17 ¹⁷ οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαισ καὶ ταῖς θηλαζούσαισ ἐν ^{Dan 9, 27}
 18 ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ. ¹⁸ προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶ- ^{Le 17, 31}
 19 νος. ¹⁹ ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκείναι θλίψις, οἷα οὐ γέγονεν ^{MI 24,}
 20 τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆσ κτίσεωσ, ἣν ἔκτισεν ὁ θεὸς, ἕως τοῦ νῦν καὶ ¹⁵⁻²⁵
 20 οὐ μὴ γένηται. ²⁰ καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριος τὰς ἡμέρας, οὐκ ^{Le 21,}
 ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὗσ ἐξελεξάτο ²⁰⁻²⁴
 21 ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας. ²¹ καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἴδε ὧδε ^{Dan 9, 27}
 22 ὁ Χριστός, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε. ²² ἐγερθήσονται δὲ ψευδό- ^{Le 17, 31}
 χριστοὶ καὶ ψευδοπροφῆται καὶ ποιήσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα
 23 πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺς ἐκλεκτούς. ²³ ὑμεῖσ δὲ
 24 βλέπετε· προοίρηκα ὑμῖν πάντα. ²⁴ Ἀλλὰ ἐν ἐκείναισ ταῖσ ἡμέραισ ²⁴⁻²⁷
 μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ ^{MI 24,}
 25 δώσει τὸ φέγγος αὐτῆσ, ²⁵ καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ²³⁻³¹
 πίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεισ αἱ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ σαλευθήσονται. ^{Ic 21,}
 26 ²⁶ καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαισ ²⁵⁻²⁸
 27 μετὰ δυνάμεισ πολλῆσ καὶ δόξῃσ. ²⁷ καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς

7. κ* ορατε μη θρο. | δει γαρ 8. επι εθν. | και εσont. σεισμ. κα. το. και εσont. λιμοι και ταρχαι 9. αρχαι | ε κ παραδ. γαρ υμασ | ε συναγωγασ. 10. δει πρωτον 11. οταν δε αγαγωιν | λαλησητε : add μηδε μελετατε 12. παραδωσει δε 14. ερημωσεωσ : add το ρηθην υπο δανιηλ του προφητου | ε εστοσ, εε εστωσ 15. καταβατω : add ειο την οικιαν | εσελθτω 16. αγρον : add ων | κ om ειο τα 18. ινα μη γενηται η φυγη υμων χειμ. 19. ην : ησ 20. κυριοσ εκολοβωσσε 21. ιδον αυδε ο χρ. η ιδον εκ. | μη πιστευσητε 22. εγερθησ. γαρ | ποιησουσιν : ε κ δωσουσι | και τουσ εκλεκτουσ 23. ε κ ιδου προειρηκα 24. αλλ 25. οι αστ. του ουρανου εσονται εκπιπτοντεσ

ἄγγελου καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων
 28-31 ^{MI 24,} ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ. ²⁸ Ἀπὸ δὲ τῆς συνκῆς μάθετε ²⁸
²³⁻²⁵ ^{LC 21,} τὴν παραβολήν. ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἀπαλὸς γένηται καὶ
²⁹⁻³³ ἐκρήνῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· ²⁹ οὕτως ²⁹
 καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν
 ἐπὶ θύρας. ³⁰ ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρελθῇ ἡ γενεὰ αὕτη ³⁰
 μέχρις οὗ ταῦτα πάντα γένηται. ³¹ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύ- ³¹
^{MI 24, 26} σονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. ³² Περὶ δὲ τῆς ³²
 ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐ-
^{MI 25, 13} ρανῶ οὐδὲ ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ. ³³ βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ ³³
^{(MI 25,} οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρὸς ἐστίν. ³⁴ ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ³⁴
^{LC 19,} ἀφείσεται τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δούσ τοῖς δούλοισι αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν,
^{12 20)} ἐκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῶ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ.
^{MI 24, 42} ³⁵ γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ³⁵
^{(LC 21,} ἔρχεται, ἢ ὅπῃ ἢ μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωί· ³⁶ μὴ ³⁶
^{34 20)} ἐλθῶν ἐξαίφνης εὖρη ὑμᾶς καθεύδοντας. ³⁷ ὁ δὲ ὑμῖν λέγω, ³⁷
 πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

XIV.

Insidiae. Unctio. Pactio Iudae. Coena ultima. Praedictiones. Anxietas
 in horto. Captio. Damnatio. Abnegatio Petri.

¹⁻² ^{MI 26, 3-5} ^{Io 11, 47 55)} Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας, καὶ ἐξήτουν ¹
 οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες
 ἀποκτείνωσιν· ² ἔλεγον γὰρ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε ἔσται θόρυβος ²
 τοῦ λαοῦ.

³⁻⁹ ^{MI 26,} ⁶⁻¹³ ^{Io 12, 1-8} ^{Lc 7, 26 55)} Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθαρίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λε- ³
 προῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἤλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου
 νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· συντριψασα τὸν ἀλάβαστρον κατέ-
 χεεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. ⁴ ἦσαν δὲ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ⁴
 ἑαυτοῦς· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; ⁵ ἠδύνατο ⁵
 γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πρᾶθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ
 δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμούντο αὐτῇ. ⁶ ὁ δὲ Ἰησοῦς ⁶
 ἔλεγε· ἄφετε αὐτῇ· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον
 ἠγάσασατο ἐν ἐμοί. ⁷ πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαν- ⁷
 τῶν καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
⁸ ὁ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἑντα- ⁸

27. τουσ αγγ. : ε κ add αυτου | τουσ εκλ. : ε κ add αυτου 28. κ οταν
 ηδη ο κλαδ. αυτης | ε (non εε) εκρηνη 29. οτ. ταυτ. ιδητ. γινουμενα
 30. κ μεχρι εινε ου | παντ. ταυτ. 31. ου μη παρελθωσιν 32. ε κ
 εκαιτησ και τρω|ουδε οι αγγ. οι εν 33. αγρυπν. : ε κ add και προσευχεσθε
 34. και εκαστω 35. om η prim | μεσονυκτιου 37. α δε

XIV, 2. γαρ: δε | θυρωβ.σεται 3. και συντριψασα | το αλαβαστρο. | αυ-
 του κατα τρω κεφαλ. 4. πρ. αυτωσ: add και λεγοιτσε 5. εσ om το μυρον,
 κ om τουτο | τριακ. δηναρ. | ενεβριμωντο 6. καλον: κ add γαρ | ειργα-
 σατο εις εμε 7. δυνασθε: add αυτουσ 8 ειχεν | ποιησεν: πρασα
 αυτη | κ το σωμα μου

- 9 φιασμόν. ⁹ ἄμην δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῆ τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὐτὴ καληθῆσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.
- 10 Καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώθ, ὃ εἰς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸς ^{10 a} ^{Mt 26,} ¹⁴⁻¹⁶ ^{Lc 22, 3-6}
- 11 τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς. ¹¹ οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτηει πῶς αὐτὸν εὐκαιρῶς παραδοῖ.
- 12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθνον, ¹²⁻¹⁶ ^{Mt 26,} ¹⁷⁻¹⁹
- λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· πού θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμάσωμεν ἵνα φάγησιν τὸ πάσχα; ¹³ καὶ ἀποστελλεῖ δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσεται ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ, ¹⁴ ¹⁴ καὶ ὅπου ἐὰν εἰσελθῆ εἶπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει· πού ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν ¹⁵ μαθητῶν μου φάγῃ; ¹⁵ καὶ αὐτὸς ὑμῖν δεῖξει ἀνάγειον μέγα ¹⁶ ἐστρωμένον ἑτοιμον, κακῆ ἐτοιμάσατε ἡμῖν. ¹⁶ καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.
- 17 18 Καὶ ὁμίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. ¹⁸ καὶ ¹⁷⁻²¹ ^{Mt 26,} ²⁰⁻²³ ^{Lc 22, 14} ²¹⁻²³
- ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὃ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. ¹⁹ ἤρ- ¹⁹ ²⁰ ²⁰ ξαυτο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἰς κατὰ εἰς· μήτι ἐγώ; ²⁰ ὃ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· εἰς τῶν δώδεκα, ὃ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ ²¹ τρύβλιον. ²¹ ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἀν- ²² ²²⁻²⁵ ^{Mt 26,} ²⁶⁻²⁹ ^{Lc 22,} ¹⁸⁻²⁰ ^{1 Co 11,} ^{22 ad}
- θρώπος ἐκεῖνος. ²² Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ἄρτον εὐλογήσας ἔκλωσεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν· λάβετε· τοῦτό ἐστιν τὸ ²³ σῶμά μου. ²³ καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, ²⁴ καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. ²⁴ καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν τὸ ²⁵ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν. ²⁵ ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πῖω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.
- 26 27 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἔλαιων. ²⁷ καὶ ²⁶⁻³¹ ^{Mt 26,} ³⁰⁻³⁵ ^{Lc 22,} ³⁹ ^{1o 16, 32}
- λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε, ὅτι γέγραπται·
9. om δε | ὅπου αν | το ευαγγελ. τουτο 10. ο ιουδας ο ισκαριωτης εις των | παραδω (sic etiam κ) αυτον 11. κ* απηγγειλαντ. | ευκαιρ. αυτον παραδω 14. om μου pri 15. ανωγειον | και εκει 16. οι μαθητ. αυτου | κ* om και ηλθον 18. ειπεν ο ιησους 19. ο δε ηρξαυτο | εις καθ εις | μητι εγω : add και αλλοσ· μητι εγω 20. ο δε : add αποκριθεις | εις εκ των δωδ. 21. om οτι | καλον : ε κ αφδ ην 22. λαβων : ε κ add ο ιησους | λαβετε : add φαγετε 23. το ποτηριον 24. το αιμ. μου το της καινης διαθηκ. το περι πολλ. εκχυννομενον 25. ουκετι : κ om | γεννηματος 27. σκανδαλισθησθε : add εν εμοι εν τη ενυκτι ταυτη

εαχ 13, 1 πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται. ²⁸ ἀλλὰ 28
²⁹ μετὰ τὸ ἐγερθῆναι με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ²⁹ ὁ δὲ 29
 Lc 22, 23 Πέτρος ἔφη αὐτῷ· εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ
 Io 12, 36a ἐγώ. ³⁰ καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον 30
 14, 73 ταύτη τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνήσῃς τρίς με ἀπαρνήσῃ.
³¹ ὁ δὲ ἐκπερισσῶς ἐλάλει· εἴάν με δὲ ἑσυναποθανεῖν σοι, οὐ μὴ 31
 σε ἀπαρνήσωμαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

³²⁻⁴² Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεὶ, καὶ λέγει 32
³⁶⁻⁴⁶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι. ³³ καὶ 33
 Lc 22, 40-46 παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ,
 Io 18, 1 καὶ ἤξαστο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν, ³⁴ καὶ λέγει αὐτοῖς· 34
 κἀκεῖθεν ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρη-
 γορεῖτε. ³⁵ καὶ προσελθὼν μικρὸν ἐπιστεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσ- 35
 ἤνευξε ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρελθῇ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα, ³⁶ καὶ 36
 ἔλεγεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκα τὸ ποτήριον
 τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ. ³⁷ καὶ ἔρχεται 37
 καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων,
 καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; ³⁸ γρηγορεῖτε καὶ 38
 προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἔλθῃτε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρό-
 θυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. ³⁹ καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξαστο 39
 τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν. ⁴⁰ καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν 40
 καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι,
 καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. ⁴¹ καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον 41
 καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει·
 ἦλθεν ἡ ὥρα, ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς
 χεῖρας τῶν ἀμαρτωλῶν. ⁴² ἔγειρεσθε, ἀγμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς 42
 με ἤγγισεν.

⁴³⁻⁵⁰ Καὶ εὐθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται Ἰούδας ὁ 43
 Mt 26, 47-56 Ἰσκαριώτης εἰς τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος μετὰ μαχαι-
 Lc 22, 47-53 ρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ
 Io 18, 1-12 πρεσβυτέρων. ⁴⁴ δεδάκει δὲ ὁ παραδιδούς αὐτὸν σύνσημον αὐτοῖς 44
 λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε
 ἀσφαλῶς. ⁴⁵ καὶ ἐλθὼν εὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ λέγει· ῥαββί, 45
 καὶ κατεφιλήσεν αὐτόν· ⁴⁶ οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ 46

27. διασκορπισθησεται τα προβατα. 29. ει και: και ει 30. ου: ε κ om |
 εν τη νυκτι ταυτη | πριν η: κ om η | δις: κ om | απαρνηση με 31. εκ
 περιссου | ελαλει: ελεγε μαλλον | απαρνησομαι | ωσαντως: κ* ομοιος
 32. γεθσημανη 33. κ* om τον ante πετρ. | τον ιακω. | μεθ εαυτου
 35. επεσεν | κ* ινα ει δυνατον παρελθειν απ αυτου η ωρα 36. κ παρ-
 ενεγκα | το ποτηριον απ εμου τουτο 38. εισελθητε 40. κ και παλι
 ελθων ευρεν αυτους | οι οφθαλμοι αυτων | ε βαβαρημενοι, κ* κατα-
 βαρημενοι | αυτω αποκριθ. 42. ηγγικεν 43. ευθως | ε κ om ο
 ισκαριωτ. | εις ων των | οχλος πολυς | και των προσβ. 44. συσημον |
 απαγαγετε 45. ευθως | κ* και προσελθων | ραββι ραββι 46. επεβαλον |
 κ* τας χειρας αυτων και, ε επ αυτον τας χει. αυτων

- 47 ἐκράτησαν αὐτόν. ⁴⁷ εἰς δὲ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἐπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. ⁴⁸ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· ⁴⁹ καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. ⁵⁰ καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον πάντες.
- 51 Καὶ εἰς τις νεανίσκος συνηκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν· ⁵² ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν.
- 53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ συνέρχον- Mt 26, 57
Lc 22, 54
Io 18, 13 ται πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς.
- 54 ⁵⁴ καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συνκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρέτων καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.
- 55 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εὑρισκόν· Mt 26, 59-64
- 56 ⁵⁶ πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. ⁵⁷ καὶ τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες ⁵⁸ ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τούτον τὸν χειροποιήτον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποιήτον οἰκοδομήσω. ⁵⁹ καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία ⁶⁰ αὐτῶν. ⁶⁰ καὶ ἀναστάς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων· οὐκ ἀποκρίνη οὐδὲν τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;
- 61 ⁶¹ ὁ δὲ ἐσιώπη καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν. ἄλλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; ⁶² ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐγὼ εἰμι, καὶ ὤψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. ⁶³ ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει· τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων;
- 64 ⁶⁴ ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου.
- 65 Καὶ ᾗρξαντό τινες ἐμπτύνει αὐτῷ καὶ περικαλύπτει αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτόν καὶ λέγειν αὐτῷ· προφήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτόν ἔλαβον. Mt 26, 67
Lc 22, 62
- 66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία τῶν 66-72
Mt 26,
68-75
Lc 22,
54-62
Io 18,
15-18
et 25-27
- 67 παιδικῶν τοῦ ἀρχιερέως, ⁶⁷ καὶ αὐτὴ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον

47. κ om τις | επαισεν : κ* praem και | ωτισιν 48. εξηλθετε 50. παιτες εφυγον 51. κ και νεαν. τις | ηκολουθει | αυτον : add oi νεανισκοι 52. γυμν. εφυγεν : add απ αυτων 53. συνερχονται : add αυτω 54. συγκαθημ. | ε* προς φωσ 58. οτι ημ. ηκουσ. αυτ. λεγοντος : κ οτι ειπεν 60. εις το μεσον 61. ο δε : κ add ησουσ | και ουδεν απεκρινατο | του ευλογητου : κ* του θεου 62. καθημ. εκ δεξι. 64. ειναι ενοχον 65. το προσωπ. αυτου | ελαβον : εβαλλον 66. εν τη αυλη κατω

ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ. ⁶⁸ ὁ δὲ ἤρνήσατο λέγων· οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεις. καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον, καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. ⁶⁹ καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο πάλιν λέγειν τοῖς παρουσῶσιν ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. ⁷⁰ ὁ δὲ πάλιν ἤρνεϊτο. ⁷⁰ καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παροστώτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ. ⁷¹ ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν ⁷¹ καὶ ὁμνῆσαι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τούτον ὃν λέγετε. ⁷² καὶ ⁷² εὐθὺς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δις τρίς με ἀπαρνήσῃ. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

XV.

Jesus coram Pilato interrogatur; irridetur et cruci affigitur. Portenta. Sepultura.

1-5
Mt 27, 1 s
11-14
Lc 23, 1 s
Io 18, 28 s

Καὶ εὐθὺς πρῶτ' συμβούλιον ἐτοιμάσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ ¹ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, ² δῆσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ. ² καὶ ² ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πειλάτος· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· σὺ λέγεις. ³ καὶ κατηγοροῦν αὐτοῦ ³ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά. ⁴ ὁ δὲ Πειλάτος πάλιν ἐπηρώτα αὐτόν· ⁴ οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν. ⁵ ὁ δὲ Ἰησοῦς ⁵ οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θανατᾷζειν τὸν Πειλάτον.

6-15
Mt 27
15-26
Lc 23,
[17]-25
Io 18, 33 s

Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυνεν αὐτοῖς ἓνα δέσμιον ὃν παρηγοῦντο. ⁶ ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδεμένος, ⁷ οἷτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. ⁸ καὶ ἀναβᾶς ὁ ὄχλος ⁸ ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἐποίει αὐτοῖς. ⁹ ὁ δὲ Πειλάτος ἀπεκρίθη ⁹ αὐτοῖς λέγων· θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ¹⁰ ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτόν οἱ ἀρχιε- ¹⁰ ρεῖς. ¹¹ οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν ¹¹ Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. ¹² ὁ δὲ Πειλάτος πάλιν ἀποκριθεὶς ¹² ἔλεγεν αὐτοῖς· τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ¹³ οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. ¹⁴ ὁ δὲ ^{13 14} Πειλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς· τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ περισσῶς

67. κ μετ. του ησο. ησθα του ναζ., ε μετ. του ναζ. ησου ησθα 68. ουκ οίδα ουδε επισταμ. | τι συ | κ. αλεκτ. εφωνησεν : κ om 69. πάλιν : post ιδουσα αυτον pon | παρωτησεν : κ om 70. κ* om και ante μετα | γαλιλ. ει : add και η λαλια σου ομοιαζει 71. ε κ ομνυειν 72. om ευθυς | κ om εκ δευτερ. | του ρηματος ου | κ om δις | απαρ. με τρισ | κ* εκλαιουεν

XV, 1. ευθεωσ | επι το πρωι | ετοιμασ : ποιησαντω | om των ante γραμμ. | του πιλατω 2. πιλατωσ | αυτω λεγει : ειπεν αυτω 4. πιλατωσ | ε κ επρωτησεν | επ. αυτον : add λεγων | κατηγορ. : καταμαρτυρουσων 5. πιλατον 6. ονπερ ηγουντο 7. ουστασιαστων 8. αναβασ : αναβοησασ | καθωσ αυι 9. πιλατωσ 10. κ* εγνωκει 12. πάλιν : post αποκριθ. | ειπεν αυτοις | κ om θελετε | om τον ante βασιλεια 14. πιλατωσ | κ* om αυτοις | ε κ κακον ποιησεν | περισσοτερωσ

- 15 ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. ¹⁵ ὁ δὲ Πιλαῶτος βουλόμενος ποιῆσαι τὸ ἱκανὸν τῷ ὄχλῳ ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ. ¹⁶⁻²⁰
- 16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἕσω τῆς αὐλῆς, ὃ ἔστιν ^{Μτ 27, 27-31}
17 πραιτώριον, καὶ συναλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν· ¹⁷ καὶ ἐνδιούσκου- ^{Ιο 19, 2 *}
σιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον
18 στέφανον· ¹⁸ καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· χαῖρε βασιλεῦ τῶν
19 Ἰουδαίων· ¹⁹ καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυν
20 αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. ²⁰ καὶ ὅτε
ἐνέπαιξεν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν
αὐτὸν τὰ ἴδια ἱμάτια αὐτοῦ.
- 21 Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσουσιν. ²¹ καὶ ἀγγαρεύουσιν ²¹⁻²⁶
παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν ^{Μτ 27, 22-37}
πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ρούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. ^{Λc 23, 26-31}
^{Ιο 19, 17ss}
- 22 ²² καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶν τόπον, ὃ ἔστιν μεθρ-
23 μηνεύμενον κρανίου τόπος. ²³ καὶ εἰδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνεύμενον
24 οἶνον· ὃς δὲ οὐκ ἔλαβεν. ²⁴ καὶ σταυροῦσιν αὐτόν, καὶ διαμερι-
ζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἀρῇ.
- 25 ²⁵ ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. ²⁶ καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ ^{Ιο 19, 19}
τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.
- 27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο ληστὰς, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ ²⁷⁻³²
28 ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. ²⁹ καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν ^{Μτ 27, 28-44}
αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες· οὐαὶ ὁ κατα- ^{Λc 23, 32-43}
30 λύνων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραις, ³⁰ σῶσον σεαυτὸν ^{Ιο 19, 18}
31 καταβὰς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ³¹ ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζον-
τες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν,
32 ἐάντὸν οὐ δύναται σῶσαι· ³² ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, κατα-
βάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεῦσωμεν. καὶ
οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.
- 33 Καὶ γενομένης ὥρας ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν ³³⁻³⁹
34 γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. ³⁴ καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς ^{Μτ 27, 45-54}
φωνῇ μεγάλῃ· ἔλωι ἔλωι λεμὰ σαβαχθανεῖ, ὃ ἔστιν μεθερμηνευ- ^{Λc 23, 44-47}
35 μετον· ὁ θεὸς μου ὁ θεὸς μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με; ³⁵ καὶ ^(Ρα 22, 2)
τινες τῶν παρεστῶτων ἀκούσαντες ἔλεγον· ἴδε Ἡλείαν φωνεῖ.

14. εκραξαν : κ add λεγοντες 15. βουλομ. τω οχλ. το ικανον ποιησαι

16. συγκαλ. 17. ενδουουσιν 18. ασπαζ. αυτον : κ add και λεγειν

20. τα ιματ. τα ιδια | σταυρωσουσιν(ςκ-σωσιν) : add αυτον 21. κ* εγ-

γαρευουσιν 22. επι τον : om τον | γολγοθα | κ* om τοπον 23. εδιδ.

αυτω : add πιειν | ο δε ουκ 24. ς κ και σταυρωσαντες αυτον διαμεριζον-

(κ διαμεριζονται) 28. και πληρωθη η γραφη η λεγουσα· και μετα

ανομων ελογισθη 29. ονα : κca om | ς κ και εν τρισιν ημερ. οικοδομων

30. και καταβα 31. ομοιωσ δε 32. του ισραηλ | om συν 33. Γενο-

μενησ δε | ενατησ 34. τη ωρα τη εννατη | φων. μεγαλη : add λεγων |

ελωι | λαμμα | σαβαχθανι, κ* σαβακτανει | με εγκατελ. 35. παρεστιη-

κωτων | ιδου | ηλιασ

36 δραμών δέ τις καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους περιθεὶς καλάμῳ 36
 ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· ἀφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλείας καθελεῖν
 αὐτόν. 37 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφείσθων μεγάλην ἐξέπνευσεν. 38 καὶ 37 38
 τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἀνωθεν ἕως κάτω.
 39 ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὸς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως 39
 ἐξέπνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς ἦν θεοῦ.

40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς καὶ 40
 Μι 27, 55
 Lc 23, 49 Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσή-
 τος μήτηρ καὶ Καλώμη, 41 αἱ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν 41
 αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβαῖσαι
 αὐτῷ εἰς Ἱερουσόλυμα.

12-17
 Μι 27,
 57-65
 Lc 23,
 50-51
 Io 19,
 38-42 Καὶ ἦδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὃ ἔστιν προ- 42
 43 σάββατον, 43 ἔλθων Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βου- 43
 44 τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πειλᾶτον καὶ ἤτήσατο τὸ σῶμα
 τοῦ Ἰησοῦ. 44 ὁ δὲ Πειλᾶτος ἐθαύμαζεν εἰ ἦδη τέθνηκεν, καὶ 44
 προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτόν εἰ πάλαι
 ἀπέθανεν· 45 καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἔδωκράς το τὸ πτώμα 45
 τῷ Ἰωσήφ. 46 καὶ ἀγοράσας σινδὸνα, καθελὼν αὐτὸν ἐνέλιψεν 46
 τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν λελατομημένον
 ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου.
 47 ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσήτος ἐθεώρουν 47
 ποῦ τέθειται.

XVI.

Mulieres ad sepulcrum Christi redivivi.

[Quibus apparuerit, quae mandaverit et promiserit. Sublatio in caelum.]

1-8
 Μι 28,
 1-10
 Lc 24,
 1-10 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ 1
 Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ Καλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι
 ἀλείψωσιν αὐτόν. 2 καὶ λίαν πρῶτῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρχονται 2
 ἐπὶ τὸ μνήμα, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. 3 καὶ ἔλεγον πρὸς ἐαυτάς· 3
 τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; 4 καὶ 4
 ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας
 σφόδρα. 5 καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθή- 5
 μενον ἐν τοῖς δεξιῶς περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν, καὶ ἐξεθαμ-
 βήθησαν. 6 ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμβεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε 6
 τὸν Ναζαρητὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ
 τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. 7 ἀλλὰ ὑπάγετε εἰπατε τοῖς μαθηταῖς 7

36. τις : εις | περιθ. τε | κ αφος | ηλιας 39. οτι οντω κραξας εξειπν. |
 ο ανθρωπ. οντος | κ νιοσ θεου ην 40. εν αις : add ην | μαρια η του
 ιακω. | ε κ* ιωση 41. αι : add και 43. ελθων : ηλθεν | κ* om οσ | προσ
 πιλατον 44. πιλατος | εθανασεν 45. το σωμα 46. και καθελων |
 κ εθηκεν | εν μνημειω 47. και μαρια ιωση | τιθειται

XVI, 1. ε η του ιακω. 2. τησ μιας σαββατων | μνημειον 4. απο-
 κεκυλισται 6. τον ναζαρητον (et. κα) : κ* om 7. αλλ

αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ
 8 αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. ⁸ καὶ ἐξελθούσαι ἐξυγον ἀπὸ ^{14, 28}
 τοῦ μνημείου· εἶχεν γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἐκστασις, καὶ οὐδενὶ
 οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I.

Praefatio. Gabrielis nuntius ad Zachariam et ad Mariam. Maria et
 Elisabet. Iohannes baptista nascitur; Zacharias vaticinatur.

- 1 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ
 2 τῶν πεπληροσφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, ² καθὼς παρέδοσαν
 ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου,
 3 ³ ἔδοξε ἡμῶν παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς καθεξῆς ^{Act 1, 1}
 4 σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, ⁴ ἵνα ἐπιγνῶς περὶ ὧν κατηχήθησ
 λόγων τὴν ἀσφάλειαν.
 5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας
 6 ἱερέως τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἑφημερίας Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτοῦ ^{1 Chr 24, 10}
 7 ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιομασίαις τοῦ κυρίου ἀμεμπτοι. ⁶ ἦσαν
 ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμφοτέροι

8. κ. ἐξελθ. ταχυ | ειχε δε 9—20. (et κ et v om) : ε sic: 9. Ἀναστάσ ^{Io 20, 1.}
 δὲ πρῶτῃ πρῶτῃ σαββάτῳ ἐφάνη πρῶτον Μαρία τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ¹⁴⁻¹⁶
 ἧς ἐκβεβλήκει ἐπὶ δαιμόνια. 10. ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς ^{Lc 24, 42}
 μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσιν. 11. κἀκεῖνοι ἀκού- ^{Lc 24, 10}
 σαντας ὅτι ζῆ καὶ ἰδαθή ὑπ' αὐτῆς, ἠπίστησαν. 12. Μετὰ δὲ ταῦτα ^{Lc 24, 13}
 δυοσιν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερῶθῃ ἐν ἑτέρῳ μορφῇ, πορευο-
 μένοις εἰς ἀγρόν. 13. κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· ^{[M] 28, 16}
 οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. 14. Ἐπιτερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ^{Lc 24, 42}
 ἐνδεκα ἐφανερῶθῃ, καὶ ἀνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρ- ^{et 25]}
 δίαν, ὅτι τοῖς θρασυμένοις αὐτὸν ἐγγεγραμμένον οὐκ ἐπίστευσαν. 15. καὶ ^{[M] 28, 19}
 εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγ- ^{Lc 24, 47}
 γέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. 16. ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεῖς σωθήσεται,
 ὁ δὲ ἀπίστησας κατακριθήσεται. 17. σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσι ταῦτα
 παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι, γλώσσαις
 λαλήσουσι καινῶς, 18. ὄψεις ἀροῦσι, κἀν θανάσιμόν τι πίωσιν οὐ
 μὴ αὐτοῦς βλάψαι, ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι καὶ καλῶς
 ἔξουσι. 19. ὁ μὲν οὖν κύριος μετὰ τὸ λαλήσαι αὐτοῖς ἀνελήφθη εἰς ^{Lc 24, 50}
 τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ· 20. ἐκεῖνοι δὲ ἐξελ- ^{Act 1, 9}
 θόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συναρκοῦντος καὶ τὸν λόγον
 βαβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημεῖων. (ε, non ε, add ἀμήν.)

* το κατα λουκαν αγιον (ε om) ευαγγελιον

I, 4. κ επιγνοισ 5. του βασιλεως | και η γυνη αυτου 6. ενωπιον
 τ. δε. 7. καθ. η αλις. ην

προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. ⁸ ἐγένετο δὲ ἐν τῷ 8
 ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐθημερίας αὐτοῦ ἐναντι τοῦ θεοῦ.
⁹ κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιάσαι εἰσελθὼν εἰς 9
 τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, ¹⁰ καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσ- 10
 ευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. ¹¹ ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγε- 11
 λος κυρίου ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.
¹² καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. 12
¹³ εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος· μὴ φοβοῦ, Ζαχαρίμ, διότι 13
 εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἴόν
 σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. ¹¹ καὶ ἔσται χαρὰ 14
 σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται.
¹⁵ ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκαρα οὐ μὴ 15
 πίη, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς
 αὐτοῦ, ¹⁶ καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον 16
 Mal 4, 5· τὸν θεὸν αὐτῶν. ¹⁷ καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν 17
 πνεύματι καὶ δυνάμει Ἰηλεῖα, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ
 τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν
 κατεσκευασμένον. ¹⁸ καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· κατὰ 18
 τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτερος καὶ ἡ γυνή μου προ-
 βεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. ¹⁹ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος 19
 εἶπεν αὐτῷ· ἐγὼ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
 καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σέ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα·
²⁰ καὶ ἰδοὺ ἔση σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας 20
 γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἴτινες
 πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. ²¹ καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδο- 21
 κῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ
 ναῷ. ²² ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν 22
 ὅτι ὄπτασιαν εὗρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς,
 καὶ διέμενεν κωφός. ²³ καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι 23
 τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ²⁴ μετὰ δὲ 24
 ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέ-
 κρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα ²⁵ ὅτι οὕτως μοι πεποιήκεν 25
 κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπειδὴν ἀφελεῖν ὄνειδος μου ἐν ἀνθρώποις.
 Mt 1, 18 ss· Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ 26
 τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ἣ ὄνομα Ναζαρέθ, ²⁷ πρὸς 27
 παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ φ' ὄνομα Ἰωσήφ, ἔξ οἴκου Δαυεὶδ,
 καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. ²⁸ καὶ εἰσελθὼν πρὸς 28
 αὐτὴν ὁ ἄγγελος εἶπεν· χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ.
²⁹ ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη; καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἶη ὁ 29

8. κεναντιον 10. του λαου ην 13. κιωανην 14. γεννησει 15. του κυριου 17. ηλιου 22. ηδυνατο 25. ο κυριος | το ονειδος 26. απο: υπο | κ* της ιουδαιας | ε (non sc) κ ναζαρετ 27. μεμνηστευμενην | εξ οικου: κ add και πατριασ | δαβιδ 28. ο αγγελος: post εισελθων | μετα σου: add εν λογηματη ου εν γυναιξιν 29. η δε ιδουσα διεταρ. επ. τω λογ. αυτου

30 ἀσπασμὸς οὗτος. ³⁰ καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, Μα-
31 ριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. ³¹ καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν ^{Es 7, 14}
γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. ^{Mt 1, 21.23}
32 ³² οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει
33 αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυεὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ³³ καὶ
βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασι- ^{Mtch 4,}
34 λείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. ³⁴ εἶπεν δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ^{Dan 7, 14}
35 ἄγγελον· πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; ³⁵ καὶ ἀπο-
κριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ,
καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοί· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον
36 κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. ³⁶ καὶ ἰδοὺ Ἑλισάβετ ἡ συγγενὶς σου καὶ
αὐτῇ συνειληφῦα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴ ἔκτος ἐστὶν
37 αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρα· ³⁷ ὅτι οὐκ ἀδυνατήσῃ παρὰ τοῦ θεοῦ
38 πᾶν ῥῆμα. ³⁸ εἶπεν δὲ Μαριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό
μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.
39 Ἀναστάσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη
40 εἰς τὴν ὄρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα, ⁴⁰ καὶ εἰσῆλθεν
41 εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἑλισάβετ. ⁴¹ καὶ
ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἑλισάβετ, ἐσκίρ-
τησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς. καὶ ἐπλήσθη πνεύματος
42 ἁγίου ἡ Ἑλισάβετ, ⁴² καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλη καὶ εἶπεν·
εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας
43 σου. ⁴³ καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου
44 πρὸς ἐμέ; ⁴⁴ ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς
τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ
45 μου. ⁴⁵ καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελειωσις τοῖς λελα-
λημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.
46 Καὶ εἶπεν Μαριάμ· μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον, ^{46 κα}
47 ⁴⁷ καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου, ^{1 Sam}
48 ⁴⁸ ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπεινώσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ^{2, 1.22}
49 ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, ⁴⁹ ὅτι ἐποίησέν μοι
50 μεγάλα ὁ δυνατός. καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ⁵⁰ καὶ τὸ ἔλεος
51 αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. ⁵¹ ἐποίησεν
κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρησεν ὑπερηφάνους διανοία
52 καρδίας αὐτῶν· ⁵² καθῆλθεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν
53 ταπεινούς, ⁵³ πεινῶντας ἐπέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτούντας
54 ἐξάπεστελεν κενούς. ⁵⁴ ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνη-
55 σθῆναι ἐλέους, ⁵⁵ καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ
Ἀβραάμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

31. συλληψῃ 32. δαβιδ 36. συγγενισ|κ συνειληψεν|γηρα 37. παρα
τω θεω 39. κ επορευετο 41. η ελιο. : post ηκουσεν | κ* σκοριε. εν
αγαλλιασει 42. κ ανεφωησεν|κραυγη : ε κ φωνη 43. προς με 49. μεγα-
λεια | ο δυνατος, και αγιον το ον. αυτου· (hac interpunctione) 50. κ εισ
γενεαν και γενεαν, ε εισ γενεας γενεων 51. κς διανοιας

Ἔμεινεν δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ ὡς μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν 56 εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ 57 ἐγέννησεν υἱόν. 58 καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐ- 58 τῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέ- 59 χαιρον αὐτῇ. 59 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἤλθον περι- 59 τεμαῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίας. 60 καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· οὐχί, 60 ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. 61 καὶ εἶπαν πρὸς αὐτήν ὅτι οὐδεὶς 61 ἐστὶν ἐκ τῆς συγγενείας σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. 62 ἐγένεον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θελοῖ καλεῖσθαι αὐτό. 62 63 καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· Ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄνομα 63 αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντες. 64 ἀνεφύχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ 64 παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. 65 καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικούντας αὐτοῦς, καὶ 65 ἐν ὅλῃ τῇ ὄρεινῃ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, 66 καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, 66 λέγοντες· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου καὶ 67 ἐπροφήτευσεν λέγων· 68 εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, 68 ὅτι ἐπεσκέψατο· καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, 69 καὶ 69 ἤγειρεν κέρασ σωτηρίας ἡμῖν ἐν οἴκῳ Δαυεὶδ παιδὸς αὐτοῦ, 70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος προ- 70 71 φητῶν αὐτοῦ, 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων 71 τῶν μισούντων ἡμᾶς, 72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν 72 Gen 22, 16 καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, 73 ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς 73 Ἀβραάμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν 74 ἀφόβως ἐκ χειρὸς 74 ἐχθρῶν ἰσθιέντας λατρεύειν αὐτῷ 75 ἐν δσιώτητι καὶ δικαιοσύνῃ 75 ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν. 76 καὶ σὺ δὲ παιδίον 76 προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυ- 76 ρίου ἐτοιμάσαι ὁδὸν αὐτοῦ, 77 τοῦ δοῦναι γνώσιν σωτηρίας τῷ 77 λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν 78 διὰ σπλάγγνα ἐλέους 78 θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους 79 ἐπι- 79 φᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατεν- 79 θῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

2, 40 Τὸ δὲ παιδίον ἠΰξανε καὶ ἐκραταιούτο πνεύματι, καὶ ἦν 80 ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδειξέως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραὴλ.

56. ὡσε 59. τῇ ογδοῇ ἡμερᾳ 61. εἶπον | ἐν τῇ συγγενείᾳ 62. αὐτο : αὐτον 65. κ ἐγενετ. δε | διελαλ. παντα τα (sic κ^a) : κ nil nisi δια τα 66. om γαρ 67. προσφητευσε 69. ἐν τῷ οἴκῳ | δαβιδ | τον παιδος 70. των αγι. των απ 74. των εχθρων ημων 75. τ. ημε. τῆς ζωῆς τ.μ. 76. και σὺ εἰνε δε | πρ. προσωπου : κ ἐνωπιον 78. κ* ἐπισκαψεται

II.

Occasione census Iesus Bethlehemi nascitur. Angeli et pastores. Circumcisio. Infans sistitur deo. Symeon et Anna. Puer in templo.

- 1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Act 5, 27
 Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.
 2 ² αὕτη ἀπογραφὴ ἐγένετο πρώτη ἡγεμονεύοντος τῆς Κυρίας Κυ-
 ρηνίου. ³ καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς
 4 τὴν ἰαντοῦ πόλιν. ⁴ ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ
 πόλεως Ναζαρεθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυεὶδ ἧτις καλεῖται
 5 Βηθλεὲμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυεὶδ, ⁵ ἀπο-
 γράφασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὖσῃ ἐγκύφ.
 6 ⁶ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ Mt 1, 25
ct 2, 1
 7 τεκεῖν αὐτήν, ⁷ καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ
 ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλιεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν
 αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.
 8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρῃ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ
 9 φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποιμνὴν αὐτῶν. ⁹ καὶ
 ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐ-
 10 τοὺς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. ¹⁰ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος·
 μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἧτις
 11 ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ¹¹ ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς ἔστιν
 12 Χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυεὶδ. ¹² καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον,
 13 εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον ἐν φάτνῃ. ¹³ καὶ εἰσαίψουσα
 ἐγένετο σὺν τῷ ἄγγελῳ πλήθος στρατιᾶς οὐρανόυ αἰνούτων
 14 τὸν θεὸν καὶ λεγόντων· ¹⁴ δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς
 15 εἰρήνῃ ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας. ¹⁵ Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ’
 αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, οἱ ποιμένες ἐλάλουν πρὸς
 ἀλλήλους· διελθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο
 16 τὸ γεγονός ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. ¹⁶ καὶ ἦλθαν σπεύσαντες,
 καὶ ἀνεῦραν τὴν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ βρέφος
 17 κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· ¹⁷ ἰδόντες δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος
 18 τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. ¹⁸ καὶ πάντες
 οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων
 19 πρὸς αὐτούς· ¹⁹ ἡ δὲ Μαρία πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα
 20 συνβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. ²⁰ καὶ ὑπέστραψαν οἱ ποιμένες,
 δοξάζοντες καὶ αἰνούντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ
 ἴδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

II, 1. κ* αγουστου 2. αυτη απογρ. | πρωτη γενν. 3. κ* κ. επορ. εκαστος απογρ. εἰς τὴν αυτων πολ. | αυτου : ιδιαν 4. ε (non εο) ναζαρεθ | κ* εἰς τὴν πολιν | δαβιδ 5. κ* απογραφασθαι | μεμνηστευμενη αυτω γυναικι 7. εν τη φατνη 9. και ιδου αγγελ. | κυριου sec : κ* θεου | κ* επελαμψεν αυτοις 10. εσται : κ* εστιν 11. δαβιδ 12. εσπαργ. κειμενον εν τη φατνη 14. ευδοκια 15. οι (ita κ*, κ* om) ποιμενες : πραεσ και οι ανθρωποι | ελαλ. : ειπον 16. ε κ ηλθον | ε κ* ανευρον 17. διεγνωρισαν 19. μαριαμ | συμβαλλ. 20. επιστραψαν | ειδον

Lev 12, 3 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν, 21 καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτόν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

Lev 12, 4 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαιρισμοῦ αὐτῶν, 22 κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτόν εἰς Ἱερουσόλυμα παρα-

Ex 13, 2 στήσαι τῷ κυρίῳ, 23 καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν 23 ἄρσεν διανοίγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, 24 καὶ τοῦ 24

Lev 12, 8 δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζεύγος τρυγόνων ἢ δύο νοσσοῦς περιστερῶν.

Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἱερουσαλὴμ, ᾧ ὄνομα Κυμῶν, 25 καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν· 26 καὶ ἦν 26 αὐτῷ κεκηρατισμένος ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἂν ἴδῃ τὸν Χριστὸν κυρίου. 27 καὶ ἦλθεν ἐν τῷ 27 πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γοτειῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοῦς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, 28 καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν 28 τὸν θεόν καὶ εἶπεν· 29 νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου, δέσποτα, 29 κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, 30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ 30 σωτήριόν σου, 31 ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, 31 32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ. 33 καὶ 32 33 ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλοῦμένοις περὶ αὐτοῦ. 34 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Κυμῶν καὶ εἶπεν 34 πρὸς Μαριάμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτωσίῃ καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον. 35 καὶ σοῦ δὲ ἀντήσ τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπως 35 ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διάλογισμοί. 36 Καὶ ἦν 36 Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸς ἑπτα ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, 37 καὶ αὕτη χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοῆ- 37 κοντα τεσσαράων, ἣ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστείαις καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. 38 καὶ αὕτη τῇ ᾧραι ἐπιστάσα 38 ἀνθρωπολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν Ἱερουσαλὴμ.

Mt 2, 22· Καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ἐπέστρεψαν 39 1, 80 εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἐναντῶν Ναζαρέθ. 40 τὸ δὲ παιδίον 40

21. αυτον : το παιδιον | κληθεν : κ* λεχθεν | συλλημφθ. 22. αυτων : ε^c αυτησ | μωσαιοσ 23. κ* διανοιγων 24. εν νομω | νοσσοουσ 25. ην ανθρωποσ | κ* ω ονομα αυτου | κ* ευσεβησ | αγιον ην 26. πριν η αν : κ εωσ αν, ε πριν η 28. κ* και αυτοσ δε | ειο τασ αγκ. αυτου 33. και ην ιωσηφ και η μητηρ αυτου 34. κ ηυλογ. 35. διαλογισμοι : κ* add πονηροι 36. ετη μετ. ανδρ. επτα 37. και αυτη | εωσ : ωσ | ογδοηκ. : κ* εβδομηκ. | κ* εκ του ιερου 38. και αυτη αυτη τῇ | θωσ : κυριω | εν ιερουσαλημ 39. κ* ετελεσεν | απαντα | τα κατα | κ* επεστρεψεν, ε επεστρεψαν | κ* οση την | ειο την πολιν αυτων | ε (non ε^c) κ ναζαρετ

ἤρξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

- 41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ ἔτος εἰς Ἱερουσαλήμ
 42 τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. ⁴³ καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόν-
 43 των αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, ⁴⁵ καὶ τελειοσάντων τὰς
 ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν
 44 Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ. ⁴⁴ νομίσαντες δὲ
 αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνουσίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτησον
 45 αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς, ⁴⁵ καὶ μὴ εὐρόντες
 46 ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ ἀναζητοῦντες αὐτόν. ⁴⁶ καὶ ἐγένετο
 μετὰ ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ
 τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτοῦ·
 47 ⁴⁷ ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ
 48 ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. ⁴⁸ καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ
 εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν
 49 οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου καὶ γὰρ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε. ⁴⁹ καὶ
 εἶπεν πρὸς αὐτοῦ· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς
 50 τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναι με; ⁵⁰ καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα
 51 ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. ⁵¹ καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Να-
 ζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει
 52 πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. ⁵² καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν
 ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῶ καὶ ἀνθρώποις.

III.

Iohannes baptista in deserto. Herodes. Iesu immersio et genealogia.

- 1 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαίδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσα-
 ρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πειλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετρα-
 αρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ
 αὐτοῦ τετρααρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας,
 2 καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετρααρχοῦντος, ² ἐπὶ ἀρχιερέως ^{Mt 2, 1 ss}
 Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου ^{Mt 1, 1 ss}
 3 υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ³ καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περιήγορον τοῦ Ἰορ-
 4 δάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφρασιν ἀμαρτιῶν, ⁴ ὡς ^{Lc 40, 3-5}
 γεγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἠσαίου τοῦ προφήτου· φωνὴ βοῶντος
 ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς

40. εκραταιουτο: add πνευματι | κς σοφια 41. ετος: κ εθος 42. ανα-
 βαινοντ. (κ και αν.) αυτ.: αναβαντων αυτ. εισ ιεροσολυμα 43. κ* om
 ιησουσ | ουκ γνωωση και η μητηρ αυτου 44. αυτον εν τη συνουδια
 εναι | και (ε add εν) τοις γνωστ.: κ* om 45. ευροντες: add αυτον |
 ε κ* ζητουντες 46. μεθ ημ. 48. κ. προσ αυτ. η μητ. αυτ. ειπεν | κ*
 ζητουμεν 49. κ* ζητειτε 51. ε (non ε) κ ναζαρετ | ρηματα: add ταυτα
 52. κ* ο ιησουσ | εν τη: om | παρα θεω: κ θεου (sed pergitt κ. ανθρωπιω)

III, 1. ε κ πιλατου | κ* om τ. ιουδ. | τετραρχουντ. | ιτουρ. usque
 λυσαν. rescripit κ^a | κ^a τετραρχουντ. 2. επ αρχιερων | τον του ζαχαρ.
 4. προφητου: add λεγοντος

τρέψουσ αὐτοῦ· ⁵ πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ ⁵
 βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείας καὶ αἱ
 τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας, ⁶ καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον ⁶
⁷⁻⁹ τοῦ θεοῦ. ⁷ Ἐλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ⁷
^{Mc 3, 7-10} ὑπ' αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς
 μελλούσης ὀργῆς; ⁸ ποιήσατε οὖν καρπὸν ἀξίον τῆς μετανοίας, ⁸
 καὶ μὴ ἀρῆξθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ·
 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγείρει
 τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ⁹ ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν ⁹
 δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκ-
 κόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ¹⁰ Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι ¹⁰
 λέγοντες· τί οὖν ποιήσωμεν; ¹¹ ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὁ ¹¹
 ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα
 ὁμοίως ποιεῖτω. ¹² ἤλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν ¹²
 πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; ¹³ ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ¹³
 μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. ¹⁴ ἐπηρώ- ¹⁴
 των δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες· τί ποιήσωμεν καὶ
 ἡμεῖς; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδένα διασεισῆτε, μηδένα σκκο-
¹⁵ ^{Io 1, 15} φαντήσητε, καὶ ἀρκείσθε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν. ¹⁵ Προσοδοκῶντος ¹⁵
 δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν
¹⁶ ^{Mc 4, 11} ^{Mc 1, 16} περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἶη ὁ Χριστός, ¹⁶ ἀπεκρίνατο ¹⁶
 λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης· ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται
 δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς λῦσαι τὸν ἰμάτιον τῶν
 ὑποδημάτων αὐτοῦ, αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ
 πυρὶ· ¹⁷ ὃ τὸ πῦρον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ διακαθαῖραι τὴν ἄλωνα ¹⁷
 αὐτοῦ καὶ συναγαγεῖν τὸν σίτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ
 ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστω.

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν· ¹⁸

¹⁹ ^{Mc 1, 19} ^{Mc 6, 17} ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετραάρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρω- ¹⁹
^{Mc 4, 12} ^{Mc 1, 14} διάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν
 ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, ²⁰ προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, ²⁰
 κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν φυλακῇ.

²¹ ^{Mc 3, 13} ^{Mc 1, 9} ^{Io 1, 22} Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ Ἰησοῦ ²¹
 βαπτισθέντος καὶ προσενοχόμενον ἀνεφθῆναι τὸν οὐρανόν, ²² καὶ ²²
^{9, 35} καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῶς εἶδει ὡς περιστερὰν
 ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι· σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ
 ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

5. ε κ εις ευθειαν 10. ποιησωμεν 11. λεγει 12. ειπον | ποιησωμεν
 13. κ* om ειπ. πρ. αυτουσ 14. και ημεισ τι ποιησωμεν | μηδε σκκοφ.
 15. κ* καρδ. αυτων 16. απκριν. ο ιωανν. απαισ λεγων | αυτουσ : κ*
 om 17. και διακαθαριει | συναξει | κ* κατασβεισ 19. τετραρχησ | τ.
 αδελφ. αυτου : praem φιλιππου | κ* παντ. των πονηρων ων εποι. ο
 ηρωδ. 20. και κατεκλεισε | εν τη φυλακη 21. κ παντα 22. ωσει
 περιστ. | γενεσθαι : add λεγουσαν | ηυδοκησα

23 Καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ὧν ^{33 30}
 24 υἱὸς, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλεὶ ²⁴ τοῦ Μαθθαῦ τοῦ Λευαὶ ^{33 30}
 25 τοῦ Μελχι τοῦ Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσήφ ²⁵ τοῦ Ματθαίου τοῦ Ἀμῶς
 26 τοῦ Ναοῦμ τοῦ Ἑσλαὶ τοῦ Ναγγαὶ ²⁶ τοῦ Μαῦθ τοῦ Ματθαίου
 27 τοῦ Σεμειν τοῦ Ἰωσήφ τοῦ Ἰωδὰ ²⁷ τοῦ Ἰωανᾶν τοῦ Ῥησὰ τοῦ
 28 Ζοροβάβελ τοῦ Καλαθιῆλ τοῦ Νηρεὶ ²⁸ τοῦ Μελχι τοῦ Ἀδδαὶ ^{1 Chr 3, 17}
 29 τοῦ Κωσάμ τοῦ Ἐλμαδάμ τοῦ Ἡρ ²⁹ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ἐλιεζρ ^{1 Chr 3, 2}
 30 τοῦ Ἰωρεὶμ τοῦ Μαθθαῦ τοῦ Λευαὶ ³⁰ τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα
 31 τοῦ Ἰωσήφ τοῦ Ἰωνάμ τοῦ Ἐλιακεὶμ ³¹ τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννά
 32 τοῦ Ματθαῦ τοῦ Ναθαῦμ τοῦ Δανειδ ³² τοῦ Ἰεσοαὶ τοῦ Ἰωβηδ ^{2 Sam 5, 14}
 33 τοῦ Βοὸς τοῦ Καλὰ τοῦ Νακασῶν ³³ τοῦ Ἀμιναδάβ τοῦ Ἀδμειν ^{1 Chr 2, 18-22}
 34 τοῦ Ἀρνεὶ τοῦ Ἑσρώμ τοῦ Φάρες τοῦ Ἰούδα ³⁴ τοῦ Ἰακῶβ τοῦ
 35 Ἰσαὰκ τοῦ Ἀβραάμ τοῦ Θάρα τοῦ Ναχώρ ³⁵ τοῦ Σεροῦχ τοῦ
 36 Ῥαγαῦ τοῦ Φαλέκ τοῦ Ἐβερ τοῦ Καλὰ ³⁶ τοῦ Καϊνὰμ τοῦ Ἀρ ³⁶⁻³⁸
 37 φαξὰδ τοῦ Σῆμ τοῦ Νῶε τοῦ Λάμεχ ³⁷ τοῦ Μαθουσαλά τοῦ
 38 Ἐνώχ τοῦ Ἰάρετ τοῦ Μελελεηλ τοῦ Καϊνὰμ ³⁸ τοῦ Ἐνώσ τοῦ
 Σῆθ τοῦ Ἀδάμ τοῦ θεοῦ.

IV.

Temptatio. Iesus Nazarethi vitae periculum subit. Sanantur Capharnaumi daemoniacus, socrus Petri, alii. Discedit docturus per Galilaeam.

1 Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ ¹⁻¹³
 2 Ἰορδάνου, καὶ ἦγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ ² ἡμέρας τεσ- ^{Mc 1, 12}
 σεράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν
 οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεῖσῶν αὐτῶν ἐπεὶ
 3 νασεν. ³ εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπέ τῷ
 4 λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. ⁴ καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ ^{Deu 8, 3}
 Ἰησοῦς· γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος.
 5 ⁵ καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν εἰδείξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς
 6 οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου. ⁶ καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· σοὶ
 7 ἔμωι παραδέδοται καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν· ⁷ σὺ οὖν ἐὰν
 8 προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πάντα. ⁸ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ^{Deu 6, 13}

23. ο ἰησουσ | ωσει ετων τριακ. αρχομενος, ων ωσ ἐνομιζ. υιοσ | ἡλι
 24. ματθατ | λευι | μελχι | ιαννα 25. εσλα 26. σεμει | ιωσηφ | ιουδα
 27. κ* ιωναν, ε ιωναννα | νηρι 28. μελχι | αδδα | κ* κωσα | ελμωδαμ
 29. ιωσηφ | κ* ελιαεζρ | κ ιωριμ | κ* μαθθθααθ, ε ματθατ | λευι 30. ιωναν
 31. μεννα : μαϊναν | ναθαν | δαβιδ 32. κ* ιωβηλ, ε ωβηδ | βοοσ : κ*
 βαλλσ, ε βοοζ | σαλα : σαλμων 33. αμιναδαβ : κ* αδαμ | τ. αδμειν
 (κ -μιν) τ. αρνει : του αρημ | ε* εσρων 34. κ* ισακ 35. σερουχ
 36. καϊναν 37. ιαρδ | μαλελεηλ | καϊναν

IV, 1. πνευμ. αγι. πληρ. | ειο την ερημον 2. τεσσαρακοντα | συν-
 τελ. αυτων : add υστερον 3. και ειπεν αυτω 4. απεκρ. ιησουσ πρσ
 αυτ. λεγων | ο ανθρωπος : add αλλ επι παντι ρηματι θεου 5. αναγαγ.
 αυτον : add ο διαβολοσ ειο οροσ νηηλον 6. κ πασαν | κ* δωσω
 7. ε ενωπ. μου, κ μοι ενωπ. μου | πασα : παντα 8. κ. αποκρ. αυτω

Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· γέγραπται· προσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου
καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. ⁹ ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ ⁹
καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερόγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς
¹⁰ εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· ¹⁰ γέγραπται γάρ *οὗτι* 10
τοῖς ἄγγελοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε, ¹¹ καὶ ¹¹
οὗτι ἐπὶ χειρῶν ἀρούσιν σε, μήποτε προσκύνῃς πρὸς λίθον τὸν
^{Deu 6, 16} πόδα σου. ¹² καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς *οὗτι εἰρηται·* 12
οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. ¹³ καὶ συντελέσας πάντα 13
πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς 14
¹⁴ τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλησ τῆσ περιχώρου περὶ
^{Mt 4, 13.24} αὐτοῦ. ^{Mc 1, 14} ¹⁵ καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ αὐτῶν, δοξα- 15
ζόμενος ὑπὸ πάντων.

Καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρά, οὗ ἦν ἀνατεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθεν 16
¹⁶ κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συνα-
^{Mt 13, 54} γωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. ¹⁷ καὶ ἐπαδόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ 17
^{Mc 6, 1.54} προφήτου Ἡσαίου, καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον εὗρεν τόπον οὗ ἦν
^{Es 61, 1} γεγραμμένον· ¹⁸ πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἶνεκεν ἔχρισέν με 18
εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖσ, ἀπέσταλκέν με ¹⁹ κηρῦξαι αἰχμαλώτοισ 19
ἄφροσιν καὶ τυφλοῖσ ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν
ἀφῆσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. ²⁰ καὶ πτύξας τὸ βιβλίον 20
ἀποδοὺσ τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ
συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. ²¹ ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐ- 21
τοὺσ *οὗτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖσ ὡσίν ὑμῶν.*
²² καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖσ λόγοισ 22
τῆσ χάριτος τοῖσ ἐκπορευομένοισ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ
ἔλεγον· οὐχὶ υἱὸς ἐστὶν Ἰωσήφ οὗτος; ²³ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοῦσ 23
πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρὲ, θεράπευσον
σεαυτὸν· ὅσα ἠκούσαμεν γινόμενα εἰς τὴν Καφαρναοὺμ, ποιήσον
^{Io 4, 44} καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. ²⁴ εἶπεν δὲ ἁμὴν λέγω ὑμῖν *οὗτι* 24
οὐδεὶσ προφήτης δεκτός ἐστὶν ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ. ²⁵ ἐπ' ἀλη- 25

¹ Reg 17, 1
¹ Iac 5, 17
¹ Reg 17, 9
² Reg 5, 14
θείας δὲ λέγω ὑμῖν *οὗτι* πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖσ ἡμέραισ Ἡλείου
ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας
ἔξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ²⁶ καὶ πρὸς οὐδε- 26
μῖαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλείας εἰ μὴ εἰς Cάραπτα τῆσ Cιδωνίας
πρὸς γυναῖκα χῆραν. ²⁷ καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ 27

ειπεν ο ιησους· υπαγε οπισω μου σατανα· γεγραπται γαρ | κ κυρ.
τ. θε. σου προσκυν. 9. και ηγαγεν αυτον | εστησεν : add αυτον |
ο υιος 10. κ* om γαρ 12. κ* om οτι 14. περιχωρου : κ χωρας
16. εισ την ναζαρετ (σ* -ρεθ) | τεθραμμενος 17. βιβλ. ησαϊ. του προ-
φητ. | τον τοπον 18. ενεκεν | ευαγγελισοθαι | απιστ. με : add ιασοσθαι
τους συντατριμμενους την καρδιαν 20. παντων εν τ. συνα. οι οφθαλμ.
ησαν 22. ουχ ουτος εστιν ο υιος ιωσηφ 23. εν τη καφαρναουμ
24. πατρ. αυτου 25. om οτι | ηλιου 26. ηλιασ | της σιδωνος 27. εν
τω ισρα. post προφη. ρον

ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ
28 μὴ Ναϊμᾶν ὁ Κύρος. ²⁸ καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ
29 συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, ²⁹ καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν
ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὄφρουσ τοῦ ὄρουσ ἐφ'
30 οὗ ἡ πόλις ὠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν. ³⁰ αὐ-
τὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσον αὐτῶν ἐπορεύετο.

31 Καὶ κατῆλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ³¹ ²³⁻²⁷
32 ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν. ³² καὶ ἐξέπλήσσοντο ἐπὶ
τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.

33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ³³⁻³⁷
34 ἀκαθάarton, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ. ³⁴ εἶα, τί ἡμῖν καὶ σοί,
Ἰησοῦ Ναζαρηεῖ; ἤλθεσ ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος

35 τοῦ θεοῦ. ³⁵ καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· φημώθητι καὶ
ἐξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ᾄψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον
36 ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. ³⁶ καὶ ἐγένετο θάμβος

ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· τίς ὁ λόγος
οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάartois
37 πνεύμασιν καὶ ἐξέρχονται; ³⁷ καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ
εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

38 Ἀναστὰς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ³⁸
39 τῆς Σίμωνος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχόμενῃ πυρετῷ με- ³⁸⁻³⁹
39 γάλῳ, καὶ ἤρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. ³⁹ καὶ ἐπιστάς ἐπάνω

αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν· παραχοῆμα δὲ
ἀναστὰσα διηκόνει αὐτοῖς.

40 Δύοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενούντας νόσοις ⁴⁰
ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν ⁴⁰⁻⁴⁴
41 τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευεν αὐτούς. ⁴¹ ἐξήρχοντο δὲ καὶ
δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν
Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

42 Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, ⁴²⁻⁴⁴
καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτησαν αὐτόν· καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατε- ⁴²⁻⁴⁴
43 χον αὐτόν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. ⁴³ ὁ δὲ εἶπεν πρὸς
αὐτοὺς ὅτι καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν εὐαγγελισασθαί με δεῖ τὴν

44 βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τούτου ἀπεστάλην. ⁴⁴ καὶ ἦν κηρύσσων
εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς Γαλιλαίας.

27. ελισαιου | νεεμαν 29. εως της οφρουσ | αυτων οικοδομητο | ωστε :
εισ το 31. καφαρναουμ 33. φων. μεγαλη : add λεγων 35. εξελθε
εξ 38. απο : εκ | η πενθερα δε 39. αφηκ. αυτην : κ add ο πυρετος
40. τας χειρ. επιθεισ, κ επιθεισ τ. χ. | ε κ εθεραπευσεν 41. εξηρ-
χετο | ε κ κραζοντα | ει ο χριστος ο υι. τ. θε. 42. κ* ομ τοπον |
εζητον 43. τ. βασιλειαν (κ*) : κ* το ευαγγελιον | εισ τουτο απεσταλμαι
44. εν ταισ συναγωγαισ | κ ιουδαιισ προ γαλιλ.

V.

Piscatus Petri. Leprosus. Paralyticus per tectum illatus; blasphemiae criminatio. Levi eiusque convivium. Discipuli non ieiunantes.

- 1-11
 (Mt 4,
 18-22
 Mc 1,
 16-20)
- Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ ἀκούειν 1
 τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἰστώσ παρα τὴν λίμνην Γεν- 2
 ησαρετ, ² καὶ ἶδεν δύο πλοῖαρια ἰστώτα παρα τὴν λίμνην· οἱ 2
 δὲ ἀλειοὶ ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντες ἐπλυναν τὰ δίκτυα. ³ Ἐμβὰς δὲ 3
 εἰς ἐν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς
 ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσας δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐδίδασκεν τοὺς 4
 ὄχλους. ⁴ ὡς δὲ ἐπανάστατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμονα· ἐπαν- 4
 ἀγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.
⁵ καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· ἐπιστάτα, δι' ὅλησ νυκτὸς κοπιᾷ 5
 σαυτες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὰ δίκτυα.
⁶ καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλήθος ἰχθύων πολὺ· διερχόσ- 6
 10 21, 6 στες δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν. ⁷ καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις ἐν τῷ 7
 ἔτερω πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθαν, καὶ
 ἔπλησαν ἀμφοτέρα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. ⁸ Ἰδὼν δὲ 8
 Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασις Ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε
 ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀγὴρ ἁμαρτωλὸς εἰμι, κύριε. ⁹ θάμβος γὰρ πε- 9
 ρύσχευ αὐτὸν καὶ πάντα τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρα τῶν ἰχθύων
 ἢ συνέλαβον, ¹⁰ ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς Ζεβε- 10
 δαίου, οἱ ἦσαν κοιωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμονα
 ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀθρώπουσ ἐση ζωγρῶν.
¹¹ καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες πάντα ἦκο- 11
 λούθησαν αὐτῷ.
- 12-16
 Mt 8, 2-4
 Mc 1,
 40-45
- Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ 12
 ἀγὴρ πλήρης λέπρασ· ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον
 ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων· κύριε, εἰάν θέλῃσ, δύνασαί με καθαρίσαι. 13
¹³ καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ εἰπὼν· θέλω, καθαρίσθητι. 13
 καὶ εὐθέωσ ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. ¹⁴ καὶ αὐτὸς παρήγγ- 14
 γειλεν αὐτῷ μηδεὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ,
 καὶ προσέεργκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼσ προσέταξεν
 Lev 14, 2 Μωϋσῆσ, εἰσ μαρτύριον αὐτοῖσ. ¹⁵ διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος 15
 περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι

V, 1. τ. οχλ. επικεισθ. αυτω : κ* συναχθηναι τ. οχλ. | και ακου. :
 του ακου. | κ* om λιμνην 2. ε κ ειδη (-θεν) | ε κ πλοια | κ* om δυο | αλεισι |
 απ (κ* om) αυτων : post αποβαντ. | απεπλυναν 3. του σιμωνος | και
 καθισ. εδιδασκ. εκ του πλοιου 5. ο σιμων (κ* σιμ. post ειπ.) | ειπεν
 αυτω | ολη της | το δικτυον 6. ιχθυ. πληθ. πολυ | κ διαρρησσετε, ε
 διαρρηγγντο | το δικτυον 7. τοισ μετοχ. τοισ | κ* συλλαμβανεσθαι |
 ηλθον | κ* αμφοτεροι 8. του ιησου | κ* om κυριε 9. αυτον : κ* αυτους
 10. κ ιακωβος και ιωαννης οι υιοι 11. απαντα 12. και ιδων 13. ειπων :
 κ λεγων 14. κ* om δειξον σεαντ. τ. ιερ. και | μωυση 15. περι αυτ.
 (κ*) : κ* om περι | θεραπ. υπ αυτου

16 ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· ¹⁶ αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων, καὶ ἦσαν καθημενοὶ Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἱ ἦσαν ἐλλην- ¹⁷⁻²⁶
^{Mt 9, 1-8}
^{Mc 2, 1-12}
 θότες ἐκ πάσης κόμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερου-
 18 σαλήμ· καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν. ¹⁸ καὶ ἰδοὺ
 ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνῃς ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ
 19 εἰζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ. ¹⁹ καὶ μὴ
 εὗροντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες
 ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθήκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ
 20 εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. ²⁰ καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν
 21 εἶπεν· ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. ²¹ καὶ ἤρξαντο
 διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες· τί ἐστίν
 οὗτος ὃς δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖναι εἰ
 22 μὴ ὁ μόνος ὁ θεός; ²² ἐπιγινούς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς
 αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς
 23 καρδίαις ὑμῶν; ²³ τί ἐστὶν ἐνκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί σοι αἱ
 24 ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ περιπάτει; ²⁴ ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι
 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφεῖναι ἁμαρτίας,
 εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ· σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἄρασ τὸ κλινιδίον
 25 σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. ²⁵ καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς
 ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
 26 αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν. ²⁶ καὶ ἰκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ
 ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντες ὅτι εἶδομεν
 παράδοξα σήμερον.

27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι ²⁷⁻³²
 Λευεὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀκολούθει ^{Mt 9, 9-13}
^{Mc 2, 13-17}
 28 29 μοι. ²⁸ καὶ καταλιπὼν πάντα ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ. ²⁹ καὶ
 ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λευεὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν
 ὄχλος πολὺς τελωνῶν καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακειμένοι.
 30 ³⁰ καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς
 τοὺς μαθητάς αὐτοῦ λέγοντες· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ
 31 ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; ³¹ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
 πρὸς αὐτούς· οὐ χρειάν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ
 32 κακῶς ἔχοντες· ³² οὐκ ἐλήλυθα καλεῖσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτω-
 λούς εἰς μετάνοιαν.

17. οἱ ἦσαν (κα) : κ* om οἱ | αὐτον : αυτοου 18. κ ανθρωπον επι κλιν. βεβλημενον οσ 19. δια ποιασ 20. ειπεν : add αυτω | κ σου αι αμαρ-
 τιασ 21. ε κ αφιεναι αμαρτιασ 23. κ σου αι αμαρτιασ | εγειραι 24. εξουσ.
 εχει : ε κ post οτι | κ τω παραλυτικω | εγειραι | κ και αρων posteaque και
 πορευου 25. κ ενωπ. αυτου | εφ ω 27. λευιν 28. ε απατητα, κ* παν-
 τασ | ε κ ηκολουθησεν 29. ο λευισ | κ om αυτω | κ εν τω οικω | τελωνων
 πολυνο | κ* om και αλλων 30. αυτων : κ om | οι γραμματ. αυτων και οι
 φαρισ. | om των ante τελω. 31. ε κ αλλ οι 32. αμαρταλουσ (κα) : κ*
 ασβεισ

33-35
Mt 9, 14 s
Mc 2,
18-20

Οἱ δὲ ἔλεγον πρὸς αὐτόν· οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν 33
πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ
δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν. 34 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς· 34
μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐ-
τῶν ἐστί, ποιῆσαι νηστεύσαι; 35 ἔλευσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν 35
ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς
ἡμέραις. 36 Ἐλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς ὅτι οὐδεὶς 36
ἐπίβλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον πα-
λαιῶν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμ-
φωρήσει τὸ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. 37 καὶ οὐδεὶς βάλλει 37
οἶνον νέον εἰς ἀσκὸν παλαιού· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνος ὁ νέος
τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται·
38 ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκούς καινοὺς βλητέον. 39 καὶ οὐδεὶς 38 39
πιῶν παλαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ· ὁ παλαιὸς χρηστός ἐστιν.

VI.

Discipuli sabbato spicas evellunt. Sicca manus sabbato sanatur. Aposto-
lorum XII electio. Oratio ad populos.

1-5
Mc 2,
23-28
Mt 12, 1-8

Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορευέσθαι αὐτὸν 1
διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχνας καὶ
ἤσθιον ψάροντες ταῖς χερσίν. 2 τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον· 2
τί ποιῶτε ὃ οὐκ ἐξεστὶν ποιῆν τοῖς σάββασι; 3 καὶ ἀποκριθεὶς 3
18 Sam 21, 6 ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς εἶπεν· οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν
Δαυεὶδ, ὅποτε ἐπειάσεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; 4 ὡς 4
εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως
ἔλαβεν καὶ ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἐξε-
στιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνον τοὺς ἱερεῖς; 5 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι 5
κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

6-11
Mc 2, 1-6
Mt 12,
9-14

Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συνα- 6
γωγὴν καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ 6
δεξιὰ ἦν ξηρά· 7 παρετηροῦντο δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι 7
εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὐρωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ.
8 αὐτὸς δὲ ᾗδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ 8

33. ε κ ειπον | ε κ* διατι οι μαθητ. 34. om ιησουσ | κ* μη δυνανται οι υιοι | κ* om ποιησαι | ε κ* νηστευειν 35. κ om και | κ και τοτε | κ* verba εν και. τ. ημερ. ad seqq trahit 36. κ* om δε και | κ* πρ. αυτ. παραβ. | om απο | om σχισασ | κ* om και ante το καιν. | σχιζει et συμφωνει | ε om το ante επιβλ. 37. ε ο νεος οινος, κ om ο νεος 38. βλητεον (κ*) : κ* βαλλουσιν. Praeterea ε add και αμφοτεροι συντηρουνται 39. εν θυρωσ θελει | χρηστοτεροσ

VI, 1. κ om δευτεροπρωτω | δια των σπορ. | κ om τουσ 2. ειπον : add αυτοισ | εν τω σαββ. 3. πρσ αυτ. ειπεν ο ιησουσ | δαβιδ | οποτε : κ οτε | κ om οντεσ 4. ωσ : κ* πως | ελαβ. και : κ om 5. οτι : κ* om | κ εστιν του σαββατ. ο υι. τ. ανθρ. 6. εγεν. δε και | και ανθρωπ. 7. ε κ παρετηρον | παρστ. δε : ε κ add αυτον | θεραπευσει | ευρ. κατηγοριαν αυτου 8. και ειπε τω ανθρωπω

- ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε καὶ στήθι εἰς τὸ μέσον. καὶ
 9 ἀναστὰς ἔστη. ⁹ εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς· ἐπερωτῶ ὑμᾶς
 εἰ ἔξεσιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν
 10 σῶσαι ἢ ἀπολέσαι. ¹⁰ καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτούς εἶπεν
 αὐτῷ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίησεν, καὶ ἀπεκατεστάθη
 11 ἡ χεὶρ αὐτοῦ. ¹¹ αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διαλάλουν
 πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.
 12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ ¹² Mc 3, 13-15
 ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ
 13 θεοῦ. ¹³ καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς
 αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους
 14 ὠνόμασεν, ¹⁴ Mc 3, 14-16 ¹⁶⁻¹⁹ Mc 3, 16-19 ¹⁷⁻¹⁹ Mc 3, 17-19 ¹⁷⁻¹⁹ Mc 3, 17-19
 Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν
 ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ Φίλιππον καὶ
 15 Βαρθολομαῖον ¹⁵ καὶ Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον Ἀλ-
 16 φαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτὴν, ¹⁶ καὶ Ἰούδαν Ἰα-
 17 κόβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς ἐγένετο προδότης, ¹⁷ καὶ κατα-
 βάς μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος πολλὸς μαθητῶν
 αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολλὸν τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ
 Ἰερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἱ ἦλθον
 18 ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, ¹⁸ καὶ οἱ
 19 ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο. ¹⁹ καὶ
 πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτουν ἄπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ
 ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντα.
 20 Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς ²⁰ Mc 5, 2-6
 αὐτοῦ ἔλεγεν· μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία
 21 τοῦ θεοῦ. ²¹ μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε.
 22 μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε. ²² μακάριοί ἐστε ὅταν ²²⁻²⁶ Mc 5, 11-6
 μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ
 ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς ποτηρὸν ἐνεκα τοῦ
 23 υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ²³ χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σικριτήσατε·
 ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολλὸς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ
 24 γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. ²⁴ Πλὴν οὐαὶ
 25 ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. ²⁵ οὐαὶ
 ὑμῖν οἱ ἐμπελησμένοι νῦν, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ οἱ γελῶντες νῦν,

8. κ την ξηραν | χειρα | ο δε αναστας 9. ειπεν ουν | επερωτησω | υμας
 τι· εξεστ. τοις σαββασιν 10. αυτω : ε κ τω ανθρωπω | ε ποιησεν
 ουτωσ, κ εξετεινεν | ε αποκατεσταθη, κ* απκατεστη | η χειρ αυτου : add
 υγιησ ωσ η αλλη 11. ε ποιησιαν, κ ποιησιεν 12. εξελθειν αυτον :
 εξηλθεν | κ* επι τη πρ. 14. om και ante ιακω. et ante φιλιππ. | κ* om
 και βαρθ. 15. om και prim | ματθαιον | om και ante ιακω. | τον του
 αλφαιου 16. om και prim | ισκαριωτην | οσ και εγε. 17. om πολυσ |
 κ* om του λαου | ιερουσαλημ : κ* add και πειραιασ 18. οχλουμενοι |
 απο : υπο | και εθεραπ. 19. εξητει 21. κ* χορτασθησονται 23. χαι-
 ρετε | ε κ κατα ταυτα (ε ταυτ.) 25. om νυν pri | ουαι sec : add
 υμιν

ὅτι πενήθησθε καὶ κλαύσετε. ²⁶ οὐαὶ ὅταν καλῶς εἰπωσιν ὑμᾶς 26
 πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποιοῦν τοῖς ψευδο-
²⁷⁻³⁰ ^{Mt 5, 39-42} προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. ²⁷ Ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν 27
 σιν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν
 ὑμᾶς, ²⁸ εὐλογεῖτε τοὺς καταραζόμενους ὑμᾶς, ποιεεὺς θεοῦ περὶ 28
 τῶν ἐπιθραζόντων ὑμᾶς. ²⁹ τῷ τύπτοντί σε εἰς τὴν σιαγόνα 29
 πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ
^{Mt 7, 12} τὸν αἵροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. ³¹ καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶ 31
³²⁻³⁶ ^{Mt 5, 44-48} σιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. ³² καὶ 32
 εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ
 γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. ³³ καὶ γὰρ 33
 ἐὰν ἀγαθοποιήτε τοὺς ἀγαθοποιούντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις
 ἐστίν; καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. ³⁴ καὶ ἐὰν δανίσθητε 34
 παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ
 ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. ³⁵ Πλὴν ἀγα- 35
 πᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδένα
 ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσθε υἱοὶ
 ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονη-
^{Mt 5, 48} ροῦς. ³⁶ γίνεσθε οἰκτιρμονες, καθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτιρῶν 36
^{Mt 7, 1} ἐστίν. ³⁷ καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ καταδικάζετε, 37
 καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· ³⁸ δι- 38
^{Mt 4, 24} δοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπιεσμένον σεσαλευ-
 μένον ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· ᾧ γὰρ
^{Mt 15, 14} μέτρον μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. ³⁹ εἶπεν δὲ καὶ παρα- 39
 βολῆν αὐτοῖς. μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὀδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφό-
^{Mt 10, 24} ^{Io 13, 16} ^{15, 20} τεροι εἰς βόθρον ἐμπεσοῦνται; ⁴⁰ οὐκ ἐστὶν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν 40
 διδάσκαλον· κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ.
⁴¹ ^{Mt 7, 3-5} τί δὲ βλέπετε τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, 41
 τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; ⁴² πῶς 42
 δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλλω τὸ κάρφος
 τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν
 οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἐκβαλέ πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ
 σου, καὶ τότε διαβλέψω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ
^{Mt 7, 16-23} ^{et 12, 22} ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν. ⁴³ Οὐ γὰρ ἐστὶν δένδρον καλὸν ποιοῦν 43

26. οὐαι υμιν|καλ. υμασ ειωσι|εκ* κατα ταυτα (εταυτ.) 27. αλλ 28. τ.
 καταρω. υμιν|και προσευχ. υπερ των 29. εις: επι|σιαγονα: κ* praeem
 δεξιαν 30. παντι δε τω 33. om γαρ|και γαρ οι αμ. 34. δανειζετε|
 ελπ. απολαβειν|και γαρ οι αμαρτ. |δανειζουσιν 35. δανειζετε|μηδεν|
 πολυνο: κ* add εν τοις ουρανοιο|του υψιστου 36. γινεσθε ουν|καθωσ
 και|ο πατ. υμων: κ* add ο εν τοις ουρανοιο 37. om και ante μη κατα-
 δικ. 38. πεπιεσμ. (κ* πεπιασμ.) και σεσαλευμ. και υπερεκχυνομενον|
 τω γαρ αυτω μετρω ω μετρ. 39. om και|ουχι: κ ουκ|ε κ τεσουνται
 40. τον διδασκ. αυτου|κ κατηρτ. δε εστω 42. ε η πωσ, κ πωσ δε|εκ-
 βαλειν: ε κ post διαβλησφ.

καρπὸν σαπρὸν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν
 44 καλόν. ⁴⁴ Ἐκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκειται·
 οὐ γὰρ ἐξ ἀκαθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλῆν
 45 τρυγῶσιν. ⁴⁵ ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς Μτ 12, 34
 καρδίας προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ
 προφέρει τὸ πονηρὸν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ
 46 στόμα αὐτοῦ. ⁴⁶ Τί δέ με καλεῖτε· κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε Μτ 7, 21
 47 ἃ λέγω; ⁴⁷ πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων 47-49
 48 καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τί ἐστιν ὁμοίος. ⁴⁸ ὁμοίος Μτ 7, 24-27
 ἐστὶν ἄνθρωπος οἰκοδομῶντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν
 καὶ ἔθηκεν θεμελίον ἐπὶ τῆν πέτραν· πλημμύρης δὲ γενομένης
 προσέρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλευθῆναι
 49 αὐτὴν διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομηθῆναι αὐτήν. ⁴⁹ ὁ δὲ ἀκούσας καὶ
 μὴ ποιήσας ὁμοίος ἐστὶν ἄνθρωπος οἰκοδομήσαστι οἰκίαν ἐπὶ τῆν
 γῆν χωρὶς θεμελίου, ἣ προσέρηξεν ὁ ποταμὸς, καὶ εὐθὺς συνέπε-
 σεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

VII.

Centurionis servus. Iuvenis Naini mortuus. Iohannis baptistae legati;
 Iesu de eo et aequalibus sententia. Peccatrix Iesum ungens veniam nacta.

Parabola de duobus debitoribus.

- 1 Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς Μτ 7, 28
 τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναοῦμ.
 2 Ἐκατοντάρχου δὲ τινοσ δούλος κακῶς ἔχων ἤμελλεν τελευ- 9-10
 3 τᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἐντιμος. ³ ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστει- Μτ 8, 5-12
 λεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως
 4 ἐλθῶν διασώσῃ τὸν δούλον αὐτοῦ. ⁴ οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς
 τὸν Ἰησοῦν ἠρώτων αὐτὸν σπονδαίως, λέγοντες ὅτι ἀξιὸς ἐστὶν
 5 ὃ παραῖξαι τοῦτο· ⁵ ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν
 6 αὐτοῦσ φκοδόμησεν ἡμῖν. ⁶ ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖσ.
 ἦδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος τῆσ οἰκίας, ἐπεμψεν φίλονσ
 ὁ ἑκατοντάρχησ λέγων· κύριε, μὴ σκύλλον· οὐ γὰρ ἰκανὸς εἰμι
 7 ἵνα ὑπὸ τῆν στέγῃν μου εἰσελθῃσ· ⁷ διὸ οὐδὲ ἔμμαντὸν ἤξιῶσα
 8 πρὸς σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω ὁ παῖσ μου. ⁸ καὶ
 γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπὸς εἰμι ὑπὸ ἔξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἔμμαν-
 τὸν στρατιώτασ, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ

43. om παλιν 44. κ συνλσγ. | βατου (κ^a): κ* βλαστου | τρυγῶσι στα-
 φυλ. 45. τῆσ καρδι. αὐτου | πονηροσ: add ἀνθρωποσ | πονηρου: add
 θησαυρου τῆσ καρδιασ αὐτου | του περισσευμ. τῆσ καρδ. | λαλεσ: κ post
 το στ. αὐτ. 48. πλημμυρασ | προσερερηξεν | δια το etc: τεθεμελιωτο
 γαρ ἐπι τῆν πετραν 49. ε κ προσερερηξ. | κ. ευθωσ επασσ

VII, 1. ε κ επι δε | κ* om παντα | καπερναουμ 2. κ* om κακ.
 εχων 3. οπως: κ add αὐτοσ 4. ηρωτων: παρεκαλουν | παρεξαι
 6. απο τῆσ οικι. | επεμψεν: add πρὸσ αὐτον | φιλουσ: post εκατοντ. |
 ε κ εκατονταρχοσ | λεγων: add αὐτω | εμι ικανοσ | κ μου υπο τ. στεγ.
 7. κ αλλ | ε κ ιαθησεται

ἄλλω· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποιήσον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ⁹ ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφείς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὔρον. ¹⁰ καὶ ὑποστρέψατε εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες εὔρον τὸν δούλον ὑγαίνοντα.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἐξῆς ἐπορεύθη εἰς πόλιν καλουμένην 11 Ναϊν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλος πολὺς. ¹² ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδὼν ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς μονογενῆς υἱὸς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. ¹³ καὶ ἰδὼν αὐτήν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτήν καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε. ¹⁴ καὶ 14 προσελθὼν ἤψατο τῆς σοφοῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, καὶ εἶπεν· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. ¹⁵ καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. ¹⁶ ἔλαβεν 16 δὲ φόβος ἀπαρτας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες ὅτι προφήτης μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. ¹⁷ καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

¹⁸⁻²² Mt 11, 2-6 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων 18 τούτων. ¹⁹ καὶ προσκαλεσάμενος δύο τιτὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 19

¹⁸ Dou 18, 15 ὁ Ἰωάννης ἐπεμφθεὶς πρὸς τὸν κύριον λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; ²⁰ παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες 20 εἶπαν· Ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σε λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; ²¹ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ 21 ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο βλέπειν. ²² καὶ ἀπο- 22 κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάννῃ ἃ εἶδετε καὶ ἠκούσατε, ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπονσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται. ²³ καὶ μακάριός ἐστιν ὁς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. 23

²⁴⁻²⁵ Mt 11, 7-19 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸς 24 τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου· τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θαλάσσειαι; κáλαμος ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενος; ²⁵ ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε 25 ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδὼν οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. ²⁶ ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ 26

10. οἱ πεμφθεντ. εἰς τ. οικ. | τον ασθενονντα δουλων 11. κc εν τω εξησ | εφορευετο | κ* om καλουμενην | κ om ικανοι 12. υιος μονογενησ | και αυτη ην : c* om ην | ην συν αυτη (et. c*) : c om ην 13. επ αυτη 16. εγγερεται 17. κ* (non item *) om περι αυτου | και εν παση 18. ιωαννησ 19. κυριον : c κ ιησουν | αλλον : κ στερον 20. κ* om οι ανδρ. | ειπον | κ απεστειλαν | αλλον : κ στερον 21. εν αυτη δε τη ωρ. | ωρα : κ* ημερα | πονηρων : κ* ακαθαρτων | το βλεπειν 22. αποκριθεις : add ο ιησοου | ιωαννη | οτι : κ om | κ και κωφοι et και πτωχοι 23. κ θ σ αν 24. λεγ. τοις οχλοις | κ εξηλυθατε 25. κ εξηλυθατε 26. κ εξηλυθατε

27 περισσότερον προφήτου. 27 οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ ^{Mat 3, 1} ^{Lc 1, 2} ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει
 28 τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου. 28 λέγω ὑμῶν, μείζων ἐν γεννητοῖς
 29 γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου οὐδεὶς ἐστίν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν
 29 τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 29 καὶ πᾶς ὁ λαὸς
 30 ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ
 30 βάπτισμα Ἰωάννου· 30 οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλήν
 31 τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ.
 31 31 Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ
 32 τίνι εἰσὶν ὁμοιοί; 32 ὁμοιοί εἰσιν παιδίσι τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθη-
 33 μένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις λέγοντες· ἠψήλωσαμεν ὑμῖν καὶ
 33 οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνησαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. 33 ἐψήλωθεν
 34 γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μὴ ἐσθίων ἄρτον μηδὲ πίνων οἶνον,
 34 καὶ λέγετε· δαιμόνιον ἔχει. 34 ἐψήλωθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 35 ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπό-
 35 τῆς, φίλος τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν. 35 καὶ ἐδικαίωθη ἡ σοφία
 36 ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.
 36 Ἡρώτα δὲ τίς αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ·
 37 καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη. 37 καὶ
 38 ἰδοὺ γυνὴ ἦτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἀμαρτωλὸς, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι
 38 κατὰκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον
 38 μύρον 38 καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ κλαίονσα τοῖς
 39 δάκρυσις ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ταῖς θριξίν τῆς
 39 κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαζεν, καὶ κατεφιλεῖ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ
 39 ἤλειφεν τῷ μύρῳ. 39 ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν
 40 ἐν ἑαυτῷ λέγων· οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ πο-
 40 ταπῆ ἢ γυνὴ ἦτις ἄπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἀμαρτωλὸς ἐστίν. 40 καὶ
 41 ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν.
 41 ὁ δὲ διδάσκαλε εἶπέ, φησίν. 41 δύο χρεοφιλῆται ἦσαν δανιστῆ
 42 τινί· ὁ εἰς ὄφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πενήτηκοντα.
 42 42 μὴ ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν
 43 αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν; 43 ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· ὑπο-
 44 λαμβάνω ὅτι ἢ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὀρθῶς
 44 ἔκρινας. 44 καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη·
 45 βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσηλθὼν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδαρ

27. ἰδοὺ ἐγώ 28. ε λέγω γὰρ, κ αμην λέγω | κ om προφήτης | ἰωαννου
 του βαπτιστου 30. κ om εἰς εαυτους 31. τινι οὖν (κ δε) : praes
 εἶπε δε ο κυριος 32. λεγοντας : κc λεγοντα, κ* α λεγει, ε και λεγουσιν |
 εθρηνησ. υμιν 33. μη et μηds : μηts et μηts | αρτ. εσθ. et οιν. πιν.
 34. τελωνων φιλος 35. κ απο παντ. των εργαυ αυτ. 36. εἰς την
 οικιαν | κατεκλιθη (κc) : κ* κατεκαίτο, ε ανεκλιθη 37. γυν. εν τη πολ.
 ητις ην | om και ante επιγν. | ανακαίται 38. οπισω : post παρ. τ. ποδ.
 αυτ. | τοις δακρ. : post τοις ποδ. αυτ. | εξεμασεν 40. φησιν : post ο
 δε 41. χρεοφιλειτ. | δανιστη 42. ε κ μη εχοντ. δε | τισ ουν αυτων :
 add ειπε | αυτον αγαπησει 43. ε κ αποκριθ. δε ο (κ om) σιμων

μον ἐπὶ τοὺς πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξίν αὐτῆς ἐξέμαξεν. ⁴⁵ φιλημά μοι ⁴⁵ οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον οὐ διέλειπεν καταφιλοσοῦσά μου τοὺς πόδας. ⁴⁶ ἔλαιόν τῆς κεφαλῆς μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη ⁴⁶ δὲ μύρον ἤλειψέν μου τοὺς πόδας. ⁴⁷ οὐ χάριν, λέγω σοι, ἀφέονται ⁴⁷ αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολὺ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφέεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. ⁴⁸ εἶπεν δὲ αὐτῇ· ἀφέονται σου αἱ ἁμαρ- ⁴⁸ τίαί. ⁴⁹ καὶ ἤρξατο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῦς· τίς ⁴⁹ οὗτός ἐστιν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφήσιν; ⁵⁰ εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰς εἰρήνην.

VIII.

Feminae victum ministrantes. Parabola de satore. Candela non occultanda. Christi mater et fratres. Tempestas. Daemones Legionis et sues. Iairi filia et mulier sanguine fluens.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πόλιν ¹ καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, ² καὶ γυναῖκές τινας αἱ ἦσαν τεθερα- ² πνευμένα ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ κα- ³ Dc 16, 9] λουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξελλύθη, ³ καὶ ⁴ Mt 27, 55 Mc 15, 41 4-8 Mt 12, 1-9 Mc 4, 1-9 ⁴ 4-8 Mt 12, 1-9 Mc 4, 1-9 ⁵ 4-8 Mt 12, 1-9 Mc 4, 1-9 ⁶ 4-8 Mt 12, 1-9 Mc 4, 1-9 ⁷ 4-8 Mt 12, 1-9 Mc 4, 1-9 ⁸ 4-8 Mt 12, 1-9 Mc 4, 1-9 ⁹ 4-8 Mt 12, 1-9 Mc 4, 1-9 ¹⁰ 4-8 Mt 12, 1-9 Mc 4, 1-9 ¹¹ 4-8 Mt 12, 1-9 Mc 4, 1-9 ¹² 4-8 Mt 12, 1-9 Mc 4, 1-9 ¹³ 4-8 Mt 12, 1-9 Mc 4, 1-9

44. ἐπι τοὺς ποδ. μου | θριξίν : add τῆς κεφαλῆς 45. διέλιπε 47. λέγω : κ* εἶπον | κ* ἀφρονται (item v. seq) | αἱ ἁμαρ. αὐτῆς αἱ πολλαί

VIII, 1. κ διώδευεν 3. αυτοῖς : ε κ αὐτῶ | εκ : απο | αυταις : κ* αυτων 4. κ* συνοντοσ 6. ε κ επασεν | κ* και δια το 7. συμφν. | κ* επνιξαν 8. επασεν : κ* εφυσεν | επι την γην | κ* και εφυσεν και επτοιησεν 9. τις : πιασεν λεγοντες | τις ειη η παρ. αυτη 10. κ και ακουοντ. ακουωσιν και μη συνιωσιν 12. οι ακουοντες

Nov. Test. ed. Tf.

- τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν.
- 13¹³ οἱ δὲ ἐπὶ τὴν πέτραν οἱ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσι, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. ¹⁴ τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθια πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν. ¹⁵ τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῆ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. ¹⁶ Οὐδεὶς δὲ λόγον ἄψαοσ καλύπτει αὐτὸν σκευεὶ ἢ ὑποκάτω κλίης τίθῃσιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας τίθῃσιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶσ. ¹⁷ οὐ γὰρ ἐστὶν κρυπτόν ὃ οὐ φανερόν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῆ καὶ εἰς φανερόν ἔλθῃ. ¹⁸ βλέπετε οὖν πῶσ ἀκούετε· ὅσ ἂν γὰρ ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὅσ ἂν μὴ ἔχη, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
- 19 Παρεγένετο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύνατο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. ²⁰ ἀπηγγέλη δὲ αὐτῷ ὅτι ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοὶ σου ἐστήκασιν ²¹ ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντες. ²¹ ὃ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτοῦσ· μήτηρ μου καὶ ἀδελφοὶ μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες.
- 22 Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸσ ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοῦσ· διελθώμεν εἰς τὸ πέραν τῆσ λίμνησ· καὶ ἀνήχθησαν. ²³ πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν· καὶ κατέβη λαίλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συναπληροῦντο καὶ κινδύνεον. ²⁴ προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες· ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὃ δὲ διεγερθεὶς ἐπέτιμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατοσ· καὶ ἐπαύσατο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. ²⁵ εἶπεν δὲ αὐτοῦσ· ποῦ ἡ πίστισ ὑμῶν; φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλοσ· τίσ ἄρα οὗτοσ ἐστὶν, ὅτι καὶ τοῖσ ἀνέμοισ ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;
- 26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργουσηῶν, ἧτισ ἐστὶν ἀντίπερα τῆσ Γαλιλαίας. ²⁷ ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησεν ἀνὴρ τίσ ἐκ τῆσ πόλεωσ ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν

13. ἐπὶ τῆσ πέτρασ | τ. λογον : κ* add του θεου | κ* om και ante ουτοι
 14. συμπνιγ. 16. κ* ἐπὶ τὴν λυχνίαν | ἐπιτιθῃσιν 17. ο ου γνωσθησται 18. οσ γαρ αν 19. ε κ παρεγενοντο | ε om αυτου pri 20. και απηγγ. αυτω λεγοντων | οτι : om | κ om σου pri 21. κ om του θεου | ποιοουντες : add αυτον 22. και γενετ. | εν : κ* om | και αυτοσ (κα) : κ* om 24. κα om alterum επιστ. | γερωθεισ | κ επαυσατο 25. που : add εστιν | κ οε δε φοβηθ. | πρ. αλληλοσ : κ om 26. γαδαρηων | αντιπεραν 27. υπηνητησαν : add αυτω | οσ ειχε δαιμο. εκ χρονων ικανων και ιματιον ουκ ενεδυσατο

11, 33
 Mc 4, 21
 Mt 5, 15

12, 2
 Mc 6, 22
 Mt 10, 26

19, 26
 Mc 4, 24s
 Mt 13, 12
 25, 29

19-21
 Mc 3,
 31-35
 Mt 12,
 46-50

22-25
 Mc 6,
 32-41
 Mt 13,
 23-27

26-29
 Mc 5, 1-20
 Mt 9,
 28-34

τοῖς μνήμασιν. ²⁸ ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, ἀνακράζας προσέπεσεν 28
 αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· τί μοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὸς τοῦ θεοῦ
 τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. ²⁹ παρήγγελλεν γὰρ 29
 τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς
 γὰρ χρόνοις σινηγάκει αὐτόν, καὶ ἐδεδουμένετο ἀλύσειν καὶ πέ-
 δαισ φυλασσόμενος, καὶ διακρήσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ
 δαιμονίου εἰς τὰς ἐρήμους. ³⁰ ἐπρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς 30
 λέγων· τί σοι ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν· λεγιών, ὅτι εἰσῆλθεν δαι-
 μόνια πολλὰ εἰς αὐτόν. ³¹ καὶ παρεκάλουν αὐτόν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ 31
 αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. ³² ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων 32
 ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει, καὶ παρεκάλεσαν αὐτόν ἵνα ἐπι-
 τρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.
³³ ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς 33
 τοὺς χοίρους, καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημοῦ εἰς τὴν
 λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. ³⁴ ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοιτες τὸ γεγονός 34
 ἔβηγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. ³⁵ ἐξῆλ- 35
 θον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὖρον
 καθήμενον τὸν ἀνθρώπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν, ἱματισ-
 μένον καὶ σωφρονούντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβή-
 θησαν. ³⁶ ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαι- 36
 μονισθείς. ³⁷ καὶ ἠρώτησαν αὐτόν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περι- 37
 γόρου των Γαλιλαίων ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ
 συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ὑπέστρεψεν. ³⁸ εἰδέτε 38
 δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ·
 ἀπέλυσε δὲ αὐτόν λέγων· ³⁹ ὑπόστρεψε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ 39
 διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν
 πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40-48
 Mc 5,
 21-34
 Mt 9,
 18-22

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτόν 40
 ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. ⁴¹ καὶ ἰδὼν 41
 ἦλθεν ἀνὴρ φ' ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς
 ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτόν
 εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκόν αὐτοῦ, ⁴² ὅτι θυγάτηρ μονογενῆς ἦν αὐτῷ 42
 ὡς ἑτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέβηθησκει. ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτόν
 οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. ⁴³ καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἱμάτος 43

28. καὶ ἀνακράζας 29. ε^ο παρηγγεῖλε | εδουμένοιο | κ* (non item a) om
 καὶ post φυλασσομ. | ε κ διαρρησων | δαιμονοο 30. κ* om ο ησουο et
 λεγων | σοι εστ. ονομα | λεγων | οτι δαιμ. πολλ. εισηλθεν εἰς αὐτον
 31. παρεκαλει 32. κ βοσκομενη | ε κ* παρεκαλουν | κ* om αυτοιοι sec
 33. εισηλθεν | λιμνην : κ θαλασσαν 34. το γεγεννημενον | καὶ ἀπελθον-
 τος απηγγ. 35. εξηληλυθει 36. απηγγ. δε : κ add λεγοντες | καὶ οὖ
 ιδοντες 37. κ ηρωτησεν | κ παν | γαδαρηνων | εἰς το πλοιο. | κ* επιστρε-
 ψεν, κ^α συνωστρ. 38. κ^α εδεῖτο | λεγων : praem ο ησουο 39. οσα
 εποιηο σοι ο θεοο 40. κ^ε Εν δε τω υποστρ. | υποστρεφαι | αὐτον
 (κ^α) : κ* τον θεον 41. του ησου 42. ην : κ* om

8*

ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἧτις ἰατροῖς προσαναλώσασα ὄλον τὸν βίον
 44 οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, ⁴⁴ προσελθούσα ὀπισθεν
 ἤψατο τοῦ κραπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη
 45 ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. ⁴⁵ καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· τίς ὁ ἀνό-
 μωτός μου; ἀρνούμενων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ σὺν
 46 αὐτῷ· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν. ⁴⁶ ὁ
 δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἤψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνω δύναμιν ἐξελη-
 47 λυθῦναι ἀπ' ἐμοῦ. ⁴⁷ ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέ-
 μουσα ἤλθεν καὶ προσπεσούσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἤψατο αὐτοῦ
 ἀπήγγειλεν ἐνόπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα.
 48 ⁴⁸ ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου
 49 εἰς εἰρήνην. ⁴⁹ Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἐρχεται τις παρὰ τοῦ ⁴⁹⁻⁵⁶
 ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μηκέτι σκύλλε <sup>Mc 5,
85-83</sup>
 50 τὸν διδάσκαλον. ⁵⁰ ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκριθὴ αὐτῷ· μὴ <sup>Mt 9,
23-26</sup>
 51 φοβοῦ· μόνον πίστευσον, καὶ σωθήσεται. ⁵¹ ἔλθων δὲ εἰς τὴν
 οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν τινα σὺν αὐτῷ εἰ μὴ Πέτρον καὶ
 52 Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μη-
 52 τέρα. ⁵² ἔκλειον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν·
 53 μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθύπδει. ⁵³ καὶ κατεγέλων
 54 αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. ⁵⁴ αὐτὸς δὲ κρατήσας τῆς χειρὸς
 55 αὐτῆς ἐφώνησεν λέγων· ἡ παῖς, ἐγείρου. ⁵⁵ καὶ ἐπέστρεψεν τὸ
 πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆ-
 56 ναι φαγεῖν. ⁵⁶ καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν
 αὐτοῖς μηδεὶ ἐπιεῖν τὸ γεγονός.

IX.

Mandata ad apostolos. Herodes de Iesu. Quinque milibus cibus prae-
 betur. Quis sit Christus et quales poscat discipulos. Transfiguratio.
 Daemoniacus ab apostolis non sanatus. Eorum ambitio et iracundia.
 Sectandi impedimenta.

- 1 ¹⁻⁶ *Συνακαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ* ^{Mc 6,7-13}
 2 *ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσου θεραπεύειν.* ² *καὶ* ^{Mt 10, 1}
 3 ³ *καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον* ^{5 vs}

43. εἰς ἰατροῦς | βιον : κ* add εαυτησ | κ* και ουκ ἰσχυ. | ε κ υπ ουδενου
 45. και οἱ μετ αυτου | αποθλιβουσιν : add και λεγεις τις ο αφαιμενου
 μου 46. εξελθουσαν 47. ιδουσα usq ηλθεν (κα) : κ* om | κ om δι ην
 αιτ. ηψ. αυτ. | απηγγ. (κ διηγγ.) : add αυτω 48. αυτη : κ om | θυγατερ :
 praem θαρσαι 49. λεγων : add αυτω | μηκετι : μη 50. απεκριθη : κ*
 ειπεν | αυτω : add λεγων | ε κ πιστευς 51. εισελθων | κ ουδενα αφηκαν
 συνεισελθειν αυτω | τινα συν αυτω : ουδενα | ε κ ιακω. και ιωανν.
 52. κ ου γαρ απεθα. 54. αυτου δε : add εκβαλων εξω παντας και | κ
 εγεις 55. και ανεστ. παραχρ. (κα) : κ* om

IX, 1. συνακαλ. | δωδεκα : ε add μαθητας αυτου, item κ αποστο-
 λουσ | κ δεδωκεν 2. ιασθαι : ε add τουσ ασθενουντας, item κ τουσ
 ασθενεισ 3. ραβδουσ

μήτε πῆραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνά δύο χιτῶνας
 ἔχειν. ⁴ καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθῃτε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν ⁴
 ἐξέρχεσθε. ⁵ καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ ⁵
 τῆς πόλεως ἐκεῖνησιν καὶ τὸν κοινορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν
 ἀποτινάσσετε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. ⁶ ἐξερχόμενοι δὲ διήρ- ⁶
 χοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες παν-
 ταχοῦ.

⁷⁻⁹
 Mc 6,
¹⁴⁻¹⁶
 Mt 14, 18
 Ἦκουσεν δὲ Ἡρώδης ὁ τετραάρχης τὰ γινόμενα πάντα, καὶ ⁷
 διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπὸ τινων ὅτι Ἰωάννης ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν,
⁸ ὑπὸ τινων δὲ ὅτι Ἡλείας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης τις ⁸
 τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. ⁹ εἶπεν δὲ Ἡρώδης· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπε- ⁹
 κεφάλισα· τίς δὲ ἐστίν οὗτος περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει
 ἰδεῖν αὐτόν.

¹⁰⁻¹⁷
 Mc 6,
²⁰⁻⁴⁴
 Mt 14,
¹⁸⁻²¹
 Io 6, 1-13
 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ¹⁰
 ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν εἰς
 πόλιν καλουμένην Βηθσαιδᾶ. ¹¹ οἱ δὲ ὄχλοι γινόντες ἠκολούθησαν ¹¹
 αὐτῷ, καὶ ἀποδαξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας
 τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο. ¹² ἡ δὲ ἡμέρα ¹²
 ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ· ἀπό-
 λυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλας κώμας καὶ
 ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὐρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι ὡδε ἐν ἐρήμῳ
 τόπῳ ἐσμέν. ¹³ εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· ὅστε αὐτοῖς φαγεῖν ὑμεῖς. ¹³
 οἱ δὲ εἶπαν· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε καὶ ἰχθύες δύο,
 εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦ-
 τῶν βρώματα. ¹⁴ ἦσαν δὲ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ ¹⁴
 πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίᾳς ἀνά
 πεντήκοντα. ¹⁵ καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ κατέκλιναν ἅπαντας. ¹⁵
¹⁶ λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας ¹⁶
 εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου
 τοῖς μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. ¹⁷ καὶ ἔφαγον καὶ ἔχορ- ¹⁷
 τίσθησαν πάντες, καὶ ἦρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων,
 κόφιοι δώδεκα.

¹⁸⁻²²
 Mt 16,
¹³⁻²³
 Mc 8,
²⁷⁻³³
 (Io 6, 68a)
 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας ¹⁸
 συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων· τίνα

3. ανα : κ om | εχειν : κ^a εχετε, κ^{*} om 4. μενετε : κ^{*} μινατε 5. δεξων-
 ται | απο : κ εκ | κ om και ante τον κοινορτ. | αποτιναξαιτε | επ αυτους :
 κ αυτοισ | τετρααρχ. (sic κ^a, κ^{*} om ο τετρ.) : τετραρχ. | γινόμενα : add
 υπ αυτου | εγηγηρται 8. ηλιασ | τισ : ειο 9. και ειπεν ο ηρωδ. | εγω
 ακουω 10. οσα : κ α | πολ. καλουμ. (κ^c) : κ^{*} τοπον ερημον, ε τοπον
 ερημον πολωσω καλουμνησ | κ^{*} om βηθσα. 11. δεξαμενος | κ ελαλησεν
 12. τουσ οχλουσ | πορευθ. : απελθοντες | και τουσ αγρουσ 13. πρ.
 αυτους : κ αυτοισ | υμεισ : ε κ ante φαγ. | ειπον | κ πλειονεσ αρτ. πε. | η
 πεντ. αρτ. κ. δυο ιχθυ. 14. δε : γαρ | κ ωσει ανα 15. ανεκλιναν | κ
 παντας 16. αυτους : κ om | παρατιθεναι 18. αυτον : κ^a add εν τοπω
 (κ^c rursus delet) | αυτους : κ add ο ιησουσ

19 **με** οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; ¹⁹ οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, ἄλλοι δὲ Ἡλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. ²⁰ εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε 21 εἶναι; Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· τὸν Χριστὸν τοῦ θεοῦ. ²¹ ὁ 22 δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδεμίαν λέγειν τοῦτο, ²² εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆ- ^{24, 1} ναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

23 Ἐλεγε δὲ πρὸς πάντας· εἰ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι, ²³⁻²⁷ ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, ^{Μτ 18, 24-25} καὶ ἀκολουθήτω μοι. ²⁴ ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ^{Με 8, 31-9, 1} σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ^{9, 1} 25 ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. ²⁵ τί γὰρ ὠφελείται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; 26 ²⁶ ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμούς λόγους, τούτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ 27 καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. ²⁷ λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσὶν τινες τῶν αὐτοῦ ἐστηκότων οἱ οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὥσει ἡμέραι ὀκτώ, ²⁸⁻³⁶ καὶ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ 29 ὄρος προσευχάσθαι. ²⁹ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσευχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ 30 λευκὸς ἕξαστράπτων. ³⁰ καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν ἀντῷ, 31 οἵτινες ἦσαν Μωϋσῆς καὶ Ἡλείας, ³¹ οἱ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον 32 τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἤμελλεν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλὴμ. ³² ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδαν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνε- 33 στώτας αὐτῷ. ³³ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· ἐπιστάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ καὶ μίαν 34 Μωϋσεῖ καὶ μίαν Ἡλείᾳ, μὴ εἰδὼς ὁ λέγει. ³⁴ ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ 35 ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν νεφέλην. ³⁵ καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἐκλεκτός, 36 αὐτοῦ ἀκούετε. ³⁶ καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὐρέθη Ἰησοῦς 2 Pē 1, 11

18. λεγουσιν οι οχλοι ειναι 19. ειπον | ε κ ηλιαν 20. αποκριθεις δε ο πετρος 21. λεγειν : ειπειν 22. κ* οτι τον υι. του ανθρ. δει 23. ερχεσθαι : ελθειν | απαρνησασθω | κς om καθ ημεραν 24. γαρ αν 25. κ ωφελει ανθρωπος 27. αυτου : ωδε | γευσονται 28. κ* om και ante πετρον | κ προσευχασθαι 29. εγενετο : κ* transfert ante στερον | κ προσευχασθαι 30. μωσης | ηλιας 31. εμελλεν 32. ειδον 33. κ και ποιησωμεν | κ σοι μίαν | μωσει | ε κ μωσει (κ μωυ-) μίαν | ε κ ηλια 34. επεσκιασεν | εν τω εκεινουσ εισελθειν 35. εκλελεγμενος : αγαπητος 36. ο ιησους

μόνος. καὶ αὐτοὶ εἰσέγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν εἶδρακαν.

37-43
Mt 17,
14-23
Mc 9,
14-29

Ἐγένετο δὲ τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ καταθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήνησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. ³⁸ καὶ ἰδὼν ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐβόησεν λέγων· διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπιβλεψαὶ ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενὴς μοι ἐστίν, ³⁹ καὶ ἰδὼν πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνης κράζει καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρίβον αὐτόν. ⁴⁰ καὶ ἐδεήθη τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.

⁴¹ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. ⁴² ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸ τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἴασατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. ⁴³ ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ.

43-45
Mc 9,
30-32
Mt 17, 22a

Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει, εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ· ⁴⁴ θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὅσα ὑμῶν τοῦτο λόγος τούτου· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. ⁴⁵ οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τούτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένοι ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἰσθῶνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

46-48
Mc 9,
33-37
Mt 18, 1-5

Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μεζῶν αὐτῶν. ⁴⁷ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰδὼς τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτοῦ, ⁴⁸ καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅς ἐὰν δεῖξται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὅς ἂν ἐμὲ δεῖξται, δέχεται τὸν ἀποστειλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῶν ὑπάρχων, οὗτός ἐστιν μέγας.

49-50
Mc 9,
38-40

⁴⁹ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν· ἐπιστάτα, εἶδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκώλυσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. ⁵⁰ εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν Ἰησοῦς· μὴ κωλύετε· ὅς γὰρ οὐκ ἐστὶν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστίν.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήρισεν τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, ⁵² καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς πόλιν Σαμαριτῶν, ὥστε ἐτοιμάσαι αὐτῷ· ⁵³ καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον

36. ε κ ωρακασιν 37. εν τη εξ. ημερ. 38. ανεβοησε | ε κ επιβλεπον | εστι μοι 39. κ οτι ιδου | κραζει : κ add και ρασσι (sic) 40. εκβαλλωσιν 41. μεθ υμων εσομαι | προσαγαγε : κc add μοι 42. κ* προσερχομενου 43. οισ εποιησεν ο ιησουσ 47. ειδωσ : ιδων 48. οσ αν : οσ αν | κ και οσ με δεχεται | εστιν : εσται 49. εν τω ονοματ. | τα δαιμονια | κ εκωλυσαμεν 50. και ειπε πρ. αυτ. ο ιησουσ | κ καθ υμ. νπ. ημων, ε καθ ημ. νπ. ημων 51. αναληψεωσ | κ* οτι αυτου πρι | ε κ εστηριξε 52. πολιν : κωμην | σαμαριτων | ωστε : ωσ

54 αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. 54 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπαν· κύριε, θέλεις εἰπωμεν πῦρ κατα-
 55 βῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλωσαὶ αὐτούς; 55 στραφεῖς δὲ
 56 ἐπετίμησεν αὐτοῖς. 56 καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.
 57 Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν τις πρὸς αὐτόν. ⁵⁷⁻⁶⁰
 58 ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. 58 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ^{51 2, 19-22}
 αἱ ἀλώπεκες φωνοῦσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατα-
 σκηνώσκει, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει πού τὴν κεφαλὴν
 59 κλίῃ. 59 εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον· ἀκολουθεῖ μοι. ὁ δὲ εἶπεν·
 60 ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα μου. 60 εἶπεν
 δὲ αὐτῷ· ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, σὺ δὲ
 61 ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 61 εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος·
 ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι
 62 τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. 62 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς· οὐδεὶς
 ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω
 εὐθετόσ ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

X.

Septuaginta discipuli ablegantur et gaudentes redeunt. Quid ut vivas sit faciendum, et quis proximus. Parabola de Samaritano misericorde. Martha et Maria.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρουσ ἑβδομήκοντα,
 καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀπὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πάσαν
 2 πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἐρχεσθαι. 2 ἔλεγεν δὲ πρὸς ^{Μτ 9, 31}
 αὐτούς· ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεηθήτε
 οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐργάτας ἐκβάλλῃ εἰς τὸν
 3 θερισμὸν αὐτοῦ. 3 ὑπάγετε· ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν ^{Μτ 10, 16}
 4 μέσῳ λύκων. 4 μὴ βασιτάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ ὑποδή- ^{4 28}
 5 ματα· μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. 5 εἰς ἣν δ' ἂν εἰσελ- ⁴⁻¹²
 6 θητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. 6 καὶ ἐὰν ^{Μτ 10, 9-15}
 ἦ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτόν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ
 7 δὲ μὴγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. 7 ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε,
 ἔσθοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τοῦ ^{1 Τίμ 5, 18}
 8 μισθοῦ αὐτοῦ. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. 8 καὶ εἰς
 ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρα-
 9 τιθέμενα ὑμῖν, 9 καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ

54. οἱ μαθηταί: add αὐτοῦ | εἶπον | ἀναλωσ. αὐτοῦ: add ὡς καὶ ἤλιος
 ποιῆσθαι 55. ἐπετίμ. αὐτοῖς: add καὶ εἶπεν· οὐκ οἰδεῖτε οἶον πνευματο-
 τοῦ εἶπε ὑμεῖς; 56. καὶ ἐπορεύθ.: praem o γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 οὐκ ἔχει πού τὴν κεφαλὴν 57. Καὶ: συναντο
 οὐκ ἔχει πού τὴν κεφαλὴν ἀπολωσῶν ἀλλὰ ὡσαύτως 57. Καὶ: συναντο
 δε | ἀπερχῃ: add κυριε 59. ἐπίτρεψον: ε κ praem κυριε | ἀπελθόντι
 πρῶτον 60. εἶπ. δε αὐτῶ: add ὁ ἰησοῦς 62. εἰς τὴν βασιλείαν

X, 1. ἐμελλεν 2. δε: οὖν | ε κ εκβ. (ε κβαλλη) εργατ. 3. ἰδου
 εργα 4. βαλλάντιον | μηδε υποδημ. | καὶ μηδένα 5. αν οικιαν εισερχο-
 χησθε 6. καὶ εαν μεν | ε ο υἱος | επαναπαυσεται 7. ε κ εισθιοντες |
 τ. μισθ. αυτ. εστι 8. καὶ εἰς ἣν δ αν

λέγετε αὐτοῦ· ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ¹⁰ εἰς ἣν 10
 δ' ἂν πόλιν εἰσελθῆτε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξεληθόντες εἰς τὰς
 πλατείας αὐτῆς εἶπατε· ¹¹ καὶ τὸν κοινορτὸν τὸν κολληθέντα 11
 ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἀπομασσοῦμεθα ὑμῖν·
 πληρὸν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ¹² λέγω 12
 δὲ ὑμῖν ὅτι Κοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ
¹³⁻¹⁵ τῇ πόλει ἐκείνῃ. ¹³ Οὐαὶ σοι Χοραζεῖν, οὐαὶ σοι Βηθσαϊδᾶ· ὅτι 13
¹⁴ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν
 ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι μετανόησαν.
¹⁵ πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. 14
 15 καὶ σὺ Καφαρναοὺμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ἄβδου 15
¹⁶ καταβιβασθήσῃ. ¹⁶ Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν 16
 ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστειλαντά με.

Mt 10, 40
 Io 13, 20

Ἐπέστρεψαν δὲ οἱ ἐβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες· κύριε, 17
 καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματι σου. ¹⁸ εἶπεν 18
 δὲ αὐτοῖς· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 πεσότα. ¹⁹ ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ παταῖν ἐπάνω 19
 ὄφρα καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἔχθρου, καὶ
 οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει. ²⁰ πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι 20
 τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν
 ἐγγράφονται ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21-22
 Mt 11,
 25-27

Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ 21
 εἶπεν· ἔξομολογοῦμαι σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς,
 ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας
 αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγενετο εὐδοκία ἐμπροσθέν
 σου. ²² καὶ στραφεῖς πρὸς τοὺς μαθητάς εἶπεν· πάντα μοι 22
 παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ
 υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατήρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ὃ
²³ εἶαν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. ²³ Καὶ στραφεῖς πρὸς τοὺς 23
 μαθητάς κατ' ἰδίαν εἶπεν· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες
 ἃ βλέπετε. ²⁴ λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς 24
 ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ
 ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

22
 Mt 13, 16a

Mt 19, 16
 25-27
 18, 18 a
 Mt 22, 35 a
 Mc 12, 28 a
 Deu 6, 5
 Lev 19, 18

Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτόν, λέγων· δι- 25
 25 δάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ²⁶ ὁ δὲ εἶπεν 26
 πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; ²⁷ ὁ 27
 δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς

10. εισερχοθε 11. κ* κολληθ. υμιν|om εισ τ. ποδας|κ* γινωσκ. υμεις |
 ηγγικεν : add εφ υμας 13. ε* χοραζιν, ε χωραζιν | κ βηθσαιδαν | εγ-
 νοστο|καθημεναι 15. καπερναουμ|ησασ του ουρ. υψωθειςα 19. ιδ.
 διδωμι|κ* om ου μη|αδικηση 20. χαιρετε δε μαλλον|εγραφη 21. εν
 τω : om εν|πνευμ. τω αγιω : πνευμ. ο ιησουσ 22. ε* κ om και στραφ.
 πρως τ. μαθητ. ειπ. |παρεδ. μοι 24. ουκ ειδον 25. και λεγων|ποιησας :
 κ* add ινα 27. εξ ολης της ψυχης σου κ. εξ ολης της ισχυος σου κ. εξ

καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου καὶ
 28 ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. ²⁸ εἶπεν
 29 δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθησ' τοῦτο ποίει, καὶ ζήση. ²⁹ ὁ δὲ
 θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστὶν
 30 μου πλησίον; ³⁰ ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἀνθρωπὸς τις κατέ-
 βαινεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Ἰερουσόα, καὶ ληστὰς περιέπεσεν, οἱ
 καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες
 31 ἡμίθων. ³¹ κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινε ἐν τῇ ὁδῷ
 32 ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρήλθεν. ³² ὁμοίως δὲ καὶ Λευεΐτης
 γερόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἔλθων καὶ ἰδὼν ἀντιπαρήλθεν.
 33 ³³ Σαμαρεῖτης δὲ τις ὁδῶν ἦλθεν κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγ-
 34 χνίσθη, ³⁴ καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχείων
 ἔλαιον καὶ ὀϊνον, ἐπιβιάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτήνος ἤγαγεν
 35 αὐτὸν εἰς πανδοκίον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. ³⁵ καὶ ἐπὶ τῆν αὔριον
 ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοκεῖ καὶ εἶπεν· ἐπιμελήθητι
 αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με
 36 ἀποδώσω σοι. ³⁶ τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γε-
 37 γοῖναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστὰς; ³⁷ ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας
 τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου καὶ σὺ
 ποίει ὁμοίως.
 38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν ³⁸
 εἰς κώμην τινά· γυνή δὲ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν ^{10 11, 1 38}
 39 εἰς τὴν οἰκίαν. ³⁹ καὶ τῆδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριάμ, ἣ
 καὶ παρακαθυσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου ἤκουεν τὸν
 40 λόγον αὐτοῦ. ⁴⁰ ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν.
 ἐπιστάσα δὲ εἶπεν· κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνη
 με κατέλιπεν διακονεῖν; εἰπὼν οὖν αὐτῇ ἴνα μοι συναρτιλάβηται.
 41 ⁴¹ ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριος· Μάρθα Μάρθα, μερμηρῶς
 42 καὶ θορυβᾶζῃ περὶ πολλά, ⁴² ἐνὸς δὲ ἐστὶν χρεία· Μαρία γὰρ τὴν
 ἀγαθὴν μερίδα ἐξέλεξατο, ἣτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς.

XI.

Oratio dominica. Precandi assiduitas et fiducia. Criminatio auxilii diabolici. Quis vere beatus sit. Aequales depravati. Sermones convivales adversus Phariseos et legis peritos.

- 1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· κύριε, ὀλησ' της διανοιασ σου 29. δικαιον | αυτον: κ* αυτον. 30. υπολαβ. δε | ε κ ιερουα | ημιθωνη: add τυγαγοντα 32. κ* om versum | ε κ λενι- της | κ* om γενομενος 33. σαμαρειτης | ιδων: add αυτον 34. παν- δοχειον 35. αυριον: add εξελθων | πανδοχει | ειπεν: ε κ add αυτω | εγω: κ om 36. τις ουν | κ* om των | δοκει σοι πλησ. γεγον. 37. δε sec: ουν 38. εγεν. δε etc: κ εν δε τα πορευεσθαι αυτους αυτος | ε. την οικιαν: ε. τον οικον αυτης 39. maria | η και: κ* om η | παρα- καθυσασα παρα | κυριον: ιησου 40. ειπον: ε κ ειπα 41. κυριος: ιησουσ | τυρβαζη 42. κ ολιγων δε εστι χρεία (χρ. suppl κς, κ* om) η ενος | γαρ: δε | αφαιρ. απ αυτης

διδαξον ἡμᾶς προσεύχασθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδασκεν τοὺς
 2-4 μαθητὰς αὐτοῦ. ² εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὅταν προσεύχησθε, λέγετε· 2
 Mt 6, 9-13 ³ πᾶτερ, ἀγιασθῆτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· ³ τὸν 3
⁴ ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· ⁴ καὶ ἄφες 4
 ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίωμεν παντὶ ὀφειλοντι
 ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν.

Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ πορεύσε- 5
 ται πρὸς αὐτὸν μεσοσηκτιὸν καὶ εἶπῃ αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν μοι 6
 τρεῖς ἄρτους, ⁶ ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με 6
 καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ. ⁷ κάκεινος ἕσωθεν ἀποκριθεὶς 7
 εἶπῃ· μή μοι κόπονους πάρεχε· ἦδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παι- 8
 δία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς 8
 δοῦναί σοι. ⁸ λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ 8
 εἶναι φίλον αὐτοῦ, διὰ γε τὴν ἀναιδίαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει 9
 9-13 αὐτῷ ὅσων χρήσει. ⁹ Καγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτᾶτε, καὶ δοθήσεται 9
 Mt 7, 7-11 ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιχθήσεται ὑμῖν.
¹⁰ πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τῷ 10
 κρούοντι ἀνοιχθήσεται. ¹¹ τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ 11
 ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ 12
 ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; ¹² ἢ καὶ αἰτήσῃ φόνον, μὴ ἐπιδώσει 12
 αὐτῷ σκορπίον; ¹³ εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα 13
 ἀγαθὰ δίδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ 14
 οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγένετο 14
 14 a δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξεληθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν 14
 Mt 12, 22-34 οἱ ὄχλοι. ¹⁵ τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· ἐν Βεελζεβούλ τῷ ἄρχοντι 15
 Mc 3, 22 αὐτῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· ¹⁶ ἔτεροι δὲ πειράζοντες 16
 Mt 12, 38-41 αὐτὸν ἐξ ὀφθαλμοῦ ἐξήτουν παρ' αὐτοῦ. ¹⁷ αὐτὸς δὲ εἰδὼς 17
 Mc 3, 11 αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία διαμερισθεῖσα 18
 17-22 ἐφ' ἑαυτὴν ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. ¹⁸ εἰ δὲ καὶ 18
 Mt 12, 25-30 ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διμερισθῇ, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία 19
 Mc 3, 23-27 αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. ¹⁹ εἰ 19
 ἐβγῶ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι 20
 ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἕσονται ὑμῶν. ²⁰ εἰ δὲ ἐν 20

XI, 2. λέγετε : κ* add ουτω | πατερ : add ημων ο εν τοις ουρανοισ|
 ελθτω | η βασ. σου : ε κ add γενηθητω το θελημα σου ως εν ουρανω
 και επι της (κ* om) γης 3. δίδου : κ δοσ | κ* om το 4. και γαρ αυτοι :
 κ* ως και αυτ. | ε κ* αφισμεν | εισ πειρασμον : add αλλα ρουσαι ημασ
 απο του ποιηρου 5. κ* μεσοσηκτιον 7. εισ την κοιτ. μετ εμ. ει και
 ου 8. αυτου φιλον | αναιδιαν | κς οσον 9 et 10. ε κ ανοιχθησται
 11. τινα : κ τισ | εξ υμων : om εξ | κ om ο υιος | η και : κ η, ε ει και |
 ε κ οφ. επιδ. αυτω 12. η και : add εαν | ε (non ε) αιτηση 13. υπαρχ. :
 κ ουτως | αγαθα δοματα | κ om ο ante εξ ουρ. 15. et vn. εσθ κ βεελζε-
 βουλ 15. om τω ante αρχοντι 16. παρ αυτ. εζητ. εξ ουρ. 17. εφ εαυτ.
 διαμερισθ. 18. κ εμερισθη | οτι (κ*) : κ* τι 19. κριτ. υμ. αυτοι εσονται.

- δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἐφθασεν ἐφ' ἡμᾶς ἡ
 21 βασιλεία τοῦ θεοῦ. ²¹ Ὄταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσῃ
 22 τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. ²² ἐπὶ
 δὲ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπαλθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν παροπλίαν
 αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ἣ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν.
 23 ²³ ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ'
 24 ἐμοῦ σκορπιζει. ²⁴ Ὄταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ
 ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνδρῶν τόπων ζητούν ἀνάπαυσιν, καὶ
 μὴ εὐρίσκον λέγει· ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον.
 25 ²⁵ καὶ ἔλθὼν εὐρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. ²⁶ τότε
 πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ
 ἐπτά, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ
 ἀνθρώπου ἐκείνου χειρότερα τῶν πρώτων.
 27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις φωνή
 γυνῆ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά
 28 σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. ²⁸ αὐτὸς δὲ εἶπεν· μενοῦν μακάριοι
 οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες.
 29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροισμένων ἤρξατο λέγειν· ἡ γενεὰ αὕτη
 γενεὰ πονηρὰ ἐστίν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται
 30 αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωαῆ. ³⁰ καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωαῆ τοῦ
 Νινευεῖταις σημεῖον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ νόστος τοῦ ἀνθρώπου τῇ
 31 γενεᾷ ταύτῃ. ³¹ βασιλίσσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ
 τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν
 ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκούσαι τὴν σοφίαν Κολομώντος, καὶ
 32 ἰδοὺ πλείον Κολομώντος ὤδε. ³² ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσον-
 ται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν
 αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωαῆ, καὶ ἰδοὺ πλείον
 33 Ἰωαῆ ὤδε. ³³ Οὐδέεις λύχνον ἄψας εἰς κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ
 ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ
 34 φέγγος βλέπωσιν. ³⁴ ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμὸς
 σου. ὅταν ὁ ὀφθαλμὸς σου ἀπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου
 φωτεινὸν ἐστίν· ἐπὶ δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.
 35 ³⁵ σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. ³⁶ εἰ οὖν τὸ
 σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινόν, ἔσται
 φωτεινὸν ὅλον ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίῃ σε.

20. κ* εγω εκβαλλω 21. κ* om ο | εστιν : κ εσται 22. ο ισχυροτ.
 23. σκορπιζει : κ* add με 24. ευρισκον : κc add τοτε 25. σεσαρω. :
 κc ptaem σχολαζοντα 26. παραλαμβ. : κcort add μεθ εαυτου | επτα
 στερ. πνευμ. πονηρ. εαυτου 27. επαρ. τισ γυν. φων. 28. μενονυγς |
 φυλασσοντ. : ε add αυτον, κ* τον λογον του θεου 29. om γενεα sec |
 επιζητει | ιωνα : add του προφητου 30. κ om γαρ | σημειον τοιο
 νινευιταις 31. ανδρων : κ* ανθρωπων | σολομωντος 32. ανδρ. νινευι
 33. ουδεις δε | ε et εc 1633. (non 1624.) εις κρυπτον | εc αλλα επι | φωγ-
 γος : κ φωσ | κ βλεπουσιν 34. om σου prim | οταν ουν 36. κ* om ο
 λυχν.

Ἐν δὲ τῇ λαλήσει ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος ὅπως ἀριστήσῃ 37
παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. 38 ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύ- 38
Mt 23, 25 **μασεν** ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. 39 εἶπεν δὲ ὁ 39
κύριος πρὸς αὐτόν· νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτη-
ρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπα-
γῆς καὶ ποτηρίου. 40 ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ 40
ἔσωθεν ἐποίησεν; 41 πλὴν τὰ ἐνόητα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ 41
Mt 23, 22 **πάντα** καθαρὰ ὑμῖν ἐστί. 42 ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, 42
ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πῆγανον καὶ πᾶν λάχανον,
καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ· ταῦτα ἔδει
20, 46
Mt 23, 6 **ποιῆσαι** κάκεινα μὴ παρεῖναι. 43 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι 43
ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπα-
Mt 23, 27 **σμονοῦ** ἐν ταῖς ἀγοραῖς. 44 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα 44
τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἶδασιν.
45 Ἀποκριθεὶς δὲ τισ τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα 45
Mt 23, 4 **λέγων** καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. 46 ὁ δὲ εἶπεν· καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς 46
οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ
αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσφάυετε τοῖς φορτίοις.
47
Mt 23, 29-31 **οὐαὶ ὑμῖν**, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, καὶ οἱ 47
πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. 48 ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ 48
συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέ-
49-51
Mt 23, 24-26 **κτειναν** αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε. 49 διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία 49
τοῦ θεοῦ εἶπεν· ἀποστελῶ εἰς αὐτούς προφήτας καὶ ἀποστόλους,
καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξουσιν, 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ 50
αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆς
Gen 4, 8
2 Ch, 24, 21 **κόσμου** ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, 51 ἀπὸ αἵματος Ἄβελ ἕως αἷμα- 51
τος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ
οἴκου· καὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.
Mt 23, 13 **οὐαὶ ὑμῖν** τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· 52
αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθατε καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκάλυσατε.
Κάκειθεν ἐξεληθόντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ 53
Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων,
54 ἐνεδρεύοντες, θηρεῦσαι τὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. 54

XII.

Fermentum Pharisaeorum. Quis metuendus sit. Peccatum in spiritum
sanctum. Lis hereditatis. Parabola de divite vana meditante. Non anxie

37. ηρωτα|φαρισ. τισ 42. αλλ ουαι|παν : κ* vel a ex το correxit|ταυτα :
κ* add δε | κ αφειναι, ε αφειναι 43. κ ουαι υμιν φαρισαιοι 44. ουαι
υμιν : add γραμματεισ και φαρισαιοι υποκριται 47. οι δε πατ. 48. μαρτ.
εστε : μαρτυρετε | οικοδομ. : add αυτων τα μνημεια 49. κ* αποκτει-
νουσιν | κ διωξουσιν 50. κ* ινα εκδικηθη | εκχυννόμενον 51. απο του
αιμ. | εωσ του 52. εισηλθετε 53. κακ. εξελθ. αυτου : λεγοντοσ δε
αυτου ταυτα προσ αυτουσ 54. ενεδρευ. : add αυτου και ζηπουντεσ |
στομ. αυτου : add ινα κατηγορησωσιν αυτου

carandum nec metuendum, sed caelestia sectanda et vigilandum. Immissio ignis. Signa temporum.

- 1 Ἐν ὧσιν ἐπισημασθεῖσιν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε κατα- Mt 18,
 πατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶ-
 τον· προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἣτις 5, 17
 2 ἐστὶν ὑπόκρισις. ² οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀπο- Mt 4, 22
 3 καλυφθῆσεται, καὶ κρυπτόν ὃ οὐ γνωσθήσεται. ³ ἀνθ' ὧν ὅσα Mt 10, 26
 ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ
 οὐς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμιείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωματίων.
 4 Ἀλέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτε- 4-9
 νόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἔχόντων περισσότερόν τι Mt 10,
 5 ποιῆσαι. ⁵ ὑποδειξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβήθητε· φοβήθητε τὸν μετὰ 28-33
 τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. καὶ λέγω
 6 ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. ⁶ οὐχὶ πάντε στρουθία πωλοῦνται ἀσσα-
 ρίων δύο; καὶ ἐν ἑξ' αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ
 7 θεοῦ. ⁷ ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠριθ-
 8 μῆται. μὴ φοβείσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. ⁸ λέγω δὲ
 ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
 καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν
 9 ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. ⁹ ὃ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώ-
 10 πων ἀπαρηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. ¹⁰ καὶ πᾶς Mt 12, 22
 ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ Mc 3, 29
 11 δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. ¹¹ ὅταν 11 ὁ
 δὲ εἰσφύρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς Mt 10, 19
 ἐξουσίας, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἰπῆτε· Mc 13, 11
 12 ¹² τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ
 εἰπεῖν.
 13 Εἶπεν δὲ τίς ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· διδάσκαλε, εἰπέ τῷ ἀδελφῷ
 14 μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. ¹⁴ ὃ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
 15 ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; ¹⁵ εἶπεν
 δὲ πρὸς αὐτοῦ· ὁράτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας,
 ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἢ ζωῇ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρ-
 16 χόντων αὐτῷ. ¹⁶ Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων· ἄν-
 17 θρώπου τινὸς πλουσίον εὐφρόρησεν ἡ χώρα. ¹⁷ καὶ διελογίζετο
 ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς
 18 μου; ¹⁸ καὶ εἶπεν· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ
 μελιχόνας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου
 19 καὶ τὰ ἀγαθὰ μου, ¹⁹ καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχῇ, ἔχεις πολλὰ (Mt 11, 19)

XII, 1. πρώτον: εἰ cum seqq coni 2. δε: κ om | κ κεκαλυμμενον

4. αποκτεινοντων 5. κ om φοβήθητε | εξουσι. 6. πωλειται
 7. ε κ μη ουν φοβ. 8. υμιν: κ add οτι | κ* om των αγγελ. 9. κ* απαρη-
 ησεται 10. κ βλασφημουντι 11. προσφωρωσι: | επι: κ εισ | μεριμνατε
 13. αυτω εκ του οχλ. 14. κριτην: δικαστην 15. παση: της | αυτω:
 ε κ* αυτου 18. κ* ανοικοδομησω | τα γενηματ. (εἰ γεννη-): κ* (ομισησ
 παντα) et c τον οιτον | κ* om και τα αγ. μου

ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.

²⁰ εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεὸς· ἄφρων, ταύτη τῇ σκετὶ τῆν ψυχὴν σου 20 ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἠτοίμασας, τίνοι ἔσται; ²¹ οὕτως ὁ 21 θησαυρίζων αὐτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.

²²⁻³¹
Mt 6, 23-33

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, 22 μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσῃσθε.

²³ ἡ ψυχὴ πλεῖον ἔστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. 23

²⁴ κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὔτε σπεύρουσιν οὔτε θερίζου- 24

σιν, οἷς οὐκ ἔστιν ταμίον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει

αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν. ²⁵ τίς δὲ 25

ἔξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τῆν ἡλικίαν αὐτοῦ

πῆχυν; ²⁶ εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν 26

μεριμνᾶτε; ²⁷ κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς οὔτε κηθῆναι οὔτε ὑφαίνει· 27

λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο

ὡς ἐν τούτων. ²⁸ εἰ δὲ ἐν ἀργῷ τὸν χρόνον ὅσα σήμερον καὶ 28

αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέξει, πόσῳ

μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι. ²⁹ καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε 29

καὶ τί πίητε, καὶ μὴ μεταωρίζεσθε· ³⁰ ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη 30

τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρήσετε τού-

τοις. ³¹ πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθή- 31

σεται ὑμῖν. ³² Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποιῶμιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ 32

³³
Mt 6, 19-21

πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. ³³ Πωλήσατε τὰ ὑπάρ- 33

χτα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια

μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλιπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου

κλέπτης οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴς διαφθείρει. ³⁴ ὅπου γὰρ ἔστιν ὁ 34

θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδιά ὑμῶν ἔσται. ³⁵ Ἔστωσαν 35

ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· ³⁶ καὶ 36

ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε

ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως

ἀνοίξωσιν αὐτῷ. ³⁷ μακάριοι οἱ δούλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ 37

κύριος εὐρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται

καὶ ἀνακλιεῖ αὐτούς καὶ παρελθὼν διακοιτήσει αὐτοῖς. ³⁸ κἂν 38

ἐν τῇ δευτέρᾳ, κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὐρη οὕτως,

³⁹
Mt 12, 43,

μακάριοι εἰσιν. ³⁹ τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπό- 39

τησ ποῖα ὄρα ὁ κλέπτης ἐρχεται, οὐκ ἂν ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν

20. ε εἰ ε 1633. (non 1624.) αφρον 21. εαυτω 22. κ λεγω υμιν | τη
ψυχη υμων 23. κ η γαρ ψυχη 24. ου σπειρ. ουδε θεριζ. 25. πηχυν :
add ενα 26. ουτε | ελαχιστ. : κ* add τι 27. ε κ πως αυξανει· ου κοπια
ουδε κηθει· | κ οτι ουδε 28. ει δε τ. χο. εν τω αγρ. σμμερ. οντα | ε κ
αμφιεννυσι 29. η τι πιητ. 30. επιζητει 31. αυτου· του θεου | ταυτα :
add παντα 32. κ υμων ο πατηρ 33. βαλαντια 36. αναλυσει 37. και
παρ. διακ. αυτοις (κ*) : κ* οση 38. και εαν ελθη εν τη δευτ. φυλακη
και εν τη τριτ. φυλ. ελθη και ευρη οντω | μακ. εισιν : κ* add σκαινοι, ε οι
δουλοι εκεινοι 39. ε κ* εγρηγορησεν αν και ουκ αν (κ* om) αφηκεν |
διορυχθαι

40 ὁλον αὐτοῦ. ⁴⁰ καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἑτοιμοί, ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

41 Ἐἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος· κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ⁴²⁻⁴⁴
^{Μτ 24, 45-51}

42 ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας; ⁴² καὶ εἶπεν ὁ κύριος· τίς
ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ὁ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ
κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέ-

43 τριον; ⁴³ μακάριος ὁ δούλος ἐκεῖνος, ὃν ἔλθων ὁ κύριος αὐτοῦ
44 εὐρήσει ποιοῦντα οὕτως. ⁴⁴ ἄληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν

45 τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. ⁴⁵ ἔὰν δὲ εἶπῃ ὁ δούλος
ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ

ἄρξεται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδικὰς, ἐσθίειν τε καὶ

46 πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι· ⁴⁶ ἤξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεῖνου ἐν
ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει

47 αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. ⁴⁷ ἐκεῖ-
νος δὲ ὁ δούλος ὁ γνούς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ

48 ⁴⁸ εἰς ὃ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας.
παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ, καὶ ᾧ παρ-

49 ἔθεντο πολὺ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. ⁴⁹ Πῦρ ἦλθον

50 βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη. ⁵⁰ βάπτισμα

51 δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῇ. ⁵¹ δο-
κεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐκί λέγω ὑμῖν ⁵¹⁻⁵³
^{Μτ 16, 51-52}

52 ἀλλ' ἡ διαμερισμὸν. ⁵² ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πάντες ἐν ἐνὶ
53 οἴκῳ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυοῖν καὶ δύο ἐπὶ τρισίν ⁵³ διαμε- ^{Mich 7, 6}

ρισθησονται, πατήρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ θυ-
γατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην καὶ
νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.

54 Ἐλεγε δὲ καὶ τοῖς ὀχλοῖς· ὅταν ἴδητε νεφέλην ἀνατελλούσαν ⁵⁴⁻⁵⁶
^{Μτ 16, 2, 3}

ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε ὅτι ὄμβρος ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως·

55 ⁵⁵ καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων ἔσται, καὶ γίνεται.

56 ⁵⁶ ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκι-
57 μάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε; ⁵⁷ Τί δὲ καὶ

58 ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; ⁵⁸ ὡς γὰρ ὑπάγετε μετὰ τοῦ
ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι
ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτὴς
σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακὴν.

59 ⁵⁹ λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀπορῶς.

40. καὶ ὑμεῖς οὖν 42. εἶπε δὲ | οἰκονόμος : κ* δούλος | ε κ καὶ φρο-
μῶς | κ* καταστήσειν | κ* τὸν διαδόναι 43. κ οὐτως ποιοῦντα 45. κ*
μου ο κυρίου 47. του κυρ. εαυτου | η ποι. : μηδε ποι. 48. κ* om δε
prim 49. ἐπι : εἰς 50. εως ου | κς συντελεσθη 52. εν οικω εν
53. ἐπι τρισιν. 53 διαμερισθησεται | εφ νω | ἐπι θυγατρι | ἐπι μητρι |
ἐπι την νυμφ. αυτησ | πενθεραν : add αυτησ 54. την νεφελην | ἐπι :
απο | σι : om 55. κ* λεγετε· καυσ. ερχεται 56. κ ουκ οιδατε προ ου
δοκιμ. 58. σε παραδω | βαλλη 59. εως ου

XIII.

Galilaei occisi. Parabola de ficu. Mulier sabbato sanata. Granum sinapis et fermentum. Porta angusta. Herodes vulpes; Hierosolyma prophetarum interfectrix.

Παρήσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ 1
περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα Πειλάτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θουσιῶν 2
αὐτῶν. ² καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι 2
οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι 3
ταῦτα πεπόνθασιν; ³ οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' εἰ μὴ μετανοήτε, 3
πάντες ὁμοίως ἀπολεισθε. ⁴ ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτώ, ἐφ' οὓς 4
ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Cιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε 4
ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς 5
κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλήμ; ⁵ οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' εἰ μὴ μετα- 5
νοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεισθε.

Ἐλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. Cυκὴν εἶχεν τις πεφυ- 6
τευμένη ἐν τῷ ἀμπελώνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ 6
καὶ οὐκ εὔρεν. ⁷ εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ τρία ἔτη 7
ἄφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐκ εὗρισκω· 7
ἔκκοψον αὐτήν· ἵνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; ⁸ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 8
λέγει αὐτῷ· κύριε, ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου 8
σκάψω περὶ αὐτήν καὶ βάλω κόπρια, ⁹ καὶ μὲν ποιήσῃ καρπὸν 9
εἰς τὸ μέλλον· εἰ δὲ μήγε, ἐκκόψεις αὐτήν.

Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν. 10
¹¹ καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δεκαοκτώ, καὶ ἦν 11
συνκλύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. ¹² ἰδὼν 12
δὲ αὐτήν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπο-
λέλυσαι ἀπὸ τῆς ἀσθενείας σου, ¹³ καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· 13
καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. ¹⁴ ἀποκριθεὶς 14
δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ
Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἕξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷσι δεῖ ἐργάζεσθαι· 15
ἐν ταῖσι οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαβ-
βάτου. ¹⁵ ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος καὶ εἶπεν· ὑποκριταί, 15
^{14, 15} ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον 14, 15
¹¹ ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποιῶζει; ¹⁶ ταύτην δὲ θυγατέρα 16
Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδωκεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη,
οὐκ εἶδε λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;

XIII, 1. πιλᾶτος 2. ἀποκριθεὶς : add ὁ ἰησοῦς | ταυτα : τοιαυτα
3. ὁμοίως : ὡσαυτως 4. δεκα και οκτω | κ επεπεσαν | αυτοι : ουτοι | om
τους pr 5. μετανοητε | ωσαυτως : ὁμοίως 6. ἐν τ. ἀμπελ. αὐτ. πεφυ-
τευμ. | καρπ. ζητ. 7. om αφ ου 8. 1624. 1633. κοπρία, 1656.
ε κοπριαν 9. εἰ δε μηγε, εἰς το μελλον 11. γυνη : add ην | δεκα και
οκτω | συγκλυπτ. 12. om απο 13. ανωρθωθη 14. om οτι | κ* om ἐν
αἰσι δεῖ εργαζ. | ἐν ταυταισι ουν 15. ἀπεκριθ. ουν | υποκριται | κ* om τω
σαββατ. | κ* ἀπαγαυν

Nov. Test. ed. Tŷ.

- 17 ¹⁷ καὶ ταῦτα λέγοντες αὐτοῦ κατασχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινόμενοις ὑπ' αὐτοῦ. 18 s
Mc 4,
20-22
- 18 Ἐλεγεν οὖν· τίς ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίς 18 s
Mc 4,
20-22
- 19 ὁμοιώσω αὐτήν; ¹⁹ ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σιτάπεως, ὃν λαβὼν ἀν- Mc 13, 31s
- θρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ἤξησεν καὶ ἐγένετο εἰς
- δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς
- 20 κλάδοις αὐτοῦ. ²⁰ Καὶ πάλιν εἶπεν· τίς ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν Mc 13, 33
- 21 τοῦ θεοῦ; ²¹ ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβούσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰς
- ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐξυμώθη ὅλον.
- 22 Καὶ διπορευέτο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ
- 23 πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσόλυμα. ²³ Εἶπεν δέ τις αὐτῷ·
- 24 κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοῦς· ²⁴ ἀγαπί- Mc 1, 13 s
- ζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν,
- 25 ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. ²⁵ ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ Mc 25, 10-12
- ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξῃσθε ἔξω
- ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες· κύριε ἀνοίξον ἡμῖν, καὶ
- 26 ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ. ²⁶ τότε ἄρξῃσθε
- λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις
- 27 ἡμῶν ἐδίδαξας. ²⁷ καὶ ἐρεῖ· λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν Mc 1, 23
- 28 ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες ἐργάται ἀδικίας. ²⁸ ἐκεῖ ἐσται
- ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψεσθε Ἀβραὰμ Mc 2, 11 s
- καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασι-
- 29 λείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. ²⁹ καὶ ἤξουσιν ἀπὸ
- ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται
- 30 ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. ³⁰ καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἔσονται Mc 13, 30, 36
Mc 10, 31
- πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἱ ἔσονται ἔσχατοι.
- 31 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσήλθάν τινες Φαρισαῖοι λέγοντες
- αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀπο-
- 32 κτείνειν. ³² καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἶπατε τῇ ἀλώπεκι
- ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἀποτελῶ σήμερον καὶ
- 33 αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. ³³ πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ
- αὔριον καὶ τῇ ἐχόμενῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην
- 34 ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. ³⁴ Ἱερουσαλήμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀπο- Mc 23, 31-39
- κτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους
- πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρό-
πον ὄρηξί τὴν ἑαυτῆς νοσοῖαν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ

17. γινόμενοις : κ* λεγομένοις 18. οὖν : δε 19. εἰς : κ* add τον | δένδρον : add μεγα 21. ε κ ἐκκρυψεν 22. κ πορείαν | Ἱερουσαλήμ
24. θύρας : πύλησ 25. κ* om (suppl s) ἔξω εσταν. και | κυριε κυριε
26. κ ἀρξῃσθε 27. λεγω : κ om | πα. οι εργατ. της αδικ. 28. ε οψησθε, κ ιδητε | κ* ισακ 29. και απο βορρα 31. ωρα : ημερα | ε κ προσηλθον
32. επιτελω 33. κ* om αυριον και | κ ερχομενη 34. αυτην : κ* αυτον | ορησις | αυτησ : κ* αυτουσ

ἠθελήσατε. ³⁵ ἰδοὺ ἀφίσταται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν. λέγω ὑμῖν ὅτι ³⁵
 οὐ μὴ ἰδῆτέ με ἕως ἥξει ὅτε εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
 ὀνόματι κυρίου.

XIV.

Hydropicus sabbato sanatus. Sermones convivales; parabola de spreto
 epulo. Christus quales sectatores poscat; crux suscipienda; turri funda-
 menta iacienda; rex bellum inchoaturus; sal putidum.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰλεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόν- 1
 των τῶν Φαρισαίων σαββάτω φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν 1
 παρατηροῦμενοι αὐτόν. ² καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὕδρωπικός 2
 Μι 12, 16 ἔμπροσθεν αὐτοῦ. ³ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς 3
 νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων· ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσθαι
 ἢ οὐ; οἱ δὲ ἠσύχασαν. ⁴ καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ 4
 Μι 12, 15 ἀπέλυσεν. ⁵ καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· τίνας ὑμῶν υἱὸς 5
 ἢ βοῦς εἰς φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν
 ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; ⁶ καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι πρὸς 6
 ταῦτα.

Ἔλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων πῶς 7
 τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς· ⁸ ὅταν κληθῆς 8
 ὑπὸ τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῆς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μή-
 ποτε ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, ⁹ καὶ εἰθῶν ὁ 9
 σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι· δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ
 μετὰ αἰσχύνῃς τὸν ἕσχατον τόπον κατέχειν. ¹⁰ ἀλλ' ὅταν κληθῆς, 10
 πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἕσχατον τόπον, ἵνα ὅταν εἰθῶν ὁ κεκλη-
 κός σε ἐρεῖ σοι· φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι
 Μι 12, 14 δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι. ¹¹ ὅτι πᾶς ὁ 11
 ὑψῶν ἐαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἐαυτὸν ὑψωθήσεται.

Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν ποιῆς ἄριστον 12
 ἢ δεῖπνον, μὴ φῶναι τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου
 μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίους, μήποτε καὶ
 αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι. ¹³ ἀλλ' 13
 ὅταν ποιῆς δοχῆν, κάλει πτωχούς, ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλοὺς,
¹⁴ καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναι σοι· ἀντα- 14
 ποδοθήσεται δὲ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

Ἀκούσας δὲ τισ τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ· 15
 Μι 22, 14 μακάριος ὅστις φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. ¹⁶ ὁ δὲ 16
 εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπός τις ἐποίει δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν

35. ο οικ. υμων : add ερημος | κς λεγω δε, ε αμην δε λεγω | κ om οτι |
 με ιδητε | εωσ : ε κ add αν | εωσ ηξ. ο. ειπητε : κ εωσ αν ειπητε

XIV, 3. ει εξεστι : | θεραπευειν | η ου : om 5. αποκριθεις : κς om |
 υιος : ε κ ονοσ | εμπσευεται | εν τη ημερ. 6. ανταποκριθ. (κ αποκρι.) :
 add αυτω 8. υπ αυτου : κ* om (suppl *) υπ 9. μετ αισχ. 10. αναπε-
 σουσ | ερει : ειπη | σοι : κ* om (suppl *) | om παντων 12. κ om σου ποσ
 συγγ. | σε αντικαλ. | σοι ανταποδ. 13. κ δοχην ποιησησ | κ αναπειρουσ
 14. δε : γαρ 15. ταυτα : κ* om (suppl *) | οστις : οσ 16. αποηησ

17 πολλούς, ¹⁷ καὶ ἀπέστειλεν τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου
 18 εἶπεν τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά εἰσιν. ¹⁸ καὶ
 ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ·
 ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε,
 19 ἔχε με παρητημένον. ¹⁹ καὶ ἕτερος εἶπεν· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα
 πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητη-
 20 μένον. ²⁰ καὶ ἕτερος εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύ-
 21 ναμαι ἐλθεῖν. ²¹ καὶ παραγενόμενος ὁ δούλος ἀπήγγειλεν τῷ
 κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ
 δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ὄρους τῆς
 πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ τυφλοὺς καὶ χω-
 22 λούς εἰσάγαγε ὧδε. ²² καὶ εἶπεν ὁ δούλος· κύριε, γέγονεν ὃ
 23 ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. ²³ καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν
 δούλον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμῶνας καὶ ἀνάγκασον
 24 εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος· ²⁴ λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς
 τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δείπνου.
 25 **Κυνηπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶς εἶπεν** ²⁶ **πρὸς αὐτούς·**
 26 **εἴ τις ἔρχεται πρὸς με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα**
αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς
ἀδελφούς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ
 27 **δύναται εἶναι μου μαθητής.** ²⁷ **ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν**
ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναι μου μαθητής.
 28 ²⁸ **Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον**
 29 **καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν;** ²⁹ **ἵνα**
μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες
 30 **οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαιζειν,** ³⁰ **λέγοντες ὅτι οὗτος ὁ**
 31 **ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι.** ³¹ **Ἡ**
τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἐτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον
**οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλευέται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιά-
 32 σιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ εἰκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν;**
 32 ³² **εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντος προσβείαν ἀποστείλας**
 33 **ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην.** ³³ **οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀπο-
 τάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναται εἶναι μου**
 34 **μαθητής.** ³⁴ **Καλὸν οὖν τὸ ἅλα· εἰ δὲ καὶ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν**
 35 **τίνι ἀρτυθήσεται;** ³⁵ **οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὐθετόν ἐστιν·**
ἐξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὅσα ἀκούει ἀκουέτω.

17. κ ερχεσθαι | εἰσιν : εστι παντα 18. παραιτεισθ. παντ. | εξελθειν
 και ιδειν | κ* om (suppl a) σε 21. ο δουλος : add καινισος | και τους
 (κ* et c) : κ* και οσουο σαν ευρητε | κ αναπειρουσ | χωλ. και τυφλ.
 22. ωσ επεταξ. 23. ο οικ. μου 24. ανδρων : κ ανθρωπων 26. κ πρ.
 εμε | πατερ. αυτου | κ την ψυχ. αυτ. | μου μαθητ. ειναι 27. και οστις |
 ε κ τ. σταυρ. αυτου | μου ειν. μαθητ. 28. κ τα εις απαρτ., ε τα προσ
 απαρτ. 29. εμπαιζ. αυτω 31. συμβ. ετε. βασιλ. | βουλευεται | απαν-
 τησαι 32. τα προσ : κ* προσ 33. μου ειν. μαθητ. 34. om ουν | το
 αλασ bis | om και

XV.

Parabolaē de ove et drachma perdita, deque filio degenerē.

¹ Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγιζόντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρ- 1
^{Μι 9, 10} τολοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. ² καὶ διεγόγγυζον οἱ τε Φαρισαῖοι καὶ οἱ ²
 γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοῦς προσδέχεται καὶ ³
 συνεσθίει αὐτοῖς. ³ εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην ³
⁴⁻⁷ λέγων· ⁴ τίς ἀνθρώπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπο- ⁴
^{Μι 12, 12-14} λέσας ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνεθήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ⁵
 ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὗρη αὐτό; ⁵ καὶ ⁵
 εὗρὼν ἐπιτίθεισιν ἐπὶ τοὺς ὄμους αὐτοῦ χαίρων, ⁶ καὶ ἔλθων εἰς ⁶
 τὸν οἶκον συνακαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς· ⁷
 συγχάρετέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. ⁷ λέγω ⁷
 ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετα- ⁸
 νοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνεθήκοντα ἐννέα δικαίους οἵτινες οὐ χρεῖαν ἔχου- ⁸
 σιν μετανοίας. ⁸ Ἡ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, εἰὰν ἀπο- ⁸
 λέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἀπτεῖ λύγρον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ⁹
 ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως ὅτου εὗρη; ⁹ καὶ εὗρούσα συνακαλεῖ τὰς φίλας ⁹
 καὶ γείτονας λέγουσα· συγχάρετέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ¹⁰
 ἀπόλεσα. ¹⁰ οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέ- ¹⁰
 λων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

Εἶπεν δὲ ἀνθρώπος τις εἶχεν δύο υἱούς. ¹² καὶ εἶπεν ὁ ^{11 12}
 νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος ¹²
 τῆς οὐσίας. καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. ¹³ καὶ μετ' οὐ πολλὰς ¹³
 ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν ¹⁴
 μακρὰν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. ¹⁴
¹⁴ δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν ¹⁴
 χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. ¹⁵ καὶ πορευθεὶς ¹⁵
 ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν ¹⁶
 εἰς τοὺς ἀγρούς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους· ¹⁶ καὶ ἐπεθύμει γεμίσει ¹⁶
 τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ ¹⁷
 οὐδεὶς εἰδίδου αὐτῷ. ¹⁷ εἰς ἑαυτὸν δὲ ἔλθων ἔφη· πόσοι μισθιοὶ ¹⁷
 τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων· ἐγὼ δὲ λιμῷ ὠδὲ ἀπόλ- ¹⁸
 λυμαι. ¹⁸ ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ ¹⁸
 αὐτῷ· πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, ¹⁹ οὐκέτι ¹⁹
 εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου· ποίησόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων ²⁰
 σου. ²⁰ καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ ²⁰
 μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη,

XV, 1. ἐγγιζ. αὐτω παντ. 2. om τε 4. εν δε αυτ. | εννενηκοντα |
 κ εωσ ου 5. ωμ. αυτου 6. συγκαλ. et συγκαρ. 7. χαρ. εστ. εν τ.
 ουρ. | εννενηκοντα 8. κ εωσ ου 9. συγκαλειται | και τας γειτον. | συγ-
 χαρ. 10. χαρα γινεται 12. πατερ : κ* om | κς ο δε διειλεν 13. κ τ.
 ουσι. αυτου 14. ισχυροσ 16. γεμι. τ. κοιλ. αυτου : κ χορτασθηται |
 απο : κ εκ 17. σφη : ειπε | om ωδε post λιμω 18. κ* αναστ. δε 19. και
 ουκετι 20. πατερ. αυτου

καὶ δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταφίλησεν
 21 αὐτόν. ²¹ εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱὸς· πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν
 22 καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμι ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου. ²² εἶπεν
 δὲ ὁ πατήρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· ἐξερέγκατε στολὴν τὴν
 23 πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα
 24 αὐτοῦ καὶ ὑπόδηματα εἰς τοὺς πόδας, ²³ καὶ φέρετε τὸν μῶσχον
 24 τὸν σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθώμεν, ²⁴ ὅτι οὗτος ὁ
 υἱὸς μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼς καὶ εὐρέθη. καὶ ²⁵
 25 ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. ²⁵ ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν
 ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας
 26 καὶ χορῶν, ²⁶ καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παιδῶν ἐπυνθάνετο
 27 τί εἶη ταῦτα. ²⁷ ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦκει, καὶ
 ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μῶσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα
 28 αὐτὸν ἀπέλαβεν. ²⁸ ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ
 29 πατήρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. ²⁹ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
 εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε
 30 ἐντολήν σου παρήλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἢνα
 30 μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· ³⁰ ὅτε δὲ ὁ υἱὸς σου οὗτος ὁ
 καταφαγὼν σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν
 31 σιτευτὸν μῶσχον. ³¹ ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ'
 32 ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἔστιν· ³² εὐφρανθῆναι δὲ καὶ
 χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν,
 ἀπολωλὼς καὶ εὐρέθη.

XVI.

Parabola de oeconomo iniusto sed callido, deque Lazaro et divite. De
 Pharisaeis, Iohanne, lege, divortio.

1 Ἐλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἄνθρωπος τις ἦν πλού-
 σιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορ-
 2 πῶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. ² καὶ φωνήσας αὐτόν εἶπεν αὐτῷ·
 τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου·
 3 οὐ γὰρ δύνῃ ἔτι οἰκονομεῖν. ³ εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος·
 τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ;
 4 σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. ⁴ ἔγνων τί ποιήσω,
 ἵνα ὅταν μετασταθῶ ἐκ τῆς οἰκονομίας δεξωταί με εἰς τοὺς
 5 οἶκους ἑαυτῶν. ⁵ καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χροσ-
 ρειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· πόσον ὀφείλεις

21. καὶ οὐκετι | υἱὸς σου : κ add ποιήσον με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου
 22. κ δουλ. αὐτου | κ ταχὺ ἐξεργκ. | τὴν στολὴν 23. φερετε : ἐνεγκαν-
 τες 24. κ ο υι. μου οὐτος | καὶ ἀπολωλὼς ἦν | κ* οὐκ καὶ ἀπε ηρξ.
 26. παιδων : ε (non ε) add αὐτου 28. ο δε : ο ουν 30. τον μοσχ. τον
 σιτευτ. 32. ανεζησεν | καὶ ἀπολωλ. ἦν

XVI, 1. μαθητας : add αὐτου 2. δυννηση 4. κ ἵνα ἀν μετ. | οὐκ ἐκ |
 οικ. αὐτων 5. χροσφειλ. | αὐτου : κ* αὐτου

τῷ κυρίῳ μου; ⁶ ὁ δὲ εἶπεν· ἕκατόν βάτους εἰλαίου. ὁ δὲ εἶπεν ⁶
 αὐτῷ· δεξαι σου τὰ γράμματα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντή-
 κοντα. ⁷ ἔπειτα ἐτέρῳ εἶπεν· σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν· ⁷
 ἕκατόν κόροισι σίτου. λέγει αὐτῷ· δεξαι σου τὰ γράμματα καὶ
 γράψον ὀγδοήκοντα. ⁸ καὶ ἐπήρσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμου τῆς ⁸
 ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου
 φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός εἰς τὴν γενεὰν τὴν
 ἐαυτῶν εἰσίν. ⁹ καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἐαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ ⁹
 τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπῃ δεξῶνται ὑμᾶς εἰς τὰς
 αἰωνίους σκηνάς. ¹⁰ ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ¹⁰
 ἔστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. ¹¹ εἰ ¹¹
 οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς
 ὑμῶν πιστεύσει; ¹² καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ¹²
 ὑμέτερον τίς δώσει ὑμῖν; ¹³ οὐδεὶς οἰκείῃς δύναται δυοὶ κυρίως ¹³
 δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ
 ἐνὸς ἀντιβέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ
 δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρ- ¹⁴
 χοντες, καὶ ἐξεμνητήριζον αὐτόν. ¹⁵ καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐστὲ ¹⁵
 οἱ δικαιοῦντες ἐαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώ-
 σκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδελύγμα ¹⁴
 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ¹⁶ ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάννου· ¹⁶
 ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν ¹⁶
 βιάζεται. ¹⁷ εὐκοπώτερον δὲ ἐστὶν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ¹⁷
 παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κερταίαν πεσεῖν. ¹⁸ πᾶς ὁ ἀπολύων ¹⁸
 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει, καὶ ὁ ἀπολελυ- ¹⁸
 μένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει. ¹⁹ Ἄνθρωπος δὲ τις ἦν ¹⁹
 πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος ¹⁹
 καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. ²⁰ πτωχὸς δὲ τις ὀνόματι Λάζαρος ἐβέ- ²⁰
 βλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἰλωμένος ²¹ καὶ ἐπιθυμῶν χορ- ²¹
 τασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ²¹
 ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἔλκη αὐτοῦ. ²² ἐγένετο ²²
 δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέ- ²²
 λων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ²²
 ἐτάφη. ²³ καὶ ἐν τῷ ἄδη ἐπάρσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρ- ²³
 χων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν ²³
 τοῖς κόλποις αὐτοῦ. ²⁴ καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε· πάτερ Ἀβραάμ, ²⁴

6. κ βαδουο | και ειπεν αυτω δεξ. σ. το γραμμα 7. κ λεγει δε, ε και
 λεγει | το γραμμα 8. κ φρονιμωτερ. post οτι πορ 9. καγω | ποιησατε
 εαυτοις | εκλιπητε 12. υμιν δασει 14. οι φαρισαιοι (sic κ*, κ* om) :
 ε pncem και 15. του θεου : add εστιν 16. μεχρι : εωσ | κ* om και παυ
 εις αυτ. βιαζετ. 18. και πασ ο απολελυμ. 20. δε τιο : add ην | οσ εβε-
 βλητ. | ηλωμενοσ 21. απ. των ψυχων των πιπτοντ. | απειλιχον
 22. του αβρααμ 23. και ηρι : κ* om | τον αβρααμ

ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάλῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι
 25 ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. ²⁵ εἶπεν δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως
 26 τὰ κακὰ· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾷσαι. ²⁶ καὶ ἐν
 πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται,
 ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ
 27 οἱ ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. ²⁷ εἶπεν δέ· ἐρωτῶ σὺν σε,
 28 πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου· ²⁸ ἔγω
 γὰρ πέπτε ἀδελφούσ· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ
 29 αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασιάνου. ²⁹ λέγει δὲ
 Ἀβραάμ· ἔχουσι Μαυῤῥεῖαι καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐ-
 30 τῶν. ³⁰ οἱ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' εἴαν τις ἀπὸ
 31 νεκρῶν πορευθῆ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. ³¹ εἶπεν δὲ αὐτῷ·
 εἰ Μαυῤῥεῖος καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ εἴαν τις ἐκ
 νεκρῶν ἀναστῆ πεισθήσονται.

XVII.

Cavenda offensio; placabilitas sectanda. Vis fidei; servi inutiles. Decem leprosi. Regnum divinum quando et-quomodo sit venturum.

1 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ Μτ 16, 7
 2 τὰ σκάνδαλα μὴ ἔλθειν, οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται· ² λυσιτελεῖ αὐτῷ Μτ 18, 6
 εἰ λίθος μωλικὸς περικείται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται
 εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίῃ τῶν μικρῶν τούτων ἓνα.
 3 ³ προσέχετε ἑαυτοῖς. εἴαν ἀμαρτῆ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον Μτ 18, 15
 4 αὐτῷ, καὶ εἴαν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. ⁴ καὶ εἴαν ἐπτάκις τῆς
 ἡμέρας ἀμαρτήσῃ εἰς σὲ καὶ ἐπτάκις ἐπιστρέψῃ πρὸς σε λέγων·
 μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.
 5 Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθεσ ἡμῖν πίστιν.
 6 ⁶ εἶπεν δὲ ὁ κύριος· εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε Μτ 17, 20
 ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ· ἐκριζώθητι καὶ φντεύθητι ἐν τῇ θαλάσῃ,
 7 καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. ⁷ Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δούλον ἔχων ἀροτριῶντα
 ἢ ποιμαίνοντα, ὅς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ· εὐθέως
 8 παρελθὼν ἀνάπεσε; ⁸ ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἐτοίμασον τί δευτηνήσω,
 καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ
 9 ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σὺ; ⁹ μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ ὅτι
 10 ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; ¹⁰ οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε

24. κ υδατι 25. απελαβες συ | ωδε : οδε 26. επι πασι | ενθην : εν-
 τευθεν | κ* om οι ante εκειθεν 29. λεγει αυτω αβρα. | μωσια 30. πο-
 ρευθη πρ. αυτ. : κ αναστη πρ. αυτ. 31. ε κ μωσαιοσ

XVII, 1. om αυτου | του : ε* om | μη ελθ. τα σκανδαλ. | κ πλην
 ουαι δε ου 2. μωλοσ ονικοσ | ενα των μικρ. τουτ. 3. εαν : add δε |
 αμαρτη : add εισ σε 4. ε κ αμαρτη | κ. επτακις τησ ημερασ επιστρ.
 επι σε 5. ειπον 6. ει ειχετε | κ om ταυτη 7. om αυτω | ενθωσ*
 παρ. αναπεσαι 8. κ ετοιμ. μοι 9. χαριν εχει | τω δουλω (κ*) : κ* om,
 ε add εκεινω | τ. διαταχθ. : add αυτω; ου δοκω

πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δούλοι ἀρχεῖοί ἐσμεν, ὃ ὠφειλομεν ποιῆσαι πεποιθήκαμεν.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς 11 διήρχετο διὰ μέσον Σαμαρίας καὶ Γαλιλαίας. 12 καὶ εἰσερχομένον 12 αὐτοῦ εἰς τινα κώμην ὑπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἔστησαν πόρρωθεν, 13 καὶ αὐτοὶ ἤραν φωνὴν λέγοντες· Ἰησοῦ 13
 Luc 14, 2 ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. 14 καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες 14 ἐπιδειξάτε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν. 15 εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέ- 15 στρεψεν μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν, 16 καὶ ἔπεσεν 16 ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρίτης. 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐχὶ οἱ 17 δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ ἐννέα ποῦ; 18 οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέ- 18 ψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἄλλογενὴς οὗτος; 19 καὶ 19 εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.

Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία 20 τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, 21 οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ 21 γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπι- 22 θνημίστε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ
 Mc 13, 31 ὄψεσθε. 23 καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε· μὴ ἀπέλθητε 23
 Mt 24, 26 22. 26 μὴδὲ διώξετε. 24 ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς 24
 Mt 24, 21 21. 21 ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπὲρ οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς
 22. 22 τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ 25 παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 26 καὶ 26
 Mt 24, 31-39 31-39 καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς
 Gen 7, 1 1. 1 ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· 27 ἦσθιον, ἔπινον, ἐγάμον, 27 ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ
 Gen 18, 20 18. 20 ἦλθεν ὁ κατακλυσμός καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 28 ὁμοίως καθὼς 28 ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἦσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπόλων, Gen 19, 24 19. 24 ἐφύτενον, ὠκοδόμουν· 29 ἡ δὲ ἡμέρα ἐξῆλθεν Λώτ ἀπὸ Σοδόμων, 29 ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 30 κατὰ 30 τὰ αὐτὰ ἔσται ἡ ἡμέρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. Mt 24, 17 24. 17 31 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὅς ἐσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεῦή 31 αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἄραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀργῷ ὁμοίως Gen 19, 26 19. 26 μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. 32 μνημονεῦετε τῆς γυναικὸς Λώτ. 32

10. εσμεν, οτι ο | κ* ωφειλαμεν 11. πορευοθ.: add αυτον | δια μεσου | σαμαριας 12. απηνητησαν | κ* om οι εστ. πορωθ. 13. κ την φωνην 16. σαμαριτης 17. οι δε εννεα 21. η ιδου εκει 23. κ ιδ. εκει και ιδ. ωδε, ε ιδ. ωδε η ιδ. εκει | κ μητα διωξε. 24. η αστραπτουσα | εκ της υπ ουρανον | εσαι: add και 26. του νωε | ε 1624. 1633. om (per errorem) του ante νιον 27. εξαγαμιζοντ. 28. ομοιωσ και ωσ 30. ε κ* κατα ταυτα (ε ταυτα) 31. εν τω αγρω

33 ³³ ὅς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει ^{9, 24}
 34 αὐτήν, καὶ ὅς ἐὰν ἀπολέσει, ζωογονήσει αὐτήν. ³⁴ λέγω ὑμῖν, ^{Mc 8, 35}
 ταύτη τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνῃ μιᾷς, ὁ εἰς παραλημφθή- ^{Mt 10, 39}
 35 σται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. ³⁵ ἔσονται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ ^{16, 25}
 37 τὸ αὐτό, ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἕτέρα ἀφεθήσεται. ³⁷ καὶ ^{Mt 24, 28}
 ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ὅπου
 τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.

XVIII.

Parabolae de iudice et vidua, deque Phariseo et portitore. Christus bene precatur infantibus. Iuvenis dives; divitiarum pericula. Christianorum praemia. De Christi morte et reditu. Caecus Hierichunticus.

1 Ἐλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσ-
 2 εῦχεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐγκακεῖν, ² λέγων· κριτὴς τις ἦν ἐν τινι
 πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἀνθρώπον μὴ ἐντρέπόμενος.
 3 ³ ἡγέρθη δὲ ἡντιμὴν ἐκείνη, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα·
 4 ἐκδικησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. ⁴ καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον·
 5 ἀνθρώπον ἐντρέπομαι, ⁵ διὰ γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν
 ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με.
 6 ⁶ εἶπεν δὲ ὁ κύριος· ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει·
 7 ⁷ ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν
 βωόντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖς;
 8 ⁸ λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ
 9 εἶπεν δὲ καὶ πρὸς τινὰς τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι
 εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενούντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν
 10 ταύτην. ¹⁰ ἀνθρώποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ
 11 εἰς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. ¹¹ ὁ Φαρισαῖος σταθεῖς
 ταῦτα προσήχετο· ὁ θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμι ὡσπερ οἱ
 12 λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγος, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος
 13 ὁ τελώνης. ¹² ἠστένω δὲ δις τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατεύω πάντα
 14 ὅσα κτῶμαι. ¹³ ὁ δὲ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ
 τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπάραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπεν τὸ στήθος
 αὐτοῦ λέγων· ὁ θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. ¹⁴ λέγω ὑμῖν,

33. περιποιήσ. : ε κ σωσαι | και οσ εαν : κ οσ δ αν | αποληση αυτην
 34. παραλημφθησεται 35. κ* om versum, suppl κ* | δυο σο. | ε (non ε) μια
 pro η μια | παραλημφθ. | και η ετερ. 36. ε (non item ε) δυο εσονται εν
 τω αγρω· ο ειο παραλημφθησεται, και ο ετερος αφεθησεται 37. εκει
 συναχθησονται οι αετοι

XVIII, 1. Elega de kai | om αυτουσ | εκκακειν 3. ε (non ε) χηρα
 δε τισ 4. ηθελησεν | και ανθρω. ονκ εντρ. 5. παρεχειν : κ* παρενοχ-
 λειν | κ* κοπουσ 6. ακουσατε (κ*) : κ* om 7. ποιησει | των βωνντ.
 προσ αυτον | και μακροθυμων 11. ταυτα : ε πραετ προσ εαυτον,
 κ* add πρ. εαντ. 12. αποδεκατω 13. και ο τελω. | ειο τ. ουρα. επαραι |
 ειο το στηθος | κ* om ο θεου

κατέβη οὗτος δεικναιόμενος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος·
 14, 11 ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἐαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἐαυτὸν
 Mt 23, 12 ὑψωθήσεται.

15 sq
 Mt 19, 13 sq
 Mc 10, 13 sq
 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἄπτηται· 15
 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. 16 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσεκα- 16
 λέσατο αὐτὰ λέγων· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ μὴ
 κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
 Mt 18, 3 17 ἄμην λέγω ὑμῖν, ὅς ἂν μὴ δεξῆται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς 17
 Mc 10, 15 παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

16-27
 Mt 19, 16-26
 Mc 10, 17-27
 Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· διδάσκαλε ἀγαθέ, 18
 τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 19 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· 19
 τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς θεός. 20 τὰς 20
 Et 20, 12-16 ἐντολάς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδο-
 Dou 5, 16 sq μαρτυρήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. 21 ὁ δὲ 21
 εἶπεν· ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητος. 22 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰη- 22
 σοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἐτι ἐν σοὶ λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ
 διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκο-
 λούθει μοι. 23 ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περιλυπὸς ἐγενήθη· ἦν γὰρ 23
 πλούσιος σφόδρα. 24 ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πῶς δύσκό- 24
 λωο οἱ τὰ χρέματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπο-
 ρεύονται; 25 εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματος βε- 25
 λόνῃς εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.

26 εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 ὁ δὲ 26 27
 εἶπεν· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν.

28-30
 Mt 19, 28
 Mc 10, 28-30
 Εἶπεν δὲ Πέτρος· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολουθήσαμεν 28
 σοι. 29 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἄμην λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφῆκεν 29
 οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφούς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα εἵνεκεν τῆς βασι-
 λείας τοῦ θεοῦ, 30 ὃς οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ 30
 καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

31-34
 Mt 20, 17-19
 Mc 10, 32-34
 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἰδοὺ ἀναβαί- 31
 αμι εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα 32
 διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· 32 παραδοθήσεται γὰρ 32
 τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὕβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθή-
 σεται, 33 καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ 33
 τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. 34 καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνήκαν, καὶ 34
 ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ
 λεγόμενα.

14. η εκεινος, κ παρ εκεινον 15. σπετιμησαν 16. προσκαλεσαμενος
 αυτα ειπεν 17. οσ εαν 19. ο θεος 21. σφυλαξαμην | εκ νεοτ. : ε κ
 add μου 22. ακουο. δε : add ταυτα | στι : κ* οτι | κ δοο | εν ουρανω
 23. κ ταυτα παντα | εγενετο 24. αυτον ο ιησους περιλυπον γενομενον
 ειπε | εισπορευοντ. : ε κ εισβλεουσονται, idque ε ante εις την 25. δια
 τρυμαλιασ ραφιδοσ 26. ειπον 27. εστιν : post δυνατα 28. ε κ ο
 πετροσ | ε κ* ημ. αφηκαμεν παντα και ηκ. 29. υμιν : add οτι | η γονεισ
 η αδελφ. η γυναικ. | ενεκεν 30. οσ ου μη 31. εις ιερουσαλυμα

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίξειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσόμ τυχλός τισ ³⁵⁻⁴⁹
 36 ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν. ³⁶ ἀκούσας δὲ ὄχλου δια- ^{Mt 20,}
 37 πορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἶη τοῦτο. ³⁷ ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ²⁹⁻³⁴
 38 ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. ³⁸ καὶ ἐβόησεν λέγων· ^{Mt 10,}
 39 Ἰησοῦ υἱὲ Δαυεῖδ, ἐλέησόν με. ³⁹ καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων ⁴⁶⁻⁵²
 αὐτῷ ἵνα σιγήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῶ μᾶλλον ἐκραζεν· υἱὲ Δαυεῖδ,
 40 ἐλέησόν με. ⁴⁰ σταθεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι
 41 πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπρωότησεν αὐτόν· ⁴¹ τί σοι
 42 θέλεις ποιῆσω; ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. ⁴² καὶ ὁ Ἰη-
 43 σοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. ⁴³ καὶ
 παραχρημα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν.
 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

XIX.

Zacchaeus. Parabola de regnum capessituro servis argentum committente. Pullo adducto Iesus intrat Hierosolymam, refutat Pharisaeos, deplorat urbem, purgat templum.

- 1 2 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱερουσόμ. ² καὶ ἰδὼν ἀνὴρ ὀνοματι
 καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ ἦν πλού-
 3 σιος· ³ καὶ ἐζήτηε ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο
 4 ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. ⁴ καὶ προδραμῶν εἰς
 τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνησ
 5 ἤμελλεν διερχεσθαι. ⁵ καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας
 ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατὰβηθι· σήμερον
 6 γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μείναι. ⁶ καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ
 7 ὑπέδεξατο αὐτόν χαίρων. ⁷ καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον, λέ-
 8 γοντες ὅτι παρὰ ἀμαρτωλῶ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλύσαι. ⁸ σταθεῖς
 δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον· ἰδὼν τὰ ἡμίσειά μου τῶν
 ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκο-
 9 φάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. ⁹ εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰη-
 10 σοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ ^[Mt 19, 11]
 αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ· ¹⁰ ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι ^{1 Tim 1, 15}
 καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.
 11 Ἀκούοντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεῖς εἶπεν παραβολήν, διὰ
 τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἱερουσαλήμ αὐτόν καὶ δοκεῖν αὐτοῖς ὅτι παρα-
 12 χρημα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφανείσθαι. ¹² εἶπεν οὖν· ^{12 25}
 ἄνθρωπός τις εὐγενῆς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτοῦ ¹⁴⁻³⁰
^{Mt 13, 34}

35. ε κ ιεριχω | προσαιτων 37. κ* οι δε απγγειλ. αυτω 38. δαβιδ
 39. σιγηση : ε κ σιωπηση | αυτ. δε : κ ο δε | υις : κ praem ιησου | δαβιδ
 41. λεγων : τι σοι 43. κ ηκολ. αυτου

XIX, 1. ιεριχω 2. και ουτος ην πλουσ. 4. om εις το | ε (non
 item ε) συκομοωριαν | ινα ιδη : κ* του ιδειν | δι εκεινησ 5. αναβλ. ο
 ιησ. : add ιδεν αυτου και 7. απαντες | κ ανδρι αμαρτωλ. 8. κ ο
 ζακχ. | τα ημιση των υπαρχ. μου | διδωμ. τοισ πτωχ. 9. υι. αβρααμ :
 add εστιν 11. εγγυσ αυτ. ειν. ιερουσαλ. | κ* και δοκει αυτοισ

βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. ¹³ καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ ¹³ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· *πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι.* ¹⁴ οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσην αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν ¹⁴ πρᾶξαι ὁπίσω αὐτοῦ λέγοντες· οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλευσάιν ἐφ' ἡμᾶς. ¹⁵ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα ¹⁵ τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους οἷς δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τίς τί διεπραγματεύσατο. ¹⁶ παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα προσ- ¹⁶ ἠγάσατο μνᾶς. ¹⁷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖγε, ἀγαθὲ δούλε, ὅτι ἐν ¹⁷ ἡλαχίστω πιστὸς ἐγένου, ἴσθι· ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. ¹⁸ καὶ ἦλθεν ὁ δευτέρος λέγων· ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε ¹⁸ μνᾶς. ¹⁹ εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων. ¹⁹ ²⁰ καὶ ὁ ἕτερος ἦλθεν λέγων· κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ²⁰ ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· ²¹ ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος ²¹ ἀστυγὴρ εἶ, αἶρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας. ²² λέγει αὐτῷ· ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, *πονηρὲ δούλε.* ²² ἦδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος ἀστυγὴρ εἰμι, αἶρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα; ²³ καὶ διατί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύ- ²³ ριον ἐπὶ τράπεζαν; καγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα. ²⁴ καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ ²⁴ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. ²⁵ καὶ εἶπαν αὐτῷ· κύριε, ἔχει ²⁵ δέκα μνᾶς. ²⁶ λέγω ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ ²⁶ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται. ²⁷ πληρὸν τοὺς ἐχθρούς ²⁷ μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλευσάιν ἐπ' αὐτούς ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάζετε αὐτούς ἐμπροσθέν μου.

8, 18
Mt 13, 12
Mc 4, 23

28-38
Mt 21, 1-9
Mc 11,
1-10,
10, 12, 13

Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἐμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱερο- ²⁸ σόλυμα. ²⁹ καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθθαγῆ καὶ Βηθανίαν ²⁹ πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθη- ³⁰ τῶν ³⁰ εἰπὼν· ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ἣ εἰσπορευό- ³⁰ μενοι εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πόποιος ἀνθρώ- ³¹ που ἐκάθισεν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. ³¹ καὶ εἰάν τις ὑμᾶς ³¹ ἐρωτᾷ· διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει. ³² ἀπαλθόντες δὲ οἱ ἀπέσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. ³² ³³ λύόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐ- ³³ τούς· τί λύετε τὸν πῶλον; ³⁴ οἱ δὲ εἶπαν· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ³⁴ ἔχει. ³⁵ καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιρίψαντες ³⁵

13. εν ω : εω 15. οισ εδωκε | γνω | τισ τι διεπρ. : κ τι διεπραγματευ-
σαντο 16. προσεργασατο δακ. μνας 17. ε κ εν | κ δουλε αγαθε
18. κυριε : ante η μν. σου 19. γινου : ante επανω 20. om ο ante
στερος 22. λεγει δε αυτω 23. το αργυρ. μου | επι την τραπε. | και
εγω ελθ. | επραξα αυτο 25. ειπον 26. λεγω γαρ | υμιν (κα) : κ* om |
αρθησεται : add απ αυτου 27. τουτους : εκεινουσ | κατασφαξετε |
αυτουσ : om 29. κ* και βηθανια | των μαθητ. αυτου 30. κ λεγων |
ε κ om και ante λυσαντ. 31. ερειτε : add αυτω 33. ειπον 34. ειπον |
om οτι 35. επιριψαντες

- 36 αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. ³⁶ πο-
 ρεομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώσαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ.
 37 ³⁷ ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν
 εἰλιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν
 38 τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων, ³⁸ λέγον-
 τες· εὐλογημένος ὁ βασιλεὺς ὁ ἐν ὀνόματι κυρίου· ἐν οὐρανῷ
 39 εἰρήνῃ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. ³⁹ καὶ τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ
 40 ταῖς σου. ⁴⁰ καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν· λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιω-
 πήσουσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν.
 41 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν, λέγων
 42 ⁴² ὅτι εἰ ἔγνων καὶ σὺ καί γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ τὰ πρὸς
 43 εἰρήνῃν σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. ⁴³ ὅτι ἤξουσιν
 ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ παρεμβαλοῦσιν οἱ ἐχθροὶ σου χάρακά σοι καὶ
 44 περικυκλώσουσίν σε καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, ⁴⁴ καὶ ἑδαφιοῦσίν
 σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ λίθον
 ἐν σοί, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνων τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.
 45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦν-
 46 τας, ⁴⁶ λέγων αὐτοῖς· γέγραπται· καὶ ἔσται ὁ οἶκός μου οἶκος
 προσευχῆς· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν.
 47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιε-
 48 τοῦ λαοῦ, ⁴⁸ καὶ οὐκ εὗρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας
 ἐξεκρέμετο αὐτοῦ ἀκούων.

⁴⁵ sq
 Mt 21, 12sq
 Mc 11,
 15-17
 Es 56, 7
 Jer 7, 11

⁴⁷ s
 Mc 11, 18

XX.

Unde Iohannis baptisma? Parabola de vinitoribus filii occisoribus. Lapis angularis. Quaestiones captiosae de censu solvendo, de resurrectione, de Messia Davidis filio. Legis peritorum fastus et avaritia.

- 1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν
 ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ γραμ-
 2 ματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, ² καὶ εἶπαν λέγοντες πρὸς αὐτόν·
 εἰπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δόσις σοι
 3 τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ³ ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἔρω
 4 τίς ἡ ἐξουσία ὑμῶν ἀγῶν λόγον, καὶ εἰπατέ μοι· ⁴ τὸ βάπτισμα τὸ Ἰω-
 5 ἄννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ⁵ οἱ δὲ συνελογίσαντο

1-8
 Mt 21,
 23-27
 Mc 11,
 27-33

35. αυτων τα ιμ. 38. ο ερχομενος βασιλευσ | ειρη. εν ουρ. 39. ειπον
 40. ειπεν : add αυτουσ | σιωπησωσιν | κκραξονται 41. επ αυτη 42. κ
 ει εγνων εν τη ημερα ταυτη και συ τα | κ om σου post ειρη. 43. περι-
 βαλουσι | κ* om σε bis 44. αφησ. εν σοι λιθ. επι λιθω 45. τ. πω-
 λουντας : add εν αυτω και αγοραζοντας 46. και εσται (haec κ* om) ο
 οικ. etc : οτι (ς om, non ς) ο οικ. μ. οικ. προσευχ. εστιν 48. εξεκρε-
 ματο

XX, 1. των ημερων : add εκεινων | ιερισ : ς κ αρχιερισ 2. ειπον |
 λεγοντας : post πρ. αυτ. | ειπον (ς ειπε) ημιν : κ* om 3. κ* πρὸς αυτον |
 ενα λογον 4. om το sec 5. κ συνελογιζοντο

πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες ὅτι ἂν εἰπώμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἔρει· διατί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ⁶ ἂν δὲ εἰπώμεν· ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸς 6 ἅπασ καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένοι γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. ⁷ καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἶδέναι πόθεν. ⁸ καὶ ὁ Ἰησοῦς 7 8 εἶπεν αὐτοῦ· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

9-19
Mt 21,
23-46
Mc 12,
1-12

⁹ Ἦρξάτο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην. 9 ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἰκανοῦς. ¹⁰ καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς 10 τοὺς γεωργοὺς δούλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δειράντες κενόν.

¹¹ καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δούλον· οἱ δὲ κἀκείνον δειράντες 11 καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν. ¹² καὶ προσέθετο τρίτον 12 πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τούτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. ¹³ εἶπεν δὲ 13 ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τούτον ἐντραπήσουται. ¹⁴ ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ 14 γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. ¹⁵ καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. 15 τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ¹⁶ ἐλεύσεται καὶ 16 ἀπολέσει τὴν γεωργὸν τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπαν· μὴ γένοιτο. ¹⁷ ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν· 17

Fr 118, 22 τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τούτο· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ 18 [Mt 21, 44] οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας; ¹⁸ πᾶς ὁ πρ- 18 σὸν ἐπ' ἐκείνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λιμῆσει αὐτόν. ¹⁹ καὶ ἐζήτησαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς 19 ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην.

20-26
Mt 22,
16-22
Mc 12,
13-17

Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους ὑποκρινομένουσ 20 ἑαυτοῦσ δικαίουσ εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ὥστε παρα- 21 δοῦναι αὐτόν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνου. ²¹ καὶ ἐπη- 21 ρώτησαν αὐτόν λέγοντες· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶσ λέγεις καὶ διδάσκεις καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείασ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ²² ἔξεστιν ἡμᾶσ Καίσαρι γόρον 22 δοῦναι ἢ οὐ; ²³ κατανόησας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπεν πρὸς 23 αὐτοῦσ· ²⁴ δεῖξατέ μοι δηνάριον. τίνοσ ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; 24

5. κ* πρὸσ αὐτοῦσ | διατι : add οὖν 6. πασ ο λαοσ 8. κ* ἀποκριθῆισ προ ο ἡσ. | κ* οὐδ 9. ἀνθρῶπ. τισ | ἐξεδοτο 10. καὶ ἐν καιρῷ | κ* ομ καρπον του | δῶσιν | δειράντ. αὐτ. ἐξαπιστ. κενον 11. κ* εἶθετο | πέμψαι στερ. 12. προσεθετ. πέμψ. τριτ. 13. ἰδόντες ἐντραπ. 14. κ* ομ αὐτον πρὶ | ἀλλῆλ. : αὐτοῦσ | ε κ δευτεσ ἀποκτειν. 16. κ* ομ τοῦσ γεωργ. | εἶπον 19. ε κ οι αρχιερ. καὶ οι γραμμ. | ἐγνωσ. γαρ (κα) : κ* ομ | εἶπαν : post τ. παραβ. ταυτ. 20. εγκαθετ. | κ* ἀποκρινομενοσ | ὡστε : εἰσ το 22. ἡμασ : ἡμῶν 23. πρ. αὐτοῦσ : add τι με πειραζετε 24. ἐπι- δεῖξατε | δηναριον : κ add οι δε εδειξαν αὐτω. καὶ εἶπεν

- 25 οἱ δὲ εἶπαν· Καίσαρος. ²⁵ ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τοῖνυν ἀπό-
 26 δοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. ²⁶ καὶ οὐκ
 ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θου-
 μάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρισίᾳ αὐτοῦ εἰσήσαν.
- 27 Προσελθόντες δὲ τινες τῶν Καδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες
 28 ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν ²⁸ λέγοντες· διδάσκαλε,
 Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, εἴν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνη ἔχων γυναῖκα,
 καὶ οὗτος ἄτεκνος ἦ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ
 29 ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ²⁹ ἐπὶ τὰ οὖν ἀδελφοὶ
 30 ἦσαν. καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος. ³⁰ καὶ ὁ
 31 δεύτερος ³¹ καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐπὶ τὰ
 32 οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον. ³² ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθα-
 33 νεν. ³³ ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ
 34 γὰρ ἐπὶ τὰ ἔσχον αὐτήν γυναῖκα. ³⁴ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οἱ
 35 υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται, ³⁵ οἱ δὲ κατα-
 ξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ
 36 νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται. ³⁶ οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν
 εἶτι δύναται, ἰσάγγελοι γὰρ εἰσιν, καὶ υἱοὶ εἰσιν θεοῦ τῆς ἀναστά-
 37 σεως υἱοὶ ὄντες. ³⁷ ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωϋσῆς ἐμή-
 νυσεν ἐπὶ τῆς βράτου, ὡς λέγει κύριον τὸν θεὸν Ἀβραάμ καὶ θεὸν
 38 Ἰσαὰκ καὶ θεὸν Ἰακώβ. ³⁸ θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ ζών-
 39 των· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. ³⁹ ἀποκριθέντες δὲ τινες τῶν
 40 γραμματέων εἶπαν· διδάσκαλε, καλῶς εἶπας. ⁴⁰ οὐκ ἐτι γὰρ ἐτόλ-
 μων ἐπερωτᾷν αὐτὸν οὐδέν.
- 41 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγουσιν τὸν Χριστὸν εἶναι
 42 Δαυεὶδ υἱόν; ⁴² αὐτὸς γὰρ Δαυεὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· εἶπεν
 43 ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ⁴³ ἕως ἂν θῶ τοὺς
 44 ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. ⁴⁴ Δαυεὶδ οὖν κύριον
 αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς αὐτοῦ υἱὸς ἐστιν;
- 45 46 Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς· ⁴⁶ προσ-
 ἔχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελώντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς
 καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας
 47 ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δεύτεροις, ⁴⁷ οἱ
 κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν πηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσ-
 εῦχονται· οὗτοι λήμφονται περισσότερον κρίμα.

24. οἱ δε εἰπ. : ἀποκριθέντες δε εἰπον 25. εἰπ. αυτοῖς· αποδοτ. τοῖν.
 26. κ ἐπιλαβ. του ρήματος 27. κ οἱ λεγοντες 28. ε κ μωσῆ | ἦ :
 ἀποθάνη 29. ἦσαν : κ^a add παρ ἡμῖν 30. καὶ ἔλαβεν ο δευτερ. τὴν
 γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπεθάνεν ἀτεκνος 31. ε (non ε) καὶ οὐ κατέλ.
 32. υστερ. δε παντων ἀπεθαν. καὶ ἡ γυνὴ 33. ε κ ἐν τῇ οὖν (κ^a om)
 ἀναστάσει | κ^a om αυτων | γίνεται : κ εσται 34. καὶ ἀποκριθεῖς εἰπ. |
 ἐγαμίσκοντ. 35. ἐγαμίσκοντ. 36. εἰσιν : κ post θεου | του θεου
 37. ε κ μωσῆ | καὶ τον θε. ισ. κ. τον θε. ιακ. | κ^a ισακ 39. εἰπον
 40. οὐκατ. δε 41. υιον δαβιδ εἶναι 42. καὶ αυτοσ δαβιδ 44. δαβιδ |
 ε κ υιοσ αυτου εστ. 45. ε κ τοιο μαθ. αυτου 46. ἐν στολ. περιπατ.
 47. ε (non ε) μακρῶ | ληφοντ.

27-39
 Mc 12,
 18-27
 Mt 23,
 23-32

Deu 25, 5

Ex 3, 5

Mt 22, 46
 Mc 12, 34

41-44

Mc 12,

25-27

Mt 22,

41-43

43 6

Pa 110, 1

Act 2, 34 8

45-47

Mt 23, 1-6.

7. [14.]

Mc 12,

28-40

11, 43

XXI.

Manusculum viduae. Finis templi, civitatis, saeculi; sors apostolorum; reditus Messiae inopinatus.

1-4
Mc 12,
41-44

Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυλάκιον 1
τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίους. ² εἶδεν δὲ τινα χήραν πενιχρὰν βάλ- 2
λουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά, ³ καὶ εἶπεν· ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα 3
ἢ πτωγὴ αὕτη πλείω πάντων ἔβαλεν· ⁴ ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ 4
περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερή-
ματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.

5-11
Mt 24, 1-7
Mc 12, 1-8

Καὶ τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ 5
ἀναθήμασι κεκόσμηται, εἶπεν· ⁶ ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται 6
ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθή-
σεται. ⁷ ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες· διδάσκαλε, πότε οὖν 7
ταῦτα ἔσονται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; ⁸ ὁ 8
δὲ εἶπεν· βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου, λέγοντες· ἐγὼ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικεν· μὴ πορευ-
θῆτε ὀπίσω αὐτῶν. ⁹ ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμου καὶ ἀκαταστα- 9
σίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ
εὐθέως τὸ τέλος. ¹⁰ τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπ' 10
ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ¹¹ σεισμοὶ τε μεγάλοι καὶ κατὰ 11
τόπονους λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' 12
οὐρανοῦ μέγала ἔσται. ¹² Πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν 12
ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παραδίδόντες εἰς τὰς
συναγωγὰς καὶ φυλακὰς, ἀπαγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας
ἐνεκεν τοῦ ὀνόματός μου· ¹³ ἀποβήσεται ὑμῖν εἰς μαρτύριον. 13

12, 11

¹⁴ θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι· 14
¹⁵ ἐγὼ γὰρ δάσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ἣ οὐ δυνήσονται ἀντι- 15
στήναι ἢ ἀντειπεῖν ἅπαντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. ¹⁶ παραδο- 16
θήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων,
καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν, ¹⁷ καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων 17
διὰ τὸ ὄνομά μου. ¹⁸ καὶ θριξὲς ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ 18
ἀπόληται· ¹⁹ ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. 19

20-22
Mt 24, 20
Mc 12, 13-14-17

²⁰ Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλομένην ὑπὸ στρατοπέδων Ἱερουσαλήμ, 20
τότε γινώτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. ²¹ τότε οἱ ἐν τῇ Ἰου- 21
δαίᾳ φεγγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρεῖτωσαν,
καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν, ²² ὅτι ἡμέρας 22
ἐκδικήσουσιν αὐτὰ εἰς τὸ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα.

XXI, 1. τα δωρ. αντ. εις το γαζοφυλ. 2. ειδ. δε και τινα|κ λεπτ. δυο 3. κ αυτη η πτωχ. | ε πλειον, κ πλεον 4. κ παντσο | εις τ. δωρ. του θεου | κ παντα 5. καλοισ : κ* μεγαλοισ| αναθημασι 6. επι λιθω : κ add ωδε 8. λεγοντες : add οτι|μη : add ουν 10. επι εθν. 11. μεγαλ. κατ. τοπ. και| απ ουρανον : κ post μεγαλ. 12. απαντων| om τας ante συναγω. |αγομενου 13. αποβησ. δε 14. θεοθε κ* om ουν| εις τας καρδιας 15. αντιειπ. ουδε αντιστην. | ε κ παντσο 20. την ιερουσαλ. 22. εισιν : κ om | πληρωθηραι

- 23²³ οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις
 ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὄργῃ
 24 τῷ λαῷ τούτῳ, ²⁴ καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρης καὶ αἷμαλο-
 τισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἰερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη
 25 ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. ²⁵ Καὶ ἔσονται ^{25 26}
 σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἀστροῖς, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ^{Mc 13, 24-26}
 26 ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἤχουσι θαλάσσης καὶ σάλου, ²⁶ ἀποφυγόντων
 ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκου-
 27 μένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. ²⁷ καὶ τότε
 ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνά-
 28 μωσ καὶ δόξης πολλῆς. ²⁸ ἐρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνα-
 κύνψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίξει ἡ ἀπολύ-
 29 τρωσις ὑμῶν. ²⁹ Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῦ. ἴδετε τὴν συνκῆν ²⁹⁻³³
 30 καὶ πάντα τὰ δένδρα· ³⁰ ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ^{Mc 13, 28-31}
 31 ἐάντων γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. ³¹ οὕτως καὶ
 ὑμεῖς, ὅταν ἴδῃτε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἡ
 32 βασιλεία τοῦ θεοῦ. ³² ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρελθῇ ἡ
 33 γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται. ³³ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρ-
 34 ελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. ³⁴ Προσέχετε
 δὲ ἑαυτοῖς μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ
 μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶς αἰφνίδιος ἡ
 35 ἡμέρα ἐκείνη ³⁵ ὡς παγίς· ἐπεισελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντα τοὺς
 36 καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. ³⁶ ἀρνηθεὶς δὲ ἐν
 παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ
 μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἐμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
 θρώπου.
 37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ^{37 #}
 38 ἐξερχόμενος ἠΐλιζέτο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἑλαιῶν. ³⁸ καὶ
 πᾶς ὁ λαὸς ἄρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ. ^{Mc 14, 17 [108, 12]}

XXII.

Pactio proditoris. Coena paschalis; eucharistia. Petrus lapsurus; instans
 periculum. Discipulorum ambitio. Iesus capitur; a Petro negatur; irri-
 detur; damnatur coram synedrio.

- 1 2 Ἦγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα, ² καὶ ^{1 #}
 ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ^{Mc 14, 1 #}
 ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν. ^{Mc 14, 1 #}
 3 Εἰσήλθεν δὲ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν καλούμενον Ἰσκαριώ- ³⁻⁶
 23. οἶαι : ε κ add δε | εστ. γαρ : κ* add ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις | ὄργ.
 ἐν τῷ λαῷ 24. ε κ μαχαίρας | πάντα τα εθν. | ἀχρι σινε ου 25. εσον-
 ται : εσται | κ και ἐν ἀπορία | ἠχοσιση 26. κ ἐπαρχομένων 30. κς βλε.
 ἀπ αὐτῶν | κ οτι ἐγγ. ἐστιν ἡδη το θερ. 33. ου μὴ παρελθῶσι 34. δε :
 κ ομ | βαρυνθῶσιν | αἰφνιδ. ἐφ νμ. ἐπιστ. | ἡμ. ἐκείνη· ³⁵ ὡς παγίς
 γαρ ἐπεισεύσεται 36. δε : ονν | ἵνα καταξιώθῃτε ἐκφ. | κ* ομ ταῦτα
 37. Ἐλαιῶν ^{Mc 14, 10a lo 13, 2. 27}

XXII, 3. ο σατανας | επικαλουμενον

την, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα, ⁴ καὶ ἀπελθὼν συνελά- 4
λησεν τοῖς ἀρχιμερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς παραδῶ
αὐτόν. ⁵ καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθετο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· 5
⁶ καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτηε εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν 6
ἄτερ ὄγλου αὐτοῖς.

7-13
Mt 26,
17-19
Mc 14,
12-16

Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ἧ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα, 7
⁸ καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών· πορευθέντες εἰτοι- 8
μάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. ⁹ οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ 9
θέλεις εἰτοιμάσωμεν; ¹⁰ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν 10
εἰς τὴν πόλιν συναντήσεται ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστά-
ζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν εἰς ἣν εἰσπορεύεται,
¹¹ καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· λέγει σοι ὁ διδάσκαλος· 11
ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
φάγω; ¹² κακεῖνος ὑμῖν δεῖξει ἀνάγειον μέγα ἐστραμμένον· ἐκεῖ 12
εἰτοιμάσατε. ¹³ ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἰρήκει αὐτοῖς, καὶ 13
ἠτοιμάσαν τὸ πάσχα.

14 ss
Mt 26, 20ss
Mc 14, 17ss

Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσαν, καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν 14
αὐτῷ. ¹⁵ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ 15
πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· ¹⁶ λέγω γὰρ ὑμῖν 16
ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ ἕως ὅτου πληρωθῆ ἔν τῃ βασιλείᾳ
τοῦ θεοῦ. ¹⁷ καὶ δεξιόμενος ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπεν· λάβετε 17
τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰς ἑαυτούς· ¹⁸ λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ 18
πίω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως ὅτου ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. ¹⁹ Καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας 19
ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· τοῦτο ἐστὶν τὸ σῶμά μου τὸ
ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἑμὴν ἀνάμνησιν. ²⁰ καὶ 20
τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δευτηῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτή-
ριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυν-
όμενον. ²¹ Ἰλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ 21
τῆς τραπέζης. ²² ὅτι ὁ νῦν μὲν τοῦ ἀνθρώπου κατα τὸ ὄρισ- 22
μένον πορεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδί-
δοται. ²³ καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτούς τὸ τίς ἄρα 23
εἶη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

9, 46
25 ss
Mt 20, 25ss
Mc 10, 42ss

Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ 24
εἶναι μείζων. ²⁵ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν 25

4. και τοιο στρατ. | αυτον παραδω αυτοιο 6. κ. εξωμολογ. (κcb) : κ*
et ca om | αυτοιο : ante αταρ 9. ειπον 10. κ* om υδατοσ | εις ην : εν |
της οικιασ : κ add λεγοντασ | κ το καταλυ. μου 12. αναγωσιν | κ κακει
18. ειρηκεν 14. ε οι δωδεκα αποστολοι, κca tantum οι δωδεκ. 16. κ
om ουκετι | αυτο : εξ αυτου 17. κ* om τουτο | εις αυτουσ : αυτοιο,
κ* αλληλοιο 18. om απο του νυν | γεννηματοσ | οτου : κ ου 20. ωσαυτ.
και το ποτηρ. | εκχυνομενον 22. οτι : και | ο μεν νιοσ, κ* om μεν |
πορευεται : ante κατα 23. συζητ. 24. δε και : κ om και | εν αυτοιο :
κ* εις αυτουσ

κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐαργέται καλοῦν-
 26 ται· ²⁶ ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μεζῶν ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡς ὁ
 27 νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν. ²⁷ τίς γὰρ μεζῶν,
 ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ
 28 ὑμῶν ἐμὸς ὡς ὁ διακονῶν. ²⁸ ὑμεῖς δὲ ἴστε οἱ διαμενηκότες
 29 μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. ²⁹ κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼς
 30 διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, ³⁰ ἵνα ἔσθητε καὶ πίνητε ἐπὶ Mt 19, 28
 τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων
 31 κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ. ³¹ Σίμων Σίμων, ἰδοὺ
 32 ὁ σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς τοῦ σιναῖσαι ὡς τὸν σίτον· ³² ἐγὼ δὲ
 ἐδήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου. καὶ σὺ ποτε
 33 ἐπιστρέψας στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου. ³³ ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Mt 26,
27-28
Mc 14,
29-31
Io 13,
36-38
 κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον
 34 πορεύεσθαι. ³⁴ ὁ δὲ εἶπεν· λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φωνήσεις σημερον
 ἀλέκτωρ ἕως τρις ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με.
 35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ
 36 τῶσ. ³⁶ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἄρατος,
 ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ
 37 καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. ³⁷ λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμ-
 μένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ Mc 48, 12
 38 γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. ³⁸ οἱ δὲ εἶπαν· κύριε, ἰδοὺ μάχαιρα
 ἔδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἱκανόν ἐστιν. Mt 26, 29
Mc 14, 26
Io 18, 1
49 et
Mc 14, 32 et
Mt 26, 36 et
 39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν ελαιῶν·
 40 ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. ⁴⁰ γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ
 τόπου. εἶπεν αὐτοῖς· προσεγγέσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν.
 41 ⁴¹ καὶ αὐτὸς ἀπεσπίασθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολῆν, καὶ θεῖς
 42 τὰ γόνατα προσήνυχετο ⁴² λέγων· πάτερ, εἰ βούλει παρανεύκαι
 τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· πλην μὴ τὸ θέλημα μου ἀλλὰ τὸ
 43 σὸν γινέσθω. ⁴³ ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων
 44 αὐτόν. ⁴⁴ καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσήνυχετο. καὶ
 ἐγένετο ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντος ἐπὶ
 45 τὴν γῆν. ⁴⁵ καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς

25. οι εξουσι. αυτ. ευαργεταί : κ* οι αρχοντες των (supple εθων?)
 εξουσιαζουσιν αυτων και ευαργεταί 26. γενεσθω 27. κ* τισ γαρ ο
 μεζ. | ειμι εν μεσω υμ. 30. ε κ εσθητε | καθισθησθε | κς επι δωδεκα
 θρον. 31. συμ. συμ. (κ om alterum) : ε κ praem ειπι δε ο κυριος |
 κ* ξινιασαι 32. εκλειπη | στηριξον 34. ου μη φων. | εωσ : πριν η |
 κ τρισ με απαρν. ειδεναι. 35. βαλλαντιου | τινωσ : κ* τι | ε κ ειπον |
 ουδενωσ 36. ειπεν ουν αυτοισ, κς ειπ. δε αυτ. | βαλλαντιον 37. οτι :
 add ετι | τα περι εμου 38. ειπον | κ* om κυριε 39. οι μαθητ.
 αυτου 41. κ προσηυξατο 42. παρανευκαιν | τουτ. το πο. (sic κς,
 κ* τουτ. τ. π. τουτο) : το ποτ. τουτο | γενεσθω 43 et 44. κς om
 versum utrumq 44. κ γεναμενωσ | εγενετο δε | κ om ο ante ιδρωσ | κατα-
 βαινωντεσ

τοὺς μαθητὰς εὗρεν κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης, ⁴⁶ καὶ ⁴⁶
εἶπεν αὐτοῖς· τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ

47-53

Mt 26,

47-56

Mc 14,

43-52

Io 18, 1-12

Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδὸν ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας ⁴⁷
εἰς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούς, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλήσαι ⁴⁸
αὐτόν. ⁴⁸ Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ⁴⁸
ἀνθρώπου παραδίδωσ; ⁴⁹ ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐδόμειον ⁴⁹
εἶπαν· κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; ⁵⁰ καὶ ἐπάταξεν εἰς τισ ⁵⁰
ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δούλον καὶ ἀφείλεν τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ ⁵¹
δεξιόν. ⁵¹ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἕατε ἕως τούτου. καὶ ⁵¹
ἀπάμεινον τοῦ ὀπίου ἰάσατο αὐτόν. ⁵² εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς ⁵²
τούς παραγενομένους πρὸς αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγούς τοῦ ⁵²
ιεροῦ καὶ πρεσβυτέρους· ὡς ἐπὶ ληστῆν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαι- ⁵³
ρῶν καὶ ζύλων· ⁵³ καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ ⁵³
οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὄρα ⁵⁴
καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.

54 s

Mt 26, 57 s

Mc 14, 53 s

Io 18, 13 s

Ὑλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν ⁵⁴
τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. ⁵⁵ περιπατῶν ⁵⁵
των δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συνκαθισάντων ἐκάθητο ὁ ⁵⁶
Πέτρος μέσος αὐτῶν. ⁵⁶ ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τισ καθή- ⁵⁶
μενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν· καὶ οὗτος σὺν ⁵⁷
αὐτῷ ἦν. ⁵⁷ ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν λέγων· οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. ⁵⁷
⁵⁸ καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ⁵⁸
ὁ δὲ Πέτρος ἔφη· ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. ⁵⁹ καὶ διαστίασῃ ὡσεὶ ⁵⁹
ὄρας μιᾶς ἄλλος τισ διύσχυρίζετο λέγων· ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος ⁶⁰
μετ' αὐτοῦ ἦν, καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. ⁶⁰ εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· ⁶⁰
ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος ⁶¹
αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ, ⁶¹ καὶ στραφείς ὁ κύριος ἐνόησεν ⁶¹
τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς ⁶²
εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με ⁶²
τρίς. ⁶² καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

63 s

Mt 26, 67 s

Mc 14, 65

Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐπέπαιζον αὐτῷ δέροντες, ⁶³
⁶⁴ καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντες· προφήτευσον, ⁶⁴
τίς ἐστὶν ὁ παῖσας σε; ⁶⁵ καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον ⁶⁵
εἰς αὐτόν.

45. 5^ο τ. μαθητ. αυτου | αυτους κοιμωμ. 47. ετι δε | προηρχ. αυτων
48. ο δε ιησους | κ* om ιουδα 49. ειπον αυτω· κυριε | εν μαχαιρα
50. τον δουλ. του αρχιερ. | αυτου το ους 51. ωτιω· add αυτου 52. ο
ιησους | προσ sec : επ | κ εξηλθατε 53. υμων : ε ante εστιν, κ* om
54. κ. εισηγαγον : add αυτον | ε. τον οικον 55. αφαντων | συγκαθισαντ.
αυτων καθ' . | κ εν μεσω 57. κ om αυτον pri | γυναι : ante ουκ οιδ.
58. μετ. βραχυ : κ* add παλιν | εφη sec : ειπεν | ην (κ*) : κ* om 60. δ : κ
τι | ο αλεκτωρ 61. λογου : κ ρηματος | om σημερον 62. εξω : add ο
πετρος 63. αυτον : τον ιησουν | κ* ενπεζαν 64. κ περικαλ. επηρ. αυτ.
λεγ., ε περικαλ. αυτον ετυπτον αυτου το προσωπον και επηρ. αυτον λεγ.

66 *Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ* ^{Io 19, 24}
ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συν-
67 ἐδριον αὐτῶν, λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν. ^{67 εἶπεν}
68 δὲ αὐτοῖς· ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε. ^{68 ἐὰν δὲ ἐρωτήσω,} ^{Mt 26, 63ss}
69 οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. ^{69 ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ νῦν δὲ τοῦ ἀν-} ^{Mc 11, 51ss}
70 θρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. ^{70 εἶπαν}
δὲ πάντες· σὺ οὖν εἶ ὁ νῦν δὲ τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη·
71 ἡμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγὼ εἰμι. ^{71 οἱ δὲ εἶπαν· τί ἔτι ἔχομεν μαρτυ-}
ρίας χρεῖαν; ἀντοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

XXIII.

Christus coram Pilato et Herode interrogatur; damnatur; cruci affigitur; irridetur. Latro poenitens. Portenta et mors. Iosephus; sepultura.

1 *Καὶ ἀναστὰν ἄπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν* ^{1 ἄσ}
2 Πιλαῶτον. ^{2 ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες· τοῦτον εὐρα-} ^{Mt 27, 2}
μεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρουσ Καίσαρι ^{et 11 ἄσ}
3 διδόναι, καὶ λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. ^{3 ὁ δὲ Πει-} ^{Mc 15, 1ss}
λαῶτος ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ^{Io 18, 28ss}
4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις. ^{4 ὁ δὲ Πιλαῶτος εἶπεν}
πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· οὐδὲν εὐρίσκω αἴτιον ἐν
5 τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. ^{5 οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι ἀνασειεί τὸν}
λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ
6 τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. ^{6 Πιλαῶτος δὲ ἀκούσας ἐπηρώτησεν εἰ}
7 ὁ ἀνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν, ^{7 καὶ ἐπιγινούς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας}
Ἡρώδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδη, ὄντα καὶ αὐτὸν
8 ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. ^{8 ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν}
αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἠλπίζεν τι σημεῖον ἰδεῖν
9 ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. ^{9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγῳ ἱκανοῖς·}
10 αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. ^{10 εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς}
11 καὶ οἱ γραμματεῖς ἐντόνωσ κατηγοροῦντες αὐτοῦ. ^{11 ἐξουθενήσας}
δὲ αὐτὸν καὶ ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασι αὐτοῦ καὶ ἐμπαί-
ξας, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλαῶτι.
12¹² ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρώδης καὶ ὁ Πιλαῶτος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ
μετ' ἀλλήλων· προὔπηρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς αὐτούς.

66. κ ημερ. εγενετ. | ανηγαγον | αυτων : εαυτ. | ειπε ημ. 67. κ* om υμιν 68. εαν δε και | αποκριθητε : add μοι η απολυσητε 69. δε : om 70. ειπον 71. ειπον | ε κ χριμ. εχομ. μαρτυρ.

XXIII, 1. ηγαγεν | ε κ πιλατ. 2. ε κ ευρομεν | om ημων | καισ. φορ. διδον. | om και ante λεγοντ. 3. ε κ πιλατ. | επηρωτησεν 4. ε κ πιλατ. 5. λαον : κ οχλον | κ* om διδασκ. | om και ante αρξαμ. 6. πιλατ. (non κ) | ακουσας : add γαλιλαιαν 7. ταυταις : κ* αυταις 8. κ* om δε | θελων εξ ικανου ιδ. | ακουειν : add πολλα 9. κ* om δε | ουδεν : κ ουκ 11. δε αυτον : κ* τε, κε τε αυτον | om και pri | περιβαλων : add αυτον | κ* επεμψεν | ε κ (etiam vv 12 et 13) πιλατ. 12. ο τε πιλατ. και ο ηρωδ. | κ* προουπηρχοντο | προς εαυτουσ

Πειλάτος δὲ συνκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχον-
 τας καὶ τὸν λαὸν ¹⁴ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς· προσηνέγκατέ μοι τὸν ¹⁴
 ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώ-
 πιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐδὲν εὔρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον
 ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. ¹⁵ ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης ἀνεπεμφεν ¹⁵
 γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πε-
^{Io 19, 1}πραγμένον αὐτῷ. ¹⁶ παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπόλυσω. ¹⁸ ἀνέκρα- ^{16 18}
¹⁸⁻²⁵γον δὲ πανπληθεὶ λέγοντες· αἴρα τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν
^{Mt 27,}
¹⁸⁻²⁶Βαραββᾶν. ¹⁹ ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινα γενομένην ἐν τῇ πόλει ¹⁹
^{Mt 15, 7-15}
^{Io 18, 40ss}καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. ²⁰ πάλιν δὲ ὁ Πειλάτος ²⁰
 προσεφώνησεν, θέλων ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν. ²¹ οἱ δὲ ἐπεφώνουν ²¹
 λέγοντες· σταύρου σταύρου αὐτόν. ²² ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐ- ²²
 τοὺς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὔρον
 ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπόλυσω. ²³ οἱ δὲ ἐπέκειντο ²³
 φωναῖς μεγάλας αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον
 αἱ φωναὶ αὐτῶν. ²⁴ καὶ Πειλάτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἶτημα ²⁴
 αὐτῶν. ²⁵ ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς ²⁵
 φυλακὴν, ὃν ἤθουστο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι
 αὐτῶν.

Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι *Σίμωνά* τινα *Κυρη-*
^{Mt 27, 22}
^{Mt 15, 21}
^{Io 19, 17}ταιῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν γέρειν
 ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. ²⁷ ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ ²⁷
 καὶ γυναικῶν, αἱ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνον αὐτόν. ²⁸ στραφεὶς δὲ ²⁸
 πρὸς αὐτὰς Ἰησοῦς εἶπεν· θυγατέρες Ἰερουσαλήμ, μὴ κλαίετε
 ἐπ' ἐμὲ· πλὴν ἐφ' ἑαυτάς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, ²⁹ ὅτι ²⁹
 ἰδοὺ ἐρχονται ἡμέραι ἐν αἷσι ἐρούσιν· μακάριαι αἱ στείραι, καὶ αἱ
^{Hos 10, 8}
^{Δpc 6, 16}κοιλίαι αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ ἔθρεψαν. ³⁰ τότε ³⁰
 ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν· πέσατε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς·
 καλύψατε ἡμᾶς. ³¹ ὅτι εἰ ἐν τῷ ὕψῳ ξύλων ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν ³¹
^{Mt 27, 28}
^{Mt 15, 21}
^{Io 19, 18}τῷ ὕψῳ τί γένηται; ³² ἤγοντο δὲ καὶ ἔτεροι δύο κακούργοι σὺν ³²
 αὐτῷ ἀναίρεθῆναι.

Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον *Κρανίον*, ³³
³³⁻³⁸
^{Mt 27, 33ss}ἔκει' ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν,
^{Mt 15, 22ss}
^{Io 19, 17ss}ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. ³⁴ ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν· πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· ³⁴

13. συγκαλ. 14. ουδεν|κ om κατ 15. ανεπεμψα γαρ τιμασ προς αυτον
 17. ε κ αναγκη δε ειχεν απολυειν αυτοισ κατα εορτην ενα 18. ανε-
 κραξαν|παμπληθει 19. ε κ^α βεβλημενος, κ* om | ειο φυλακην 20. δε :
 ονν | ε κ πιλατ. | προσεφωνησεν : κ add αυτοισ 21. σταυρωσον σταυ-
 ρωσον 23. κ εκειντο | αι φω. αυτων : add και των αρχιερευων 24. ε κ
 πιλατ. | ο δε πιλατ. επεκρι. 25. απελν. δε : add αυτοισ | ειο την φυλακ.
 26. σιμωνος τινος κυρηταιου του ερχομενου | φερειν : κ^α αιρειν, κ* om
 27. γυναικων αι : ε add και, κ om αι 28. ο ιησους 29. ημεραι ερχοντ.
 | κ om αι ante στειραι | om αι ante κοιλιαι | εθρεψαν : εθρηλασαν 30. ε κ^α
 πεσατε 32. κ κακουργ. δυο 33. κ οτε ηλθον 34. ο δε ιησους usque
 ποιουσιν : κ^α om

- οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιῶσιν διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ
 85 ἔβαλον κλήρου. ³⁵ καὶ εἰσῆκει ὁ λαὸς θεωρῶν· ἐξεμνηστῆριζον
 δὲ οἱ ἄρχοντες λέγοντες· ἄλλοις ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτὸν, εἰ
 86 οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐκλεκτός. ³⁶ ἐνέπαιξαν δὲ
 αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὄξος προσφέροντες αὐτῷ
 87 ³⁷ καὶ λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτὸν.
 88 ³⁸ ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφή ἐπ' αὐτῷ· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος.
 89 ³⁹ εἶς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν· οὐχὶ
 40 σὺ εἶ ὁ Χριστός; σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. ⁴⁰ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
 ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη· οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ
 41 αὐτῷ κρίματι εἶ; ⁴¹ καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξα-
 42 μεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἐπραξεν. ⁴² καὶ
 ἔλεγεν· Ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.
 43 ⁴³ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ
 παραδείσῳ.
- 44 Καὶ ἦν ἡδὴ ὥρα ὥρα ἕκτη καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν ⁴⁴⁻⁴⁹
 45 γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης, ⁴⁵ τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος· ἐσχίσθη δὲ τὸ ^{Mt 27, 45-56}
 46 καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. ⁴⁶ καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ ^{Mc 15, 33-41}
 Ἰησοῦς εἶπεν· πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. ^{Ps 30}
 47 τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. ⁴⁷ ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχης τὸ γενό- ^{(31), 6}
 μενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων· ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος
 48 ἦν. ⁴⁸ καὶ πάντες οἱ συναγαγενομένοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν
 ταύτην, θεωρήσαντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέσθη-
 49 ρον. ⁴⁹ εἰσῆκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ^{Io 19, 25}
 καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας,
 ὁρᾶσαι ταῦτα.
- 50 Καὶ ἰδὼν ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ βουλευτῆς ὑπάρχων, καὶ ⁵⁰⁻⁵⁴
 51 ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, ⁵¹ οὗτος οὐκ ἦν συνακατατιθέμενος τῇ ^{Mt 27, 57-60}
 βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰου- ^{Mc 15, 42-46}
 52 δαίων, ὃς προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ⁵² οὗτος προσ- ^{Io 19, 28-42}
 53 ελθὼν τῷ Πιλατῷ ᾔτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, ⁵³ καὶ καθελὼν
 ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτόν ἐν μνήματι λαξευτῷ,
34. ε κ κληρον 35. εξεμ. δε και | οι αρχοντ. συν αυτοις | κ* ο (κα om)
 του θε. ο εκλ., ε ο του θε. εκλ. 36. ενεπαιζον | κ om και ante οι στρατ.
 | οξος : praem και 38. επιγρα. γεγραμμενη επ αυτω, practereaque ε κ*
 et cb (non item κκα) add γραμμασιν ελληνικοις και (κ* et cb om) ρωμαϊκοις
 και (κ* et cb om) εβραϊκοις | ουτος εστιν ο βασι. των ιουδ. 39. ουχι
 (κ praem λεγων) : λεγων· ει 40. επιτιμα αυτ. λεγων | κ* ου φοβη
 42. τω ιησου· μν. μου κυριε 43. ειπ. αυτω : add ο ιησους | ε κ αμην
 λεγω σοι 44. ε ην δε ωσει ωρα, κ και ην ωρ. ωσει | κ* om και ante
 σκοτος | εννατησ 45. του ηλ. εκλιποντος : και σκοτισθη ο ηλιος· | και
 εσχισθη 46. παραδησομαι | και ταυτα ειπων 47. εκατονταρχος |
 εδοξαεσ | κ οτι οντως 48. συμπαραγ. | θεωρουντες | αυτων τα στηθη
 49. ε κ οι γνωστ. αυτου | om απο ante μακρ. | συνακολουθησασαι 50. om
 και ante ανηρ 51. συνακαταθειμενος | οσ και προσεδεχ. και αυτος
 52. ε κ πιλατ. 53. καθελων : add αυτο | εθηκ. αυτο

οὐ οὐκ ἦν οὐδείς οὐδέπω κείμενος. ⁵⁴ καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆς, ⁵⁴ καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν.

Μτ 27, 61 **Με 15, 47** Κατακολυθῆσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συναρτηθῆσασαι ⁵⁵ ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῶ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ **Κτ 20, 10** σῶμα αὐτοῦ, ⁵⁶ ὑποστρέψασαι δὲ ἠτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· ⁵⁶ καὶ τὸ μὲν σάββατον ἠσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

XXIV.

Resurrectio. Viatores Emmauntini. Iesus redivivus cum discipulis versatur et ultima mandata dat. Discessio.

Μτ 28, 1^{ss} **Με 16, 1^{ss}** **Λο 20, 1^{ss}** Τῇ δὲ μᾶζ τῶν σαββάτων ὄρθρον βαθείως ἐπὶ τὸ μνημα ἦλθον ¹ φέρουσαι ἃ ἠτοίμασαν ἀρώματα. ² εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκλιμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, ³ εἰσελθούσαι δὲ οὐκ εὗρον τὸ σῶμα ³ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. ⁴ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορῆσθαι αὐτὰς περὶ τοῦ ⁴ του, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἰσθῆτι ἀστραπτουσύῃ· ⁵ ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ πρόσωπα εἰς τὴν ⁵ γῆν, εἶπαν πρὸς αὐτάς· τί ζηταίτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; ⁶ οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη. ⁶ μνησθητε ὡς ἐλάλησεν μῦν ἐτι ⁶ ὦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ⁷ λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἀμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ ⁷ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. ⁸ καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, ⁸ ⁹ καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν πάντα ταῦτα τοῖς ⁹ τοῖς ἑνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. ¹⁰ ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ ¹⁰ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. ¹¹ καὶ ἐθάμβησαν ¹¹ ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.

Με 16, 12 s.] Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι ¹³ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἐξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ἣ ὄνομα Ἐμμαούς, ¹⁴ καὶ αὐτοὶ ὠμίλον πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων ¹⁴ τῶν τῶν συμβεβηκότων τούτων. ¹⁵ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτῶ ¹⁵ τοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς· ¹⁶ οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρυπτοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι ¹⁶ αὐτόν. ¹⁷ εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· τίνας οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβᾶλλετε ¹⁷ πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί.

53. ουδεπω ουδεις 54. παρασκευη | om και ante σαββ. 55. δε και γυναικες | αυτω εκ τ. γαλιλ.

XXIV, 1. βαθεος | ε κ μνημειον | ηλθον: ante επι το μνημ. | αρωματα : add και τινες συν αυταις 3. και εισελθ. | κ ουκ ευρ. 4. διαπορῆσθαι | δυο ανδρ. | εν ισθησσειν αστραπτουσαις 5. το προσωπον | ειπον 6. αλλ 7. οτι δει τον υι. του ανδρ. 9. ταυτα παντα 10. κ η μαγδ. μαριαμ | μαρια ιακω. | αι ελεγον 11. ταυτα : αυτων 12. ε κ sic : ο δε πετροσ αναστας εδραμεν επι το μνημειον, και παρακυψασ βλεπει τα οθονια κειμενα μονα, και απηλθε προς αυτον, θανμαζων το γεγονος 13. κ εν τη αυτη | ησαν πορευομ. : post εξ αυτων | κ εκατον εξηκοντα 15. συζητ. | ο ιηουος 17. και σταθησαν : και στα

- 18¹⁸ ἀποκριθεὶς δὲ εἶς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπεν πρὸς αὐτόν· σὺ μόνος παροικεῖς Ἱερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ
 19 ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; ¹⁹ καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφητῆς δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ
 20 λαοῦ, ²⁰ ὅπως τε παρέδωκαν αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἀρχόντες
 21 ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. ²¹ ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ μέλλων λυτρωσθαι τὸν Ἰσραὴλ· ἀλλὰ γε καὶ σὺν πάσιν τούτοις τρέτην ταύτην ἡμέραν ἀγεῖς ἀφ'
 22 οὗ ταῦτα ἐγένετο. ²² ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τινες ἐξ ἡμῶν ἐξεστῆσαν
 23 ἡμᾶς, γενόμεναι ὀρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ²³ καὶ μὴ εὑρούσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακένας,
 24 οἱ λέγουσιν αὐτόν ζῆν. ²⁴ καὶ ἀπῆλθον τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὔρον οὕτως καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, ²⁵ αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. ²⁵ καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς· ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεῦναι ἐπὶ πάσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ
 26 προφῆται. ²⁶ οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; ²⁷ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γρα-
 28 φαῖς τὰ περὶ αὐτοῦ. ²⁸ καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἑπορεύοντο, ²⁹ καὶ αὐτὸς προσποιήσατο πορρωτέρω πορεύεσθαι. ²⁹ καὶ παρεβιάσαντο αὐτόν λέγοντες· μείνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν ἐστὶν καὶ κέκλιεν ἤδη ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μείναι σὺν αὐτοῖς.
 30 ³⁰ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτόν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν
 31 ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐπέδιδον αὐτοῖς. ³¹ αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαν-
 32 τος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. ³² καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους· οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡς
 33 διήρτοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; ³³ Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρῃ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὔρον ἡθροισμένους τούς ἑνδεκα
 34 καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, ³⁴ λέγοντας ὅτι οὕτως ἠγγέρθη ὁ κύριος καὶ ὡς
 35 ὤφθη *Σίμωνι*. ³⁵ καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.
 36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν. ^{Io 20, 19ss [Mc 16, 12]}
 37 ³⁷ πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν.
 38 ³⁸ καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ

18. ο εισ|ω ονομα: ονοματι|εν ιερουσαλημ|κ και ταυτα ουκ 19. ειπον|ναζωραιου|κ εν λογω και εργω 21. κ ελπίζομεν|om και post αλλα γε|αγει (κ* om): add σημερον 22. ορθριαι 27. ε κ μωσωω|ε διηρμηνησεν, κ* και διερμηνησεν|εν πασαις ταϊς: κ τι ην εν ταϊς|ε* περι αυτου 28. προσεποιετο 29. om ηδη 30. κ ηυλογησεν|κ εδιδον 31. κ* διηνοιχθησαν|κ* om (κ* suppl) και επεγνω αυτον 32. ειπον|και ωσ διηρτοιγ. 33. συνηθροισμ. 34. ηγερω. ο κυρ. οντως 36. αυτος: add ο ιησους|εν με. αυτων: ε κ add και λεγει αυτοις· ειρηνη υμιν 37. κ φοβηθητε δε

ἀναβαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; ³⁹ ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ 39
 τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐγὼ εἰμι αὐτός· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε,
 ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε
 ἔχοντα. ⁴¹ ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμα- 41
 ζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε; ⁴² οἱ δὲ ἐπέ- 42
 δωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρους· ⁴³ καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν 43
 ἔφαγεν.

^{22, 30} Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· οὗτοι οἱ λόγοι μου, οὓς ἐλάλησα 44
 πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὡν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμ-
 μένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ
 ἐμοῦ. ⁴⁵ τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνείναι τὰς γραφάς, 45
⁴⁶ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται παθεῖν τὸν Χριστὸν 46
 καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ⁴⁷ καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ 47
 τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετανοίας εἰς ἄφροσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ
 ἔθνη, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἱερουσαλῆμ. ⁴⁸ ὑμεῖς μάρτυρες τούτων. 48
⁴⁹ καὶ γὰρ ἐξαποστείλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς· 49
 ὑμεῖς δὲ καθίσαιτε ἐν τῇ πόλει ἕως οὗ ἐνδύσησθε εἰς ὑψους
 δύναμιν.

Ἐξῆγγαγεν δὲ αὐτοὺς ἕως πρὸς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας τὰς 50
 χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. ⁵¹ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν 51
 αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν. ⁵² καὶ αὐτοὶ ὑπέστρεψαν εἰς 52
 Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, ⁵³ καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ 53
 ἱερῷ αἰνοῦντες τὸν θεόν.

K A T A I O W A N N H N.

I.

Verbum caro factum. Testimonium Iohannis baptistae; immersio Iesu.
 Andreas cum socio, Petrus, Philippus, Nathanael.

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ 1
 θεὸς ἦν ὁ λόγος. ² οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. ³ πάντα δι' 2 3

38. ε κ εν ταισ καρδιαις 39. κ τ. ποδ. μου και τας χειρ. μου | οτι
 αυτοσ εγω ειμι | σαρκα 40. ε κ εις : και τουτο ειπων επιδειξεν (κ
 επιδειξεν) αυτοισ τασ χειρασ και τουσ ποδασ 41. ενθαδε : κ* αυδε
 42. ιχθ. οπτ. μερσο : add και απο μελισσιον κηριου 44. ειπ. δε αυτοισ |
 μον : ε κ om | ε κ μωσειωσ | και προφητ. : κ εν τοισ προφητ. 46. γε-
 γραπται : add και ουτωσ εδει 47. μεταν. και αφσο. | αρξαμενον
 48. υμεισ δε | ε κ εοτε μαρτυρεσ 49. και ιδου εγω | ε κ* αποστειλω |
 πολει : add ιερουσαλημ | δυναμ. εξ υψουσ 50. αυτοισ : add εξω | εωσ
 οιοσ βηθ. | κ τυλογησεν 51. απ αυτων : add και ανεφερτο εισ τον
 ουρανον 52. αυτοι : ε κ add προσκνησαντασ αυτον 53. αιουντασ :
 κ ευλογουντασ, ε αιουνυτ. και ευλογουντασ | τ. θσον : add αμην.

* ε το κατα ιωανν. (ε add αγιον, non item εε) ευαγγελιον.

- 4 αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. ⁴ ἐν
5 ἀντὶ ζωῆς ἐστιν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. ⁵ καὶ τὸ
φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. Mt 3, 1
Mc 1, 4
Lc 3, 2
- 6 ⁶ Ἐγένετο ἄνθρωπος, ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ
7 Ἰωάννης· ⁷ οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ
8 φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. ⁸ οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ
9 φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. ⁹ Ἦν τὸ φῶς τὸ
ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.
10 ¹⁰ ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος
11 αὐτὸν οὐκ ἔγνω. ¹¹ εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ
12 παρέλαβον. ¹² ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκαν αὐτοῖς ἐξουσίαν
13 τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ¹³ οἱ
οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος
14 ἀνδρῶς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. ¹⁴ καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο
καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ δόξαν
ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.
15 ¹⁵ Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων· οὗτος ἦν
ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι 1, 20
16 πρῶτός μου ἦν. ¹⁶ ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες
17 ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· ¹⁷ ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως
ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.
18 ¹⁸ θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν ε, 45
κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.
- 19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτι ἀπέστειλαν οἱ
Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱερουσαλὴμων ἱερεῖς καὶ Λευεῖτας ἵνα ἐρωτήσωσιν
20 αὐτόν· σὺ τίς εἶ; ²⁰ καὶ ὁμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὁμο-
21 λόγησεν ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ Χριστός. ²¹ καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· τί
οὖν; Ἡλείας εἶ; λέγει· οὐκ εἰμὶ. ὁ προφήτης εἶ σὺ; καὶ ἀπε-
22 κρίθη· οὐ. ²² εἶπαν οὖν αὐτῷ· τίς εἶ; ἵνα ἀποκρισὶν δῶμεν τοῖς
23 πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; ²³ εἶπεν· ἐγὼ φωνὴ βοᾶν-Et 40, 3
Mt 2, 9
Mc 1, 3
Lc 3, 4
τος ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνετε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας
24 ὁ προφήτης. ²⁴ καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων,
25 ²⁵ καὶ ἠρώτησαν αὐτόν καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ
26 οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς οὐδὲ Ἡλείας οὐδὲ ὁ προφήτης; ²⁶ ἀπεκρίθη αὐ-Mt 2, 11
Mc 1, 10
Lc 3, 16
Act 13, 25
τοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος ὑμῶν στήκει,

I, 3. οὐδὲ ἐν : κ* οὐδεν | ο γαγονεν : testes multi ad seqq trahunt, atque sic etiam Ln edidit 4. εστιν : ε ην 6. κ* ην ονομα αυτα 10. κ* δι αυτου 13. κ* om εκ ante θελ. ανδρου 15. λεγων : κ* om | ον ειπον : κ* ο ειπων, κ* om addito οα post ερχομενος 16. οτι : και 17. μωσαιοσ | κ* om χριστου 18. κ om ο ante μονογενησ | υιοσ : κ θεοσ | ο ων (κ^b) : κ* om 19. λευιτασ | κ επερωτησωσιν 20. κ om και ομολογ. | ονκ ειμι εγω 21. κ* επηρωτησαν | αυτον : κ* παλιν, κς αυτον παλιν | ηλιασ (ε κ -λιασ) ει : add ον | και λεγει | κ* om ο ante προφ. 22. ε κ ειπον 24. οι απεσταλμενοι 25. κ om και ηρωτ. αυτον | ε κ ειπον | bis ουτε | ε κ ηλιασ 26. κ* εν τω υδατι | μσο. δε υμ. εστηκεν

ὃν ὑμεῖς οὐκ οἶδατε, ²⁷ ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ²⁷ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. ²⁸ ταῦτα ²⁸ ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης βαπτίζων.

^{1, 36} Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ ²⁹ λέγει· ἴδε ὁ ἄμνος τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.
^{1, 36. 27} ³⁰ οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀγῆρ ὃς ³⁰ ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. ³¹ κἀγὼ οὐκ ᾔδειν ³¹ αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ³² ὕδατι βαπτίζων. ³² καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι τετέαμαι ³² τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστεράν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. ³³ κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πνεῦμα με βαπτί- ³³ ζει ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα κατα-
βαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἀγίῳ. ³⁴ κἀγὼ εἶδρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ³⁴ τοῦ θεοῦ.

Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἰστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν ³⁵ αὐτοῦ δύο, ³⁶ καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει· ἴδε ὁ ³⁶ ἄμνος τοῦ θεοῦ. ³⁷ ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ λαλοῦντος, ³⁷ καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. ³⁸ στραφεὶς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασά- ³⁸ μενος αὐτούς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς· ³⁹ τί ζητεῖτε; οἱ δὲ ³⁹ εἶπαν αὐτῷ· ραββί, ὃ λέγεται ἐρμηνευόμενον διδάσκαλε, ποῦ μένεις; ⁴⁰ λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν καὶ ⁴⁰ εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη. ⁴¹ ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἰς ⁴¹ ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ· ⁴² εἰρσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα ⁴² καὶ λέγει αὐτῷ· εὗρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὃ ἐστιν μεθερμηνεύ-
μενον Χριστός. ⁴³ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας ⁴³ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος.

Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ ⁴⁴ εὐρίσκει Φίλιππον. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀκολούθει μοι. ⁴⁵ ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου ⁴⁵

27. ο (k* om) οπισσω : praem αυτοσ εστιν | ερχομενος : add οσ εμπροσθεν μου γεγονεν | εγω : ε ante ουκ εμι, κ om 28. εν βηθαβαρα | κ εγεν. εν βηθαν. | ιορδανου : κ add ποταμου | om ο ante ιωανν. 29. βλέπει : add ο ιωαννησ 30. υπερ : περι 31. εν τω υδατι 32. λεγων (κβ) : κ* om | κ ωσ περιστ. καταβ. | ωσαι περ. | κ και μενον 33. κ και εγω | κ εν τω υδατι 34. υιος : κ* εκλεκτοσ 37. και ηκουσαν | αυτου : ante οι δυο μαθ. 38. στραφεισ : add δε | κ* om αυτοισ 39. ε κ ειπον | ραββι : κ μεθερμηνευομενον 40. οψεσθε : ε κ ιδετε | ε κ ηλθον et ειδον (κ ιδ.) | ουν : om | ωρα δε 41. κ* om των ante ακουσ. 42. κ και ηγαγεν | ο χριστ. 43. και ηγαγεν | εμβλεψ. δε | ο υι. ιωανν 44. ηθελησ. ο ηηουσοσ | ο (κ* om) ηηουσοσ : om 45. κ* om δε | κ* om ο ante φιλιππ. | κ* βηθσαϊδαν | κ* om εκ

46 καὶ Ἰέτρον. ⁴⁶ εὐρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ·
 ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφηταί, εὐρήκαμεν,
 47 Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρετ. ⁴⁷ εἶπεν αὐτῷ
 Ναθαναὴλ· ἐκ Ναζαρετ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ
 48 Φίλιππος· ἔρχου καὶ ἴδε. ⁴⁸ εἶδεν Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχό-
 μενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλιεὺς,
 49 ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν. ⁴⁹ λέγει αὐτῷ Ναθαναὴλ· πόθεν με γνώ-
 σκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον
 50 φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν σκῆν εἰδόν σε. ⁵⁰ ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθα-
 ναὴλ· ῥαββεί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραὴλ.
 51 ⁵¹ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε
 52 ὑποκάτω τῆς σκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψη. ⁵² καὶ λέγει
 αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεφρότα καὶ
 τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίοντας καὶ καταβαίοντας ἐπὶ
 τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

II.

Jesus Canae vinum ex aqua facit. Mercatores templo pulsi; templum triduo
 restituendum. Iesus fidem habentibus non confidens.

1 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλι-
 2 λαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ. ² ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς
 3 καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. ³ καὶ οἶνον οὐκ εἶχον, ὅτι
 συνετελέσθη ὁ οἶνος τοῦ γάμου. εἶτα λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ
 4 πρὸς αὐτόν· οἶνος οὐκ ἔστιν. ⁴ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· τί ἐμοὶ καὶ
 5 σοί, γύναι; οὐπω ἤκει ἡ ὥρα μου. ⁵ λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς
 6 διακόνοις· ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. ⁶ ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι
 ὑδρίαὶ ἕξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων κείμεναι, χωροῦσαι
 7 ἀπὸ μετρητῶς δύο ἢ τρεῖς. ⁷ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· γεμίσατε
 8 τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. ⁸ καὶ λέγει
 αὐτοῖς· ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. οἱ δὲ ἤνεγκαν.
 9 ⁹ ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρικλίνος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγεννημένον, καὶ
 οὐκ ᾔδει πόθεν ἔστιν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠγνῆστοι τὸ
 10 ὕδωρ, φωνεῖ τὸν θυμῖον ὁ ἀρχιτρικλίνος ¹⁰ καὶ λέγει αὐτῷ· πᾶς
 ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν
 11 τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. ¹¹ ταύτην

46. ε κ μωσησ | τον υιον | ε ναζαρεθ 47. και ειπεν | ε ναζαρεθ | κ*
 αγαθον τι 48. ειδεν — και λεγει : κ* ιδων — λεγει | ε κ ο ιησοου | αυτου :
 κ* του ναθαναηλ | κ ισραηλιετησ, ε ισραηλιτησ 49. ε κ ο ιησοου 50. κ
 απεκριθη ναθα. και ειπεν, ε απεκριθ. ναθα. και λεγει αυτω | ραββει |
 ε κ ου ει ο βασι. του 51. om οτι, ante ειδον | κ μειζωνα | οψει 52. απαρτι
 οψεσθε | κ ηνωγοτα

II, 3. και οινον ουκ etc : και υστερησαντος οινου λεγει η | οιν. ο.
 εστιν : οινον ουκ οχουσιν 4. κ* και λεγει 5. κ οτι ο αν λεγη 6. υδρι.
 λιθι. | κειμεναι : ε post εξρον, κ* om 7. κ και λεγει 8. οι δε : και
 10. κ om αυτω | τοτε τον ελασσω | κ ου δε

ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημεῖων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας :
καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ. ¹² Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς ¹²
καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

Mt 12, 12a
Mc 11, 13a
Lc 19, 45a

Καὶ ἔγγυς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱερο- ¹³
σόλυμα ὁ Ἰησοῦς. ¹⁴ καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας ¹⁴
καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστάς καθημένους,
¹⁵ καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντα ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ¹⁵
ἱεροῦ, τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολληβιστιῶν ἐξέχευεν
τὸ κέρμα καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψεν, ¹⁶ καὶ τοῖς τὰς περιστε- ¹⁶
ρὰς πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον
<sup>Pa 6a (69),
9 (10)</sup> τοῦ πατρὸς μου οἶκον ἐμπορίον. ¹⁷ ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ¹⁷
ὅτι γεγραμμένον ἔστιν· ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεται με.
¹⁸ ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί σημεῖον δε- ¹⁸
κνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; ¹⁹ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ- ¹⁹
^{Mt 26, 61} τοῖς· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραισι ἐγερῶ αὐτόν.

²⁰ εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσεράκοντα καὶ ἕξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ²⁰
ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραισι ἐγερεῖς αὐτόν; ²¹ ἐκεῖνος ²¹
δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. ²² ὅτε οὖν ἠγέρθη ²²
ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ
ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, ²³
πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ
σημεῖα ἃ ἐποίει. ²⁴ αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς ²⁴
διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντα, ²⁵ καὶ ὅτι οὐ χρεῖαν εἶχεν ἵνα ²⁵
τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν
ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

III.

Nicodemus; regeneratio; serpens aeneus. Iohannes baptista de se et incre-
mentis Iesu disserit.

<sup>7, 50
19, 39</sup> Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα ¹
αὐτῷ, ἀρχὼν τῶν Ἰουδαίων· ² οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτός ²
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ραββί, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκα-
λος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν

11. ε κ την αρχην | της γαλιλ. : κ* add πρωτην | κ* om αυτου post δοξ. |
κ* ο μαθ. αυτ. εις αυτ. 12. καφαρναουμ | κ om και οι μαθ. αυτ.
13. κ εγγυο δε 14. κ τ. πωλ. και τα προβα. και βοασ 15. και ποιησασ :
κ* εποιησεν | κ* και παντ. εξεβ. | κ* τα προβ. και βοασ | κ καστρεψεν.
17. εμνησθη. δε | κατφαγε 18. ε κ ειπον 19. ε κ ο ιησουα 20. ε κ
ειπον | τσσαρακ. | ωκοδομηθη | κ om εν 21. κ om αυτου 22. ελεγεν :
add αυτοις | ω ειπεν 23. om τοιο 24. ε κ ο ιησουα | αυτον αυτοις |
κ om αυτων sec | κ γινωσκ. 25. χρει. ουκ ειχ.

III, 1. ονομ. αυτω : κ* ονοματι 2. προς τον ιησουν | νυκτες :
κ αυτε προσ | ραββι | κ και ουδειο | δυναται : post ταυτ. τ. σημ.

8 μὴ ἦ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. ³ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ·
 ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἄνωθεν, οὐ δύναται
 4 ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ⁴ λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος·
 πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέροντων; μὴ δύναται εἰς
 τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δευτέρον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι;
 5 ⁵ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἐξ
 ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
 6 τῶν οὐρανῶν. ⁶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστίν, καὶ
 7 τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνευμά ἐστιν. ⁷ μὴ θαυμάσης
 8 ὅτι εἶπόν σοι· δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. ⁸ τὸ πνεῦμα ὅπου
 θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν
 ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ
 9 πνεύματος. ⁹ ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶς δύναται
 10 ταῦτα γενέσθαι; ¹⁰ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ
 11 διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; ¹¹ ἀμὴν ἀμὴν
 λέγω σοι ὅτι ὁ οἶδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὁ ἐωράκαμεν μαρτυροῦμεν,
 12 καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. ¹² εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον
 13 ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἶπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύ-
 13 σετε; ¹³ καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ
 οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.
 14 ¹⁴ καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ^{Nm21,9}
 15 ὕψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ¹⁵ ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ἐν
 16 αὐτῷ ἔχη ζωὴν αἰώνιον. ¹⁶ οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν
 κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων
 17 εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον. ¹⁷ οὐ γὰρ ἀπέστει-
 17 λεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ^{12, 41}
 18 ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. ¹⁸ ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ
 κρίνεται· ὁ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ
 19 ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. ¹⁹ αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις,
 ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι
 20 μᾶλλον τὸ σκοτὸς ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα.
 20 ²⁰ πᾶς γὰρ ὁ φῶς πρᾶσσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται
 21 πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῆ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ²¹ ὁ δὲ ποιῶν τὴν
 ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῆ αὐτοῦ τὰ ἔργα,
 ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.
 22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν

3. 5 κ ο ι η σ . | κ* om κ . ε . π . αυτ . 4. κ γερ . ων γενν . 5. απεκρ . (s add o) η σ . :
 κ* add και ειπεν αυτω | εισελθ . ε . ι σ : κ* ιδειν | τ . ουρανων : τον θ . ου
 6. 5* 1624 . (non amplius 1633 .) γεγεννημενον 8. εκ τ . πνευμ . : κ εκ του
 υδατος και του πν . 10. 5 κ ο ι η σ ο υ σ 18. κ om ο ων εν τ . ουρ .
 14. μωσης 15. εν αυτω : 5 κ εις αυτον | εχη : praet μη αποληται αλλ
 16. τ . υιον : add αυτου 17. τ . υιον : add αυτου 18. ο δε μη πιστ .
 19. κ . οι ανθρ . ηγαπ . | κ το σκοτ . μαλλ . | πονηρα αυτων 20. κ* και
 ουκ ερχ . πρ . τ . φωσ 21. κ* om ο δε ποιων usq τα εργ . αυτ . | κ* ειργασ-
 μενον (κ* -γα)

Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. ²³ ἦν 23
 δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγύς τοῦ Καλαίμ, ὅτι ὕδατα
 πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο. ²⁴ οὐπω γὰρ ἦν 24
 βαβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν Ἰωάννης. ²⁵ ἐγένετο οὖν ζήτησις 25
 ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. ²⁶ καὶ 26
 ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ· ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ
 σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, φ' σὺ μαμαρτύρηκας, ἴδε οὕτως βαπτίζει
 καὶ πάντας ἔρχονται πρὸς αὐτόν. ²⁷ ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν 27
 οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδέν, εἰὰν μὴ ᾗ δεδομένον αὐτῷ
 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. ²⁸ αὐτοὶ ἕμεις μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· οὐκ 28
 1, 20 εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκεί-
 νου. ²⁹ ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμ- 29
 φίου, ὁ ἐστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρὰ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν
 τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπληρώται. ³⁰ ἐκείνους 30
 2, 23 δεῖ αὐξάνειν, ἐμὰ δὲ ἐλαττοῦσθαι. ³¹ ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω 31
 πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστίν καὶ ἐκ τῆς γῆς
 λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ³² ὁ ἐώρακεν καὶ ἤκουσεν 32
 μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. ³³ ὁ λαβὼν 33
 αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθὴς ἐστίν. ³⁴ ὃν 34
 γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ
 2, 20 μέτρον δίδωσιν τὸ πνεῦμα. ³⁵ ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ 35
 πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. ³⁶ ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱόν 36
 ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄφεται ζῶν, ἀλλ' ἡ
 ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

IV.

Mulier Samaritana; aqua viva; cultus verus; Sicheimitae. Filium ministri
 regii Capharnaumi absens sanat.

Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰη- 1
 σοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, ² καίτοις 2
 Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ³ ἀφῆκεν 3
 τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ⁴ ἔδει δὲ 4
 αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρίας. ⁵ ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν 5
 τῆς Σαμαρίας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν
 Ἰακώβ Ἰωσηφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ⁶ ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ 6
 οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ
 τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. ⁷ ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρίας 7
 ἀντλήσαι ὕδαρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· δός μοι πειν. ⁸ οἱ γὰρ 8

24. ο ιωανν. 25. κ* εγεν. δε συνζητησις | ε κ* ιουδαιων 26. ραββι
 27. κ λαβιν 28. κ om μοι 29. αυτου : κ post εστηκωσ 31. κ* ο δε
 ων επι τησ | ερχομενοσ : add επανω παντων εστι 32. ο (κ* ον) εωρ. :
 praeam kai | μαρτυρει : praeam τουτο 34. διδωσιν : add ο θεοσ 36. ο δε
 απειθ. | οφεται : κ* εχει | κ επ αυτον μενει

IV, 1. ιησοου pr: κυριοσ 4. σαμαρεικοσ. Item vn sqq. 5. ε σιχαρ |
 κ τω ιωσηφ 6. ωσει εκτη 7. κ τισ γυνη | σαμαρειασ | πειν
 Nov. Test. ed. Tf. 11

μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγορά-
 9 σωσιν. ⁹ λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις· πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν
 10 παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρεῖτιδος οὕσης; ¹⁰ ἀπεκρίθη
 Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς
 ἐστὶν ὁ λέγων σοι· δός μοι πεῖν, σὺ ἂν ᾔηθης αὐτὸν καὶ ἔδωκεν
 11 ἂν σοι ὕδωρ ζῶν. ¹¹ λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· κύριε, οὔτε ἀντλημα
 ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;
 12 ¹² μὴ σὺ μεῖζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ
 φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμ-
 13 ματα αὐτοῦ; ¹³ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πίνων
 14 ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· ¹⁴ ὃς δ' ἂν πῖνῃ ἐκ τοῦ
 ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ
 τὸ ὕδωρ ὃ ἐγὼ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἄλλο- 7. 20
 15 μένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. ¹⁵ λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ· κύριε, δός
 μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ διέρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.
 16 ¹⁶ λέγει αὐτῇ· ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἔλθε ἐνθάδε.
 17 ¹⁷ ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· ἄνδρα οὐκ ἔχω. λέγει αὐτῇ ὁ
 18 Ἰησοῦς· καλῶς εἶπες ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· ¹⁸ πέντε γὰρ ἄνδρας
 ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἐστὶν σου ἀνήρ. τοῦτο ἀληθὲς
 19 εἶρηκας. ¹⁹ λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ.
 20 ²⁰ οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ἡμεῖς
 λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ.
 21 ²¹ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· πιστενεῖ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε
 οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ
 22 πατρὶ. ²² ἡμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν
 23 ὃ οἶδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· ²³ ἀλλὰ ἔρχεται
 ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν
 τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατήρ τοιοῦτον
 24 ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. ²⁴ πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς
 25 προσκυνοῦντας ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνεῖν δεῖ. ²⁵ λέγει
 αὐτῷ ἡ γυνὴ· οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὃ λεγόμενος Χριστός·
 26 ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα. ²⁶ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
 27 σοῦς· ἐγὼ εἰμι, ὃ λαλῶν σοι. ²⁷ Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθη-
 τὰ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μένοι

9. λέγει οὖν | σαμαρεῖτις et σαμαρεῖτιδος | πῖνιν | οὕσης γυναικ. σαμαρ.,
 atque his ε κ* add ον γαρ συγχρονται (κ* συγχρ-) ιουδαιοι σαμαρεταιιο
 10. πῖνιν 11. η γυνή: κ* εκινη | ποθεν: add ον 12. οσ: κ οστισ |
 και αυτοσ: κ* αυτ. και 13. ο ησουσ 14. οσ δ αν πη: κ* ο δε πινων |
 διψηση | om εγω sec | κ om αυτω sec 15. ερχωμαι, κc διερχομαι
 16. λεγει αυτη: κ* add ησουσ, ε ο ησ. κ* om και ειπ. | ουκ εχω
 ανδρ. | ειπασ | κ οτι ανδρ. ουκ εχεισ 18. κ αληθωσ 19. κ* om κυριε
 20. εν τουτ. τω ορει: κ om ο τοποσ | δε προσκυ. 21. γυναι πιστευουσ
 μοι 23. αλλ | αυτον: κ* αυτω 24. τουσ προσκ.: add αυτον | κ* εν
 πνευματι αληθειας | δε προσκυ. 25. κc οιδουμεν | κ* αναγγελαι | παντα
 27. κ* εν τουτω | κ* επηλθαν, ε ηλθον | εθανμασαν

εἶπεν· τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; ²⁸ ἀφῆκεν οὖν τὴν ὕδριαν ²⁸ αὐτῆς ἢ γυνῆ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· ²⁹ δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα· ²⁹ μῆτι οὗτος ἐστίν ὁ Χριστός; ³⁰ ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ³⁰ ἦρχοντο πρὸς αὐτόν. ³¹ Ἐν τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτὸν οἱ μαθη- ³¹ ται λέγοντες· φαββεί, φάγε. ³² ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ βρώσιν ³² ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. ³³ ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ³³ ἀλλήλους· μὴ τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; ³⁴ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ³⁴ ἐμὸν βρώμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. ³⁵ οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐτι τετράμηρός ³⁵ ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσιν πρὸς θερισμὸν. ³⁶ ἦδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν ³⁶ εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπειρώων ὁμοῦ χαιρῆ καὶ ὁ θερίζων. ³⁷ ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπεί- ³⁷ ρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. ³⁸ ἐγὼ ἀπέσταλκα ὑμᾶς θερίζειν ὃ ³⁸ οὐχ ὑμῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. ³⁹ Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ³⁹ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα. ⁴⁰ ὡς οὖν ἦλθον ⁴⁰ πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαριῖται, ἡρώτων αὐτὸν μείναι παρ' αὐτοῦ· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. ⁴¹ καὶ πολλῶν πλείονος ἐπίστευσαν διὰ ⁴¹ τὸν λόγον αὐτοῦ, ⁴² τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκ ἐτι διὰ τὴν σὴν ⁴² λαλίαν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτος ἐστὶν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου.

Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ⁴³

^{Μτ 13, 57} ⁴⁴ αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πα- ⁴⁴
^{Μκ 6, 4} ⁴⁵ τριδι τιμῇ οὐκ ἔχει. ⁴⁵ ὡς οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο ⁴⁵
^{Λκ 4, 24} αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἐωρακότες ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἐορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἐορτήν. ⁴⁶ ἦλ- ⁴⁶
θεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησεν τοῦ ὕδαρος οἶνον.

^(Μτ 8, 58) ⁴⁷ Ἦν δὲ τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἦσθένει, ἐν Καφαρναούμ· ⁴⁷
^{Λκ 7, 188)} οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλι-
λαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς αὐτόν, καὶ ἡρώτα ἵνα καταβῆ καὶ ἰάσῃται

27. ειπεν : κ add αυτω 29. παντ. οσα 30. ε κ εξηλθ. ουν 31. εν δε τω μετ. | ραββι 33. λεγουσιν | ουν : κ* om 35. τετραμηνον 35 εη θερισμον ηδη. 36 και ο θεριζ. 37. εστ. ο αληθινος 38. απεστειλα 39. σαμαριτων | παντ. οσα 40. σαμαριται | εκει : κ παρ αυτοισ | κ ημερ. δυο 42. κ* και ελεγον τη γυναικι | λαλιαν : κ* μαρτυριαν | κ ακηκοαμ. παρ αυτου | κ οτι αληθ. οντ. εστ. | κοσμου : add ο χριστος 43. εξηλθ. εκειθ. : add και απηλθεν 44. ο ιησους 45. ωσ : οτι | κ* οσα εποι. | ηλθον : κ εληλυθισαν 46. κ ηλθαν | ο ιησους παλιν | κ* κανααν | κ* εποιησαν | και ην τισ | καπερναουμ 47. ουτος : κ* om | κ ο ιησους | απηλθεν : κ* ηλθεν ουν | και ηρωτ. αυτου

48 αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. ⁴⁸ εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς
 πρὸς αὐτόν· εἰ μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε, οὐ μὴ πιστεύσητε.
 49 ⁴⁹ λέγει πρὸς αὐτόν ὁ βασιλικὸς· κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθνεῖν
 50 τὸ παιδίον μου. ⁵⁰ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου· ὁ υἱός σου ζῆ.
 ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ
 51 ἐπορεύετο. ⁵¹ ἦδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος οἱ δούλοι ὑπήνεθσαν
 52 αὐτῷ καὶ ἠγγειλαν ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῆ. ⁵² ἐπύθετο οὖν τὴν
 ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ἣ κομψότερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι
 53 ἔχθες ὥραν ἐβδόμην ἀφῆκεν αὐτόν ὁ πυρετός. ⁵³ ἔγνω οὖν ὁ
 πατὴρ ὅτι ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ἣ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὁ υἱός σου
 54 ζῆ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτόσ καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. ⁵⁴ Τοῦτο πάλιν
 δευτέρον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἔλθων ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς
 τὴν Γαλιλαίαν.

V.

Aegrotus ad piscinam Bethesda; de sabbato et duplici resurrectione; de
 Iohannis baptistae, dei, Mosis testimoniis et Iudaeorum incredulitate.

- 1 Μετὰ ταῦτα ἦν ἡ εὐρητὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰησοῦς
 2 εἰς Ἱερουσόλυμα. ² ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱερουσόλυμοις ἐπὶ τῇ προβα-
 τικῇ κολυμβήθρα, τὸ λεγόμενον Ἑβραϊσὶ Βηθζαθά, πέντε στοᾶς
 3 ἔχουσα. ³ ἐν ταῦταις κατέκειτο πλῆθος τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν,
 5 χωλῶν, ξηρῶν. ⁵ ἦν δὲ τις ἄνθρωπος ἐκαὶ τριάκοντα καὶ ὀκτώ
 6 ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ· ⁶ τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακλι-
 7 νηίσ γενέσθαι; ⁷ ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· κύριε, ἄνθρωπον
 οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμβή-
 8 θραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. ⁸ λέγει
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἔγειρε ἄρον τὸν κράβατόν σου καὶ περιπάτει.
 9 ⁹ καὶ ἐγένετο ὑγιῆσ ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἤρεν τὸν κράβατον αὐτοῦ
 10 καὶ περιπάτει· ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ¹⁰ ἔλεγον
 οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· σάββατόν ἐστιν, καὶ οὐκ
 11 ἔξεστίν σοι ἄραι τὸν κράβατον. ¹¹ ἀπεκρίθη αὐτοῖς· ὁ ποιήσας

49. κ τον παιδα μου 50. και επιστευσεν | ον (ς ω) ειπ. αυτω ο (ς om)
 ιησ. : κ* nil nisi του ιησου, κς του ιησου ον ειπ. αυτω 51. οι δουλοι :
 add αυτου | απηνηθησαν | ηγγειλαν : απηγγειλαν λεγοντας | ο παις σου ζη
 52. παρ αυτων την ωραν | ε κ και ειπον αυτω | χθς 53. οτι εν εκεινη |
 κ* om ο ιησ. | οτι ο υι. σου

V, 1. ην ευρητη | ε κ ο ιησουσα 2. επι (κς εν) τη : κ* om | ε^c 1633.
 κολυμβηθρα | η επιλεγομενη | βηθσεδα 3. πληθος : add πολυ | ξηρων :
 add εκδεχομενων την του υδατος κινησιν 4. εις : αγγελος γαρ κατα
 καιρον κατιβαινων εν τη κολυμβηθρα και εταρασσε το υδωρ· ο ουν
 πρωτος εμβασ μετα την ταραχην του υδατος υγιησ εγενετο, φ δηποτε
 κατιχετο νοσηματι. 5. κ om εκει | om και et αυτου 6. κ* ανακειμενον
 7. βαλλη | προ : ε (non ε^c) προσ 8. εγειραι | ε κραβατον, κ κραβακτον.
 Item vn sqq. 9. και pri : κ* om | κ. ευθως εγεν. υγι. | και ηρεν : κ praem
 και ηγεθη 10. om και ante ουκ | τον κρα. : κ add σου 11. κ ο δε
 απεκρινατο (κς απεκριθη)

με ὑγιῆ, ἐκαίθός μοι εἶπεν· ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπατάει. ¹² ἤρώτησεν αὐτόν· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν σοι· ¹³ ἄρον καὶ περιπάταί; ¹³ ὁ δὲ ἀσθενῶν οὐκ ἦδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ ¹³ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. ¹⁴ μετὰ ταῦτα ¹⁴ εὐρίσκει αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἴδε ὑγιῆς γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χειρόν σοί τι γένηται. ¹⁵ ἀπῆλ- ¹⁵ θεν ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτόν ὑγιῆ. ¹⁶ καὶ διὰ τοῦτο ἐδώκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν ¹⁶ Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. ¹⁷ ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· ¹⁷ ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὰρ ἐργάζομαι. ¹⁸ διὰ τοῦτο ¹⁸ μᾶλλον ἐξήτουν αὐτόν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτείναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυνεν τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἰδίου ἔλεγεν τὸν θεόν, ἴσον ἑαυ- ¹⁹ τὸν ποιῶν τῷ θεῷ. ¹⁹ Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔλεγεν αὐ- ¹⁹ τοῖς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἄψ ἑαυτοῦ οὐδέν, ἂν μὴ τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιῶντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ²⁰ ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ποιεῖ ὁμοίως. ²⁰ ὁ γὰρ πατήρ φιλεῖ τὸν ²⁰ υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τού- ²¹ των δεῖξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζετε. ²¹ ὥσπερ γὰρ ὁ ²¹ πατήρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὗς ²² θελεῖ ζωοποιεῖ. ²² οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν ²² κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, ²³ ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν ²³ καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν ²⁴ πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. ²⁴ ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν ²⁴ λόγον μου ἀκούσας καὶ πιστεύων εἰς πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώ- ²⁵ νιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανά- ²⁵ του εἰς τὴν ζωὴν. ²⁵ ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ ²⁶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ ²⁶ καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν. ²⁶ ὥσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἔχει ζωὴν ²⁶ ἐν ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. ²⁷ καὶ ²⁷ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. ²⁸ μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ἧ πάντες οἱ ἐν τοῖς ²⁸ 28 ²⁹ μνημείοις ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς αὐτοῦ, ²⁹ καὶ ἐκπορεύονται ²⁹

Mt 25, 46
Dan 12, 2

11. κ* υγιην | κ* αραι τον κραβακτον και περιπατειν 12. ηρωτησαν ον | κ* αραι και περιπατειν | αρων: add τον κραβακτον σου 13. ασθε- νων (cum d itcodd) : ε κ ιαθεισ | κ* εννευσεν | τοπω : κ* μεσω 14. αυ- τον : κ* τον τεθρακπευμενον | ο ιησους : κ* post ευρισκει | ε κ χειρ. τι σοι 15. κς απηλθ. ουν | ειπεν: ανηγγειλεν 16. τον ιησουν οι ιουδαι, και εζητουν αυτον αποκτειναι 17. ο δε ιησους | κ απεκρινατο 18. δια τουτου: add ον 19. απεκρινατο etc : κ* ελεγεν ονν αυτοις ο ιησους | ελεγεν : ειπεν | κ* ομ αμην alterum | εαν μη | ομοιωσ ποιει 20. κ εργα δεξει αυτω | θαυμαζητε 21. κ ωσ γαρ 25. κ* ομ και νυν εστιν | κ ακουσωσιν, ε ακουσουσνται | κ* ομ οι ante ακουσαντες | ζησουσνται 26. κ* ωσ γαρ | κ ζωην εχει | εδωκε και τω υιω 27. κ και κρισιν εδωκ. αυτω εξουσιαν ποιεειν | κρισιν : και κρισιν 28. κ ακουσωσιν, ε ακου- σουσνται

οὶ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ τὰ φαῦλα πρά-
 30 ξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. ³⁰ οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαντοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμ-
 31 ψαντός με. ³¹ εἰάν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαντοῦ, ἡ μαρτυρία μου
 32 οὐκ ἐστίν ἀληθής· ³² ἄλλος ἐστίν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἴδατε ὅτι ἀληθής ἐστίν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. 1, 19 33
 33 ³³ ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀλη-
 34 θείᾳ· ³⁴ ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω,
 35 ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. ³⁵ ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καυόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς
 36 ὄραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. ³⁶ ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μεζῶ τοῦ 10, 25
14, 11
 Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα αὐτοῦ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ ποιοῦ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με
 37 ἀπέσταλκεν. ³⁷ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, ἐκεῖνος μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ· οὕτε φωνὴν αὐτοῦ πόποτε ἀκηκόατε, οὕτε εἶδος αὐτοῦ
 38 εἶοράκατε, ³⁸ καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι
 39 ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. ³⁹ ἐραυνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν,
 40 καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· ⁴⁰ καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρὸς με ἵνα ζωὴν ἔχητε. ⁴¹ δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ
 42 λαμβάνω, ⁴² ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι οὐκ ἔχετε τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ ἐν ἑαυτοῖς. ⁴³ ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, καὶ οὐ λαμβάνετε με· εἰάν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ,
 44 ἐκείνον λήψετε. ⁴⁴ πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε; ⁴⁵ μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἐστίν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλεί-
 46 κατε. ⁴⁶ εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ
 47 ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. ⁴⁷ εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, Gen 9, 15
Dt 18, 15
 πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύετε;

VI.

Cibatio quinque millium. Periculum regni; incessio maris. Oratio de pane caelesti, carne, sanguine. Multi offenduntur; apostolorum professio.

- 1 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Mt 14,
15-21
 2 Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος· ² ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πολ- Mc 6,
32-44
Lc 9, 10-17
 λός, ὅτι εἰώρων τὰ σημεῖα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἄσθενούντων.

29. ε κ οι δε τα φαυλ. 30. κ* om και (κ^a add) ante η κρισις | τον πεμφ. με : add πατρος 32 και οιδα οτι 35. κ* om δε | αγαλλιασθησαι 36. κ om την | εδωκεν | α εγω ποιω | κ εμε 37. εκεινος : αντος | ακηκοα. ποποτε 38. μενοντα εν υμιν 39. ερευνατε 42. ε κ αλλ | ουκ εχετε : ante εν εαντοις 43. ληψεσθε 44. κ* ου ζητουντες 45. μωσησ 46. ε μωση, κ μωσει | κ* γεγραψεν

VI, 2. κα ηκολουθει | κ πολυσ οχλ. | αντου τα σημεια | επι: κ περι

3 ἀνῆλθεν δὲ εἰς τὸ ὄρος Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκαθέζετο μετὰ τῶν 3
 μαθητῶν αὐτοῦ. 4 ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἢ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. 4
 5 ἐπάρσας οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος ὅτι 5
 πολλὸς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς Φίλιππον· πότεν 6
 ἀγοράσωμεν ἄρτους ἵνα φάγωσιν οὗτοι; 6 τοῦτο δὲ ἔλεγεν πει- 6
 ράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἐμελλεν ποιεῖν. 7 ἀποκρίνεται 7
 αὐτῷ ὁ Φίλιππος· διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκούσιν αὐ- 8
 τοῖς, ἵνα ἕκαστος βραχὺ τι λάβῃ. 8 λέγει αὐτῷ εἰς ἓκ τῶν μαθη- 8
 τῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου· 9 ἔστιν παι- 9
 δάριον ὡδε ὃς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὄψαρια· ἀλλὰ 10
 ταῦτα τί ἐστὶν εἰς τοσούτους; 10 εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· ποιήσατε τοὺς 10
 ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χορτὸς πολλὸς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπε- 11
 σαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡς πεντακισχίλιοι. 11 ἔλαβεν οὖν 11
 τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαρίστησεν καὶ ἔδωκεν τοῖς ἀνακει- 12
 μένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὄψαριων ὅσον ἦθελον. 12 ὡς δὲ ἐνε- 12
 πλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύ- 13
 σαντα κλάσματα, ἵνα μὴ τι ἀπόληται. 13 συνήγαγον οὖν, καὶ 13
 ἐγείμασαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν
 κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖς βεβρωκόσιν.

Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον ἔλεγον ὅτι 14
 οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. 14
 15 Ἰησοῦς οὖν γινὼς ὅτι μέλλουσιν ἐρχεσθαι καὶ ἀρπάξιν αὐτὸν 15
 ε, 3 ἵνα ποιήσωσιν βασιλεῖα, φεύγει πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.
 16 Ὡς δὲ ὄψια ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν 16
 θάλασσαν, 17 καὶ ἐμβάντες εἰς πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς θα- 17
 λάσσης εἰς Καφαρναούμ. κατέλαβεν δὲ αὐτοὺς ἡ σκοτία καὶ 18
 οὐπω ἐληλύθει Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, 18 ἢ τε θάλασσα ἀνέμιον 18
 μέγαν πνέοντος διηγείρετο. 19 ἐληλακότας οὖν ὡς στάδια εἴκοσι 19
 πέντε ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς 20
 θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. 20
 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 21 ἦθελον οὖν 20 21
 λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τὴν
 γῆν εἰς ἣν ὑπήγον.

Dent 18, 15
 Mt 14, 22-26
 Mc 6, 45-46

3. κ* και απηλθεν εισ | ο ιησους | κ* om εκει | εκαθητο 5. ο (κ* om) ιησους : ante τους οφθ. | κ οχλ. πολ. | πρ. των φιλ. | αγορασσωμεν | κ ουτοι φαγωσιν 6. κ* τουτο γαρ ει αυτος δε 7. απκριθη | αυτω (κ* om) φιλιππ. | κ om αυτοις | εκαστος αυτων 9. παιδαρ. εν | οσ : ε κ ο 10. ειπε δε | χορτος : κ* τοπος | ανεπεσον | ωσει πεντ. | κ* τρισχιλιοι 11. ονν : ε κ* δε | ευχαριστησας διεδωκε τοιο μαθηταις, οι δε μαθηται τοιο ανακει. 13. ε κ επερισσευσεν 14. ο εποι. σημ. : add ο ιησους | οτι : κ om | ο ερχομεν. εισ τον κοσμ. 15. ε ινα ποι. αυτον βασιλ., κ* και αναδεικνυται βασιλεα | φευγει : ανεχωρησεν | κ μονος αυτος 17. εισ το πλοι. | κ ερχονται | καφαρναουμ | καταλ. etc : και σκοτια ηδη εγεγονει | ουπω : ουκ | πρ. αυτ. ο ιησ. 19. σταδιου 20. ο δε : κ και 21. ηθελον : κ ηλθον | ε κ το πλοι. εγεν. | επι της γης | υπηγον : κ* υπητησαν

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὸς πέραν τῆς θαλάσσης εἶδον
 ὅτι πλοίαριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἓν, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν
 τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον ἀλλὰ μόνοι οἱ
 23 μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· ²³ ἀλλὰ ἦλθον πλοίαρια ἐκ Τιβεριάδος
 ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον ἐυχαριστήσαντος τοῦ
 24 κυρίου. ²⁴ ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ
 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐβέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοίαρια καὶ ἦλθον
 25 εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. ²⁵ καὶ εὐρόντες αὐτὸν
 πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ· ῥαββί, πότε ὧδε γέγονας;
 26 ²⁶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
 ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἶδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων
 27 καὶ ἐχορτάσθητε. ²⁷ ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρώσιν τὴν ἀπολλυμένην,
 ἀλλὰ τὴν βρώσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ
 ἀνθρώπου δίδωσιν ὑμῖν· τούτου γὰρ ὁ πατήρ ἐσφράγισεν, ὁ θεός.
 28 ²⁸ εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα
 29 τοῦ θεοῦ; ²⁹ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν τὸ
 30 ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκείνος. ³⁰ εἶπον
 οὖν αὐτῷ· τί οὖν ποιῶσιν ὡς σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεῦσωμέν
 31 σοι, τί ἐργάζῃ; ³¹ οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 καθὼς ἐστὶν γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς Fr. 7b, 24
 32 φαγεῖν. ³² εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
 οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ
 πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.
 33 ³³ ὁ γὰρ ἄρτος ὁ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 34 καὶ ζωὴν διδόνς τῷ κόσμῳ. ³⁴ εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· κύριε,
 35 πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τούτου. ³⁵ εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
 σοῦς· ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ
 36 πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσῃ πάποτε. ³⁶ ἀλλ'
 37 εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐωράκατε καὶ οὐ πιστεύετε. ³⁷ πᾶν ὃ δίδωσιν
 μοι ὁ πατήρ πρὸς ἐμὲ ἤξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ
 38 ἐκβάλω ἔξω, ³⁸ ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιήσω
 39 τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. ³⁹ τοῦτο

22. κ ο εστωσ | ειδον : κ ειδεν, ε ιδων | ει μη εν : ε κ* add εκεινο ει ο
 ενβησαν οι μαθηται αυτου (κ* του ιησου) | και οτι etc : κ* και οτι ου
 συνειληλυθει αυτοις ο ιησους | εις το πλοιαριον | κ* om απηλθον
 23. αλλα (ε add δε) ηλθ. πλοιαρ. : κ επαλθοντων ουν των πλοιων | κ
 εγγυς ουσης (κ* του τοπου pro ουσης) οπου και (κ* om) εφαγον αρτον
 24. οτε ουν etc : κ* και ιδοντες οτι ουκ ην εκει ο ιησους ουδα οι μα-
 θηται, αναβησαν εις το πλοιοι | αυτοι etc : και αυτοι εις τα πλοια |
 καπερναουμ 25. ραββι | γεγονας : κ ηλθες 26. κ om ο 27. κ εργαζ.
 βρωσιν μη την απολλ. αλλα την μεν. | υμιν δωσει 28. τι ποιουμεν |
 κ* εν εργ. 29. ο ιησους | πιστευσητε 30. om ουν sec | κ ποι. σημ. su
 31. κ δεδωκεν 32. μωυσης 33. om ο post αρτος 34. κ παντοτε. κυριε
 35. ειπε δε | προσ με | δινηση 36. εωρακατε : add με 37. τ. ερχομ.
 προσ με | κ* om εξω 38. απο : ε κ εκ | κ* οτι ου καταβη. omissio ουχ
 quod sequitur | ινα ποιω

δέ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι
 μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
 40 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν 40
 τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχη ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀναστήσῃ
 αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι 41
 περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ
 οὐρανοῦ, 42 καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, 42
 οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς νῦν λέγει
 οὗτος ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; 43 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ 43
 εἶπεν αὐτοῖς· μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. 44 οὐδεὶς δύναται 44
 6, 65 ἔλθειν πρὸς με εἰὰν μὴ ὁ πατήρ ὁ πέμψας με ἔλκυσῃ αὐτόν, κἀγὼ
 εἶ 64, 18 ἀναστήσω αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 45 ἔστιν γεγραμμένον ἐν 45
 τοῖς προφήταις· καὶ ἔσονται πάντες διδασκτοὶ θεοῦ· πᾶς ὁ ἀκού-
 σασ παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς ἐμέ. 46 οὐχ ὅτι 46
 1, 18 τὸν πατέρα εἶδρακέν τις, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος
 εἶδρακεν τὸν θεόν. 47 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν 47
 εἰ 16, 18 αἰώνιον. 48 ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 49 οἱ πατέρες ὑμῶν 48 49
 ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· 50 οὗτός ἐστιν ὁ 50
 ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ
 μὴ ἀποθάνῃ. 51 ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα- 51
 βάς· εἰὰν τις φάγῃ ἐκ τοῦ ἐμοῦ ἄρτου, ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ
 ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς του κόσμου ζωῆς, ἡ σὰρξ μου
 ἐστίν. 52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· 52
 πῶς δύναται ἡμῖν οὗτος δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; 53 εἶπεν οὖν 53
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰὰν μὴ φάγητε τὴν
 σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πῖντε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε
 ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. 54 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ 54
 αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτόν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
 55 ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθὴς ἐστὶν βρωσίς, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθὴς 55
 ἐστὶν πόσις. 56 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα 56
 ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ. 57 καθὼς ἀπέστειλén με ὁ ζῶν 57
 πατήρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκείνος ζήσκει
 δι' ἐμέ. 58 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς 58
 ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον

39. τ. πεμψαντ. με : add πατροσ 40. γαρ : δε | τ. πατρ. μου : τ. πεμ-
 ψαντος με | εν : om 42. κ* και τον πατερα omissis και την μητερ. | νυν :
 ε κ ουν | οτι : κ εγω 43. ε κ απεκρ. ουν | ο ιησουσ 44. και εγω | εν :
 ε κ om 45. του θεου | πασ ουν | προσ με 46. τις εωρακ. | τ. θεου :
 κ τ. πατροσ | τ. θεου : τ. πατερα 47. ο πιστευων : add ειο εμε 48. ε κ
 το μανν. εν τ. ερημ. 51. εκ τουτου του αρτου, ζησεται | κ* om και |
 κ om δε post αρτου | ον εγω δωσω, η σαρξ μου εστιν, ην εγω δωσω
 υπαρ της του κοσμ. ζωησ 52. ουτος ημιν 53. ζωην : κ add αιωνιον
 54. και εγω 55. ε bis αληθωσ, item κ* (sed transitiv ab altero ad
 alterum) | ποιοσ : κ* ποτον 57. ζησεται 58. κ* om εστιν | εξ : ε κ εκ
 του | κ* καταβαινων | οι πατροσ : add υμων το μαννα

59 ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. ⁵⁹ ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον· σκλη-
 61 ρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; ⁶¹ εἰδὼς
 δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ
 62 αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; ⁶² ἐὰν οὖν θεωρῆτε
 τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;
 63 ⁶³ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιούν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ 1 Co. 2, 6
 64 ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωὴ ἐστιν. ⁶⁴ ἀλλ'
 εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἱ οὐ πιστεύουσιν. ἦδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ
 Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων
 65 αὐτόν. ⁶⁵ καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἶρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ε, 44
 εἰθεῖν πρὸς ἐμὲ ἐὰν μὴ ἦ δεδομένος αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρὸς.

66 Ἐκ τούτου οὖν πολλοὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ
 67 ὄπισθα καὶ οὐκ ἔτι μετ' αὐτοῦ περιπάτου. ⁶⁷ εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς
 68 τοῖς δώδεκα· μὴ καὶ ὑμῶς θέλετε ὑπάγειν; ⁶⁸ ἀπεκρίθη αὐτῷ
 Σίμων Πέτρος· κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς
 69 αἰωνίου ἔχεις· ⁶⁹ καὶ ἡμῶς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ ^{Lo 4, 24}
 70 εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. ⁷⁰ ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐκ ἐγὼ ^{Mc 1, 24}
 ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἰς διάβολός ἐστιν. ^{11, 27}
 71 ⁷¹ ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰουδαῖον Σίμωνος Ἰσκαριώτον· οὗτος γὰρ ἐμελλεν ^{Mt 16, 16}
 αὐτὸν παραδίδουαι, εἰς ὃν ἐκ τῶν δώδεκα.

VII.

Fratres increduli; profectio ad festum tabernaculorum. Iesus Dei legatus.
 Aqua viva. Varia iudicia. Synedrii insidiae. Nicodemus.

1 Μετὰ ταῦτα περιπατεῖ ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ
 ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ^{5, 18}

2 ἀποκτεῖναι. ² ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. ^{Lev 23, 34}

3 ³ εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ
 ὑπάγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου θεωρήσουσιν

4 τὰ ἔργα σου ἃ ποιῶς· ⁴ οὐδεὶς γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ ζητεῖ
 αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιῶς, φανέρωσον σεαυτὸν

58. ζησται 59. καφαρναουμ 60. ουτος ο λογος 61. κ* εγνω σνν
 ησους et και ειπεν 62. κ* om ουν 63. κ* om το ante πνευμ. | α εγω
 λαλω | κ om εστιν ult 64. κ εξ υμ. εις. τινες | κ απ αρχησ | ο ησους :
 κ ο σωτηρ | κ om μη | κ και τις (supplevit demum κ) ην ο μαλλων αυτος
 παραδιδουαι 65. προσ με | αυτω : κ* om | πατροσ : add μου 66. om
 ουν | κ om αυτου pri | απηλθον : post πολλοι ποη 68. απεκρι. ουν
 69. σν ει ο Χριστος ο υιος τ. θε. του ζωντος 70. κ απεκριθη ησους
 και ειπεν αυτοισ | κ ουχι εγω υμ. εξελεξε (κc add τουσ) δωδεκ. | κ* om
 εις, κc suppl ante εξ υμ. 71. κ* om τον | ε ισκαριωτην, κ απο καρνω-
 του | ημελλεν

VII, 1. και περιπατ. ο ησους μετα ταυτα 3. κ οι αδελφ. αυτ.
 πρ. αυτ. | ε θεωρησωσι, κ* θεωρουσιν | σου : κ* om 4. εν κρυπτ. τι |
 ποιει και : κ* ποιων

τῷ κόσμῳ. ⁵ οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. ⁵
⁶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω πάρεστιν, ὁ δὲ ⁶
 15, 18 καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτε ἐστὶν ἔτοιμος. ⁷ οὐ δύναται ὁ κόσμος ⁷
 μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ
 ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἐστίν. ⁸ ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν· ἐγὼ ⁸
 οὐκ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὐπω
 πεπλήρωται. ⁹ ταῦτα εἰπὼν αὐτὸς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. ⁹
¹⁰ ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτὴν, τότε καὶ ¹⁰
 αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερῶς ἀλλ' ἐν κρυπτῷ. ¹¹ οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ¹¹
 ἐζήτουν αὐτόν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος; ¹² καὶ ¹²
 γογγυσμὸς ἦν περὶ αὐτοῦ πολὺς ἐν τῷ ὄχλῳ· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι
 ἀγαθὸς ἐστὶν· ἄλλοι ἔλεγον· οὐ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. ¹³ οὐδεὶς ¹³
 9, 22 μέντοι παρερησία εἰλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰου-
 δαίων.

Ἦδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν ¹⁴
 καὶ ἐδίδασκεν. ¹⁵ ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς οὗτος ¹⁵
 14, 24 γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; ¹⁶ ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς ¹⁶
 καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδασχὴ οὐκ ἐστὶν ἐμῇ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με·
¹⁷ εἴαν τις θελῇ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδα- ¹⁷
 χῆς, πότερον ἐκ θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαντοῦ λαλῶ. ¹⁸ ὁ ἀφ' ¹⁸
 ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τῆς ἰδίας ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν
 τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθὴς ἐστὶν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ
 Ex 24, 18 οὐκ ἐστίν. ¹⁹ οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ¹⁹
 ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; ²⁰ ἀπεκρίθη ὁ ²⁰
 5, 48 ὄχλος· δαιμόνιον ἔχεις· τί σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; ²¹ ἀπεκρίθη Ἰη- ²¹
 19, 20 σοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε.
 Lev 12, 8 ²² ὁ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋ- ²²
 Gen 17, 10 σέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε
 ἄνθρωπον. ²³ εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα ²³
 μὴ λυθῇ ὁ νόμος ὁ Μωϋσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον
 ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; ²⁴ μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν ²⁴
 5, 18 δικαίαν κρίσιν κρίνατε. ²⁵ Ἐλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν Ἱεροσολυ- ²⁵
 μαιτῶν· οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; ²⁶ καὶ ἶδε παρ- ²⁶
 ρησία λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν
 οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; ²⁷ ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν ²⁷

6. λεγει ουν | κ* om o ante ιησ. | ουπω : κ* ον 7. κ* ο κοσμ. ου δυν. |
 κ om περι αυτου 8. εις τ. εορτ. pri : ε κ* add ταυτην | ουκ : ουπω |
 κ om o ante εμοσ | ο καιρ. ο εμοσ 9. ταυτα : add δε | αυτος : αυτοισ
 10. εις τ. εορτην : post ανεβη | αλλ ωσ εν κρυπτ. 12. περι αυτου ην |
 πολυσ : ε κ post γογγυσμοσ | εν τοισ οχλοισ | αλλοι δε 13. κ περι αυτ.
 ειλαι. 14. ο ιησουσ 15. και εθαυμαζον 16. om ουν | ο ιησουσ 17. εκ
 του θεου 18. κ και ο ζητων 19. μωσση 20. απεκρ. ο οχλ. : add και
 ειπε 21. ο ιησουσ 22. δια τουτο μωσησ | ε κ μωσσεωσ | κ αλλ οτι εκ
 των 23. ο νομοσ μωσσεωσ 25. κ om εκ | ιεροσολυμιτων 26. μηποτε :
 κ μητι | αρχοντεσ : κ αρχιερεισ | εστιν : add αληθωσ

πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν
 28 ἐστίν. ²⁸ ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων·
 καὶ με οἴδατε καὶ οἴδατε πόθεν εἰμὶ· καὶ ἀπ' ἐμαντοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ^{8, 14}
 29 ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· ²⁹ ἐγὼ
 30 οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμὶ καὶ κείνός με ἀπέσταλκεν. ³⁰ ἐζη-
 τουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ^{8, 20}
 31 ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. ³¹ Πολλοὶ δὲ ἐπίστευσαν ἐκ τοῦ
 ὄχλου εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον· ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα
 32 σημεῖα ποιήσει ὢν οὗτος ποιεῖ; ³² ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ
 ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρέτας
 33 οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. ³³ εἶπεν οὖν
 ὁ Ἰησοῦς· ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμὶ καὶ ὑπάγω πρὸς ^{12, 35}
 34 τὸν πέμψαντά με. ³⁴ ζητήσατέ με καὶ οὐχ εὐρήσετε, καὶ ὅπου
 35 εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε εἰλθεῖν. ³⁵ εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς
 ἐαυτούς· ποῦ μέλλει οὗτος πορεύεσθαι, ὅτι οὐχ εὐρήσομεν αὐτόν;
 μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ δι-
 36 θάσκειν τοὺς Ἕλληνας; ³⁶ τίς ἐστὶν ὁ λόγος οὗτος ὃν εἶπεν·
 ζητήσατέ με καὶ οὐχ εὐρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε
 εἰλθεῖν;
 37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἐορτῆς εἰστήκει ὁ
 Ἰησοῦς καὶ ἔκραξεν λέγων· εἰάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω καὶ πινέτω. ^{Zech 14, 3}
 38 ³⁸ ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς ^{Es 58, 11}
 39 κοιλίας αὐτοῦ ῥέουσιν ὕδατος ζῶντος. ³⁹ τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ
 τοῦ πνεύματος οὗ ἡμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν. ^{Isai 2, 28}
 40 οὐπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. ⁴⁰ Ἐκ τοῦ
 ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων τούτων ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ἀλη-
 41 θῶς ὁ προφήτης· ⁴¹ ἄλλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς· ἄλλοι ^{1, 21}
 42 ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἐρχεται; ⁴² οὐχὶ ἡ
 γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυεὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς ^{Ps 89, 4}
 43 κώμης, ὅπου ἦν Δαυεὶδ, ὁ Χριστὸς ἐρχεται; ⁴³ σχίσμα οὖν ἐγένετο ^{Mich 5, 1}
 44 ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν· ⁴⁴ τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν,
 ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας. 7, 20

27. κ om δε | ε κ ερχεται | γνωσκει: κ add αυτον 28. ο ιησους: κ post
 εκραξε ουν | κ και με | κ αλλα εστ. αληθης 29. ε κ εγω δε | κ* παρ
 αυτω | απεστειλεν 30. κ οι δε εζητουν 31. πολλοι δε εκ του οχλου
 επιστευσαν | οτι ο χριστ. | μη: μητε | σημεια: add τούτων | ποιει:
 εποιησεν 32. ηκουσαν: κ add δε | κ ταυτα περι αυτου | υπηρετας (κ
 τουσ υπ.). ante ινα pon | οι φαρισ. και οι αρχιερ. 33. ειπεν ουν αυτοις
 μικρ. χρον. 35. κ* om προσ εαυτ. | ε κ ουτος μελλει | οτι: add ημεις
 36. τις: κ τι | ε κ ουτος ο λογ. 37. εκραξε | ερχεσθω: add προσ με
 39. ειπεν: κ ελεγεν | ου εμελλον | πνευμα: add αγιον | ο ιησους | κ ουπω |
 κ* δεδοξαστο 40. πολλοι ουν εκ του οχλου | κ* αυτου των λογ. τουτ.,
 ε nil nisi τον λογον | ουτος εστιν: κ post αληθως 41. αλλοι sec: add
 δε 42. δαβιδ | κ οπ. ην ο δαυ. 43. εν τ. οχλ. εγεν. 44. ηθελον: κ*
 ελεγον | επ αυτον: κ* αυτω

Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, 45 καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; 46 ἀπεκρίθη· 46 σαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος, ὡς οὗτος λαλεῖ ὁ ἄνθρωπος. 47 ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· μὴ καὶ 47 ὑμῶς πεπλάνησθε; 48 μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐ- 48 τὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; 49 ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων 49 τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν. 50 λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, εἰς 50 2, 1. 12, 39 ὧν ἐξ αὐτῶν· 51 μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον εἶαν μὴ 51 Et 12, 15 αὐτοῦ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γινῶ τί ποιεῖ; 52 ἀπεκρίθησαν καὶ 52 εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐράνησον καὶ ἴδῃς ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγίγεται.

VIII.

[Adultera.] Christus de se testis. Frustra quaeretur. Vera libertas. Iudaei diaboli progenies; Christus Abrahamo prior.

Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων· ἐγὼ εἰμι τὸ 12 12, 46 φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκο- τία, ἀλλ' ἐξεῖ τὸ φῶς τῆς ζωῆς. 13 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρι- 13 σοῖοι· σὺ περὶ σατανῶ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. 14 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· κἂν ἐγὼ μαρ- 14 τυρῶ περὶ ἑμμαντοῦ, ἀληθὴς ἔστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν

45. ειπον : κ λεγουσιν 46. κ οι δε υπηρς. απεκριθ. | κ* ουτως ανθρ. ελαλ., ε ουτ. ελαλ. ανθρ. | λαλει : om 47. απεκριθ. ουν 48. κ* πιστευει 49. ε κ αλλ | επικαταρατοι 50. λεγει : κ ειπεν δε | προς αυτους : ε add ο ελθων νυκτος προς αυτον, item κς ο ελθων προς αυτον προτερον 51. ακου. παρ αυτ. προτερον | κ* om παρ αυτ. 52. ε κ ειπον | ερευνησον | εγηγεσαι, αιque post hanc vocem add :

7, 53 καὶ ἐπορεύθη ἑκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

8, 1 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ελαιῶν. 2 ὄρθρου δὲ 1 2 πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐ- τόν, καὶ καθίσασα ἐδίδασκεν αὐτούς. 3 ἄγνοι· δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ 3 οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατεκλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ 4 λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ 4 κατεκλήφθη ἑπαυτοφάρω μοιχευομένη. 5 ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν 5 ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεις; 6 τοῦτο 6 δὲ εἶλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχῃσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰη- σοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ ἔγραψεν εἰς τὴν γῆν. 7 ὡς δὲ ἐπέμ- 7 νον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς· ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω. 8 καὶ πάλιν κάτω κύψας 8 ἔγραψεν εἰς τὴν γῆν. 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως 9 ἐλεγχομένοι ἐξήρχοντο εἰς καθ' εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν προσβυτέρων ἴσως τῶν ἰσάτων, καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἐσώσα. 10 ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ μηδὲν θεασάμενος 10 πλὴν τῆς γυναϊκός, εἶπεν αὐτῇ· ἡ γυνὴ, ποῦ εἰσὶν ἐκεῖνοι οἱ κατή- γοροί σου; οὐδαίς σε κατέκρινεν; 11 ἡ δὲ εἶπεν· οὐδαίς, κύριε. εἶπε 11 δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ἀμάρτανε.

VIII, 12. ο ιησους αυτοις ελαλησε | κ* εγω φως ειμι του | περι- πατησει | κ* αλλ εχει 14. απεκριθη etc : κ ειπεν αυτοις ο ιησ.

ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ
 15 ὑπάγω. ¹⁵ ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. ^{7, 24}
 16 ¹⁶ καὶ εἰς κρίνω δὲ ἐγὼ, ἢ κρίσις ἢ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνος
 17 οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με. ¹⁷ καὶ ἐν τῷ τόμῳ δὲ τῷ ^{16, 33}
 ὑμᾶς γράμμαται ἐστὶν ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθὴς ^{Dt 19, 15}
 18 ἐστιν. ¹⁸ ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαντοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ^{Mt 18, 16}
 19 ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. ¹⁹ ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἐστὶν ὁ ^{14, 7. 9.}
 πατήρ σου; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐτε ἐμὲ οἴδατε οὐτε τὸν πατέρα
 20 μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδειτε. ²⁰ ταῦτα τὰ
 ῥήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ
 οὐδεὶς ἐπίσασεν αὐτόν, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. ^{7, 30}
 21 Ἔειπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς· ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήστέ με, καὶ ^{7, 33}
 ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ
 22 δύνασθε ἔλθειν. ²² ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ ἐαν-
 23 τόν, ὅτι λέγει· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἔλθειν; ²³ καὶ
 ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί. ^{3, 31}
 ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου ^{1 Io 4, 5}
 24 τούτου. ²⁴ εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις
 ὑμῶν· εἰ γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς
 25 ἀμαρτίαις ὑμῶν. ²⁵ ἔλεγον οὖν αὐτῷ· σὺ τίς εἶ; εἶπεν αὐτοῖς ὁ
 26 Ἰησοῦς· τὴν ἀρχὴν ὃ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. ²⁶ πολλὰ ἔγω περὶ ὑμῶν
 λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθὴς ἐστιν, καὶ γὰρ ἂ
 27 ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον. ²⁷ οὐκ ἔγνωσαν
 28 ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. ²⁸ εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ὅταν ^{8, 14}
 ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι,
 καὶ ἀπ' ἐμαντοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ,
 29 ταῦτα λαλῶ. ²⁹ καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφήκεν
 με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντα.
 30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.
 31 ³¹ ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰου-
 δαίον· εἰς ὑμῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταὶ
 32 μου ἐστέ, ³² καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώ-
 33 σαι ὑμᾶς. ³³ ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν· σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν,
 καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμε πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι
 34 γενήσεσθε; ³⁴ ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ^{Ro 8, 16}

14. υμεις δε | ε και που 16. και εαν : κ και | ε κ αληθησ | ο πεμφ.
 με : add πατηρ 17. γεγε. εστ. : γεγραπται 19. ε κ ο ησουσ atque κ
 add και ειπεν | κ om μου sec | ε κ αν post ηδειτ. pon 20. ελαλησεν : add
 ο ησουσ 21. κ ελεγεν ουν et om παλιν | αυτοις : add ο ησουσ
 22. οπου : κ* add αν 23. ελεγεν : ειπεν 24. κ om ουν | πιστευσητε :
 κ add μοι 25. κ om ουν | ε και ειπεν, κ ειπ. ουν | ὅ τι : ε (non item ες)
 ὅτι 26. κ παρ αυτω | λαλω : λεγω 27. ελεγεν : κ* add τον θεον
 28. ε ειπ. ουν αυτοις ο ησ., κ ειπ. ουν αυτοις ο ησ. παλιν | ο πατηρ
 μου | ταυτα : κ ουτως 29. κ ουκ αφη. με μονον' μετ εμου εστ. | μονον :
 add ο πατηρ 31. κ* om ο ante ησ. | κ* om μου 33. πρ. αυτον : αυτω

ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλος ἐστὶν τῆς ἁμαρτίας. ³⁵ ὁ 35
 Gen 21, 10 δὲ δούλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς
 τὸν αἰῶνα. ³⁶ εἰάν σὺν ὁ υἱὸς ὑμῶν ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθερος 36
 ἔσῃσθε. ³⁷ οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀπο- 37
 κτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. ³⁸ ἄ ἐγὼ εἰώρακα 38
 παρὰ τῷ πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς σὺν ἄ ἠκούσατε παρὰ τοῦ
 Mt 2, 9 πατρὸς ποιεῖτε. ³⁹ ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν 39
 Ἀβραάμ ἐστίν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ
 ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε· ⁴⁰ σὺν δὲ ζητεῖτέ με ἀπο- 40
 κτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα
 παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν. ⁴¹ ὑμεῖς ποιεῖτε 41
 τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπαν αὐτῷ· ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ
 γεγεννημέθα, ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. ⁴² εἶπεν αὐτοῖς ὁ 42
 16, 27 Ἰησοῦς· εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπάτε ἅν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ
 τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἤκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαντοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ'
 ἐκκείνός με ἀπέστειλεν. ⁴³ διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; 43
 1 Io 2, 8 ὅτι οὐ δύνασθε ἀκοῦειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. ⁴⁴ ὑμεῖς ἐκ τοῦ 44
 πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν
 θελετε ποιεῖν. ἐκείνος ἀνθρωποκτείνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ
 ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλή
 τὸ ψεύδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστίν· καὶ ὁ πατὴρ
 αὐτοῦ. ⁴⁵ ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετε μοι. ⁴⁶ τίς 45 46
 1 Io 3, 8 ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς
 18, 27 οὐ πιστεύετε μοι; ⁴⁷ ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· 47
 1 Io 4, 6 διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. ⁴⁸ ἀπε- 48
 κρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς
 Mt 7, 26 ὅτι Σαμαρίτης εἰ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις; ⁴⁹ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· 49
 10, 25 ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς
 ἀτιμάζετε με. ⁵⁰ ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἐστὶν ὁ ζητῶν 50
 καὶ κρινών. ⁵¹ ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰάν τις τὸν ἐμὸν λόγον 51
 5, 24 τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. ⁵² εἶπαν αὐτῷ 52
 11, 25 οἱ Ἰουδαῖοι· σὺν ἐγνωκάμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραάμ ἀπέ-
 θανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· εἰάν τις τὸν λόγον μου
 4, 12 τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσῃται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα· ⁵³ μὴ σὺ μείζων 53
 εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται
 ἀπέθανον· τίνα σεαντὸν ποιεῖς; ⁵⁴ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· εἰάν ἐγὼ 54
 δοξάσω ἐμαντόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἐστὶν ὁ πατὴρ μου ὁ

35. κ om ο vi. μεν. εις τ. αιω. 38. εγω ο εωρακα. | πατρι : ε κ add μου |
 κ. νμ. ουν ο | ηκουσατε : ε κ* εωρακατε | παρ. του πατρος : ε παρ. τω
 πατρι, praeterea ε κ add υμων 39. ειπον | λεγει : κ απεκριθη | εστε :
 ητε | εποιειτε : add αν 41. υμειο : κc add δε | ειπον ουν αντ. | κ* ουκ
 εγεννημεθα 42. ειπεν : ε κ add ουν 44. εκ του : om του | ουκ εστηκ.
 46. ει : add δε 48. απεκριθ. ουν | ειπον | σαμαριτης | κ* om ον 49. απ.
 ιησους : κ add και ειπεν 51. τον λογ. τον εμον | κ τηρησει et θεωρησει
 52. ειπον ουν | γυνοσται 53. σεαντον : add ου 54. κ ο ιησους

55 δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ἡμῶν ἐστίν, ⁵⁵ καὶ οὐκ ἐργάκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. καὶ εἶπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὁμοιος ὑμῶν ψεύστησ· ἀλλὰ οἶδα αὐτόν καὶ τὸν
56 λόγον αὐτοῦ τηρῶ. ⁵⁶ Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα
57 εἶδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. ⁵⁷ εἶπαν οὖν οἱ Gen 12,17
Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· πεντήκοντα ἔτη οὐπω ἔχεις καὶ Ἀβραὰμ
58 ἑώρακας; ⁵⁸ εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν
59 Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. ⁵⁹ ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλλωσιν ἐπ' 10, 31
αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

IX.

Caecigenus sabbato sanatus. Pharisaeorum maligna de sanatione iudicia.

Sanati professio et fides; Pharisaeorum caecitas.

1 2 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆσ. ² καὶ
ἠρώτησαν αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· ῥαββί, τίς ἡμαρτεν,
3 οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ; ³ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς·
οὔτε οὗτος ἡμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῆ τὰ
4 ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. ⁴ ἡμᾶς δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμ-
ψαντος ἡμᾶς ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νῦν ὅτε οὐδεὶς δύναται
5 ἐργάζεσθαι. ⁵ ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ, φῶσ εἰμί τοῦ κόσμου. 8, 12
6 ⁶ ταῦτα εἰπὼν ἐπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσμα-
7 τος, καὶ ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, ⁷ καὶ
εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ Neb 3, 15
ἐρμηνεύεται ἀποσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν
8 βλέπων. ⁸ Οἱ οὖν γείτονος καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτόν τὸ πρότερον,
ὅτι προσαίτησ ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσ-
9 αἰτῶν; ⁹ ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· οὐχί, ἀλλὰ
10 ὁμοιος αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγὼ εἰμί. ¹⁰ ἔλεγον οὖν
11 αὐτῷ· πῶσ οὖν ἠνεψύθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; ¹¹ ἀπεκρίθη ἐκεῖ-
νος· ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέ-
χρισέν μου τοὺς ὀφθαλμούς καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰς τὸν
Σιλωάμ καὶ νίψαι. ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενος ἀνέβλεφα.
12 ¹² εἶπαν αὐτῷ· πού ἐστιν ἐκεῖνος; λέγει· οὐκ οἶδα.
13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν.
14 ¹⁴ ἦν δὲ σάββατον ἐν ἧ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ

54. δοξάζω | ε κ οτι θεοσ υμων 55. και εαν ειπω | ε κ αλλ 56. ινα
ιδῃ 57. ειπον | κ* εωρακεν σε 58. ε κ ο ιησουσ 59. εκ τ. ιερου : add
διελθων δια μεσου αυτων, και παρηγεν ουτωσ.

IX, 2. ραββι 3. ο ιησουσ 4. ημασ pri : εμε | ημασ sec : με
6. τον πηλον επι τ. οφθ. του τυφλου 8. προσαιτησ : τυφλοσ 9. οτι
pri : κ om | αλλοι : (κ add δε) ελεγ. ουχι αλλα : αλλοι δε οτι | εκεινοσ : κ*
add δε | οτι sec : κ* om 10. κ* ελεγον | πωσ ουν : om ουν | ανεωχθη-
σαν | σου : εσ σοι 11. απεκριθ. εκειν. και ειπεν· ανθρωποσ λεγομενοσ |
om οτι | εισ την κολυμβηθραν του σιλωαμ | απελθων δε 12. ειπαν
(κ praem και) : ειπον ουν 14. εν η ημερα : οτε

ἀνέφξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. ¹⁵ πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ 15 οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· πηλὸν ἐπέθηκέν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. ¹⁶ ἔλεγον οὖν 16 ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον· πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σῆγμα ἦν ἐν αὐτοῖς. ¹⁷ λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν· σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι 17 ¹⁷ ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν. ¹⁸ οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ 18 ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος, ¹⁹ καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, 19 ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; ²⁰ ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν· οἶδαμεν ὅτι οὗτός 20 ἐστὶν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη. ²¹ πῶς δὲ νῦν βλέπει 21 οὐκ οἶδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λα- ^{7, 13} λήσει. ²² ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰου- 22 δαίους· ἦδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ^{12, 42} ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. ²³ διὰ τοῦτο οἱ 23 γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐπερωτήσατε. ²⁴ Ἐφώ- 24 ησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃς ἦν τυφλὸς, καὶ εἶπαν αὐτῷ· δὸς δόξαι τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλὸς ἐστίν. ²⁵ ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος· εἰ ἁμαρτωλὸς ἐστίν 25 οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὦν ἄρτι βλέπω. ²⁶ εἶπον οὖν αὐτῷ· 26 τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; ²⁷ ἀπεκρίθη 27 αὐτοῖς· εἶπον ὑμῖν ἦδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκοῦειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; ²⁸ ἐλοιδόρησαν αὐ- 28 τὸν καὶ εἶπαν· σὺ μαθητὴς εἰ ἐκεῖνον, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως ἐσμέν μαθηταί· ²⁹ ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι Μωϋσεὶ λελάληκεν ὁ θεός, 29 τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν. ³⁰ ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος 30 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστίν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἶδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἤνοιξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς. ³¹ οἶδα- 31 μεν ὅτι ἁμαρτωλὸν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῆσῃ ἢ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. ³² ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ 32

15. επι τουσ οφθ. μου 16. κ* ελεγον | ουτ. ο ανθρω. ουκ εστ. παρα τ. θου | αλλοι: κ add δε 17. ουν: ομ | παλιν: κ* add ουν | κ τι ου λεγεις | κ* περι σεαυτου 18. οτι τυφλ. ην 19. λεγοντες: κ* ομ | κ* ει ουτος | κ* γεννηθη | αρτι βλεπει 20. απεκριθησαν αυτοις οι | ειπον 21. αυτον ερωτησατε: ε post ηλικ. εχει ρον, κ* ομ | ε κ* αυτος ηλικ. εχει | αυτος: κ* ομ | περι αυτου 22. κ ειπαν 23. ειπον | ερωτησατε 24. εκ δευτερου: post εφωσ. ουν | ειπον | κ ουτος ο ανθρωπ. 25. σκινος: add και ειπεν | εν: κ* add δε 26. κ ειπαν | ουν: ε δε, κ* ομ | αυτω: add παλιν 27. κ μαθητ. αυτου 28. ε ελοιδορ. ουν, κ* και ελοιδορ. | ειπον | ει μαθητ. σκιν. | μωσως 29. μωση 30. εν γαρ τουτω | ομ το | ανωξε 31. οίδαμ. δε

- 33 ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέν τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου· ³³ εἰ μὴ
 34 ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. ³⁴ ἀπεκρίθησαν
 καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἐν ἀμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ δι-
 δάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.
 35 Ἦκουσεν Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὐρών αὐτὸν
 36 εἶπεν· σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ³⁶ ἀπεκρίθη
 ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· καὶ τίς ἐστιν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν;
 37 ³⁷ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ὥρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ
 38 σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. ³⁸ ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν
 39 αὐτῷ. ³⁹ καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦ-
 40 γένωνται. ⁴⁰ ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες, καὶ
 41 εἶπαν αὐτῷ· μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμεν; ⁴¹ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
 σοῦς· εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἶχετε ἀμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι
 βλέπομεν· ἡ ἀμαρτία ὑμῶν μένει.

X.

Christus pastor et ianua ovium; fures et latrones; grex unus. Dissidium de Christo. Lapidatio suscepta. Nomen filiorum dei. Iohannes baptista testis.

- 1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας
 εἰς τὴν ἀγλήν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος
 2 κλέπτης ἐστίν καὶ ληστής· ² ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας
 3 ποιμὴν ἐστίν τῶν προβάτων. ³ τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ
 πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνῆ
 4 κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. ⁴ ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλλῃ, ἐμ-
 προσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι
 5 οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· ⁵ ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν,
 ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν
 6 φωνήν. ⁶ Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι
 7 δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. ⁷ εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς·
 8 ἅπαντες ὅσοι ἤλθον κλέπται εἰσὶν καὶ λησταί, ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν
 9 αὐτῶν τὰ πρόβατα. ⁹ ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσελθῃ,
 σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὐρήσει.
 10 ¹⁰ ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ·
 11 ἐγὼ ἤλθον ἵνα ζωῶν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν. ¹¹ ἐγὼ εἰμι ὁ

34. ειπον 35. κ* και ηκουσεν | ο ιησουσ | ειπεν : add αυτω | ανθρωπον : θεου 36. και τις : om και | κυριε : κ ante και τ. εστ. pon 37. ειπεν (κ εφη) : add δε 38. κ* om ο δε εφη usque ³⁹ και ειπ. ο ιησουσ 40. και ηκουσαν | εκ τ. φαρισ. : add ταυτα | οι οντες μετ αυτ. | ειπον 41. η ουν αμαρτια

X, 3. φωνη : καλε 4. και οταν | τα ιδια παντα (κ* et c^b om παντ.) : τα ιδια προβατα 5. ε κ ακολουθησωσιν 6. εκειν. δε : κ* και 7. ειπεν ουν : add παλιν αυτοις 8. ηλθον : ε προ εμον ηλθ., κc ηλθ. προ εμον

ποιμὴν ὁ καλὸς. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· ¹² ὁ μισθωτὸς καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὐ οὐκ ¹² ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκος ἐρχόμενος καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει· ¹³ ὅτι μισθωτὸς ἐστίν, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. ¹³ ¹⁴ ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ, καὶ γινώ- ¹⁴ ^{11, 27} σκουσί με τὰ ἐμὰ, ¹⁵ καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ καγὰ γινώσκω ¹⁵ τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. ¹⁶ καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· ¹⁶ κἀκείνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ γενή- σεται μία ποιμὴν, εἰς ποιμὴν. ¹⁷ διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, ¹⁷ ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. ¹⁸ οὐδεὶς ¹⁸ αἴρει αὐτήν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτήν ἀπ' ἐμμαντοῦ. ἔξου- σίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἔξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ^{7, 43} ταύτην τὴν ἐντολήν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου. ¹⁹ σχῆμα ¹⁹ ^{7, 20} πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. ²⁰ ἔλεγον ²⁰ οὐν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει καὶ μαινεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; ^{21, 43} ²¹ ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζόμενον· μή ²¹ ^{9, 22} δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξει; ²² Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίρια ἐν Ἱεροσολύμοις· χειμὼν ἦν· ²³ καὶ ^{22 23} περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Κολομῶνος. ²⁴ ἐκῶ- ²⁴ κλωσαν οὖν αὐτόν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ οὐ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπὸν ἡμῖν παρρησίᾳ. ²⁵ ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ²⁵ ^{5, 26} ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ· ²⁶ ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων ²⁶ ^{8, 45 22} τῶν ἐμῶν. ²⁷ τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούουσιν, ²⁷ ^{10, 3 2} καγὰ γινώσκω αὐτὰ, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, ²⁸ καγὰ δίδωμι αὐ- ²⁸ τοῖς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἀρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρὸς μου. ²⁹ ὁ πατὴρ ὃ δέδωκέν μοι ²⁹ πάντων μείζον ἐστίν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάξαι ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός. ³⁰ ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἑσμεν. ³¹ Ἐβάστασαν πάλιν ^{30 31} λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. ³² ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ³²

11. κ* διδωμι 12. ο μισθωτος : ε ο μισθ. δε, κ ο δε μισθ. | εστιν : εισιν | σκορπιζει : add τα προβατα 13. οτι μισθ. εστιν : praet ο δε μισθωτος φευγει 14. γινωσκ. με τα εμα : γινωσκομαι υπο των εμων 15. τιθημι : κ* διδωμι 16. με δει | κ ακουσωσιν | κς γενησοντας 17. ο πατ. με 18. αιρει : κ* ηρεν 19. σχημα ουν 20. κ* ελεγον | ουν : δε 21. ανοιγειν 22. εγκαιρια | εν τοις ιεροσολ. | χειμων : praet και | του σολωμαντος 24. κ* om αυτον | ειπον : ειπε 25. απεκριθη : add αυ- τοις 26. αλλ | οτι ουκ : ου γαρ | των εμων : add καθωσ ειπον υμιν 27. ακουει 28. ζω. αιων. διδ. αυτ. | κ* αποληται | κ ου μη αρπαση 29. ο πατηρ : add μου | ο δεδωκεν : οσ δεδ. | μειζ. παντ. εστ. | μειζον : ε κ -ζων | τ. πατροσ : add μου 31. εβαστασαν : add ουν

- Ἰησοῦς· πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός· διὰ ποῖον
 33 αὐτῶν ἔργων ἐμὲ λιθάζετε; ³³ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· περὶ
 καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ
 34 ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. ³⁴ ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
 οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν ὅτι ἐγὼ εἶπα· θεοὶ ἐστε;
 35 ³⁵ εἰ ἐκείνους εἶπεν θεοὺς, πρὸς οὓς ὁ λόγος ἐγένετο τοῦ Θεοῦ, καὶ ^{Ps81(82),}
 36 οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή· ³⁶ ὃν ὁ πατὴρ ἠγάσεν καὶ ἀπέ-
 στείλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον·
 37 υἱὸς Θεοῦ εἰμί; ³⁷ εἰ οὐ ποιοῦ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ
 38 πιστεύετε μοι· ³⁸ εἰ δὲ ποιοῦ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύετε, τοῖς ἔργοις
 πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κάγῳ
 39 ἐν τῷ πατρὶ. ³⁹ Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ ἐξήλθεν ἐκ τῆς ^{1, 30}
 χειρὸς αὐτῶν.
 40 Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου
 41 ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. ⁴¹ καὶ πολλοὶ
 ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν
 οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν.
 42 ⁴² καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.

XI.

Lazarus. Caiaphae consilium de uno pro multis occidendo. Christi secessio.

- 1 Ἦν δὲ τισ ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώ- ^{Le 10, 38}
 2 μης τῆς Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. ² ἦν δὲ Μαρία ^{12, 3}
 ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ
 3 ταῖς θριξίν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἦσθένει. ³ ἀπέστειλαν
 οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι· κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ.
 4 ⁴ ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς
 θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ
 5 Θεοῦ δι' αὐτῆς. ⁵ ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελ-
 6 φὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. ⁶ ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε
 7 μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας· ⁷ ἔπειτα μετὰ τούτου λέγει
 8 τοῖς μαθηταῖς· ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. ⁸ λέγουσιν αὐτῷ
 οἱ μαθηταί· ῥαββεῖ, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ^{10, 31}
 9 πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; ⁹ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐχὶ δώδεκα ὥραι εἰσὶν
 τῆς ἡμέρας; εἰάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι
 10 τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· ¹⁰ εἰάν δὲ τις περιπατῇ ἐν τῇ

32. καλα εργα | πατρος : add μου | λιθαζ. με 33. απεκρ. α. οι ιουδ. λεγοντες | και οτι : κ om και 34. υμων : κ* om | οτι : om | κ* om εγω 35. ε κ ο λογ. του Θεου εγεν. 36. του Θεου 38. μη πιστευητε | τ. ερ. πιστευσατε | και γινωσκητε : ε κ κ. πιστευητε | εν τω πατρι : εν αυτω 39. αυτον : ε praem παλιν, κc add παλ. 40. κ* om εις τ. τοπον | το πρωτον : κ το πρωτερον 41. οτι : κ om 42. επιστευ. πολλ. εκει εις αυτ.

XI, 1. om της ante μαριας 3. κ προς αυτ. αι αδελφ. 4. κ αλλ ινα δοξασθ. 7. παλιν : κ* om 8. ραββει 9. ο ιησουσ | εις. ωρ. της ημερ.

νικτεί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. ¹¹ ταῦτα 11
 εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Δάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν
 κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. ¹² εἶπον οὖν 12
 αὐτῷ οἱ μαθηταί· κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. ¹³ εἰρήκει δὲ 13
 ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκαίνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ
 τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. ¹⁴ τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ 14
 Ἰησοῦς παρηγοίᾳ· Δάζαρος ἀπέθανεν, ¹⁵ καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα 15
 πιστεῦσθε, ὅτι οὐκ ἦμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. ¹⁶ εἶπεν 16
 οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συμμαθηταῖο· ἄγωμεν καὶ
 ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἔχοντα 17
 ἐν τῷ μνημαίῳ. ¹⁸ ἦν δὲ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς 18
 ἀπὸ σταδίων δεκαπέτε. ¹⁹ πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐηλύθει- 19
 σαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαριάμ, ἵνα παραμυθίσωνται
 αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. ²⁰ ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰη- 20
 σοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.
²¹ εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς Ἰησοῦν· κύριε, εἰ ἦς ὄδα, οὐκ ἂν 21
 11, 33 ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου. ²² καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ 22
 τὸν θεόν, δώσει σοι ὁ θεός. ²³ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἀναστή- 23
 σεται ὁ ἀδελφός σου. ²⁴ λέγει αὐτῇ ἡ Μάρθα· οἶδα ὅτι ἀνα- 24
 στήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ²⁵ εἶπεν αὐτῇ ὁ 25
 Ἰησοῦς· ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἀν
 ἀποθάνῃ ζήσεται, ²⁶ καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ 26
 ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα· πιστεύεις τούτου; ²⁷ λέγει αὐτῷ· ναί, 27
 κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς
 τὸν κόσμον ἐρχόμενος. ²⁸ καὶ τοῦτο εἰπούσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώ- 28
 ησεν Μαριάμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰπούσα· ὁ διδάσκαλος
 πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. ²⁹ ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ 29
 ἔρχεται πρὸς αὐτόν· ³⁰ οὐπω δὲ ἐηλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κόμην, 30
 ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. ³¹ οἱ οὖν 31
 Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐ-
 τήν, ἰδόντες τὴν Μαριάμ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολού-
 θησαν αὐτῇ, δόξαντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημαῖον ἵνα κλαύσῃ
 ἐκεῖ. ³² ἡ οὖν Μαριάμ ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτόν 32
 ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦς ὄδα,
 οὐκ ἂν μου ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός. ³³ Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν 33

12. κ ειπαν | αυτω οι μαθ. : οι μαθ. αυτου 13. κ* om αυτου 14. κ* om ο ante ησ. | κ* παρηγοια 15. αλλ 16. συμμαθητ. 17. ο ιησοου : κcb add εἰς βηθανιαν | ε κ τεσσαρας (κ -ροσ) ημερ. ηδη 18. η βηθανια 19. και πολλοι εκ | προσ τας περι : κ προσ την | ε κ μαριαν | αδελφου : add αυτων 20. ο ιησοου 21. τον ιησουν | ο αδελφ. μου ουκ αν ετεθνηκει 22. αλλα και νυν | κ οσα εαν αιτησει 24. ε κ om η 25. ειπεν : κ* add δε 28. τουτο : ταυτα | ε κ μαριαν 29. κ εκεινη δε | κ ηγεθη et ηρχετο 30. αλλ ην : κ add ετι 31. ε κ την μαριαν | δοξαντες : λεγοντας 32. ε κ μαρια | ο ιησοου | ει τουσ ποδας αυτου | μου : post απεθαν.ρον

κλαίουσαν και τους συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐν-
 34 εβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, ³⁴ καὶ εἶπεν· πῶς
 35 θεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. ³⁵ ἐδά-
 36 κρυσεν ὁ Ἰησοῦς. ³⁶ ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· ἴδε πῶς ἐφίλει αὐ-
 37 τόν. ³⁷ τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· οὐκ ἐδύνατο οὕτως ὁ ἀνοήσας
 τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;
 38 ³⁸ Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμούμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνη-
 39 μεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. ³⁹ λέγει ὁ
 Ἰησοῦς· ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τεταλευτη-
 40 κῶτος Μάρθα· κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστιν. ⁴⁰ λέγει
 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐκ εἶπὸν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὄψῃ τὴν δόξαν
 41 τοῦ θεοῦ; ⁴¹ ἦραν οὖν τὸν λίθον· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρην τοὺς ὀφθαλ-
 μοὺς ἄνω καὶ εἶπεν· πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου.
 42 ⁴² ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον
 τὸν περιστώτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
 43 ⁴³ καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.
 44 ⁴⁴ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας
 κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίφ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς
 ὁ Ἰησοῦς· λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάγειν.

45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαριάμ
 46 καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. ⁴⁶ τινὲς δὲ
 ἐξ αὐτῶν ἀπήλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπαν αὐτοῖς ἃ
 ἐποίησεν Ἰησοῦς.

47 *Κνήθαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον,*
 καὶ ἔλεγον· τί ποιῶμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ ση-
 48 μεῖα; ⁴⁸ ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύουσιν εἰς αὐ-
 τόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον
 49 καὶ τὸ ἔθνος. ⁴⁹ εἰς δὲ τισ ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν
 τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν,
 50 οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἰς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ 18, 14
 51 ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. ⁵¹ τοῦτο δὲ ἀφ'
 ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπρο-
 φήτησεν ὅτι ἐμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους,
 52 ⁵² καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ 10, 16
 53 θεοῦ τὰ δισκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν. ⁵³ ἀπ' ἐκείνησ οὖν
 τῆσ ἡμέρας ἐβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

33. κ* εβριμησατο (κ^a ενεβρ.) 35. κ και εδακρυσεν ιησουσ 36. κ* ελεγον 37. κ* ειπαν | ε κ ηδυνατο 38. εμβριμωμενος | κ* om επ 39. του τεθνηκωτος 40. οψει 41. τον λιθον: add ου ην ο τεθνηκωσ κειμενος 43. κ* κραυγαζεν | κ* λαζαρ 44. ε κ και εξηλθεν | ε κ om αυτον sec 45. ουν: κ δε | προς τ. μαριαν | εποιησεν: ε κ add ο (κ om) ιησουσ 46. ειπον | ε κ ο ιησουσ 47. πολλ. σημ. ποιει 48. κ πιστευουσιν 50. διαλογισθητε | υμιν: ε ημιν, κ om 51. προεφητησεν | ο ιησουσ 53. συνεβουλευσαντο

¹ Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρηγοία περιπατάει ἐν τοῦ Ἰουδαίου, 54 ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ λεγομένην πόλιν, κακεῖ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν. ⁵⁵ ἦν δὲ 55 ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτούς. ⁵⁶ ἔζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ 56 ἐστηκότας· τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; ⁵⁷ δεδω- 57 κεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰς ἵνα εἰάν τις γνῶ ποῦ ἐστὶν μνησθεύ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

XII.

Christus a Maria ungitur. Lazari fama. Ingressio cum ovantium comitatu. Graeci Iesum visuri; mors grani; vox de caelo; Messias moriturus. De contumacia Iudaeorum. Res Christi res dei.

Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἕξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθα- 1
 11, 43 νίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦς. ² ἐποί- 2
 ησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὃ δὲ Λάζαρος
 Le 10, 40 εἰς ἦν ἐκ τῶν ἀνακαμιμένων σὺν αὐτῷ. ³ ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα 3
 Mt 26, 6-12 λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψεν τοὺς πόδας
 Mc 14, 3-8 τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαζεν ταῖς θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ.
 (Le 7, 37 ad) ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὁσμῆς τοῦ μύρου. ⁴ λέγει δὲ Ἰούδας 4
 ὁ Ἰσκαριώτης, εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὃ μέλλων αὐτὸν παρα-
 didόναι· ⁵ διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηνα- 5
 ρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; ⁶ εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν 6
 πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον
 ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. ⁷ εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἄφες 7
 αὐτῆν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό·
⁸ τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάν- 8
 τοτε ἔχετε.

Ἔγνω οὖν ὁ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν, 9
 11, 43 καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον
 11, 53 ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. ¹⁰ ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς 10
 ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, ¹¹ ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπέ- 11
 γον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Mt 21, 1 ad
 Mc 11, 1 ad
 Le 19, 29 ad
 Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαν- 12
 12 τος ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, ¹³ ἔλαβον τὰ βαῖτα τῶν 13
 γοιτικῶν καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραυγάζον·
 Ps 117 (118), 25-26 ὡσανεὶ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, καὶ ὁ βασι-

54. κ ο ουν ιησουσ | κ εφραμ, ε εφραϊμ | διετριβεν : κ εμεινεν | μαθητων : add-αυτου 56. ελεγον 57. δεδωκ. δε και εντολην

XII, 1. λαζαρος : add ο τεθνηκωσ | om ιησουσ ad finem 2. εκ : om 4. λεγει ουν εις εκ τ. μαθητ. αυτ., ιουδασ αιμωνουσ ισκαριωτησ 6. εχων : ειχε και 7. ινα : om | τηρηση : τετηρηκεν 9. om ο ante οχλος 12. κ* om ο ante ελθων | ο ιησουσ 13. εκραυγαζον (κ add λεγοντες) : ε εκραζον | om και ante ο βασιλ.

- 14 λέως τοῦ Ἰσραήλ. ¹⁴ εὐρών δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ'
 15 αὐτό, καθὼς ἐστὶν γεγραμμένον· ¹⁵ μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών· zch 9, 9
 16 ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἐρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. ¹⁶ ταῦτα
 οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη
 Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα
 17 καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. ¹⁷ ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ'
 αὐτοῦ ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν ^{11, 48}
 18 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ¹⁸ διὰ τοῦτο καὶ ὑπήνητησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι
 19 ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποικέναι τὸ σημεῖον. ¹⁹ οἱ οὖν Φαρι-
 σαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὤφελεῖτε οὐδέν· ἴδε
 ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπήλθεν.
 20 Ἦσαν δὲ Ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀραβιαιόντων ἵνα προσκν-
 21 νήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· ²¹ οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ
 Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε,
 22 θέλομαρ τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. ²² ἐρχεται Φιλίππος καὶ λέγει τῷ
 Ἀνδρέᾳ, ἐρχεται Ἀνδρέας καὶ Φιλίππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ.
 23 ²³ ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται αὐτοῖς λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα
 24 δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ²⁴ ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν
 μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσῶν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος
 25 μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. ²⁵ ὁ φυλῶν τὴν ^{Mt 10, 29}
 ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν ^{Lc 17, 33}
 26 τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. ²⁶ ἐὰν ἐμοί
 τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ
 27 διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ἐὰν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ
 28 πατήρ. ²⁷ νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται, καὶ τί εἶπω; πάτερ,
 σώσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν
 28 ὥραν ταύτην· ²⁸ πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ
 29 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. ²⁹ ὁ οὖν ὄχλος ^{17, 4 8}
 ὁ ἑστῶς ἀκούσας ἔλεγεν βροντῆν γεγενῆαι· ἄλλοι ἔλεγον· ἀγγελος
 30 αὐτῷ λελάληκεν. ³⁰ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· οὐ δι' ἐμὲ ἡ
 31 φωνὴ αὕτη γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. ³¹ νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου ^{16, 11}
 32 τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβλήθησεται ἔξω, ³² καὶ γὰρ ^{18, 14}
 33 ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντα ἐκλύσω πρὸς ἑμαυτόν. ³³ τοῦτο ^{18, 22}
 34 δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἡμελλεν ἀποθνήσκειν. ³⁴ ἀπε- ^{Ps 88(89), 29}
 κρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλος· ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ ^{110, 4}
 Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς λέγετε σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι ^{Pan 7, 14}
 τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστὶν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;

15. ε κ θυγατηρ 16. ταυτα δε | οι μαθητ. αυτου | ο ιησους 17. οτι :
 ε (non ε) κ οτι 18. κ υπηνητ. αυτα οχλ. πολυς | ηκουσε | κ αυτον τουτο
 19. ειπον 20. τινες ελληνες 22. ερχ. (κ και παλιν ερχ.) ανθρ. κ. φι.
 και λεγ. : και παλιν ανθρ. και φιλ. λεγουσιν 23. απεκρινατο 25. απο-
 λυσει 26. εμοι διακον. τις | εαν sec 29. και ακουσα 30. ο
 ιησους | κ οτι και ειπεν | αυτη η φωνη 31. νυν ο αρχ. του κοσμ. τουτου :
 κ* nil nisi και 32. κ παντα 33. κ ειπεν 34. οτι ον | ε κ συ λεγεις

35 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν 35
 ἐστίν. περιπατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς κατα-
 λάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. 36 ὡς 36
 Lc 16, 8 τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.

Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.

37 τὸσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότες ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ 37
 ἐπίστευον εἰς αὐτόν, 38 ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πλη- 38
 ρωθῇ, ὃν εἶπεν· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων
 κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; 39 διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύνατο πιστεῦναι, 39
 ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας· 40 τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς 40
 καὶ ἐπόρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς
 καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν καὶ ἰάσονται αὐτούς.
 (Es 6, 1) 41 ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν 41
 9, 22 περὶ αὐτοῦ. 42 ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευ- 42
 σαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐκ ὠμολόγουν, ἵνα
 5, 44 μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται. 43 ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν 43
 ἀνθρώπων μᾶλλον ἢπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. 44 Ἰησοῦς δὲ 44
 ἔκραξεν καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλὰ
 εἰς τὸν πέμψαντά με, 45 καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά 45
 8, 19 με. 46 ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων 46
 9, 12 εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. 47 καὶ εἰς τίς μου ἀκούσῃ τῶν 47
 9, 17 ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα
 κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. 48 ὁ ἀθετῶν ἐμὲ 48
 καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ
 λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκείνος κρίνει αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 49 ὅτι 49
 14, 10 ἐγὼ εἶξ ἑμμαντοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ αὐτοῦ
 μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἶπω καὶ τί λαλήσω. 50 καὶ οἶδα ὅτι ἡ 50
 ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐστίν. ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼς εἶρηκέν
 6, 63 μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ.

XIII.

Caena ultima; lavatio pedum. Notatio proditoris; praeceptum novum;
 Petrus magistrum negaturus.

Mt 26, 17 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἦλθεν 1
 αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα,
 ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν
 18, 27 αὐτούς. 2 καὶ δεῖκνοντι γινόμενον, τοῦ διαβόλου ἦδη βεβληκότες 2
 εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης,
 3, 25 3 εἰδὼς ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι 3

35. εν υμιν : μεθ υμων | ωσ : ε κ εωσ | κς η σκοτια 36. ωσ : εωσ |
 ο ιησους 40. επωρωσεν (κ επηρωσεν ex επηρωτησεν restitutum) : πεπω-
 ρωκεν | επιστραφωσι | ιασωμαι 41. οτι : οτιε 43. ηπερ : κ υπερ
 44. αλλ 47. φυλαξη : πιστευση 49. εδωκε 50. ουν λαλω εγω

XIII, 1. εληλυθεν 2. γινόμενον | ινα παραδοι etc : ιουδα σιμωνου
 ισκαριωτου ινα αυτον παραδω 3. ειδωσ : add ο ιησους | δεδωκεν

- 4 ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει, ⁴ ἐγείρεται ἐκ τοῦ
 5 δειπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυ-
 6 τόν· ⁵ εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν
 7 τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν δια-
 8 ζωσμένος. ⁶ ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· λέγει αὐτῷ·
 9 κύριε, σὺ μόνον νίπτεις τοὺς πόδας; ⁷ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
 10 αὐτῷ· ὁ ἐγὼ ποῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.
 11 ⁸ λέγει αὐτῷ Πέτρος· οὐ μὴ νύψω μόνον τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα.
 12 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ· εἰὰν μὴ νύψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ'
 13 ἐμοῦ. ⁹ λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου
 14 μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν. ¹⁰ λέγει αὐτῷ
 15 Ἰησοῦς· ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρεῖαν νύψασθαι, ἀλλ' ἔστιν 15, 1
 16 καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἔστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. ¹¹ ἤδει 6, 64
 17 γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντες
 18 καθαροὶ ἔστε.
 19 Ὅτε οὖν ἐνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια
 20 αὐτοῦ καὶ ἀνέπνευσεν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· γινώσκετε τί πεποίηκα
 21 ὑμῖν; ¹² ὑμεῖς φωνεῖτέ με· ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος, καὶ κἀὼς
 22 λέγετε· εἰμὶ γάρ. ¹³ εἰ οὖν ἐγὼ ἐνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ κύριος
 23 καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς
 24 πόδας· ¹⁴ ὑπόδειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα 15, 20
 25 ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. ¹⁵ ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δούλος Mt 10, 24
 26 μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος 9 (10.)
 27 αὐτόν. ¹⁶ εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοι ἔστε εἰὰν ποιῆτε αὐτά. 22, 27
 28 ¹⁷ οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα τίνος ἐξελεξάμην· ἀλλ' Ps 40(41),
 29 ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπήρκειν 9 (10.)
 30 ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρην αὐτοῦ. ¹⁸ ἀπάρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέ- Act 1, 16
 31 σθαι, ἵνα πιστεῦσητε ὅταν γένηται ὅτι ἐγὼ εἰμι. ¹⁹ ἀμὴν ἀμὴν 14, 29
 32 λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἂν τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ Mc 10, 40
 33 λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με. Lc 9, 48
 34 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν Mt 24,
 35 καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. 21-25
 36 ²² ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. Mc 14,
 37 ²³ ἦν ἀνακαίμενος εἰς ἓκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ 18-21
 38 Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς· ²⁴ νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος Lc 22,
 39 καὶ λέγει αὐτῷ· εἰπέ τίς ἐστίν περὶ οὗ λέγει. ²⁵ ἐπιπεσὼν οὖν 21-23
 40 αὐτῷ εἶπε· τίς ἐστίν περὶ οὗ λέγει. 21, 20

6. ε κ και λεγει αυτω, additque ε εκεινος | κ* om κυριε 7. κ* α εγω
 8. ε κ τουσ ποδας μου | απεκρ. αυτω ο ιησουσ 9. κ* om κυριε 10. ε κ ο
 ιησουσ | ου χρειασ εχει η τουσ ποδας νιψασθαι 11. ε κ om οτι
 12. αυτων : κ* αυτου | κ om και ante ελαβεν | και ανεπνευσεν : ε αναπνε-
 σσαν, κ* και αναπνεωων 14. νιπτειν αλληλων 15. εδωκα 18. εγω :
 κ add γαρ | τινασ : ουσ | επηρκεν 19. ινα οταν γεν. πιστευν. 20. εαν
 τινα 21. ο ιησουσ 22. ε κ* εβλεπ. ουν 23. ε κ ην δε ανακαι. | εκ : om
 24. και (κ praect πυθασθαι τισ αν ειη περι ου ελεγεν) λεγει αυτω·
 ειπε etc : πυθασθαι τισ αν ειη 25. ουν : δε

ἐκείνος οὕτως ἐπὶ τὸ στήθος τοῦ Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ κύριε, τίς
 ἐστιν; ²⁶ ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· ἐκείνός ἐστιν ὃ ἐγὼ βάρψω τὸ ²⁶
 ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ. βάρψας οὖν τὸ ψωμίον λαμβάνει καὶ
 δίδωσιν Ἰούδαζ ²⁷ *Κίμωνος Ἰσκαριώτου.* ²⁷ καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, ²⁷
 τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκείνον ὁ σαταναῖος. λέγει οὖν αὐτῷ Ἰησοῦς·
 ὃ ποιῆσιν ποιήσον τάχιον. ²⁸ τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακει- ²⁸
 μένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· ²⁹ τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσ- ²⁹
 σόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ἀγόρασον ὧν
 χρειὰς ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ. ³⁰ λαβὼν ³⁰
 οὖν τὸ ψωμίον ἐκείνος ἐξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ νύξ.

Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει Ἰησοῦς· οὖν ἰδοξάσθη ὁ νῦν ³¹
 ἀνθρώπων, καὶ ὁ θεὸς ἰδοξάσθη ἐν αὐτῷ. ³² εἰ ὁ θεὸς ἰδοξάσθη ³²
 ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει
^{7, 22} αὐτόν. ³³ *τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσατέ με, καὶ ³³*
^{8, 21} *καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε*
^{18, 12, 17} *ἔλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι.* ³⁴ *ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ³⁴*
^{18, 12, 17} *ἀγαπάτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπάτε*
³⁵ *ἀλλήλους.* ³⁵ *ἐν τούτῳ γνώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ³⁵*
³⁶ *ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.* ³⁶ *Λέγει αὐτῷ Κίμων Πέτρος· ³⁶*
³⁷ *κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οὐ δύνα-*
³⁸ *σαι μοι εὖν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον.* ³⁷ *λέγει ³⁷*
³⁸ *αὐτῷ Πέτρος· κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι;*
³⁸ *τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ σου θήσω.* ³⁸ *ἀποκρίνεται Ἰησοῦς· τὴν ψυ- ³⁸*
³⁸ *χὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ*
³⁸ *φωνήσῃ ἕως οὐ ἀρτήσῃ με τρίς.*

XIV.

Mansiones caelestes; abitus ad patrem. Christus et pater. Paracletus, unio
 cum fidelibus, pax Christi.

^{14, 27} *Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε εἰς τὸν θεόν, καὶ ¹*
² *εἰς ἐμὲ πιστεύετε.* ² *ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαὶ ²*
³ *εἰσίν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν ὑμῖν· ὅτι πορευόμεαι ἐτοιμάσαι τόπον*
^{14, 28} *ὑμῖν· ³ καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἐτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν ἐρχομαι ³*
^{17, 24} *καὶ παραληψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαντόν, ἵνα ὅπου εἰμί ἐγὼ καὶ ³*
^{18, 33, 36} *ὑμεῖς ἦτε.* ⁴ *καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν.* ⁵ *Λέγει ⁴ 5*

25. οὕτως : ε κ om 26. κς αποκρι. ουν | ο ιησους : κ add και λεγει | ε κ
 ω εγω βαρψαο το ψωμι. επιδωσω | και εμβαρψαο το ψω. | ε κ* om λαμβαν.
 και | ισκαριωτη 27. κ om τοτε | ε κ ο ιησους 29. ο ιουδας | ο ιησους
 30. ευθειας εξηλθεν | ην δε νυξ 31 οτε εξηλθε. λεγει ο ιησ. 32. κ* om ει
 ο θς. εδοξ. εν αυτω | δοξ. αυ. εν αυτω 33. μικρον : κ add χρονον | οτι :
 κ* om | υπαγω εγω 36. ε κ απεκριθη αυτω ο ιησ. | om εγω | υστερ. δε
 ακολουθ. μοι 37. ο πετρος | κ* om κυριε | κ υπερ σου τ. ψυ. μου θησ.
 38. απεκριθη αυτω ο ιησ. | φωνησει | ε κ απαρηση

XIV, 2. κ om αν | om οτι 3. υμιν τοπον | παραληψομαι 4. οιδατε
 και την οδον οιδατε

αὐτῷ Θεωμᾶς· κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις, καὶ πῶς οἶδαμεν
 6 τὴν ὁδόν; ⁶ λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια
 7 καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. ⁷ εἰ
 ἐγνωκατε ἐμέ, καὶ τὸν πατέρα μου γνωσσεσθε· καὶ ἀπάρτι γι- 8, 19
 8 νασκετε αὐτὸν καὶ ἐωράκατε αὐτόν. ⁸ Λέγει αὐτῷ Φίλιππος·
 9 κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκαῖ ἡμῖν. ⁹ λέγει αὐτῷ ὁ
 Ἰησοῦς· τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ ἐγνωκάσ με, 12, 45
 Φίλιππε; ὁ ἐωρακὸς ἐμὲ ἐώρακεν τὸν πατέρα· πῶς σὺ λέγεις·
 10 δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; ¹⁰ οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ 12, 49
 καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ' ἐμ-
 αντοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
 11 ¹¹ πιστεῦτέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ
 12 μὴ, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεῦτε. ¹² ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πι-
 στεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κάκεινος ποιήσει, καὶ μεῖζονα
 13 τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι, ¹³ καὶ ὁ τι
 ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιῶ, ἵνα δοξασθῆ ὁ 16, 23
 14 πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. ¹⁴ εἰάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, Mc 11, 24
 15 ἐγὼ ποιήσω. ¹⁵ Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολάς τὰς ἐμὰς τηρή- 21, 22
 16 σετα. ¹⁶ καὶ γὰρ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώ- 15, 26
 17 σει ὑμῖν, ἵνα μεθ' ὑμῶν ᾗ εἰς τὸν αἰῶνα, ¹⁷ τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη-
 θείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ
 γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν
 18 ὑμῖν ἔσται. ¹⁸ οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.
 19 ¹⁹ ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ 16, 16
 20 με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσετε. ²⁰ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνωσσεσθε
 ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ καὶ γὰρ ἐν ὑμῖν.
 21 ²¹ ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκείνος ἐστιν ὁ 15
 ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου,
 22 καὶ γὰρ ἀγαπήσω αὐτόν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. ²² Λέγει
 αὐτῷ Ἰούδας, οὐχὶ ὁ Ἰσκαριώτης· κύριε, καὶ τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν
 23 μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; ²³ ἀπεκρίθη Ἰη-
 σοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰάν τις ἀγαπᾶ με, τὸν λόγον μου τηρήσει,
 καὶ ὁ πατὴρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτόν ἐλευσόμεθα
 24 καὶ μονῆν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. ²⁴ ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς
 λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς 1, 16
 ἀλλὰ τοῦ πέμφαντός με πατρὸς.

25 26 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· ²⁶ ὁ δὲ παράκλητος,

5. οἶδαμ. τ. οδον : ε δυναμεθα την οδ. ειδεναι, κ την οδ. ειδ. δυναμεθ.
 6. ο ιησους 7. ει γνωκατε με | γνωσοθε : γνωκατε αν | γνωσκετε :
 κ γνωσοθε 9. τοσουτον χρονον | ε (non εε) με; φιλιππε, | και πωσ |
 κ* οτι δεξον 10. εγω λεγω : ε κ εγ. λαλω | αυτοσ ποιει τα εργα (om
 αντου) 11. εν μοι : εε add εστιν | κ* om δια | πιστευτε : add μοι
 12. πατερα : add μου 14. om με 15. κ* om με | τηρησατε 16. και εγω |
 μεθ υμ. η : μενη μεθ υμ. 17. αυτο sec : κ om | υμεισ : add δε 19. ε κ
 ζησοθε 21. και εγω 22. om και ante τι 23. ο ιησους | ποιησομεν

16, 13 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκείνος
 ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν.
 27 εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς 27
 ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ
 καρδία μηδὲ δευλιάτω. 28 ἤκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ὑπάγω 28
 10, 29 καὶ ἐρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπήατέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι πορευό-
 μαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατήρ μεζῶν μου ἐστίν. 29 καὶ 29
 11, 19 τῶν εἰρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε.
 12, 21 30 οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἐρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου 30
 ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, 31 ἀλλ' ἵνα γνῶ ὁ κόσμος ὅτι 31
 ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτως
 Μι 26, 46
 Mc 16, 42 ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

XV.

Vitis et palmites; amor summus; amici electi; mundi odium et culpa.
 Paracletus.

Ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός 1
 ἐστίν. 2 πᾶν κλήμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἶρει αὐτό, καὶ 2
 πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτό ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ.
 12, 10 3 ἤδη ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν· 3
 4 μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλήμα οὐ δύναται 4
 καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ εἰ μὴ μένῃ ἐν τῇ ἄμπελῳ, οὕτως
 οὐδὲ ὑμεῖς εἰ μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. 5 ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς 5
 τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὕτως φέρει καρπὸν
 πολὺν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. 6 εἰ μὴ τις 6
 μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλήμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνά-
 γουσι αὐτό καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν, καὶ καίεται. 7 εἰ μὴ μείνητε 7
 14, 13 ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνη, ὃ εἰ μὴ θέλητε αἰτησασθε,
 καὶ γενήσεται ὑμῖν. 8 ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρ- 8
 πὸν πολὺν φέρητε καὶ γενήσασθε ἐμοὶ μαθηταί. 9 καθὼς ἠγάπη- 9
 σέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ
 14, 15 ἐμῇ. 10 εἰ μὴ τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, 10
 καθὼς κἀγὼ τοῦ πατρός μου τὰς ἐντολάς τητήρηκα καὶ μένω
 17, 13 αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. 11 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ 11
 12, 31 ἐν ὑμῖν ἢ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. 12 αὕτη ἐστίν ἡ ἐντολὴ ἡ 12
 ἐμὴ, ἵνα ἀγαπήατε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. 13 μεζῶνα 13
 8 10 8, 16 ταύτης ἀγάπης οὐδεὶς ἔχει ἵνα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν
 8, 31 φίλων αὐτοῦ. 14 ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ, εἰ μὴ ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλ- 14
 λομαὶ ὑμῖν. 15 οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δούλος οὐκ οἶδεν 15

27. δίδωσιν : κ add υμιν 28. οτι πορευ. : οτι ειπον· πορευομαι | ο
 πατηρ : ε κ* add μου 30. του κοσμου : add τουτου

XV, 2. αυτο sec : κ αυτον | πλειονα (κ πλειω) : ante καρπ. pon
 4. μεινη et μεινητε 6. μεινη | αυτο : αυτα | ειο πυρ 7. κ οσα εαν | ε κ
 αιτησοθη 10. καγω : εγω | τον πατρ. μου : post τας εντολ. pon | κ
 ετηρησα 11. η̄ : ε κ μεινη 13. ινα : add τις 14. οσα εγω 15. υμας λεγω

- τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἶρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ
 16 ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρὸς μου ἐγνώρισα ὑμῖν. ¹⁶ οὐχ ὑμᾶς με 6, 70
 ἐξελεξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς
 ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρετε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη, ἵνα ὁ 14, 19
 17 ἄν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῶ ὑμῖν. ¹⁷ ταῦτα
 ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπάτε ἀλλήλους. 12, 24
 18 **Εἰ** ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκειτε ὅτι ἐμὲ πρῶτον με- 7, 7
 19 μίσηκεν. ¹⁹ εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει·
 ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ
 20 κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. ²⁰ μνημονεύετε τοῦ
 λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· οὐκ ἔστιν δούλος μετῴων τοῦ κυρίου 13, 16
 αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου Mt 10, 24
 21 ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. ²¹ ἀλλὰ ταῦτα πάντα
 ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασιν τὸν 16, 3
 22 πέμψαντά με. ²² εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἀμαρτίαν 9, 41
 οὐκ εἶχσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἀμαρτίας
 23 24 αὐτῶν. ²³ ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. ²⁴ εἰ τὰ 7, 31
 ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος ἐποίησεν, ἀμαρτίαν 10, 28
 οὐκ εἶχσαν· νῦν δὲ καὶ ἐωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ 14, 11
 25 τὸν πατέρα μου. ²⁵ ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ Ps 34(35), 19
 26 αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν. ²⁶ ὅταν ἔλθῃ ὁ 68 (69), 5
 παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς, τὸ πνεῦμα 14, 16
 τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρή- 16, 7 s
 27 σει περὶ ἐμοῦ· ²⁷ καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' Act 5, 23
 ἐμοῦ ἐστέ.

XVI.

Periculi praedictio. Paracleti victoria et institutio. Luctus in gaudium cedens. Preces Christi nomine ratae. Discipuli fugituri.

- 1 2 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. ² ἀποσυνα- 9, 22
 γόγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνων
 3 ὑμᾶς δόξῃ λατρεῖαν προσφέρειν τῷ θεῷ. ³ καὶ ταῦτα ποιήσουσιν
 4 ὅτι οὐκ ἐγνώσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. ⁴ ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα
 ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον
 ὑμῖν. ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἦμην.
 5 ⁵ νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ 13, 26
 6 με· ποῦ ὑπάγεις; ⁶ ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλή- 14, 4
 7 ρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. ⁷ ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν,
 συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. εἰ γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παρά-

16. ἵνα sec : κ* om | αν : κ σαν | δω : κ δώσει 18. πρωτον : add υμων |
 κ* εμισηκεν 20. κ τον λογον ον ελαλησα υμιν | κ τηρησασιν 21. ειο
 υμας : υμιν 22. ειχον | κ* om δε 24. πεποιηκεν | ειχον 25. ο γεγραμμ.
 εν τ. νο. αυτ. 26. οταν δε

XVI, 8. ποιησουσιν (κ -σωσιν) : ε κ add υμιν 4. οταν : κ αν,
 κ σαν | αυτων : κca om | υμιν sec : κ* om 5. κ εγω υπαγω

κλήτος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. ⁸ καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἀμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως. ⁹ περὶ ἀμαρτίας ⁹ μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμὲ· ¹⁰ περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς ¹⁰ τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με· ¹¹ περὶ δὲ κρίσεως, ¹¹ ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. ¹² ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν ¹² λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι· ¹³ ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, ¹³ τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὀδηγήσει ὑμᾶς ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούει λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ¹⁴ ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ ¹⁴ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ¹⁵ πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ ἐμὰ ¹⁵ ἐστίν· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ^{14, 15} ὑμῖν. ¹⁶ μικρὸν καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ¹⁶ ὄψεσθέ με. ¹⁷ Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· ¹⁷ τί ἐστὶν τούτο ὃ λέγει ἡμῖν· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα; ¹⁸ ἔλεγον ¹⁸ οὖν· τούτο τί ἐστὶν ὃ λέγει τὸ μικρὸν; οὐκ οἶδαμεν τί λαλεῖ. ¹⁹ ἔγνω Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· περὶ ¹⁹ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον· μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; ²⁰ ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ²⁰ κλαύσετε καὶ θρηνησετε ὑμεῖς, ὃ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. ²¹ ἡ γυνὴ ²¹ ὅταν τίκτη λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γενήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. ²² καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν ²² λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ ^{14, 15} καρδιά, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν. ²³ καὶ ἐν ^{15, 16} ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἂν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου. ²⁴ ἕως ἄρτι οὐκ ἤτήσατε οὐδέν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ ^{15, 11} λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾗ πεπληρωμένη.

Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ²⁵ ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρηγοῖα περὶ τοῦ πατρὸς ἀπαγγελῶ ὑμῖν. ²⁶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε, ²⁶

10. πατερα : add μου 12. λεγειν υμιν | αρτι : κ* om 13. εν τ. αληθ. παση (κ* om πα.) : εἰς πασαν την αληθειαν | οσα : add αν | ακουση 14. ληψεται 15. κ* om totum versum | ειπον : κc add υμιν | λαμβαναι : ε ληψεται, κc λημψ. | κc αναγγελει 16. ουκετι : ου | οψ. με : add οτι εγω υπαγω προς τον πατερα 17. υπαγω : praem εγω 18. κ τι εστιν τούτο | κ* om ο λεγει | κc om το 19. εγνω : add ουν | ε κ ο ιησοου | ηθαλον : κ ημελλον 20. υμεις δε λυπηθ. 21. κ* ο ανθρωπ. 22. ουν (κ* post μεν pon) νυν μεν λυπην : ουν λυπην μεν νυν | εχετε : κc εχετε 23. κ ερωτησετε | λεγ. υμιν : ε κ add οτι | αν τι : κ ο αν, ε οσα αν | εν τ. ον. μου : post τον πατερα pon 24. κ αιτησασθε | ληψασθε 25. αλλ ερχεται | οτε : κc οπου | κ απαγγελω, ε αναγγελω 26. αιτησασθε εν τω ον. μου

- 27 καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· ²⁷ ἀν-
 τὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ περιήλκατε καὶ
 28 πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον. ²⁸ ἐξῆλθον ἐκ ^{2, 12}
 τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφήμι τὸν
 29 κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. ²⁹ Λέγουσιν οἱ μαθηταὶ
 αὐτοῦ· ἴδε νῦν ἐν παρηρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν
 30 λέγεις. ³⁰ νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χροεῖαν ἔχεις ἵνα ^{2, 25}
 τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες.
 31 ³¹ ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἄρτι πιστεύετε; ³² ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα ^{Μτ 26, 21}
 καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια κάμψιμόν ^{2, 16}
 33 ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν. ³³ ταῦτα ^{16, 11}
 λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν
 ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

XVII.

Christi precatio sacerdotialis pro re sua, pro apostolis omnibusque suis.

- 1 Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ ^{11, 41}
 εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου
 2 τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸς δοξάσῃ σέ, ² καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν ^{Μτ 11, 27}
 πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖς ζωῆς ^{6, 29}
 3 αἰώνιος. ³ αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκουσιν σέ τὸν ^{1 Io 5, 24}
 4 μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. ⁴ ἐγὼ
 σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ^{5, 26}
 5 ποιήσω· ⁵ καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ
 6 ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. ⁶ Ἐφανέρωσά σου
 τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς ἔδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ
 ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς ἔδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκα·
 7 ⁷ νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσίν· ⁸ ὅτι
 τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι δέδωκάς αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ^{17, 25}
 8 ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ ^{16, 26}
 9 με ἀπέστειλας. ⁹ ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ^{14, 16}
 10 ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ εἰσιν, ¹⁰ καὶ τὰ ἐμὰ ^{16, 15}
 11 πάντα σὰ ἐστίν καὶ τα σὰ ἐμὰ, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. ¹¹ καὶ
 οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, κἀγὼ
 πρὸς σέ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί ^{17, 23}
 12 σου ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὥσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς. ¹² ὅτε ἡμῶν

27. κ με | παρα του θεου 28. εκ : ε κ παρα 29. λεγουσιν αυτω |
 αυτου : κ* αυτω | om εν ante παρ. 31. ε κ ο ιησοου 32. αληλυθεν :
 ε praem νυν, κ* add η ωρα | καμε : και εμε 33. εχετε : ε* εεστε

XVII, 1. κ λελαληκεν | ο ιησοου | ερηε et και ειπεν | ινα και ο
 υιοσ σου 2. κ* δωσω αυτω ζω. 3. ε κ γινωσκουσιν 4. τελειωσα
 5. κ* ην ειχον 6. ουσ δεδωκασ | αυτουσ δεδωκασ | ε τετηρηκασι,
 κ ετηρησαν 7. κ εγνων | εισιν : εστιν 8. ε κ δεδωκασ | κ* om και
 εγνωσαν 10. κ και εμοι αυτουσ εδωκασ pro και τα εμα πα. σα εστ.
 και τ. σα εμα 11. κ. αυτοι : κ. ουτοι | και εγω | ω δεδ. (κ εδ.) μοι : ουσ
 δεδ. μοι

18, 9 μετ' αὐτῶν, ἐγὼ ἐπέηρον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματι σου ᾧ δέδωκάς
 11, 18 μοι, καὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπάλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς
 ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. ¹³ ὅν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, 13
 15, 11 καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τῆς ἐμῆς
 πεπληρωμένῃ ἐν ἑαυτοῖς. ¹⁴ ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, 14
 15, 18 καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς
 Mt 6, 18 ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. ¹⁵ οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ 15
 τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ ποτηροῦ. ¹⁶ ἐκ τοῦ 16
 11 κόσμου οὐκ εἰσὶν καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. ¹⁷ ἀγίασον 17
 αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθεια ἐστίν. ¹⁸ καθὼς 18
 ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, καὶ γὰρ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν
 Ho 2, 11 κόσμον· ¹⁹ καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἀγιάζω ἐμαντόν, ἵνα ὡσιν καὶ αὐτοὶ 19
 ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. ²⁰ Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ 20
 καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμὲ, ²¹ ἵνα 21
 πάντες ἐν ὧσιν, καθὼς σὺ πατὴρ ἐν ἐμοὶ καὶ γὰρ ἐν σοί, ἵνα καὶ
 αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὡσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύῃ ὅτι σὺ με ἀπέστειλας.
 11 ²² καὶ γὰρ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὡσιν ἐν 22
 καθὼς ἡμεῖς ἐν· ²³ ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὡσιν τετε- 23.
 λεωμένοι εἰς ἐν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σὺ με ἀπέστειλας καὶ
 12, 26 ἡγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἡγάπησας. ²⁴ πατὴρ, ὁ δέδωκάς 24.
 14, 3 μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἄλλοι ὡσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶ-
 σιν τὴν δόξαν τῆς ἐμῆς, ἣν δέδωκάς μοι ὅτι ἡγάπησάς με πρὸ
 16, 3 καταβολῆς κόσμου. ²⁵ πατὴρ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, 25
 17, 8 ἐγὼ δὲ σε ἔγνω, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας· ²⁶ καὶ 26
 18, 9 ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν
 ἡγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ἢ καὶ γὰρ ἐν αὐτοῖς.

XVIII.

Terror militum et vulneratio Malchi. Captio Iesu et cognitio apud ponti-
 ficem. Petri lapsus. Pilatus et rex veritatis. Barabbas.

Mt 26, 36a Ταῦτα εἰπόν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 1
 Mc 14, 32a πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ κέδρου, ὅπου ἦν κήπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν 2
 Lc 22, 38a αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ² ἦδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραιδιούς 2
 Le 21, 37 αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν 3
 μαθητῶν αὐτοῦ. ³ ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπιῆραν καὶ ἐκ τῶν 3
 ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ

12. μετ αυτων : add εν τω κοσμω | ω (ς ους, κς ο) δεδωκ. μοι : κ* om |
 και φυλαξα (κ* φυλασσον) : om και 13. εν αυτοις 14. κ* om εγω
 post καθως 16. ουκ ειμι : post εν τ. κοσμ. pon 17. εν τ. αληθ. : add
 σου 19. εγω αγιαζω | ινα και αυτοι ωσιν 20. πιστευοντων 21. ε κ
 πατερ | εν ημιν : ε κ add εν | πιστευση 22. και εγω | κ εδωκα | ημισ εν
 (κ* om εν) : add εομεν 23. ινα σεε : κ και, ε και ινα 24. ε κ πατερ |
 σου δεδωκ. μοι | και οικεινοι | ην εδωκασ 25. ε κ πατερ 26. ηγαπ. με :
 κ ηγαπ. αυτους

XVIII. 1. ο ιησουσ | των κεδρων 2. ο ιησουσ 3. και φαρισαιων |
 και : κ* om

- 4 φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὄπλων. ⁴ Ἰησοῦς οὖν εἶδὼς πάντα τὰ
5 ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνα ζητεῖτε; ⁵ ἀπε-
κρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς Ἰησοῦς·
ἐγὼ εἰμι. εἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν μετ' αὐ-
6 τῶν. ⁶ ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ εἰμι, ἀπήλθαν εἰς τὰ ὀπίσω
7 καὶ ἔπεισαν χαμαί. ⁷ πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησεν· τίνα ζητεῖτε;
8 οἱ δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. ⁸ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· εἶπον
ἡμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν.
9 ⁹ ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὖς δέδωκάς μοι, οὐκ 17, 12
10 ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. ¹⁰ Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν Mt 26, 51a
Mo 14, 47
Lc 22, 50s
εἰλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δούλον καὶ ἀπέκο-
ψεν αὐτοῦ τὸ ἀτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος.
11 ¹¹ εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν Mt 26, 52
θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πῖω αὐτό; Mt 26, 57
Mc 14, 36
Lc 22, 54
12 Ἡ οὖν σπιεῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰου-
13 δαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδρασαν αὐτόν, ¹³ καὶ ἤγαγον
πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν
14 ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· ¹⁴ ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλευσας
τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἓνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ
15 λαοῦ. ¹⁵ Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ ἄλλος Mt 26,
58 pp
20, 2
μαθητῆς. ὁ δὲ μαθητῆς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ καὶ
16 συνεισηῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλήν τοῦ ἀρχιερέως, ¹⁶ ὁ δὲ
Πέτρος εἰστήκει πρὸς τῆ θύρα ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητῆς ὁ
ἄλλος ὁ γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσή-
17 γαγεν τὸν Πέτρον. ¹⁷ λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς Mt 26,
69 pp
μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖ-
18 νος· οὐκ εἰμί. ¹⁸ εἰστήκεισαν δὲ οἱ δούλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀν-
θρακίαν πεποιηκότας, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ
19 καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἐστῶς καὶ θερμαίνόμενος. ¹⁹ Ὁ οὖν
ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ
20 περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. ²⁰ ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγὼ παρ- Mt 26,
55 pp
ρησίᾳ λαλάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ
καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν
21 κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. ²¹ τί με ἐρωτᾶς; ἐρώτησον τοὺς ἀκη-
κοῦτας τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.
22 ²² ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἰς παρεστηκὸς τῶν ὑπηρέτων ἔδωκεν

4. ουν: κ δε | ε κ εξελθων ειπεν αυτοις 5. αυτοις ο ιησους 6. κ* om αυτοις | οτι εγω ειμ. | απηλθον | ειπουν 8. ο ιησους 10. κ τον δουλ. του αρχιερ. | το ατιον 11. την μαχαιρ. σου 18. απηγαγον αυτον 14. αποθανειν: απολωσαι 15. και ο αλλος 16. εξω: κ ante πρ. τ. θυρ. pon | ε κ οσ ην γνωστ. τω αρχιερι 17. τω πετρω: ε κ post θυρωροσ 18. δε pri: κ add και | ην δε μετ αυτ. ο πετρ. 20. απεκριθη: κ* praem και | αυτω: κ* post ιησ. pon | ο ιησους | ελαλησα | εν τη συναγωγ. | παντας: ε παντοτε, εσ παντοθεν 21. περιρωτας: περιρωτησον 22. ε εις των υπηρετων παρεστηκωσ, κς εις των παρεστηκωσ. υπηρετων

ὑμῶν ἵνα ἔνα ἀπολύσω ὑμῶν ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω
40 ὑμῶν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ⁴⁰ ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέγον-
τες· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς
ληστῆς.

XIX.

Ecce homo; damnatio, crucifixio. Titulus et Iesu vestes. Mater et Io-
hannes. Mors. Percussio lateris. Sepultura.

- 1 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πειλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἑμαστιόωσεν. Le 23, 16
2 ² καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκας Mt 27, 28ss
Mc 15, 15ss
αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἰμάτιον πορφυροῦν περιβάλον αὐτόν,
3 ³ καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν καὶ ἔλεγον· χαίρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
4 δαίων· καὶ ἐδίδουσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. ⁴ Ἐξῆλθεν πάλιν ὁ Πει-
λᾶτος ἔξω καὶ λέγει αὐτοῖς· ἴδε ἄγω ὑμῶν αὐτόν ἔξω, ἵνα γινώτε 18, 28
5 ὅτι αἰτίαν οὐκ εὐρίσκω. ⁵ ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν
ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἰμάτιον. καὶ λέγει αὐ-
6 τοῖς· ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος. ⁶ ὅτε οὖν ἴδον αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ Mt 27,
23 pp
οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν· σταύρωσον σταύρωσον. λέγει αὐτοῖς 18, 31
7 ὁ Πειλᾶτος· λάβετε αὐτόν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐκ
8 εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. ⁷ ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον Lev 24, 16
10, 33
Mt 26, 63ss
PP
ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ
9 ἔαντόν ἐποίησεν. ⁸ Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πειλᾶτος τοῦτον τὸν
10 λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, ⁹ καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν
καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σὺ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ Mt 27, 12ss
Mc 15, 4 s
10 ἔδωκεν αὐτῷ. ¹⁰ λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ
οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαι σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρώσαι
11 σε; ¹¹ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐκ ἔχεις ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν
εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἀνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδούς μοι σοὶ
12 μῆζονα ἀμαρτίας ἔχει. ¹² ἐκ τούτου ὁ Πειλᾶτος ἐζητεῖ ἀπολύσαι
αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγοντες· εἰς τούτον ἀπολύσω,
οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἔαντόν ποιῶν ἀντι-
13 λέγει τῷ Καίσαρι. ¹³ ὁ οὖν Πειλᾶτος ἀκούσας τῶν λόγων τού-
των ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον
14 λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ. ¹⁴ ἦν δὲ παρα-

39. απολυσω pri : post υμιν pon | βουλεσθ. ονν : κ add ινα | απολυσω
sec : post υμιν 40. ονν παλιν : add παντες

XIX, 1. κ ο πιλ. λαβων τ. ιησ. εμαστιν. 3. om και ηρχοντ. πρ.
αυτ. | κ χαιρε βασιλευ | εδιδουν 4. εξηλθεν ονν εξω ο πιλ. | κ^α αιτ.
ουδεμιαν ευρισκω εν αυτω, ε εν αυτω ουδεμιαν αιτ. ευρ. 5. ιδε
6. ειδον | εκραυγασαν (κ* εκραξαν) : add λεγοντες | σταυρ. σταυρ. : κ
add αυτον 7. απεκριθη. αυτω | κατ. τ. νομ. ημων | ε του θεου |
εαυτον : ante υι. θεου 9. παλιν (ετ. κ^α) : κ* om 10. λεγει ονν |
σταυρωσαι σε, tum απολυσ. σε 11. απεκριθη : κ add αυτω | ε κ ο ιη-
σουσ | ονκ ειχει | εξουσ. ουδεμ. κατ εμου | σοι δεδομενον | ο παραδιδουσ
12. εξητ. ο πιλ. | εκραυγαζ. (ε εκραζον) λεγοντες : κ* ελεγον | εαυτον :
αυτον 13. τουτον τον λογον | επι τον βηματος | δε : κ om

σκενή τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίους· ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. ¹⁵ ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι· ἄρον ἄρον, ¹⁵ σταυρώσωσιν αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλαῶτος· τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. ¹⁶ τότε οὖν παρέδωκεν αὐτόν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.

Mt 27, 22bc
Mc 15, 21bc
Lc 23, 26bc

Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, ¹⁷ καὶ βαστάζων ἑαυτῷ τὸν ¹⁷ σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, ¹⁸ ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ¹⁸ ἄλλους δύο ἐνετύθεν καὶ ἐνετύθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. ¹⁹ ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλαῶτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. ²⁰ τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ²⁰ ἔγγυς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστὶ, Ῥωμαϊστὶ, Ἑλληνιστὶ. ²¹ ἔλεγον οὖν ²¹ τῷ Πιλαῶτι οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· μὴ γράψῃς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν· βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. ²² ἀπεκρίθη ὁ Πιλαῶτος· ὁ γέγραφα, γέγραφα. ²²

Mt 27, 25
Mc 15, 24
Lc 23, 24

Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ²³ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτῶν ἀραφος, ἐκ τῶν ἀρωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. ²⁴ εἶπαν οὖν πρὸς ἀλλήλους· μὴ σχίσωμεν ²⁴ αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίσος ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· διμερεῖσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κληρὸν. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.

Pc 21, (22)
19

Mt 27, 25b

²⁵ εἰστήκυσαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ²⁵ ἡ ἀδελγὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαριὰμ ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνῆ. ²⁶ Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν ²⁶ παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρί· γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου.

26, 2

Pc 68, (69)
22

²⁷ εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ²⁷ ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια. ²⁸ Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ²⁸ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τετελεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει· διψῶ. ²⁹ σκεῦος ἔκειτο ὄξους μεστόν· σπόγγον οὖν μεστὸν ὄξους ²⁹ ὑσώσῳ περιβέβητος προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. ³⁰ ὅτε οὖν ³⁰

Mt 27, 48 pp
Mc 15, 36 pp

14. ὥρα δε ωσει | εκτη : κς τριτη 15. εκραν. ουν εκ. : ε οι δε εκραυγασαν, κ* οι δε ελεγον | κς om αρου alterum 16. αυτοις αυτον | παρελ. ουν τ. ησουν : ε παρελαβον δε τ. ησ. και απηγαγον, κς παραλαβοντες ουν τ. ησ. απηγαγον, κ* οι δε λαβοντας τ. ησ. απηγαγον 17. εαυτω : αυτου ιδουε post τ. σταυρ. | οσ λεγεται 20. της πολειωσ ο τοπ. | εβρα. ελλην. ρωμαϊστ. 23. οτε ισταυρ. : κ οι σταυρωσαντες | τεσσαρα | κ* om και τον χιτωνα | αρραφος 24. ειπον | πρ. αλληλ. : κ πρ. αυτους (κς εαυτ.) | η γρ. πληρωθη : add η λεγουσα | κ μου τα ιματι. 25. μαριαμ bis : μαρια bis 26. ουν : κς δε | κ* και λεγει | τη μητρι : add αυτον | ε κ ιδου 27. ιδου 28. ηδη : ε κ post παντα | τελειωθη : κ πληρωθη 29. σκευ. ουν εκειτ. οξ. μεστ. οι δε πλησαντες σπογγον οξουσ και

ἔλαβεν τὸ ὄξος, εἶπεν· τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.

- 31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ ^{Dt 21, 22} σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ^{Mc 15, 42} ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πιλιᾶτον ἵνα καταγῶσω
 32 αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. ³² ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συνσταυρωθέντος αὐτῷ· ³³ ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες ὡς εἶδον ἤδη ³⁴ αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, ³⁴ ἀλλ' εἰς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἐνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν εὐθὺς ³⁵ αἷμα καὶ ὕδωρ. ³⁵ καὶ ὁ ἑωρακῶς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινῆ ^{21, 24} αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, καὶ κείνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα καὶ ³⁶ ὑμεῖς πιστεύητε. ³⁶ ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ^{Ex 12, 46} ^{Ps 33(34),} ³⁷ ὅστων οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. ³⁷ καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· ^{Zch 12, 10} ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.
- 38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πιλιᾶτον Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὃν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κερκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ ³⁹ Πιλιᾶτος. ἦλθον οὖν καὶ ἦραν αὐτόν. ³⁹ ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μύγμα ⁴⁰ σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. ⁴⁰ ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίσι μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ⁴¹ ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐταφιάζειν. ⁴¹ ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κήπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ ⁴² οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη· ⁴² ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

XX.

Resurrectio. Petrus et Iohannes. Duo angeli. Iesus et Maria. Discipuli clausis portis. Thomas. Conclusio.

- 1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ ἐρχεται ^{Mt 28, 1 ss} ^{Mc 16, 1 ss} ^{Lc 24, 1 ss} πρῶτ' σκοτίας ἔτι οὕσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον
 2 ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. ² τρέχει οὖν καὶ ἐρχεται πρὸς ³ Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ^{19, 28} ^{21 7,} ²² λέγει αὐτοῖς· ἦσαν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἶδαμεν
 3 ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. ³ ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθη-

80. το ὄξος : add ο ἰησοῦς 31. ἐπεὶ παρασκ. ἦν : post εν τῷ σαββ. pon | κ om η ante ἡμερα | ἐκείνου : ε^ο ἐκείνη | ἠρώτησαν : κ* add ουν
 32. συνσταυρωθ. 33. ὡς εἶδον : κ* ευρον et και ου κατ. | ε κ αυτον ηδη
 34. ευθυς εξηλθ. 35. ἀληθινῆ : κ ἀληθῆσ | om και ante υμεις | πιστευσθητε
 36. κ συντρι. απ αυτ. 38. ο ἰωσηφ | ηλθεν et ηρην | αυτον : κ^ο το σωμα αυτου, ε το σωμα του ιησου 39. αυτον : τον ιησουν | μυγμα : κ* ελιγμα | κ σμυρνηςσ | ωσει 40. εστιν : κ* ἦν 41. κ ουδεὶς ουδεπω | σταθῆ : κ ἦν τεθειμενος

XX, 1. μαρια | κ απο της θυρας εκ τ. μνημ.

τήσ, και ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. ⁴ ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ. ⁴ και ὁ ἄλλος μαθητῆς προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου και ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, ⁵ και παρακύνσας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. ⁶ ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν ⁶ αὐτῷ, και εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, και θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, ⁷ και τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ αὐτοῦ, οὐ μετὰ ⁷ τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶσ ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον. ⁸ τότε οὖν εἰσῆλθεν και ὁ ἄλλος μαθητῆς ὁ ἔλθων πρῶτος εἰς ⁸ τὸ μνημεῖον, και εἶδεν και ἐπίστευσεν. ⁹ οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τῆν ⁹ γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. ¹⁰ ἀπῆλθον οὖν ¹⁰ πάλιν πρὸς αὐτοὺσ οἱ μαθηταί. ¹¹ Μαριὰμ δὲ εἰσῆλκει πρὸσ ¹¹ τῷ μνημείῳ ἔξω κλαιούσα. ὡσ οὖν ἔκλαιεν, παρέκλυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, ¹² και θεωρεῖ δύο ἀγγέλουσ ἐν λευκοῖσ καθεζομένουσ, ¹² ἓνα πρὸσ τῆ κεφαλῇ και ἓνα πρὸσ τοῖσ ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ¹³ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί κλαίεις; ¹³ λέγει αὐτοῖσ ὅτι ἤραν τὸν κύριόν μου, και οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. ¹⁴ ταῦτα εἰπούσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, και θεωρεῖ τὸν ¹⁴ 21, 4 Ἰησοῦν ἐστῶτα, και οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦσ ἐστίν. ¹⁵ λέγει αὐτῇ ¹⁵ Ἰησοῦσ· γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖσ; ἐκεῖνη δοκούσα ὅτι ὁ κηπουρὸσ ἐστιν, λέγει αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκαν αὐτόν, καὶ γὼ αὐτόν ἀρῶ. ¹⁶ λέγει αὐτῇ Ἰησοῦσ· ¹⁶ Μαριὰμ. στραφεῖσα ἐκεῖνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστί· Παββοντί, ὃ λέγεται διδάσκαλε. ¹⁷ λέγει αὐτῇ Ἰησοῦσ· μή μου ἅπτου· σῶπω ¹⁷ γὰρ ἀναβέβηκα πρὸσ τὸν πατέρα· πορεύου δὲ πρὸσ τοὺσ ἀδελφούσ μου και εἰπέ αὐτοῖσ· ἀναβαίνω πρὸσ τὸν πατέρα μου και πατέρα ὑμῶν και θεόν μου και θεόν ὑμῶν. ¹⁸ ἔρχεται Μαριὰμ ¹⁸ ἡ Μαγδαληνῇ ἀγγέλλουσα τοῖσ μαθηταῖσ ὅτι ἑώρακα τὸν κύριον, και ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

Le 24, 36 Οὐσσησ οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρῃ ἐκεῖνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, και ¹⁹ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταί δια τὸν φόβον [Mc16,14] τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦσ και ἔστη εἰς τὸ μέσον, και λέγει [Le 24, 40] αὐτοῖσ· εἰρήνη ὑμῖν. ²⁰ και τοῦτο εἰπὼν εἰδειξεν τὰσ χεῖρασ και ²⁰ τῆν πλευρὰν αὐτοῖσ. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταί ἰδόντες τὸν

3. κ* om και ηρχοντ. εἰσ το μνημ. 4. κ και ετρεχ. οἱ δυο ομου | και ο αλλοσ υπεχ ταχ. του πετρ. : κ* προεδραμεν δε ταχιον του πετρου | πρωτος : κ post εἰσ το μνημ. 9. κ* ηδει 10. προσ εαυτους 11. μαρια | ε προσ το μνημειον, κ εν τω μνημειω | εξω : ε post κλαιουσα, κ* om 12. κ* om δυο | κ καθεξ. εν λευκ. 13. και λεγουσιν 14. και ταυτα | ο ιησουσ 15. ο ιησουσ | εκεινη : κ* add δε | κ* εἰ σὺ εἰ βαστασασ | αυτον εδηκασ 16. ε κ ο ιησουσ | μαρια | κ στραφεισα δε | om εβραιστ. | διδασκαλε : κca add και προσεδραμεν απασθαι αυτου 17. ο ιησουσ | πατερα pri : add μου | κca πορευου ουν | κ* om μου post αδελφ. 18. μαρια | απαγγελουσα | εωρακεν 19. κ* om τη ante μια | των σαββατων | οἱ μαθηται : add ουνηγημενοι | κ* om αυτοισ 20. εδειξεν αυτοισ εἰ πλευραν αυτου

- 21 κύριον. ²¹ εἶπεν οὖν αὐτοῖς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλ- 17, 18
 22 κέν με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς. ²² καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐναφύσησεν
 23 καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. ²³ ἂν τινων ἀφῆτε τὰς
 αμαρτίας, ἀφείωνται αὐτοῖς· ἂν τινων κρατῆτε, κακράτηται. Mt 18, 18
 24 Θωμᾶς δὲ εἰς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Διδυμος, οὐκ
 25 ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς. ²⁵ ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι
 μαθηταί· ἐώρακαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· εἰ μὴ ἴδω
 ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἤλων καὶ βάλω μου τὸν
 26 δάκτυλον εἰς τὸν τόπον τῶν ἤλων καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς
 τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. ²⁶ Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ
 πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταί αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν.
 ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον
 27 καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. ²⁷ εἰτα λέγει τῷ Θωμᾶ· φέρε τὸν δάκτυλόν
 σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ
 βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός.
 28 ²⁸ ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός
 29 μου. ²⁹ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἐώρακάς με, πεπίστευκας·
 μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.
 30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώ- 21, 23
 πιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·
 31 ³¹ ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς
 ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι
 αὐτοῦ.

XXI.

Tertia rediivi manifestatio ad lacum Tiberiados. Petri restituito; Iohannes non moriturus. De auctore evangelii.

- 1 Μετὰ ταῦτα ἐφανερώσεν ἑαυτὸν πάλιν Ἰησοῦς τοῖς μαθη-
 ταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανερώσεν δὲ οὕτως.
 2 ἦσαν ἡμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Διδυμος καὶ
 Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ
 3 ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. ³ λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος·
 ὑπάγω ἀλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί.
 ἔξηλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν

21. καὶ εἶπεν | πάλιν : praem o ihouso | κ* πεμπω, κ^α αποστειλω
 23. ε αφιενται, κ* αφεθησεται | αν sec loco : κ* εαν δε 24 εη οτε
 ηλθον εκς : κ* οτε ουν ηλθεν ιηουσο, ελεγον αυτω οι μαθηται | ο ιηουσο
 25. κ* om αλλοι (vide ante) | κ* om αυτου post χερσιν | τον δακτυλ. μου |
 ε κ^ο ειο τ. τυπον των ηλων, κ* ειο την χειραν αυτου | την χειρα μου
 26. κ om αυτου 28. και απεκριθη | ε κ ο θωμας 29. κ^ο λεγει δε,
 κ* ειπεν δε | με : ε add θωμα, κ add και | ιδοντες : κ* add με 30. τ.
 μαθητων : ε κ add αυτου 31. πιστευσητε | ο ιηουσο | κ* om και ante
 ινα | ζωην : κ add αιωνιον

XXI, 1. παλιν : κ ante εαυτον | ε κ ο ιηουσο 2. κ οι υιοι ζεβεδαιου
 3. κ εξηλθον ουν | ανεβησαν | ειο τ. πλοιον : add ενθνο | επιασαν : κ*
 σκοπιασαν

οὐδέν. ⁴ πρῶτας δὲ ἤδη γινομένης ἔστι Ἰησοῦς ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν· ⁴
^{20, 14} οὐ μέντοι ἤδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. ⁵ λέγει οὖν αὐ- ⁵
 τοῖς Ἰησοῦς· παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· ⁶
 οὐ. ⁶ λέγει αὐτοῖς· βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ ⁶
^{19, 25} ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. ⁷ λέγει οὖν ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος ὃν ⁷
 ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· ὁ κύριός ἐστιν. *Σίμων* οὖν Πέτρος, ⁸
 ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπεנדύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ ⁸
 γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· ⁸ οἱ δὲ ἄλλοι μαθη- ⁸
 τὰί τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ ⁹
 ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. ⁹
⁹ ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακίαν κειμένην ⁹
 καὶ ὄψαριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. ¹⁰ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ¹⁰
 ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὄψαριῶν ὧν ἐπιάσατε τῶν. ¹¹ ἀνέβη *Σίμων* ¹¹
Πέτρος καὶ εἰλκυσε τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν μεστὸν ἰχθύων μεγά- ¹²
 λων ἑκατὸν πενήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη ¹²
 τὸ δίκτυον. ¹² λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς ¹²
 δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἔξετάσαι αὐτόν· σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ¹³
 ὁ κύριός ἐστιν. ¹³ ἔρχεται Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ ¹³
 δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὄψαριον ὁμοίως. ¹⁴ τοῦτο ἤδη τρίτον ¹⁴
^{20, 19, 26} ἐφανερῶς Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐγερθεῖς ἐκ νεκρῶν.

Ὅτε οὖν ἤριστήσαν, λέγει τῷ *Σίμωνι Πέτρῳ* ὁ Ἰησοῦς· ¹⁵
Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾶς με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναὶ κύριε, ¹⁵
 σὺ οἶδας ὅτι φιλω σε. λέγει αὐτῷ· βόσκει τὰ ἄρνια μου. ¹⁶ λέγει ¹⁶
 αὐτῷ πάλιν δεύτερον· *Σίμων* Ἰωάννου, ἀγαπᾶς με; λέγει αὐτῷ· ¹⁷
 ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλω σε. λέγει αὐτῷ· ποιμαίνε τὰ προ- ¹⁷
 βᾶτιά μου. ¹⁷ λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· *Σίμων* Ἰωάννου, φιλεῖς με; ¹⁷
^{16, 20} αὐτῷ ἔλυπηθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· φιλεῖς με; καὶ λέγει ¹⁷
 αὐτῷ· κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλω σε. λέγει ¹⁸
 αὐτῷ· βόσκει τὰ προβάτιά μου. ¹⁸ ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς ¹⁸
 νεωτερος, ἐζώννυσες σεαυτὸν καὶ περιεπάτεῖς ὅπου ἤθελες· ὅταν ¹⁹
 δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει καὶ ¹⁹
 οἶσει ὅπου σὺ θέλεις. ¹⁹ τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ¹⁹

12, 23
 13, 26
 2 Pe 1, 14

4. ἡδη : κ* om | ε κ γινομενης | ο ιησουσ | επι : εις | ηδεισαν : κ εγνωσαν
 5. ο ιησουσ | μη τι : κ* μη 6. ο δε ειπεν αυτοις | ευρησατε : κ* add οι
 δε ειπον | δε ολησ της νυκτος εκοπιασαμεν και ουδεν ελαβομεν | επι δε
 τω σω ρηματι βαλουμεν. | εβαλ. ονν : κ* οι δε εβαλ. | κ* ιλκυσαι | ισχυ-
 σαν 8. πλοιαριω : κ praem αλλω | αλλ 9. κ* ανεβησαν | κ* επι την
 11. κ ανεβη ονν | επι της γης 13. ερχεται ονν | ε κ ο ιησουσ 14. τουτο :
 κ add δε | ε κ ο ιησουσ | τ. μαθηταισ αυτου 15. κ* ιωανου, ε ιωνα |
 πλειον 16. παλιν : κ ante λεγ. αυτ. | δευτερ. (κ* το δευ.) : κ* om | ιωνα |
 κ* om και | προβατια : ε κ -τα 17. ιωνα | κ ελυπηθη δε | φιλεισ (κ*) :
 κ* praem και | λεγει sec : ειπεν | ον παντα | λεγει (κ praem και) αυτω :
 add ο ιησουσ | ε κ προβατα 18. κ* εκτ. την χειραν σου | κ* αλλοι ζωσου-
 σιν σε | οισει : κ* αποισουσιν σε, κ* ποιησουσιν σοι | οπου : κ* οσα

- δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ· ἀκολουθεῖ μοι.
 20 ²⁰ ἐπιστραφεὶς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ^{21, 7}
 ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δαίτηνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐ- ^{13, 23} αὐ-
 21 τοῦ καὶ εἶπεν· κύριε, τίς ἐστὶν ὁ παραδιδούς σε; ²¹ τοῦτον οὖν
 22 ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· κύριε, οὗτος δὲ τί; ²² λέγει
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ;
 23 σύ μοι ἀκολουθεῖ. ²³ ἐξῆλθεν οὖν οὗτος ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελ-
 φούς ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ
 ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ'· ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως
 ἔρχομαι.
 24 Οὗτος ἐστὶν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ γράψας ^{19, 35}
 ταῦτα, καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν. ^{8 lo 13}

Π Ρ Α Ξ Ε Ι C.

I.

Iesu redivivi mandata et in caelum reditus. Apostoli. Petro suasore Iudae
 suffectus Matthias.

- 1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποησαύμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε,
 2 ὃν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, ² ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐν-
 τειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὗς ἐξελέξατο
 3 ἀνελήμφθη· ³ οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν
 αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπιανό-
 4 μενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ⁴ καὶ
 συναλιζόμενος παρηγγεῖλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρί-
 ζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατε ^{Lc 24, 49}
 5 μου· ⁵ ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύματι ^{Lc 2, 16s}
 6 βαπτισθήσεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. ⁶ οἱ μὲν
 οὖν συνελθόντες ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ
 7 τούτῳ ἀποκαθιστάμεν τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραῆλ; ⁷ εἶπεν πρὸς
 αὐτούς· οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὗς ὁ πατήρ
 8 ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, ⁸ ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν ἐπιελθόντος

20. ε κ επιστραφεῖς δε | ακολουθ. οσ : κ* om, κ* suppl ακολουθ. et κ*
 add οσ | και ειπεν (κ* λεγει) : κ add αυτω 21. om ουν | λεγει : κ ειπεν |
 κ om κυριε 22. ακολουθει μοι 23. ο λογ. ουτος | κ ουκ ειπεν δε |
 ερχομαι : add τι προς σε 24. και pri : κ* ο και | ε κ εστιν η μαρτυρια
 αυτου 25. omisimus versum cum κ*, ε κ* vero sic : εστιν (εστι) δε και
 αλλα πολλα οσα (κ* α) εποιησεν ο ιησους, ατινα εαν γραφηται καθ εν,
 ουδε (κ* ουδ) αυτον ομαιο τον κοσμον χωρησαι (κ* -ρησειν) τα γραφομενα
 βιβλια. Praeterea ε add αμην.

* ε πραξεις των αγιων αποστολων

I, 2. ανεληφθη 3. τεσσαρακοντα 5. βαπτισθησασθ. εν πνευμα
 αγιω 6. κ* ελθοντες | επηρωτων 7. ε κ ειπεν δε 8. ληψεσθε

τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρες ἐν τῇ Ἱερουσαλῆμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Καμαρίᾳ καὶ ἕως ἰσχύτου τῆς γῆς. ⁹ καὶ ταῦτα εἰπὼν βλέπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ ⁹ νεφέλῃ ἐπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. ¹⁰ καὶ ὡς ¹⁰ ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδὸν ἄνδρες δύο παρεστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖς, ¹¹ οἳ καὶ ¹¹ εἶπαν· ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον εἰθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλῆμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλου- ¹² μένου ἔλαιωνος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλῆμ σαββάτου ἔχον ὁδόν. ¹³ καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερῶν ἀνέβησαν οὗ ἦσαν καταμένον- ¹³ τες, ὃ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Μαθθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαιῖον καὶ Σίμων ὁ ζηλωτῆς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. ¹⁴ οὗτοι ¹⁴ πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναίξιν καὶ Μαριὰμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν ¹⁵ ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἑκατὸν εἰκοσι· ¹⁶ ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τῆς γραφῆς ἣν προ- ¹⁶ εῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυεὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, ¹⁷ ὅτι κατηριθιμμένος ¹⁷ ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. ¹⁸ οὗτος ¹⁸ μὲν οὖν ἐπέστησε χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηγῆς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγγνα αὐτοῦ· ¹⁹ ὃ καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλῆμ, ¹⁹ ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀγελδαμάχ, τοῦτ' ἔστιν χωρίον αἵματος. ²⁰ γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ²⁰ ψαλμῶν· γενηθήτω ἡ ἐπανκλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καί· τῆν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. ²¹ δεῖ ²¹ οὖν τῶν συνεληθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, ²² ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ ²² βαπτίσματος Ἰωάννου ἀχρι τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα τούτων. ²³ Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς ²³

8. εσεσθ. μοι μαρτ. | σαμαρια 10. εν εσθητι λευκη 11. ειπον | εμβλε-
ποντες | αναληφθεισ 13. ανεβησ. εις το υπερ. | ιακωβ. και ιωανν. |
ματθαιωσ | κ* om o ante ζηλωτησ 14. κ* ησ. ομοθυμ. προσκ. ομοθυμ.
(κc delet ομοθ. posterius) | τ. προσευχη : add και τη δεησει | ε κ μαρια |
και συν τοισ 15. αδελφων : μαθητων | ωσει : ωσ | εικοσιν 16. τ.
γραφην : add ταυτην | δαυιδ | τον ιησουν 17 ην εν : ην συν 18. εκ
του μισθου 19. ο και : om ο | κ om ιδα | ακελδαμα 20. λαβοι 21. εν
ω εισηλθ. 22. αχρι : εωσ | ανεληφθη | γενεσθ. συν ημιν 23. βαρσαβαν

24 ἐπεκλήθη Ἰου̅στος, καὶ Μαθθίαν. ²⁴ καὶ προσευξάμενοι εἶπαν·
 σὺ κύριε καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελεξῶ ἐκ τούτων
 25 τῶν δύο ἕνα ²⁵ λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀπο-
 στολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν
 26 ἴδιον. ²⁶ καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ
 Μαθθίαν, καὶ συνεκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων.

II.

Effusio spiritus sancti. Linguarum donum. Petri oratio de vaticiniis
 Iohelis et Davidis. Tria milia ad Christum convertuntur. Credentium
 communio.

1 Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν M 16, 9 *
 2 πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. ² καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 ἦχος ὡσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν
 3 οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι, ³ καὶ ὄφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι
 4 γλώσσαι ὡσεὶ πυρός, καὶ ἐκάθισεν ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, ⁴ καὶ 10, 46.
1^h, 6
1 Co 12, 3
[Mc 16, 17]
 ἐπλήσθησαν πάντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέροις
 γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθεγγεσθαι αὐτοῖς.
 5 ⁵ Ἦσαν δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλα-
 6 βεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· ⁶ γενομένης δὲ
 τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον
 7 εἰς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. ⁷ ἐξίσταντο δὲ
 πάντες καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες· οὐχ ἰδοὺ ἅπαντες οὗτοί εἰσιν οἱ
 8 λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; ⁸ καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ
 9 διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ἧ ἐγεννήθημεν, ⁹ Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἑλα-
 μεῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ
 10 Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, ¹⁰ Φρυγίαν τε καὶ Παμ-
 φυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην,
 καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι,
 11 ¹¹ Κρήτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέ-
 12 ραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ; ¹² ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ
 13 ¹³ ἔτεροι δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύκουσ μεμυστωμένοι
 εἰσίν.
 14 Σταθεῖς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν
 αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς· ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοι-

23. ε κ ματθίαν 24. ειπον | ον εξελεξω : post ενα pon 25. τοπον :
 ε κ κληρον | αφ : εξ 26. αυτοις : αυτων | ε κ ματθίαν | ε συγκατεψηφ.,
 κ * κατεψηφισθη

II, 1. συμπληρουσθ. | παντες (ε απαντες) : κ* om | ομου : ομοθυ-
 μαδον 2. καθεζομενοι 3. κ* και εκαθισαν, ε εκαθισατε 4. απαντες |
 αυτοις αποφθεγγ. 5. εν ιερουσαλ. | κ om ιουδαιοι 6. κ ηκουσαν |
 κ om ειω 7. παντες : κ* απαντ. | λεγοντες : add προς αλληλου | ονκ
 ιδου | παντες 9. ε κ ελαμειται (κ* om και ελαμ.) 12. δηπορουν |
 τι : add αν | ε κ θαλοι 13. χλευαζοντες 14. om ο ante πετρ.

κοῦντες Ἱερουσαλὴμ πάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωσί-
 σασθε τὰ ῥήματα μου. ¹⁵ οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι 15
 μαθούσιν, ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας, ¹⁶ ἀλλὰ τοῦτο ἔστιν 16
 τοῦ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ· ¹⁷ καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἑτά- 17
 ταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ
 πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσι οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες
 ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὀράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι
 ὑμῶν ἐνπνείσιοι ἐνπνιασθήσονται· ¹⁸ καί γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου 18
 καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ
 πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσι. ¹⁹ καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ 19
 οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἶμα καὶ πῦρ καὶ
 ἀεμίδα καπνοῦ. ²⁰ ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ 20
 σελήνη εἰς αἶμα, πρὶν ἔλθειν ἡμέραν κυρίου τῆν μεγάλην. ²¹ καὶ 21
 ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται.
²² Ἄνδρες Ἰσραηλιταί, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν 22
 τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς
 δυνάμει καὶ τέρασι καὶ σημεῖοις, οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεός
 ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ οἴδατε, ²³ τούτον τῇ ὠρισμένῃ βουλῇ 23
 καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων προσπήξατες
 ἀνείλατε, ²⁴ ὃν ὁ θεός ἀνέστησεν λύσας τὰς ὀδύνας τοῦ θανάτου, 24
 καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. ²⁵ Δαυεὶδ 25
 γὰρ λέγει εἰς αὐτὸν· προορώμην τὸν κύριόν μου ἐνώπιόν μου
 διαπαντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἕνα μὴ σαλευθῶ. ²⁶ διὰ 26
 τοῦτο ἐνφρανθή μου ἡ καρδιά καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου,
²⁷ ἔτι δὲ καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐφ' ἑλίπιδι, ²⁷ ὅτι οὐκ ἔγκα- 27
 ταλείψω τὴν ψυχὴν μου εἰς ᾄδην οὐδὲ δώσεις τὸν ὄσιόν σου
 ἰδαῖν διαφθοράν. ²⁸ ἐγγνώρισάς μοι ὁδὸν ζωῆς, πληρώσεις 28
 με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. ²⁹ Ἄνδρες ἀδελφοί, 29
 εἶδὼν εἰπεῖν μετὰ παρηγορίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου
 Δαυεὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνήμα αὐτοῦ ἔστιν
 ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. ³⁰ προφήτης οὖν ὑπάρχων καὶ 30
 εἰδὼς ὅτι ὄρκω ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεός ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐ-
 τοῦ καθίσει ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, ³¹ προΐδων ἐλάλησεν περὶ τῆς 31
 ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὕτως ἐκατελείφθη εἰς ᾄδην οὕτε
³² ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. ³² τούτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν 32
 ὁ θεός, οὐ πάντες ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες. ³³ τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ 33

14. ἀπαντες 17. ἐνπνια 18. κ ἐπὶ τὰς δούλας μου καὶ ἐπὶ τοὺς
 δούλους μου 20. πρὶν η | τὴν ἡμέρ. τ. μεγάλ. καὶ ἐπιφανῆ 21. κ* om
 versum, suppla 22. κ ἰσραηλιτ., ε ἰσραηλιται | κ* ναζωραῖον | ἀπο τ.
 θεου ἀποδεδειγμ. | καθ'ωσ καὶ 23. ἐκδοτον: add λαβοντες | δια χειρων
 ἀνειλτες 25. δαβιδ | προωρωμην | om post τ. κυριον 26. ἐνφρανθη |
 ἡ καρδι. μου | ἐφ ἑλπ.: ἐπ ἑλπ. 27. ε κ ἐγκαταλ. | εἰσ ἀδου 29. δαβιδ
 30. καθισαι: praem το κατα σαρκι ἀναστησειν τον χριστον | ἐπὶ του
 θρονου 31. ουτε pri: ου | ουτε sec: ουδε | κατελειφθη η ψυχη αυτου
 εἰσ ἀδου 32. εσμεν: κ ante ημεις pon

- θεοῦ ὑψωθεὶς τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν
 παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξέχευε τοῦτο ὃ ὑμεῖς καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε.
 34 ³⁴ οὐ γὰρ Δαυιδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει δὲ αὐτός· εἶπεν ^{Ps 109}
 35 κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ¹¹⁰, 1 ^{εἰς} ἕως ἂν θῶ τοὺς ^{Mt 23, 44}
 36 ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. ³⁶ ἀσφαλῶς οὐν γινώ- ^{pp}
 σκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριος αὐτὸν καὶ Χριστὸν ^{He 1, 13}
 ἐποίησεν ὁ θεός, τούτου τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε. ^{1 Co 15, 25}
 37 Ἀκούσατε δὲ κατενόγησαν τὴν καρδίαν, εἰπόν τε πρὸς
 τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· τί ποιήσωμεν, ἄνδρες ^{Lc 2, 10. 14}
 38 ἀδελφοί; ³⁸ Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς· μετανοήσατε, φησὶν, καὶ
 βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς
 ἄφρασιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήψετε τὴν δωρεάν τοῦ ἁγίου
 39 πνεύματος. ³⁹ ἡμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν
 καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς μακράν, ὅσοις ἂν προσκαλέσεται κύριος ὁ ^{Eph 2, 12}
 40 θεὸς ἡμῶν. ⁴⁰ ἑτέροις τε λόγους πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ
 παρεκάλει αὐτούς λέγων· σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ^{Phl 2, 15}
 41 ταύτης. ⁴¹ οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθη-
 σαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι·
 42 ⁴² ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ
 κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.
 43 Ἐγένετο δὲ πάση φωνῇ φόβος· πολλὰ δὲ τέρατα καὶ σημεῖα
 διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγένετο ἐν Ἱερουσαλήμ, φόβος τε ἦν μέγας
 44 ἐπὶ πάντα. ⁴⁴ καὶ πάντες δὲ οἱ πιστεύσαντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ^{4, 32. 33}
 45 καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, ⁴⁵ καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις
 ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἂν τις χρεῖαν
 46 εἶχεν· ⁴⁶ καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ
 ἱερῷ, κλῶντές τε καὶ οἶκον ἄρτου, μετελάμβανον τροφῆς ἐν
 47 ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, ⁴⁷ αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ
 ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς ⁴¹
 σωζομένους καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό. ^{5, 14}

III.

Petrus sanat mendicum claudum et cohortatur stupentem populum ad poenitentiam ac fidem.

- 1 Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερόν ἐπὶ τὴν
 2 ὄραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. ² καὶ τισ ἀνήρ χωλὸς ἐκ κοι- ^{14, 8}
 33. του ἁγίου πνεύματος | ο νυν υμεις | ε κ om και ante βλέπετε
 34. δαβιδ | ειπ. ο κυριος 36. ε om και ante κυριον | αυτον : post
 χριστ. pon | ο θεος εποιησεν 37. τη καρδια | ειπον τε : κ ειποντες |
 ποιησωμεν 38. φησιν : ε φη ante μετανοησ. | των αμαρτ. υμων :
 αμαρτιων tantum | ληψοσθε 40. διεμαρτυρητο | αυτους : om 41. ασμα-
 νως αποδεξαμενοι | εν τη : om εν | 42. και τη κλασει 43. εγενετο δε |
 πολλα τε τερ. | om εν ιερουσαλ. | φοβ. τε ην μεγ. επι παντας : om
 44. om και ab initio | οι πιστευοντες 47. επι το αυτο. ^{3, 1} πετρ. δε :
 τη εκκλησια. ^{3, 1} Επι το αυτο δε πετροσ

III, 1. vide ante | εννατην .

λίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν
 πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὠραιάν τοῦ αἰτεῖν ἐλεη-
 μοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν· ³ ὃς ἰδὼν Πέτρον 3
 καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερόν ἠρώτα ἐλεημοσύνην
 λαβεῖν. ⁴ ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν· 4
 βλῆσον εἰς ἡμᾶς. ⁵ ὃ δὲ ἐπέειχεν αὐτοῖς προσδοκᾶν τι παρ' αὐ- 5
 τῶν λαβεῖν. ⁶ εἶπεν δὲ Πέτρος· ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει 6
 μοι· ὃ δὲ ἔγω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ
 τοῦ Ναζωραίου περιπάτει. ⁷ καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς 7
 ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα δὲ ἐστρεώθησαν αἱ βάσεις αὐτοῦ καὶ
 τὰ σφυδρά, ⁸ καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη, καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν 8
 σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερόν περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν
 θεόν. ⁹ καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα 9
 τὸν θεόν· ¹⁰ ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτόν, ὅτι αὐτὸς ἦν ὁ πρὸς τὴν 10
 ἐλεημοσύνην καθημέρος ἐπὶ τῇ ὠραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλή-
 σθησαν θάμβου καὶ ἐστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

Κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην συνέδρα- 11
 5, 12 ^{μεν} πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένην Κολο-
 μῶντος ἔκθαμβοι. ¹² ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν 12
 λαόν· ἄνδρες Ἰσραηλιῆται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί
 ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποικηκόσιν τοῦ περιπατεῖν
 La 20, 37
 Kt 2, 6
 αὐτόν; ¹³ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ, 13
 ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν
 ἡμεῖς μὲν παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον Πιλατοῦ,
 κρῖναντος ἐκείνου ἀπολθεῖν· ¹⁴ ἡμεῖς δὲ τὸν ἄγιον καὶ δίκαιον 14
 ἠρνήσασθε, καὶ ἠτήσασθε ἄνδρα φονέα χρισθῆναι ἡμῖν, ¹⁵ τὸν 15
 5, 31 ^{δὲ} ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνετε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,
 οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. ¹⁶ καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐ- 16
 τοῦ τοῦτον, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
 καὶ ἡ πίστις ἣ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν δλοκληρίαν ταύτην
 ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. ¹⁷ καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ 17
 ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὡσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν· ¹⁸ ὃ δὲ θεὸς ἂ 18
 προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν
 τὸν Χριστὸν αὐτοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτως. ¹⁹ μετανοήσατε οὖν καὶ 19
 ἐπιστρέψατε πρὸς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως
 ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου ²⁰ καὶ 20

4. εἰς αὐτ. : κ προσ αὐτ. 6. κ οὐκ υπαρχ. | κ* ναζωραίου | εγχειραι καὶ
 περιπατεῖ 7. om αὐτον post ηγειρ. | αὐτου αι βασεις | σφυρα 9. αὐτον
 πασ ο λαος 10. δε : τε | αὐτον (κ*) : κ* om | αὐτος : οὐτος | κ* ἐπι τὴν
 ὠραιαν πύλην 11. αὐτον : του ιαθεντος χωλου | om τον ante ιωανν. |
 προσ αὐτ. πασ ο λα. 12. om ο ante πετρ. | κ ισραηλιται, ε ισραηλιται |
 η ημιν : κ ει ημ. 13. om ο θεος sec et tert | παιδα : κ* miro errore
 πατρα | om μεν | ηρνησασθ. αὐτον | ε κ πιλατου 16. ἐπι : κ* om
 18. αὐτου : post προφητων pon 19. προσ : εις

21 ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν, ²¹ ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δεῖξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν. ²² Μωϋσῆς μὲν εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. ²³ ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἥτις ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ. ²⁴ καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ *Σαμωνῆλ* καὶ τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας. ²⁵ ὑμεῖς ἐστέ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ· καὶ ἐν τῷ σπέρματι σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. ²⁶ ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσας ὁ θεὸς τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν ποτηριῶν ὑμῶν.

Le 1, 70
Dt 18, 15.
19

Gen 17, 14

Ga 3, 2
22, 18
Gal 3, 8

IV.

Petrus et Iohannes capti coram synedrio. Dimittuntur cum interdicto. Supplicatio apostolorum. Communio bonorum; Barnabae liberalitas.

1 *Δαλούντων* δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ
2 ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ *Καδδουκαῖοι*, ² διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαόν καὶ καταγγέλλειν ἐν
3 τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν, ³ καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς
4 τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα
5 ἤδη. ⁴ πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγενήθη ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν χιλιάδες πέντε.
6 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς εἰς Ἱερουσαλήμ,
7 καὶ *Ἄννας* ὁ ἀρχιερεὺς καὶ *Καϊάφας* καὶ *Ἰωάννης* καὶ *Ἀλέξανδρος* καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ, ⁷ καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ
8 ὀνόματι τοῦτο ἐποιήσατε ὑμεῖς; ⁸ τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβυ-
9 τεροι, ⁹ εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινώμεθα ἐπὶ ἐνεργεσίᾳ ἀνθρώπου
10 ἄσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωται, ¹⁰ γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ
παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ *Ναζωραίου*, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,

5, 18

2, 6. 15

20. προκεχειρισμένον | ιησουν χριστον 21. δια στοματος παντων αγι. αυτου προφητ. απ αιωνος 22. ε κ μωυση | μεν : add γαρ | ειπεν : praesent προσ τους πατερας | ο θεος υμων 23. ητις αν | εξολοθρευθ. 24. οσοι : κ οι | προκατηγγειλαν 25. εστε υιοι | εν τω : om εν 26. ο θε. αναστ. | τον παιδ. αυτ. ιησουν

IV, 4. ο αριθμ. | ωσει χιλιαδ. 5. om τους sec et tert 6. και ανναν τον αρχιερεα κ. καϊαφαν κ. ιωαννην κ. αλεξανδρον 7. εποιησατε ipse κ* ex ποιεите corr | εποιησ. τουτ. υμεις 8. πρεσβυ. του ισραηλ 9. σωσωται 10. κ* ναζωραιου

Ps 117, (118), 22. *ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής.* ¹¹ οὗτός ἐστιν 11
 Mt 21, 42. *ὁ λίθος ὁ ἐξουθενήθεις ἐφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γεόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας.* ¹² καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῃ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· ¹²
 pp *οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.* ¹³ Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ ¹³
Πέτρου παρηρσίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοὶ εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, ¹⁴ *τόν τε ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς* ¹⁴
ἕστῳτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντιπεῖν. ¹⁵ *καλεῦσαν·* ¹⁵
τες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους ¹⁶ *λέγοντες· τί ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι* ¹⁶
μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς κατοικῶσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνεῖσθαι· ¹⁷ *ἀλλ'* ¹⁷
^{5, 28. 40} *ἵνα μὴ ἐπὶ πλείον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων.* ¹⁸ καὶ ¹⁸
18 καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. ¹⁹ *ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάν-* ¹⁹
^{5, 29} *νης ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς αὐτούς· εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε·* ²⁰ *οὐ δυνά-* ²⁰
μεθα γὰρ ἡμῶς ἄ εἶδαμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. ²¹ *οἱ δὲ* ²¹
προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ πῶς κολάσονται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι· ²² *ἐτῶν γὰρ ἦν πλείωνων τεσσαεράκοντα ὁ ἄν-* ²²
θρῶπος ἐφ' ὃν γέγονε τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.
Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν ²³
ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. ²⁴ *οἱ δὲ* ²⁴
ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν·
^{107 29} *δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασ-*
^{(22), 17} *σαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς,* ²⁵ *ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύμα-* ²⁵
^{Ps 2, 1. 2} *τος ἁγίου στόματος Δαυεὶδ παιδός σου εἶπῶν· ἵνατί ἐφρῶνῶξαν*
ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; ²⁶ *παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς* ²⁶
γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. ²⁷ *συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἄληθείας* ²⁷
ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παιδᾶ σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας,
Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πειλάτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ,
²⁸ *ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή σου προῦρισεν γενέσθαι.* ²⁸
²⁹ *καὶ τὰ νῦν, κύριε, ἐπίδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δός τοῖς* ²⁹
³⁰ *δούλοις σου μετὰ παρηρσίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου* ³⁰ *ἐν 30*

11. οἰκοδομοντων 12. ουτε γαρ|κ ετερ. ονομ. εστ. 14. τον δε ανθρ.
 15. συνεβαλον 16. ποιησωμεν|αρνησασθαι 17. απειλη απειλησωμ.
 18. παρηγγειλαν: add αυτοις|το καθολου 19. πρ. αυτ. ειπ. 20. ειδο-
 μων 22. τεσσαρακ. |ε κ εγεγονα 23. κ ανηγγειλαν|ειπον 24. ειπον|
 σν: add ο θεος 25. ο δια στοματος δαβιδ του παιδου σου ειπων
 27. om εν τη πολει ταυτ. |ε κ πιλατος

- τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασις καὶ σημεῖα καὶ τέρατα
 81 γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ. ³¹ καὶ
 δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ
 ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ ἐλάλουν τὸν
 λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.
- 82 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδιά καὶ ψυχὴ
 μία, καὶ οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ^{2, 44}
 83 ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. ³³ καὶ δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδίδουν
 τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
 84 κυρίου, χάρις τε μεγάλῃ ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. ³⁴ οὐδὲ γὰρ
 ἐνδείξαι τις ἦν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κήτορες χωρίων ἢ οἰκῶν
 85 ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πικρασκομένων ³⁵ καὶ ^{2, 45}
 ἐτίθον παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἑκάστω
 86 καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν. ³⁶ Ἰωσήφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας
 ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύμενον υἱὸς παρακλή-
 87 σεως, Λευεΐτης, Κύπριος τῷ γένει, ³⁷ ὑπάρχωντος αὐτῷ ἀγροῦ,
 πωλήσας ἤνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν πρὸς τοὺς πόδας τῶν
 ἀποστόλων.

V.

Ananias et Sapphira. Apostolorum miracula. Capti ab angelo liberantur;
 iterum in iudicium vocati Gamalielis consilio dimittuntur.

- 1 Ἄνηρ δὲ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ
 2 αὐτοῦ ἐπέκλιθη κτῆμα, ² καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συν-
 ειδυῖς καὶ τῆς γυναικός, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας
 3 τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. ³ εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἀνανία, διατί
 ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα
 4 τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; ⁴ οὐχὶ
 μένον σοὶ ἔμμεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχες; τί ὅτι
 5 ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις
 6 ἀλλὰ τῷ θεῷ. ⁵ ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους,
 πεισῶν ἐξέψυξεν. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς
 6 ἀκουόντας· ⁶ ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ
 7 ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. ⁷ Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν διαστήμα
 8 καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός εἰσῆλθεν. ⁸ ἀπεκρίθη δὲ
 9 πρὸς αὐτὴν Πέτρος· εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε;
 9 ἡ δὲ εἶπεν· ναί, τοσούτου. ⁹ ὁ δὲ Πέτρος πρὸς αὐτὴν· τί ὅτι
 συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν

30. κς om σε 31. κ* παντες | απαντ. πνευματ. αγιου 32. η καρδια
 et η ψυχη 33. μεγαλη δυναμει 34. τις ην : τις υπηρχεν | κ* om υπηρ-
 χον 35. διεδιδετο 36. ιωσηφ δε | απο : υπο | κ λευιτης 37. παρα
 τουσ

V, 1. κς σαμφιρη (κ* παμφιρ.) 2. συνειδυιας | γυναικος : add
 αυτου 3. om ο ante πετρ. | κ* εκηρωσεν 5. om ο ante ανανιασ | τ.
 ακουοντασ : add ταυτα 7. ωσ : κ* εωσ 8. πρ. αυτην : αυτη | ο πετρ.
 9. ο δε πετρ. ειπε | κ* τι ουν

θαυμάζων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσί σε. ¹⁰ ἔπεισεν 1
δὲ παραρηχῆμα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέφυξεν· εἰσελθόντες
δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξεπέγκαντες ἔθαψαν
πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. ¹¹ καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην 11
τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ τέ- 12
3, 11 ρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ
στοᾷ Κολομαῶντος· ¹³ τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι 13
αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· ¹⁴ μᾶλλον δὲ προσετί- 14
θετο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν,
¹⁵ ὥστε καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι 15
ἐπὶ κλινῶν καὶ κραβάτων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ
ἐπισκιάσῃ τινὲ αὐτῶν. ¹⁶ συνέρχετο δὲ καὶ τὸ πλήθος τῶν περίξ 16
πόλων Ἰερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ
πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

Ἀναστάς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα 17
4, 3 αἴρεσις τῶν Καδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλον ¹⁸ καὶ ἐπέβαλον 18
τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει
δημοσίᾳ. ¹⁹ ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ νυκτὸς ἀνοίξας τὰς θύρας 19
τῆς φυλακῆς ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπεν· ²⁰ πορεύεσθε καὶ στα- 20
θέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς
ταύτης. ²¹ ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερόν 21
καὶ ἐδίδασκον. παραγερόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ
συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν
Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμοτήριον ἀχθῆναι αὐτούς.
²² οἱ δὲ παραγερόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ²²
ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν ²³ λέγοντες ὅτι τὸ δεσμοτήριον ²³
εὗρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἐστῶ-
τας ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὗρομεν. ²⁴ ὡς 24
δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὁ τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ
οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. ²⁵ παρα- 25
γερόμενος δὲ τις ἀπήγγειλαν αὐτοῖς ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὗς ἔθεσθε
ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.
²⁶ Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις ἤγεν αὐτούς, ²⁶
οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, μὴ λιθασθῶσιν· ²⁷ ἀγα- 27
γόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν ἀν-
4, 11 τοὺς ὁ ἀρχιερεὺς ²⁸ λέγων· παραγγελίᾳ παραγγελιαμεν ὑμῖν μὴ 28

10. προσ pr: παρα 12. ε (non ε^o) εγενετο | εν τ. λαω πολλα | κ σαλομων-
τος 15. και εις τας: κατα τας | κλινων | κραβατων 16. εις ιερου-
σαλημ 18. τ. χειρας: add αυτων 19. δια της νυκτ. | ηνοιξε 22. οι δε
υπηρ. παραγ. 23. οτι το μεν | εξω εστωτας | επι: προ 24. ο τε ιερως
και ο στρατηγ. τ. ιερ. και οι αρχιερ. | κ* το τι αν 25. απηγγ. αυτ.
λεγων | κ* om οι | κ* om εστωτ. και 26. ηγαγεν | ινα μη λιθ. 28. ου
παραγγελια

διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν
 Ἱερουσαλήμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς
 29 τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. ²⁹ ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ
 30 ἀπόστολοι εἶπαν· πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. ³⁰ ὁ 4, 19
 θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε
 31 κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου· ³¹ τούτον ὁ θεὸς ἀρχηγόν καὶ σωτήρα 2, 15
 ὑψωσεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ
 32 ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. ³² καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες τῶν ῥημάτων
 τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχ-
 33 οῦσι αὐτῷ. ³³ οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο
 34 ἀνελεῖν αὐτούς. ³⁴ Ἀναστάς δὲ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος
 35 σεν ἔξω βραχὺ τοὺς ἀνθρώπους ποιῆσαι, ³⁵ εἶπεν τε πρὸς αὐτούς·
 36 τοῖς, τί μέλλετε πράσσειν. ³⁶ πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη
 Θεοδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ προσεκλήθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς
 ὡς τετρακοσίων, ὃς ἀνηρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέιθοντο αὐτῷ
 37 διαλύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. ³⁷ μετὰ τούτου ἀνέστη Ἰού-
 δας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησεν
 λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέιθοντο
 38 αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. ³⁸ καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ
 τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἄφετε αὐτούς· ὅτι εἴαν ἢ ἐξ ἀνθρώπων
 39 ἢ βουλὴ αὐτῆ ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· ³⁹ εἰ δὲ ἐκ θεοῦ
 ἐστίν, οὐ δυνατὸν καταλῦσαι αὐτούς, μήποτε καὶ θεομάχοι
 40 εὐρεθῆτε. ⁴⁰ ἐπέσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς
 ἀποστόλους δεικνάντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
 41 τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν. ⁴¹ Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες
 ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνό-
 42 ματος ἀτιμασθῆναι· ⁴² πᾶσαν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ'
 οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστὸν
 Ἰησοῦν.

VI.

Septem diaconi pauperum curam habentes. Stephanus impietatis accusatus.

- 1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν
 ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι
 παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χήραι αὐτῶν.
 2 ² προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπαν·

28. κ πληρωσατε 29. ο πετροσ | ειπον 30. κ ο δε θεοσ 31. om
 του 32. αυτου μαρτυρ. | και το πν. δε 34. βραχυ τι | ανθρωπουσ :
 αποστολουσ 35. ιωδραηλιται, ε ισραηλιται | κ πραττειν 36. ω προσ-
 εκολληθη | αριθμ. ανδρων | ωσ : ε κ* ωσει | κ* τετρακοσιοι 37. λαον :
 add ικανον 38. κ* om υμιν | αφετε : εασατε 39. δυνασθε | αυτουσ :
 αυτο 40. απελυσαν αυτουσ 41. οτι υπ. τ. ονομ. αυτου κατηξιω. ατιμ.
 42. ευαγγ. ησουν τον χριστον

VI, 2. ε κ ειπον

οὐκ ἀρρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ δια-
 κονεῖν τραπέζαις. ³ ἐπισκέψασθε δέ, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν ³
 μαρτυρομένους ἐπὶ πλήρει πνεύματος καὶ σοφίας, οὓς κα-
 ταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· ⁴ ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ ⁴
^{21, 2} τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. ⁵ καὶ ἤρρεσεν ὁ λόγος ⁵
 ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα
 πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχο-
 ρον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον
 προσήλυτον Ἀντιοχεῖα, ⁶ οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, ⁶
 καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

^{12, 24} Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἤξανε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς ⁷
 τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολὺς τε ὄχλος τῶν ἱερέων
 ὑπήκουον τῇ πίστει.

Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα ⁸
 καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. ⁹ ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς ⁸
 συναγωγῆς τῶν λεγομένων Λιβερτίων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξαν-
 δρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας συζητούντες τῷ Στε-
 φάνῳ, ¹⁰ καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ¹⁰
 ᾧ ἐλάλει. ¹¹ τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐ- ¹¹
 τοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν, ¹²
¹² συνεκίνησάν τε τὸν λαόν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς ¹²
 γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς
 τὸ συνέδριον, ¹³ ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας· ὁ ἀν- ¹³
 θρωπος οὗτος οὐ παύεται λαλῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ
 ἁγίου καὶ τοῦ νόμου· ¹⁴ ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰη- ¹⁴
 σοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει
 τὰ ἔθνη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς. ¹⁵ καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐ- ¹⁵
 τὸν πάντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον
 αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

VII.

Stephani oratio de varia continuaque dei gratia in populum contumacem et
 perfidum. Interpellatus lapidatur.

Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεὺς· εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει; ² ὁ δὲ ἔφη· ¹ ^{1 2}
 ἄνδρες ἀδελφοί καὶ πατέρες, ἀκούσατε. ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη
 τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ ὅτι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοί-
^{ca 12, 1} κῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, ³ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἔξελθε ἐκ τῆς ³
 γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν

3. δε : ουν | πνευματος : add αγιου | κ* om και ante σοφιας | ε* κατα-
 στησωμεν 5. πληρη : κ πληρη 7. ιερων : κ* ιουδαιων 8. χαριτος :
 πιστεωσ 9. κ om των ante εκ της | της λεγομενης | συζητουντ. 11. κ
 λεγοντες | κ* βλασφημιασ (sed ipse * substituit -μα) | μωσην 12. κ* om
 επισταντες 13. κ λεγοντες | λαλων : ante κατα του | ρηματα : add
 βλασφημα | του αγιου : add τουτου 15. απαντες

VII, 1. ε : add αρα 3. om την | κ* ην εαν

- 4 σοι δεῖξω. ⁴ τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατέκησεν ἐν Χαρ- Ga 12, 5
 5 ράν. κάκειθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μεταφύσεν
 5 αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε, ⁵ καὶ οὐκ
 ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγ- Ga 12, 7
 6 γειλατο δοῦναι αὐτῷ εἰς κατώσσεις αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐ-
 6 τοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. ⁶ ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ Ga 15, 14
 θεός, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροιον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ
 7 δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἕτη τετρακόσια. ⁷ καὶ τὸ ἔθνος
 ᾧ εἰς δουλεύουσιν κρινῶ ἐγώ, ὁ θεὸς εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα
 8 ἐξελεύσονται καὶ λατρεύουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. ⁸ καὶ Ga 17, 10
 ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ
 καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ,
 9 καὶ Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. ⁹ Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώ- Ga 31, 28, 32, 3
 σαντες τὸν Ἰωσήφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ'
 10 αὐτοῦ, ¹⁰ καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ
 ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἕναντι Φαραῶ βασιλέως Αἰγύ- Ga 41, 40
 πτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἐφ' ὅλον
 11 τὸν οἶκον αὐτοῦ. ¹¹ ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Ga 41, 54
 Χαναὰν καὶ θλίψις μεγάλη, καὶ οὐχ εὐρισκόν χορτάσματα οἱ
 12 πατέρες ἡμῶν. ¹² ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὄντα σιτία εἰς Αἴγυπτον Ga 42, 18
 13 ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρώτον· ¹³ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ Ga 43, 4
 ἀνεγνωρίσθη Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο
 14 τῷ Φαραῶ τὸ γένος αὐτοῦ. ¹⁴ ἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετεκαλέ- Ga 45, 9
 σατο Ἰακώβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν
 15 ψυχῷ εἰς ἑβδομήκοντα πέντε. ¹⁵ καὶ κατέβη Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, Dt 10, 22
 16 καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, ¹⁶ καὶ μετετέθησαν Ga 49, 33
 εἰς Συχέμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ἀνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς
 17 ἀργυρίου παρὰ τῶν νιδῶν Ἐμμωρ ἐν Συχέμ. ¹⁷ καθὼς δὲ ἤγγιζεν Ios 24, 32
 ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὁμολόγησεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, Ga 49, 30
 18 ἠΰξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, ¹⁸ ἄχρι οὗ ἀνέστη Ex 1, 7-10
 19 βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. ¹⁹ οὕτως
 κατασφοισάμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας τοῦ
 20 ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. ²⁰ Ἐ Ex 2, 2 m.
 ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆς, καὶ ἦν ἀστειὸς τῷ θεῷ. ὃς ἀντεράφη
 21 μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς· ²¹ ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ

5. κ δουναι αυτην εἰς κατασχ. αυτω, ε αυτω δουν. εἰς κατασχ. αυτην
 6. οὕτως: κ αυτω | κ το σπερμ. σου 7. ε κ δουλευασαι | εἰπ. ο θεος
 8. ογδοη: κ* εβδομη | και ο ισαακ | ο ιακω. 10. εξειλατο | εναντιον |
 εφ ολον: om εφ 11. ολην τ. γην αιγυπτου 12. οἰτα | εν αιγυπτω
 13. κ om τω ante φαραω | το γενος του ιωσηφ 14. ιακωβ.: post τ.
 παταρ. αυτου | συγγενειαν: add αυτου 15. κατεβ. δε 16. ο ανησατ. |
 εμμορ | κς του εν συχημ, ε του συχημ 17. ομολογ. (κ ομολ.): ωμοσεν
 18. ε κ αχρισ | om επ αιγυπτ. 19. τουσ παταρ.: add ημων | εκθετα :
 post ποιειν 20. μωσησ | του πατροσ: add αυτου 21. εκτεθεντα δε
 αυτου

ἀνείλατο αὐτὸν ἢ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέφατο αὐτὸν ἐναντὶ
 εἰς υἱόν. ²³ καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆς ἐν πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ²²
 ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ. ²³ ὡς δὲ ἠπληροῦτο ²³
 αὐτῷ τεσσαρεκονταέτης χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ
 ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ. ²⁴ καὶ ²⁴
 ἰδὼν τινα ἀδικούμενον ἡμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ κατα-
 πονουμένῳ πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. ²⁵ ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι τοὺς ²⁵
 ἀδελφούς ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν σωτηρίαν αὐτοῖς·
 οἱ δὲ οὐ συνήκαν. ²⁶ τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαγο- ²⁶
 μένοις, καὶ συνήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπὼν· ἄνδρες, ἀδελ-
 φοί ἐστε· ἵνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; ²⁷ ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ²⁷
 ἀπόσωτο αὐτὸν εἰπὼν· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν
 ἐφ' ἡμῶν; ²⁸ μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνέλεος ἐχθεὸς ²⁸
 τὸν Αἰγύπτιον; ²⁹ ἔφυγεν δὲ Μωϋσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ²⁹
 ἐγένετο πάροικος ἐν γῆ Μαδιάμ, οὐ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. ³⁰ Καὶ ³⁰
 πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαρεκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ
 ὄρους Σινᾶ ἄγγελος ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου. ³¹ ὁ δὲ Μωϋσῆς ³¹
 ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὄραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατατοῆσαι
 ἐγένετο φωνὴ κυρίου· ³² ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς ³²
 Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωϋσῆς
 οὐκ ἐτόλμα κατατοῆσαι. ³³ εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος· λύσον τὸ ³³
 ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἔστηκας γῆ ἁγία
 ἐστίν. ³⁴ ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, ³⁴
 καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς·
 καὶ τῶν δεῦρο ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον. ³⁵ Τοῦτον τὸν Μωϋ- ³⁵
 σῆν, ὃν ἠρνήσατο εἰπόντες· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ
 δικαστὴν; τοῦτον ὁ θεὸς καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν
 σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. ³⁶ οὗτος ἐξή- ³⁶
 γαγεν αὐτούς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν
 ἐρυθρᾷ θαλάσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτὴ τεσσαρεκοντα. ³⁷ οὗτός ³⁷
 ἐστίν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἶπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· προφήτην ὑμῖν ἀνα-
 στήσει ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. ³⁸ οὗτός ἐστιν ὁ ³⁸
 γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ
 λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς
 ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι ³⁹

21. ανείλατο 22. μωσησ | om εν ante παση | εν λογ. και εν εργ. | αυτου :
 om 23. τεσσαρακ. 25. τ. αδελφουσ : add αυτου | αυτοισ σωτηριαν
 26. τη τε : ε^c (non ε) τη δε | συνηλασεν | εστε : add υμεισ 27. εφ ημασ
 28. χθεις 29. μωσησ 30. τεσσαρακ. | αγγελος : add κυριου 31. μωσησ |
 εθαυμασεν | εγ. φω. κυριου : add προσ αυτου 32. και ο θεοσ ισ. και ο
 θεοσ ιακ. | γενομενοσ : κ post μωσα. pon | μωσησ | κ ετολημην 33. εφ :
 εν 34. αποτειλω 35. δικαστην : κ add εφ ημων | και ante αρχοντ.
 sec (κ^a) : ε κ^a om | λυτρωτην : κ^a δικαστ. | απστειλεν | ε κ εν χειρι 36. εν
 γη αιγυπτου | τεσσαρακ. 37. ειπων | κυριοσ ο θεοσ υμων | κ^a om υμων
 post αδελφων | ωσ εμε : add αυτου ακουσεσθε 38. ημων et ημιν : κ υμων
 et υμιν

γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπόσωσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν
 40 ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, ⁴⁰ εἰπόντες τῷ Ἀαρῶν· ποιή- Ex 22, 1
 σον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆς οὗτος,
 ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ.
 41 ⁴¹ καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀτήγαγον Ex 22, 6
 θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν
 42 αὐτῶν. ⁴² ἔστραψεν δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν 1er 19, 13
 τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προ-
 43 φητῶν· μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσαερά- Am 5, 25-27
 43 κοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ, ⁴³ καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηπὴν
 τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ Ῥομφάν, τοὺς τύπους οὓς
 ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς; καὶ μετοικίω ὑμᾶς ἐπέκεινα Βα-
 44 βυλῶνος. ⁴⁴ Ἡ σκηπὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν Ex 25, 40
 τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διατάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι αὐτήν
 45 κατὰ τὸν τύπον ὃν ἐώρακει· ⁴⁵ ἦν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ 1sa 2, 14
 πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἰθνηῶν, ὧν
 ἐξέωσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν
 46 ἡμερῶν Δαυεὶδ, ⁴⁶ ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ἤτήσατο Ps 131 (132), 5
 47 εὐρεῖν σκήνωμα τῷ οἴκῳ Ἰακώβ. ⁴⁷ Καλωμῶν δὲ ἠκοδόμησεν 1Reg 6, 1
 48 αὐτῷ οἶκον. ⁴⁸ ἀλλ' οὐχ ὁ ἠψιστος ἐν χειροποιήτοις κατοικεῖ,
 49 καθὼς ὁ προφήτης λέγει· ⁴⁹ ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ 17, 24
 ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσατέ μοι, λέγει Ex 26, 10
 50 κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; ⁵⁰ οὐχὶ ἡ χεὶρ μου
 51 ἐποίησεν ταῦτα πάντα; ⁵¹ Κληροτράχηλοι καὶ ἀπεριτέμνητοι καρ-
 διάσω καὶ τοῖς ὡσίν, ὑμεῖς αἰεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε,
 52 ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. ⁵² τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίω-
 ξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγειλαντας
 53 ἐγένεσθε, ⁵³ οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, Gal 3, 19
 καὶ οὐκ ἐφυλάξατε. Heb 2, 2

54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ
 55 ἔβρονχον τοὺς δόντας ἐπ' αὐτόν. ⁵⁵ ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύ-
 56 Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, ⁵⁶ καὶ εἶπεν· ἰδοὺ θεωρῶ Mt 24, 64
 τοὺς οὐρανοὺς διηνοιγμένους καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ
 57 δεξιῶν ἐστῶτα τοῦ θεοῦ. ⁵⁷ κρᾶζαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον
 58 τὰ ὄτα αὐτῶν καὶ ὤρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν, ⁵⁸ καὶ ἐμβα-
 λόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθετο

39. ἀλλ | om εν 40. μωυση | ουτος : κ add ο ανθρωπος | γεγενεν
 42. τεσσαρακ. 43. Θεου : ε κ add υμων | ε ρεφαν, κ ε ρεφαν 44. ην
 εν τοις | κ* σταξατο | μωση 45. εξωσεν | δαβιδ 46. οικω : Θεω
 47. σολωμον 48. εν χειροποιητ. ναοισ 51. κ ταις καρδιας υμων, ε τη
 καρδια 52. γεγενησθε 54. ταυτα : κ* om 55. πνευματος : κ praem
 πιστειωσ και 56. αναωγμενουσ | κ* εστωτα εκ δεξιων

τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Καῦλου,
 59 καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· 59
 Le 22, 46 κύριε Ἰησοῦ, δεῦρα τὸ πνεῦμά μου. 60 θεὸς δὲ τὰ γόνατα ἐκράξεν 80
 Le 22, 34 φωνὴ μεγάλη· κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην.
 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. (8, 1.) Καῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ (8, 1)
 ἀναιρέσει αὐτοῦ.

VIII.

Saulus saeviens. Philippus in Samaria. Simon magus et Petrus. Philippus
 et Aethiops Candaces.

Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκ- 1
 κλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες διασπάρησαν κατὰ τὰς 2
 χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρίας πλὴν τῶν ἀποστόλων. 2 συνε- 2
 κόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποίησαν κοπετὸν 3
 μέγαν ἐπ' αὐτῷ. 3 Καῦλος δὲ ἐλυμαίνεται τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ 3
 τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρε-
 δίδου εἰς φυλακὴν.

Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διήλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον· 4
 5 Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμαρίας ἐκήρυσσεν 5
 6, 5 αὐτοῖς τὸν Χριστόν. 6 προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ 6
 τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοῦ καὶ βλέπειν τὰ
 σημεῖα ἃ ἐποίει. 7 πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, 7
 βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ 8
 χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν· 8 ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. 8
 9 Ἄνθρω δὲ τις ὀνόματι Σίμων προὔπηρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων 9
 καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρίας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν
 μέγαν, 10 ᾧ προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντας· 10
 οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη. 11 προσ- 11
 εἶχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἰκανῶ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξιστακέναι αὐ-
 τοῖς. 12 ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς 12
 βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο
 ἄνδρες τε καὶ γυναῖκας. 13 ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, 13
 καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα
 καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας ἐξίστατο. 14 ἀκούσαντες δὲ οἱ 14
 ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δίδεται ἡ Σαμαρία τὸν λόγον
 τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην, 15 οἵτινες 15
 καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον.
 16 οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιτεπτωκός, μόνον δὲ 16

60. κ* om φων. μεγάλ.

VIII, 1. πάντες· add τε | σαμαρίας 2. ἐποίησαντο 3. κ* τουσ
 ἀνδρ. 4. κ* ἤλθον 5. εἰς πόλιν | σαμαρίας 6. προσεῖχ. τε 7. πολ-
 λων | μεγάλ. φων. | ἐξήρχετο 8. καὶ γενετ. | χαρὰ μεγάλη 9. ἐξιστάνων
 σαμαρίας 10. κ προσεῖχαν | om καλουμένη 11. μαγείαις 12. κ* του
 φιλίππου εὐαγγελιζομένου | τα περὶ | θεου· κ* κυρίου | του ἰησ. χριστ.
 14. σαμαρία | θεου· κ* χριστου | τον πετρον 16. ουπω γαρ

- 17 βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. ¹⁷ τότε ἐπετίθεισαν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάβανον πνεῦμα ἅγιον.
- 18 ¹⁸ ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδεται τὸ πνεῦμα, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα ¹⁹ λέγων· ὁὕτως καὶ ἐξουσίαν ταύτης, ἵνα ὅς ἐάν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας
- 20 λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. ²⁰ Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· τὸ ἀργυρίον σου σὺν σοὶ εἶη εἰς ἀπόλειαν, ὅτι τὴν δωρεάν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. ²¹ οὐκ ἔστιν σοι μερίσ οὐδὲ κλήρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν
- 22 εὐθεῖα ἐναντι τοῦ θεοῦ. ²² μετανόησον ὃν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοὶ ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου· ²³ εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας
- 24 ὄρω σε ὄντα. ²⁴ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὃν εἰρήκατε.
- 25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλῆσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου ὑπέστρεψον εἰς Ἱερουσόλυμα, πολλὰς τε κόμας τῶν Σαμαριτῶν εὐηγγελίζοντο.
- 26 Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον λέγων· ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ²⁶ 2, 4
- 27 ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. ²⁷ καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη. καὶ ἰδὼν ἀνὴρ Αἰθίοψ ἐννοῦχος δυνάστης Κανδάκῃς βασιλίσσης Αἰθιοπῶν, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γᾶς αὐτῆς, ἐλη-
- 28 λύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ, ²⁸ ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην
- 29 Ἡσαΐαν. ²⁹ εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· πρόσσελθε καὶ κολήθητι τῷ ἄρματι τούτῳ. ³⁰ προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἡσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν· ἀράγε
- 31 γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; ³¹ ὁ δὲ εἶπεν· πῶς γὰρ ἂν δυναίμην εἶναι μὴ τις ὀδηγήσει με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάνα
- 32 καθίσαι σὺν αὐτῷ. ³² ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν ³² 2, 5 ἦν αὕτη· ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείραντος αὐτὸν ἄφανος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.
- 33 ³³ ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεάν αὐτοῦ τὸ
- 34 διηγῆσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζῶη αὐτοῦ. ³⁴ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἐννοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ
- 35 προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἐαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινός; ³⁵ ἀν-

16. κ* βαπτισμενοι 17. επισιθουν 18. ιδων : θεασαμενος | το πνευμα : add το αγιον 19. ε (non ε*) ω αν 21. εναντι : ενωπιον 22. κυριον : θεου 25. κ διαμαρτυρομενοι | υπεστρεψαν εις ιερουσαλημ | σαμαριτων | ευηγγελισαντο 26. κ* την καλουμενην καταβαινουσαν 27. της βασιλισσης | οσ εληλυθει 28. και ανεγινωσκε 30. τον προφ. ησαϊ. 31. οδηγηση 32. κειροντος 33. ταπεινωσει : add αυτου | την δε γενεαν

οὕτως δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρχάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῶ τὸν Ἰησοῦν. ³⁶ ὡς δὲ ἐπο- ³⁶ ρεόντο κατὰ τὴν ὁδὸν, ἦλθον ἐπὶ τι ὕδωρ, καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος· ἰδοὺ ὕδωρ· τί κολύει με βαπτισθῆναι; ³⁸ καὶ ἐκέλευσεν στήναι τὸ ³⁸ ἄρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὃ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. ³⁹ ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ³⁹ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἤρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτόν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. ⁴⁰ Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο ⁴⁰ τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἰλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισαρίαν.

IX.

Saulus divina voce convertitur et Damasci ab Anania baptizatur. Insidiantibus Iudaeis fugit Hierosolymam indeque Tarsum. Petrus Lyddae Aeneam sanat, Ioppae Tabitham in vitam revocat.

^{22, 1 ss} ^{26, 12 ss} Ὁ δὲ Καῦλος ἔτι ἐνπνέων ἀπειλῆσ καὶ φόβου εἰς τοὺς μα- 1
θητάς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεὶ ² ἤτήσατο παρ' αὐτοῦ 2
ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγὰς, ὅπως ἂν τινὰς 3
εὗρη ὄντας τῆς ὁδοῦ, ἀνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεδμένους ἀγάγῃ 4
εἰς Ἱερουσαλήμ. ³ ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίξειν 3
τῇ Δαμασκῷ, ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ οὐ- 4
ρανοῦ, ⁴ καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· 4
^{1 Co 15, 8} Καοὺλ Καοὺλ, τί με διώκεις; ⁵ εἶπεν δέ· τίς εἰ, κύριε; ὁ δέ· 5
ἐγὼ εἰμὶ Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις. ⁶ ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἰσελθε 6
εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεται σοι ὃ τι σε δεῖ ποιεῖν. ⁷ οἱ δὲ 7
ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἰστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν 8
τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. ⁸ ἠγέρθη δὲ Καῦλος ἀπὸ 8
τῆς γῆς, ἠνοιγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλεπεν· 9
χειραγωγούμενος δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. ⁹ καὶ ἦν ἡμέ- 9
ρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἐπιεν.

⁷ Ἦν δὲ τις μαθητῆς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ 10
εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὀράματι ὁ κύριος· Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ 11
ἐγώ, κύριε. ¹¹ ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ 11
τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα 12
Καῦλον ὀνόματι Ταρσεῖα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, ¹² καὶ εἶδεν 12

35. κ* καὶ εὐηγγελίσατο 37. εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος· εἰ πιστεύουσ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἔραστίν. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. 40. καισαριαν

IX, 1. εἰ: κ* om | εμπνεων 2. επιστ. παρ αυτ. | εαν τινας | της οδου οντας 3. και εξαιφνης | αυτον· post περιηστρ. (σε περιηστρ.) | εκ: απο 5. ο δε: κ add ειπεν, item ε κυριος ειπε 5. διωκεισ: add σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. 6. αλλα αναστ.: τρέμων δὲ καὶ θαμβῶν εἶπε· κύριε, τί με θέλεισ ποιῆσαι; καὶ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀνάστηθι | ο τι: τι 7. εννοι | κ* ορωντες 8. ο σαυλος | κε τριαγωμενων, ε αναγωγμενων | ουδενα 10. ο κυρ. εν οραματι.

ἄνδρα Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρας,
 13 ὅπως ἀναβλέψῃ. ¹³ ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας· κύριε, ἤκουσα ἀπὸ
 πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἀγίοις σου ἐποίη-
 14 σεν ἐν Ἱερουσαλήμ. ¹⁴ καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχι-
 15 ρέων δηῆσαι πάντα τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. ¹⁵ εἶπεν
 δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος· πορεύου, ὅτι σκευὸς ἐκλογῆς ἐστίν μοι
 οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ βασιλείων
 16 υἰῶν τε Ἰσραήλ. ¹⁶ ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπερ
 17 τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. ¹⁷ Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν
 εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν· Σαουλ
 ἀδελφε, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείας σοι ἐν τῇ
 ὁδῷ ἣ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῆς πνεύματος ἁγίου.
 18 ¹⁸ καὶ εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λεπιδες,
 19 ἀνέβλεπέν τε, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, ¹⁹ καὶ λαβὼν τροφὴν
 ἐνίσχυσεν.

²⁰ Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Λαμασκῇ μαθητῶν ἡμέρας τινᾶς,
 20 ²⁰ καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι
 21 οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ²¹ ἐξίστατο δὲ πάντες οἱ ἀκούον-
 τες καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας εἰς Ἱερουσαλήμ τοὺς
 22 δεδεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; ²² Καῦλος δὲ μάλ-
 λον ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυνεν Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας
 23 ἐν Λαμασκῇ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. ²³ Ὡς δὲ ^{2 Co 11, 22}
 ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν
 24 αὐτόν. ²⁴ ἐγνώσθη δὲ τῷ Καύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετη-
 ροῦντο δὲ καὶ τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν
 25 ἀνέλωσιν. ²⁵ λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτός διὰ τοῦ
 τείχους καθῆκαν αὐτὸν χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.

26 Παραγενόμενος δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ ἐπείραξεν κολλᾶσθαι τοῖς Gal 1, 18
 μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβούντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶν
 27 μαθητῆς. ²⁷ Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τοὺς
 ἀποστόλους, καὶ διηγῆσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύ-
 ριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Λαμασκῇ ἐπαρρησιάσατο
 28 ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. ²⁸ καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ
 ἐκπορευόμενος εἰς Ἱερουσαλήμ, παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι
 29 τοῦ κυρίου, ²⁹ ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· ^{11, 20}

12. εν οραματι ανδρα | ονοματι ανανιαν | κς τας χειρας, ε χειρα 13. ο
 ανανιασ | ακηκοσ | ποιησεν : ante τοις αγι. σουρον 15. μοι εστιν | τε
 pri : om 17. η ηρχου (κα) : κ* om 18. απεπεσον | αυτου : post απ. τ.
 οφθαλμ. | ωσ : ωσει | ανεβλε. τε (κ δε) : add παραχημα 19. εγενετο
 δε : add ο σαυλοσ 20. ιησουν : χριστον 21. εν ιερουσαλημ 22. συνεχυ-
 νεν | τουσ ιουδαιουσ 24. παρετηρουν τε τασ | κς ανελ. αυτ. 25. δε
 αυτον οι μαθηται νυκτ. καθηκαν δια του τειχ. | κ σφυριδι 26. παρα-
 γεν. δε : add ο σαυλοσ | επιρατο 27. κ* om και ante πωσ | ε κ του ιησου
 28. εν ιερουσαλημ | παρρησιαζ. (κ παρησ-) : praem και | του κυρ. ιησου

οὶ δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. ³⁰ ἐπιγρόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατ- 30
11, 25 ἤγαγον αὐτόν εἰς Καισαρίαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτόν εἰς Ταρσόν.

Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλησ τῆσ Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας 31
καὶ Καμαρίας εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ
φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπλη-
θύνετο. ³² ἐγένετο δὲ Πέτρον διαρχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν 32
καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα. ³³ εὗρεν δὲ 33
ἐκεῖ ἄνθρωπὸν τινα ὀνόματι Αἰνέα ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον
ἐπὶ κραβάττου, ὃς ἦν παραλελυμένος. ³⁴ καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέ- 34
τροσ· Αἰνέα, ἰάται σε Ἰησοῦσ Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρώσον
σαντεῶ. καὶ εὐθέως ἀνέστη. ³⁵ καὶ εἶδαν αὐτόν πάντες οἱ κατ- 35
οικοῦντες Λύδδα καὶ τὸν Κάρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν
κύριον.

Ἐν Ἰόππῃ δὲ τισ ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διαρμη- 36
νεομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ
ἐλεημοσυῶν ὧν ἐποίει. ³⁷ ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ 37
ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν
ὑπερῷ. ³⁸ ἐγγὺσ δὲ οὕσης Λύδδασ τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκού- 38
σαντες ὅτι Πέτροσ ἐστίν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρασ πρὸς
αὐτόν παρακαλοῦντες· μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕωσ ἡμῶν. ³⁹ ἀναστὰσ 39
δὲ Πέτροσ συνῆλθεν αὐτοῖσ· ὃν παραγεγόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ
ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ
ἐπιδακνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὕσα
11, 9 25 ἡ Δορκάς. ⁴⁰ ἐμβαλὼν δὲ ἔξω πάντα ὁ Πέτροσ καὶ θείσ τὰ 40
γόνατα προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψασ πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν· Ταβιθά
ἀνάστηθι. ἣ δὲ ἤνοιξεν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτῆσ, καὶ ἰδοῦσα τὸν
Πέτρον ἀνεκάθισεν. ⁴¹ δούσ δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτὴν· 41
φωνήσασ δὲ τοὺσ ἁγίους καὶ τὰσ χήρασ παρέστησεν αὐτὴν ζῶσα.
⁴² γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλησ τῆσ Ἰόππησ, καὶ ἐπίστευσαν 42
πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον. ⁴³ ἐγένετο δὲ ἡμέρασ ἱκανὰσ μείναι ἐν 43
10, 6 Ἰόππῃ παρὰ τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

X.

Cornelius divinitus admonitus Petrum visione animalium percussus accessit
Caesaream. Ipsi gentiles spiritu sancto imbuti.

Ἀνὴρ δὲ τισ ἐν Καισαρίῃ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχησ 1
ἐκ σπειρήσ τῆσ καλουμένησ Ἰταλικῆσ, ² εὐσεβῆσ καὶ φοβούμενοσ 2

29. αυτ. ανελειν 30. καισαρειαν 31. αι μεν ουν εκκλησαι - ειχον ειρ. οικοδομουμεναι και πορευομεναι - πληθυνοντο | σαμαριασ 32. λυδ-
δαν 33. αινας ονοματι | επι κραβαττου (κ* -ακτου) : επι κραβαττω
34. ιησ. ο χριστ. 35. ε κ ειδον | λυδδαν | κ* om τον pri | σαρωνα
(κ σαργ-) : σαρωναν 37. αυτην εδηκαν 38. λυδδης | μη σκνησαι δι.
ε. αυτων 40. om και ante θεισ 42. πολλ. επιστ. 43. εγεν. δε : κc add
αυτον, item ε post ημ. ικα. μι. add

X, 1. δε τισ : add ην | καισαρεια

τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνας πολλὰς
 3 τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διαπαντός, ³ εἶδεν ἐν ὄραματι 10, 30 ^{ms}
 φανερώς, ὡσεὶ περὶ ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ
 4 εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορηθλίε. ⁴ ὁ δὲ
 ἀτενίσασ αὐτῷ καὶ ἔμβοβος γενόμενος εἶπεν· τί ἐστίν, κύριε;
 εἶπεν δὲ αὐτῷ· αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβη-
 5 σαν εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. ⁵ καὶ νῦν πέμψον 11, 12
 ἄνδρας εἰς Ἰόππην καὶ μεταπέμψαι Cίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται
 6 Πέτρος· ⁶ οὗτος ξενίζεται παρὰ τινι Cίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν
 7 οἰκία παρὰ θάλασσαν. ⁷ ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν
 αὐτῷ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν
 8 προσκαρτερούντων αὐτῷ, ⁸ καὶ ἐξηγησάμενος ἅπαντα αὐτοῖς
 ἀπέστειλεν αὐτούς εἰς τὴν Ἰόππην.
 9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων αὐτῶν καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόν-
 των ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην.
 10 ¹⁰ ἐγένετο δὲ πρόσπειρος καὶ ἤθελεν γέσασθαι· παρασκευαζόν- 11, 5 ^{ms}
 11 των δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἕκστασις, ¹¹ καὶ θεωρεῖ τὸν
 οὐρανὸν ἀνεφνήμενον καὶ καταβαῖνον σκευῶς τι ὡς ὀθόνην μεγά-
 12 λην, τέσσαρασι ἀρχαῖς καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ¹² ἐν ᾧ ἤπρηχεν
 πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἕρπετά τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρα-
 13 νοῦ. ¹³ καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς Πέτρε θύσον
 14 καὶ φάγε. ¹⁴ ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι οὐδέποτε
 15 ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. ¹⁵ καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευ-
 16 τέρου πρὸς αὐτόν· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοῖνον. ¹⁶ τοῦτο
 δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς, καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν
 17 οὐρανόν. ¹⁷ ὡς δὲ ἐν αὐτῷ διεπόρει ὁ Πέτρος, τί ἂν εἴη τὸ
 ὄραμα ὃ εἶδεν, ἰδὸν οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ Κορ-
 18 θηλίου διερατῆσαντες τὴν οἰκίαν τοῦ Cίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ
 19 τὸν πυλῶνα, ¹⁸ καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ Cίμων ὁ ἐπικα-
 19 λόμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. ¹⁹ τοῦ δὲ Πέτρον διενθυμου-
 μένου περὶ τοῦ ὄραματος εἶπεν τὸ πνεῦμα αὐτῷ· ἰδὸν ἄνδρες
 20 ζητοῦντές σε· ²⁰ ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐ-
 21 τοῖς μηδὲν διακρινόμενος, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. ²¹ καταβάς
 δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν· ἰδὸν ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε·

2. ποιων : add τε 3. ὡσε : κ* ωσ | περι : om | εννατην 4. κ* om εἰς
 μνημοσυνον | εμπροσθεν : ενωπιον 5. εἰς ἰοππ. ανδρ. | τινα : ε κ om
 6. παρ. θαλασσαν : add ουτος λαλησει σοι τι σε δεῖ ποιειν 7. αυτω
 pri : τω κορηθλιω | οικητων : add αυτου 8. αυτοις απαντα 9. αυτων :
 εκεινων | εκτην : κc ενατην 10. αυτων : εκεινων | εγενετο sec : επεπε-
 σαν 11. καταβαινον : add επ αυτου | καθιεμενον : praem δεδεμενον
 και 12. τετραποδα : add και τα θηρια | της γης : post τετραπ. pon |
 τα ερπετα εἰ τα πετειν. 14. κοιν. η ακαθαρτ. 16. ευθυς : παλιν |
 ανελημφθη 17. και ιδου | υπο : απο | om του ante σιμωνος 19. ενθυ-
 μουμενον | αυτω : post ειπαν pon | ανδρος : ε κ add τρεις | ζητους
 20. διοτι 21. πρ. τ. ανδρας : add τουσ απεσταλμενουσ απο του κορ-
 θηλιου προς αυτου

τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε; ²² οἱ δὲ εἶπαν· Κορνήλιος ἑκατον- 22
 τάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεόν, μαρτυρούμενός
 τε ὑπὸ ὄλον τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου
 ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα
 παρὰ σοῦ. ²³ εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξέτισεν. 23

Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστάς ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καὶ τινες τῶν
 ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. ²⁴ τῇ δὲ ἐπαύριον 24
 εἰσῆλθον εἰς τὴν Καισαρίαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐ-
 τοὺς, συνκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκάϊους
 φίλους. ²⁵ ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συνατήσας 25
 αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. ²⁶ ὁ δὲ 26
 Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπος
 εἰμι. ²⁷ καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὗρίσκει συνεληλυθό- 27
 τας πολλούς, ²⁸ ἔφη τε πρὸς αὐτούς· ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμι- 28
 τόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσερχεσθαι ἄλλοφυλῶ·
 κάμιοι ἔδειξαν ὁ θεὸς μηδένα κοινόν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρω-
 πον. ²⁹ διὸ καὶ ἀνατινθρήτωσ ἦλθον μεταπεμφθεῖς. πυνθάνομαι 29
 10, 30 οὖν, τίτι λόγῳ μεταπέμψασθέ με; ³⁰ καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· ἀπὸ 30
 τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην τὴν ἐνάτην προσ-
 ευρόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἕστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι
 λαμπρῇ, ³¹ καὶ φησίν· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ 31
 11, 13 αἰ ἐλεημοσύνη σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ³² πέμφον 32
 οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος·
 οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν.
³³ ἔξαντῆσ οὖν ἔπεμψα πρὸς σε, σύ τε καλῶς ἐποίησας παρα- 33
 γενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκού-
 σαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου. ³⁴ Ἀνοΐξας δὲ 34
 Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν· ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ
 10, 2, 11 ἐστίν προσωπολήμπτης ὁ θεός, ³⁵ ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβού- 35
 μένος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτός αὐτῷ ἐστίν·
³⁶ τὸν λόγον οὖν ἀπέστειλεν τοῖς νοίοις Ἰσραὴλ εὐαγγελίζομενος 36
 Mt 4, 17 εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων κύριος. ³⁷ ὑμεῖς 37
 10, 28, 8 οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλησ τῆσ Ἰουδαίας, ἀρξάμενος
 ἀπὸ τῆσ Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης,
³⁸ Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι 38
 ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντα
 τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ'

22. ειπον 23. αναστας : ο πετρος | απο της ιοππησ 24. τη δε :
 και τη | εισηλθον | καισαριαν | συγκαλεσ. 25. om του 26. αυτον
 ηγειρεν | καγω αυτος 28. και εμοι | ο θεος εδειξ. 30. ημην : add
 ηψευτων και | ενατην : εννατην ωραν | κ ενωπ. εμον 32. παρ. θαλασ-
 σαν : add οσ παραγενομενος λαλησει σοι 33. υπο (κς απο) τ. κυριου :
 υπ. τ. θεου 34. το στομα : κς add αυτου | προσωπολημπτης 36. ον :
 κς om 37. αρξαμενον 38. ε (non item ες) ναζαρετ | οσ : κς ωσ

- 39 αὐτοῦ· ³⁹ καὶ ἡμεῖς μάρτυρος πάντων ὧν ἐποίησεν ἐν τε τῇ χώρᾳ ^{2, 22}
 τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ, ὃν καὶ ἀνείλαν κρεμάσαντες ^{2, 15}
 40 ἐπὶ ξύλου. ⁴⁰ τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν ^{2, 30}
 41 αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, ⁴¹ οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς ^{Lo 24, 42}
 προκειχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν οἵτινες συναφάγομεν ^{10 21, 13}
 42 καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· ⁴² καὶ ^{17, 31}
 παρήγγειλεν ἡμῖν κηρῶσαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτός ^{17, 31}
 ἐστὶν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώτων καὶ νεκρῶν. ^{17, 31}
 43 ⁴³ τοῦτῃ πάντες οἱ προφηταὶ μαρτυροῦσιν, ἄφρασι ἀμαρτιῶν ^{2, 24}
 λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.
 44 Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσε τὸ ^{2, 24}
 45 πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. ⁴⁵ καὶ ^{2, 24}
 ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι ^{2, 24}
 καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκίηται· ^{2, 24}
 46 ⁴⁶ ἥκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν ^{2, 24}
 47 θεόν. τότε ἀπεκρίθη Πέτρος· ⁴⁷ μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κολυῖσαι ^{2, 28}
 τισ τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ^{2, 24}
 48 ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; ⁴⁸ προσέταξεν δὲ αὐτοῖς ἐν τῷ ὀνόματι ^{2, 24}
 Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ^{2, 24}
 ἡμέρας τινας.

XI.

Petrus Hierosolymae visionem animalium remque cum Cornelio gestam
 exponit. Barnabas et Saulus. Christiani Antiochiae. Agabus.

- 1 Ἦκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν
 2 Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. ² ὅτε δὲ
 ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱερουσαλήμ, διακρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ
 3 περιτομῆς, ³ λέγοντες ὅτι εἰσῆλθες πρὸς ἄνδρα ἀκροβυστίαν ^{10, 28 29}
 4 ἔχοντας καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. ⁴ ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο ^{10, 28 29}
 5 αὐτοῖς καθεξῆς λέγων· ⁵ ἐγὼ ἦμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχό-
 μενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὄραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς
 6 ὀθόνην μεγάλην τέσσαρασι ἀρχαῖς καθισμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
 7 καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ· ⁶ εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ
 8 τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετά καὶ τὰ πετεινὰ
 9 τοῦ οὐρανοῦ. ⁷ ἤκουσα δὲ καὶ φωνῆς λεγούσης μοι· ἀναστὰς
 8 Πέτρε θύσον καὶ φάγε. ⁸ εἶπον δέ· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι κοινὸν
 9 ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. ⁹ ἀπεκρίθη
 δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ

39. ημεῖς : add εομεν | ον και : om και | ανεῖλον 40. om εν
 45. συνηλθον 46. ο πετρος 47. κολυσαι δυναται τισ | ας : καθωσ
 48. προσετ. τε | αυτοισ : αντους | ιησ. χριστον : του κυριου | βαπτισθη-
 ναι : ante εν τω ονομ. pon

XI, 2. οτε δε : και οτε | ιεροσολυμα 3. εισηλθ. post ακρο. εχοντας
 4. ο πετρος 5. κ* om προσευχομ. | αχρισ 7. ηκουσα δε εἰνε και
 8. παν κοινον 9. απεκρι. δε : add μοι

μὴ κοῖνον. ¹⁰ τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ ἀνεσπιάσθη πάλιν ¹⁰
 ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. ¹¹ καὶ ἰδοὺ ἔξαντήσ' τρεῖς ἄνδρες ἐπέ- ¹¹
 σησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρίας
^{10, 20} πρὸς με. ¹² εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν ¹²
 διακρίναντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἕξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ
 εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. ¹³ ἀπήγγειλεν δὲ ἡμῖν πᾶσ ¹³
^{10, 22} εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα· ἀπό-
 στειλον εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι *Κίμωνα* τὸν ἐπικαλούμενον
Πέτρον, ¹⁴ ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ ¹⁴
^{10, 44} πᾶς ὁ οἶκός σου. ¹⁵ ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ ¹⁵
^{1, 5} πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς ὡσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. ¹⁶ ἐμνή- ¹⁶
 σθη δὲ τοῦ ῥήματος τοῦ κυρίου, ὡς ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν ἐβά-
 πτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. ¹⁷ εἰ ¹⁷
 οὖν τὴν ἴσῃν δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύ-
 σασιν ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ τίς ἤμῃν δυνατὸς
 κωλύσαι τὸν θεόν; ¹⁸ ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἠσύχασαν, καὶ ἐδόξα- ¹⁸
 σαν τὸν θεὸν λέγοντες· ἄρα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετανοίαν
 εἰς ζωὴν ἔδωκεν.
^{8, 1. 4} Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ¹⁹
 ἐπὶ *Στεφάνῳ* διήλθον ἕως *Φοινίκης* καὶ *Κύπρου* καὶ *Ἀντιοχείας*,
 μηδεὶς λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίῳ. ²⁰ ἦσαν δὲ ²⁰
 τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες *Κύπριοι* καὶ *Κυρηναῖοι*, οἵτινες ἐλθόντες
 εἰς *Ἀντιόχειαν* ἐλάλουν καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, εὐαγγελιζόμενοι
 τὸν κύριον Ἰησοῦν. ²¹ καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, πολὺς τε ²¹
 ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. ²² Ἠκούσθη δὲ ²²
 ὁ λόγος εἰς τὰ ἄνα τῆς ἐκκλησίας τῆς οὔσης ἐν Ἱερουσαλὴμ
 περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν *Βαρνάβαν* ἕως *Ἀντιοχείας*. ²³ ὃς ²³
 παραγεγνημένος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ
 παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ,
²⁴ ὅτι ἦν ἀνηρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. ²⁴
^{9, 30} καὶ προσετέθη ὄγκλος ἱκανὸς τῷ κυρίῳ. ²⁵ ἐξῆλθεν δὲ εἰς *Ταρσὸν* ²⁵
^{Gal 2, 11} ἀναζητῆσαι *Καῦλον*, καὶ εὐρὼν ἤγαγεν εἰς *Ἀντιόχειαν*. ²⁶ ἐγένετο ²⁶
 δὲ αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ δι-
 δάξαι ὄγκλον ἱκανόν, χρηματῖσαι τε πρῶτως ἐν *Ἀντιοχείᾳ* τοὺς
 μαθητὰς Χριστιανούς.

Ἐν ταῦταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατέλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων ²⁷

10. πάλιν ἀνεσπιάσθη 11. ἡμεν : ἡμῖν | καισαρειας | με : κ* εμε 12. μοι
 το πνευμ. | κ* διακρινοντα, ε διακρινομενον 13. απηγγ. τε | ειποντα :
 add αυτα | εις ιοππην : add ανδρας 16. om του ante κυριου | ιωαννης :
 κ* praem οτι 17. κ δεδωκεν | εγω : add δε 18. εδοξαζον | αραγε | εδωκ.
 εις ζωην 20. εισελθοντες | ελαλ. και : om και | ελληνας : ελληριστας
 (κ* miro vitio ευαγγελιστας) 21. om ο ante πιστευσας 22. om ουσης |
 εν ιεροσολυμοις | εως αντιοχ. : praem διελθειν 23. om την sec 24. κ
 ανηρ ην 25. εις ταρσον : add ο βαρναβας | ευρων : add αυτον | ηγαγεν :
 add αυτον 26. αυτοις : αυτους | om και ante ενιαυτον | πρωτων

28 προφήται εἰς Ἀντιόχειαν· ²⁸ ἀναστάς δὲ εἰς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι 21, 10
 Ἄγαθος ἐσήμαεν διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσε-
 29 σθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, ἣτις ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίῳ. ²⁹ τῶν
 δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς
 30 διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· ³⁰ ὁ
 καὶ ἐποίησαν ἀποστειλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς
 Βαρνάβου καὶ Καύλου.

12, 25

XII.

Herodes Agrippa Iacobum occidit et Petrum in vincula coniicit. Petrus liberatus ab angelo pulsat fores domus Mariae. Herodes subito perit.

1 Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης
 2 τὰς χεῖρας κακῶσαι τινὰς τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. ² ἀνείλεν δὲ
 3 Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ. ³ ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν
 4 ἦμῆραι τῶν ἀζύμων, ⁴ ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παρα-
 5 μενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. ⁵ ὁ μὲν οὖν
 Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενωσ γινόμενη
 6 ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ. ⁶ ὅτε δὲ ἤμυλλεν
 προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοι-
 7 μώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἀλύσειν δυοῖν, φύ-
 8 λακίς τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν. ⁷ καὶ ἰδὼν ἄγγε-
 9 λος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἴκῳ· κατὰξας
 10 δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστα ἐν
 11 τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. ⁸ ἐπὲν τε
 ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου.
 12 ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ λέγει αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου
 9 καὶ ἀκολούθει μοι. ⁹ καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι
 ἀληθὲς ἐστὶν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὄραμα
 10 βλέπειν. ¹⁰ διελθόντες δὲ πρῶτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν
 ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἣτις
 αὐτομάτῃ ἠνοιγῆ αὐτοῖς, καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν,
 11 καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. ¹¹ καὶ ὁ Πέτρος ἐν
 ἑαυτῷ γενόμενος εἶπεν· τῶν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν κύριος
 τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξέλιτό με ἐκ χειρῶν Ἡρώδου καὶ πάσης
 12 τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. ¹² συνιδὼν τε ἦλθεν
 ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλου-
 μένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ σνηθηροισμένοι καὶ προσευχόμενοι.

28. μεγαν et οστις και | κλαυδιου : add καισαρος 29. ηυπορειτο

XII, 1. ηρωδ. ο βασιλ. 2. μαχαира 3. και ιδων | κ* om εστιν
 5. εκτενησ | περι : υπαρ 6. ημυλλε | ε προαγειν, κ προαγειν | αυτον :
 ante προαγ. 7. εξεπεσον 8. περιζωσαι 9. ηκολουθει : add αυτω |
 κ* om δε 10. ηλθον | ηνοιχθη 11. γενομ. εν αυτω. | εξηλιτο 12. om
 τησ ante μαριασ

¹³ κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος προσῆλθεν και- 13
 δίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη, ¹⁴ καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ ¹⁴
 Πέτρον ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα
 δὲ ἀπήγγειλεν ἐστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. ¹⁵ οἱ δὲ ¹⁵
 πρὸς αὐτὴν εἶπεν· μαινή. ἢ δὲ δίσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ
 ἔλεγον· ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ. ¹⁶ ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμεινεν κρούων· ¹⁶
 ἀνοιξαντες δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. ¹⁷ κατασεισῶσα δὲ αὐ- 17
 τοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ
 τῆς φυλακῆς, εἶπεν τε· ἀπαγγεῖλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς
 ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. ¹⁸ γενομένης ¹⁸
 δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα
 ὁ Πέτρος ἐγένετο. ¹⁹ Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὐρῶν, ¹⁹
 ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν
 ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς Καισαρίαν διέτριβεν. ²⁰ ἦν δὲ θυμομαχῶν ²⁰
 Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρήσαν πρὸς αὐτόν,
 καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως
 ἠτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφασθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς
 βασιλικῆς. ²¹ τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα ²¹
 βασιλικὴν καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτοῦ·
²² ὁ δὲ δῆμος ἐπαφῶνει· θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπων. ²³ παρα- ^{22 23}
 χρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν
 τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γεγόμενος σκωληκόβροτος ἐξέφρωξεν.
^{4, 7} Ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ἤξανε καὶ ἐπληθύνετο. ²⁵ Βαρ- ^{24 25}
^{12, 13, 17}νάβας δὲ καὶ Καῦλος ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, πληρώσαντες
 τὴν διακονίαν, συναραλαβόντες Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα
 Μάρκον.

XIII.

Barnabae et Sauli iter ad externos. Bariesus magus, Sergius Paulus pro-
 consul. Oratio Pauli Antiochiae Pisidiae in synagoga. Barnabas et Paulus
 Iudaeorum invidia urbe eiecti.

¹ Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προσῆται ¹
 καὶ διδάσκαλοι ὃ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ,
 καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναῆν τε Ἡρώδου τοῦ τετραάρχου
 σύντροφος καὶ Καῦλος. ² λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ ²
 καὶ ηἰστυνόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀφορίσατε δὴ μοι
 τὸν Βαρνάβαν καὶ Καῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτοῦς.
³ τότε ηἰστυνῶντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας ³
 αὐτοῖς ἀπέλυσαν. ⁴ αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου ⁴

13. αυτου : τον πετρον | κ προηλθε | κ* υπακουουσα 15. ειπον | δε : δ' |
 κ* om o ante αγγελ. | αυτου εστιν 16. ε κ ειδον 17. δηγησατο : add αυ-
 τοις | ειπ. δε 19. κ ουχ ολιγ. | εις την καισαρειαν 20. ην δε : add ο
 ηρωδης 21. και καθισας 22. κ* ανθρωπων 25. εξ ιερουσαλημ : κ
 εις ιερ. | συμπαραλα. | και ιωαννην | κ επικλουμενον

XIII, 1. ησαν δε : add τινος | τετραρχου 2. τον τε βαρνα. | ε κ*
 τον σαυλον 4. αυτοι : οντοι

πνεύματος κατήλθον εἰς Σελευκίαν, ἐκεῖθεν τε ἀπέπλευσαν εἰς
 5 Κύπρον, ⁵ καὶ γενόμενοι ἐν Καλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ
 θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην
 6 ὑπηρέτην. ⁶ διελθόντες δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον
 ἄνδρα τινα μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαρησησοῦ,
 7 ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος
 προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Καῦλον ἐπεξήτησεν ἀκοῦσαι τὸν
 8 λόγον τοῦ θεοῦ. ⁸ ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως
 γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέφαι τὸν ἀν-
 9 θύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. ⁹ Καῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλη-
 10 σθεῖς πνεύματος ἁγίου ἀτενίσας εἰς αὐτὸν ¹⁰ εἶπεν· ὦ πλήρης
 παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥαδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης
 11 δικαιοσύνης, οὐ πάντη διαστρέφῃς τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας;
 12 καὶ τῶν ἰδὼν χεῖρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔση τυφλὸς μὴ βλέπων
 τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρημά τε ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀγλὸς
 13 καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. ¹³ τότε ἰδὼν ὁ
 ἀνθρώπουτος τὸ γεγονός ἐπίστευσε, ἐκπλησσομένους ἐπὶ τῇ διδαχῇ
 τοῦ κυρίου.
 14 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ Παῦλον ἦλθον εἰς 15, 28
 Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν
 14 ὑπέστρεψεν εἰς Ἱερουσόλυμα. ¹⁴ αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς
 Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίαν, καὶ ἐλθόντες
 15 εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. ¹⁵ μετὰ
 δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ
 ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες· ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τις ἐστὶν
 16 ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. ¹⁶ ἀναστάς δὲ
 Παῦλος καὶ κατασεύσας τῇ χειρὶ εἶπεν· ἄνδρες Ἰσραηλιταὶ καὶ
 17 οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. ¹⁷ ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου 7, 2 28
 Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν
 τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν Ex 6, 1
 18 αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς, ¹⁸ καὶ ὡς τεσσαρεκονταετὴ χρόνον ἐτροφοφόρη- 7, 26
 19 σεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, ¹⁹ καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναάν Dt 7, 1
 20 κατεκληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν, ²⁰ ὡς ἔτεσιν τετρακοσίοις καὶ 10s 14, 1
 πενήκοντα. καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰς ἕως Σαμωνὴλ προ-
 21 φῆτον. ²¹ ἀκείθεν ἤτήσαντο βασιλεία, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς 1 Sam 8, 5
 τὸν Σαούλ υἱὸν Κεῖς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμῖν, ἔτη τεσσαερά- 10, 21.
 22 κοντα· ²² καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν τὸν Δαβιδ αὐτοῖς εἰς 16, 1

4. του πνευμ. του αγι. | εἰς την σελευκειαν | εἰς την κυπρ. 6. om ὅλην |
 om ἀνδρα | βαρησησου 9. και ατενισας 10. κ* του κυριου 11. του
 κυριου | παραχρ. δε | επεπεσεν 13. τον παυλον 14. της πισιδιας |
 εισελθοντες 15. om τισ | λογος εν υμιν παρακλη. 16. κισδραη. ε
 ισραηλιται 17. κ αιγυπτου 18. τεσσαρακ. | ε κ τροποφορησεν
 19. κατεκληροδοτησεν αυτοις 20. και μετα ταυτα pon ante ως ετεις
 τετρα. κ. πεντ. | του προφητου 21. κισ | βενιαμιν | τεσσαρακ. 22. αυ-
 τοις τον δαβιδ

Ps 86 (89),
 31 βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας· ἔθρον Δαυεὶδ τὸν τοῦ Ἰσραὴλ, ἀνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. ²³ τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγεν 23
 Lc 3, 3pp τῷ Ἰσραὴλ σωτήρα Ἰησοῦν, ²⁴ προκηρῦξάντος Ἰωάννου πρὸ προσ- 24
 ἄσπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσ-
 ραὴλ. ²⁵ ὡς δὲ ἐπλήρουν Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγεν· τί ἐμὲ 25
 Lc 3, 15
 10 1, 27pp ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ
 εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λύσαι. ²⁶ ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ 26
 γένουσ Ἀβραάμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος
 τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπεστάλη. ²⁷ οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν 27
 Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τούτου ἀγοήσαντες καὶ τὰς
 φρονᾶς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας
 Lc 22, 23 κρίναντες ἐπλήρωσαν, ²⁸ καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες 28
 ἤτήσαντο Πειλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. ²⁹ ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα 29
 Lc 23, 53 τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν
 εἰς μνημεῖον. ³⁰ ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, ³¹ ὃς 30 31
 10, 1, 3
 40 3 ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβάσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλι-
 λαίας εἰς Ἱερουσαλὴμ, οἵτινες τῶν εἰσὶν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς
 τὸν λαόν. ³² καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς 32
 πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν
 Ps 2, 1
 Heb 1, 1 τοῖς τέκνοις ἡμῶν ἀναστήσας Ἰησοῦν, ³³ ὡς καὶ ἐν τῷ πρώτῳ 33
 ψαλμῷ γέγραπται· υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.
³⁴ ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν 34
 Es 55, 3 εἰς διαφθοράν, οὕτως εἶρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυεὶδ τὰ
 Ps 16, 10 πιστά. ³⁵ διότι καὶ ἐν ἐτέρῳ λέγει· οὐ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν 35
 Act 2, 27m διαφθοράν. ³⁶ Δαυεὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ 36
 θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ
 καὶ εἶδεν διαφθοράν. ³⁷ ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν δια- 37
 φθοράν. ³⁸ γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ 38
 τοῦτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται. ³⁹ ἀπὸ πάντων ὧν 39
 Ro 2, 3 οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ Μωϋσέως δικαιοθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ
 πιστεύων δικαιοῦται. ⁴⁰ βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον ἐν 40
 Hab 1, 5 τοῖς προφήταις· ⁴¹ ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ 41
 ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν,
 ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε εἰάν τις ἐκδηγήται ὑμῖν.
 Ἐξιώντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον 42
 λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. ⁴³ λυθείσης δὲ τῆς συνα- 43

28. ηγαγεν : ηγεριν 25. ο ιωανν. | τινα με 26. ημιν : υμιν | απεσταλη
 28. ε κ πιλατ. 29. απαντα 31. νυν (κ post εισιν) : om 32. τοιο τε.
 αυτων ημιν 33. κ εν τ. φα. γεγε. τω δευτερω, ε εν τω φα. τω δευτερω
 γεγε. 34. δαβιδ 35. διο 36. δαβιδ 38. υμιν εστω 39. και απο
 παντων | εν τω νομω μωσως 40. επελθη (κ* απελθ.) : add εφ υμας
 41. κ θαυμασατε | οτι εργον εγω εργαζ. | ο : φ 42. εξιοντων δε εκ της
 συναγωγης των ιουδαιων | παρεκαλουν : add τα εθη 43. λυθεισης δε :
 κ* add αυτοιο

γωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων
 προσελύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῳ, οἵτινες προσλαλοῦντες
 44 αὐτοῖς ἐπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ. 44 τῷ δὲ
 ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν
 45 λόγον τοῦ κυρίου. 45 ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλή-
 σθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις ἀντι-
 46 λέγοντες καὶ βλασφημοῦντες. 46 παρρησιασάμενοί τε ὁ Παῦλος
 καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπαν· ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι
 τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ ἀπωθῆσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξιόσ
 κρίτετε εαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδὸν στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη.
 47 47 οὕτως γὰρ ἐντέταται ἡμῖν ὁ κύριος· τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν ^{εἰς 49, 6}
 48 τοῦ εἶναι σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. 48 ἀκούοντα ^{εἰς 2, 32}
 δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ
 49 ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον· 49 διεφέρετο
 50 δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου καθ' ὅλησ τῆς χώρας. 50 οἱ δὲ Ἰουδαῖοι
 παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς
 πρῶτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον
 καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν.
 51 51 οἱ δὲ ἐκτιναζάμενοι τὸν νοτιορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ' αὐτοὺς ἦλθον ^{εἰς 2, 3}
 52 εἰς Ἰκόνιον· 52 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος
 ἀγίου.

XIV.

Barnabas et Paulus Iconio pulsi. Lystrae pro diis habentur, sed a Iudaeis fere lapidati iter per Asiam pergunt redeuntque Antiochiam Syriae.

- 1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι
- 2 Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. 2 οἱ δὲ ἀπειθήσαντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ
- 3 τῶν ἀδελφῶν. 3 ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντες σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 5, 12
- 4 Ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς
- 5 Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. 5 ὥς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσι αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ
- 6 λιθοβολῆσαι αὐτοὺς, 6 συνιδόντες κατέφηνον εἰς τὰς πόλεις τῆς
- 7 Λυκαονίας Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὴν περιχώρον· 7 κακεὶ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.
- 8 Καί τις ἀνὴρ ἀδύνατος ἐν Λύστροις τοῖς ποσὶν ἐκάθητο,

43. επιμανειν 44. κυριον : Θεου 45. τοις υπ. του πανουλου λεγομενοις | κ om αντιλεγοντ. και 46. τε : δε | ειπον | επειδη : add δε 47. κ* om ο ante κυριος 49. δι ολησ 50. και τας ευσχημ. | τον βαρναβ. 51. ποδων : add αυτων

XIV, 1. κ* om των ιουδαι. 2. απειθουντες 3. om επι ante τω λογω | και διδοντι 7. ησαν ευαγγελιζ. 8. εν λυστρ. αδυνατ.

χαλὸς ἐκ κοιτίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. ⁹ οὐ- 9
 τος ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος, ὃς ἀτενίσασ αὐτῷ καὶ ἰδὼν
 ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, ¹⁰ εἶπεν μεγάλη φωνῇ· ἀνάστηθι 10
 ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός. καὶ ἤλατο, καὶ περιεπάτει. ¹¹ οἱ τε 11
 ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν Παῦλος ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Ἀν-
 κωνιστῶν λέγοντες· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν
 πρὸς ἡμᾶς, ¹² ἐκάλον τε τὸν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον 12
 Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. ¹³ ὃ τε ἱερεὺς 13
 τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ
 τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν. ¹⁴ ἀκού- 14
 σαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρηξάμενοι τὰ
 ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες ¹⁵ καὶ λέγον- 15
 τε· ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμέν ὑμῖν
 ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπι-
 4, 24 στρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ
 τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, ¹⁶ ὃς ἐν ταῖς παρρη- 16
 17, 24 αῖ μέναις γενεαῖς εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐ-
 τῶν· ¹⁷ καίτοι οὐκ ἀμαρτυροῦν αὐτὸν ἀφήκεν ἀγαθοεργῶν, οὐρανό- 17
 θησ ὑμῖν γετούς διδούς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τρο-
 φῆσ καὶ εὐφροσύνησ τὰς καρδίας ὑμῶν. ¹⁸ καὶ ταῦτα λέγοντες 18
 μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

Ἐπήλθον δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκόνιον Ἰουδαῖοι, καὶ περὶ 19
 8Co 11, 25 σαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς
 πόλεως, νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέαι· ²⁰ κυκλωσάντων δὲ τῶν 20
 μαθητῶν αὐτὸν ἀναστάς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον
 ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβῃ εἰς Λέρβην· ²¹ εὐαγγελιζόμενοι τε τὴν 21
 πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν
 Λύστραν καὶ εἰς Ἰκόνιον καὶ εἰς Ἀντιόχειαν, ²² ἐπιστηρίζοντες 22
 τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ
 ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
 θεοῦ. ²³ χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους, 23
 προσευξάμενοι μετὰ ἡσταιῶν παρέθετο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ, εἰς ὃν
 πεπιστεύκεισαν. ²⁴ καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν 24
 Παμφυλίαν, ²⁵ καὶ λαλήσαντες εἰς τὴν Πέργην τὸν λόγον κατέ- 25
 βησαν εἰς Ἀτταλίαν, ²⁶ ἀκκιῶν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν 26

8. μητρ. αυτου : add υπαρχων | 5^ο περιεπεπατηκει, 5 περιεπιπατηκει

9. ηκουε | λαλουντος : κ* λεγουτ. | πιστιν εχει 10. μεγαλ. τη φων. | ηλλετο 11. οι δε οχλ. | ο πανλ. | αυτων : κ* om 12. τον μεν βαρναβ. | επειδη : κ* επι 13. ο δε ιερ. | της πολ. αυτων 14. κς τα ιμα. αυτων | εισπηδησαν 15. κ επι θεον τον ζωντα, 5 επι τον θε. τον ζω. 17. 5 κ* καιτοιγε | αμαρτ. αυτον | αγαθοποιων | υμιν : ημιν | κ διδους υετους | υμων : ημων 19. επηλθον | κ* om εξω | νομιοσαντες | τεθναναι 20. αυτον των μαθητων 21. ευαγγελισαμενοι | om εισ sec et tert 22. εμμενειν 23. πρεσβυ. κατ εκκλη. 24. εισ την πισιδ. | om την ante πανφυ. 25. λαλ. εν περιγη | λογον : κ add του κυριου | ατταλιαν

- ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.
 27²⁷ παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγελλον
 ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν ^{1 Co 16, 9}
 28 θύραν πίστεως. ²⁸ διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς
 μαθηταῖς.

XV.

Contentio Antiochensis de gentiliū circumcissione. Paulus Hierosolymam
 legatur. Petrus et Iacobus. Decretum hierosolymitanum. Alterum Pauli
 ad exteros iter apostolicum.

- 1 Καὶ τινες καταλθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς ^{Gal 5, 29}
 ἀδελφούς ὅτι ἐὰν μὴ περιτεμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ Μωϋσέως, οὐ ^{2, 12}
 2 δύνασθε σωθῆναι. ² γενομένης δὲ στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ
 ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀνα- ^{15, 7}
 βαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καὶ τινὰς ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς
 τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ
 3 ζητήματος τούτου. ³ οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκ-
 κλησίας διήρχοντο τὴν τε Φοινίκην καὶ Καμαρίαν, ἐκδιηγούμενοι
 τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν
 4 τοῖς ἀδελφοῖς. ⁴ παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ παρεδέχθη-
 σαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων,
 5 ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. ⁵ ἐξανέστησαν
 δὲ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες,
 λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν
 νόμον Μωϋσέως.
 6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ
 7 τοῦ λόγου τούτου. ⁷ πολλῆς δὲ ζητήσεως γενομένης ἀναστάς ^{15, 2}
 Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι
 ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τοῦ στόματός ^{10, 9 ss}
 μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι.
 8 ⁸ καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δόντος τὸ πνεῦμα
 9 τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν, ⁹ καὶ οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε ^{11, 15}
 10 καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. ¹⁰ νῦν οὖν
 τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν ^{Gal 5, 1}
 μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστά-
 11σαι; ¹¹ ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σω-
 12θῆναι καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. ¹² εἰήγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος,
 καὶ ἤκουον Βαρνάβαν καὶ Παῦλον ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ
 13 θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. ¹³ Μετὰ δὲ

27. ἀνηγγειλαν | κ ο θα. ἐποίη. 28. διέτρι. δε και | κ ουχ ολιγ.

XV, 1. περιτεμνησθε | om τω post εθει 2. γενομ. ουν στα. και
 συζητησεωσ | κ εξ αυτων αλλουσ 3. om τε | σαμαρειαν | κ διηγουμενοι
 4. απεδεχθησαν | κ* om και post εκκλη. | κ* om τε 7. συζητησεωσ | ο
 θεου εν ημιν εξελεξ. 8. δουσ : add αυτοισ 9. ε κ ουθεν 11. om του |
 ιησου χριστου | κ πιστευσομεν

τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων· ἄνδρες ἀδελφοί,
 1 Pe 1, 1 ἀκούσατέ μου. ¹⁴ Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς 14
 ἐπεσκέφατο λαβεῖν ἐξ ἔθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. ¹⁵ καὶ 15
 τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται·
 Am 9, ¹⁶ μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυεὶδ 16
 11. 12 τῆν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεστραμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ
 ἀνορθώσω αὐτήν, ¹⁷ ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν 17
 ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπιμέλῃται
 τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει κύριος ποιῶν ταῦτα ¹⁸ γνωστὰ 18
 ἀπ' αἰῶνος. ¹⁹ διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἔθνῶν 19
 ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, ²⁰ ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέ- 20
 χεσθαι τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ τοῦ
 πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. ²¹ Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων 21
 κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς
 κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ
 τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν
 σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβῃ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν
 καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, ²³ γράψαντες 23
 διὰ χειρὸς αὐτῶν· οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ τοῖς
 κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ
 ἔθνῶν χαίρειν. ²⁴ ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξεληθόντες 24
 Gal 1, 1 ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, οἷς οὐ
 διεστείλαμεθα, ²⁵ ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμέ- 25
 nous ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρ-
 νάβῃ καὶ Παύλῳ, ²⁶ ἀνθρώποις παραδεδοκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν 26
 ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ²⁷ ἀπεστάλ- 27
 καμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγον ἀπαγγέλλον-
 5, 32 τας τὰ αὐτά. ²⁸ ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμῖν, 28
 μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τούτων τῶν ἐπάναγκος,
 15, 10 ²⁹ ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν καὶ πορνείας, 29
 1 Coe, 15a ³⁰ ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. ἔρρωσθε.

Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατήλθον εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ συνα- 30
 γαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. ³¹ ἀναγνόντες δὲ 31
 ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. ³² Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ 32
 προφηταὶ ὄντες, διὰ λόγον πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς

14. ἐπὶ τῷ ὀνομ. αὐτ. 16. δαβιδ | κατεσκαμμενα 17. ο ποιων ταυτα
 παντα 18. γνωστ. απ αιωνος : add εστι τω θεω παντα τα εργα αυτου
 20. απο των αλισγη. 21. μωση 22. επικαλουμενον | βαρσαβαν 23. δια
 χει. αυτων : add ταδε | αδελφοι : praetm και οι 24. κ* ἐπὶ δε ημου. | κ*
 ἐξ υμων | κ* om ἐξεληθοντ. | τας ψυ. υμων : add λεγοντες περιταμνοθαι
 και τηρειν τον νομον 28. τω αγιω πνευματι | τουτ. των (κ* om)
 επαναγκ. (κ ἐπ αναγκαισ) : των επαν. τουτ. 29. και πνικτου 30. ηλθον
 32. τε : εε δε

- 83 καὶ ἐπεστήριξαν· ³³ ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρή-
της ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποσταίλαντας αὐτούς.
- 85 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδά-
σκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον
86 τοῦ κυρίου. ³⁶ Μετὰ δὲ τινος ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν
Παῦλος· ἐπιστρέψατε δὴ ἐπισκεψόμεθα τοὺς ἀδελφούς κατὰ
πόλιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγελάμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς
87 ἔχουσιν. ³⁷ Βαρνάβας δὲ ἐβούλετο συναρραλαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάν- 12, 25
88 νην τὸν καλούμενον Μάρκον· ³⁸ Παῦλος δὲ ἤξιον, τὸν ἀποστάτην 12, 13
ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ
89 ἔργον, μὴ συναρραλαμβάνειν τοῦτον. ³⁹ ἐγένετο δὲ παροξυσμός, Gal 2, 13
ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τὸν τε Βαρνάβαν
παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπεῦσαι εἰς Κύπρον.
- 40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶς τῇ
41 χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν· ⁴¹ διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν
καὶ Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

XVI.

Timothei circumcisio. Paulus cum Sila et Timotheo profectus visione in Macedoniam vocatur. Lydia et ancilla fatidica. Paulus et Silas Philippis capti mirabiliter aperto carcere et custode baptizato honeste dimittuntur.

- 1 Κατήτησεν δὲ εἰς Λέβηθ καὶ εἰς Λύστραν. καὶ ἰδὼν μαθη-
τῆς τις ἦν ἐκείῳ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς
2 πατρὸς δὲ Ἑλλήνος, ² ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστοις καὶ
3 Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. ³ τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελ-
θεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας
ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ἦδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ
ὅτι Ἑλλήν ὑπῆρχεν.
- 4 Ὅσοι δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσ- 15, 20
σειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυ- 20, 28
τέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις.
- 5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπαρίσσειον
6 τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. ⁶ διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλα- 12, 23
τικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν
7 λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ⁷ ἔλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς
τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰη-
8 σοῦ· ⁸ παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρωάδα.

82. κ* om και επιστηρ. 83. πρ. τ. αποστι. αυτ. (κ* αυτ.): πρ. τ. αποστολου 84. εδοξε δε τω σιλα επιμειναι αυτου 86. παυλος πρ. βαρναβ. | δη: κ* δε | τ. αδελφ. ημων | πασαν πολιν 87. βρουλευσατο | συμπαραλ. τον ιω. | κ* επικαλουμ. 88. συμπαραλαβειν 89. δε: ουν 40. κυριου: θου

XVI, 1. om εἰς sec | γυναικός: add τινος 2. κ ικονιον 3. τον πατερα etc: κ οτι ελλην ο πατηρ αυτου υπηρχεν 4. παρεδιδουν | και των πρεσβυτ. | ιεροσολημ 6. διελθοντες | την γαλατικην 7. om δε | εἰς τ. βιθ. : κατα τ. βιθ. | πορευεσθαι | ιησου: om

⁹ καὶ ὄραμα διὰ νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ Μακεδὼν τις ἦν 9
ἰστώσ καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· διαβάσ εἰς Μακεδονίαν
βοήθησον ἡμῖν. ¹⁰ ὡς δὲ τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐξηγήσαμεν 10
ἐξελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς
ὁ θεὸς εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ Τροφάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Καμο- 11
θράκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νέαν πόλιν, ¹² κάκειθεν εἰς Φιλίπ- 12
πουσ, ἧτις ἐστὶν πρώτη τῆς μεριδος Μακεδονίας πόλις, κολωνία.
ἡμεῖς δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς. ¹³ τῇ τε 13
ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ ποταμὸν
οὗ ἐνομιζόμεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς
συναλλθούσαις γυναῖξιν. ¹⁴ καὶ τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυ- 14
ρόπωλις πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν θεόν, ἦκουσ, ἧς ὁ
κύριος διήρῳξεν τὴν καρδίαν προσέγειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ
Παύλου. ¹⁵ ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρακάλεσεν 15
λέγουσα· εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς
τὸν οἶκόν μου μένετε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευχὴν, παιδίσκη 16
τινὰ ἔχουσα πνεῦμα πύθωνα ὑπαντήσαι ἡμῖν, ἧτις ἐργασίαν πολ-
λὴν παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαρτυρομένη. ¹⁷ αὕτη κατακο- 17
λουθοῦσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα· οὗτοι οἱ ἄνθρω-
ποι δούλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν
ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας. ¹⁸ τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. δια- 18
πονηθεὶς δὲ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν· πα-
ραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς· καὶ
ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. ¹⁹ ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν 19
ἢ ἐλπίσι τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν
Σίλαν εἰλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, ²⁰ καὶ προσ- 20
αγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι
²¹ ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, ²¹ καὶ κατ- 21
αγγέλλουσιν ἔθνη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν
²² Ῥωμαῖοις οὕσιν. ²² καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ 22
στρατηγοὶ περιρῆξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδιζεῖν,
²³ πολλὰς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πλῆγὰς ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγ- 23
γειλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· ²⁴ ὃς παραγ- 24
γελίαν τοιαύτης λαβὼν ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν
καὶ τοὺς πόδας ἡσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον. ²⁵ κατὰ δὲ 25

9. ε κ δια τισ νυκτ. | ωφθη τω παυλω | ανηρ τισ ην μακεδων | om και ante παρακαλ. 10. κ εξηγησαμεν | ειο την μακεδ. | κ* om ημας | θεος : κυριος 11. δε : ουν | απο τισ τρω. | τη τε επι. | νεαπολιν 12. εκειθ. τε | της μακεδ. 13. πυλης : πολωσ | νομιζετο προσευχη ειναι | συναλθουσαις : κ* add ημιν 14. ε κ υπο του παυλ. 15. κς αυτη και ο οικ. αυτ. | μιναιτε 16. om την | πυθωνος | απαντησαι 17. κατακολουθησασα | υμιν : ε (non ε) ημιν 18. ο παυλ. | εν τω ονομ. 20. ειπον 22. περιρρηξαντ. 24. λαβων : ειληφωσ | αυτων ησφαλις.

^{17, 21}

Co 11, 25

τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνον τὸν
 26 θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμοι. ²⁶ ἄφρω δὲ σεισμὸς
 ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμοτηρίου·
 ἠνοιήθησαν δὲ παραχρῆμα αἱ θύραι πάσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ
 27 ἀνέθη. ²⁷ ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεπαγ-
 μένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν ἤμελλεν
 28 ἐαντὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφυγέναι τοὺς δεσμίους. ²⁸ ἐφώνη-
 σεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ Παῦλος λέγων· μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν·
 29 ἅπαντες γὰρ ἔσμεν ἐνθάδε. ²⁹ αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ
 30 ἔντρομος γενόμενος προσέειπεν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλα, ³⁰ καὶ
 προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;
 31 ³¹ οἱ δὲ εἶπαν· πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ ^{Ioh 3, 16}
 32 καὶ ὁ οἶκος σου. ³² καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου
 33 σὺν πάσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. ³³ καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν
 ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβα-
 34 πτίσθη αὐτοὺς καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντες παραχρῆμα, ³⁴ ἀναγαγὼν τε
 αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρέθηκεν τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο
 35 πανοικεῖ πεπιστευκῶς τῷ θεῷ. ³⁵ Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστει-
 λαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες· ἀπόλυσον τοὺς ἀν-
 36 θρώπους ἐκείνους. ³⁶ ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους
 τούτους πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν οἱ στρατηγοὶ ἵνα ^{Iac 2, 16}
 37 ἀπολυθῆτε· νῦν σὺν ἐξεληθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. ³⁷ ὁ δὲ
 Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτοὺς· δεῖραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρί-
 τους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἐβαλαν εἰς φυλακὴν,
 καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ
 38 ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. ³⁸ ἀπήγγειλάν τε τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβ-
 δοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα. ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι Ῥω-
 39 μαῖοί εἰσιν, ³⁹ καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐξαγαγόντες
 40 ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως. ⁴⁰ ἐξεληθόντες δὲ ἀπὸ τῆς ^{16, 14}
 φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες παρεκάλεσαν
 τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἐξῆλθαν.

XVII.

Tumultus propter Paulum Thessalonicae et Beroeae. Iason. Oratio Pauli
 in Areopago. Dionysius Areopagita.

1 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν ἦλθον
 2 εἰς Θεσσαλονικίην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. ² κατὰ δὲ

25. κ om το 26. ανεωχθησαν | δε : τε | κ* ανελυθη 27. κ δεσμοφυλαξ |
 μελλεν 28. ο παυλ. 30. κ* προαγων 31. ειπον | ιησουν : add χριστον
 32. τ. κυριου : κ* τ. θεου | συν (κ συμ) πασιν : και πασι 33. παντες
 34. εις τον οικον : ε κ add αυτου | πανοικι 36. απεσταλκασιν | κ εις
 ειρηνην 37. εβαλον 38. ανηγγελι. | τε : δε | και φοβηθ. 39. εξελθειν
 της πολεως 40. εκ της φυλακ. | προς : εις | ιδοντ. τους αδελφ. παρεκαλ.
 αυτουσ | εξηλθον

XVII, 1. om την ante απολλων. | η συναγωγ

τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτοῦς, καὶ ἐπὶ σάββατα
 Le 24, 26 ἑρμῆα διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, ³ διανοίγων καὶ παρα- 3
 9, 22 τιθέμενος ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν,
 καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.
⁴ καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐπίσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ 4
 καὶ τῷ Σίλῳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλήθος πολὺ, γυναικῶν
 τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. ⁵ ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσ- 5
 λαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰς ἀνδρας πονηροὺς καὶ ὀχλοποιή-
 σαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος
 ἐζήτουν αὐτοὺς προαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον· ⁶ μὴ εὐρόντες δὲ αὐ- 6
 τοὺς ἔσυρον Ἰάσονα καὶ τινὰς ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας,
 βοῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατάσασαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε
 πάριεν, ⁷ οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι 7
 τῶν δογματῶν Καίσαρος πράσσουν, βασιλείᾳ ἕτερον λέγοντες
 Le 22, 2 εἶναι Ἰησοῦν. ⁸ ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας 8
 ἀκούοντας ταῦτα, ⁹ καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος 9
 καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτοὺς.

Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦ- 10
 λον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν, οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν
 συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπήεσαν· ¹¹ οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι 11
 τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης
 προθυμίας, καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα
 οὕτως. ¹² πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνί- 12
 δων γυναικῶν τῶν εὐσηχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι· ¹³ ὡς δὲ 13
 ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ
 κατηγγέλῃ ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύ-
 οντες καὶ ταράσσοντες τοὺς ὄχλους. ¹⁴ εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦ- 14
 λον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν·
 ὑπέμεινάν τε ὁ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. ¹⁵ οἱ δὲ καθιστά- 15
 νοντες τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν
 πρὸς τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς
 15, 5 αὐτόν, ἐξήεσαν.

Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοῦ τοῦ Παύλου, 16
 παραξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντος κατεδιδωλον
 οὖσαν τὴν πόλιν. ¹⁷ διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰου- 17
 δαίοις καὶ τοῖς σεβομένοισι καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν
 πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. ¹⁸ τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρίων 18

2. διελέγετο 8. ε ο χριστ. ιησ., κ ιησ. χριστ. 4. πολυ πληθ. 5. ζηλωσαντες δε οι απειθουντες ιουδ. και προσλαβ. | πισταντ. τε | αγαγειν
 6. συρον: κ* ευρον | τον ιασονα 7. πραττουσι | λεγοντες εταρ. εν.
 10. δια της νυκτος | κ εξεπεμψ. ante δια νυκτ. pon 11. το καθ ημερ.
 12. om και ταρασσουντ. 14. εωσ: ωσ|υπεμεινον|τε: δε 15. καθιστων-
 τωσ|ηγαγον: add αυτον | om τον ante τιμοθ. 16. αυτους: κ* αυτου |
 κ* om τ. παυλ. | θεωρουντι 18. τινεσ δε και: om και | επικουριων

καὶ Στοικῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καὶ τινες ἔλεγον· τί
 ἂν θεοὶ ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγει; οἱ δὲ ἔξενον δαιμονίως
 δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν
 19 εὐηγγελίζετο. ¹⁹ ἐπιλαβόμενοι τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄριον πάγον
 ἦγαγον, λέγοντες· δυνάμεθα γινῶναι τίς ἢ καιρὴ αὐτῆ ἢ ὑπὸ σοῦ ^{Mc 1, 27}
 20 λαλουμένη διδασχῆ; ²⁰ ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς
 21 ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γινῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. ²¹ Ἄθη- 2, 12
 ναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον
 22 ἠκαιοῦν ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν τι καινότερον. ²² Σταθεὶς δὲ
 Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἄριον πάγον εἶπε· ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ
 23 πάντα ὡς δαισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. ²³ διερχόμενος γὰρ
 καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπε-
 γέγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ. ὃ οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ
 24 καταγγέλλω ὑμῖν. ²⁴ ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα ^{14, 15}
 τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν
 25 χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, ²⁵ οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων
 θεραπεύεται προσδεόμενός τις, αὐτὸς διδούς πᾶσιν ζωὴν καὶ
 26 πνοὴν καὶ τὰ πάντα. ²⁶ ἐποίησέν τε εἰς ἐνὸς πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων
 κατοικεῖν ἐπὶ παντὸς προσώπου τῆς γῆς, ὀρίσας πρὸς τεταγμένου
 27 καιροῦ καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν, ²⁷ ζητεῖν τὸν ^{Mc 16, 6}
 θεόν, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὗροιεν, καί γε οὐ μακρὰν
 28 ἀπὸ ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. ²⁸ ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ
 κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καὶ τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν
 29 εἰρήκασιν· τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. ²⁹ γένος οὖν ὑπάρχοντες
 τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ,
 χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι
 30 ὅμοιον. ³⁰ τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς ^{14, 16}
 τὰ νῦν ἀπαγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν,
 31 ³¹ καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἣ μελλεὶ κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν
 δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὄρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας
 32 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ³² ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν
 ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν· ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν.
 33 ³⁴ ³³ οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. ³⁴ τινὲς δὲ ἄνδρες
 κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγί-
 τος καὶ γυνὴ ὀνόματι Λάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

18. κ. των στοικων | κ καταγγελλεω | ευηγγελιζετο : ε praem (et κc add)
 αυτοις 19. αρειον 20. τι αν θεοι 21. ευκαιρουν | και ακουειν καινοτ.
 22. ο παυλ. | αρειου | εφη : κ ειπεν 23. ον et τουτον 24. κυριοσ
 υπαρχ. 25. χειρων : κ post ανθρω. pon | ανθρωπων | κ* ωσ προσδεο. |
 και τα (κ* om) παντα : ε (non εc) κατα παντα 26. εξ ενου : add αιματος |
 επι παν το προσωπον | προτεταγμενουσ 27. τ. θεον : τ. κυριον |
 κ ψηλαφησειαν | ε κ κατοικια 29. κ χρυσιω 30. παραγγελλει | παντας :
 πασι 31. διοτι 32. ειπον | ακου. σου παλιν παρ. τουτου. ³³ και
 οντως 34. αρεοπαγιτησ

XVIII.

Pauli acta Corinthi. Aquila et Priscilla; Iustus, Crispus; Gallio proconsul, Sosthenes. Paulus in itinere. Apollos Ephesi.

Μετὰ ταῦτα χωρισθεῖς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον. 1
 Ro 16, 2 καὶ εὐρῶν τινα Ἰουδαίων ὀνόματι Ἀκύλας, Ποντικὸν τῷ γένει, 2
 1 Co 16, 19 etc προσφάτως ἐλληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα
 αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰου-
 3 δαίους ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, 3 καὶ διὰ τὸ ὁμοτέχον 3
 εἶναι ἔμμεν παρ' αὐτοῖς, καὶ ἡργάζοντο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ
 20, 34 τῇ τέχνῃ. 4 διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, 4
 ἐπειθὲν τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας.
 17, 15 Ὡς δὲ κατέηλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὁ τε Κίλας καὶ ὁ 5
 28 Τιμόθεος, συνείετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρούμενος τοῖς
 Ἰουδαίοις εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. 6 ἀντικατασκευάσαντες δὲ αὐτῶν 6
 20, 26 καὶ βλασφημούντων ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς·
 τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τῆν κεφαλῆν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν
 εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. 7 καὶ μεταβάς ἐκείθεν εἰσῆλθεν εἰς 7
 Col 4, 11 οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Τιτίου Ἰούστου σεβρομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ
 1 Co 1, 14 οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. 8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος 8
 9 ἦν ἐπίστευεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν
 22, 9, 11 Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. 9 εἶπεν δὲ ὁ 9
 κύριος ἐν νυκτὶ δι' ὄραματος τῷ Παύλῳ· μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει
 καὶ μὴ σιωπήσῃς, 10 διότι ἐγὼ εἰμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθή- 10
 σται σοι τοῦ κακῶσαι σε, διότι λαὸς ἐστίν μοι πολὺς ἐν τῇ
 πόλει ταύτῃ. 11 ἐκάθισεν δὲ ἐναντὸν καὶ μῆρας ἕξ διδάσκων ἐν 11
 αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 12 Γαλλίανος δὲ ἀνθυπάτου ὄντος 12
 τῆς Ἀχαΐας κατεπέστησεν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ
 καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, 13 λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν νόμον 13
 ἀναπειθεῖ οὗτος τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. 14 μέλλον- 14
 τος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς
 Ἰουδαίους· εἰ μὲν ἦν ἀδικημά τι ἢ ῥαδιούργημα πονηρόν, ὡς Ἰου-
 δαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμεν ὑμῶν· 15 εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν 15
 περὶ λόγον καὶ ὀνομάτων καὶ νόμον τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐ-
 21 τοί· κριτὴς ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. 16 καὶ ἀπήλασεν αὐ- 16
 10 18, 31 τοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. 17 ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Κωσθέτην 17
 τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπον ἐμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν
 τούτων τῷ Γαλλίῳι ἔμελεν.

XVIII, 1. μετα δε ταυτ. | χωρισθεῖς : add ο παυλος 2. δια-
 τεταχεναι | εκ της ρωμ. 3. ηργαζετο | την τεχνην 5. λογω : πνευματι |
 om ειναι 7. ηλθεν | τιτιου (κ τιτου) : ε om 9. δε οραμ. εν νυκτ.
 11. εκασθ. τε | εναντον : κ add ενα 12. ανθυπατευοντος 13. οντος
 αναπειθει 14. ει μεν ον | αν ηνεσχομην 15. ζητημα | κριτησ : add
 γαρ 17. παντας : add οι ελληνας

- 18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἰκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Κυρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κεγχραεῖς τὴν κεφαλὴν· εἶχε γὰρ 19 εὐχήν. 19 κατήνησαν δὲ εἰς Ἔφεσον, κἀκεῖνους κατέλιπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέξατο τοῖς Ἰουδαίοις. 20 ἐρωτούντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μέναι οὐκ ἐπένευσεν, 21 ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ εἰπὼν· πάλιν ἀνακάνω πρὸς ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφesoῦ, 22 καὶ κατελθὼν εἰς Καισαρίαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν κατέβη εἰς Ἀντιόχεια, 23 καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, στηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.
- 24 Ἰουδαῖος δὲ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, 1 Co 2, 3 ἀγὴρ λόγιος, κατήνησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. Le 24, 19 25 οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστά- 19, 3 26 μενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου, 26 οὗτός τε ἤρξατο παρησιαζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθετο τὴν 27 ὁδὸν τοῦ θεοῦ. 27 βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδεξασθαι αὐτόν. ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν 28 διὰ τῆς χάριτος. 28 εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγγετο δημοσίᾳ ἐπιδεικνύς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

XIX.

Pauli acta Ephesi. Discipuli Iohannis baptistae; schola Tyranni, miracula; exorcistae, libri magici; iter hierosolymitanum susceptum; seditio Demetrii adversus Paulum et Alexandrum.

- 1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ Παῦλον 18, 24 διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη κατελθεῖν εἰς Ἔφεσον καὶ εὐρεῖν 2 τινὰς μαθητάς, 2 εἶπεν τε πρὸς αὐτούς· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτόν· ἀλλ' οὐδ' εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐστιν 3 ἠκούσαμεν. 3 ὁ δὲ εἶπεν· εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν· εἰς 18, 25 4 τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. 4 εἶπεν δὲ Παῦλος· Ἰωάννης ἐβάπτισεν 1, 5 11, 16 βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτόν 8, 16 8, 16 8.

18. την κεφαλην εν κεγχραεις 19. κατηνησεν | αυτου : κ και | διελεχθη 20. μιναι (κς επιμειναι) : add παρ αυτοις 21. αλλ | απεταξατο αυτοις ειπον· δαι με παντωσ την εορτην την ερχομενην ποιησαι εις ιεροσολυμα | παλιν : add δε | και ανηχθη, κ* ανηχθη δε 22. καισαρειαν 23. κ* και καθεξησ | επιστηριζων 24. κ* απελλησ 25. ελαλει : κ* ω ελαλει | ιησον : κυριον 26. κ παρησιαζεσθ· | πρισκ. κ. ακυλας (κ -λα) : αυ. κ. πρισκ. | την του θεου οδον

XIX, 1. κ* τον απελλην | ελθειν | ευρων 2. om τε | οι δε : add ειπον | ουδε 3. ο δε ειπ. : ειπα τε προς αυτους | ειπον 4. ιωαννης : add μεν

ἵνα πιστεῦσασιν, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν. ⁵ ἀκούσαντες δὲ ⁵
 ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ⁶ καὶ ἐπιθέντος ⁶
 αὐτοῦ τοῦ Παύλου χειρᾶς ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς,
^{10, 2, 4} ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτευσαν. ⁷ ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄν- ⁷
¹⁶δρες ὡσεὶ δώδεκα.

Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας ⁸
^{8, 12} τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ.
⁹ ὡς δὲ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπειθον κακολογούντες τὴν ὁδὸν ⁹
 ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστάς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρτισεν τοὺς μαθη-
 τὰς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. ¹⁰ τοῦτο ¹⁰
 δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντα τοὺς κατοικοῦντας τὴν
 Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας.
^{5, 12} Ἀννάμειοι τε οὐ τὰς τεχούσας ὁ θεὸς ἐποίει διὰ τῶν χειρῶν ¹¹
^{5, 15} Παύλου, ¹² ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενούντας ἀποφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ ¹²
 χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ'
 αὐτῶν τὰς νόσους τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι.
¹³ ἐπεχείρησαν δὲ τινες καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορ- ¹³
¹⁴κιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ
¹⁴ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες ὀρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὅν
 Παῦλος κηρύσσει. ¹⁴ ἦσαν δὲ τινες Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ¹⁴
 ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες. ¹⁵ ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πο- ¹⁵
 ηρὸν εἶπεν αὐτοῦς· τὸν Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίστα-
 μαί· ὑμεῖς δὲ τίνας ἐστέ; ¹⁶ καὶ ἐφαλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ' ¹⁶
 αὐτούς, ἐν ᾗ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, κατακυριεύσας ἀμφο-
 τέρων ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους
 ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. ¹⁷ τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν ¹⁷
^{8, 5, 11} Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον, καὶ
 ἐπέπεσεν φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα
 τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ¹⁸ πολλοὶ τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξο- ¹⁸
 μολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. ¹⁹ ἱκανοὶ ¹⁹
 δὲ τῶν τὰ περιέργα πράξαντων συνετέγκαντες τὰς βίβλους κατέ-
 καιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ
 εὔρον ἀργυρίον μυριάδας πέντε.

^{6, 7} ὄντως κατὰ κράτος τοῦ κυρίου ὁ λόγος ἤϋξανεν καὶ ἴσχυεν. ²⁰
^{12, 24} Ὅσ δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι ²¹
^{1 Co 16, 5} διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα,
^(18, 21) εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.
^{20, 22}
^{23, 11}
^{Ro 15, 23}

4. τον χριστον ιησουν 6. τας χειρας | προσεφη. 7. ωσει δεκαδθο
 9. τυραννου : add τινος 10. τ. κυριου : add ιησουν 11. εκου. ο θεου
 12. επιφανεσθαι | εκπορ. : εξερχεσθαι απ αυτων 13. om και post
 τινες | απο των περιερχ. | ορκιζομεν | κ* τον κυριον ιησουν | ο πανλος
 14. υιοι : ante σκενα ιουδαιου | οι τουτο ποιουντ. 15. αυτοις : om |
 κς τον μεν ιησουν 16. εφαλλομενος | επ αυτ. ο ανθρωπ. | ε κ* και
 κατακυριευσας : αυτων | κ ενισχυσεν 17. κ* ο φοβος
 20. ο λογοσ του κυριου 21. εις ιερουσαλημ

22²² ἀποστείλας δὲ εἰς Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ,
 Τιμόθεον καὶ Ἑραστον, αὐτὸς ἐπέσχευεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν. Ro 16, 22
 23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος
 24 περὶ τῆς ὁδοῦ. ²⁴ Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος,
 ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος παρείχeto τοῖς τεχνίταις οὐκ
 25 ὀλίγην ἐργασίαν, ²⁵ οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα
 ἐργάτας εἶπεν· ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας
 26 ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν, ²⁶ καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον
 Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὕτως πείσας
 μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν
 27 γινόμενοι. ²⁷ οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς 17, 23
 ἀπελεγμὸν εἰσεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἱερὸν Ἀρτέμιδος
 εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειό-
 28 τητος αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. ²⁸ ἀκού-
 σαντες δὲ καὶ γερόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες· μεγάλη
 29 ἡ Ἀρτεμις Ἐφεσίων. ²⁹ καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως,
 ὤρησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον Ro 16, 23
Act 27, 2
 30 καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμονος Παύλου. ³⁰ Παύλου 2 Co 1, 8
 δὲ βουλομένον εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἶων αὐτὸν οἱ μαθη-
 31 ταί· ³¹ τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες
 πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον.
 32³² ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συνεκχυ-
 μένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνας ἔνεκα συνεληλύθεισαν.
 33³³ ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν
 τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασεισάσας τὴν χεῖρα ἤθελεν
 34 ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. ³⁴ ἐπιγινόντες δὲ ὅτι Ἰουδαίος ἐστίν, φωνὴ
 ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὄρασι δύο κράζοντες· μεγάλη ἡ
 35 Ἀρτεμις Ἐφεσίων. ³⁵ καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον
 φησὶν· ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γὰρ ἐστίν ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει
 τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὕσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος
 36 καὶ τοῦ διοπετεῦς; ³⁶ ἀνατιρηγῆτων οὖν ὄντων τούτων δεόν
 ἐστὶν ἡμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲς πράσ-
 37 σειν. ³⁷ ἡγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε
 38 βλασφημούντας τὴν θεὸν ἡμῶν. ³⁸ εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ
 σὺν αὐτῷ τεχνίται ἐχουσι πρὸς τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ
 39 ἀνθίπατοί εἰσὶν, ἐγκαλείωσαν ἀλλήλους. ³⁹ εἰ δὲ τι περὶ ἐτέρων

22. εἰς τὴν μακεδον. 23. (et. v. sq) κ οὐκ ολιγ. 24. κ ναον αργυρουν |
 εργασι. οὐκ ολιγ. 25. ημιν : ημων 26. κ* om oi post θεοι 27. κ* om
 αλλα | ε κ αρτεμιδος ιερων | εἰς ουθεν | τε (et. ε) : ε δε | τὴν μεγαλειότητα
 29. η πολις ολη | om τῆς | του παυλου 30. του δε παυλου βουλομ.
 31. εαυτον : κ* αυτον 32. συγκεχ. | ενεκεν 33. προεβιβασαν | ε
 προβαλλονταν | κ* ο δ ουν αλεξ. | κε τη χειρι | ηθελεν : κ* ηλθεν
 34. επιγινοντων | κραζοντων 35. εφεσιοι : κ* αδελφοι | ανθρωποσ |
 τῆς (κ* και τῆς) μεγαλησ : add θεασ 36. κ* om τούτων | πραττειν
 37. τὴν θεαν μων 38. προς τινα λογ. εχουσι

ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. ⁴⁰ καὶ γὰρ ⁴⁰ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδεὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ οὐ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον περὶ τῆς συστροφῆς ταύτης. ⁴¹ καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν. ⁴¹

XX.

Paulus et comites in Macedonia et Graecia. Troade Eutycho vitam reddidit. Mileti presbyteris Ephesinis valedicit.

Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μεταπεμφόμενος ὁ ¹ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ παρακαλέσας, ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν πορεύεσθαι εἰς Μακεδονίαν. ² διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ ² παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῇ ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ³ ποι- ³ ἤσας τε μήνας τρεῖς, γενομένης ἐπιβουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀτάγασθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμη τοῦ ⁴ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. ⁴ συνεΐπετο δὲ αὐτῷ Σώπατρος ⁴ Πύρρον Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Κέκωνδος ⁴ καὶ Γαῖος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ δὲ Τυχικὸς καὶ ⁵ Τρόφιμος. ⁵ οὗτοι δὲ προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι· ⁵ ⁶ ἡμῶς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίπ- ⁶ πων, καὶ ἦλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε, ὅπου διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρτον ⁷ ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλον ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέ- ⁸ ταινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· ⁸ ἦσαν δὲ λαμπάδες ἰκα- ⁸ ναι ἐν τῷ ὑπερφῶ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. ⁹ καθεζόμενος δὲ τις ⁹ νεανίας ὀνόματι Ἐντυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὑπὸν βαθεῖ, διαλεγόμενον τοῦ Παύλου ἐπὶ πλείον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὑπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριπέγου κάτω καὶ ἤρθη νεκρός. ¹⁰ καταβάς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συνηλατῶν εἶπεν· ¹⁰ ¹⁰ μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. ¹¹ ἀναβάς δὲ ¹¹ ¹¹ καὶ κλάσας τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἰκανόν τε ὀμιλήσας ¹² ἄχρι αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. ¹² ἦγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ ¹² ¹² παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν ¹³ Ἄσσον, ἐκείθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ ¹⁴ διαταταγμένος ἦν, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. ¹⁴ ὡς δὲ συνέβαλλεν ¹⁴ ¹⁴ ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἦλθομεν εἰς Μιτυλήνην.

40. om οὐ | om περι ante της συστρ.

XX, 1. μεταπεμφ. : προσκαλασαμενος | κ και παρακα. και ασπασ., ε και ασπασ. (omisso παρακ.) | πορευθησθαι | ειο την μακεδ. 3. αυτω επιβουλησ|γνωμη 4. συνειπ. δε αυτω : add αχρι της ασιασ|om πυρρον| κ* βεροιοσ 5. om δε post ουτοι| κ προσελθοντεςσ 6. ε αχρις, κ απο| οπου : ου 7. ημων : των μαθητων | του κλασαι 8. ημεν : ησαν 9. καθημενος 10. συνηλατ. 11. om τον ante αρτον| αχρις 13. επι την : ειο την | ην διαταταγμ. 14. συνεβαλεν | ειο την : κ* επι την

- 15 ¹⁵ κάκειθεν ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντικρυς
 Χίον, τῇ δὲ ἐτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Κάμον, τῇ δὲ ἐχομένη ἤλθο-
 16 μεν εἰς Μίλητον. ¹⁶ κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεύσαι τὴν
 Ἔρσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ·
 ἔσπευδεν γάρ, εἰ δυνατόν εἴη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς περτηκοστῆς
 γενέσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ. (18, 21)
18, 21
- 17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψασ εἰς Ἔρσον μετακλέσατο
 18 τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. ¹⁸ ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς
 αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ'
 ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον
 19 ἐγενόμην, ¹⁹ δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ 18, 10
 δακρῶν καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς 20, 21
 20 τῶν Ἰουδαίων, ²⁰ ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ
 μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἶκον,
 21 ²¹ διαμαρτυρούμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσιν τὴν εἰς θεὸν μετά-
 22 νοιαν καὶ πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. ²² καὶ
 νῦν ἰδοὺ δεδεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, 18, 21
 23 τὰ ἐν αὐτῇ συνατήσομαι ἐμοὶ μὴ εἰδώς, ²³ πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα 21, 4, 11
 τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ
 24 θλίψεις με μένουσιν. ²⁴ ἀλλ' οὐδενὸς λόγου ποιούμαι τὴν ψυχὴν
 τιμίαν ἐμὴν ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν
 ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον
 25 τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. ²⁵ καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι
 ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες ἐν οἷς διήλθον κηρύσσων
 26 τὴν βασιλείαν. ²⁶ διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ
 27 ὅτι καθαρὸς εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· ²⁷ οὐ γὰρ ὑπεστει- 18, 6
 λάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν.
 28 ²⁸ προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα
 τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, 1 Pe 5, 2
 29 ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. ²⁹ ἐγὼ οἶδα ὅτι
 εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ
 30 φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, ³⁰ καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται
 ἄνδρες λαλοῦντες διστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς
 31 ὀπίσω ἑαυτῶν. ³¹ διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν 19, 8, 10
 νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπανασάμην μετὰ δακρῶν νοθετῶν ἕνα

15. αντικρυς | τη δε εχομενη : και μειναντες εν τρωγυλλιω, τη εχομενη

16. εκρινε | ειη : ην | εις ιεροσολυμα 19. και πολλων δακρων 21. εις
 τον θεον | και πιστ. την εις 22. εγω δεδεδεμενος | συναπτ. μοι 23. κ
 διαμαρτυρατο | om μοι | με : post δεσμα 24. κ αλλ ουδενος λογον εχω
 ουδε ποιουμαι την ψυχ. τιμ. εμαντω, ε αλλ ουδενος λογον ποιουμαι
 ουδε εχω την ψυχ. μου τιμ. εμαντω | ωσ : κ εωσ | κ τελειωσω | τ. δρομ.
 μου : add μετα χαρασ 25. ουκετι : κ ουκ | τ. βασιλειαν : add του θεου
 26. διο | καθαρως εγω απο 27. υμιν : post αναγγελιαι 28. προσεστεις :
 add ουν | του κυριου : ε κ του θεου | δια του ιδιου αιματ. 29. ε εγω
 γαρ, κ εγω δε | οίδα : add τουτο 30. αυτων : αυτων

ἕκαστον. ³² καὶ τὰ τῶν παρατιθεμαι ὑμᾶς τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ ³² τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκοδομησαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. ³³ ἀργυρίου ἢ χρυσίου ³³ ἢ ἱματισμοῦ οὐθενὸς ἐπεθύμησα· ³⁴ αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῦς ³⁴ 18, 3 χρεῖαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπερέτησαν αἱ χεῖρες αὐταί. ³⁵ πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι ³⁵ τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπεν· μακάριόν ἐστιν μάλλον διδοῦναι ἢ λαμβάνειν. ³⁶ καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεῖς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς ³⁶ προσηύξατο. ³⁷ ἱκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἔπιτε- ³⁷ σόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφιλον αὐτόν, ³⁸ ὄδυνά ³⁸ 38 μνοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

XXI.

Paulus it Hierosolymam. Philippus et filiae. Agabus dissuadens iter. Paulus Hierosolymae ex Iacobi consilio voto obstrictus. Tumultus plebis; Lysiae tribuni intercessio.

Ὅσοι δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, ¹ εὐθυδρομήσαντες ἦλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, ² καὶ κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα. ² καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. ³ ἀναφάναντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ ³ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήλθομεν ⁴ εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. ⁴ ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ⁴ 20, 23 ἐπτά, οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν εἰς Ἱερουσόλυμα. ⁵ ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρκίσειαι τὰς ἡμέρας, ⁵ ἐξεληθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναῖξιν καὶ τέκνοις ἕως ἕξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν ⁶ αἰγιαλὸν προσευξάμενοι ⁶ ἀπησπασάμεθα ἀλλήλους, καὶ ἀνέβημεν ⁶ εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρον κατηγνήσαμεν ⁷ εἰς Πτολεμαῖδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφούς ἐμείναμεν ἡμέραν ⁸ μίαν παρ' αὐτοῖς. ⁸ τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξεληθόντες ἦλθομεν εἰς Καισαρίαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ ⁹ 6, 5 ὅντος ἐκ τῶν ἐπτά, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. ⁹ τούτῳ δὲ ἦσαν

32. παρατ. υμας : add αδελφοι | εποικοδομησαι | δονναι : add υμιν | om την ante κληρονομι. 33. ουδενος 34. αυτοι : add δε 35. διδον. μαλλον 37. δε : κ τε | γενετ. κλαυθμ. | κ* κατεφιλων

XXI, 1. κ* αναχθεντας | εισ τ. κων 2. κς διαπερον 3. ς* αναφαναντες | κατηλθ. : κατηχθημεν | ην το πλοιον 4. και ανευροντ. | αναβαινειν εισ ιερουσαλημ 5. κ om εωσ | προσηυξαμεθα. 6 και ασπασαμενοι αλληλ. επεβημεν 6. ς επεβημεν, κς ενεβ. 7. κς κατεβημεν εισ πτο. | κ* πτολεμαϊδαν 8. εξελθοντες : add οι παρι τον πανλον | ς (non ς*) ηλθον | καισαρειαν | του οντος

- 10 θυγατέρες τέσσαρες παρθένοι προφητεύουσαι. ¹⁰ ἐπιμενόντων δὲ
 ἡμέρας πλείους κατήλθεν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνό-
 11 ματι Ἀγαθος, ¹¹ καὶ ἔλθων πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ 11, 23
 Παύλου, δῆσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν· τὰδε
 λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὐτῆ οὐ-
 τως δῆσουσιν ἐν Ἱερουσαλῆμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς
 12 χεῖρας ἐθνῶν. ¹² ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς
 τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ.
 13 ¹³ τότε ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος καὶ εἶπεν· τί ποιεῖτε κλαιόντες καὶ
 συνθροῦπόντες μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ
 καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ ἐτοιμῶς ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος
 14 τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. ¹⁴ μὴ πειθόμενον δὲ αὐτοῦ ἠσυχάσαμεν εἰπόν-
 τες· τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω. Lc 22, 42
- 15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀναβαίνομεν
 16 εἰς Ἱεροσόλυμα· ¹⁶ συνήλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισα-
 ρίας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ἧ ξενισθῶμεν Μνάσωνι τινὶ Κυπρίῳ,
 ἀρχαίῳ μαθητῇ.
- 17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἀπεδέξαντο
 18 ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. ¹⁸ τῇ τε ἐπιούσῃ εἰσήει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν
 19 πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρῶβυτεροι. ¹⁹ καὶ
 ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἑν ἑκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ
 20 θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. ²⁰ οἱ δὲ ἀκούσαν-
 τες ἐδόξαζον τὸν θεόν, εἰπάν τε αὐτῷ· θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι
 μυριάδες εἰσὶν τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζήλωται τοῦ νό-
 21 μου ὑπάρχουσιν· ²¹ κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν
 διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους,
 λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθνεσιν περι-
 22 πατεῖν. ²² τί οὖν ἐστίν; πάντως δεῖ συνελθεῖν πλῆθος· ἀκούσον· ICo 14, 15
 23 ται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. ²³ τοῦτο οὖν ποίησον ὃ σοι λέγομεν. εἰσὶν
 24 ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν· ²⁴ τούτους παρα-
 λαβὼν ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα ξυρῆ- Rm 6, 21
 σονται τὴν κεφαλὴν, καὶ γνώσονται πάντες ὅτι ὧν κατήχηται
 περὶ σοῦ οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν
 25 νόμον. ²⁵ περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν 15, 20
 κρίναντες φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τὸ τε εἰδωλόθητον καὶ αἷμα καὶ 15, 23

9. θυγατ. παρθε. τεσσαρ. 10. επιμενοντ. δε: ε add ημων, item κ* αυ-
 των 11. δησ. τε αυτου τασ χειρ. και τουσ ποδασ | κ* εἰς τασ χειρασ
 13. απεκριθη δε ο παυλ. | om και ειπεν | κ* om κλαιοντ. και | κ* εν (sed
 ipse * suprascrips εἰο) ιερουσαλημ 14. το θελημ. του κυρ. γενεσθω
 15. αποσκευασαμενοι | εἰο ιερουσαλημ 16. καισαρειασ | κ ιασουι
 17. εδεξαντο 18. τη δε επιουση 19. κ* om δια 20. κ εδοξασαν |
 θεον: κυριον | ειπον τε | μυριαδ. εἰσιν: add ιουδαιων 21. κ* om δε |
 μωσωσ 22. πληθ. συνελθ. 23. εφ: κ αφ 24. ξυρησονται | και
 γνωσι | τον νομ. φυλασσ. 25. φυλασσεσθαι: praem μηδεν τοιουτον
 τηρειν αυτουσ ει μη | και το αιμα

πνικτὸν καὶ πορνείαν. ²⁶ τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας 26
 τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγισθεῖς εἰσῆει εἰς τὸ ἱερόν, δια-
 γέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ, ἕως οὐ προσ-
 ηρέχθη ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορὰ.
 24, 18 Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς 27
 Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα
 τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλαν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, ²⁸ κράζοντες· 28
 ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ
 τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχῇ
 διδάσκων, ἐτι τε καὶ Ἑλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερόν καὶ κεκοί-
 20, 4 τωκεν τὸν ἅγιον τόπον τούτον. ²⁹ ἦσαν γὰρ προεωρακότες Τρό- 29
 ριμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ
 ἱερόν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. ³⁰ ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο 30
 συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἶλον αὐτὸν
 ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. ³¹ ζητούντων 31
 τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπειρης ὅτι
 ὅλη συγχύνηται Ἰερουσαλήμ, ³² ὃς ἔξαντῆς παραλαβὼν στρατιῶ- 32
 τας καὶ ἑκατοντάρχας κατέδραμεν ἐπ' αὐτόν· οἱ δὲ ἰδόντες τὸν
 χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον.
³³ τότε ἐγγίσας ὁ χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δε- 33
 θῆναι ἀλίσεσι δυοί, καὶ ἐπνηθάνετο τίς εἴη καὶ τί ἐστιν πεποι-
 ηκῶς. ³⁴ ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου 34
 δὲ αὐτοῦ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι
 αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. ³⁵ ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθ- 35
 μούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν
^{22, 22} βίαν τοῦ ὄχλου· ³⁶ ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζοντες· 36
^{Le 23, 18} αἶρε αὐτόν. ³⁷ μέλλον τε εἰσαγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν ὁ Παῦ- 37
 λος λέγει τῷ χιλιάρχῳ· εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρὸς σε; ὁ δὲ
^(5, 36) ἔφη· ἑλληνιστὶ γινώσκεις; ³⁸ οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ 38
 τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον
 22, 3 τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων; ³⁹ εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· 39
 ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ
 ἀσήμον ὄλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι
 12, 17 τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ συγῆς
 γενομένης προσεφώνησεν τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ λέγων·

27. επεβαλον | τας χειρ. επ αυτ. 28. κ ισδραη, ε ισραηλιται | πανταχου
 29. κ om τον ante εφεσιον 31. ζητουντ. δε | συγκεχνηται 32. εκατον-
 ταρχουσ 33. τισ αν ειη 34. επεφων. : εβων | μη δυναμενος δε γν.
 36. κραζον 39. κ* om ειμι | κ* λογον λαλησαι

XXII.

Pauli defensio: narratio conversionis et legationis ad gentes. Interpellatus civitatis Romanae professione verbera evadit. Sistitur synedrio.

- 1 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς
 2 νῦν ἀπολογίας. ² ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῆ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ προσε-
 3 φώνει αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησὶν· ³ ἐγὼ εἰμι
 ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατετραμ- 21, 29
 μένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ πεπαι- 5, 34
 4 τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστέ σήμερον, ⁴ ὃς ταύτην τῆν
 ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδούς εἰς φυλακὰς 26, 9
 5 ἀνδρας τε καὶ γυναῖκας, ⁵ ὥς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ 9, 1
 πᾶν τὸ πρεσβυτέρειον, παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς
 τοὺς ἀδελφούς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκέῖσε
 6 ὄντας δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. ⁶ Ἐγένετο 2, 3 22, 12 28
 δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν
 ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιεστράψαι φῶς ἰκανὸν περὶ ἐμέ,
 7 ⁷ ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι· Σαοὺλ
 8 Σαοὺλ, τί με διώκεις; ⁸ ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· τίς εἶ, κύριε; εἶπέν
 9 τε πρὸς ἐμὲ· ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις. ⁹ οἱ
 δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, τῆν δὲ φωνὴν οὐκ
 10 ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. ¹⁰ εἶπον δέ· τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ
 κύριος εἶπεν πρὸς με· ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κακῆ σοι
 11 λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακται σοι ποιῆσαι. ¹¹ ὥς δὲ
 οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγού-
 12 μένος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἦλθον εἰς Δαμασκόν. ¹² Ἀνανίας 9, 17 28
 δέ τις, ἀνὴρ εὐλαβῆς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάν-
 13 των τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, ¹³ ἐλθὼν πρὸς ἐμὲ καὶ ἐπιστάς
 εἶπέν μοι· Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. καγὼ αὐτῇ τῇ ὥρῃ
 14 ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. ¹⁴ ὁ δὲ εἶπεν· ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν
 προεχειρίσατό σε γινῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον
 15 καὶ ἀκούσαι φωνῆν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ¹⁵ ὅτι ἔση μάρτυς
 16 αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἐώρακας καὶ ἤκουσας. ¹⁶ καὶ
 νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλυνσαι τὰς ἁμαρτίας
 17 σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ¹⁷ Ἐγένετο δέ μοι ὑπο- 9, 26
 στρέψαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ προσευχομένῳ μου ἐν τῷ ἱερῷ
 18 γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, ¹⁸ καὶ ἶδον αὐτὸν λέγοντά μοι· σπῦσον
 καὶ ἔξελθε ἐν τάχει εἰς Ἱερουσαλὴμ, διότι οὐ παραδέξονται σου
 19 μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. ¹⁹ καγὼ εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται

XXII, 1. νῦν 3. εγω: add μεν | ανηρ: κ ante εμι 7. επισσον
 8. απεκριθην: κ add και ειπα | προσ με | κ* ναζωραιος 9. εθεασαντο:
 add και εμφοβοι γγονοντο | κ* ηκονον 12. ευλαβησ: ευσεβησ 13. προσ
 με 16. αυτου: του κυριου 18. και ιδειν | την μαρτυριαν

ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς
 πιστευόντας ἐπὶ σέ· ²⁰ καὶ ὅτε ἐξεχύνητο τὸ αἷμα *Σταφάνου* τοῦ 20
 7, 58 μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς καὶ συνευδοκῶν καὶ
 9, 15 φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. ²¹ καὶ εἶπεν πρὸς 21
 με· πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε. ²² Ἦκονος 22
 21, 26 δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν
 22, 24 λέγοντες· ἄρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν
 ζῆν. ²³ κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ ῥιπτόντων τὰ ἱμάτια καὶ 23
 κοριορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἄερα, ²⁴ ἐκέλευσεν ὁ χιλιάρχος 24
 εἰσαγάσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν, εἶπας μάλιστα ἀνετάξι-
 σθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγῶ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ.
²⁵ ὡς δὲ προέτειναν αὐτόν τοῖς ἱμαῖσι, εἶπεν πρὸς τὸν ἑστώτα 25
 14, 27 ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος· εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον
 22, 27 ἔξεστιν ὑμῖν μαστιξεῖν; ²⁶ ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος προσελθὼν 26
 τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων· τί μέλλεις ποιῆν; ὁ γὰρ ἄνθρω-
 πος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. ²⁷ προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος εἶπεν 27
 αὐτῷ· λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖός εἶ; ὁ δὲ ἔφη· ναί. ²⁸ ἀπεκρίθη δὲ 28
 ὁ χιλιάρχος· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησά-
 μην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. ²⁹ εὐθέως οὖν 29
 ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτόν ἀνετάξιεν· καὶ ὁ χιλι-
 21, 23 ἀρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι αὐτὸν
 ἦν δεδεκώς.

XXIII.

Paulus increpat pontificem. Pharisaeorum et Sadducaeorum dissidium.
 Reus visione erigitur; Iudaeorum coniurationi eripitur Caesaream deductus.
 Lysiae ad Felicem epistula.

Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί κατῆ- 30
 γορεῖται ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἔλωσεν αὐτόν καὶ ἐκέλευσεν συνελ-
 23, 28 θεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν
 Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς. (XXIII.) ¹ ἀτενίσας δὲ τῷ συνεδρίῳ 1
 ὁ Παῦλος εἶπεν· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάση συνειδήσει ἀγαθῇ
 πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. ² ὁ δὲ ἀρχιερεὺς 2
 Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστώσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.
³ τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν· τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός, 3
 τοῖς κεκοινωνημένοις· καὶ σὺ κἀθὼ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ
 17, 19, 15 παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; ⁴ οἱ δὲ παρεστώτες εἶπαν· 4
 τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; ⁵ ἔφη τε ὁ Παῦλος· οὐκ ᾔδειν, 5

20. ἐξεγιστο | συνευδοκων : add τη αναιρεσει αυτου 22. καθηκων
 23. κ* αφραν 24. εκ. αυτον ο χιλιαρχ. αγωσθαι | ειπων 25. προτεινεν
 26. εκατονταρχος | απηγγ. τω χιλιαρχ. | λεγων· ορα, τι 27. κ* om μοι |
 ου : praem ει 28. δε : τε | κ* om δε post εγω 29. κ* om δε | οτι ην
 αυτον 30. υπο : παρα | ελ. αυτον : add απο των δεσμων | ελθειν | και
 ολον το συνεδρι. αυτων

XXIII, 1. ο παυλος τω συνεδριω 2. αυτω : κ* om 3. προσ αυ-
 τον : κ ante ο παυλ. 4. ειπον

- ἀδελφοί, ὅτι ἔστιν ἀρχιερέυς· γέγραπται γὰρ ὅτι ἄρχοντα τοῦ κx 22, 28
 6 λαοῦ σου οὐκ ἔρεῖς κακῶς. ⁶ γνούς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρους
 ἐστὶν Καδδουκαίων τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ 24, 5
 7 συνεδρίῳ· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίων· 24, 21
 7 περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. ⁷ τοῦτο δὲ
 αὐτοῦ λαλήσαντος ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ Καδδου-
 8 καίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. ⁸ Καδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν
 μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε ἄγγελον μήτε πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ Lo 20, 27
 9 ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφοτέρω. ⁹ ἐγένετο δὲ κρανῆ μεγάλη, καὶ
 ἀναστάντες τινὲς τῶν γραμματέων τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων
 διεμάχοντο λέγοντες· οὐδὲν κακὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
 10 τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος; ¹⁰ πολλῆς δὲ
 γινομένης στάσεως φοβηθεὶς ὁ χιλιάρχος μὴ διασπασθῆ ὁ Παῦλος
 ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στρατεύμα καταβὰν ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ
 11 μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν. ¹¹ τῇ δὲ ἐπιούσῃ
 ἦνκε ἐπιστάς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν· θάρσει· ὡς γὰρ διεμαρτύρω 18, 9
 τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρ- 18, 21
 τυρῆσαι.
 12 Γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι
 ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ 21
 13 ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. ¹³ ἦσαν δὲ πλείους τεσσεράκοντα οἱ
 14 ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι, ¹⁴ οἵτινες προσελθόντες
 τοῖς ἀρχιερέυσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν· ἀναθέματι ἀνεθε-
 ματίσαμεν ἑαυτούς μηδεὶς γενέσθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν
 15 Παῦλον. ¹⁵ νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνε-
 δρίῳ, ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν 20
 ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσει αὐτὸν
 16 ἔτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. ¹⁶ Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς
 ἀδελφῆς Παύλου τὴν ἐνέδραν, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς
 17 τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. ¹⁷ προσκαλεσάμενος δὲ
 ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπε· τὸν νεανίαν τοῦτον ἄπαγε
 18 πρὸς τὸν χιλιάρχον, ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. ¹⁸ ὁ μὲν οὖν
 παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλιάρχον καὶ φησὶν· ὁ
 δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεα-
 19 νίσκον ἀγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. ¹⁹ ἐπιλαβόμενος
 δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν

5. om *οτι* post *γεγρα*. γαρ 6. *εκραζεν* | υἱος φαρισαιου 7. κ* *ειπαντος*, κc *ειποντος* | ε add *των* ante *σαδδουκ.*, κ *σαδδουκ.* et *φαρισ.* hoc ordine
 8. *μηδε* *αγγελ.* 9. *ανασταντ.* οἱ *γραμματαις* | *λεγοντες* : κ *praem* *προσ*
αλληλουσ | κ* *om* *εν* | *αγγελος* : add *μη* *θιτομαχωμεν* 10. *γενομενης* |
φοβηθεισ : *ευλαβηθεισ* | κ* *om* *εκ* *μσο.* *αυτων* 11. *θαρσει* : add *παυλε*
 12. *ποιη.* *τινεσ* *των* *ιουδαιων* *συστροφ.* | κc *om* *λεγοντες* 13. *τεσ-*
σαρακ. | *πειποιηκοτες* 14. *ειπον* 15. *οπως* *αυριον* *αυτον* *καταγαγη*
προσ *υμασ* | κ* *om* *του* *ante* *ανελειν* 16. ε (non *εc*) *το* *ενεδρον* 17. *εκα-*
τονταρχων | *απαγαγε* 18. *νεανιαν*

ἐπυθάνετο· τί ἐστὶν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; ²⁰ εἶπεν δὲ ὅτι οἱ 20
 15 Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαι σε ὅπως αὐρίον τὸν Παῦλον
 καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον ὡς μέλλον τι ἀκριβέστερον πυθθά-
 νεσθαι περὶ αὐτοῦ. ²¹ σὺ οὖν μὴ πεισθῆς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν 21
 13 γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαεράκοντα, οἵτινες ἀνεθε-
 μάτισαν ἐάντους μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν,
 καὶ νῦν εἰσὶν ἔτοιμοι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.
²² ὁ μὲν οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον, παραγγείλας μηδεὶ 22
 ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς ἐμέ. ²³ Καὶ προσκαλεσά- 23
 μένος τινὰς δύο τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπεν· ἐτοιμάσατε στρατιώτας
 διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρίας, καὶ ἵππεῖς ἑβδομή-
 κοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός,
²⁴ κτήν τε παραστήσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασω- 24
 σωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα, ²⁵ γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσαν 25
 τὸν τύπον τοῦτον· ²⁶ Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι 26
 21, 30-32 Φήλικι χαίρειν. ²⁷ τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰου- 27
 22, 27 δαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστάς σὺν τῷ στρα-
 23, 30 τεύματι ἐξειλάμην, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· ²⁸ βουλόμενός τε 28
 ἐπιγῶσαι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον εἰς τὸ
 συνέδριον αὐτῶν, ²⁹ ὃν εὖρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ 28
 νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἐγκλημα.
³⁰ ³⁰ μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλήσ εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν, 30
 ἔπεμψα πρὸς σέ, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγοροῖς λέγειν αὐτοῦς
 24, 2 ἐπὶ σοῦ.

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀνα- 31
 λαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτός εἰς τὴν Ἀντιπατριδα,
³² τῇ δὲ ἐπαύριον εἰσάσαντες τοὺς ἵππεῖς ἀπέρχεσθαι σὺν αὐτῷ, ³²
 ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. ³³ οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν 33
 Καισαρίαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν
 καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. ³⁴ ἀναγνὸς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας 34
 ἐπαρχείας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, ³⁵ διακούσο- 35
 μαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατηγοροί σου παραγέωνται, κελεύσας
 εἶν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

20. εἰς το συνεδρ. καταγαγ. τον παυλον | κ* μελλον, ε μελλοντες 21. τσο-
 σαρακ. | ετοιμ. εἰσι 22. νεανιαν | προσ με 23. δυο τινας | εκατονταρ-
 χων | καισαρεια 24. κ* φιλικα 25. περιεχουσαν 27. συλληφθεντ. |
 εζειλομην αυτον 28. βουλομ. δε γνωμαι | κατηγαγον : add αυτον
 29. εγκλη. εχοντ. 30. εἰς τ. ανδρα μελλειν εσεσθ. υπο των ιουδαιων |
 εξ αυτων : εξαντησ | λεγειν τα προσ αυτον επι σου. ερρωσο 31. δια
 της νυκτος 32. απερχεσθ. : πορευεσθαι | κ επιστρεψαν 33. καισα-
 ρειαν 34. αναγν. δε : add ο ηγεμων | επαρχιασ | απο κιλικ. : κ add εστιν
 35. εκελευσε τε αυτον εν τω πρ. τ. ηρω. φυλ.

XXIV.

Adventus accusatorum; Tertyllus. Pauli defensio coram Felice atque etiam Drusilla.

- 1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνασίας μετὰ 22, 2
 2 πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνι-
 3 σαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. ² κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο
 4 κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων· ³ πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ
 5 σοῦ καὶ διορθωμάτων γινόμενων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς
 6 προνοίας, πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φήλιξ,
 7 μετὰ πάσης εὐχαριστίας. ⁴ ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλείον σε ἐνόησω,
 8 παρακαλῶ ἀκούσαι σε ἡμῶν συντόμῳ τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. ⁵ εὐρόν-
 9 τες γὰρ τὸν ἄνδρα τούτον λοιμὸν καὶ κινούντα στάσεις πᾶσιν
 10 τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς
 11 τῶν Ναζωραίων αἵρέσεως, ⁶ ὃς καὶ τὸ ἱερόν ἐπέειρασεν βεβηλώ- 21, 23
 12 σαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, ⁸ παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας
 13 περὶ πάντων τούτων ἐπιγνώσθαι ὡς ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.
 14 ⁹ συνεπέθετο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχει.
 15 ¹⁰ Ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν·
 16 ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος,
 17 εὐθύμῳ τὰ περὶ ἑμαντοῦ ἀπολογεῖσθαι, ¹¹ δυναμένου σου ἐπιγνώ- 21, 15, 18
 18 ναι ὅτι οὐ πλείους εἰσὶν μοι ἡμέραι δώδεκα ἀφ' ἧς ἀνέβην 24, 27
 19 προσκνηθῆσαι εἰς Ἱερουσαλὴμ. ¹² καὶ οὕτε ἐν τῷ ἱερῷ εὐρόν με 22, 30
 20 πρὸς συνα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιούντα ὄχλον, οὕτε ἐν 23, 12, 22
 21 ταῖς συναγωγαῖς οὕτε κατὰ τὴν πόλιν, ¹³ οὐδὲ παραστήσῃ δὲ 24, 1
 22 ἀνταῖ σοι περὶ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. ¹⁴ ὁμολογῶ δὲ τοῦτό
 23 σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἦν λέγουσιν αἰρεῖσιν οὕτως λατρεύω τῷ 5
 24 πατρὶ ὁθεῖ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς ἐν
 25 τοῖς προφήταις γεγραμμένοις, ¹⁵ ἐλπίδα ἔχων πρὸς τὸν θεόν, ἣν 22, 6
 26 καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσθαι δικαίων
 27 τε καὶ ἀδίκων. ¹⁶ ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνειδη-
 28 σιν ἔχει πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός. ¹⁷ δι' ἐτῶν 11, 28 etc
 29 δὲ πλείονων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμεν 2, 10
 30 καὶ προσφοράς, ¹⁸ ἐν αἷσι εὐρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ 21, 26 5
 31 μετὰ ὄχλον οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινες δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰου-
 32 δαῖοι, ¹⁹ οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχιοεν

XXIV, 1. μετα των πρεσβυτερων και 8. κατορθωματος 4. ευ-
 κοπω 5. στασις 6. κρατησαμεν : add και κατα τον ημετερον
 νομον ηθελησαμεν κρινειν. 7. καταλθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα
 πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε, 8. κελυσσας τους κατηγορους
 αυτου ερχεσθαι επι σε 9. συνεθετο 10. τα : δε | ευθυμοτερον
 11. γνωμαι | ημεραι η δεκαδυο | εν ιερουσαλημ 12. επιστασιν 13. ουδε :
 ουτε | παραστησαι : ε (non ε) : add με | om σοι : νυν 14. ε και εν τοις
 προφηταις, ε και τοις προφηταις 15. εις τον θεον | κ om ουτοι |
 σεσθαι : add νεκρων 16. εν του. δε αυτος 17. παρεγενομεν : post
 πλειονων | κ κ. προσφ. παρ. 18. εν αις : εν οισ | ε om δε 19. δε

πρὸς ἐμέ. ²⁰ ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὔρον ἀδίκημα σπάντος ²⁰
^{22, 6} μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, ²¹ ἢ περὶ μᾶς ταύτης φωνῆς ἢς ἐπέκραξα ²¹
ἐν αὐτοῖς ἐστὼς ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμε-
ρον ἐφ' ὑμῶν. ²² Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον ²²
^{23, 26} εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἶπας· ὅταν Λυσίας ὁ χιλιάρχος καταβῆ,
διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς, ²³ διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχῃ ²³
τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων
αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγεγόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρου- ²⁴
σίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον,
καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως. ²⁵ δια- ²⁵
λεγόμενον δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ
κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη·
τό νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακλήσομαι σε,
²⁶ ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύ- ²⁶
λου· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὁμίλει αὐτῷ.
^{27, 9} ²⁷ Διετίσας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον ²⁷
Φῆστον· θέλων τε χάριτα καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ
κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

XXV.

Paulus coram Festo provocat ad Caesarem. Festus procurator Agrippam regem consulit.

Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη ¹
^{24, 1} ¹⁵ εἰς Ἱερουσόλυμα ἀπὸ Καισαρίας, ² ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς ²
καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν
αὐτὸν ³ αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψῃται αὐτὸν ³
^{12, 15 22} εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐνέδραν ποιῶντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν.
⁴ ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς Καισα- ⁴
^{24, 23} ρίαν, ἐαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι· ⁵ οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, ⁵
φησίν, δυνατοὶ συγκαταβάντες, εἰ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον,
κατηγορεῖτωσαν αὐτοῦ. ⁶ διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας οὐ πλεί- ⁶
ους ὅκτω ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισαρίαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας
¹⁷ ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. ⁷ παραγενομέ- ⁷
¹⁸ νου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ Ἱερουσόλυμων καταβεβη-

19. προομι 20. ει τι ευρον εν εμοι 21. εκραξα εστως εν αυτοις | υφ
υμων 22. ακουσας δε ταυτα ο φηλιξ ανεβαλ. αυτου | ειπων 23. δια-
ταξαμ. τε | τηρευσθ. τον παυλον | υπηρετειν : add η προσερχεσθαι
24. 6 κ* τη γυναικι αυτου, κ* τη ιδια γυν. αυτου | κ* και μεταπεμψατο |
om ησουν 25. κ περι εγκρα. κ. δικαι. | μελλοντος : add εσοσθαι
26. αμα δε και | παυλου : add οπως λυση αυτου 27. κς θλων δε |
χαριτας

XXV, 1. τη επαρχια | καισαρεια 2. τε : δε | ο αρχιερευς 4. εν
καισαρεια | εν ταχει : κς post εκπορ. 5. δυνατοι : εν υμιν φησιν | ε συγ-
καταβ., κ καταβαντ. | ατοπον : τουτω 6. ημερ. (κ post πλει.) ου πλει. οκτ.
η δεκα : ημερ. πλειους η δεκα | καισαρεια | κ* προαχθηται 7. om αυτου

- 8 κότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέροντες, ἃ 24, 5 ο
 8 οὐκ ἴσχυον ἀποδείξει, 8 τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι οὔτε εἰς 24, 12
 τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἰερόν οὔτε εἰς Καίσαρά τι
 9 ἤμαρτον. 9 ὁ Φῆστος δὲ θέλων τοῖς Ἰουδαίους χάριν καταθέσθαι,
 ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν· θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ 24, 27
 10 περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ' ἐμοῦ; 10 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· ἐστὼς
 ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρός εἰμι, οὐ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους
 11 οὐδὲν ἠδίκηκα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. 11 εἰ μὲν οὖν
 ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀπο-
 12 θανεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν ἔστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδεὶς με 9. 16
 12 δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. 12 τότε ὁ 23, 11
 Φῆστος συναλῆσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· Καίσαρα 19, 21
 ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.
 13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ
 Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισαρίαν ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον.
 14 14 ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ
 ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων· ἀνὴρ τις ἐστὶν καταλελειμ- 24, 27
 15 μένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, 15 περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἱεροσό- 1. 2. 24
 16 λυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων,
 16 αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταδίχην· 16 πρὸς οὓς ἀπεκρίθη ὅτι οὐκ
 17 ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι τινα ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατη- 11
 17 γορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχῃ τοὺς κατηγοροῦσιν τὸπον τε ἀπολο- 6
 17 γίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. 17 συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐν-
 18 θάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ 6
 18 βήματος ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· 18 περὶ οὗ σταθέντες οἱ 7
 19 19 κτήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπενόουν πονηράν, 23, 20
 19 19 ζητήματα δὲ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας ἔχον πρὸς 24, 2
 20 αὐτὸν καὶ περὶ τίνος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος
 20 ζῆν. 20 ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ 9
 21 βούλοιο πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα κακεῖ κρίνεσθαι περὶ τού-
 21 των. 21 τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν 21, 1
 22 τοῦ Σεβαστοῦ διάγωγῃν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἀνα-
 22 πέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. 22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον·
 23 ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκούσαι. αὐρίον, φησίν, 26
 23 ἀκούσῃ αὐτοῦ.
 23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης
 μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σὺν

7. αἰτιαματα | φεροντες κατα του πανλου | κ* ισχυσαν 8. του παν.
 απολ. : απολ. αυτου 9. τοις ιουδαιοις θελων | κρινεσθαι 10. επι τ.
 βημ. καιθ. εστωσ εμι | ηδικησα 11. ουν : γαρ 12. συλλλησας 13. και-
 σαρειαν | ασπασομενοι 15. δικην 16. ανθρωπον : add εἰς απωλειαν |
 εχοι : κ ante κατ. προσαπ. 18. επεφερον | υπενοουν εγω | πονηραν :
 om 20. εἰς την περι τουτου ζητ. | ιερουσαλημ 21. πεμψω 22. πρ.
 τ. φηστον : add εφη | αυριον : praem ο δε 23. κ* ακρωτηριον

τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ Φήστου ἤχθη ὁ Παῦλος. ²⁴ καὶ φησιν ὁ Φήστος· ²⁴
¹⁵ Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συναπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τούτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἐν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, βοῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μη-
^{22, 22} κέτι. ²⁵ ἐγὼ δὲ καταλαβόμεν μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπρα- ²⁵
^{23, 29} χέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα ¹¹
πέμπειν. ²⁶ περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ ²⁶
προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω· ²⁷ ἄλογον γάρ μοι ²⁷
δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημάαι.

XXVI.

Pauli coram Agrippa et Festo defensio. Agrippae propensio ad fidem.

Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεται σοι περὶ ¹
σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνασ τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο·
² περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ²
ἤγημαι ἑμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλον σήμερον ἀπολογεῖσθαι,
³ μάλιστα γνώστην σε ὄντα πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε ³
καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμως ἀκούσαί μου. ⁴ τὴν μὲν ⁴
οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ
ἔθνει μου ἐν τε Ἱεροσολύμοις ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ⁵ προ- ⁵
^{22, 2} γνώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν
^{Phil 3, 5} ^{23, 6} ἀκριβεστάτην αἴρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος.
⁶ καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπαγγελίας γενο- ⁶
^{24, 15} μένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἕστηκα κρινόμενος, ⁷ εἰς ἣν τὸ δαδεδκάφυλον ⁷
ἡμῶν ἐν ἐκτενεῖς νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεύον ἐλπίζει καταντῆσαι·
περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. ⁸ τί ἄπιστον ⁸
^{8, 9, 9, 1} ^{22, 4} κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; ⁹ ἐγὼ μὲν οὖν ⁹
ἔδοξα ἑμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ
ἐναντία πρᾶξαι· ¹⁰ ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλοὺς ¹⁰
τε τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχι-
¹¹ κερῶν ἐξουσίαν λαβὼν, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψήφον,
¹¹ καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ¹¹
ἠνάγκασον βλασφημεῖν, περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίω-
^{9, 3 88} ^{22, 6 88} κων ἕως καὶ εἰς τὰς ἕξω πόλεις. ¹² Ἐν οἷς πορευόμενος εἰς ¹²

23. τοιο χιλιάρχοις | τοιο κατ ἐξοχην : add ουσι 24. συμπαρ. | παν |
επιβοωντες | ζην αυτον 25. ε κ* καταλαβομενος | αυτον : ε κ post
θανατου | και αυτου δε τουτου | πεμπειν : add αυτον 26. τι γραφαι

XXVI, 1. περι : υπερ | απελογειτ. εκτει. τ. χειρα 2. μελλον
απολογ. επι σου σημερ. 3. οντα σε | ζητηματων : κ* add επισταμενος |
δεομαι : add σου 4. εν τε : om τε 5. θρησκεια 6. εις τους : προσ
τους | ημων : om 7. βασιλευ αγριππα υπο των ιουδαι. 9. κ* του
ιησου | κ ναζωραιου 10. om τε post πολλουσι | om εν ante φυλακαις
12. εν οιο : add και

τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων,
 13 ¹³ ἡμέρας μέσση κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ
 τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν
 14 ἐμοὶ πορευομένους· ¹⁴ πάντων τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν
 ἤκουσα φωνὴν λέγουσαν πρὸς με τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ· *Σαοὺλ*
Σαοὺλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτιζειν.
 15 ¹⁵ ἐγὼ δὲ εἶπα· τίς εἶ, κύρια; ὁ δὲ κύριος εἶπεν· ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς
 16 ὃν σὺ διώκεις. ¹⁶ ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στήθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου·
 εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχαιρῖσασθαί σε ὑπὲρ τῆς καὶ μάρ-
 17 τυρα ὧν τε εἶδες ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, ¹⁷ ἔξαιρούμενός σε ἐκ
 18 τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε, ¹⁸ ἀνοιξαί
 ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκοτοῦς εἰς φῶς καὶ τῆς
 ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφρασι
 20 ἀμαρτιῶν καὶ κλήρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ.
 19 ¹⁹ ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθῆς τῇ οὐρανήν
 20 ὀπτασίᾳ, ²⁰ ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοις
 πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον
 μετανοίας καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἀξία τῆς μετανοίας ἔργα
 21 πράσσοντας. ²¹ ἔνεκα τούτων ἐν Ἰουδαίῳ συλλαβόμενοι ὄντα ἐν
 22 τῷ ἱερῷ ἐπειρώοντο διαχειρῖσασθαι. ²² ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς
 ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἔστηκα μαρτυρούμενος
 μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτός λέγων ὧν τε οἱ προφηταὶ
 23 ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωϋσῆς, ²³ εἰ παθητὸς ὁ Χρι-
 στός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν
 24 τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν. ²⁴ ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου
 ὁ Φῆστος μεγάλη τῇ φωνῇ φησὶν· *μαίη, Παῦλε· τὰ πολλά σε*
 25 *γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει.* ²⁵ ὁ δὲ Παῦλος· οὐ μαινόμεαι,
 φησὶν, κράτιστε Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ἑήματα
 26 ἀποσφθέγγομαι. ²⁶ ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς
 ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· *λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων*
 οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο.
 27 ²⁷ πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις.
 28 ²⁸ ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον· ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χρι-
 29 στιανὸν ποιῆσαι. ²⁹ ὁ δὲ Παῦλος· εὐξάμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν
 ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντα τοὺς ἀκούον-
 τὰς μου σήμερον γενέσθαι τοιοῦτους ὅποιος καὶ γὰρ εἰμι, παρεκτός
 30 τῶν δεσμῶν τούτων. ³⁰ ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἦ τε

12. της παρα των αρχ. 14. παντων δε | φωνην λαλουσαν προς με και λεγουσαν 15. ε κ ειπον | om κυριοσ 17. om εκ sec | εἰς οὐσ νυν σε αποστ. 20. om τε post πρωτ. | εἰς πασαν τε | ε (non ε) απαγγελων 21. οι ιουδαιοι | οντα (κ* add με) : om 22. απο : παρα | μαρτυρου- μενοσ | μωσση 23. κ* μελλειν | om τε 24. εφη 25. om πανλοσ | αλλ 26. ε ουδεν, κc om 28. προς τ. πανλον : add εφη | ποιησαι : γενεσθαι 29. ο δε πανλοσ : add ειπεν | ευξαιμην | μεγαλω : πολλω 30. ανεστη τε : και ταυτα ειποντο αυτου ανεστη

23, 9, 29
25, 25 Βερίκη καὶ οἱ συναθήμενοι αὐτοῖς, ³¹ καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλά- 31
λον πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι οὐδὲν θανάτου ἢ δεσμῶν ἀξίον
τι πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. ³² Ἀγρίππας δὲ τῷ Φῆστον εἶπε 32
ἀπολαύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καί-
σαρα.

XXVII.

Navigatio Romana. Tempestas; fortitudo Pauli. Naufragium ad Melitam
insulam.

25, 12 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδί- 1
δον τὸν τε Παῦλον καὶ τινας ἑτέρουσ δεσμώτας ἑκατοντάρχη 2
ὀνόματι Ἰουλίῳ σπειρήσ Σεβαστήσ. ² ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδρα- 2
μυτηνῷ μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθη- 3
μεν, ὅντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνοσ Θεσσαλονικέωσ. ³ τῇ 3
19, 29
Col 6, 10 τε ἑτέρω κατήχθημεν εἰς Cιδῶνα, φιλανθρωπῶσ τε ὁ Ἰούλιωσ τῷ 3
Παύλῳ χρησάμενοσ ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλουσ πορευθέντι ἐπι- 4
μελείασ τυχεῖν. ⁴ κἀκεῖθεν ἀναχθέντεσ ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον 4
διὰ τὸ τοὺσ ἀνέμουσ εἶναι ἐναντίουσ, ⁵ τὸ τε πῆλαγοσ τὸ κατὰ 5
τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντεσ κατήλθαμεν εἰς 6
Μύρα τῆσ Ἀσκίασ. ⁶ Κἀκεῖ εὐρῶν ὁ ἑκατοντάρχησ πλοίοισ Ἀλε- 6
ξανδρινὸν πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐβεβίβασεν ἡμᾶσ εἰσ αὐτό. ⁷ ἐν 7
25, 11 ἱκαναῖσ δὲ ἡμέραισ βραδυπλοοῦντεσ καὶ μόλισ γενόμενοι κατὰ
τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντοσ ἡμᾶσ τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν 8
Κρήτην κατὰ Καλυώνην, ⁸ μόλισ τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἦλθο- 8
μεν εἰσ τόπον τινὰ καλούμενον Καλοῦσ λιμένασ, φ' ἐγγὺσ πόλιω 9
ἦν Λασαία. ⁹ ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντοσ ἤδη ἐπισφα- 9
λοῦσ τοῦ πλοοῦσ διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, 10
παρήγει ὁ Παῦλοσ ¹⁰ λέγων αὐτοῖσ ἄνδρεσ, θεωρῶ ὅτι μετὰ 10
ὑβρεοσ καὶ πολλῆσ ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου 11
ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. ¹¹ ὁ δὲ 11
ἑκατοντάρχησ τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπιείθετο 12
ἢ τοῖσ ὑπὸ Παύλου λεγομένοισ. ¹² ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένοσ 12
ὑπάρχοντοσ πρὸσ παραχειμασίαν, οἱ πλείονεσ ἔθεντο βουλὴν 13
ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἰπωσ δύναιντο καταστήσαντεσ εἰσ Φοίνικα 13
παραχειμαῖσαι, λιμένα τῆσ Κρήτησ βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ 14
χωρον. ¹³ ὑποπνεύσαντοσ δὲ νότου δόξαντεσ τῆσ προθέσεωσ κα- 13
κρατηκέναι, ἄρατεσ ἄσσοσ παρελέγοντο τὴν Κρήτην. ¹⁴ μετ' οὐ 14
πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆσ ἄνεμοσ τυφονικὸσ ὁ καλούμενοσ

30. συναθῆμ. 31. θανατ. αξιον η δεσμ. | τι : om

XXVII, 2. μαλλοντι : -ντεσ | εἰσ τουσ : om εἰσ 3. τη τε : κσ τη δε |
κ* σιδωνα | τουσ φιλουσ : om τουσ per errorem | πορευθεντα 5. κατη-
λυομεν | ε μυρα, κ λυστραν 6. εκατονταρχοσ | εἰσ αυτο : κ* add τουτο
8. ην πολιω | κ* λασοαια, κσ λαῖσσα 10. φορτου 11. εκατονταρχοσ |
επειθετ. μαλλον | υπο του πανλου 12. πλειουσ | κκεῖθεν 14. κ κατα
ταυτησ

15 εὐρακύνλων· ¹⁵ συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου
 16 ἀντοφθαλμῶν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. ¹⁶ ἦσιον δὲ τι
 ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαῦδα ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς
 17 γενέσθαι τῆς σκάφης, ¹⁷ ἣν ἄραυτες βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζων-
 νύτες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Κύρτιν ἐκπέσωσι,
 18 χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. ¹⁸ σφοδρῶς δὲ χειμαζο-
 19 μένων ἡμῶν τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιούντο, ¹⁹ καὶ τῇ τρίτῃ αὐτό-
 20 χεῖρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔριψαν· ²⁰ μήτε δὲ ἡλίον μήτε
 ἄστρον ἐπιφαινότων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ
 ὀλίγον ἐπικειμένον, λοιπὸν περιηρεῖτο ἐλπίσι πᾶσα τοῦ σώζεσθαι
 21 ἡμᾶς. ²¹ πολλῆς τε ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεῖς ὁ Παῦλος ¹⁰
 ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· ἔδει μὲν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι
 μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης κερδήσαι τε τὴν ὕβριν ταύτην
 22 καὶ τὴν ζημίαν. ²² καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμῆν· ἀποβολὴ
 23 γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου. ²³ παρέστη
 γὰρ μοι ταύτη τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὐ εἰμὶ ἐγώ, φῶ καὶ λατρεύω,
 24 ἄγγελος ²⁴ λέγων· μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ παραστήναι,
 καὶ ἰδοὺ κεχάρισται σοι ὁ θεὸς πάντα τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ. ^{25, 11}
 25 ²⁵ διὸ εὐθυμείτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ'
 26 ὃν τρόπον λελάληται μοι. ²⁶ εἰς ἦσιον δὲ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. ^{26, 1}
 27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ νυξ ἐγένετο διαφερόμενον ἡμῶν
 ἐν τῷ Ἀδρία, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσ-
 28 ἄγειν τιὰ αὐτοῖς χώραν. ²⁸ καὶ βολίσαντες εὖρον ὄργυιάς εἰκοσι,
 βραχὺ δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὖρον ὄργυιάς δεκα-
 29 πέντε· ²⁹ φοβούμενοί τε μήπου κατὰ τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν,
 ἐκ πρῶμης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας εὗχοντο ἡμέραν γενέσθαι.
 30 ³⁰ τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων σφυεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάν-
 των τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει ὡς ἐκ πρῶρης ἀγκύ-
 31 ρας μελλόντων ἐκτείνειν, ³¹ εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ
 τοῖς στρατιώταις· εἰ μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμῶς σω-
 32 θῆναι οὐ δύνασθε. ³² τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία
 33 τῆς σκάφης καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. ³³ Ἀχρι δὲ οὗ ἡμέρα
 ἔμελλεν γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τρο-
 φῆς λέγων· τεσσαρεσκαίδεκάτῃ σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ²⁷
 34 ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι. ³⁴ διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς
 μεταλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ^{1 Sam}
14, 45

14. ευροκλυδων 16. κλανδα : ε κλανδην, κε καυδα | μολιο : ante ισχυσαμ.
 17. κ* βοηθιαν | κ εκπεσωσιν | κ* om το ante σκευος 19. εριψαμεν
 20. κ* πλειουσ | ε κ πασα ελπισι 21. πολλησ δε 22. ουδεμια : κ* ante
 ψυχησ 23. κ* τηδε τη νυκτι, ε τη νυκτι | om εγω | αγγελος : ante
 του θεου 27. κ* προαγαγειν 28. κ* οτινωσ βολισαντ. 29. τε : κ δε |
 μηπωσ | κατα : εισ | εκπεσωσιν | κ τεσσαρεσ | ε κ ηνυχοντο 30. προωρασ |
 αγκυρασ : ε κ post μελλοντ. 31. κ* εν τω πλοι. μεινωσιν 32. απκο-
 ψαν : post οι στρατι. 33. ημερα : post ευελλ. | μηθεν 34. προσλαβειν |
 κ* τι τροφησ

Le 21, 18 ἡπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρῖξ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀπολείται.
 35 εἶπας δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσεν τῷ θεῷ ἐνώπιον 35
 πάντων καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. 36 εὐθυμοὶ δὲ γενόμενοι 36
 πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. 37 ἡμεθα δὲ αἱ πᾶσαι 37
 ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ διακόσαι ἐβδομήκοντα ἕξ. 38 κορεσθέντες δὲ 38
 τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θά-
 λασσαν. 39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, 39
 κόλπῳ δὲ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύοντο
 εἰ δύναιντο ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. 40 καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες 40
 εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδα-
 λίων, καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα τῇ πνεύσῃ κατείχον εἰς τὸν
 αἰγιαλόν. 41 περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν 41
 τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῶτα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ
 πρῶτα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας. 42 τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλή ἐγένετο 42
 ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μή τις ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ·
 43 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν 43
 αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν
 ἀπορρίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξίεναι, 44 καὶ τοὺς λοιποὺς 44
 οὓς μὲν ἐπὶ σαΐσιν, οὓς δὲ ἐπὶ τινῶν τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ
 οὕτως ἐγένετο πάντα διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

XXVIII.

Naufragi apud Melitenses. Vipera de manu excussa; aegroti sanati. Iter
 Italicum. Biennium Romanum.

27, 26. 19 Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος κα- 1
 λείται. 2 οἱ τε βάρβαροι παρείχαν οὐ τὴν τρυφὴν φιλανθρω- 2
 πῆσαν ἡμῖν· ἀφαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ 3
 τὸν ἕτερον τὸν φρεστώτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος. 3 συστρέψαντες δὲ 3
 τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πληθὸς καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυρὰν,
 ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα καθήψεν τῆς χειρὸς αὐτοῦ.
 4 ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς 4
 αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον· πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος
 οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἶασεν.
 5 ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν 5
 κακόν· 6 οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν ἐμπιπρᾶσθαι ἢ κατα- 6
 πίπτειν ἄφω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκῶντων καὶ

34. απο τῆς : ε κ εκ τῆς | απολείται : πσειται 35. ειπων | κ ευχαρι-
 στησας 36. κ* απαντες | κ μεταλαβαν (sic) 37. ημεν | εν τω πλοιω :
 ante αι πασ. ψυχ. 38. κ* om την 39. εβουλευσαντο 40. κ* προσελον-
 τες | αρτεμονα 41. επωκειλαν | κ ελυτο | υπο (κ* απο) τῆς βιας : add
 των κυματων 42. μη τις : κc praem ινα | διαφυγοι 43. εκατονταρχος |
 απορριψ. | κ επι τῆς γῆς

XXVIII, 1. επεγνωσαν 2. ε κ οι δε βαρβ. | παρειχον | αναπαν-
 τας | κ* προσανελαμβανον | κ* om δια sec 3. om τι | απο : εκ | διεξε-
 λθουσα 4. ελεγ. πρ. αλληλ. | κ* om τῆς ante θαλ. 5. κ* om κακον
 6. πιμπρασθαι

θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι
 7 ἔλεγον αὐτὸν εἶναι θεόν. ⁷ Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον
 ὑπῆρχεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξά-
 8 μνος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. ⁸ ἐγένετο δὲ τὸν
 πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατα-
 κείσθαι, πρὸς ὃν ὁ Παῦλος προσευξάμενος, ἐπιθείς
 9 τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἴασατο αὐτόν. ⁹ τούτου δὲ γενομένου καὶ οἱ
 λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἔθερα-
 10 πύοντο, ¹⁰ οἱ καὶ πολλοαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένους
 ἐπέθετο τὰ πρὸς τὰς χρεῖας.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότη ἐν
 12 τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ, παρατήμῳ Διοσκούροισ. ¹² καὶ καταχθέν-
 13 τες εἰς Κυρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, ¹³ ὅθεν περιελ-
 θόντες κατηγνήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενο-
 14 μένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους, ¹⁴ οὗ εὐρόντες
 ἀδελφοῦς παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτὰ· καὶ
 15 οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν. ¹⁵ κἀκείθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκού-
 σαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἤλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου
 φόρου καὶ Τριῶν ταβερῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας
 τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσος.

16 Ὅτε δὲ εἰσῆλθομεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ ¹⁶
 17 μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιωτῇ. ¹⁷ ἐγέν-
 ετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συνκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν
 Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγε πρὸς αὐτούς·
 ἐγὼ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι
 τοῖς πατράσοις, δέσμος εἰς Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖ- ^{25, 8}
 18 ρας τῶν Ῥωμαίων, ¹⁸ οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπο- ^{25, 25}
 19 λῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· ¹⁹ ἀντι-
 λεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα,
 20 οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν. ²⁰ διὰ ταύτην οὖν ^{25, 11}
 τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλήσαι· εἵνεκεν γὰρ
 21 τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην περιέκειμαι. ²¹ οἱ δὲ ^{28, 8.}
 πρὸς αὐτὸν εἶπαν· ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα
 ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγ-
 22 γειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. ²² ἀξιούμεν δὲ παρὰ σοῦ
 ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστὸν

6. θεον αυτον ειναι 8. δυσεντερια 9. δε : ουν | εν τη νησω : post εχοντ. ασθεν. 10. τα : κ* om | προσ την χρεϊαν 13. κ* περιελοντες 14. επ αυτοις | ηλθομεν 15. εξηλθον | κ* υπαντησιν | αχρισ 16. ηλθομεν | om την | επετραπη τ. παυλω : ο κκατονταρχος παρεδωκε τους δεσμουσ τω στρατοπεδαρχη, τω δε παυλω επετραπη 17. συγκαλε. | αυτον : τον παυλον | εγω (κ* λεγων) : post ανδρ. αδελφ. 18. κ* ανακρινοντες | εβουλοντο : κ* add με 19. κατηγορησαι 20. ενεκεν | κ ισδραηλ 21. ειπον | περι (κ κατα) σου : post εδεξαμ. 22. ακουσαι : κ ante παρ. σου

ἡμῖν ἐστὶν ὅτι παραχοῦ ἀντιλέγεται. ²³ ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ²³ ἦλθον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρούμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτούς περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τε τοῦ τόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρώτῃ εἰς ἐσπέρας. ²⁴ καὶ οἱ μὲν ἐπέειπον τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ²⁴ ἠπίσταντο· ²⁵ ἀσύμφωνοὶ τε ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο ²⁵ εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἓν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν ²⁶ λέγων· πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τούτων καὶ εἰπὸν· ἀκοῦ ²⁶ ^{Es 4, 9 :} ^{Mt 12, 14 :} ^{Io 12, 40 :} ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέπετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· ²⁷ ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσίν ²⁷ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσίν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ ²⁸ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. ²⁸ γνωστὸν οὖν ²⁸ ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τούτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούονται.

¹⁶ Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέ- ³⁰ χετο πάντα τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, ³¹ κηρύσσων τὴν ³¹ βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάσης παρηρησίας ἀκωλύτως.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

I.

Utile temptari. Sapientiam deum roga. Opes pereunt. Homo delicti, deus boni auctor. Legem audi et fac. Linguam doma.

¹ Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δούλος ταῖς δώ- ¹ δεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.

¹ P^o 1, 6. 7 Πᾶσαν χαρὰν ἠγάσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς ² ^{Ro 5, 3 :} περιπέσητε ποικίλοις, ³ γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς ³ πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν. ⁴ ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ⁴ ἐχέτω, ἵνα ᾗτε τέλειοι καὶ ὀλόκληροι, ἐν μηδεμίᾳ λειπόμενοι. ⁵ εἰ ⁵ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ ⁶ ^{Mt 21, 21} πᾶσιν ἀπλῶς καὶ μὴ ὀνειδιζόντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. ⁶ αἰτείτω ⁶

22. εστιν ημιν 23. ηλθον : ηκον | κ διαμαρτυραμενος | κ* om τε post πειθων | τα περι του ιησ. | μωσως 24. κ* και οι μεν ουν 25. τε : δε | υμων : ημων 26. λεγον | και ειπε | κ* βλεψητα 27. κ* εβαρυνθη | ωσιν : κ add αυτων | κ* om και τη καρδ. συνωσιν | ιασσμαι 28. om τουτου 29. και ταυτα αυτου ειποντος απηλθον οι ιουδαιοι, πολλην εχοντες εν εαυτοις συζητησιν. 30. ενμεινεν : εμεινεν | δε : add ο πανλος 31. ιησον : add χριστον

* ε ιακωβον καθολικη επιστολη, ε ιακωβου του αποστολου επιστολη καθολικη. κ nil inscriptum habet, sed subscriptum επιστολη ιακωβου.

- δὲ ἐν πίστει, μὴδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν
 7 κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. ⁷ μὴ γὰρ οἰεῖσθω
 8 ὁ ἄνθρωπος ἐκαῖνος ὅτι λήμψεται τι παρὰ τοῦ κυρίου, ⁸ ἀνὴρ
 9 δίφνητος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. ⁹ Κωχῆσθω
 10 δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, ¹⁰ ὁ δὲ πλούσιος
 ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται.
 11 ¹¹ ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον, ¹ Pe 1, 24
 καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέτεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου ^{Es} 40, 6
 αὐτοῦ ἀπόλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ
 μαρανθήσεται.
 12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμος γενό- ^{5, 11}
 μενος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγεῖλατο τοῖς ^{2 Ti} 4, 8
 13 ἀγαπῶσιν αὐτόν. ¹³ μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ θεοῦ
 πειράζομαι. ὁ γὰρ θεὸς ἀπειραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ ^{1 Co} 10, 13
 14 αὐτὸς οὐδένα. ¹⁴ ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας
 15 ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος· ¹⁵ εἴτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα
 τίττει ἁμαρτίαν, ἣ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκνεί θάνατον. ^{Ro} 6, 23
 16 ¹⁷ Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. ¹⁷ πᾶσα δόσις
 ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθ' ἐστιν καταβαῖνον ἀπὸ
 τοῦ πατρὸς τῶν φῶτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔστι παραλλαγή ἢ τροπή
 18 ἀποσκίασμα. ¹⁸ βουληθεὶς ἀπεκύθησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς ^{Ro} 8, 22
 τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχὴν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.
 19 Ἴστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· ἔστω δὲ πᾶς ἄνθρωπος ταχύς
 20 εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδύς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδύς εἰς ὀργήν· ²⁰ ὀργὴ
 21 γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται. ²¹ διὸ ἀποθέμενοι ^{1 Pe} 2, 1
 πᾶσαν ῥηπαρίαν καὶ περισσεῖαν κακίας ἐν πραύτητι δεξασθε τὸν
 22 ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. ²² γίνεσθε
 δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ παραλογιζόμενοι ἐαν-
 23 τούς. ²³ ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητὴς, οὗτος ^{mi} 1, 26
 ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν
 24 ἐσόπτρῳ· ²⁴ κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν, καὶ εὐθέως
 25 ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. ²⁵ ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν
 τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησημονῆς γενό-
 μενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ
 26 ἔσται. ²⁶ εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν ἑλῶσσαν
 αὐτοῦ ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκία.
 27 ²⁷ θρησκία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ θεῶν καὶ πατρὶ αὐτῆ
 ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανούς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν,
 ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

I, 7. ληψεται | τι : κ om 12. ληψεται | ἐπηγγεῖλατο : add ο κυριος
 13. απο : κ υπο | του θεου 17. ουκ ενι : κ ουκ εστιν 18. αυτου :
 κς αυτου 19. ιστα (κ* ιστα) : ωστα | εστα δε : om δε 20. ου κατ-
 εργαζεται 21. κ εμ πραυτητι 25. ουκ ακροατησ : praem ουτος
 26. θρησκ. ειναι : add εν υμιν | αλλ | θρησκεια 27. θρησκεια | παρ
 τω θεω

II.

Ne postponas divitibus pauperes. Lex tota explenda. Fides probanda factis. Abraham et Rahab.

Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ 1
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. ² εἰς γὰρ εἰσέλθη εἰς 2
συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθη
δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, ³ καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φο- 3
ροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἶπητε· σὺ κάθου ὧδε
καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἶπητε· σὺ στήθι ἐκεῖ ἢ κάθου ὑπὸ τὸ
ὑποπόδιόν μου, ⁴ οὐ διακρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ 4
διαλογισμῶν ποτηρῶν;

Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο 5
1 Co 1, 27: τοὺς πτωχοὺς τῷ κόσμῳ πλουσίους ἐν πίστει καὶ κληρονόμους τῆς
βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; ⁶ ὑμεῖς δὲ ἤτι- 6
μάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμᾶς,
καὶ αὐτοὶ ἔλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; ⁷ οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν 7
Lx 19, 18 Mt 22, 39 τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; ⁸ εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε 8
βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφὴν· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυ-
τόν, καλῶς ποιεῖτε· ⁹ εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἀμαρτίαν ἐργά- 9
ζεσθε, ἐλεγχομένοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. ¹⁰ ὅστις γὰρ 10
ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ, πταίωσθαι δὲ ἐν ἐνί, γέγονεν πάντων ἔνοχος.
Et 20, 13a ¹¹ ὁ γὰρ εἰπὼν· μὴ μοιχεύσῃς, εἶπεν καὶ· μὴ φονεύσῃς· εἰ δὲ οὐ 11
μοιχεύεις, φονεύεις δὲ, γέγονας παραβάτης νόμου. ¹² οὕτως λα- 12
λεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε ὡς διὰ νόμον ἐλευθερίας μελλόντες κρί-
νεσθαι. ¹³ ἢ γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· κατα- 13
καγχᾶται ἔλεος κρίσεως.

Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, εἰς τὴν πίστιν λέγει τις ἔχειν, ἔργα 14
δὲ μὴ ἔχει; μὴ δύναται ἡ πίστις σώσαι αὐτόν; ¹⁵ εἰς ἀδελφὸς 15
ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λιπυόμενοι τῆς ἐφημέρου τροφῆς,
¹⁶ εἶπη δὲ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε 16
καὶ χορτάζεσθε, μὴ ὄψατε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτηδεια τοῦ σώματος, τί
Mt 7, 20 τὸ ὄφελος; ¹⁷ οὕτως καὶ ἡ πίστις, εἰς μὴ ἔχει ἔργα, νεκρὰ ἐστὶν 17
καθ' ἑαυτήν. ¹⁸ ἀλλ' ἔρει τις· σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· 18
δειξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶς τῶν ἔργων, κἀγὼ σοὶ δεῖξω ἐκ
1 Co 9, 4 τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν. ¹⁹ σὺ πιστεύεις ὅτι εἰς ἐστὶν ὁ θεός; 19
καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουν.

II, 1. προσωποληψιασ 2. εἰς τὴν 3. καὶ εἶπητε : add αὐτῶ |
ἢ κάθου : ε κ add ὧδε 4. οὐ διακρίθητε : praesent καὶ 5. τῶ κόσμῳ :
τον κοσμον τουτου | βασιλειασ : κ* επαγγελιασ 6. καταδυν. υμων
9. προσωπολημπτετε 10. τηρησει et πταισει 11. κ μη μοιχευεις | ε
δε ου μοιχευεις, φονευεις δε 13. ανιλωσ | και κατακαυχαι. 15. εαν :
add δε | λιπιουμενοι : add ωιν 17. εχη : post εργα 18. χωρις των : εκ
των | εργαων pri : add σου | δεξω σοι | την πιστιν : add μου 19. οτι ο
θεος εἰς ἐστιν

20²⁰ θέλεισ δὲ γινῶναι, ὧ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν
 21 ἔργων ἀργή ἐστιν; ²¹ Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδι- Gn 22, 9
Heb 11, 17
 καιώθη, ἀνεγέγκασ Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον;
 22²² βλέπεισ ὅτι ἡ πίστις συναργεῖ τοῖσ ἔργοισ αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν
 23 ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη, ²³ καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα Gn 15, 6
18, 17
Ro 4, 2
Gal 3, 6
 ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιο-
 24 σύνην, καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη. ²⁴ ὁρᾶτε ὅτι ἐξ ἔργων δικαιούται Ro 2, 28
 25 ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἐκ πίστεωσ μόνον. ²⁵ ὁμοίωσ δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ Jos 2, 1
15, 6, 17
Heb 11, 31
 πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοῖσ ἀγγέλοισ καὶ
 26 ἐτέρα ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; ²⁶ ὡσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματοσ
 νεκρόν ἐστιν, οὕτωσ καὶ ἡ πίστις χωρὶς ἔργων νεκρά ἐστιν.

III.

Adversus docendi libidinem. Linguae usus difficilis. De vera sapientia.

1 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότεσ ὅτι
 2 μῆζον κρῖμα λημφόμεθα. ² πολλὰ γὰρ πταίωμεν ἅπαντεσ· εἴ τις
 ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτοσ τέλειωσ ἀνὴρ, δυνατόσ χαλιναγωγῆσαι
 3 καὶ ὅλον τὸ σῶμα. ³ εἴ δὲ τῶν ἵππων τοῖσ χαλινοῖσ εἰς τὰ
 στόματα βάλλομεν εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοῖσ ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ
 4 σῶμα αὐτῶν μετάγομεν· ⁴ ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα
 καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν ἐλαννόμενα, μετὰγεται ὑπὸ ἐλαχίστου
 5 πηδαλίου ὅπου ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοτοσ βούλεται· ⁵ οὕτωσ καὶ ἡ
 γλῶσσα μικρόν μελοσ ἐστὶν καὶ μεγάλη ἀνχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ
 6 ἡλίκηρ ἕλην ἀνάπτει ⁶ ἡ γλῶσσα. πῦρ, ὁ κόσμοσ τῆσ ἀδικίας,
 ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖσ μέλεσιν ἡμῶν, καὶ σπιλοῦσα ὅλον
 τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχόν τῆσ γενέσεωσ καὶ φλογίζο-
 7 μένη ὑπὸ τῆσ γέννησ. ⁷ πᾶσα γὰρ φύσισ θηρίων τε καὶ πετεινῶν
 ἐρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ
 8 ἀνθρωπίνῃ, ⁸ τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶσ δύναται δαμάσαι ἀνθρώπων· Pr 139
(140), 4
 9 ἀκατάστατον κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. ⁹ ἐν αὐτῇ εὐλο-
 γοῦμεν τὸν κύριον καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοῖσ
 10 ἀνθρώποισ τοῖσ καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότασ· ¹⁰ ἐκ τοῦ αὐτοῦ
 στόματοσ ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χροῖ, ἀδελφοί μου,
 11 ταῦτα οὕτωσ γίνεσθαι. ¹¹ μήτε ἡ πηγὴ ἐκ τῆσ αὐτῆσ ὁπῆσ βροῦει
 12 τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν; ¹² μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκὴ ἐλαίας
 ποιῆσαι ἢ ἄμπελοσ σῦκα; οὔτε ἀλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

20. ἀργη: ε κ νεκρα 22. συναργει 24. ορατε: add τοιωνν 26. χωρις των εργ.

III, 1. ληφομεθα 2. κ δυναμενοσ 3. ει δε (κ* add γαρ): ἰδου |
 εισ το: προσ το 4. σκληρ. ανεμ. | οπου: add αν | βουληται 5. ε κ
 μεγαλανχε | ηλικον: ολιγον 6. και η γλωσσ. anteaue plene interpgr |
 ουτωσ η γλωσσ. καθιστ. | και σπιλουσα: η σπιλ. | γενεσεωσ: κ add ημων
 8. δυνατ. ανθρω. δαμασαι | ακαταστατον 9. κυριον: Θεον 12. ε κ
 post συκα; add ουτωσ | ουτε (κ ουδε) αλυ. γλυκυ: ουδαμια πηγη αλυκον
 και γλυκυ

Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δεῖξάτω ἐκ τῆς καλῆς 13
ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραύτητι σοφίας. ¹⁴ εἰ δὲ ζῆλον 14
πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε
1, 17 τῆς ἀληθείας καὶ ψεύδεσθε. ¹⁵ οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν 15
κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαιμονιώδης. ¹⁶ ὅπου γὰρ 16
ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.
¹⁷ ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἀγνή ἐστίν, ἔπειτα εἰρηνικὴ, 17
ἐπιεικὴς, εὐπειθής, μυστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος,
ἀνυπόκριτος. ¹⁸ καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς 18
ποιοῦσιν εἰρήνην.

IV.

Fugienda vana libido. Adversus obtrectationem et fiduciam sui.

Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ 1
1 Pe 2, 11 τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν;
Ro 7, 23 ² ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φρονεῦτε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύ- 2
³ νασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. καὶ οὐκ ἔχετε διὰ τὸ
Mt 7, 7 μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· ³ αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς 3
αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε, ⁴ μοιχαλίδες. 4
Ro 8, 7 al (Ea 52, 9) οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἐχθρὰ ἐστὶν τῷ θεῷ; ὃς ἐὰν
οὐκ βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται.
⁵ ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει; πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ 5
πνεῦμα ὃ κατέκτισεν ἐν ἡμῖν, ⁶ μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν. διὸ 6
Prov 2, 24 ⁷ λέγει· ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν
1 Pe 5, 5 χάριν. ⁷ ὑποτάγητε ὅν τῷ θεῷ· ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ 7
1 Pe 5, 6ss (Zach 1, 8) φεύξεται ἀφ' ὑμῶν· ⁸ ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγεῖ ὑμῖν. καθα- 8
ρίσατε χεῖρας, ἀμαρτωλοί, καὶ ἀγγίσατε καρδίαν, δίψηχοι. ⁹ τάλαι- 9
πωρήσατε καὶ πενθήσατε, κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος
μεταστραφήτω καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. ¹⁰ ταπεινώθητε ἐνώπιον 10
κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ 11
ἢ κριῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμον καὶ κρίνει νόμον·
εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμον ἀλλὰ κριτής. ¹² εἰς 12
ἐστὶν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι·
Ro 2, 1 (14, 4) οὐ δὲ τίς εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον;

Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰς 13

14. κ ἐν ταῖς καρδίαις | τῆς αλ. καὶ ψευ. : καὶ ψευδοθε κατα τῆς αληθ.
15. ἀλλ 16. εκεῖ : κ add καὶ 17. καὶ ἀνυποκριτος 18. κ* καρπ. δε ο
δικαι. | τῆς δικαιοσύνης

IV, 1. om ποθεν voc 2. ονκ εχ. δε δια 3. κ* καταδαπαν. 4. μοιχοι
καὶ μοιχαλι., ονκ | του κοσμου : κ add τουτου | σοτ. τω θεω : του θεου
εστ. | οσ (κ* om) εαν : οσ αν | εχθρος : κ* εχθρα 5. λέγει· πρὸς φθόνον-
ἐν ἡμῖν; | κατακωπον 7. om δε 9. καὶ κλαυσατε 10. του κυριου 11. η
κριων : καὶ κρι. 12. om καὶ κριτης | om δε post ον | ο κριων : οσ
κρινεις | πλησιον : στερον 13. η αυριον (et. εε) : ε καὶ αυρ. | ε (non εε)
πορευσωμεθα et (hoc et. κ) ποιησωμεν, item εμπορευσωμεθα κ. κερδη-
σωμεν

τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν καὶ ἐμπορευσόμεθα
 14 καὶ κερδήσομεν, ¹⁴ οἷτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία
 γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτιμίς γάρ ἐστε ἢ πρὸς ὀλίγον φαινομένη,
 15 ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη· ¹⁵ ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς· ἐὰν ὁ κύριος
 16 θελήσῃ καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκείνο. ¹⁶ νῦν δὲ
 κανγᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονίαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη
 17 πονηρὰ ἐστίν. ¹⁷ εἰδοῦσι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, Le 12, 47
 ἀμαρτία αὐτῶ ἐστίν.

V.

Cohortatio ad divites. Patientia piorum. Non iurandum. Aegrotorum
 cura, precum vis. De lapsis.

- 1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαι-
 2 πορίας ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. ² ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν, καὶ
 3 τὰ ἰμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, ³ ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄρ-
 4 γυρος κατίωται, καὶ ὁ ἴδω αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῶν ἔσται καὶ Ps 21, 10
 φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. ἐθησανρίσατε ἐν ἐσχάταις
 4 ἡμέραις. ⁴ ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργαζῶν τῶν ἀμησάντων τὰς
 5 χώρας ὑμῶν ὁ ἀφυστηρημένος ἀφ' ὑμῶν κρᾶζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν
 5 θερισάντων εἰς τὰ ὄτα κυρίου σαβαὼθ εἰσελήλυθαν. ⁵ ἐκρυφή-
 6 σατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἰσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν
 6 ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. ⁶ κατεδικάσατε, ἐφρονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ
 ἀντιτάσσεται ὑμῶν.
 7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυ-
 8 ρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μα-
 8 κροθυμῶν ἐπ' αὐτῶ ἕως λάβῃ προϊῶν καὶ ὄψιμον· ⁸ μακροθυ-
 9 μήσατε καὶ ὑμεῖς, στηριξάτε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία
 9 τοῦ κυρίου ἤγγικεν. ⁹ μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα 1 The 4, 15 m
 10 μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἔστηκεν. ¹⁰ ὑπόδειγμα 2 the 2, 1
 λάβετε, ἀδελφοί, τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας τούτου
 11 προφήτας, οἱ ἐλάλησαν ἐν τῶ ὀνόματι κυρίου. ¹¹ ἰδοὺ μακαρί- 2 Ps 1, 21
 ζόμεν τούτοις ὑπομείναντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰδοὺ ἠκούσατε καὶ τὸ Ps 102 (103), 3
 τέλος κυρίου εἰδέτε, ὅτι πολὺσπλαγγὸς ἐστίν ὁ κύριος καὶ
 οἰκτιρῶν.
 12 Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν Mt 5, 34 m 23, 16

13. ἐνιαυτον: add ενα 14. γαρ pri: κ* om | ατι. γαρ εστε (ε εστιν): κ om | επειτα δε αφανιζ. 15. ζησωμεν | ε (non εε) και ποιησωμεν
 16. κ κατακαυχασθε | αλαζονιαις | κ απασα

V, 1. επερχομεναις: κ add υμιν 3. ωσ πυρ: κε praem ο ιωσ
 4. απεστηρημεναις | ε κ εισεληλυθασιν 5. ωσ εν ημερ. 7. εως sec: ε κ add αν | προϊμον: πρωιμον, praeterea que ε praem νεστον, item κ καρπον τον (κε delet τον) 8. κ μακροθυμ. ουν 9. κ κατα | κατακριθητε | ο κριτη: om ο 10. ε κ αδελφοι μου, idque ε post κακοπαθ. pon | κ καλοκαγαθιας pro κακοπαθ. | εν τω (κ om) ονοματι: om εν 11. υπομεινοντας 12. κ* προ παντ. ουν

μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τιὰ ὄρκον· ἦτω δὲ ὑμῶν τὸ καὶ καί, καὶ τὸ οὐ οὐ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.

Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλ- 13
λέτω. ¹⁴ ἄσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέ- 14
ρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες
ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. ¹⁵ καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως 15
σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτόν ὁ κύριος· καθ' ἁμαρτίας ἢ
πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. ¹⁶ ἔξομολογεῖσθε ὅν ἁλλήλοις 16
τὰς ἁμαρτίας, καὶ εὐχασθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ
^{Io 3, 31} ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. ¹⁷ Ἥλιος ἀνθρώπος ἦν ὁμοιο- 17
^{1 Pt 2, 1} ^{Le 4, 25} παθῆς ἡμῖν, καὶ προσευχῆ προσήξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ
ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοῦς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ· ¹⁸ καὶ πάλιν 18
προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ἔδωκεν ὑετὸν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν
τὸν καρπὸν αὐτῆς.
^{Mt 18, 15} Ἀδελφοί μου, εἴαν τις ἐν ὑμῖν πληγηθῆ ἀπὸ τῆς ἀληθείας 19
καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, ²⁰ γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρ- 20
^{1 Pt 4, 8} τωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ
καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

Π Ε Τ Ρ Ο Υ Α.

I.

Salus nostra Christus. Adversa fidem probant. Prophetæ ad nos. Redemptis
care regeneratisque verbo dei sancte vivendum.

Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις 1
διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας καὶ Βιθ- 2
νίας, ² κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρός, ἐν ἀγιασμῷ πνεύματος, εἰς 2
ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ. χάρις ὑμῖν καὶ
εὐεργετὴ πληθυνθείη.
^{Eph 1, 3} ^{Ti 2, 5. 7} Ἐὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι- 3
στοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα 3
ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, ⁴ εἰς κληρονο- 4
μίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν
οὐρανοῦς εἰς ὑμᾶς ⁵ τοῦς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ 5
^{Ro 8, 18} πίστεως εἰς σωτηρίαν ἐτοιμὴν ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ.

12. ητω δε : κ* add ο λογος | υπο κρισιν (et. ce) : ε εισ υποκρισιν 14. επ
αυτον : κ* επ αυτουσ | αλειψαντες : ε κ add αυτον 16. om ουν | τασ
αμαρτ. : τα παραπτωματα 17. ε κ ηλιασ 18. κ εδωκ. τον υετον,
ε υετον εδωκ. 19. om μου | κ απο της οδου της αληθειας 20. om
αυτου post ψυχην

* κ πετρον επιστ. α' (sed tantum petron α' in subscriptione et
paginarum titulis), ε° πετρον του αποστολου επιστολη καθολικη πρωτη,
ε πετρον καθολικη επιστ. πρω.

I, 1. εκλεκτοις : κ* add και | κ* om ασιασ 3. ε° (ex errore) αναγενν.
ημασ | κ δια αναστ. 4. κ κ. αμαρ. κ. αμιαντ. | κ εν ουρανω | εισ ημασ
5. κ* ετοιμωσ

- 6 ὃ ἐν ᾧ ἀγαλλιάσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον λυπηθέντες ἐν ποικίλοις
7 πειρασμοῖς, ⁷ ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολυτιμότερον ^{1a 1, 2, 3}
χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζόμενον, εὐρεθῆ εἰς
8 ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ, ⁸ ὃν
οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρώμενοι πιστεύοντες δὲ
9 ἀγαλλιάσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῃ καὶ δεδοξασμένη, ⁹ κομιζόμενοι τὸ
10 τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν σωτηρίαν ψυχῶν. ¹⁰ περὶ ἧς σωτηρίας
ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηράνησαν προφηταὶ οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάρι-
11 τος προφητεύσαντες, ¹¹ ἐραυνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν
ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρούμενον τὰ εἰς
12 Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· ¹² οἷς ἀπεκα-
λύθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἀ τῶν ἀγγελῶν
ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀποστα-
λέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακινῆσαι.
13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες,
τελειῶσ ἐλπίζετε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει
14 Ἰησοῦ Χριστοῦ. ¹⁴ ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς ^{Ro 12, 2}
15 πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, ¹⁵ ἀλλὰ κατὰ τὸν κα-
λέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε,
16 ¹⁶ διότι ¹⁶ γέγραπται· ἅγιοι ἔσεσθε, διότι ἐγὼ ἅγιος. ¹⁷ καὶ εἰ ^{Lv 11, 44, 45}
17 ¹⁷ κατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτος κρίνοντα κατὰ τὸ ^{19, 2}
ἐκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστρά- ^{20, 7, 26}
18 φητε, ¹⁸ εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε
19 ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαράδοτου, ¹⁹ ἀλλὰ τι-
20 μίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσίλου Χριστοῦ, ²⁰ προεγνω-
σμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου
21 τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς ²¹ τοῦς δι' αὐτοῦ πιστοῦς εἰς θεὸν τὸν ἐγεί-
ραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν
ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν.
22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς
φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκ-
23 τενωσ, ²³ ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρ- ^{Es 40, 6, 22}
24 του, διὰ λόγον ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος. ²⁴ διότι πᾶσα σὰρξ ^{1ac 1, 10 a}
ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη
25 ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν· ²⁵ τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς
τὸν αἰῶνα. τοῦτο δὲ ἐστὶν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

6. εἰ δεον : add εστιν | κ* λυπηθεντας 7. πολυ τιμωτερον | και τιμην
κ. δοξαν 8. ιδοντες : ειδοτες 10. εξηρανησαν 11. εραυνωντες
12. ημιν δε 16. κ. οτι γεγραπτ. | εσεσθε : γενησθε | οτι εγω αγιος εμι
17. απροσωποληπτως | κ* αναστρεφομενοι 18. κ* φθαρτον, item
αργυριον 20. κ* ανεγνωσμενου | εσχατων | κ του χρονου 21. πιστους :
ε κ πιστευοντας | κ* εγειροντα 22. της αληθειας : add δια πνευματος |
ε κ* εκ καρδίας καρδίας, κ* εκ καρδ. αληθινης 23. μενοντος : add
εἰς τον αἰωνα 24. ως ante χορτος : κ* ωσει, κ* οm | κ* πασα η δοξα |
αυτη : κ* αντου, ε ανθρωπον | και το ανθος : add αντου

II.

Lapides vivi. Gens dei sancta. Vita pura gentium causa. Parendum praepositis. Patiendum ad exemplum Christi.

1a 1, 21 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑπο- 1
κρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλίαις, ² ὡς ἀρτιγέννητα 2
βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξη-
θῆτε εἰς σωτηρίαν, ³ εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. ⁴ πρὸς 3 4
Ps 34, 8. ὄν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδοκι-
(9)
Eph 2, 20 μασμένον παρὰ δὲ θεῶ ἐκλεκτόν, ἔντιμον, ⁵ καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι 5
ζῶντες ἐποικοδομεῖσθε οἶκος πνευματικὸς, εἰς ἱεράτευμα ἁγιον,
Ro 12, 1 ἀνεγέκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους θεῶ δια Ἰησοῦ
Es 28, 16 Χριστοῦ. ⁶ διότι περιέχει ἐν γραφῇ ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον 6
Ro 9, 32 ἀκρογωνιαῖον ἐκλεκτόν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ
Ps 118, 22 καταισχυθῆ. ⁷ ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσιν δέ, 7
Mt 21, 42
Es 9, 14 λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κερ-
Ro 9, 32 λὴν γωνίας καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου, ⁸ οἱ 8
Ex 19, 6 προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν. ⁹ ἡμεῖς 9
Es 43, 20 δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασιλείον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς
περιποιήσιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγελίηται τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς
Hos 2, 22 καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· ¹⁰ οἱ ποτε οὐ λαὸς, 10
Ro 9, 25 νῦν δὲ λαὸς θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεθθέντες.

Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους ἀπ- 11
1a 4, 1 ἔχσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς
Ro 7, 22 ψυχῆς, ¹² τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλὴν, 12
^{3, 16} ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων
^{3, 2} ἐποπτεύοντες δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.
Ro 12, 1as Ἐποταγῆτε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε 13
βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, ¹⁴ εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομέ- 14
νοισ εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· ¹⁵ ὅτι 15
οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιούντας φιμῶν τὴν
Ga 5, 13 τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· ¹⁶ ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς 16
ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς θεοῦ
δοῦλοι. ¹⁷ πάντας τιμῆσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν 17
Eph 6, 5 φοβείσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε. ¹⁸ Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν 18
Col 3, 22 πᾶσι τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσι
ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολοῖς. ¹⁹ τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν 19

II, 1. κ^c υποκρισιν | κ^c πασαν καταλαλιαν 2. εἰς σωτηριαν : om
3. εἰπερ 5. κ^c ὡς λιθος οντας | οἰκοδομεισθε | κ^c πνευματος | om
εἰς ante ιερατευμα | κ om πνευματικας | τω θεω 6. διο και περ. εν τη
γραφ. | κ^c επ αυτον 7. απιστουσιν : απειθουσι | κ^c λιθος ον | κ πετραν
11. post ὡς παροικ. κ. παρεπιδημ. interpg 12. κ τ. αναστροφ. υμιν |
εποπτευσαντας | κ^c δοξασουντρεμουσιν (duabus lectionibus confusis)
13. υποταγητε ουν | κ^c om ανθρωπινη 14. εἰς εκδικ. μεν 15. κ^c φι-
μοις 16. δουλοι θεου 18. υποτασσομενοι : κ post εν πα. φοβω

- 20 θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχωσ ἀδίκωσ. ²⁰ ποῖον γὰρ κλέωσ εἰ ἀμαρτάνοντεσ καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιούντεσ καὶ πάσχοντεσ ὑπομενεῖτε, τούτο χάρισ παρὰ θεῶ.
- 21 ²¹ εἰσ τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστόσ ἐπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ^{2, 18} ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμῶν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖσ ἔργωσιν ^{10 13, 15}
- 22 αὐτοῦ, ²² ὅσ ἀμαρτίασ οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλωσ ἐν τῷ
- 23 στόματι αὐτοῦ, ²³ ὅσ λοιδορούμενοσ οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχωσ ^{εσ 53, 9}
- 24 οὐκ ἠπειλεῖ, παρεθίδου δὲ τῷ κρινοντι δικαίωσ, ²⁴ ὅσ τὰσ ἀμαρ- ^{εσ 53, 4 m}
- τίασ ἡμῶν αὐτόσ ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ^{col 1, 22}
- ἵνα ταῖσ ἀμαρτίασ ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνη ζήσωμεν, οὐ τῷ
- 25 μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε. ²⁵ ἦτε γὰρ ὡσ πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν. ^{1, 2}

III.

Ad uxores et maritos. Commendantur caritas, temperantia, patientia.

Christi passio et descensus ad inferos. Vis baptismi.

- 1 Ὁμοίωσ γυναικεσ, ὑποτασσόμεναι τοῖσ ἰδίωσ ἀνδράσιν, ἵνα ^{Eph 5, 22} ^{col 3, 18}
- καὶ εἰ τινεσ ἀπειθούσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆσ τῶν γυναικῶν ἀνα-
 2 στροφῆσ ἀνευ λόγου κερδηθήσονται, ² ἐποπτεύσαντεσ τὴν ἐν φόβῳ
 3 ἀγνῆσ ἀναστροφῆν ὑμῶν. ³ ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἐξωθεν ἐμπλοκῆσ ^{1 Ti 2, 9 s}
 τριχῶν καὶ περιθέσεωσ χρυσίων ἢ ἐνδύσεωσ ἱματιῶν κόσμωσ,
 4 ⁴ ἀλλ' ὁ κρυπτόσ τῆσ καρδίασ ἀνθρωπωσ ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ ^{Eph 3, 16}
 πραέωσ καὶ ἡσυχίου πνεύματοσ, ὃ ἔστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυ-
 5 τελέσ. ⁵ οὕτωσ γὰρ ποτε καὶ αἱ ἅγαι γυναικεσ αἱ ἐλπίζουσαι εἰσ
 6 θεὸν ἐκόσμον ἑαυτάσ, ὑποτασσόμεναι τοῖσ ἰδίωσ ἀνδράσιν, ⁶ ὡσ
 Ἡσαῖα ὑπήκουσεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧσ ἐγενή- ^{Gal 3, 12}
 θητε τέκνα ἀγαθοποιούσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.
- 7 ⁷ Ὅι ἄνδρεσ ὁμοίωσ, συνοικοῦντεσ κατὰ γνώσιν ὡσ ἀσθενεστέρῳ ^{Eph 5, 25} ^{1 Co 7, 2}
 σκεῦει τῷ γυναικεῖῳ, ἀπονέμοντεσ τιμῆν ὡσ καὶ συγκληρονόμωσ
 χάριτωσ ζωῆσ, εἰσ τὸ μὴ ἐνκόπτεσθαι τὰσ προσευχὰσ ὑμῶν.
- 8 Τὸ δὲ τέλος πάντεσ ὁμόφροντεσ, συμπαθεῖσ, φιλάδελφοι,
 9 εὐσπλαγχοι, ταπεινόφροντεσ, ⁹ μὴ ἀποδιδόντεσ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ^{Ro 12, 17}
 ἢ λοιδορίασ ἀντὶ λοιδορίασ, τὸνναντίον δὲ εὐλογούντεσ, ὅτι εἰσ
 10 τούτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίασ κληρονομήσητε. ¹⁰ ὁ γὰρ θέλωσ ^{Ps 33 (34), 13-16}
 ζωῆν ἀγαθῶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρασ ἀγαθὰσ πανσάτω τὴν γλώσσαν
 11 ἀπὸ κακοῦ καὶ χειλὶ τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον, ¹¹ ἐκκλινάτω ἀπὸ ^{Heb 12, 14}
 κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διαζάτω

21. παθεν : κ απιθανεν | υμων υμιν : ε (non sc) ημων ημιν 22. κ ημεσθη 23. κ* ελοιδορει 24. κ* om εν | κc om αυτου bec 25. πλανωμενα | κ επιστραφητε

III, 1. αι γυναικ. | κερδηθησονται 2. κ* εποπτευοντεσ 3. κ ουκ ο 4. κ* om τω | πραεωσ | κ* om και 5. ε κ επι τον θεον | κωσμ. εαυτ. : κ ante αι ελπ. | κ* συνομιλουντεσ | κ* om κατ. γνωσ. | συγκληρονομοι | κ ποικιλησ χαριτ. | κωκοπτ. 8. φιλοφρ. pro ταπειν. 9. οτι : praem ειδωτεσ 10. ε κ γλωσσ. αυτου | χειλ. αυτου 11. ε (non sc) om αγαθ. ζητησ.

αὐτήν, ¹² ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὅσα αὐτοῦ εἰς 12
δέησιν αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιούντας κακά.

Καὶ τίς ὁ κακῶσων ὑμᾶς εἰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ γένησθε; 13

^{2, 20} ^{4, 14} ¹⁴ ἀλλ' εἰ καὶ πάσχετε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ φόβον 14
^{Es 2, 12} αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε, ¹⁵ κύριον δὲ τὸν Χριστόν 15

ἀγιάσας ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἔτοιμοι αἰεὶ πρὸς ἀπολογίαὶν
παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, ἀλλὰ
μετὰ πραύτητος καὶ φόβου, ¹⁶ συνειδήσιν ἔχοντες ἀγαθὴν, ἵνα 16

^{2, 12} ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχνῶσιν οἱ ἐπιηραύζοντες ὑμῶν τὴν
^{2, 20} ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφῇ. ¹⁷ κραῖττον γὰρ ἀγαθοποιούν- 17
τας, εἰ θελοὶ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιούντας.

^{2, 21} ^{4, 1} ¹⁸ ὅτι καὶ Χριστὸς ἀπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανεν, δίκαιος ὑπὲρ 18
^{1 Ti 2, 16} ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί,

^{Eph 4, 9} ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι, ¹⁹ ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν 19
^{Mt 12, 37a} πορευθεὶς ἐκήρυξεν, ²⁰ ἀπειθήσασιν ποτε ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ 20

θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ,
^{Gn 7, 13} εἰς ἣν ὀλίγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτώ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατος.

²¹ ὁ καὶ ὑμᾶς ἀντίτιπον νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπό- 21
θεσις ὑποπυ, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι'

^{Eph 1, 20} ^{Heb 12, 2} ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, ²² ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ, πορευ- 22
θεὶς εἰς οὐρανόν, ὑποταγέτων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ
δυνάμεων.

IV.

Deo nova vita dicanda et fratribus. Gaudendum calamitatum probatione.

^{2, 18} ^{2, 21, 24} ^{Ro 6, 6} Χριστοῦ οὖν παθόντος σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἐννοιαὶ 1
ὀπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπανται ἁμαρτίας, ² εἰς τὸ 2
μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπιλοιπον
ἐν σαρκὶ βιώσαι χρόνον. ³ ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὸς χρόνος τὸ 3
βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελείαις,
ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κόμοις, πότοις καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολα-
τρείαις, ⁴ ἐν ᾧ ξεβίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν 4
τῆς ἀσετίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες, ⁵ ὅ ἀποδώσουσιν λόγον 5
τῷ ἑτοίμῳ ἔχοντι κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς ⁶ εἰς τοῦτο γὰρ 6

12. οἱ οφθ. 13. μιμηται 14. κ μακαρ. εστι 15. χριστον : θεον |
ετοιμοι : add δε | κ απαιτουντι | om αλλα 16. ε κ εν ω καταλαλωνιν
(κ -λαλωνοισιν) νμων ως κακοποιων | κ* ειο χριστον 17. ει θαλει 18. κ*
om και post οτι | κ* παρ. των αμαρτ. insuperque κ add υπερ ημων |
απεθανεν : επαθεν | κ* om ημας | τω πνευματι 20. απαξ εξεδεχετο |
κ* την τ. θε. μακροθυμιαν | ολιγα 21. δ : ε* φ, κ* om | και ημας |
νν : κ ante αντιτυπ. pon 22. τον θεου

IV, 1. παθοντος (κ* αποθανοντος) : ε add υπερ ημων, κ* υπερ
νμων | ο παθ. εν σαρκι | κ* αμαρτιας 2. κ* ανθρωπον 3. αρκετ.
γαρ : add ημιν, item κ* υμιν | κ* παρεληλυθος | χρονος : add τον βιον |
βουλημα : θελημα | καταργασασθαι | κ πορευομενουσ 4. κ* και βλασφη-
μουσιν

καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, 2, 19
ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.

- 7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν. σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε 1a 5, 8
8 εἰς προσευχάς, 8 πρὸ πάντων τῆν εἰς ἑαυτοῦς ἀγάπην ἐκτενή 1a 5, 20
9 ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πληθὸς ἁμαρτιῶν, 9 φιλόξενοι εἰς (Prov 10, 12)
10 ἀλλήλους ἀνευ γογγυσμοῦ, 10 ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα, Heb 12, 2
εἰς ἑαυτοῦς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάρι- Phil 2, 14
11 τος θεοῦ. 11 εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ, εἴ τις διακονεῖ, ὡς εἰς Ro 12, 6
ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζηται ὁ θεὸς διὰ
'Ιησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας Col 3, 17
τῶν αἰῶνων· ἀμήν. 5, 11
- 12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν
13 ὑμῖν γινομένην, ὡς ξένον ὑμῖν συμβαίνοντος, 13 ἀλλὰ καθὼς κοινο-
νεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀπο- Ro 8, 17
14 καλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρήτε ἀγαλλιώμενοι. 14 εἰ ὀνειδίζεσθε 2 Co 1, 7
ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ Mi 5, 10
15 πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπνεύεται. 15 μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς 2, 20
16 φρονεῖς ἢ κλέπτῃς ἢ κακοποιεῖς ἢ ὡς ἀλλοτριεπισκόπος. 16 εἰ δὲ
ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ
17 ὀνόματι τούτῳ. 17 ὅτι καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ
οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπει-
18 θούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; 18 καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζε- Prov 11, 31
19 ται, ὁ ἀσεβῆς καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; 19 ὥστε καὶ οἱ
πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῶ κτίστη παρατιθέσθω- 2, 17
σαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιίᾳ.

V.

Presbyterorum ceterorumque officia. Diabolo resistendum. Vota et salutationes.

- 1 Πρεσβυτέρους οὖν τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύτερος
καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης
2 ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός· 2 ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποιμνίον Act 20, 28
τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἐκουσίως κατὰ θεόν, μηδὲ αἰσχρο-
3 κερδῶς ἀλλὰ προθύμως, 3 μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κληρῶν Tit 1, 7 11
4 ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· 4 καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχι-
ποιμένου κομεισθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.

6. ζῶσι : κς ζῆσαι 7. κ* om και ante νηψατε | εἰς τας προσευχας
8. προ παντων : add δε | ε η αγαπη | καλυπει 9. γογγυσμων 13. καθο :
εσ καθωσ 14. κ* om εν | το τ. δοξης : κ add και της δυναμεισ αυ-
του (κς om αυτ.) | αναπνευεται (κς επαναπνευεται) : add κατα μιν
αυτους βλασφημειται, κατα δε υμασ δοξαζεται 15. αλλοτριεπισκοπος
16. ονοματι : μαρι 17. ε ο καιροσ | κ* αφ υμων 18. και αμαρτωλοσ
19. ωσ πιστω κτιστη | αυτων : αυτων

V, 1. ουν : om | συμπρεσβ. 2. μη αναγκαστωσ : praem επισκο-
πουντες | αλλ | om κατα θεον

Eph 5, 21 Ὅμοίως νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις, πάντες δὲ ἀλλή- 5
 Prov 3, 34 λους τῆν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις
 Ia 4, 6 ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. 6 ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ 6
 Ia 4, 10 τῆν κραταιὰν χεῖραν τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 πᾶσαν 7
 Ps 55, 23 τῆν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ
 ὑμῶν.

Nήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων 8
 Ia 4, 7 ὠροῦμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπιεῖν· 9 ᾧ ἀντίστητε στε- 9
 ροεὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ ἀντὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν τῷ κόσμῳ
 ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιταλεῖσθαι. 10 ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος, ὁ 10
 Heb 13, 21 καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ, ὀλίγον
 παθόντας αὐτὸς καταρτίσει, στηριξεί, σθενώσει, θεμελιώσει.
 4, 11 11 ἀπὸ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ἀμήν. 11

Διὰ Cιλονανοῦ ἡμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογιζομαι, δι' 12
 ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ
 χάριν τοῦ θεοῦ, εἰς ἣν στήτε. 13 ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυ- 13
 Ro 16, 16 λῶνι συνεκλεκτῇ καὶ Μάρκος ὁ νιός μου. 14 ἀσπάσασθε ἀλλή- 14
 2 Co 13, 12 λους ἐν φιλήματι ἀγάπης.

Εἰρήνη ἡμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

Π Ε Τ Ρ Ο Υ Β.

I.

Augenda virtutis studia. Petrus brevi moriturus, testis transfigurationis.
 Verbum propheticum.

Act 15, 14 *Κυριῶν Πέτρος δούλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς 1*
ἰσότημον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ
 1 Pe 1, 2 *σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν 2*
 Iud 2
 2, 20 *ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.*

Ὡς τὰ πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς 3
 ζωῆν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέ-
 σαντος ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ, 4 δι' ὧν τὰ τίμια ἡμῶν καὶ 4
 μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας

5. ομοιωσ : κ* add δε | κ τοιο πρεσβυτ. | αλληλοισ : add υποτασσομενοι
 6. χεира 7. επιρριψαντες | κ* περι ημων 8. οτι ο αντιδ. | τινα κατα-
 πιειν (κ* καταπιω) : ε τινα καταπιη 9. om τα 10. υμασ : ημασ | εν
 χριστω ιησου | καταρτισαι υμασ, στηριξαι, σθενωσαι, θεμελιωσαι 11. το
 κρατος : κ praem η δεξα και 12. ταυτην : κ* praem και | σπηματα
 13. η εν βαβυλ. : κ add εκκλησια 14. εν χριστω : ε κ add ιησου· αυτην
 * ε επιστολη πετρον καθολικη δευτερα, εε πετρον του αποστολου
 επιστολη καθολικ. δευτερα

I, 1. κ ειο δικαιοσυνην του κυρι. ημων | σωτηροσ : εε add ημων
 2. ιησου : κ add χριστου 3. om τα ante παντα | κ* τα προς τον θεον
 και ζωην | ημασ δια δοξησ και αρετησ 4. τα μεγαισ. ημιν και τιμ. |
 κ θει. φυσ. κοιν.

Nov. Test. ed. TL

18

κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίαις
 5 φθορᾶς. ⁵ καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδῆν πάσας παρεισενέγκαντες
 ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν
 6 γνῶσιν, ⁶ ἐν δὲ τῇ γνῶσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν
 7 ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσεβείαν, ⁷ ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ
 8 τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. ⁸ ταῦτα
 γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργούς οὐδὲ ἀκάρπου
 9 ⁹ ᾧ γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλὸς ἐστὶν κωσπάζων, λήθην
 10 λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἀμαρτημάτων. ¹⁰ διὸ
 μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλήσιν καὶ
 ἐκλογὴν ποιῆσθαι· ταῦτα γὰρ ποιῶντες οὐ μὴ πταισῆτέ ποτε.
 11 ¹¹ οὕτως γὰρ πλοσίσως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἰσοδος εἰς
 τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ
 Χριστοῦ.
 12 Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομνησκῆναι περὶ τούτων, καίτερ ¹² 5
 13 εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρουσίᾳ ἀληθείας. ¹³ δίκαιος δὲ
 ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ², :
 14 ἐν ὑπομνήσει, ¹⁴ εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώ- ^{10 21, 19}
 ματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν
 15 μοι. ¹⁵ σπουδάσω δὲ καὶ ἐκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν
 16 ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιῆσθαι. ¹⁶ οὐ γὰρ σεσοφισμένους
 μύθους ἐξακολούθησαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες
 17 τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. ¹⁷ λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρός
 τιμὴν καὶ δόξαν φανῆς ἐνεχθείσης ἀντὶ τοιαύτου ὑπὸ τῆς μεγαλο- ^{18 2, 12}
 18 πρεπούς δόξης· οὗτος ἐστὶν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ ^{17, 5 PP}
 18 εὐδόκησα. ¹⁸ καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἔξ οὐρανοῦ ^{11 17, 1 PP}
 19 ἐνεχθεῖσαν σὺν ἀντὶ ὅντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. ¹⁹ καὶ ἔχομεν
 βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες
 ὡς λόγῳ φαίνοντι ἐν ἀνχηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ
 20 καὶ φωσφόρος ἀνατελλῇ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ²⁰ τοῦτο πρῶτον
 γνωσκόντες, ὅτι πάσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ
 21 γίνεται. ²¹ οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφη-
 τεία, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ
 ἀνθρώποι.

4. κ την εν τω κοσμ. επιθυμιαν φθορας | εν κοσμω 5. κ και αυτο δε τουτο 9. αμαρτιων 10. σπουδασατε : κ add ινα δια των καλων εργαων (quae postea ποιησθη postulant) 11. κ om η ante εισοδος 12. ονη αμελησω | αι : post υμας pon | κ αι περι τουτ. υπομην. υμας 13. κ εν τη υπομνησει 14. κ om καθ. και ο κυρ. ημ. 15. κ σπουδαζω 17. κ του θεου 18. κ εκ του ουρανου 19. η ημερα 21. αλλ | απο θεου : κ αγιοι θεου, ε οι αγιοι θεου

II.

Falsi doctores venturi. Exempla poenae quae manet effrenatos seductores.

- Μτ 24, 4 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφήται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῶν 1
 1 Iud 4 ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἰρέσεις ἀπω-
 2 λεϊάσ, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπά-
 3 γοντες ἑαυτοῦ ταχινὴν ἀπώλειαν, ² καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν
 4 αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημη-
 5 θήσεται, ³ καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, ³
 6 οἷς τὸ κρίμα ἐκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστά-
 7 ζει. ⁴ εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἀμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ
 8 1 Iud 5 σιροῦς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους,
 9 3, 6 ⁵ καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιο-
 10 1 Pο 3, 20 σῆνης κήρυκα ἐθύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμου ἀσεβῶν ἐπάξας,
 11 Gn 7 ⁶ καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέ-
 12 Gn 19 ⁷ κρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς, ⁷ καὶ δίκαιον Λώτ
 13 καταπονόμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς
 14 ἐφρώσατο. ⁸ βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐ-
 15 τοῦ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν.
 16 9 οἶδεν κύριος εὐσεβεῖο ἐκ πειρασμῶν ῥύεσθαι, ἀδίκου δὲ εἰς ἡμέ-
 17 1 Iud 8 ραν κρίσεως κολαζόμενους τηρεῖν, ¹⁰ μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω
 18 σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μiasμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος κατα-
 19 φρονούντας. τολμηταὶ ἀθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσιν βλασφη-
 20 1 Iud 9 μούντες, ¹¹ ὅπου ἄγγελοι ἰσχυροὶ καὶ δυνάμει μείζοντες ὄντες οὐ
 21 φέρουσιν κατ' αὐτῶν παρὰ κυρίῳ βλάβημον κρίσιν. ¹² οὗτοι δέ, ¹²
 22 1 Iud 10 ὡς ἄλογα ζῶα γεγενημένα φυσικὰ εἰς ἄλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς
 23 ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρήσονται
 24 ¹³ κομούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἠγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ ¹³
 25 1 Iud 12 τρυφῆν, σπῖλοι καὶ μῶμοι ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν
 26 συνευωχούμενοι ὑμῖν, ¹⁴ ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος ¹⁴
 27 καὶ ἀκαταπαύστου ἀμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους,
 28 καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα.
 29 1 Iud 11 ¹⁵ καταλείποντες εὐθείαν ὁδὸν ἐπλαγήθησαν, ἐξακολουθήσαντες ¹⁵
 30 Nm 23 28 τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν,
 31 ¹⁶ ἔλεγε δὲ ἔσχεν ἰδίᾳ παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀν-
 32 θρώπου φωνῇ φθεγξάμενον ἐκόλυσε τὴν τοῦ προφήτου παρα-

II, 1. κ^c om εν τ. law 2. ἀσελγειαῖο : ἀπώλειαῖο | ἡ ὁδοῖ : κ^c ἡ
 δοξα 3. κ^a ἐκπορευουσιν. 4. σιραισ | ζοφου : κ^a ζοφοισ | τηρουμα-
 νουσ : ε ττηρημενουσ, κ κολαζομενουσ τηρειν 5. ἀλλ | κ^a κοσμον
 8. εγκατοικ. 9. πειρασμου | ἀδικ. δε : κ^a add παφνλακιομενουσ 10. κ^a
 εν ἐπιθυμιασ (sic) 12. κ αυτοι δε | ε^c γεγενημενα idque ε post φυσικα |
 κ εν οιο αγνοουντες βλασφημουσιν | και φθαρ. : καταφθαρ. 13. κομιου-
 μενοι : κ ἀδικουμενοι 14. κ μοιχαλιασ | κ αμαρτιασ | πλεονεξιασ
 15. καταλιποντες | την ευθειαν | βοσορ : κ^a βασορσορ | οσ : κ^a om
 16. κ^a om εν

17 φροσῖαν. ¹⁷ οὗτοί εἰσιν πηγαὶ ἄνδρῶν καὶ ὀμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος Iud 13
 18 ἑλανόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους τετήρηται. ¹⁸ ὑπέρογκα Iud 16
 γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς
 ἀεργείας τοὺς ὀλίγως ἀποφεύγοντας, τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφο-
 19 μένους, ¹⁹ ἑλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρ-
 20 χοντες τῆς φθορᾶς· ᾗ γὰρ τις ἤττηται, τούτω δαδούλωται. ²⁰ εἰ ^{1, 2}, ¹⁸
 γὰρ ἀποφνύοντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ
 κυρίου ἡμῶν καὶ σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν
 ἐμπλακέντες ἤττώνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χεῖρονα τῶν Mc 12, 45
 21 πρώτων. ²¹ κρείσσον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν
 τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης
 22 αὐτοῖς ἀγίας ἐντολῆς. ²² συμβέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς
 παροιμίας· κῶων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καὶ· ὕς Prov 26, 11
 λουσαμένη εἰς κνλισμὸν βορβόρου.

III.

Incendium mundi et instauratio; reditus Christi subitus. Novi caeli. De Pauli epistulis.

1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν 1, 13
 2 αὐτῷ διεγίρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τῆς εἰλικρινῆ διαύουιας, ² μνησθῆ- Iud 11
 ται τῶν προειρημένων ἡμαρτιῶν ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆς
 3 τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτήρος, ³ τοῦτο
 πρώτων γνώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν 1, 20
 4 ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἰδίαις αὐτῶν ἐπιθυμίαις πορευό- Iud 18
 5 μενοι ⁴ καὶ λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐ-
 τοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει
 5 ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. ⁵ λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας ὅτι
 οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα
 6 τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ, ⁶ δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεῖς Gen 7, 21
 7 ἀπώλετο· ⁷ οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυ-
 ρισμένοι εἰσίν, πρὶ τηροῦμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπολείας Iud 15
 8 τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. ⁸ ἐν δὲ τούτῳ μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγα- Ps 90, 4
 9 πητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡς
 ἡμέρα μία. ⁹ οὐ βραδύνει κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὡς τινες βρα-
 δυντῆτα ἠγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ δι' ὑμᾶς, μὴ βουλομένους
 τινὰς ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. 1 Ti 2,
 10 Ἦξει δὲ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτῃς, ἐν ἣ οὐρανοὶ ῥοιζήδον 1 Th 5, 2

17. καὶ ὀμίχλαι : νεφέλαι | εἰς αἰῶνα τετήρη. 18. εἰ ἐν ἀσελ|ολίγως :
 εἰς ὀλιγῶς|ἀποφυγοντας 19. τουτω καὶ δεδ. 20. οἱ ἡμῶν 21. κρείσ-
 τον | νποστρεψαι : εἰς επιστρεψαι, κ εἰς τα οπισω ανακαμψαι | εκ : κ ἀπο
 22. συμβεβηκε δε | ε κ κνλισμα

III, 2. ὑμῶν : ἡμῶν 3. ἐπ ἐσχατον | οἱ ἐν ἐμπαιγμονῇ 5. κ δια
 ὕδατος | κ* συνεστῶτα 7. τῶ αυτω (cf. εἰ) : κ τῶ αυτου, ε αυτου
 8. κ παρα κυριου 9. ο κυριος | δι υμας : εἰς ἡμας 10. ε κ ἡ ἡμερα |
 κλεπτῃς : add ἐν νυκτι | ουρανοι (κ add μεν) : οἱ ουρ.

παρελύσονται, στοιχειά δὲ καυσούμενα λυθήσεται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. ¹¹ τούτων οὖν πάντων λυομένων ¹¹ ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἀγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, ¹² προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχειά καυσούμενα τήκεται. ¹³ καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ καινὴν γῆν κατὰ ¹³ 18
 Es 65, 17, 66, 22
 Apoc 21, 1 τὰ ἐπαγγέλματα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.

Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπονδάσατε ἄσπιλοι ¹⁴ καὶ ἀμώμητοι ἀντὶ εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, ¹⁵ καὶ τὴν τοῦ κυρίου ¹⁵ 15
 Ro 2, 4 ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἠγεῖσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν δοθείσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν, ¹⁶ ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ ¹⁶ 16
 τούτων, ἐν αἷς ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ¹⁷ 17
 Iud 20 ἀπάλειαν. ¹⁷ ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε ¹⁷ 17
 Iud 25 ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσῃτε τοῦ ἰδίου ¹⁸ 18
 2, 20
 Iud 25 στηριγμοῦ, ¹⁸ ἀξιάεστε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν ¹⁸ 18
 1 Pe 5, 11 καὶ σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἀντὶ ἧ δόξα καὶ ἔνν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος.

I O N A N N O Y A.

I.

Testimonium de Christo. Deus lux. Christi sanguis.

^{2, 18} Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐώρακάμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ¹ 1
 ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ ² 2
 Io 1, 14
 1, 1, 2 λόγου τῆς ζωῆς. ² καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἐώρακάμεν καὶ ² 2
 μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣτις ³ 3
 ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν. ³ ὃ ἐώρακάμεν καὶ ³ 3
 ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε ⁴ 4
 μεθ' ἡμῶν. καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ ⁴ 4
 μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. ⁴ καὶ ταῦτα γράφομεν ⁴ 4
 Io 15, 11
 16, 24
 3 Io 12 ἡμεῖς ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ἢ πεπληρωμένη.
 Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀν- ⁵ 5
 2, 25
 3, 11 αγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ

10. λυθήσονται | κ om και ante γη | κατακαησεται : κ ευρεθησεται

11. υμας : κ* ημας 12. κ* om και σπενδοντ. 13. γην καινην | κατα το επαγγελμα 15. αυτω δοθεισαν 16. εν αις : εν οιο 18. αιωνος : ε κ add αμην

* κ ιωαννον επιστολη ᾱ (sed in subscriptione ut edidimus), ε επιστολη ιωαννον καθολικη πρωτη, ε̄ ιωαννου του αποστολου επιστ. καθολ. πρωτη

I, 3. ο εωρακ. και ακη. : κ ο ακη. κ. εωρακ. | κ και απαγγελλ. | και υμιν : om και 4. ημεις : υμιν | ε̄ η χαρα υμων 5. εστ. αυτη : αυτη εστ. | η αγγελια (etiam κε) : ε η επαγγελια, κ η απαγγελιας unde ipse * restituit η αγαπη της επαγγελιας

6 ἔστιν οὐδεμία. ⁶ εἰς εἰπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκοτει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τῆν ἀλήθειαν. ⁷ εἰς δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡς αὐτὸς ἐστὶν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρῖζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. ⁸ εἰς εἰπωμεν ὅτι ἁμαρτίας οὐκ ἔχομεν, ἐαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν. ⁹ εἰς ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστὸς ἐστὶν καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῆ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθαρῖσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. ¹⁰ εἰς εἰπωμεν ὅτι οὐκ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

II.

Christus expiator et patronus noster. Caritatis mutuae mandatum. Amor mundi. Antichristi. Mendacii summa et veritatis unctio.

1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἀμάρτητε. καὶ εἰς τις ἀμάρτη, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστόν, ὁ δὲ ἀντὶς ἰλασμός ἐστὶν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.
2 ² καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἐστὶν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.
3 ³ καὶ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, εἰς τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. ⁴ ὁ λέγων ὅτι ἐγνώκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἐστὶν. ⁵ ὁ δ' ἐν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελειώται. ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμὲν. ⁶ ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένει ὀφθαίει καθὼς ἐκεῖνος περιπατήσεν καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν.
7 Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιάν, ἣν εἶχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιὰ ἐστὶν ὁ λόγος ὅς ἐστιν ἡκούσατε. ⁸ πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. ⁹ ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν ἐν τῷ φωτὶ ἐστὶν ἕως ἄρτι. ¹⁰ ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον οὐκ ἐστὶν ἐν αὐτῷ. ¹¹ ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ ἐστὶν καὶ ἐν τῷ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.
12 Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφένονται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ¹³ γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενηκῆκατε τὸν πονηρόν. ¹⁴ ἔγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. ¹⁴ ἔγραψα ὑμῖν,

7. ἰησου : add χριστου 9. τας ἁμαρτίας : κ add ἡμων 10. κ ουκ ἡμαρτ.

II, 3. τηρωμεν : κ* φυλαξωμεν 4. οτι οτι | κ οτι εν τωτῳ | η ἀληθεια : κ add του θεου 7. αγαπητοι : αδελφοι | ηκουσατε : add απ αρχης 8. αληθες : κ add και 9. μισων : κ add ψευστης ἐστιν και 12. κ* αφενονται 13. κ το πονηρον | εγραψα : γραφω

1, 10 πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Ἐγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροὶ ἐσθε καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ γενικήκατε τὸν ποτηρόν. ¹⁵ μὴ ἀγαπάτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ ¹² 12 4, 4 κόσμῳ. εἰάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ, ¹⁶ ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς 16 σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. ¹⁷ καὶ ὁ 17 κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

^{2, 22, 4, 2} ² 2 10 7 Παιδιά, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ἀντί- 18 1 Pē 4, 7 χριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγονάσιν· ὅθεν γινώσκωμεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. ¹⁹ ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν 19 1 Co 11, 19 ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ^{2, 27} 2, 27 ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν. ²⁰ καὶ ὑμεῖς 20 χροῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντες. ²¹ οὐκ ἔγραψα 21 ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. ²² τίς ἐστίν ὁ ψεύστης 22 ^{4, 3} ² 10 7 εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν ^{2, 2, 1} 2, 1 ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. ²³ πᾶς 23 ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν ^{2, 10 9} ¹⁰ 5, 25 υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. ²⁴ ὑμεῖς ὁ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν 24 ^{15, 23} 15, 23 ὑμῖν μενέτω. εἰάν ἐν ὑμῖν μείνη ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ^{1, 5} ^{5, 11} 1, 5 ἐν τῷ νήφ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. ²⁵ καὶ αὕτη ἐστίν ἡ ἐπαγ- 25 γελία ἣν αὐτὸς ἐπηγγεῖλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανῶντων ὑμᾶς. ²⁷ καὶ 26 27 ^{2, 20} 2, 20 ὑμεῖς τὸ χροῖσμα ὁ εἰλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρειᾶν ἔχετε ἵνα τις διδάσκη ὑμᾶς, ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χροῖσμα διδάσκει ^{10 14, 26} 10 14, 26 ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος, καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς μένετε ἐν αὐτῷ.

Καὶ νῦν, τέκνιά, μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα εἰάν φανερωθῇ σχῶ- 28 ^{4, 17} ⁴ 17 12 μὲν παρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ ^{3, 7, 9} 3, 7, 9 αὐτοῦ. ²⁹ εἰάν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσκετε ὅτι καὶ πᾶς ὁ 29 ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

III.

Dei filii spe beati, sceleris puri, amantes fratrum; mundo invisī. Amor proximi et dei. Deus maior corde nostro.

Ἰδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα 1

16. ἀλαζονεῖα | ε κ ἀλλ εκ 18. ο αντιχριστ. 19. ε κ ἐξηλθον 20. οιδατ. παντα 22. τον πατερα : κ* praem και 23. om ο ομολογ. τ. vi. και τ. πα. εχει 24. υμεις : add ουν | κ bis ακηκοατς | κ* om εν sec | απ αρχησ sec : κ post ακηκοατς | κ εν τω πατρ. και εν τω νιω 26. ταυτα : add δε 27. εν υμιν μενει | το αυτου : το αυτο | χροισμα sec : κ* πνευμα | κ αληθης | μενετε : μενειτε 28. ινα οταν | ε κ* εχωμεν | απ αυτου : κ post εν τ. παρ. αυτου 29. οτι και : om και | ε (non ε) γεγεννητας

θεοῦ κληθῶμεν, καὶ ἐσμέν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ^{1ο 17, 25} ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.

- 2 Ἀγαπητοί, τῶν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὐπω ἐφανερώθη τί ^{Col 2, 4} ἐσόμεθα. οἶδαμεν ὅτι εἰς φανερωθῆ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ^{Col 2, 4} ὀφόμεθα αὐτόν καθὼς ἐστιν. ³ καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύ-
 3 την ἐπ' αὐτῷ ἀγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστιν. ⁴ πᾶς ^{5, 17}
 4 ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία
 5 ἐστὶν ἡ ἀνομία. ⁵ καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς
 6 ἁμαρτίας ἀρη, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστίν. ⁶ πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ ^{1Ρο 2, 24}
 6 μένων οὐκ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων οὐχ εἴωρακεν αὐτόν ^{2, 10 11}
 οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.
- 7 Τεκνία, μηδεὶς πλανᾷτω ὑμᾶς. ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην
 8 δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· ⁸ ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ- ^{1ο 5, 44}
 8 τίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει.
 εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ νόσος τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ δια-
 9 βόλου. ⁹ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ^{5, 18, 1}
 9 ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι
 10 ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. ¹⁰ ἐν τούτῳ φανερά ἐστὶν τὰ τέκνα τοῦ
 θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην ^{1ο 5, 47}
 οὐκ ἐστίν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.
 11 ¹¹ ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶ- ^{1, 5, 2,}
 12 μεν ἀλλήλους, ¹² οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν ^{Gn 4, 8}
 12 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίσις ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα
 αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.
- 13 ¹⁴ Καὶ μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. ¹⁴ ἡμεῖς ^{1ο 15, 18}
 13 οἶδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ^{1ο 5, 24}
 13 ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ. ^{2, 10 5}
 15 ¹⁵ πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστίν, καὶ ^{Mt 5, 21 1ο 5, 38}
 15 οἶδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ
 16 μένουσας. ¹⁶ ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ
 ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ^{1ο 15, 12a}
 17 ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς θείναι. ¹⁷ ὅς δ' ἂν ἔχη τὸν βίον τοῦ κόσμου
 καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρεῖαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ ^{1a 2, 15 5}
 17 σπλάγγνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;
 18 Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μὴδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ
 19 καὶ ἀληθείᾳ. ¹⁹ καὶ ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας
 20 ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν· ²⁰ ὅτι

III, 1. καὶ εσμεν : om | ημας : κ* νμας 2. οίδαμεν : add δε
 4. καὶ ἡ αμαρτ. εστ. : κ* add (sed ipse *? notavit) καὶ 5. οίδατε : κ οίδα-
 μεν | τας αμαρτ. : ε κ add ημων | κ ουκ εστ. εν αυτω 7. κ* om την
 11. κ η επαγγελια 13. καὶ μὴ : om καὶ | αδελφοι : add μον 14. αδελ-
 φουο : κ add ημων | ο μὴ αγαπων : add τον αδελφον 15. εν αυτω
 16. τιθςται 18. τεκνια μου | μηδε : κ και | ε κ om τη | αλλ | om εν
 19. γνωσομεθα : γινωσκομεν | κ εκπροσθεν

ἐὰν καταγινώσκη ἡμῶν ἡ καρδιά, ὅτι μαῖζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.

^{2, 28} Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδιά ἡμῶν μὴ καταγινώσκη ἡμῶν, παρ- 21
^{4, 17} ρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, ²² καὶ ὁ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν ²²
^{5, 14} ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολάς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἄρεστά ἐνώ-
^{Mt 21, 22} πιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. ²³ καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα ²³
^{Io 9, 31} πιστεῦσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγα-
^{3, 11} πῶμεν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. ²⁴ καὶ ὁ τηρῶν ²⁴
^{4, 13} τὰς ἐντολάς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ
^{Ro 8, 9} γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.
^{Co 1, 12}

IV.

Falsi spiritus cavendi. Dei amor in nos amore fratrum imitandus.

Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε ¹
^{2 Io 7, 1} τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφήται
² ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. ² ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα ²
^{4, 15} τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ
³ ἐληλυθότα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶν, ³ καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ ³
^{2, 22} τὸν Ἰησοῦν, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστίν· καὶ τοῦτο ἐστὶν τὸ τοῦ ἀντι-
⁴ χριστοῦ, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἡδη.
^{2, 13} Ἥμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ γενικήκατε αὐτοῦς, ὅτι ⁴
⁵ μαῖζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. ⁵ αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου ⁵
^{Io 8, 21} εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ⁵
^{15, 19} ἀκούει. ⁶ ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει ⁶
^{3, 47} ἡμῶν, ὃς οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου
⁷ γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.
^{2, 11} Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ ⁷
⁸ ἐστίν, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει ⁸
^{5, 1} τὸν θεόν. ⁸ ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ⁸
^{4, 16} ἐστίν. ⁹ ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι ⁹
^{Ro 8, 9} τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον,
^{Io 3, 16} ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. ¹⁰ ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ¹⁰
^{4, 19} ἠγάπησαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέ-
^{2, 2} στείλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.
^{3, 16} Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ¹¹
^{Io 1, 18} ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. ¹² θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ¹²
^{2, 5} ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ
¹³ τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. ¹³ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ¹³

21. αγαπητοι: κ αδελφοι 22. αιτωμεν: κ αιτωμεθα | απ αυτον: παρ αυτ. | κ τηρωμεν 23. πιστευσωμεν | ημιν: om 24. κ* om και ante εν τουτω | κ ου εδωκ. ημιν

IV, 2. κ* γινωσκομεν 3. τον ιησουν: κ ιησουν κυριον, ε τον ιησ. χριστον, atque ε κ add εν σαρκι εληλυθота | κ οτι ακηκοατε οτι ερχ. 7. κ γινωσκει 8. κ* om ο μη αγαπ. ουκ εγνω. τ. θεον, κ* suppl tantum ο μη αγ. ουκ εγνωκεν 9. κ* ινα ζωμεν 10. η αγαπη: κ add του θεου | κ απεσταλκεν 12. τετελ. εστ. εν ημιν

- μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν
 14 ἡμῖν. ¹⁴ καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατήρ ^{1, 1}
 15 ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτήρα τοῦ κόσμου. ¹⁵ ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ^{2, 24}
 ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ ^{4, 2, 5, 1}
 16 αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ. ¹⁶ καὶ ἡμεῖς ἐγράκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν ^{10, 6, 69}
 τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ^{4, 8}
 ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει.
 17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν ^{4, 12}
 ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ ^{2, 28}
 18 ἡμεῖς ἔσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. ¹⁸ φόβος οὐκ ἐστὶν ἐν τῇ ἀγάπῃ,
 ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν
 19 ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. ¹⁹ ἡμεῖς ἀγα- ^{4, 10}
 20 πῶμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. ²⁰ εἰάν τις εἴπῃ ὅτι
 ἀγαπᾷ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστηκε ἐστίν· ὁ
 γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν εἶδρακεν, τὸν θεὸν ὃν
 21 οὐκ εἶδρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. ²¹ καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ^{5, 1, 2}
 ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν
 αὐτοῦ.

V.

Fide et obsequio deum diligi. Tres de Christo testes qui unum sunt.
 Fiducia precandi. Frater peccans non ad mortem. Deus verus.

- 1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ θεοῦ ^{4, 15}
 γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννησάτα ἀγαπᾷ καὶ τὸν
 2 γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. ² ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ
 τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ
 3 ποιῶμεν. ³ αὕτη γάρ ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολάς ^{2, 5}
 4 αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν, ^{10, 14, 15} ⁴ ὅτι
 πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ^{10, 16, 23}
 5 ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. ⁵ τίς ἐστὶν ^{4, 15}
 ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς
 τοῦ θεοῦ;
 6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἔλθων δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς Χρι-
 στός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι·
 καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστὶν ἡ ἀλή-
 7 θεια. ⁷ ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, ⁸ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ
 9 καὶ τὸ αἶμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσίν. ⁹ εἰ τὴν μαρτυρίαν ^{10, 5, 36}

16. καὶ ο (κ om) θε. εν αυτ. μνει : om μνει 17. μεθ ημων : κ add
 (sic) εν ημιν | κ εχομεν | εσμεν : κ εσομεθα 19. αγαπωμεν : κ add τον
 θεον, item ε αυτου 20. οτι αγαπω : κ om οτι | ου : πωσ

V, 1. κ το γεγεννημ. 2. ποιωμεν : ε κ τηρωμεν 5. κ τις δε
 εστιν 6. κ δια υδατος | και αιματος : κ add και πνευματος | ησ. ο
 χριστ. | εν τει : ε κ om 7. κ οτι οι τρεισ 7 et 8. μαρτυρουντες : ο
 εν τῷ ουρανῷ, ὁ πατήρ, ὁ λόγος καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ
 τρεῖς ἐν εἰσι. ⁸ καὶ τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ

τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ¹⁰ ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυ-
 ρίαν ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποιήκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεός
 2, 25 περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ¹¹ καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν ¹¹
 αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ
 ἐστίν. ¹² ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ

¹⁰ 2, 26 θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

¹⁰ 20, 31 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, τοῖς ¹³
 πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. ¹⁴ καὶ αὕτη ἐστὶν ¹⁴

² 22, ¹⁰ 14, ¹³ ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐὰν τι αἰτάμεθα κατὰ τὸ
 θελημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν. ¹⁵ καὶ ἐὰν οἶδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ¹⁵
 ὁ ἐὰν αἰτάμεθα, οἶδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἠτήκαμεν
 ἀπ' αὐτοῦ. ¹⁶ ἐὰν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ¹⁶
 ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσῃ, καὶ δώσῃ αὐτῷ ζωὴν, τοῖς
 ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον·
 οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. ¹⁷ πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ¹⁷
 ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.

³ 9 Οἶδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἁμαρτάνει, ¹⁸
 ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ

⁴ 4 ἄπτεται αὐτοῦ. ¹⁹ οἶδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ κόσμος ¹⁹
 ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. ²⁰ οἶδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ²⁰
 ἦκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινόν·
 καὶ ἐσμέν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ· οὗτός
 ἐστὶν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος.

^{1Co} 10, 16 Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

21

I O A N N O Y B.

Laudatur Cyria cum liberis. In caritate persistendum. Cavendi seductores.
 Spes visendi.

Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ Κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ¹
 ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ
 ἐργακότες τὴν ἀλήθειαν, ² διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ²

9. των ανθρ. : κ* (per manifestam incuriam) του θεου | οτι sec : ην
 10. ε κ εν αυτω | κ ουκ επιστευκεν et μαρτυρηκεν 13. ταυτ. εγρα.
 υμιν : add τοις πιστευουσιν εις το ονομα του υιου του θεου | κ αιωνιον
 εχετε | τοις πιστευουσιν : κc οι πιστευοιτε, ε και ινα πιστευητε 14. ε
 (non ε) ακου. υμων 15. και εαν usque ακουει ημων : κ* om | ο αν |
 ακ : παρ 16. κ* αιτησις et δωσις | κc ερωτησις 18. ε κ τηρει αυτον
 20. ινα γινωσκωμεν | κ* το αληθινον | και η ζωη 21. φυλ. αυτους |
 ειδωλων : add αμην

* εc ιωαννον του αποστολου επιστολη καθολικη δευτερα, ε επι-
 στολη ιωαννου δευτερα

- 3 ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. ³ ἔσται μεθ' ἡμῶν ¹ Τί 1, 2
 χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸς καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ² Τί 1, 2
 τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.
- 4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὗρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ³ 1ο 3
- 5 ἐν ἀληθείᾳ καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρὸς. ⁵ καὶ
 νῦν ἐρωτῶ σε, Κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν καινὴν γράφων σοι, ἀλλὰ ¹ 1ο 2, 7
- 6 ἣν εἶχαμεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. ⁶ καὶ αὕτη ἐστίν ^{3, 3}
 ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ· αὕτη ἡ
 ἐντολὴ ἐστίν, ἵνα καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περι-
 7 πατῆτε. ⁷ ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ^{11ο 2, 18α}
 ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ^{4, 1 ε}
- 8 ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. ⁸ βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπολέ-
 9 σθετε ἃ εἰργάσασθε, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. ⁹ πᾶς ὁ
 προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· ¹ 1ο 2, 23
- 10 ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει.
 11 εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ
 12 λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαιρεῖν αὐτῷ μὴ λέγετε. ¹¹ ὁ
 λέγων γὰρ αὐτῷ χαιρεῖν κοινώνει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.
- 12 Πολλὰ ἔχον ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθην διὰ χέρτου καὶ ³ 1ο 13
 μέλανος, ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς
 13 στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν πεπληρωμένη ᾗ. ¹³ ἀσπάζεταιται ¹ 1ο 1, 3
 σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς.

I O A N N O Y Γ.

Caii hospitalitas laudatur. Diotrophes et Demetrius.

- 1 Ὁ πρεσβύτερος Γαῖψ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ^{Act 19, 29}
 ἀληθείᾳ. ^{20, 4}
- 2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὐχομαί σε εὐδοῦσθαι καὶ θγαίνειν,
 3 καθὼς εὐδοοῦταί σου ἡ ψυχὴ. ³ ἐχάρην λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν ² 1ο 4
 καὶ μαρτυροῦντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περι-
 4 πατεῖς. ⁴ μειζότεραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ
 τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.
- 5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς
 6 καὶ τοῦτο ξένους, ⁶ οἱ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλη-

3. μεθ' ημων : ε' μ. υμων | παρα θεου : κ* απο θεου | κ* om παρα
 sec | ης. χρ. : praem κυριου | του πατρος : κ praem αυτου 4. κ ελαβον
 5. γραφω σοι καινην | ειχομεν 6. ε κ αυτη εστ. η εντολη (κ add αυτου) |
 ινα καθωσ : ε om h. l. ινα | κ περιπατησητε 7. εισηλθον 8. απολα-
 σωμεν et απολαβωμεν | ειργασαμεθα 9. προαγων : παραβαων | δι-
 δαχη sec : add του χριστου 11. ο γαρ λεγων 12. εχον : κ* εχω |
 ηβουληθην | γενεσθαι : ελθειν | η πεπληρωμ. 13. τ. εκλεκτησ : add αμην
 * ε επιστολη ιωαννου τριτη, ε' ιωαν. του αποστολου επιστολη
 καθολικη τριτη

8. εχαρην : add γαρ 5. και τουτο : και εις τουσ

σίας, οὗς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ. ⁷ ὕπερ 7
 γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθαι μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν.
⁸ ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺς τοιοῦτους, ἵνα συνεργοὶ 8
 γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. ⁹ Ἐγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλο- 9
 πρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφῆς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. ¹⁰ διὰ τοῦτο, 10
 εἰς ἔλθω, ὑπομήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιῆ λόγιοις ποτηροῖς
 φλυαρῶν ἡμᾶς, καὶ μὴ ἀκούμενος ἐπὶ τούτοις οὔτε αὐτὸς ἐπι-
 δέχεται τοὺς ἀδελφούς καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει καὶ τῆς ἐκ-
 κλησίας ἐκβάλλει.

1 Io 3, 10 Ἀγαπητέ, μὴ μμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθο- 11
 ποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐκ εἰσάρακεν τὸν θεόν.
¹² Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆς τῆς ἀλη- 12
 10 21, 24 θείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἴδας ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν
 ἀληθὴς ἐστίν.
² 10 12 Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ 13
 καλάμου σοι γράφειν· ¹⁴ ἐλπίζω δὲ εὐθέως σε ἰδεῖν, καὶ στόμα 14
 πρὸς στόμα λαλήσομεν. ¹⁵ εἰρήνη σοι. ἀσπάζονται σε οἱ φίλοι· 15
 ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

I O Y Δ A.

Adversus licentiam peccandi. Exempla poenae: Iudaei, angeli, Sodoma.
 Michael et Satan. Henochi et apostolorum dicta. Consulendum deceptis.
 Deo gloria.

¹ Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δούλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς 1
 ἐν θεῷ πατρὶ ἠγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλη-
 2 Pe 1, 2 τοῖς. ² ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη. 2
 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ 3
 τῆς κοινῆς ἡμῶν σωτηρίας, ἀνάγκη ἔχον γράψαι ὑμῖν παρακα-
 λῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἀπαξ παραδοθείᾳ τοῖς ἀγίοις πίστει. 4
⁴ κεραισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι 4
 2 Pe 2, 1m εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τῆν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατι-
 θέντες εἰς ἀσελγείαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν
 Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.
 Ὑπομῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ἀπαξ πάντα, ὅτι 5
 Nm 14, 25 28 κύριος λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας τὸ δεῦτερον τοὺς μὴ πιστεῦ-

7. του ονοματος : εἰς add αυτου | εξηλθον | απο τ. εθνων 8. απο-
 λαμβανειν | αληθεια : κ* εκκλησια 9. γραφα : κc add αν | om τι 10. εκ
 της εκκλη. 11. ο δε κακοποι. 12. υπ αυτης | οιδας : οιδατε 13. γραφαι
 σοι : γραφειν et sine σοι | γραφειν : γραφαι 14. ε κ ιδειν σε 15. κ ασπα-
 σαι τους

* ε et εc ιουδα του αποστολου επιστολη καθολικη

1. ηγαπημενοις : ηγιασμενοις 3. αγαπητοι : κ ad πληθυνθ. trahit |
 κ του γραφειν | ημων : om | σωτηριας : κ add και ζωης | γραφαι : κ γρα-
 φειν 4. κ οι και παλαι | ε κ χαριν | δεσποτην : add θεον 5. ειδοτας :
 ε κ add υμασ | απαξ : κ post κυριος | παντα : τουτο | οτι ο κυριος

- 6 *σαντας ἀπόλασεν, ἠγγέλουσ τε τοὺσ μὴ τηρήσαντας τὴν ἐαυτῶν* 2 Pe 2,
ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰσ κρίσιν μεγάλησ
7 *ἡμέρασ δεσμοῖσ ἀϊδίοισ ὑπὸ ζόφου τετήρηκεν· ἕως Σόδομα καὶ* Gn 19
Γώμορα καὶ αἱ περὶ αὐτὰσ πόλεισ, τὸν ὅμοιον τρόπον τοῦτοισ 2 Pe 2, 6
ἐκπορευέσασαι καὶ ἀπελθεῦσαι ὀπίσω σαρκὸσ ἐτέρασ, πρόκεινται
8 *δειγμα πρὸσ αἰωνίον δίκην ὑπέχουσαι. ὁμοίωσ μέντοι καὶ οὗτοι* 2 Pe 2, 10
ἐνπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι,
9 *δόξασ δὲ βλασφημοῦσι. ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελοσ, ὅτε τῶ* Dan 12, 1
διαβόλῳ διακρινόμενοσ διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέωσ σώματοσ, οὐκ Dt 34, 5
ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν· ἐπιτιμῆσαι 2 Pe 2, 11
10 *σοι κύριοσ. οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασιν βλασφημοῦσι, ὅσα* 2 Pe 2, 12
δὲ φυσικῶσ ὡσ τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τοῦτοισ φθειροται.
11 *οὐὰ αὐτοῖσ, ὅτι τῇ ὀδῶ τοῦ Καῖν ἐπορευθήσαν, καὶ τῇ πλάτῃ* Gn 4, 8
τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογία τοῦ Κορι ἀπο- Nm 22
12 *λογο.* 12 *Οὗτοι εἰσιν οἱ ἐν ταῖσ ἀγάπαισ ὑμῶν σπιλάδεσ, συν-* Nm 16
εωχοῦμενοι ἀφρόβωσ, ἐαυτοῦσ ποιμαίνοντεσ, νεφέλαι ἀνυδροὶ ὑπὸ
13 *ἀνέμοισ παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δισ ἀποθα-* Es 57, 20
νόντα ἐκρίζωθέντα, κύματα ἄγρια θαλάσσησ ἐπαφρίζοντα τὰσ
14 *ἐαυτῶν αἰσῦνας, ἀστέρησ πλανῆται, οἷσ ὁ ζόφοσ τοῦ σκότουσ* Ga 5, 18
15 *εἰσ αἰῶνα τετήρηται. ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τοῦτοισ ἑβδομοσ*
16 *ἀποτοῦ, ἠοῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξει πάντασ τοῦσ*
17 *ἄσεβεισ περὶ πάντων τῶν ἔργων ἄσεβείασ αὐτῶν ὡν ἑσβήσαν*
18 *καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν λόγων ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ*
19 *ἀμαρτωλοὶ ἄσεβεισ. οὗτοι εἰσιν γογγυσταὶ μεμψιμοῖροὶ, κατὰ*
20 *τὰσ ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ*
21 *ὑπέρογκα, θαυμάζοντεσ πρόσωπα ὠφελείασ χάριν.* 2 Pe 2, 18
22 *Ἰμεῖσ δὲ, ἀγαπητοὶ, μνήσθητε τῶν ἡμερῶν τῶν προειρη-* 2 Pe 2, 2
23 *μένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,*
24 *ὅτι ἔλεγον ὑμῖν· ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἔσονται ἐμπαίκται* 2 Pe 2, 3
25 *κατὰ τὰσ ἐαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἄσεβειῶν. οὗτοι* 2, 10
26 *εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντεσ, ψυχικοὶ πνεῦμα μὴ ἔχοντεσ. ἡμεῖσ δὲ,* 2 Pe 2, 11
27 *ἀγαπητοὶ, ἐποικοδομοῦντεσ ἐαυτοῦσ τῇ ἀγιοτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν*
28 *πνεύματι ἀγίῳ προσευχόμενοι, ἐαυτοῦσ ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρή-*
29 *σατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεοσ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*

7. ομ. τουτοιοσ τροπ. | κ υπεχουσι εν προκεινται δε 8. κ κυριότητα

9. μωσωσ | ε κ αλλ ειπ. | κσ ο κυριοσ, κ* ο θεοσ 12. ουτοι εισιν εις : κ* ουτοι εισιν γογγυσται μεμψιμοροι κατα τασ επιθυμιασ αυτων πορευομενοι | οι εν ταισ : ε κ* ομ οι | κ παντι ανεμο | περιφερομεναι | κ* φθινοπωρικα 13. κ αγρι. κυματ. | εισ τον αιωνα 14. προφητευσε | κ ο κυριοσ | ε εν μυριασιν αγιασ αυτου, κ εν μυρ. αγιασ αγγελων 15. εξελεγξει | παντασ τ. ασεβεισ : ε add αυτων, κ nil nisi πασαν ψυχην | κ ομ ασεβιασ αυτων | λογων : ομ 18. υμιν : add οτι | εν εσχατω χρονω | εσονται : κσ ελευσονται | κ τ. επιθυμ. αυτων (κσ εαυτων) 19. οι αποδιοριζ. : εσ add εαυτουσ 20. εποικοδ. εαυτ. ποσ πιστει ποσ

εἰς ζωὴν αἰώνιον. ²² καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένους, ²³ οὓς ²² 23
δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἀρπάζοντες, οὓς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισούν-
τες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

Ro 16, 25es Ἐγὼ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶς ἀπεισίστους καὶ στήσαι ²⁴
1 Ti 1, 17 κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀνόμους ἐν ἀγαλλιάσει, ²⁵ μόνῳ ²⁵
θεῷ σωτηρίῃ ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα
μεγαλωσύνη κράτος καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος καὶ νῦν
καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας ἄμην.

Π Ρ Ο Σ Ρ Ω Μ Α Ι Ο Υ Σ .

I.

De evangelio. Laus Romanae ecclesiae et desiderium visendi. Ex fide
iustitia. Lux naturae. Et gentes et Iudaei dei irae obnoxii.

1 Co 1, 1 Παῦλος δούλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφω- 1
etc
Ti 1, 2 ρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, ² ὃ προσηγγεῖλατο διὰ τῶν προ- 2
2 Ti 2, 8 φητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίας, ³ περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενο- 3
μένου ἐκ σπέρματος Δαυεὶδ κατὰ σάρκα, ⁴ τοῦ ὀρισθέντος υἱοῦ 4
θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἀγιοσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν,
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, ⁵ δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ 5
ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ
1 Co 1, 2s ὀνόματος αὐτοῦ, ⁶ ἐν οἷς ἐστὶ καὶ ὑμεῖς κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, 6
1 Th 1, 1 etc
ἵπασιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἀγίοις. 7
χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.

1 Co 1, 4 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ 8
1 Th 1, 2 περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὄλῳ τῷ
Phl 1, 8 κόσμῳ. ⁹ μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεός, ὃ λατρεύω ἐν τῷ πνεύ- 9
ματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνησθῆναι
Eph 1, 16 ὑμῶν ποιῶμαι ¹⁰ πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενος ¹⁰
εἶπωσ ἤδη ποτὲ ἐνοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἔλθειν
15, 23 πρὸς ὑμᾶς. ¹¹ ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ¹¹
ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, ¹² τοῦτο δὲ ἐστὶν συν- ¹²
παρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ
ἐμοῦ. ¹³ οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλὰκις πρὸς- ¹³
15, 23 θέμην ἔλθειν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθη ἄχρι τοῦ θύρου, ἵνα

22. ελεγετε : ε ελεατε, κ ελεατε | διακρινομενοι 23. ουσ δε εν φοβω
σωζετε εκ του πυρως αρπαζοντας | om ουσ δε ελεατ. εν φοβ. 24. υμασ
(et. s^e) : ε αυτους 25. μονω : add σωφω | om δια ιησ. χρι. του κυρ.
ημων | δοξα : κ* ω δοξα | και μεγαλωσυνη | om προ παντ. του αιωνος |
κ om παντασ

* ε et s^e παυλον του αποστολου η προσ ρωμαιοουσ επιστολη

1, 1. ε κ ιησου χριστου 3. δαβιδ 8. δια ιησ. χρι. (et. κ^a) : κ* om |
περι : υπαρ 12. συμπαρακληθ.

- τινά καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν.
 14 ¹⁴ Ἕλλησίν τε καὶ βαρβάρους, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης
 15 εἰμί· ¹⁵ οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμος καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ
 16 εὐαγγελίσασθαι. ¹⁶ οὐ γὰρ ἐπαισχόνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμις
 γὰρ θεοῦ ἐστίν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε ^{1 Co 1, 23}
 17 πρῶτον καὶ Ἕλληνι. ¹⁷ δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν ἀντῷ ἀποκα- ^{Ro 2, 9}
 λύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται· ὁ δὲ δίκαιος ^{3, 21 s}
 ἐκ πίστεως ζήσεται. ^{Hab 2, 4}
 18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσε- ^{He 10, 28}
 βειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατε- ^{Eph 5, 6}
 19 χόντων, ¹⁹ διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς·
 20 ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφάνερωσεν. ²⁰ τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ
 κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθοραῖται, ἣ τε αἰδιος
 αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους,
 21 ²¹ διότι γνόγτες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ἠγαθήθησαν,
 ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ
 22 ἀσύνετος αὐτῶν καρδιά. ²² φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράθησαν, ^{1 Co 1, 20}
 23 καὶ ἠλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι ^{1or 10, 14}
 εἰκότος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ
 24 ἐρπετῶν. ²⁴ Διὸ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις
 τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα
 25 αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, ²⁵ οἷτινες μετέλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ
 ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ ^{9, 5}
 26 τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. ^{2 Co 11, 31} ²⁶ διὰ
 τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἶ τε γὰρ
 θηλείαι αὐτῶν μετέλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ
 27 φύσιν, ²⁷ ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν
 τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρ-
 28 ρενες ἐν ἄρρεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντι-
 μισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες.
 29 ²⁹ καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέ-
 δωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα,
 30 ³⁰ πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ κακίᾳ πλεονεξίᾳ, μεστοὺς ^{Ga 5, 19 ss}
 φθόνου φόνου ἐριδος δόλου κακοηθείας, ^{1 Co 6, 9 ss} ^{2 Co 12, 20}
 31 ψιθυριστάς, καταλά- ^{Eph 5, 3 ss}
 λους, θεοστυγεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετάς
 32 κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ³¹ ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους,
 32 ἀνελεήμονας, ³² οἷτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ
 τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ
 ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν.

18. καρπον τινα 16. το ευαγγελ. : add του χριστου | κ* om τε 19. ο
 γαρ θεος 21. ευχαριστησαν 24. διο : add και | εν εαυτοις 27. σε
 αρρενες bis et εν αρρεσιν 28. κ* om ο θεος 29. αδικια : add πορνεια |
 πονηρια πλεονεξια κακια 31. αστοργους : add ασπονδους

II.

Imminet dei iudicium iustum. Iudaei frustra lege gloriantur et circum-
cisione.

- 14, 10 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὃ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων. ἐν ᾧ γὰρ 1
κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις 2
ὁ κρίνων. ² οἶδαμεν γὰρ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλή- 2
θειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. ³ λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὃ 3
ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτὰ, 4
ὅτι σὺ ἐκφύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; ⁴ ἢ τοῦ πλοῦτον τῆς χρηστό- 4
Fp 2, 15 τητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, 5
ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιαν σε ἄγει; ⁵ κατὰ 5
δὲ τὴν σκληρότητα σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησανριζεῖς 6
σεαυτῷ ὄργην ἐν ἡμέρᾳ ὄργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας 7
τοῦ θεοῦ, ⁶ ὃς ἀποδώσει ἐκάστω κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ⁷ τοῖς μὲν 6 7
καθ' ὑπομοχλήν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν 8
Fhl 1, 16 ζητούσιν ζωὴν αἰώνιον· ⁸ τοῖς δὲ ἐξ ἑριθείας καὶ ἀπειθοῦσι τῇ 8
Eph 4, 31 ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὄργη καὶ θυμὸς. ⁹ θλίμῃ 9
1, 16 καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ καταγεραζόμενον 10
τὸ κακόν, Ἰουδαίον τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος· ¹⁰ δόξα δὲ καὶ τιμὴ 10
καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον 11
καὶ Ἕλληνι. 12
Eph 6, 9 Οὐ γὰρ ἐστὶν προσωπολημψία παρὰ τῷ θεῷ ¹² ὅσοι γὰρ 11 12
ἐνόμωσ ἡμαρτον, ἐνόμωσ καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ 13
Ia 1, 23 ἡμαρτον, διὰ νόμον κριθήσονται· ¹³ οὐ γὰρ οἱ ἀκραταὶ νόμον 13
δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμον δικαιοθήσονται. 14
¹⁴ ὅταν γὰρ ἴθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶ- 14
He 8, 10 σιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἐναντοῖς εἰσὶν νόμος, ¹⁵ οἵτινες ἐνδεί- 15
κνυται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, 16
Ro 9, 1 συναμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων 16
τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, ¹⁶ ἐν ἡμέρᾳ 16
16, 25 ὅτε κρίνῃ ὁ θεὸς τὰ κρυπτά τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγελίον 17
μου διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. ¹⁷ εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ 17
Phil 1, 10 ἐπάνασπῃ νόμον καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ ¹⁸ καὶ γνώσκεις τὸ θέλημα 18
καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου, 19
Mi 15, 14 ¹⁹ πέποιθᾶς τε σεαυτὸν ὄδηγόν εἶναι τυφλῶν, πῶς τῶν ἐν σκότει, 19
20 παιδευτῆν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν 20
τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· ²¹ ὁ οὖν διδάσκων 21
ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκει; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτει κλέπτει; 22
²² ὁ λέγων μὴ μοιχεύει μοιχεύει; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἰδωλα 22

II, 2. οἰδαμ. δε 5. κς και δικαιοκρ. 8. απειθοσυσι : add μεν |
δυμοσ και οργη 11. προσωπολημψια 13. bis τον νομον 14. ποιη
15. συμμαρτυρ. 16. δια ιησου χριστου 17. ει δε : ες ιδε, ε ιδε | τω
νομω

23 ἱεροσολεῖς; ²³ ὃς ἐν νόμῳ κανχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ
 24 νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις; ²⁴ τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς **ε** 52, 5
 25 βλασφημαῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται. ²⁵ περιτομὴ **1** Co 7, 19
 μὲν γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμον πράσῃσῃ· ἐὰν δὲ παραβάτῃς νόμον
 26 ἦς, ἡ περιτομὴ σου ἀκροβυστία γέγονεν. ²⁶ ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία
 τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσῃ, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς
 27 περιτομὴν λογισθῆσεται; ²⁷ καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία
 τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παρα-
 28 βάτῃς νόμου. ²⁸ οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερωῖ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ
 29 ἡ ἐν τῷ φανερωῖ ἐν σαρκὶ περιτομὴ· ²⁹ ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰου-
 δαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ
 ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

III.

Valent dei dicta Iudaeis concredita. Omnes pariter sontes dei gratia servat
 fide habita Christo expiatori. Legem fides non destruit.

1 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περι-
 2 τομῆς; ² πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπι-
 3 στεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. ³ τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ
 4 ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; ⁴ μὴ γένοιτο **τι** 1, 2
 γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθάπερ **π** 115, 2
 γέγραπται· ὅπως ἂν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσῃς **(116, 11)**
 5 ἐν τῷ κρῖνεσθαί σε. ⁵ εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην **π** (50) 51,
 συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; **ε** 19
 6 κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ⁶ μὴ γένοιτο· ἐπαι πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς **ε** 2, 15
 7 τὸν κόσμον; ⁷ εἰ δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἑμῷ ψεύσματι
 ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς
 8 κρινόμαι; ⁸ καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθὼς φασὶν τινες
 ἡμᾶς λέγειν ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ; ὡν τὸ **ε**, 1
 κριμα ἐνδικόν ἐστιν.
 9 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προησιασάμεθα γὰρ Ἰου- **11, 22**
 10 δαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ἢ ἁμαρτιάν εἶναι, ¹⁰ καθὼς **ε** 2, 22
 11 γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς, ¹¹ οὐκ ἔστιν ὁ συνίων, **π** 12 (14)
 12 οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν· ¹² πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἤχηρώ **1-3 et 52**
 13 θησαν· οὐκ ἔστιν ὁ ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός. ¹³ τά- **(32), 2a**
 φος ἀνεγαμμένος ὁ λάρυγξ ἀντῶν, ταῖς γλώσσαις ἀντῶν ἐδολιοῦ **π** 5, 10
 14 σαν, ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν. ¹⁴ ὡν τὸ στόμα ἀράς **140, 4**
 15 16 καὶ πικρίας γέμει. ¹⁵ ὄξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, ¹⁶ σύν- **π** 9, 25
 17 τριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, ¹⁷ καὶ ὁδὸν εἰρήνησ **(19, 7)**
 18 οὐκ ἔγνωσαν. ¹⁸ οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν **π** 25 (26),
 19 αὐτῶν. ¹⁹ οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ **2**

26. ουχι η

III, 1. κ* om ἢ 3. τί γὰρ; εἰ ἠπίστ. τινες, μὴ etc 4. καθως
 γεγρα. | νικηση 7. ει γαρ η 12. ηχραιοθησαν | om ὁ 19. λεγει: κ* λαλει

λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῆ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος
 τῷ θεῷ. ²⁰ διότι ἐξ ἔργων νόμον οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ²⁰
 ἐνόπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμον ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

^{1, 17} Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμον δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρ-
 τυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ²² δικαιοσύνη δὲ ²²
 θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας.
^{10, 12} οὐ γὰρ ἐστὶν διαστολή· ²³ πάντες γὰρ ἡμαρτον καὶ ὑστεροῦνται ²³
 τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ²⁴ δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ ²⁴
^{1 10 2, 2} τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ²⁵ ὃν προέθετο ὁ ²⁵
 θεὸς ἰλαστήριον διὰ πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἐνδειξιν
 τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρ-
 τημάτων ²⁶ ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸς τὴν ἐνδειξιν τῆς δικαιο-
 σύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δικαίον καὶ
 δικαιῶντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

Πῶς οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποῖον νόμον; τῶν ²⁷
^{6a 2, 16} ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμον πίστεως. ²⁸ λογίζομεθα γὰρ δι-
 καιῶσθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. ²⁹ ἢ Ἰουδαίων ²⁹
^{ερα 4, 6} ὁ θεὸς μόνον; οὐχί καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, ³⁰ εἴπερ εἰς ὁ θεὸς ³⁰
 ὁσ δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς
 πίστεως. ³¹ νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, ³¹
 ἀλλὰ νόμον ἰσχύνομεν.

IV.

Ipse Abrahamus ex fide iustus. Gratia dei erga Abrahamum nondum
 circumcisum.

Τί οὖν ἐροῦμεν εὐρηκεῖται Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν ¹
 κατὰ σάρκα; ² εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ²
^{6a 15, 6} ἀλλ' οὐ πρὸς θεόν. ³ τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ἐπίστευσεν δὲ ³
^{6a 3, 6} Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. ⁴ τῷ δὲ ⁴
^{1a 2, 22} ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφεί-
 λημα· ⁵ τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιῶντα ⁵
 τὸν ἀσεβῆν, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. ⁶ καθάπερ ⁶
 καὶ Δαβὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸς λογί-
^{Ps 11(22),} ζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων· ⁷ μακάριοι ὧν ἀφίθησαν αἱ ἀνο- ⁷
^{1. 3} μίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· ⁸ μακάριος ἀνὴρ οὗ ⁸
^{4, 3} οὐ μὴ λογίστηται κύριος ἁμαρτίαν. ⁹ ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ⁹
 ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γάρ·
 ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. ¹⁰ πῶς οὖν ἐλο-
 γίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ'

22. εἰς παντασ : add καὶ ἐπὶ παντασ 25. διὰ τῆς πίστεως 26. πρὸς
 ἐνδειξιν 28. γὰρ : οὖν | πιστεῖ δικαί. ἀνθρώπ. 29. οὐχὶ δε καὶ
 30. ἐπιπερ 31. ἰστωμεν

IV, 1. εὐρηκεῖται: post ἀβρα. τ. πατέρα (sic ε) ἡμῶν pon 2. τον θεον
 4. το σφειλλημα 5. ασεβη 6. δαβιδ 8. ω ου μη 9. λεγομ. γαρ στι

- 11 ἐν ἀκροβυστίᾳ. ¹¹ καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆς σφραγίδα τῆς Ga 17, 11
δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι
αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ
12 λογισθῆναι αὐτοῖς δικαιοσύνην, ¹² καὶ πατέρα περιτομῆς τοῦτο
οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἔργois
13 τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. ¹³ οὐ
γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραάμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, Ga 22, 17
τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμον, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. etc
14 ¹⁴ εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονομοί, κενένωται ἡ πίστις καὶ κατήρ- Ga 2, 18
15 γηται ἡ ἐπαγγελία. ¹⁵ ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὐ δὲ
16 οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ παράβασις. ¹⁶ διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα
κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρ-
ματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, Ga 2, 9
17 ὅς ἐστιν πατὴρ πάντων ἡμῶν, ¹⁷ καθὼς γέγραπται ὅτι πατέρα Ga 17, 5
πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε, κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ
ζωοποιούντος τοὺς νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα,
18 ὅς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν
πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον· οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα Ga 15, 5
19 σου, ¹⁹ καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει κατενόησεν τὸ εἶναυτοῦ σῶμα
νεκρωμένον, ἐκατονταετής που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς Ga 17, 17
20 μήτρας Ἐύρας· ²⁰ εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη
τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δὸς δόξαν τῷ θεῷ, 1o 9, 24
21 ²¹ καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὁ ἐπηγγελταὶ δυνατός ἐστιν καὶ ποιῆσαι.
22 ²² διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. ²³ οὐκ ἐγράφη δὲ δι' Ga 15, 6
23 αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, ²⁴ ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει
λογιζεσθαι τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγειράντα Ἰησοῦν τὸν κύριον
24 ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, ²⁵ ὅς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν Es 53, 12
25 καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

V.

Salus iustorum ex fide. Christus pro nobis et mortuus est et vivit. Ut per
Adamum mors, ita per Christum vita.

- 1 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν
2 διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ² δι' οὗ καὶ τὴν προσαγω- Rph 2, 18
3 γῆν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ἣ ἐστήκαμεν, 2, 12
4 καὶ κωχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. ³ οὐ μόνον δέ, 1 Ro 5, 12
5 ἀλλὰ καὶ κωχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσι, εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις 1a 1, 3
6 ὑπομονὴν κατεργάζεται, ⁴ ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ
7 ἐλπίδα· ⁵ ἡ δὲ ἐλπίς οὐ καταισχνύει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκ-
8 κένεται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέν-
9 τος ἡμῖν. ⁶ ἔτι γὰρ Χριστός, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι, κατὰ

11. λογισθ. και αυτοισ | την δικαιοσυνην 12. της εν τη ακροβ. 13. του
κοσμου 15. ου γαρ ουκ 19. ου κατενοησε | ε κ ηδη νεκρωμα.

V, 1. εχομεν 3. κωχουμενοι 6. οτι ετι εκ

καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν· ⁷ μολίσ γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἴ ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· ⁸ συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς ὅτι ⁸ ἔτι ἀμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν· ⁹ πολλῶ ὄν μᾶλλον δικαιοθέντες τὴν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθη- ⁹ σόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. ¹⁰ εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατη- ¹⁰ λάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ, ¹¹ οὐ μόνον δέ, ¹¹ ἀλλὰ καὶ καυχόμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

^{1Co 15, 21} Διὰ τοῦτο ὡσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἀμαρτία εἰς τὸν ¹² κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆς ἀμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἡμαρ- ^{4, 15} ¹² τον· ¹³ ἄχρι γὰρ νόμον ἀμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἀμαρτία δὲ οὐκ ¹³ ἔλλογιται μὴ ὄντος νόμου· ¹⁴ ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ ¹⁴ ^{1Co 15, 45} Ἀδάμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἀμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλλον- ¹⁵ ¹⁵ τος· ¹⁶ ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα· εἰ ¹⁵ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς ἀν- ¹⁶ ¹⁶ θρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν· ¹⁷ καὶ ¹⁶ οὐχ ὡς δι' ἐνὸς ἀμαρτήσαντος τὸ δῶρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ¹⁷ ἐνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα· ¹⁷ εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ¹⁷ ¹⁷ ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἐνὸς, πολλῶ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ ¹⁸ ^{1Co 15, 22} βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ ἐνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ· ¹⁸ Ἄρα οὖν ὡς δι' ¹⁸ ¹⁸ ἐνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕ- ¹⁹ ¹⁹ τως καὶ δι' ἐνὸς δικαίωματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίω- ¹⁹ ¹⁹ σιν ζωῆς· ²⁰ ὡσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου ¹⁹ ¹⁹ ἀμαρτωλοὶ καταστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς ²⁰ ^{Ca 2, 19} τοῦ ἐνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί· ²⁰ νόμος δὲ παρ- ²⁰ ²⁰ εἰσῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὐ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ²¹ ²¹ ἀμαρτία, ὑπερπερίσσευσεν ἡ χάρις, ²¹ ἵνα ὡσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ²¹ ²¹ ἀμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιο- ²¹ ²¹ σύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

VI.

Per Christum vitam nactis a peccato abstinendum; vindicatis in veram libertatem servendum deo.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἀμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεο- ¹ ¹ νάσῃ; ² μὴ γένοιτο. οἴτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἀμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ² ²

7. μολις: κ* μογισ 13. κ* ενελογετο, κ^a ελλογαται 14. αλλ|μωσσεω
18. ωσ δι ενουσ: κ* add ανθρωπου

VI, 1. κ επιμενομεν, ε επιμενουμεν

3 ζήσομεν ἐν αὐτῇ; ³ ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χρι- Gal 2, 27
 4 στὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; ⁴ συνετάφη- Col 2, 12
 μεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὡσερ
 ἡγήρητο Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτως
 5 καὶ ἡμῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. ⁵ εἰ γὰρ σύμφυτοι
 γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς Phil 2, 10
 6 ἀναστάσεως ἐσόμεθα, ⁶ τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν Eph 4, 22
 ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῆ τὸ σῶμα τῆς ἀμαρτίας,
 7 τοῦ μηκέτι δουλεῖν ἡμᾶς τῇ ἀμαρτίᾳ· ⁷ ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδι-
 8 καίεται ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας. ⁸ εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, 2 Ti 2, 11
 9 πιστεύομεν ὅτι καὶ σὺνζήσομεν αὐτῷ, ⁹ εἰδότες ὅτι Χριστὸς
 ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι
 10 κυριεύει. ¹⁰ ὁ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἀμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφ' ἑαυτῷ· ὁ
 11 δὲ ζῆ, ζῆ τῷ θεῷ. ¹¹ οὕτως καὶ ὑμῖς λογιζέσθε ἑαυτοὺς εἶναι
 νεκροὺς μὲν τῇ ἀμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
 12 ¹² Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἀμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς
 13 τὸ ὑπακούειν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, ¹³ μηδὲ παριστάνετε τὰ 19
 μέλη ὑμῶν ὄπλα ἀδικίας τῇ ἀμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυ-
 τοὺς τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα
 14 δικαιοσύνης τῷ θεῷ. ¹⁴ ἀμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γὰρ Gal 2, 18
 ἔστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν.
 15 Τί οὖν; ἀμαρτησώμεν, ὅτι οὐκ ἐσμεν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ
 16 χάριν; μὴ γένοιτο. ¹⁶ οὐκ οἴδατε ὅτι ὅς παριστάνετε ἑαυτοὺς δου-
 λους εἰς ὑπακοήν, δούλοι ἐστε ὅς ὑπακούετε, ἤτοι ἀμαρτίας εἰς 10, 2, 24
 17 θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; ¹⁷ χάρις δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε
 δούλοι τῆς ἀμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδό-
 18 θητε τύπον διδαχῆς, ¹⁸ ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας 1 Co 7, 22
 19 ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. ¹⁹ ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθέ-
 νειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. ὡσερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν 13
 δούλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν
 παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἀγιασμόν.
 20 ²⁰ ὅτε γὰρ δούλοι ἦτε τῆς ἀμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ.
 21 ²¹ τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; ἐφ' οἷς νῦν ἐπισχυθέντες· τὸ Phil 2, 19
 22 γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος. ²² νῦν δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς
 ἀμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς 1 Pe 1, 9
 23 ἀγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωῆν αἰώνιον. ²³ τὰ γὰρ ὄψωνια τῆς
 ἀμαρτίας θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν
 Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

8. συζησομεν 11. ειναι : post νεκρ. μεν | εν χει. ιησου : ε κ add τω
 κυριω ημων 12. υπακ. αυτη εν ταις επιθυμιας αυτου 13. ωσει : ωσ
 14. κ* ουκατι κυρι. | αλλ 15. αμαρτησομεν 18. δε : κ* ουν 21. τότε,
 ἐφ' οἷς νῦν ἐπισχυχ.;

VII.

Lege mortua Christo obstricti sumus. Lex sancta ex imbecillitate hominum mors facta. Caro rationi repugnans. Homo peccati servus.

¹ **Co** 7, ²⁹ Ἡ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ ¹
² νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ; ² ἡ γὰρ ὑπ- ²
 ἀνδρος γενῆ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ³
 ἀνὴρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. ³ ἄρα οὖν ζῶντος ³
 τοῦ ἀνδρός μοιχαλὶς χρηματίζει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ· ἐὰν δὲ ⁴
 ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι ⁴
 αὐτῆν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἐτέρῳ. ⁴ ὥστε, ἀδελφοί μου, ⁴
 καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, ⁵
 εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγεθῆντι, ἵνα καρπο- ⁵
 φορήσωμεν τῷ θεῷ. ⁵ ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα ⁵
 τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν ⁶
 εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· ⁶ νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ ⁶
^{a Co 3, 6} τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ⁶
 ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γραμματος.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ⁷
 ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνω εἰ μὴ διὰ νόμον· τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ⁸
^{Ex 20, 17} ἤδειν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· οὐκ ἐπιθυμήσεις. ⁸ ἀφορμὴν δὲ λα- ⁸
 βούσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατηργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ⁹
¹⁰ ^{4, 15, 22} ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. ⁹ ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς ⁹
 νόμον ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, ¹⁰ ἐγὼ ¹⁰
 δὲ ἀπέθανον καὶ εὐρέθη μοι ἡ ἐντολή ἢ εἰς ζωὴν, αὐτὴ εἰς θάνα- ¹¹
 τον. ¹¹ ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβούσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξη- ¹¹
 πάτησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. ¹² ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, ¹²
 καὶ ἡ ἐντολή ἀγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. ¹³ τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ ¹³
 ἐγένετο θάνατος; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, ¹⁴
 διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ¹⁴
 ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. ¹⁴ οἶδαμεν ¹⁴
 γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικὸς ἐστίν· ἐγὼ δὲ σὰρκινὸς εἰμι, πεπρα- ¹⁵
¹⁵ μένος ὑπὸ τῆν ἁμαρτίαν. ¹⁵ ὁ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· ¹⁵
 οὐ γὰρ ὁ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὁ μισῶ τοῦτο ποιῶ. ¹⁶ εἰ δὲ ¹⁶
²⁰ ὁ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλὸς· ¹⁷ νυνὶ δὲ ¹⁷
 οὐκίτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. ¹⁸
¹⁸ οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἐστίν ἐν τῇ σαρκί μου, ¹⁸
 ἀγαθόν. τὸ γὰρ θέλειν παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ ¹⁹
¹⁹ καλὸν οὐ· ¹⁹ οὐ γὰρ ὁ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὁ οὐ θέλω κακὸν ¹⁹
¹⁷ τοῦτο πράσσω. ²⁰ εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκίτι ἐγὼ ²⁰

VII, 2. του νομου : c^o om per errorem 4. και υμεις : κ ante ἀδελφ. μου 6. c^o ἀποθανόντος sine teste 8. c κ κατειργασατο 13. ἐγένετο : γαγονε 14. σαρκινος 15. κ αλλα ο 16. συμφη. 17. αλλ | οικουσα 18. οὐ : ουχ ενρισκω 19. αλλ

21 καταργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἀμαρτία. ²¹ εὗρίσκω ἄρα τὸν νόμον, τῷ θεῶντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ
 22 κακὸν παράκειται· ²² συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ
 23 τὸν ἔσω ἄνθρωπον, ²³ βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοῦ μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἀμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου.
 24 ²⁴ ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος
 25 τοῦ θανάτου τούτου; ²⁵ χάρις τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν· ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ νοῦ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἀμαρτίας.

VIII.

Caro et lex atque spiritus Christi vivificans. Filiis dei omne malum leve. Creatura gemens. Spiritus preces regens. Nihil nos a Christo separat patrono nostro.

1 2 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ² ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν σε
 3 ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἀμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. ³ τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ Phil 2, 7
 υἱὸν πέμφας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἀμαρτίας καὶ περὶ ἀμαρτίας
 4 κατέκρινεν τὴν ἀμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, ⁴ ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ
 5 κατὰ πνεῦμα. ⁵ οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρο-
 6 νοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος· ⁶ τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ
 7 εἰρήνη. ⁷ διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται. ⁸ οἱ δὲ ἐν
 9 σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρεῖσαι οὐ δύναται. ⁹ ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν 1 Co 2, 18
 σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δὲ
 10 τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. ¹⁰ εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἀμαρτίας, τὸ δὲ
 11 πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνης. ¹¹ εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγγείραντος τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγγείρας ἐκ νεκρῶν Χρι- 1 Co 6, 14
 στοῦν Ἰησοῦν ζωοποιήσῃ καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ὑμῖν. 2 Co 4, 14
 12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμέν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ
 13 σάρκα ζῆν. ¹³ εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μελλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε.
 14 15 ¹⁴ ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοὶ εἰσιν θεοῦ. ¹⁵ οὐ Ge 5, 18
2 Ti 1, 7

20. ἀλλ. 23. με τω νομῳ 25. κα χάρις δε τω, ε κ* ευχαριστω τω | τω μεν νοῦ

VIII, 1. εν χρ. ιησον : add μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα 2. σε : με 9. ἀλλ. 10. δι. αμαρτ. 11. τον ιησουν : om τον | χριστ. ιησουν : τον χριστον | εκ νεκρων : ante ζωοποιησει rom | om και | ε (non ε) δια το ενοικουν αυτου πνευμα 14. ε εισιν υιοι θεου, κ υι. θε. ιο.

Γα 4, 6 γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλίας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα υἰοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. ¹⁶ αὐτὸ τὸ 16 πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμεν τέκνα θεοῦ.

Γα 4, 7 ¹⁷ εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συγκαληρονόμοι δὲ Χριστοῦ, εἴπερ συνασχομεν ἓνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ 18 πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. ¹⁹ ἡ γὰρ 19 ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἰῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται. ²⁰ τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἐκούσα, 20 ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι ²¹ διότι καὶ αὐτῇ ἡ κτίσις 21 ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλίας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. ²² οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα 22 ἡ κτίσις συστεναίξει καὶ συνωδίει ἄχρι τοῦ νῦν· ²³ οὐ μόνον δέ, 23 ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες, ἡμεῖς καὶ

2 Κο 5, 2 αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στεναίζομεν υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. ²⁴ τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπίς 24 δὲ βλεπομένη οὐκ ἐστὶν ἐλπίς· ὁ γὰρ βλέπει τισ, τί καὶ ἐλπίζει; ²⁵ εἰ δὲ ὁ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα. 25

Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν. τὸ γὰρ τί προσεξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἶδαμεν, ²⁶ ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς ἀλαλήτοις· ²⁷ ὁ δὲ ἑρρωνῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος 27 τος, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἀγίων. ²⁸ οἶδαμεν δὲ ὅτι 28 τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. ²⁹ ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισεν συμ- 29 μόρφους τῆς εἰκόσος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· ³⁰ οὓς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ 30 ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν.

Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' 31 ἡμῶν; ³² ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν 32 πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίζεται; ³³ τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαίων· 33

1 Ρο 3, 22 ³⁴ τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ 34 ἐγερθείς, ὃς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.

³⁵ τίς ἡμᾶς χωρίζει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις 35 ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μά-

Ρο 43(44), ²² χαιρα; ³⁶ καθὼς γέγραπται ὅτι ἔνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὄλην τὴν 36 2 Κο 4, 11

15. δουλειαισ | αλλ 16. συμμαρτ. 17. συγκαληρονο. | συμμασχ. 20. ειπ ἐλπιδι 21. οτι | δουλειαισ 22. συστεναξ. - 23. εχοντες και ημεις αυτοι 24. τι και : κ* om τι | ἐλπίζει : κ* υπομενει 26. ταισ ασθενειασι | αλλ | υπερεντυγχανει : add υπερ ημων 27. ερρωνων 29. κ* συμμορφ. 32. αλλ 34. χριστος sine ιησους | μαλλ. δε : add και | εγερθαισ : κ* add εκ νεκρων | οσ και ειτιν 35. του χριστου : κ του θεου 36. ενεκα

37 ἡμέρας, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. ³⁷ ἀλλ' ἐν τούτοις
 38 πᾶσιν ὑπερηκόωμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. ³⁸ πέπεισμαι
 γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ, οὔτε ἄγγελος οὔτε ἀρχαί, οὔτε
 39 ἐνσωτῶτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεις ³⁹ οὔτε ἕνωμα οὔτε βάθος
 οὔτε τις κτίσις ἐτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρὶς αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἀγάπης
 τοῦ θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

IX.

De Israele dolor. Dei promissa stant. Vera proles Abrahami. Libera
 dei gratia. Pharaeo. Figuli imago. Vaticinia in electos dei et Israellem.

1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συναμαρτυρούσης ¹ ΤΙ 2, 7
 2 μοι τῆς συνευδῆσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ² ὅτι λύπη μοί ἐστιν
 3 μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῆ καρδία μου. ³ ἠγχώμην γὰρ
 ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν
 4 μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, ⁴ οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλιταί,
 ὧν ἡ νόθευσις καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθήκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ
 5 ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, ⁵ ὡς οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χρι-
 στὸς τὸ κατὰ σάρκα. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς
 6 αἰῶνας, ἀμήν. ⁶ Οὐχ οἶον δὲ ὅτι ἐκπέτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. ^{1, 25}
 7 οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι Ἰσραὴλ. ⁷ οὐδ' ὅτι εἰσὶν
 σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ' ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι ^{Gn 21, 12}
 8 σπέρμα. ⁸ τοῦτ' ἐστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ
 9 θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα. ⁹ ἐπαγ- ^{Ga 4, 28}
 γελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· κατὰ τὸν καιρὸν τούτον ἐλεύσομαι ^{Ga 18, 10}
 10 καὶ ἔσται τῆ Κάρα υἱός. ¹⁰ οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ^{Ga 25, 21}
 11 ἐξ ἐνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν. ¹¹ μήπω γὰρ
 γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ'
 ἔκλογην πρόθεσις τοῦ θεοῦ μένη, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ κα-
 12 λῶντος, ¹² ἐρρέθη αὐτῇ ὅτι ὁ μεῖζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι, ^{Ga 25, 23}
 13 καθὼς γέγραπται· τὸν Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἡσαὺ ἐμίσησα. ^{Mal 1, 2, 3}
 14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο.
 15 τῷ Μωϋσεὶ γὰρ λέγει· ἐλεῆσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτιρήσω ὃν ^{Ex 33, 19}
 16 ἂν οἰκτιρῶ. ¹⁶ ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος,
 17 ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος θεοῦ. ¹⁷ λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραῶ ὅτι
 εἰς αὐτὸ τούτο ἐξηγγείά σε, ὅπως ἐνδειξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν ^{Ex 9, 16}
 18 μου, καὶ ὅπως διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ. ¹⁸ ἄρα
 19 οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. ¹⁹ Ἐρεῖς μοι οὖν· τί ^{Ex 7, 3}
 20 ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; ²⁰ ὃ
 ἄνθρωπος, μενούγγε σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ ^{Ex 45, 9}
 21 ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· τί με ἐποίησας οὕτως; ²¹ ἢ οὐκ

38. οὔτε δυνάμεις : ante οὐτ. ενσωτ. οὐτ. μελλ. pon

IX, 1. συναμαρτ. 3. κ εν. αναθε. αυτ. εγω, ε αυτ. εγω αναθ. εν.

4. ισραηλιται 7. (non item v. 10) κ* ισακ 11. φαυλον : κακον | του
 θεου προθεις 12. ερρηθη 15. τω γαρ μωση 16. ελευντος 19. ουν
 μοι | τι ουν ετι | ε* om γαρ 20. μενουγγ. ω ανθρ.

ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φεράματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; ²² εἰ δὲ θέλων ²² ὁ θεὸς ἐνδειξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατόν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκευὴ ὀργῆς κατηγοριζόμενα εἰς ἀπάθειαν, ²³ καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ ²³ σκευὴ ἐλέου, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν; ²⁴ οὓς καὶ ἐκάλεσεν ²⁴ ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἔθνων, ²⁵ ὡς καὶ ἐν τῷ ²⁵ **Ro** 2, ²⁵ Ὡσὲν λέγει· καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τῆς οὐκ **Ro** 1, ¹⁰ ἠγαπημένην ἠγαπημένην, ²⁶ καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη ²⁶ αὐτοῖς· οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος. **Es** 10, ²² ²⁷ Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ· εἰς ἣ ὁ ἀριθμὸς τῶν ²⁷ υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. ²⁸ λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμων ποιήσει κύριος ἐπὶ ²⁸ **Es** 1, ⁹ τῆς γῆς. ²⁹ καὶ καθὼς προεῖρηκεν Ἡσαΐας· εἰ μὴ κύριος **Ca**βαθῶθ ²⁹ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς **C**όδομα ἃν ἐγενήθημεν καὶ ὡς **G**όμορρα ἃν ὁμοιωθήμεν.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην ³⁰ κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως, ³¹ Ἰσραὴλ ³¹ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον οὐκ ἔφθασεν. ³² διατί; ³² ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων· προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ **Es** 6, ¹⁴ ²⁸, ¹⁶ προσκόμματος, ³³ καθὼς γέγραπται· ἰδοὺ τίθημι ἐν **C**ιὼν λίθον ³³ **10**, ¹¹ προσκόμματος καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασχνθήσεται.

X.

Iudaei negantes Christo fidem. Vera fide omnes servantur. Vaticinia de Iudaeis ac gentibus.

Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις ¹ πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. ² μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ² **Phi** 2, ⁹ ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· ³ ἀγνοοῦντες γὰρ ³ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στήσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. ⁴ τέλος γὰρ ⁴ νόμον **X**ριστοῦ εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. ⁵ **M**ωϋσῆς ⁵ **Lv** ¹⁵, ⁵ γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ὁ ποιήσας **αν**θρωπος **Gal** 3, ¹² ζήσεται ἐν αὐτῇ. ⁶ ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει· μὴ ⁶ **Dt** ²⁶ ¹¹⁻¹⁴ εἶπες ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἔστιν **X**ριστὸν καταγαγεῖν· ⁷ ἡ· τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ' ἔστιν **X**ριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. ⁸ ἀλλὰ τί λέγει; ⁸

26. κ* τοπα ω ερη. | ερηθη 27. καταλειμμα 28. συντεμων : add εν δικαιοσυνη, οτι λογον συντεμημενον 29. εγκατελ. 31. εις νομον : add δικαιοσυνη 32. εξ εργων : add νομου | προσεκοψ. γαρ 33. και πασ ο πιστ.

X, 1. η δεση. η προσ | υπερ αυτων : υπ. του ισραηλ | εστιν εις σωτηριαν 5. μωυσησ | οτι : post νομου | εκ του νομου | ο ποιησας : add αυτα | εν αυτη : εν αυτοις 6. ε* ομη τη

- ἔγγυς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ
 9 σου· τοῦτ' ἐστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. ⁹ ὅτι ἐὰν
 ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεῦσῃς ἐν
 τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ·
 10 ¹⁰ καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται
 11 εἰς σωτηρίαν. ¹¹ λέγει γὰρ ἡ γραφή· πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ ^{9, 23}
 12 οὐ κατακλιθήσεται. ¹² οὐ γὰρ ἐστὶν διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ ^{Es 28, 16}
 Ἑλλήνου· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων, πλουτιῶν εἰς πάντα τοὺς ^{1, 22}
 13 ἐπικαλουμένους αὐτόν. ¹³ πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα ^{Iohel 2, 22}
 14 κυρίου σωθήσεται. ¹⁴ πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπί- ^{Act 2, 21}
 στευσαν; πῶς δὲ πιστεύσωσιν οὐ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσονται
 15 χωρὶς κηρύσσοντος; ¹⁵ πῶς δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν;
 καθὼς γέγραπται· ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ^{Es 52, 7}
 ἀγαθὰ.
 16 Ἄλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαίας γὰρ ^{Es 52, 1}
 17 λέγει· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; ^{Io 12, 28} ¹⁷ ἄρα ἡ πίστις ἐξ
 18 ἀκοῆς, ἢ δὲ ἀκοῇ διὰ ῥήματος Χριστοῦ. ¹⁸ ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ^{Ps 18(19),}
 ἤκουσαν; μενοῦνγε· εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν,
 19 καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. ¹⁹ ἀλλὰ
 λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωϋσῆς λέγει· ἐγὼ παραζη-
 λῶσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνη, ἐπ' ἔθνη ἀσυνέτω παροργιῶ ὑμᾶς. ^{Dt 32, 21}
 20 ²⁰ Ἡσαίας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· εὐρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ^{Es 65, 1}
 21 ἐμφανῆς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. ²¹ πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ
 λέγει· ὄλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ^{Es 65, 2}
 ἀπειθοῦντα καὶ ἀπειλέγοντα.

XI.

Iudaeorum pars electi, pars reiecti. Incredulitas Iudaeorum salus gentium
 exstitit; sed manet salus et ipsum Israel.

- 1 Λέγω οὖν, μὴ ἀπόσωτο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο· ^{Ps 90(91),}
 καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλείτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς
 2 Βενιαμίν. ² οὐκ ἀπόσωτο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω.
 ἢ οὐκ οἴδατε ἐν Ἡλείᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ
 3 κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ; ³ κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, τὰ
 θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, καὶ γὰρ ὑπελείφθη μόνος καὶ ζητοῦ-
 4 σιν τὴν ψυχὴν μου. ⁴ ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμὸς; κατέλι-
 πον ἐμὰν τῶν ἑπτακισυλίου ἀνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ
 5 τῇ Βαβυλῶνι. ⁵ οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λέιμμα κατ' ἐκλογὴν

14. επικαλεσονται | πιστεύσωσιν | ε ακουσουσιν, κ ακουσωσιν 15. κη-
 ρυξουσιν | των ευαγγελιζομενων ειρηνη των ευαγγελιζομενων τα
 (κ om) αγαθα 17. χριστου : θεου 19. μη ουκ εγνω ισραηλ | μωσης |
 επι εθνη

XI, 1. τον λα. αυτου : κ add ον προεγνω | ισραηλιτης | βενιαμιν
 2. ε κ ηλια | ισραηλ : ε κ* add λεγων 3. και τα θυσιαστηρη.

χάριτος γέγονεν· ⁶ εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρις ⁶
 οὐκέτι γίνεται χάρις. ⁷ Τί οὖν; ὁ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπ- ⁷
^{Dt 29, 4} ^{Et 29, 10} ἔτυχε, ἡ δὲ ἐκλογή ἐπέτυχε· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπαρώθησαν, ⁸ κα- ⁸
 θάρη γέγραπται· ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατανώξεως,
 ὀφθαλμοῦ τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὄτα τοῦ μὴ ἀκοῦναι, ἕως τῆς
^{Pi 68(69),} ^{23a} σήμερον ἡμέρας. ⁹ καὶ Δαυεὶδ λέγει· γενεθῆτος ἡ τράπεζα αὐ- ⁹
 τῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀντα-
 πόδομα αὐτοῖς, ¹⁰ σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ ¹⁰
 βλέπειν, καὶ τὸν ἄωτον αὐτῶν διαπαντὸς σύνκαμψον.

Λέγω οὖν, μὴ ἔπαισαν ἵνα πέσωσι; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ ¹¹
^{10, 19} αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλώ-
 σαι αὐτούς. ¹² εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμος καὶ ¹²
 τὸ ἥτημα αὐτῶν πλοῦτος ἔθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα
 αὐτῶν. ¹³ ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰμὶ ἐγὼ ¹³
 ἔθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, ¹⁴ εἶπωσ παρα- ¹⁴
 ζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. ¹⁵ εἰ γὰρ ἡ ¹⁵
 ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσλημψις εἰ μὴ ζωὴ
 ἐκ νεκρῶν; ¹⁶ εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἀγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ¹⁶
 ἀγία, καὶ οἱ κλάδοι.

Εἰ δὲ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀργιελαιος ¹⁷
 ἂν ἐνεκεντρίσθῃς ἐν αὐτοῖς καὶ συνκοινωνὸς τῆς ῥίζης τῆς πύ-
 κτητος τῆς ελαίας ἐγένον, ¹⁸ μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ ¹⁸
 κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάξεις ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. ¹⁹ ἔρεῖς ¹⁹
 οὖν· ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐνεκεντρισθῶ. ²⁰ καλῶς· τῇ ²⁰
 ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἔστηκας. μὴ ὑψηλά
 φρόνεις, ἀλλὰ φοβοῦ· ²¹ εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων ²¹
 οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σὺ φείσεται. ²² ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ²²
 ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς περόντας ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ
 χρηστότης θεοῦ, ἐὰν ἐπιμένῃς τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκο-
 πήσῃ. ²³ κἀκείνοι δὲ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεν- ²³
^{11, 4} τρισθῶσονται· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐνεκεντρίσαι αὐ-
 τούς. ²⁴ εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπησ ἀργιελαιῖον καὶ ²⁴
 παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθῃς εἰς καλλιελαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι
 οἱ κατὰ φύσιν ἐνεκεντρισθῶσονται τῇ ἰδίᾳ ελαίᾳ.

Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ²⁵
 ἵνα μὴ ᾗτε παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πῶρως ἀπὸ μέρουσ τῷ
 Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρισ οὐ τὸ πλήρωμα τῶν ἔθνῶν εἰσέλθῃ, ²⁶ καὶ ²⁶

6. ουκετ. γιν. χαρις : add εἰ δὲ ἐξ ἔργων, ουκετι ἐστι χαρις, ἐπει το
 εργον ουκετι ἐστιν εργον 7. τουτο : τουτου 8. καθ'ωσ γεγρα. 9. δαβιδ
 10. συγκαμψον 18. υμιν γαρ | μὲν οὖν : om οὖν 15. προσληψιο
 17. συκοινωνουσ | τῆσ ριζ. και τῆσ 18. ἀλλ 19. οἱ κλαδοι | ἐγκεντρ.
 20. υψηλοφρονοι 21. μηπως ουδε σου φεισεται 22. αποτομιαν |
 χρηστοτητα | θεου nec : om | ἐπιμειωσ 23. και εκεινοι | ἐπιμειωσαι |
 ἐγκεντρ. bis 24. ἐγκεντρισθ. 25. κ ου θελω γαρ

οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται· ἤξει ἐκ Σιών ὁ ^{Ex 69, 20^s}
 27 ῥυόμενος, ἀποστρέψει ἀσβεβίας ἀπὸ Ἰακώβ. ²⁷ καὶ αὕτη αὐτοῦ ^{1er 21, 22^s}
 ἢ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφελῶμαι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν.
 28 ²⁸ κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἔχθροί δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν
 29 ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας· ²⁹ ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα
 30 καὶ ἡ κλήσις τοῦ θεοῦ. ³⁰ ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ
 31 θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, ³¹ οὕτως καὶ οὗτοι
 νῦν ἠπειθήσαν τῷ ὑμετέρῳ ἔλεει ἵνα καὶ αὐτοὶ νῦν ἐλεθῶσιν·
 32 ³² ³³ συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπειθείαν ἵνα τοὺς ^{Ga 2, 22}
 33 πάντας ἐλεήσῃ. ³³ Ὁ βάθος πλοῦτον καὶ σοφίας καὶ γνώσεως
 θεοῦ· ὡς ἀνεξεραυνήτα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ
 34 ὁδοὶ αὐτοῦ. ³⁴ τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ^{Ex 40, 12}
 35 ἐγένετο; ³⁵ ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀταποδοθήσεται αὐτῷ; ^{1 Co 2, 16}
 36 ³⁶ ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἢ ^{Iob 41, 2}
 δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. ^{Col 1, 16}
 16, 27

XII.

Sancte vivendum gratiaeque donis recte utendum. Amori, modestiae, mansuetudini studendum.

- 1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ,
 παραστήσαι τὰ σώματα ὑμῶν θουσίαν ζῶσαν ἁγίαν τῷ θεῷ εὐά-
 2 ρεστον, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· ² καὶ μὴ συσχηματίζεσθε τῷ
 αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοῦς, εἰς
 τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ ^{Eph 5, 10}
 3 εὐάρεστον καὶ τέλειον. ³ λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης
 μοι παρὰ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν,
 ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισε ^{1 Co 7, 17}
 4 μέτρον πίστεως. ⁴ καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι πολλὰ μέλη ^{1 Co 12, 12}
 5 ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, ⁵ οὕτως οἱ ^{1 Co 12, 27}
 πολλοὶ ἐν σώμα ἔσμεν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἰς ἀλλήλων μέλη,
 6 ⁶ ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθείσαν ἡμῖν διὰ- ^{Eph 4, 11}
 7 φορα· εἴτε προφητεῖαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· ⁷ εἴτε
 διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδασκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ·
 8 ⁸ εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδόνος ἐν ἀπλό-
 τητι, ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἰλαρότητι.
 9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγούντες τὸ πονηρὸν, κολλώ-
 10 μενοι τῷ ἀγαθῷ, ¹⁰ τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ
 11 τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, ¹¹ τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύ- ^{14, 18}
 12 ματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, ¹² τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ ^{16, 18}
 13 θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσεσχῇ προσκαρτεροῦντες, ¹³ ταῖς χρεῖαις ^{Col 4, 2}

26. καὶ ἀποστρέψει 30. κ* om versum, suppl^a | ὡσπ. γαρ : add καὶ
 31. κ* om αυτοι | νῦν sec : om 33. ἀνεξεραυνήτα

XII, 1. εὐαρεστον. τῷ θεῷ 2. συσχηματ. | του νοου : add ὑμων
 4 μελη πολλὰ 5. το δε : ο δε 8. κ προϊστανομενος 11. τῷ κυρίῳ :
 ε (non ε^c) τ. καιρω

τῶν ἁγίων κοιωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. ¹⁴ εὐλογεῖτε ¹⁴
Mt 5, 44 τοὺς διώκοντας ὑμᾶς, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. ¹⁵ χαίρειν ¹⁵
1 Co 4, 12 μετὰ χαϊρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων. ¹⁶ τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλή- ¹⁶
^{15, 5} λους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς
Prov. 3 7 συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. ¹⁷ μηδενὶ κα- ¹⁷
2 Co 8, 21 κὸν ἀντι κακοῦ ἀποδιδόντες, φρονοῦμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων
Prov 3, 4 ἀνθρώπων, ¹⁸ εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων ¹⁸
εἰρηνεύοντες, ¹⁹ μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ ὅστε ¹⁹
Dt 32, 25 τόπον τῆ ὀργῆ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω,
Heb 10, 36 λέγει κύριος. ²⁰ ἀλλὰ εἰάν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψάμμιζε αὐτόν· ²⁰
Prov 25, 21 εἰάν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρωκος πρὸς
²¹ σωρεύσει ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ²¹ μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ²¹
ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

XIII.

Magistratibus parendum, suum cuique amanter tribuendum, vigilandum.

¹ Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ ¹
1 Pe 2, 13a ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι
εἰσίν. ² ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ δια- ²
ταγῇ ἀνθεστήκει· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήμψονται.
³ οἱ γὰρ ἀρχοντες οὐκ εἰσίν φόβος τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ ³
κακῷ. θέλεις δὲ μὴ φοβείσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει,
καὶ ἔξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· ⁴ θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς ⁴
τὸ ἀγαθόν. εἰάν δὲ τὸ κακὸν ποιῆς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰπὴ τὴν
μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ
τὸ κακὸν πράσσοντι. ⁵ διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ ⁵
τὴν ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνειδήσιν. ⁶ διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ⁶
φόρον τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσίν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσ-
καρτεροῦντες. ⁷ ἀπόδοτε πᾶσιν τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν ⁷
φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν
Mt 22, 37a τιμὴν τὴν τιμὴν. ⁸ Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ⁸
Ex 20, 13a ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν. ⁹ τὸ γὰρ ⁹
Lv 19, 18 οὐ μοιγεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἰ
Ga 5, 14 ¹⁰ τισ ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακαρτελοῦνται, ἐν τῷ
1a 2, 8
1 Co 12, 4 ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ¹⁰ ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον ¹⁰
κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμον ἡ ἀγάπη. ¹¹ Καὶ ¹¹
1 Th 5, 6a ¹² τοῦτο εἰδότες τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα ἦδη ὑμᾶς ἐξ ὑπνου ἐγερεθῆναι·
Eph 5, 14 ¹² νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἢ σωτηρία ἢ ὅσα ἐπιστεύσαμεν. ¹² ἡ νῦξ ¹²

15. και κλαιειν 20. αλλα (κ αλλ) εαν : εαν ουν

XIII, 1. εἰ μὴ ἀπο θεου | αἱ δε οὖσαι : add ἐξουσαι | ὑπο του θεου 2. ληφονται 3. των αγαθων εργαων αλλα των κακων 4. κ* εἰς οργην εκδικ. 7. αποδοτε : add ουν 8. κ* οφιλοντες | αγαπαν αλληλους 9. ου κλεψεις : ε κ add ου ψευδομαρτυρησεις | εἰ τισ ετερα : κ* add εστιν | τουτω τω λογω | ως εαυτον 11. ημας ηδη εξ υπνου

προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα ὄν τὰ ἔργα τοῦ Eph 5, 11
 13 σκότους, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὄπλα τοῦ φωτός. ¹³ ὡς ἐν ἡμέρᾳ
 εὐσημόνωσ περιπατήσωμεν, μὴ κόμοιοι καὶ μέθαιοι, μὴ κοίταιοι
 14 καὶ ἀσελγείαιοι, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, ¹⁴ ἀλλὰ ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ga 3, 27
 Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆσ σαρκὸσ πρόνοιαν μὴ ποιῆσθε εἰς ἐπι-
 θυμίασ.

XIV.

De ciborum dierumque usu. Imbecillis parcendum. Cavenda offensio
 in ciborum ac dierum usu. Non temere iudicandum. Sequenda conscientia.

1 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς δια- 15, L 7
 2 κρίσεισ διαλογισμῶν. ² ὃσ μὲν πιστεῦει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθε-
 3 νῶν λάχανα ἐσθίει. ³ ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενεῖτω.
 ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸσ γὰρ αὐτὸν 15, 7
 4 προσελάβετο. ⁴ σὺ τίσ εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ 14, 10
 κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριουσ 11, 23
 5 στήσαι αὐτόν. ⁵ ὃσ μὲν γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃσ δὲ
 6 κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστοσ ἐν τῷ ἰδίῳ νοτ πληροφοροεῖσθε. ⁶ ὁ
 φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει,
 εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ
 7 εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. ⁷ οὐδεὶσ γὰρ ἡμῶν ἐαντῷ ζῆ, καὶ οὐδεὶσ
 8 ἐαντῷ ἀποθνήσκει· ⁸ εἴν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, εἴν τε
 ἀποθνήσκομεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. εἴν τε οὖν ζῶμεν εἴν
 9 τε ἀποθνήσκομεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. ⁹ εἰσ τοῦτο γὰρ Χριστόσ 2 Co 5, 13
 10 ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζῶντων κυριεύσῃ. ¹⁰ σὺ 1 Th 4, 14
 δὲ τί κρίνεισ τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖσ τὸν ἀδελφόν 14, 4
 11 σου; πάντεσ γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ. ¹¹ γέγραπται 2 Co 5, 10
 γὰρ· ζῶ ἐγῶ, λέγει κύριουσ, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα Eph 45, 23
 12 γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ. ¹² ἄρα οὖν ἕκαστοσ ἡμῶν περὶ Phi 2, 10 2
 ἐαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ. Mt 12, 36

13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλοσ κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον,
 14 τὸ μὴ τιθέναί πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. ¹⁴ οἶδα καὶ
 πίπτεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινόν δι' ἐαυτοῦ, εἰ μὴ τῷ ²⁰
 15 λογιζομένῳ τι κοινόν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. ¹⁵ εἰ γὰρ διὰ βρωμα 1 Co 8, 11
 ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖσ. μὴ τῷ
 16 βρωματί σου ἐκείνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστόσ ἀπέθανεν. ¹⁶ μὴ
 17 βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. ¹⁷ οὐ γὰρ ἐστιν ἡ βασιλεία 1 Co 8, 5
 τοῦ θεοῦ βρώσισ καὶ πόσισ, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ
 18 ἐν πνεύματι ἀγίῳ· ¹⁸ ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐά-

12. ε και ενδυσωμεθα, κ* om copulam 14. ε κ αλλ

XIV, 3. και ο μη εσθι. 4. δυνατος γαρ εστιν ο θεος στ. αντ.

5. om γαρ 6. κυριω φρονει : add και ο μη φρονων την ημεραν κυριω
 ου φρονει | om και ante ο εσθιων 8. κ τω κυριω αποθνησκωμεν
 9. χριστ. και απεθα. και ανεστη και ανεζησεν 10. τω βημα. του χρι-
 στου 15. ει γαρ : ει δε 18. εν τούτοις

ρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. ¹⁹ ἄρα οὖν τὰ τῆς 19
 εἰρήνης διώκομεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. ²⁰ μὴ 20
 Tit 1, 15 ἐνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρὰ,
 ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι. ²¹ κα- 21
 I Co 8, 13 λὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός
 σου προσκόπτει. ²² σὺ πιστὶν ἦν ἔχιστο κατά σαυτὸν ἔχει ἐνώπιον 22
 τοῦ θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει. ²³ ὁ δὲ 23
 διακρινόμενος εἴαν φάγη κατακρίνεται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν
 δὲ ὁ οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστίν.

XV.

Concordiae studendum mutique amoris officiis. De epistulae severitate.
 Paulus Romanos visurus. De collecta Hierosolymam perferenda ac peri-
 culo imminente.

14, 1 Ὁφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνα- 1
 των βασιτάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. ² ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλη- 2
 σίῳ ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομὴν. ³ καὶ γὰρ ὁ Χρι- 3
 Ps 68 (69), 10 στός οὐχ ἑαυτῷ ἤρρεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἱ ὄνειδισμοὶ
 τῶν ὄνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ. ⁴ ὅσα γὰρ προεγράφη, 4
 εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ
 διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. ⁵ ὁ δὲ 5
 θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δόξη ὑμῖν τὸ αὐτὸ
 φροεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, ⁶ ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν 6
 ἐνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 14, 1 Χριστοῦ. ⁷ διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χρι- 7
 στός προσελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ. ⁸ λέγω γὰρ Χρι- 8
 στὸν διάκονον γεγενῆσθαι περικομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ
 βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, ⁹ τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους 9
 2 Sm 22, 50 Ps 117 (118), 50 Dt 32, 43 Ps 116 (117), 1 Es 11, 10 Mt 12, 21 δοξάσαι τὸν θεόν, καθὼς γέγραπται· διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί
 σοι ἐν ἔθνεσιν καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. ¹⁰ καὶ πάλιν λέγει· 10
 εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. ¹¹ καὶ πάλιν· αἰνεῖτε 11
 πάντα τὰ ἔθνη τὸν κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ
 Es 11, 10 Mt 12, 21 λαοί. ¹² καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει· ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσοῦ καὶ 12
 ὁ ἀνιστάμενος ἄρχων ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσιν. ¹³ ὁ δὲ 13
 θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρῶσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν
 τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει
 πνεύματος ἁγίου.

19. διώκομεν 20. κ* ἀπολλυς | καθαρα : κc add τοις καθαραις
 21. προσκοπτει : κ* λυπειται, praeteraeque ε add η σκανδαλιζεται η
 αοθενει 22. ην εχιστο : om ην | ε (non cε) κατ. σαυτον | κ* om ενωπ. τ.
 θεου (suppl^a)

XV, 2. εκαστος : add γαρ | εἰς το αγαθον : κ* om (suppl^a) 3. επεπε-
 στον 4. εγραφη : προεγραφ. | om δια sec 5. κ κατ. ιησουν χριστον
 7. υμας : ημας | om του 8. γαρ : δε | χριστον : ιησουν χριστ. 9. εν
 εθνεσιν : κc add κυρις 11. τον κυριον παντα τα εθν. | επαινεσασα
 12. κ λεγει ησαι. | κ ανιστανομενοο

14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι
 καὶ αὐτοὶ μετσοὶ ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης τῆς
 15 γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νοθετεῖν. ¹⁵ τολμηρότερον δὲ
 ἔγραφα ὑμῖν, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμνησκῶν ὑμᾶς διὰ τὴν
 16 χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ἀπὸ τοῦ θεοῦ ¹⁶ εἰς τὸ εἶναι με λειτουργὸν
 Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουροῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ,
 ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν
 17 πνεύματι ἀγίῳ. ¹⁷ ἔγω οὖν τὴν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ
 18 πρὸς τὸν θεόν. ¹⁸ οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο
 19 Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, ¹⁹ ἐν δυνά-
 μει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος θεοῦ, ὥστε με
 ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκένας
 20 τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. ²⁰ οὕτως δὲ φιλοτιμούμενος, εὐαγ-
 γελῆσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον
 21 θεμέλιον οἰκοδομῶ, ²¹ ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἷς οὐκ ἀνηγγέλη Ro 12, 15
 περὶ αὐτοῦ ὄψονται, καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασιν συνήσουσιν.
 22 Διὸ καὶ ἐνκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ εἰθεῖν πρὸς ὑμᾶς,
 23 ²³ νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν Act 12, 21
 24 δὲ ἔχων τοῦ εἰθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, ²⁴ ὡς ἂν πο-
 ρεύομαι εἰς τὴν Σπανίαν· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ²⁴
 ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἑκατ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ
 25 μέρους ἐμπλησθῶ. ²⁵ νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ διακο- Act 20, 16
 26 νῶν τοῖς ἀγίοις. ²⁶ ἠυδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοι- Act 21, 17
 νονίαν τινα ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν 1 Co 16, 1
 27 Ἱερουσαλὴμ. ²⁷ ἠυδόκησαν γάρ, καὶ ὄφειλέται εἶσιν αὐτῶν· εἰ 2 Co 9, 9
 γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὄφειλουσιν 1 Co 9, 11
 28 καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. ²⁸ τοῦτο οὖν ἐπιτε-
 λέσας καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τούτου, ἀπελεύσομαι
 29 δι' ὑμῶν εἰς Σπανίαν· ²⁹ οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν 24
 30 πληρώματι εὐλογίας Χριστοῦ εἰλεύσομαι. ³⁰ παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,
 ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγά- Col 4, 12
 πης τοῦ πνεύματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς
 31 ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν, ³¹ ἵνα ἴψθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν
 τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ ἡ διακονία μου ἡ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος
 32 τοῖς ἀγίοις γένηται, ³² ἵνα εἰθῶν ἐν χαρᾷ πρὸς ὑμᾶς διὰ θελή-
 33 ματος θεοῦ συναναπαύσομαι ὑμῖν. ³³ ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης
 μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

14. om τῆς post πάσης 15. εγρα. υμιν : add ἀδελφοί | υπο του θεου
 16. ἡσον χριστου 17. ε κ om τῆν | om τον ante θεον 18. κε τολμω |
 τι : ante αν pon 24. ωσ εαν | σπανιαν : add ελευσομαι προς υμας
 25. κ* διακονησων 26. ευδοκησαν 27. ευδοκησαν | οφ. αυτων εισιν
 28. την σπανιαν 29. χριστου : του ευαγγελιου του χριστ. 31. και ινα
 η διακ. | γενηται τοις αγιοις 32. ινα εν χαρα ελθω posteaque και
 συναναπ. | θεου : κ* ησου χριστου

XVI.

Phoebe commendatur. Salutationes variae. Vitanda dissidia. Doxologia.

Κυνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τῆς ἀδελφῆς ἡμῶν, οὕσαν διάκο- 1
νον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κενθραεῖς, ² ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε 2
ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων καὶ παραστήτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν
χρῆζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτῇ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ
ἐμοῦ αὐτοῦ.

Act 18, 2 Ἀσπάσαθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργοὺς μου ἐν 3
Χριστῷ Ἰησοῦ, ⁴ οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχη- 4
λον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ
1 Co 16, 13 ἐκκλησίαι τῶν ἑθνῶν, ⁵ καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. 5
ἀσπάσαθε Ἐπαινετὸν τὸν ἀγαπητὸν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς
Ἀσίας εἰς Χριστόν. ⁶ ἀσπάσαθε Μαριάμ, ἣτις πολλὰ ἐκοπία- 6
σεν εἰς ὑμᾶς. ⁷ ἀσπάσαθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουλίαν τοὺς συγγε- 7
νεῖς μου καὶ συναιγμάλωτους μου, οἵτινές εἰσι ἐπίσημοι ἐν τοῖς
ἀποστόλοις, οἱ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ. ⁸ ἀσπάσαθε 8
Ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητὸν μου ἐν κυρίῳ. ⁹ ἀσπάσαθε Οὐρβανὸν 9
τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Σεάχην τὸν ἀγαπητὸν μου.
¹⁰ ἀσπάσαθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσαθε 10
τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. ¹¹ ἀσπάσαθε Ἡρωδῖονα τὸν συ- 11
γενῆ μου. ἀσπάσαθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυ-
ρίῳ. ¹² ἀσπάσαθε Τρυφαιαν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας 12
ἐν κυρίῳ. ἀσπάσαθε Περσίδα τὴν ἀγαπητὴν, ἣτις πολλὰ ἐκοπία-
σεν ἐν κυρίῳ. ¹³ ἀσπάσαθε Ροῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ 13
τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. ¹⁴ ἀσπάσαθε Ἀσύνκριτον, Φλέ- 14
γοντα, Ἐρμῆν, Πατρόβαν, Ἐρμᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελ-
φοὺς· ¹⁵ ἀσπάσαθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν 15
1 Co 16, 20 ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας
2 Co 13, 12 ἁγίους. ¹⁶ ἀσπάσαθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται 16
1 Th 5, 26 ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστα- 17
σίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποι-
οῦντας, καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν· ¹⁸ οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ 18
Phil 3, 19 ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς
χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσιν τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.
¹⁹ ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω, 19
θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκραιόους δὲ εἰς τὸ

XVI, 1. κενθραεῖς 2. κ εγεν. και αυτου και εμου, ε εγεν. και αυτου εμου 8. πρισκυλλαν 5. ασιας: αρχαια 6. εἰς ημας 7. κ* σπ οι | γενοασιν 8. αμπλιαν 11. ε ε ε* 1624. 1633. ηροδιωνα 12. κ τρυφειαν 14. ασυγκριτ. |ερμαν πατροβ. ερμην 16. σπ πασαι 17. εκκλινετε 18. κυριω ημων ιησου χριστω 19. χαιρω ουν το εφ υμιν | σοφους : ε κ add μεν

20 κακόν. ²⁰ ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σαταναῖν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν.

21 Ἀσπάξεται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Δούκιος ^{Act 13, 1}

22 καὶ Ἰάσων καὶ Κωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου. ²² ἀσπάζομαι ^{Act 17, 5}

23 ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. ²³ ἀσπά- ^{Act 20, 4}
ξεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ ὄλῃς τῆς ἐκκλησίας. ἀσπά- ^{1 Co 1, 14}
ξεται ὑμᾶς Ἐραστός ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως καὶ Κούαρτος ὁ ^{2 Ti 4, 20}
ἀδελφός.

25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηριξάμενος κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου ^{Iud 24 a}

καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου ^{Eph 3, 20a}
26 χρόνοις αἰωνίοις σσειγημένον, ²⁶ φανερωθέντος δὲ νῦν διὰ τε
γραφῶν προφητικῶν καὶ ἐπιταγῆν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοήν

27 πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, ²⁷ μόνη σοφῷ θεῷ. ^{1 Ti 1, 17}
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ^{11, 26 etc}
ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α.

Ι.

Salutatio. Gratiarum actio pro Corinthiorum fide. Abiiciendae factiones.
Salus per Christum parata non nititur humana sapientia aut arte.

- 1 Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος ^{2 Co 1, 1}
2 θεοῦ καὶ Κωσθένης ὁ ἀδελφός ² τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὐσῇ ^{Act 18, 17}
ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἀγίοις, οὓς
πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
3 στοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν καὶ ἡμῶν. ³ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ^{Ro 1, 7 etc}
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ ἅμα ὑμῶν πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι
5 τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ⁵ ὅτι ἐν παντὶ ἐπλου-
6 τίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, ⁶ καθὼς τὸ ^{2 Co 8, 7}
7 μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, ⁷ ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστε-
ρεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν
8 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ⁸ ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως ^{1 Th 5, 23a}
τέλους ἀνεγκλήτου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
9 στοῦ. ⁹ πιστὸς ὁ θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

20. ησου : add χριστου | μεθ' υμων : ε^c add αμην 21. ασπάζονται
23. και της εκκλ. ολης 24. η χαρις του κυριου ημων ησου χριστου
μετα παντων υμων' αμην. 25. το κηρυγμα : κ^t κυριου 27. των
αιωνων : om

* ε η προς τους κορινθιους επιστολη πρωτη, ε^c παυλου του απο-
στολου η προς κορινθιους επιστ. πρωτη

1, 1. ε κ ησου χριστου 2. αυτων τε και 4. κ^t om μου

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου 10
 Phil 2, 3 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ᾗ ἐν
 ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῦ καὶ ἐν τῇ
 αὐτῇ γνώμῃ. ¹¹ ἔδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ 11
 2, 4 τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσίν. ¹² λέγω δὲ τούτο, ὅτι ἕκαστος 12
 ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ,
 ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. ¹³ μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἔσταν- 13
 ρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; ¹⁴ εὐχα- 14
 Act 18, 8 ριστῶ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον· ¹⁵ ἵνα 15
 Ro 16, 23 μὴ τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. ¹⁶ ἐβάπτισα δὲ 16
 16, 15 καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα·
¹⁷ οὐ γὰρ ἀπέστειλὲν με Χριστὸς βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι, 17
 οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.
 22, 24 ¹⁸ ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία 18
 2 Co 2, 15 ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστίν. ¹⁹ γέγραπται 19
 Es 29, 14 γάρ· ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν
 ἀθετήσω. ²⁰ ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεὺς; ποῦ συζητητὴς τοῦ 20
 αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώραnen ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου;
²¹ ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς 21
 σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγμα-
 τος σώσαι τοὺς πιστεύοντας· ²² ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖα 22
 αἰτούσιν καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, ²³ ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν 23
 Χριστὸν ἑσταυρωμένον, Ἰουδαίους μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μω-
 ρίαν, ²⁴ αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλλησιν, Χρι- 24
 στὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν· ²⁵ ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ 25
 σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυ-
 ρότερον τῶν ἀνθρώπων. ²⁶ Βλέπετε γὰρ τὴν κλήσιν ὑμῶν, 26
 ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί,
 οὐ πολλοὶ ἐγγενεῖς· ²⁷ ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ 27
 θεὸς ἵνα καταισχύνη τοὺς σοφούς, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου
 ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα καταισχύνη τὰ ἰσχυρά, ²⁸ καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ 28
 κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεός, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα
 Eph 2, 8 τὰ ὄντα καταργήσῃ, ²⁹ ὅπως μὴ κινήσῃται πᾶσα σὰρξ ἐνόπιον 29
 τοῦ θεοῦ. ³⁰ ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγε- 30
 νῆθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ δικαιοσύνη τε καὶ ἀγιασμός καὶ
 1er 9, 23 ἀπολύτρωσις, ³¹ ἵνα καθὼς γέγραπται· ὁ κενώμενος ἐν κυρίῳ 31
 2 Co 10, 17 κενῶσθω.

14. ευχαριστω : add τω θεω | κρισπον : κ* πρισκον 15. εβαπτισα
 17. αλλ 20. συζητητ. | τον κοσμον : add τουτον 22. σημειον 23. εθνε-
 σιν : ελλησι 25. ισχυρ. τ. ανθρω. εστι 27. τους σοφ. καταισχ.
 28. αγενη : κ* ασθενη | και τα μη οντ. 29. ε 1624. 1633. κενωσται |
 του θεου : αυτου 30. ημιν σοφια

II.

Christi doctrina simplex, sed caelesti plena vi et spiritu, nec humane sed spiritu iudicanda.

- 1 *Καγὼ ἔλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν*
 2 *λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ.* ² *οὐ*
 3 *γὰρ ἔκρινα εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον*
 4 *ἑσταυρωμένον.* ³ *καγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμφ*
 5 *πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς,* ⁴ *καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυμά* ¹²
 6 *μου οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδειξεί πνεύματος*
 7 *καὶ δυνάμεως,* ⁵ *ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾗ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων* ^{1 Th 1, 5}
 8 *ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ.*
 9 *Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶ-*
 10 *νος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργου-*
 11 *μένων·* ⁷ *ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκε-* ^{Eph 3, 5}
 12 *κρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰῶνων εἰς δόξαν* ^{Ro 16, 25}
 13 *ἡμῶν,* ⁸ *ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ*
 14 *γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἑσταύρωσαν.* ⁹ *ἀλλὰ*
 15 *καθὼς γέγραπται· ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὐς οὐκ ἤκουσεν* ^{Es 64, 4}
 16 *καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἠτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς*
 17 *ἀγαπῶσιν αὐτόν.* ¹⁰ *ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυπεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύ-*
 18 *ματος. τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ.*
 19 ¹¹ *τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα*
 20 *τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν* ^{Mt 11, 27}
 21 *εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ.* ¹² *ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου*
 22 *ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ*
 23 *τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν,* ¹³ *ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς*
 24 *ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευ-*
 25 *ματικοῖς πνευματικᾶ συγκρίνοντες.* ¹⁴ *ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ*
 26 *δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ* ^{1o 14, 17}
 27 *οὐ δύναται γινῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται.* ¹⁵ *ὁ δὲ πνευ-*
 28 *ματικὸς ἀνακρίνει πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται.*
 29 ¹⁶ *τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν* ^{Es 40, 13}
 30 *Χριστοῦ ἔχομεν.* ^{Ro 11, 34}

III.

Corinthiorum imbecillitas dissidiis conspicua. Unus Christus fundamentum, Christiani templum dei. Sapientia mundi.

- 1 *Καγὼ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς* ^{He 5, 12}
 2 *ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ.* ² *γάλα ὑμᾶς ἐπότισα,* ^{1 Pe 2, 2}
 3 *οὐ βρωμα· οὐπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε·*

II, 1. μαρτυριον : κ* μυστηριον 2. κρινα : add του 3. και εγω
 4. ανθρωπινης σοφιας 7. σοφιαν θεου 10. ο θεος απεκαλυψ. | δια
 τ. πνευμ. : add αυτου | εραυνα 11. εγνωκεν : οιδεν 13. πνευματος : add
 αγιου | συγκριν. 15. κ* (non item *) om versum | ε κ* ανακρινει μιν

III, 1. και εγω | σαρκινοισ 2. και ου βρωμ. | ηδυνασθε | αλλ ουτε

1, 11 a 3 ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ 3
 11, 18 σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 ὅταν γὰρ λέγῃ 4
 Ga 5, 20 τισ' ἐγὼ μὲν εἰμι Παῦλον, ἕτερος δέ· ἐγὼ Ἀπολλῶν, οὐκ ἄνθρωποι
 2 Co 12, 20 ἐστε; 5 τί οὖν ἐστὶν Ἀπολλῶν; τί δὲ ἐστὶν Παῦλος; διάκονοι δὲ 5
 Ro 12, 8 ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἐκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύτευσα, 6
 Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠὔξανε· 7 ὥστε οὕτε ὁ φυτεύων 7
 ἐστὶν τι οὕτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός. 8 ὁ φυτεύων δὲ 8
 καὶ ὁ ποτίζων ἐν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται
 κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεωργίον, 9
 θεοῦ οἰκοδομὴ ἐστε.

Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεισάν μοι ὡς σοφὸς 10
 ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος δὲ
 Eph 2, 20 βλέπεται πῶς ἐποικοδομεῖ. 11 θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδὲς δύναται 11
 θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. 12 εἰ δὲ 12
 τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον χρυσίον, ἀργύριον, λίθον τιμίον,
 ξύλα, χόρτον, καλάμην, 13 ἐκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· 13
 ἢ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἐκάστου
 τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. 14 εἴ τις οὖν τὸ 14
 ἔργον μενεῖ ὁ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· 15 εἴ τις οὖν τὸ 15
 ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως
 Iud 23 δὲ ὡς διὰ πυρός.

Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ 16
 2 Co 6, 16 οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθειρεῖ, φθειρεῖ τοῦ- 17
 Eph 2, 21 τον ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἁγίος ἐστίν, οἵτινες ἐστε ὑμεῖς.
 18 Μηδεὶς ἐάντων ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν 18
 ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μαρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. 19 ἢ 19
 Iob 5, 13 γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μαρὸς παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. γέγρα-
 πται γάρ· ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφούς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν.
 Pss 94, 11 καὶ πάλιν· κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι 20
 εἰσὶν μάταιοι. 21 ὥστε μηδεὶς κανχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα 21
 γὰρ ὑμῶν ἐστίν, 22 εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλῶς εἴτε Κηρῶς, εἴτε 22
 κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα,
 πάντα ὑμῶν, 23 ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ. 23

IV.

Ministri Christi. Paulus et quos generavit Corinthii. Timotheus Pauli
 praecursor.

Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρετῶς Χριστοῦ 1
 I Pe 4, 10 καὶ οἰκονόμου μυστηρίων θεοῦ. 2 ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς 2

3. ζηλ. κ. ερις: add και διχοστασιαι 4. ουκ: ουχι | ανθρωποι: σαρκικοι
 5. τι bis: τισ | παυλ. et απολλ. hoc ordine | εστιν sec: om | αλλ η διακονοι
 6. αλλ 7. ουτε sec: κ* ουδε 8. ληφεται 10. τεθεικα 11. ιησ. ο χριστ.
 12. επι τ. θεμελιον: add τουτον | χρυσον | αργυρον 13. ε κ om αυτο
 14. μενει | επικοδομησε | ληφεται 22. παντα υμων: add εστιν

IV, 2. ωδε: δ δε | λοιπον: κ* (non item κ*) add τι | κ ζητεται

- 3 οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις εὑρεθῆ. ³ ἔμοι δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ
 4 ἐμαντὸν ἀνακρίνω· ⁴ οὐδὲν γὰρ ἐμαντῶ σννοῖδα, ἀλλ' οὐκ ἐν
 5 τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν. ⁵ ὥστε μὴ
 πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίζει τὰ
 κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανεράσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν·
 καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ. Ro 2, 29
- 6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετσοχημάτισα εἰς ἐμαντὸν καὶ Ἀπολ-
 λῶν δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα Ro 12, 3
 7 μὴ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς φουσιούσθε κατὰ τοῦ ἐτέρου. ⁷ τίς γάρ σε
 διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι
 8 ὡς μὴ λαβὼν; ⁸ ἤδη κεκοροσμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶς
 ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς
 9 ὑμῖν συνβασιλεύσωμεν. ⁹ δοκῶ γάρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστό- Ro 2, 26
 λους ἐσχάτους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθη-
 10 μεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. ¹⁰ ἡμεῖς μοροὶ διὰ
 Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ
 11 ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. ¹¹ ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας 2Co 11, 27-28
 καὶ πεινώμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα
 12 καὶ ἀστατούμεν ¹² καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν·
 13 λοιδοροῦμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, ¹³ δυσφημού-
 μενοι παρακαλοῦμεν, ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν,
 πάντων περίφημα ἕως ἄρτι.
- 14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγα- 1The 2, 11
 15 πητὰ νουθετῶν. ¹⁵ εἰάν γὰρ μυρίους παιδαγωγούς ἔχητε ἐν Χριστῷ,
 ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγ-
 16 γελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. ¹⁶ παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταὶ μου 11, 1
Ga 4, 19
 17 γίνεσθε. ¹⁷ διὰ τοῦτο αὐτὸ ἐπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὃς ἐστίν μου
 τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνησεὶ τὰς
 ὁδοὺς μου τὰς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκ-
 18 κλησίᾳ διδάσκω. ¹⁸ ὡς μὴ ἐρχόμενον δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώ-
 19 θησάμ τινεσ· ¹⁹ ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, εἰάν ὁ κύριος 1a 4, 15
16, 7
 θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφουσιωμένων ἀλλὰ
 20 τὴν δύναμιν· ²⁰ οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἢ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν
 21 δυνάμει. ²¹ τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ
 πνευματικῆ πρᾶότητος;

V.

Contra flagitiosum coniugium. Contra mala consortia.

- 1 Ὅλωσ ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἦτις
 2 οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναικῶν τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. ² καὶ Lv 18, 7
4. ο δε : κ* ο γαρ 6. ταυτα δε (κα) : κ* om δε | ε κα πολλω | υπερ ο |
 γεγραπται : add φρονειν 8. συμβασιλ. 9. δοκω γαρ : add οτι
 11. γυμνητενομεν 13. βλασφημουμενοι 14. νουθετω 17. om αυτο |
 τεκν. μου | om ιησου 21. ε κ πραοτητος
 V, 1. εθνεσιν : add ονομαζεται

ὑμεῖς πεφουσικόμενοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῆ
 Col 2, 8 ἐκ μέσον ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξας; ³ ἐγὼ μὲν γὰρ ἀποιν 3
 τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέρικα ὡς παρὼν τὸν
 οὕτως τοῦτο κατεργασάμενον, ⁴ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ 4
 συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ
 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ⁵ παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς 5
 1, 8 ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῆ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυ-
 Ga 5, 9 ρίου Ἰησοῦ. ⁶ Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἶδατε ὅτι μικρὰ 6
 ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; ⁷ ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, 7
 ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθὼς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα
 ἡμῶν ἐτύθη Χριστός. ⁸ ὥστε ἐοραζόμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ 8
 μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἄζυμοις εἰλικρινίας
 καὶ ἀληθείας.
 Ἐγραφα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις, 9
 10 οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις 10
 καὶ ἄρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου
 ἐξελεθῆναι. ¹¹ νυνὶ δὲ ἐγραφα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι εἰς 11
 ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ
 λοιδορὸς ἢ μέθυσος ἢ ἄρπαξ, τῷ τοιοῦτῳ μηδὲ σννεσθῆναι. ¹² τί 12
 γὰρ μοι τοὺς ἔξω κρίνετε; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; ¹³ τοὺς 13
 Di 17, 1 δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρίνει. ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

VI.

Contra lites, inprimis coram exteris. Ipsorum corporum sanctitas Christianis colenda.

Τοιμᾶ τισ ὑμῶν πράγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον κρίνεσθαι 1
 ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων; ² ἢ οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ 2
 ἄγιοι τὸν κόσμον κρινούσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος,
 ἀνάξιοι ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; ³ οὐκ οἶδατε ὅτι ἀγγέλου 3
 κρινοῦμεν, μήτις βιωτικά; ⁴ βιωτικά μὲν οὖν κριτήρια εἶναι ἔχητε, 4
 τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε; ⁵ πρὸς 5
 15, 24 ἐντροπῇ ὑμῖν λέγω. οὕτως οὐκ ἐνὶ ἐν ὑμῖν οὐδεὶς σοφός, ὃς
 δυνήσεται διακριῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; ⁶ ἀλλὰ ἀδελ- 6
 φὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; ⁷ ἦδη μὲν 7
 ὅλως ἤττημα ὑμῶν ἐστὶν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἐαντῶν. διατί
 οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστρατεῖσθε; ⁸ ἀλλὰ 8
 Ga 5, 21 ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστρατεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς. ⁹ ἢ οὐκ 9
 Ro 1, 29^{aa}
 Ga 5, 19^{aa} οἶδατε ὅτι ἀδικοὶ θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλα-

2. εἰαρθη | πραξας : ποιησας 3. ωσ απων 4. κυριου : add ημων |
 ησου pri : ε κ add χριστον | ησου sec : add χριστον 7. εκκαθαρατ. ονν |
 το πασχ. ημων : add υπερ ημων | ε^o εθυθη 8. ειλικρινειασ 10. και ου
 παντωσ | η αρπαξιν | οφειλετε 11. κc νυν | η̄ : ε (non ε^o) η̄ 12. γαρ
 μοι : add και | κ* (non α) κρινετε 13. κρινει | και εξαρειτε

VI, 2. om η 5. ενι : εστιν | σοφοσ ουδε εισ | κ* ανακριναι 7. ηδη
 μεν : add ον | εν υμιν εστ. | κ κριμα 8. τουτο : ταυτα 9. βασιλ. θεου

- νασθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ*
 10 *οὔτε ἀρσενικοῦται* ¹⁰ *οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι,*
 11 *οὐ λοιδοροὶ, οὐχ ἄρπαγες βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσιν.* ¹¹ *καὶ*
ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἠγάσθητε, ἀλλὰ
ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ
πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.
 12 *Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρε· πάντα μοι* ^{10, 22}
 13 *ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπὸ τινος.* ¹³ *τὰ βρώ-*
ματα τῆ κοιλίας, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ
καύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῆ πορνείᾳ ἀλλὰ
 14 *τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι·* ¹⁴ *ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον* ^{Ro 8, 11}
 15 *ἤγειρεν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.* ¹⁵ *οὐκ* ^{2 Co 4, 14}
οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν· ἄρας ὧν τὰ ^{12, 27}
 16 *μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη· μὴ γένοιτο.* ¹⁶ *ἢ οὐκ*
οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἐν σώμα ἐστίν· ἔσονται γὰρ, ^{Gn 2, 24}
 17 *φησίν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.* ¹⁷ *ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἐν* ^{Mt 19, 5}
 18 *πνεύμα ἐστιν.* ¹⁸ *φνήγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἀμάρτημα ὃ ἐάν* ^{Eph 5, 31}
ποιήσῃ ἀνθρώπος ἐκτός τοῦ σώματος ἐστίν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς
 19 *τὸ ἴδιον σῶμα ἀμαρτάνει.* ¹⁹ *ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν* ^{2, 16}
ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματος ἐστίν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, ^{2 Co 6, 16}
 20 *καὶ οὐκ ἐστὲ ἐαυτῶν·* ²⁰ *ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ* ^{7, 22}
τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

VII.

De coniugio, caelibatu, viduitate, divortio, coniugio dispari. De circum-
 cisione. De servis. De virginibus. Continentia commendatur. Nupti et
 innupti. Filia nubilis.

- 1 *Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτε*
 2 *σθαι·* ² *διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω,*
 3 *καὶ ἐκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω.* ³ *τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφει-*
 4 *λὴν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί.* ⁴ *ἡ γυνὴ τοῦ*
 5 *ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνὴρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ*
 6 *ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή.* ⁵ *μὴ*
ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μὴτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν ἵνα ^{Ex 19, 15}
 7 *σκολιάσῃτε τῇ προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ*
 8 *πειράξῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν.* ⁶ *τοῦτο δὲ*
 9 *λέγω κατὰ συνγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγὴν.* ⁷ *θέλω δὲ πάντα*

10. ουτε μεθυσοι | ου κληρονομησουσ. 11. ομ χριστου 14. ημασ :
 ε* υμασ 15. υμων : κ* ημων 19. κ* απο του θς. | εαυτων : κ* αυτων
 20. κ* ομ θη | σωματι υμων : add και εν τω πνευματι υμων, ατινα εστι
 του θεου

VII, 1. εγραψατε : add μοι 3. την οφειλομενην ευνοϊαν αποδ.
 4. αλλ ο et αλλ η 5. σκολιασθητε | τη νηστεια και τη προσευχη | ητε :
 ε* συνερχασθε, ε συνερχασθε 6. ε κ συγγνωμην 7. δε : γαρ

ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἑμάντων· ἀλλὰ ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὃ μὲν οὕτως, ὃ δὲ οὕτως.

Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς εἶναι 8
μείνωσιν ὡς καὶ γῶ· ⁹ εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· ⁹
κρεῖττον γάρ ἐστιν γαμεῖν ἢ πυροῦσθαι. ¹⁰ τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν 10
μὲν 12, 22 παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ
χωρισθῆναι, ¹¹ εἰ δὲ καὶ χωρισθῆ, μενέτω ἀγάμος ἢ τῷ ἀνδρὶ 11
καταλλαγῆτω, καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. ¹² τοῖς δὲ λοιποῖς 12
λέγω ἐγὼ, οὐχ ὁ κύριος, εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον καὶ
αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· ¹³ καὶ γυνή 13
εἴ τις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον καὶ οὕτως συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ'
αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. ¹⁴ ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος 14
ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἢ γυνή ἢ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ·
ἐπεὶ ἅρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, τῶν δὲ ἅγια ἐστίν.
¹⁵ εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωρίζεσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελ- 15
φὸς ἢ ἡ ἀδελφή ἐν τοῖς τοιούτοις. ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶς
ὁ θεός. ¹⁶ τί γὰρ οἴδας, γυναῖκα, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἴδας, 16
ἄνδρα, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; ¹⁷ εἰ μὴ ἐκάστῳ ὡς μεμέρικεν ὁ 17
κύριος, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ θεός, οὕτως περιπατεῖτω. καὶ
οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι. ¹⁸ περιτετμη- 18
μένους τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληται τις;
¹⁹ μὴ περιτεμνέσθω. ¹⁹ ἢ περιτομὴ οὐδὲν ἐστίν, καὶ ἡ ἀκροβυστία 19
οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ. ²⁰ ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει 20
ἣ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. ²¹ δοῦλος ἐκλήθη; μὴ σοι μελέτω· 21
ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρήσαι. ²² ὃ γὰρ 22
ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ὁ
ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλος ἐστίν Χριστοῦ. ²³ τιμῆς ἠγοράσθητε· 23
μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. ²⁴ ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, 24
ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῶ.

Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην 25
δὲ δίδωμι ὡς ἤληθμενος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. ²⁶ νομίζω οὖν 26
τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀν-
θρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. ²⁷ δεδεδεσθαι γυναικί; μὴ ζῆτει λύσιν· λέλυ- 27
σαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζῆτει γυναῖκα. ²⁸ εἰ δὲ καὶ γαμήσησθε, 28
οὐχ ἡμαρτεσθε, καὶ εἰ ἐν γήμῃ ἢ παρθένος, οὐχ ἡμαρτεσθε· θλάψιν δὲ
τῇ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φειδομαι. ²⁹ τοῦτο δὲ 29
φημι, ἀδελφοί, ὃ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστίν· τὸ λοιπὸν εἶνα καὶ

7. ἀλλ' ἕκαστ. | χαρισμ. ἔχει | οὐ μὲν ἐτ' οὐ δὲ 8. αὐτοῖς : add ἐστιν
9. κρησσοῦν | γαμησάτω 10. ἀλλ' 12. ἐγὼ λέγω | αὕτη : αὕτη 13. ἢ τις ἔχει |
οὕτως : αὐτοῦ | τὸν ἄνδρα : αὐτόν 14. ἀδελφῶν : ἀνδρῶν 15. ἢ ἡ ἀδελφή :
κ* οὐκ ἢ | ὑμᾶς : ἡμᾶς 17. μεμερισεν ὁ θεός | κέκληκεν. ὁ κύριος | κ ἐν
πάσαις ταῖς ἐκκλ. 18. ἐν ἀκροβ. τις ἐκλήθη 22. ὁμοίως : add καὶ |
κ* χριστοῦ ἐστίν 24. παρὰ τῷ θεῷ 28. γημησθε 29. ὁ καιρὸς : εἰς πρᾶκ-
τον ἐστι | εἰς συνεσταλμ. το λοιπὸν ἐστι· εἰ συνεσταλμένος· το λοιπὸν ἐστι

30 οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὄσιν, ³⁰ καὶ οἱ κλαιόντες ὡς
 μὴ κλαιόντες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγορά-
 31 ζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, ³¹ καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ
 καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. 1 Co 2, 17
 32 ³² θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ
 33 κυρίου, πῶς ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ· ³³ ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ
 34 κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικί. ³⁴ καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνή
 καὶ ἡ παρθένος· ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ἡ ἀγία
 καὶ τῷ σώματι καὶ τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ
 35 κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρὶ. ³⁵ τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν
 σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ
 36 εὐσημιον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. ³⁶ εἰ δέ τις
 ἀσημιονεῖ ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, εἰς ἡν ὑπέρακμος,
 καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιεῖτω· οὐχ ἁμαρτάνει,
 37 γαμεύσασαν. ³⁷ ὅς δὲ ἐστῆκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖος, μὴ
 ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ
 τοῦτο κέρρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον,
 38 καλῶς ποιήσει. ³⁸ ὥστε καὶ ὁ γαμίζων τὴν ἑαυτοῦ παρθένον
 39 καλῶς ποιεῖ, καὶ ὁ μὴ γαμίζων κρείσσον ποιήσει. ³⁹ γυνὴ δέδεται Ro 7, 2
 ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· εἰς δὲ κοιμηθῆ ὁ ἀνὴρ,
 40 ἔλευθέρα ἐστὶν ἥ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ. ⁴⁰ μακαριω-
 τέρα δὲ ἐστὶν εἰς οὕτως μένῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ
 κάγω πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

VIII.

In carnibus victimarum edendis aliorum offensio vitanda.

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἶδαμεν ὅτι πάντες γνώσιν ἔχομεν.
 2 ἡ γνώσις φνσιῶ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. ² εἰ τις δοκεῖ ἐγνωκεῖαι Ga 6, 3
 3 τι, οὐπω ἔγνω καθὼς δεῖ γνῶναι· ³ εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν,
 4 οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. ⁴ περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλο-
 θύτων οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἰδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς
 5 εἰ μὴ εἶς. ⁵ καὶ γὰρ εἶπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ
 6 εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοὶ, ⁶ ἀλλ'
 ἡμῖν εἶς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, Ro 11, 36
 καὶ εἰς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι'
 7 αὐτοῦ. ⁷ ἀλλ' οὐκ ἐν πάσις ἡ γνώσις· τινὲς δὲ τῇ συνηθείᾳ

29. εε om oi 31. τω κοσμου τουτω 32. αρσει 33. αρσει 34. om και ante μεμεριστ. | om και ante η γυνη | om bis τω | αρσει 35. συμφορον | ευπροσεδρον 37. εδραιος : post εστηκεν | om αυτου | εν τη καρδια αυτου | του τηρειν | ποιει 38. εκγαμιζων | την εαυτου παρθενον : om | ο δε μη εκγαμιζων κρει. ποιει 39. δεδεται : add νομω | ο ανηρ sec : add αυτησ

VIII, 2. ει : add δε | εγνωκεναι : ειδεναι | ουδεπω ουδεν εγνωκε 3. κ* om υπ αυτου 4. ουδεις θεοσ : add στεροσ 5. επι της γης 6. κ* om θεοσ 7. συνηθεια : συνειδησει

ἕως ἄρτι τοῦ εἰδῶλον ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συν-
 εἰδησις αὐτῶν ἀσθενῆς οὕσα μολύνεται. ⁸ βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ **8**
 παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν φάγωμεν περιωστούμεν, οὔτε ἐὰν
Ro 14, 13 μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα. ⁹ βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν **9**
 αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν. ¹⁰ ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σὲ **10**
 τὸν ἔχοντα γινῶσιν ἐν εἰδωλίῳ κατακειμένον, οὐχὶ ἡ συνειδησις
 αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα
Ro 14, 15 ἐσθίειν; ¹¹ ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελ- **11**
 φός δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. ¹² οὕτως δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς **12**
 τοὺς ἀδελφούς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνειδησιν ἀσθενοῦσαν
Ro 14, 21 εἰς Χριστὸν ἀμαρτάνετε. ¹³ διὸπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν **13**
 ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελ-
 φόν μου σκανδαλίσω.

IX.

Paulus de se suoque apostolatu ac iure suo. Abstinit a mercede docendi debita, seque omnibus accommodavit Christi causa. Certamen laudis.

¹⁹ Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν **1**
^{15, 8} κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ἡμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ; ² εἰ **2**
^{2 Co 3, 2} ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλὰ γε ὑμῖν εἰμὶ· ἡ γὰρ σφραγίς **3**
 μου τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ. ³ ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς **3**
 ἐμὲ ἀνακρίνουσιν ἐστὶν αὕτη. ⁴ μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν **4**
 καὶ πίνειν; ⁵ μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, **5**
 ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κη-
^{Act 4, 26} ρᾶς; ⁶ ἡ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζε- **6**
 σθαι; ⁷ τίς στρατεύεται ἰδίῳ ὄψωνίῳ ποτι; τίς φνετεύει ἀμπε- **7**
 λῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποιμῆν **8**
 καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποιμῆνς οὐκ ἐσθίει; ⁸ μὴ κατὰ ἄνθρω- **8**
^{Dt 25, 4} ^{1 Ti 5, 18} πον ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; ⁹ ἐν γὰρ τῷ **9**
 Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται· οὐ κημώσεις βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν **10**
 βοῶν μέλει τῷ θεῷ; ¹⁰ ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ **10**
 ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν **11**
Ro 15, 27 ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. ¹¹ εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπέι- **11**
 ραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίζομεν; ¹² εἰ ἄλλοι τῆς **12**
 ὑμῶν ἐξουσίας μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐχρησά-
 μεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μὴ τινα ἔγκοπησιν

7. εως αρτι: post t. ειδωλου pon 8. κ* υμας | παριστησι | οντε pri: add γαρ 9. ασθενουσιν 10. κ* γνωσ. εχοντα | ειδωλειω 11. κc και απολλυται, c και απολειται | εν τη: επι τη | ο αδελφ.: αδελφος, idque post ασθενων 13. κ* κρεαs

IX, 1. Ουκ ε. αποστολος; ο. ε. ελευθερ. | ιησουν χριστον | εωρακα 2. μου της: της εμης | c 1633. επιστοληs 3. αυτη εστι 4. πινειν 6. εξου. του μη 7. εκ του καρπου αυτου 8. η ουχι και ο νομ. ταυτ. λεγει 9. μωσειωσ | φιμωσειω 10. εγρ. οτι επι ελπιδι οφειλει ο αροτρι. | ο αλ. της ελπιδοs αυτου μετεχειν επι ελπιδι 12. τ. εξουοs. υμων | κc ουχι μαλλ. | εγκοπην τινα

- 13 δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. ¹³ οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερά Di 18, 1
 ἐργαζόμενοι τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θουσιαστηρίῳ παρ- Nm 18, 31
 14 εδρεύοντες τῷ θουσιαστηρίῳ συμμερίζονται; ¹⁴ οὕτως καὶ ὁ κύριος
 διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου Mt 10, 10
 15 ζῆν. ¹⁵ ἐγὼ δὲ οὐ κέρχημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραφα δὲ Lc 10, 7
 ταῦτα ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀπο-
 16 θανεῖν ἢ τὸ καύχημά μου οὐδεὶς κενώσει. ¹⁶ ἐὰν γὰρ εὐαγγελί-
 ζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ
 17 γάρ μοι ἔστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. ¹⁷ εἰ γὰρ ἐκὼν τούτο
 18 πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. ¹⁸ τίς
 οὖν μου ἐστὶν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θῆσω τὸ
 εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ καταχρησασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγ-
 19 γελίῳ. ¹⁹ Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἑμαυτὸν εἰδού-
 20 λωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω. ²⁰ καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις Act 16, 3
 ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ 21, 26
 νόμον, μὴ ὢν ἀντὸς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω·
 21 ²¹ τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ ἀλλ' ἔνομος Act 11, 3
 22 Χριστοῦ, ἵνα κερδάω τοὺς ἀνόμους· ²² ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν Ca 2, 3
 ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα,
 23 ἵνα πάντως τινὰς σώσω. ²³ πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, Ro 11, 14
 24 ἵνα συνκωινῶς αὐτοῦ γένωμαι. ²⁴ οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ
 τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἰς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον;
 25 οὕτως τρέχετε ἵνα καταλάβητε. ²⁵ πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα 2 Ti 4, 8
 ἐγκρατεύεται, ἐκαῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, 1a 1, 12
 26 ἡμεῖς δὲ ἀφθαρτον. ²⁶ ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλωσ,
 27 οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων· ²⁷ ἀλλ' ὑποπιᾶζω μου τὸ
 σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος
 γένωμαι.

X.

Iudaeorum in deserto interitus exemplum severitatis divinae. Coena sacra cum epulis profanis non convenit. Cautio vescendi carnibus immolatis.

- 1 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν Ex 13, 21
 πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλῃν ἦσαν καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης 14, 22
 2 διήλθον, ² καὶ πάντες εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ Nm 9, 15ss
 3 καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ, ³ καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα Ex 16, 16
 4 ἔφαγον, ⁴ καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπιον

13. om ta sec | προσεδρευοντες 15. κς ουκ εχρησαμην ουδενι, ε ουδενι
 εχρησαμην | ουδεις : ινα τις | κενωση 16. καυχημα : κ* χαρις | ουαι δε
 18. μοι εστιν | το ευαγγελιον : add του χριστου 20. om μη ων αντ.
 υπο νομον 21. θεω et χριστω | κερδησω | om τουσ 22. ωσ ασθενησ |
 τα παντα 23. παντα : τουτο | συγκοινω. 27. ε (non εε) δουλαγαω
 (ex errore)

X, 1. γαρ : δε 2. ε κ μωσην | βαπτισαντο 3. κ* om το αυτο |
 βρωμ. πνευματ. φαγα. 4. πομ. πνευματ. επι.

Ex 17, 6 γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χρι-
 Nm 14, 20 στός· ⁵ ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεός· κατα- 5
 26, 64 στρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. ⁶ ταῦτα δὲ τυποί ἡμῶν ἐγενήθησαν, 6
 Nm 11, 4 ¹¹ εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς ἀκαίριοι ἐπεθύ-
 μησαν. ⁷ μηδὲ εἰδωλόλατραι γίνεσθε, καθὼς τινες αὐτῶν, ὡσπερ 7
 Ex 22, 6 γέγραπται· ἐκάθισεν ὁ λαὸς φραγεῖν καὶ πεῖν, καὶ ἀνέστησεν
 Nm 25, 1-9 παῖζειν. ⁸ μηδὲ πορνεύωμεν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ 8
 Nm 21, 5 εἴπασαν μῆ ἡμέρα εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες. ⁹ μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν 9
 κύριον, καθὼς τινες αὐτῶν ἐξεπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄφρων
 Nm 14, 2, 27 ἀπώλλυντο. ¹⁰ μηδὲ γογγύζετε, καθάπερ τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν 10
 καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. ¹¹ ταῦτα δὲ τυπικῶς συν- 11
 Ro 15, 4 εἴβαιεν ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νοθησιαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ
 He 9, 26 τέλη τῶν αἰῶνων κατήχηκεν. ¹² ὥστε ὁ δοκῶν ἐστάναι βλεπέτω 12
 μὴ πέσῃ. ¹³ πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· 13
 1, 9 πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς οὐκ εἰσείκει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε,
 ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἐκβασιν τοῦ δύνασθαι
 ὑπενεγκεῖν.
 1 Io 5, 21 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρίας. 14
 11, 24, 34 ¹⁵ ὡς φρονίμως λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὁ φημι. ¹⁶ τὸ ποτήριον 15 16
 τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χρι-
 στοῦ ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος
 12, 12 τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; ¹⁷ ὅτι εἰς ἄρτος, ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμεν· 17
 Ro 12, 5 οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχομεν. ¹⁸ βλέπετε τὸν 18
 Lv 7, 6 Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ
 8, 4 θυσιαστηρίου εἰσίν; ¹⁹ τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτον τι ἐστίν; ἢ 19
 Dt 32, 17 ὅτι εἰδωλὸν τι ἐστίν; ²⁰ ἀλλ' ὅτι αἱ θύουσιν, δαιμονίους καὶ οὐ 20
 θεῶν θύουσιν· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι.
²¹ οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πόνιν καὶ ποτήριον δαιμονίων· 21
 οὐ δύνασθε τραπέζην κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζην δαιμονίων.
 Dt 32, 21 ²² ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότερον αὐτοῦ ἐσμεν; 22
 6, 12 Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν, 23
 Phil 2, 4 ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. ²⁴ μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω ἀλλὰ τὸ 24
 τοῦ ἑτέρου. ²⁵ πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν 25
 Pe 23 (24), 1 ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν· ²⁶ τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ 26
 πλήρωμα αὐτῆς. ²⁷ εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλτε 27
 Lc 10, 7 πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνον-

4. η δε πετρα 7. ωσπερ : ωσ | πειν 8. πεισον | εν μια 9. τ. κυριον :
 τ. χριστον | καθωσ και | κ* om αυτων | επειρασαν | απωλοντο 10. κ
 γογγυζωμεν | καθωσ και 11. ε ταυτα δε παντα, κ παντα δε
 ταυτ. | τυπικωσ : τυποι | συνβαινον | προσ : κ* εις | κατηχησαν
 18. υπενεγκειν : praem υμασ 18. ουχι 19. ε οτι ειδωλον, tum οτι
 ειδωλοθυτ., κ* (non item κ*) nil nisi οτι ειδωλοθυτ. 20. ε οτι α θυει,
 atque ε κ add τα εθυη | δαιμ. θυει και ου θυω 23. bis παντα μοι εξεστιν
 24. ετερον : add εκαστοσ 26 του γαρ κυρ. 27. ει δε τιο

28 *τες δια την συνειδησιν.* ²⁸ *εαν δε τις υμιν ειπη· τουτο ιερόθυτον*
εστιν, μη εσθίετε δι' εκεινον τον μητούσαντα και την συνειδησιν.
 29 ²⁹ *συνειδησιν δε λέγω ουχι την εαυτου αλλά την του ετερου.*
ινατι γαρ η ελευθερία μου κρίνεται υπό αλλησ συνειδήσεως;
 30 ³⁰ *ει εγω χάριτι μετέχω, τί βλασφημούμαι υπέρ ου εγω ευχαριστω;*
 31 ³¹ *ειτε ουν εσθίετε ειτε πίνετε ειτε τι ποιείτε, πάντα εις δόξαν Col 3, 17*
 32 *θεου ποιείτε.* ³² *απρόσκοποι και Ιουδαίσις γίνεσθε και Έλλησιν*
 33 *και τη εκκλησίαι του θεου,* ³³ *καθώς καγω πάντα πάσιν αρέσκω,*
μη ζητών το εμαυτου σύμφερον αλλά το των πολλών, ινα σωθῶ-
 1 *σιν. (XI.)* ¹ *Μιμηταί μου γίνεσθε, καθώς καγω Χριστου.* 4, 16

XI.

Viro orandum capite nudo, mulieri velato. De agapis. De institutione usuque coenae sacrae.

2 *Έπαινω δε υμᾶσ, ότι πάντα μου μέμησθε και καθώς παρέ-*
 3 *δωκα υμῖν τὰσ παραδόσεις κατέχετε.* ³ *θελω δε υμᾶσ ειδέναι*
οτι παντός ανδρός η κεφαλή ο Χριστός εστιν, κεφαλή δε γυναι- Eph 5, 23
 4 *κός ο ανήρ, κεφαλή δε του Χριστου ο θεός.* ⁴ *πᾶσ ανήρ προσ-*
ευχόμενος η προφητεύων κατα κεφαλῆσ ἔχων καταισχύνει την
 5 *κεφαλήν αυτου.* ⁵ *πᾶσα δε γυνή προσευχομένη η προφητεύουσα*
ακατακαλύπτω τη κεφαλή καταισχύνει την κεφαλήν αυτης· εν
 6 *γάρ εστιν και το αυτο τη εξυρημένη.* ⁶ *ει γαρ ου κατακαλύπτεται*
γυνή, και κειράσθω· ει δε αισχρόν γυναικι το κείρασθαι η ξυρά-
 7 *σθαι, κατακαλυπτέσθω.* ⁷ *ανήρ μεν γαρ ουκ οφείλει κατακαλύ-*
πτεσθαι την κεφαλήν, εικὼν και δόξα θεου υπάρχων· η γυνή δε
 8 *δόξα ανδρός εστιν.* ⁸ *ου γαρ εστιν ανήρ εκ γυναικός, αλλά γυνή*
 9 *εξ ανδρός.* ⁹ *και γαρ ουκ εκτίσθη ανήρ δια την γυναίκα, αλλά* Gn 2, 23
 10 *γυνή δια τον ανδρα.* ¹⁰ *δια τουτο οφείλει η γυνή εξουσίαν ἔχειν*
 11 *επι της κεφαλῆσ δια τους αγγελουσ.* ¹¹ *πλήν ουτε γυνή χωρίς*
 12 *ανδρός ουτε ανήρ χωρίς γυναικός εν κυρίω.* ¹² *ὡσπερ γαρ η*
 13 *γυνή εκ του ανδρός, ούτως και ο ανήρ δια της γυναικός, τὰ δε*
 14 *πᾶντα εκ του θεου.* ¹³ *εν υμῖν αυτοῖσ κρίνατε· περίπον εστιν γυ-*
 14 *ναίκα ακατακαλύπτου τῷ θεῷ προσεύχεσθαι;* ¹⁴ *ουδὲ η φύσις*
αυτη διδάσκει υμᾶσ οτι ανήρ μεν εἰν κομῆ, ἀτιμία αυτῷ εστιν,
 15 ¹⁵ *γυνή δε εἰν κομῆ, δόξα αυτῷ εστιν; οτι η κόμη αυτι περιβο-*
 16 *λαιου δέδοται αυτῷ.*
 16 *Εἰ δε τις δοκει φιλόνομικος εἶναι, ημεῖσ τοιαύτην συνήθειαν*
 17 *ουκ ἔχομεν, ουδὲ αἱ εκκλησίαι του θεου.*
 17 *Τουτο δε παραγγέλλων ουκ ἐπαινω οτι ουκ εις το κρείσσον 22*

28. *ειδωλοθυτον | συνειδησιν* : add του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτησ 30. *ει* : add δε 32. *απροσκ. γινεσθ.* και ιουδ. 33. *συμφερον*

XI, 2. *δε υμασ* : add αδελφοι 3. *ομ του 5. την κεφαλ.* αυτησ 7. *ε κ** om η ante γυνή 11. *ουτε γυν. χωρ. ανδρου* : post ουτε αυτησ χωρ. γυν. 14. *ουδε* : praem η | αυτη η φυσις 17. *κρειττον*

ἀλλὰ εἰς τὸ ἥσσον συνέρχεσθε. ¹⁸ πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ¹⁸
^{1, 11} ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι
^{3, 3} πιστεύω. ¹⁹ δεῖ γὰρ καὶ αἰρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι ¹⁹
φανεροὶ γένηνται ἐν ὑμῖν. ²⁰ συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ²⁰
οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν. ²¹ ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖ- ²¹
πνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὅς μὲν πεινᾷ, ὅς δὲ μεθύει.
²² μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκ- ²²
¹⁷ κλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ κατασιχύνετε τοὺς μὴ ἔχον-
^{15, 8} τας; τί εἶπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶς; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινώ. ²³ Ἐγὼ ²³
^{Lc 22, 19s} γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ ²⁴
^{M 126, 26ss} κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἣ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον ²⁴ καὶ ²⁴
^{Mc 14, 22ss} εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἶπεν· τοῦτό μου ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ
^{Ex 24, 8} ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ²⁵ ὡσαύτως ²⁵
καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνήσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἢ
καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὡσαύτως ἐὰν
πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ²⁶ ὡσαύτως γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν ²⁶
ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου
καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ ἔλθῃ. ²⁷ ὥστε ὅς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ ²⁷
πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίως, ἐνοχος ἔσται τοῦ σώματος
καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου. ²⁸ δοκιμαζέτω δὲ ἑαυτοῦ πινέτω, ²⁸
καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω·
²⁹ ὃ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων κρίμα ἑαυτοῦ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ δια- ²⁹
κρίων τὸ σῶμα. ³⁰ διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρ- ³⁰
ρωστοὶ καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. ³¹ εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ³¹
ἂν ἐκρινόμεθα· ³² κρινόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα ³²
μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. ³³ ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχό- ³³
μενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. ³⁴ εἴ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ³⁴
ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθω
διατάξομαι.

XII.

Donorum spiritus sancti varietas et unitas. Sunt quasi membra multa in uno corpore.

Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἄγνοεῖν. ¹
² οἶδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸς τὰ εἰδωλα τὰ ἄφωνα ὡς ἂν ²
^{1 Io 4, 2s} ἤγασθε ἀπαγόμενοι. ³ διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι ³
θεοῦ λαλῶν λέγει· ἀνάθεμα Ἰησοῦς, καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν· ³
κύριος Ἰησοῦς, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἀγίῳ.

17. ἀλλ | ἦτιον 18. ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ 22. ὑμῖν εἶπω | ὑμᾶς ἐν τούτῳ;
23. παρεδίδοτο 24. εἶπεν : add λαβετε φαγετε | το ὑπ. ὑμῶν : add
κλωμενον 25. σαν : αν 26. σαν : αν | το ποτηριον : add τουτο | αχρι
ου αν 27. τον αρτον : add τουτον | του κυρ. αναξιως : κ add του κυ-
ριου | om του ante αιματ. 29. κ. πινων : add αναξιωσ | το σωμα : add
του κυριου 31. εἰ δε : εἰ γαρ 32. ὑπο κυριου 34. εἰ δε τις

XII, 2. om οτι 3. αναθεμ. ιησουν et κυριον ιησουν

Nov. Test. ed. Tf.

21

4 5 Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· ⁵ καὶ Ro 12, 6
 6 διαιρέσεις διακονιῶν εἰσὶν, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος· ⁶ καὶ διαιρέσεις
 ἐνεργημάτων εἰσὶν, ὁ δὲ αὐτὸς θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πα-
 7 σιν. ⁷ ἑκάστῳ δὲ δίδεται ἡ φανερώσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ
 8 συμφέρον. ⁸ ἢ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδεται λόγος σοφίας,
 9 ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, ⁹ ἕτερον πίστις ἐν
 τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἐνὶ πνεύ-
 10 ματι, ¹⁰ ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ
 δὲ διάκρσις πνεύματων, ἕτερον γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἐρμηγεία
 11 γλωσσῶν· ¹¹ πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα,
 διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται.
 12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ἔστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, πάντα ²⁷
 δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος πολλὰ ὄντα ἐν ἔστιν σῶμα, οὕτως καὶ 6, 15
 13 ὁ Χριστός· ¹³ καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἐν σῶμα Ro 12, 40
 ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληγες, εἴτε δούλοι εἴτε ἐλεύ- Ga 2, 20
 14 θεροὶ, καὶ πάντες ἐν πνεύμα ἐποτίσθημεν. ¹⁴ καὶ γὰρ τὸ σῶμα
 15 οὐκ ἔστιν ἐν μέλος ἀλλὰ πολλά. ¹⁵ εἰς εἶπη ὁ ποῦς· ὅτι οὐκ
 εἰμὶ χεῖρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ
 16 τοῦ σώματος. ¹⁶ καὶ εἰς εἶπη τὸ οὐς· ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός,
 οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώμα-
 17 τος. ¹⁷ εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή,
 18 ποῦ ἡ ὄσφρησις; ¹⁸ νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἐν ἑκαστον
 19 αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν. ¹⁹ εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἐν
 20 μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; ²⁰ τὴν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἐν δὲ σῶμα.
 21 ²¹ οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρὶ· χρεῖαν σου οὐκ ἔχω,
 22 ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσίν· χρεῖαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· ²² ἀλλὰ
 πολλῶ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα
 23 ὑπάρχειν ἀναγκαῖα ἔστιν, ²³ καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ
 σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχή-
 24 μονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει, ²⁴ τὰ δὲ εὐσχήμονα
 ἡμῶν οὐ χρεῖαν ἔχει. ἀλλὰ ὁ θεὸς συνεκέρρασεν τὸ σῶμα, τῷ
 25 ὑστερομένην περισσοτέραν δοῦν τιμὴν, ²⁵ ἵνα μὴ ἦ σχίσματα ἐν
 τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ μέλη.
 26 ²⁶ καὶ εἴτε πάσχει ἐν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε
 27 δοξάζεται μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη. ²⁷ ὅμοιος δὲ ἔστε 13
 28 σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους. ²⁸ καὶ οὗς μὲν ἔθετο ὁ 9, 10
 θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, Eph 4, 11
 τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων,

6. θεος : praem est: 9. στερω : add δε | εν τω ενι : ε κ εν τω αυτω
 10. διακρισεις | στερω : add δε 12. εχει πολλα | του σωματος : add του
 ενος 13. εν πνευμα : praem εις 15 et 16. ε bis ad finem σωματος;
 habet 21. om o ante οφθ. 23. ε^c 1624. ατιμωτερα 24. αλλ | τω
 υστερουντι 25. σχισμα 26. συμπασχ. et συγχαρ. | δοξαζ. εν μελ.
 28. επετα nec : ειτα

ἀντιλήμψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. ²⁹ μὴ πάντες ἀπο- ²⁹
στολοι· μὴ πάντες προφῆται· μὴ πάντες διδάσκαλοι· μὴ πάντες
δυναμίς· ³⁰ μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων· μὴ πάντες ³⁰
^{14, 1} γλώσσαις λαλοῦσιν· μὴ πάντες διερχομένουσιν· ³¹ ζηλοῦτε δε ³¹
τὰ χαρίσματα τὰ μείζονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῶν
δείκνυμι.

XIII.

Caritas praestat omnibus, ipsisque fide et spe maior est.

^{Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, 1}
^{ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.}
^{2 καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν 2}
^{14, 3 ἢ τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάναι,}
^{ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν εἰμι. 3 καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπ-}
^{ἀρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καθήσομαι,}
^{ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν ὠφελοῦμαι. 4 ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, 4}
^{χρηστεύεται ἢ ἀγάπη, οὐ ζηλοῖ ἢ ἀγάπη, οὐ περπερεύεται, οὐ}
^{10, 24 φροσιούται, 5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, 5}
^{Phi 2, 3 οὐ λογιζεται τὸ κακόν, 6 οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ 6}
^{ἀληθείᾳ· 7 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα 7}
^{ὑπομένει.}

^{Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργη- 8}
^{θήσονται· εἴτε γλώσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσε-}
^{12 ται. 9 ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· 9}
^{10 ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. 11 ὅτε 10 11}
^{ἤμην νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζό-}
^{μην ὡς νήπιος· ὅτε γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου.}
^{12 12 βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσω- 12}
^{2, 3 πον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσο-}
^{μαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθη. 13 νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, 13}
^{τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.}

XIV.

Donum linguarum et donum prophetiae. De donorum gratiae in conven-
tibus sacris usu et abusu. Mulieri tacendum in ecclesia.

^{12, 31 Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ 1}
^{3 ἵνα προφητεύητε. 2 ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσει οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ 2}
^{ἀλλὰ θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· 3 ὁ 3}
^{δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ}

28. ἀντιλήμψεις | κ* om γενη 31. μείζονα : κριεττονα

XIII, 2. μεθιστανειν | ε* ουθεν 3. ε* ψωμισω | κανθησωμ., κ καν-
χρωμαί | ουθεν 4. χρηστεύεται· ἢ ἀγ. οὐ ζηλοῖ· ἢ ἀγ. οὐ περπ., οὐ
6. ε κ συγχαί. 8. εκπιπτει | κ γνωσις (sic) καταργηθησονται 10. τοτε
το εκ 11. ωσ νηπ. ελαλ., ωσ νηπ. εφρο., ωσ νηπ. ελογι. | οτε ecc : add δε
XIV, 2. ουκ : κ ουχ | τω θεω

4 παραμυθίαν. ⁴ ὁ λαλῶν γλώσση ἐαντὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφη-
 5 τεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. ⁵ θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσ-
 σαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μεῖζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ ¹
 6 λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδο- ¹³
 6 μὴ λάβῃ. ⁶ ὧν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις
 λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλίψει
 7 ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ διδαχῇ; ⁷ ὅμως τὰ ἄνυχα φωνὴν
 διδόντα, εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολῆν τοῖς φθόγγου
 8 καὶ δῶ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον;
 8 ⁸ καὶ γὰρ ἐὰν ἄδῃλον σάλπιγξ φωνὴν δῶ, τίς παρασκευάσεται
 9 εἰς πόλεμον; ⁹ οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὐσημον
 λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς
 10 ἄερα λαλοῦντες. ¹⁰ τσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ,
 11 καὶ οὐδὲν ἄφωρον· ¹¹ ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς,
 ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος.
 12 ¹² οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταὶ ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν
 13 οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. ¹³ διὸ ὁ λαλῶν
 14 γλώσση προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. ¹⁴ ἐὰν γὰρ προσεύχομαι ⁵
 γλώσση, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός
 15 ἐστίν. ¹⁵ τί οὖν ἐστίν; προσεύχομαι τῷ πνεύματι, προσεῦξομαι
 16 δὲ καὶ τῷ νοῖ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοῖ. ¹⁶ ἐπεὶ
 ἐὰν εὐλογῆς πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ²³
 ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν·
 17 ¹⁷ σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται.
 18 ¹⁸ εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσση λαλῶ·
 19 ¹⁹ ἀλλὰ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους τῷ νοῖ μου λαλήσαι, ἵνα
 καὶ ἄλλοις κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσση.
 20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ
 21 νηπιᾶζετε, ταῖς δὲ φρεσίν τέλειοι γίνεσθε. ²¹ ἐν τῷ νόμῳ γέγρα-
 πται ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χεῖλεσιν ἑτέρων λαλήσω τῷ λαῷ ^{Εκ22,11.}
 22 τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονται μου, λέγει κύριος. ²² ὥστε
 αἱ γλώσσαι εἰς σημεῖον εἰσὶν οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπί-
 στοῖς, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν.
 23 ²³ ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες λαλῶ-
 σιν γλώσσαις, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι
 24 μαίεσθε; ²⁴ ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δὲ τις ἄπι-
 στος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων,
 25 ²⁵ τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερά γίνονται, καὶ οὕτως

5. μεζ. γαρ 6. νυνι | κ om η post λαλήσω | η εν διδαχ. 8. φων. σαλπ.
 10. εἰσιν : εστιν | ουδεν : add αυτων 13. διοπερ 16. κ προσευξωμαι
 τω πνευμ. | ε 1624. om τω ante νοῖ (per ετ.) 18. ευλογηση | ε τω
 πνευματι, κc εν πνευμ. 18. τω θεω : add μου | γλωσσαις | λαλων
 19. ε κ^a αλλ, κ* om | τω νοῖ : δια του νοου 21. κ* τι γεγραπτ. | ετερον :
 στεροισ 23. παντ. γλωσσ. λαλω. 25. τα κρυπτα : ptaem και ουτω

πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντως θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν.

Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ψαλμὸν 26
ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλώσσαν ἔχει, ἐρμηνείαν
Eph 4, 12 ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω. 27 εἶτε γλώσση τις λαλεῖ, 27
κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνά μέρος, καὶ εἰς διερ-
5 μνηνεύτω· 28 εἰ δὲ μὴ ἦ διερμηνευτής, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, 28
2 εἰ αὐτῷ δὲ λαλεῖτω καὶ τῷ θεῷ. 29 προφητῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς 29
λαλεῖτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· 30 εἰ δὲ ἄλλω ἀπο- 30
καλυφθῆ καθήμενος, ὁ πρῶτος σιγάτω. 31 δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα 31
πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μαθηθῶσιν καὶ πάντες παρα-
καλῶνται. 32 καὶ πνεύματα προφητῶν προφητῆταις ὑποτάσσεται· 32
Ro 15, 33 33 οὐ γὰρ ἐστὶν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς ἀλλὰ εἰρήνησ. 33

Ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων, 34 αἱ γυναῖκες 34
1 Ti 2, 11 ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται αὐταῖς λαλεῖν,
Ga 2, 18 ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. 35 εἰ δὲ τι 35
μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοῦσ ἰδίους ἀνδρας ἐπαρωτάτωσαν·
αἰσχροὺν γὰρ ἐστὶν γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. 36 ἢ ἀφ' ἡμῶν ὁ 36
λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰς ἡμᾶς μόνους κατήχησεν;

Εἰ τις δοκεῖ προφητῆσ εἶναι ἢ πνευματικὸς, ἐπιμνησκέτω 37
ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίον ἐστίν· 38 εἰ δὲ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖται. 38
39 ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ 39
καλύετε γλώσσαισ· 40 πάντα δὲ εὐσημῶνως καὶ κατὰ τάξιν γι- 40
νέσθω.

XV.

Christi resurrectio fundamentum nostrae fidei. Mors ultimus hostis. Bap-
tisma pro mortuis. Resurrectio mortuorum. Novum corpus caeleste.
Mysterium de subita immutatione superstium.

Ga 1, 11 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην 1
ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε, 2 δι' οὗ καὶ σώζεσθε, 2
τινὶ λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτός εἰ μὴ εἰκῆ ἐπι-
11, 23 στεύσατε. 3 παρεδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρελαβον, 3
Lc 24, 26a Es 52, 8 ab Ps 15(16), 10 ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γρα-
Lc 24, 34 φάσ, 4 καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ 4
28 τὰς γραφάς, 5 καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾶ, ἔπειτα τοῖς δώδεκα. 6 ἔπειτα 5 6
ὤφθη ἐπ' αὐτὸν πεντακοσίους ἀδελφοῖς ἐφ' ἅπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονες 5 6
μὲνονσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ ἐκοιμήθησαν. 7 ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβ, 7

25. ο θεοσ οντως 26. εκαστος : add υμων | γλωσσα. εχει, αποκαλ. εχει |
γενεσθω 33. αλλ | ωσ εν πασαισ etc : ε κ cum antecedd coni 34. αι
γυναικεσ : add υμων | επιτετραπται | αλλ | υποτασσεσθαι 35. κ* μα-
θηταιν | γυναιξιν εν εκκλ. λαλειν 37. του κυριου | εστιν : κ εστ. εντολη,
ε εισιν εντολαι 38. αγνοειτω 39. οσ μου | μη καλυετε post γλωσσ.
40. οσ δε

XV, 4. τη τριτη ημερα 5. επειτα : ειτα 6. πλειουσ | τινεσ δε :
add και 7. επειτα sec : ειτα

- 8 ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. ⁸ ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερὶ τῷ Act 2, 4
 9 ἐκτρόματι ὄφθη κἄμοι. ⁹ ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστό- Eph 2, 8
 λων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν Act 9, 12
 10 ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ. ¹⁰ χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὃ εἰμι, καὶ ἡ χάρις
 αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάν-
 των ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σὺν ἐμοί.
 11 ¹¹ εἶτε οὖν ἐγὼ εἶτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπι-
 στεύσατε.
 12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς
 13 λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; ¹³ εἰ δὲ 16
 14 ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. ¹⁴ εἰ δὲ 17
 Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ
 15 καὶ ἡ πίστις ὑμῶν. ¹⁵ εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ
 θεοῦ, ὅτι ἠμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν Χριστόν,
 16 ὃν οὐκ ἤγειρεν εἰπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. ¹⁶ εἰ γὰρ νεκροὶ 18
 17 οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. ¹⁷ εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ
 ἐγήγερται, ματαίᾳ ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι ἔσται ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
 18 19 ὑμῶν, ¹⁸ ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπόλωτο. ¹⁹ εἰ ἐν
 τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἠλπικότατες ἐσμεν μόνον, ἔλεεινότεροι
 20 πάντων ἀνθρώπων ἐσμεν. ²⁰ Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ 18-Col 1, 18
 21 κρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. ²¹ ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπων Ro 5, 12
 22 θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. ²² ὡσπερ γὰρ ἐν
 τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάν-
 23 τες ζωοποιηθήσονται. ²³ ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ
 24 Χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ²⁴ εἶτα
 τὸ τέλος, ὅταν παραδιδῶ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν
 25 καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. ²⁵ δεῖ Ps 109
(110), 1
Mt 22,
44 pp
Heb 10, 12
 γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῆ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς
 26 πόδας αὐτοῦ. ²⁶ ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος.
 27 ²⁷ πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ Ps 8, 7 (6)
Eph 1, 22
He 2, 8
 ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτός τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ
 28 τὰ πάντα. ²⁸ ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς
 ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ ὁ
 θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.
 29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτίζομενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ
 30 ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; ³⁰ τί
 31 καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; ³¹ καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, Ro 8, 36

10. κ* απαντων | αλλ η | η συν εμοι 11. κ* πιστευσατε 12. τινες εν υμιν 14. om και post ara | κενη δε και 15. τον χριστον : κ* add αυτον 17. ετι : κ* praem και 19. εν χριστω : post ηλπ. εσμεν 20. κεκοιμημενων : add γεγενετο 21. ο θανατος 23. δε : κ* om | ε (sed ε non amplius 1656.) om του ex errore 24. ε παραδω, κ παραδιδω 25. αχρισ ου αν 26. εσχ. εχθρ. κατ. ο θανατος : κc post παντα γ. υπετ. υπ. τ. ποδ. αυτ. 28. κ* om οταν δε υπ. αν. τα παντ. (suppl κc) 29. νεκρων, ει | υπερ αυτων : υπ. των νεκρων

νή τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. ³³ εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί ³² μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὐριοὶ γὰρ ἀποθνήσκομεν. ³³ μὴ πλατῆσθε· φθείρουσιν ἡθὴ χρη- ³³ στα ὀμιλία κακαί. ³⁴ ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἀμαρτάνετε· ³⁴ ἀγνοσίαν γὰρ θεοῦ τινὲς ἔχουσιν· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.

Ἀλλὰ ἐρεῖ τις· πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποῖον δὲ σῶμα ³⁵ ἔρχονται; ³⁶ ἄφρων, οὐδ' οὐ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται εἰ μὴ ἀπο- ³⁶ θάνῃ· ³⁷ καὶ ὁ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ³⁷ ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἢ τρισοῦ τῶν λοιπῶν· ³⁸ ὁ δὲ ³⁸ θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἠθέλησεν, καὶ ἐκάστῳ τῶν σπερ- ³⁸ μάτων ἴδιον σῶμα. ³⁹ οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτῆ σὰρξ, ἀλλὰ ἄλλη ³⁹ μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη ⁴⁰ δὲ ἰχθύων. ⁴⁰ καὶ σῶματα ἐπουράνια, καὶ σῶματα ἐπίγεια· ἀλλὰ ⁴⁰ ἕτερα μὲν ἢ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἕτερα δὲ ἢ τῶν ἐπιγείων. ⁴¹ ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστε- ⁴¹ ρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. ⁴² οὕτως καὶ ἡ ἀνά- ⁴² στασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· ⁴³ σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ⁴³ ἐγείρεται ἐν δυνάμει. ⁴⁴ σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα ⁴⁴ πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν.

οὕτως καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ⁴⁵ ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἕσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιούν. ⁴⁶ ἀλλ' ⁴⁶ οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματι- ⁴⁷ κόν. ⁴⁷ ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δευτερός ἄνθρω- ⁴⁷ πος ἐξ οὐρανοῦ. ⁴⁸ οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ⁴⁸ ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· ⁴⁹ καὶ καθὼς ἐφορέσα- ⁴⁹ μεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπου- ⁵⁰ ρανίου.

Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ ⁵⁰ κληρονομησάμενοι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονο- ⁵¹ μεῖ. ⁵¹ ἴδον μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες οὐ κοιμηθήσόμεθα, ⁵¹ πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, ⁵² ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥήπῃ ὀφθαλμοῦ, ἐν ⁵² τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίζει γὰρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ⁵³ ἀφθαρτοὶ καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. ⁵³ δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ⁵³ ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανα- ⁵⁴ σίαν. ⁵⁴ ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν καὶ ⁵⁴

31. υμετεραν : ε (non c) ηματ. | om αδελφοι 33. χρησθ' 34. λαλοι : λεγω 35. ε κ αλλ 36. αφρον 37. σπειρεις sec (et. m) : κ* om 38. αυτω διδωσι | το ιδιον 39. αλλη μεν : add σαρξ | om σαρξ ante πτηνων | πτηνων - ιχθυων : ιχθυ. - πτην. 40. ε κ αλλ 44. om ει ante εστ. σωμα | εστιν και : και εστι σωμα 47. ο δευτερ. ανθρωπος : add ο κυριος 49. φορεσωμεν 50. δυναται 51. παντες : ε κ add μεν | ον κοιμηθ. παντ. δε αλλαγ. : κ κοιμηθ. ου παντ. δε αλλαγ. 54. το φθαρτ. τουτ. ενδυσ. αφθαρσ. και : κ* om

τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσεται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος
 55 ὁ γεγραμμένος· κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος. ⁵⁵ πού σου ^{Ro 25, 8}
 56 θάνατε τὸ νίκος; πού σου θάνατε τὸ κέντρον; ⁵⁶ τὸ δὲ κέντρον ^{Ro 11, 14}
 τοῦ θανάτου ἢ ἁμαρτία, ἢ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος.
 57 ⁵⁷ τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ κυρίου ^{Ro 5, 12a}
 58 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ⁵⁸ ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐδραῖοι
 γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου
 πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

XVI.

De stipe pro sanctis colligenda. De Timotheo, Apollo, domo Stephanae.
 Salutationes.

1 Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα ^{Ro 15, 24}
 2 ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. ² κατὰ
 μίαν σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῶν τιθέτω θησαυρίζων ὃ
 3 τι ἂν εὐδοῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαί γίνωνται. ³ ὅταν
 δὲ παραγένωμαι, οὗσ' εἰς δοκιμάσητε, δι' ἐπιστολῶν τούτους
 4 πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ. ⁴ εἰς δὲ ἡ
 5 ἄξιον τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύονται. ⁵ ἐλεύσομαι ^{Act 19, 21}
 δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρ-
 6 χομαι, ⁶ πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχόν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα
 7 ὑμεῖς με προπέμψητε οὐ εἰς πορεύομαι. ⁷ οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς
 8 ἄρτι ἐν παρόδῳ εἶδει· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινα ἐπιμεῖναι πρὸς ^{4, 19}
 8 ὑμᾶς, εἰς ὃ κύριος ἐπιτρέψῃ. ⁸ ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐρθεσῶ ἕως τῆς ^{Act 19, 8}
 9 πεντηκοστῆς· ⁹ θύμα γάρ μοι ἀνέωγεν μεγάλη καὶ ἐνεργήσ, καὶ ^{2 Co 2, 12}
 ἀντικείμενοι πολλοί.
 10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ^{4, 17}
 11 ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς κἀγώ· ¹¹ μὴ τισὸν σὺν ^{1 Ti 4, 12}
 αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ
 πρὸς με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.
 12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ^{2, 5}
 12 ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέ-
 λημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.
 13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.
 14 ¹⁴ πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.
 15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανά, ^{1, 16}
 15 ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ^{Ro 16, 5}
 16 ἑαυτοῦς· ¹⁶ ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις καὶ παντὶ
 17 τῷ συναρροῦντι καὶ κοπιῶντι. ¹⁷ χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ

54. κ την αθανασιαν 55. νικος - κεντρον: κεντρ. - νικ. | θανατε bis:
 altero loco αδη et id quidem ante το νικος

XVI, 2. σαββατου (κ^a): κ^a σαββατω, ε σαββατων 3. δι' ἐπιστο-
 λων cum antecedd coni 4. κc αξιον η 7. ἐπιζ. δε | ἐπιτρεψη 10. κα
 εγω 11. δε: κ^a om 12. απολλω: κ^a (non item *) om | πολλα: κ^a praesent
 δηλω μνιν οτι 15. δε: κ^a om | στεφανα: κc add και φορτουνατον

2 Co 11, 9 *Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀγαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμέτερον ὑπέρημα οὐτοὶ ἀνεπλήρωσαν.* ¹⁸ ἀπέπαισαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ 18 ὑμῶν. ἐπιγινώσκατε οὖν τοὺς τοιοῦτους.

Act 15, 2 *Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. ἀσπάζεταιται ὑμᾶς 19 ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκα σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ.* ²⁰ ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπάσασθε 20 ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ.

2 The 2, 17 *Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου.* ²² εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν 21 22 Col 4, 18 *κύριον, ἦτω ἀνάθεμα. μαρὰν ἀθά.* ²³ ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ 23 μεθ' ὑμῶν. ²⁴ ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 24 [Ro 16, 24]

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β.

I.

Pauli calamitates perlatae deo iuvante. Consilium revisendi Corinthios. Promissa dei.

1 Co 1, 10 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ 1 Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ 1 Co 1, 3 *σὺν τοῖς ἀγίοις πᾶσιν τοῖς οὔσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. 2 χάρις ὑμῖν 2 καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.**

Eph 1, 3 *Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι- 3 Ro 15, 3 *στοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρωτῶν καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως, 4 ὁ 4 παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς Col 1, 24 *παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, 5 ὅτι καθὼς περισεύει τὰ 5 παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ Χριστοῦ περισεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. 6 εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς 6 ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν. καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία Phil 3, 10 *ὑπὲρ ὑμῶν, 7 εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοὶ ἐστε τῶν παθημάτων, οὕ- 7 τως καὶ τῆς παρακλήσεως.****

Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγροεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆς θλίψεως 8 ἡμῶν τῆς γενομένης ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ

17. φορτουνάτου | υμετερον : ε κ υμων 19. ασπάζεται : -ζονται | περισκελλα 22. τον κυριον : add ιησουν χριστον 23. ιησουν : add χριστου 24. ε κ in fine add αμην

* εσ παυλου του αποστολου η προς κορινθιουσι επιστολη δευτερα, ε η προς κορινθιουσι δευτερα.

I, 1. ιησουν χριστον δ. δια του χρι. : om του 6. ειτε δε θλιβ. υπ. τ. υμ. παρακλ. κ. σωτη. της ενεργουμενης usque ων και ημεις πασχομεν, tum ponit ειτε παρακαλουμ. υπερ τ. υμ. παρακλ. και σωτηρισ, a quibus pergit και η ελπ. ημ. βεβ. υπ. υμων 8. περι : υπερ | της γενομενης : add ημιν

9 δύναμιν ἐβαρῆθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· ⁹ ἀλλὰ
 αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ
 πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς
 10 νεκρούς, ¹⁰ ὅς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύσεται, ² 1 Ti 4, 18
 11 εἰς ὃν ἠλπικαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, ¹¹ συνυπουργούντων καὶ ^{Ro 15, 30}
 ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς
 12 χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῆ ὑπὲρ ἡμῶν. ¹² ἡ γὰρ καύχησις
 ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν ὅτι ἐν
 ἀγιότητι καὶ εἰλικρινείᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν ^{1 Co 2, 4, 5}
 13 χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς
 14 ὑμᾶς. ¹³ οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ
 14 καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους ἐπιγινώσσετε, ¹⁴ καθὼς
 καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρουσ, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμέν καθάπερ
 καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ. ^{1 Co 1, 8}
 15 Καὶ ταύτη τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸς ὑμᾶς
 16 εἰλθεῖν, ἵνα δυνετέραν χάριν ἔχητε, ¹⁶ καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς ^{1 Co 16, 5}
 Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας εἰλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ
 17 ἐφ' ὑμῶν προσημυθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. ¹⁷ τοῦτο οὖν βουλό-
 μενος μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλευόμεαι κατὰ
 σάρκα βουλευόμεαι, ἵνα ἡ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ καὶ καὶ τὸ οὐ οὐ; ^{Mt 5, 27}
 18 ¹⁸ πιστόσ δὲ ὁ θεὸς ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐστίν ^{1 Co 1, 9}
 19 ναὶ καὶ οὐ. ¹⁹ ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ νῖδος Χριστὸς Ἰησοῦσ ὁ ἐν ὑμῖν
 δι' ἡμῶν κηρυχθεῖσ, δι' ἐμοῦ καὶ Κυλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ
 20 ἐγένετο ναὶ καὶ οὐ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. ²⁰ ὅσαι γὰρ
 ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναὶ· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ ἀμὴν τῷ
 21 θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. ²¹ ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς ^{1 Co 1, 5}
 22 Χριστὸν καὶ χριστὸσ ἡμᾶς θεόσ, ²² ὁ καὶ σφραγισάμενοσ ἡμᾶς
 καὶ δούσ τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματοσ ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν. ^{5, 5}
 23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυ-
 24 χὴν, ὅτι φειδόμενοσ ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον· ²⁴ οὐχ ὅτι
 κυριένομεν ὑμῶν τῆσ πίστεωσ, ἀλλὰ συνεργοὶ ἐσμεν τῆσ χαρᾶσ
 ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἐστήκατε.

II.

Cur nondum redierit Corinthum. De incesto homine qui resipuerat. Pauli itinera et successus.

1 Ἐκρίνα δὲ ἐμαντῷ τούτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς
 2 εἰλθεῖν. ² εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶσ, καὶ τίσ ὁ σφραγίζων με εἰ μὴ

8. εβρηθ. υπερ δυναμ. 9. κ αλλ αυτοι 10. κ. ρυσται : και ρυσται
 12. αγιοτητι : απλοτητι | ειλικρινεια | om του 13. οτι και εως 14. om
 ημων post κυριον 15. προτερον (κ* om, suppl *) : pon post πρ. υμασ
 ελθειν | χαριν : κc χαραν | εχητε 17. βουλευομενοσ 18. ουκ εστιν :
 ουκ εγενετο 19. ο γαρ του θεου | ιησοου χριστου 20. διο και δι
 αυτου : και εν αυτω 22. κ* om ο ante και σφρα. | αρραβωνα

II, 1. ελθειν εν λυπη προς υμασ 2. και τισ : add εστιν

PHIL 2, 27 ὁ λυπούμενος ἐξ ἑμοῦ; ³ καὶ ἔγραφα τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν ³
λύπην σχῶ ἀφ' ὧν ἴδου με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς
ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. ⁴ ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως ⁴
καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραφα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρῶν, οὐχ ἵνα
λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς
ὑμᾶς.

Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους, ⁵
1 Co 1, 25 ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. ⁶ ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία ⁶
αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, ⁷ ὥστε τούνατιόν μᾶλλον ὑμᾶς χαρί- ⁷
σασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῆ
ὁ τοιοῦτος. ⁸ διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην· ⁸
⁹ εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραφα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς ⁹
πάντα ὑπήκοοί ἐστε. ¹⁰ ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγὼ· καὶ γὰρ ἐγὼ ¹⁰
ὁ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ,
¹¹ ἵνα μὴ πλεονεκτῆθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ ¹¹
νοήματα ἀγνοοῦμεν.

Act 16, 8 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρῳάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, ¹²
7, 55 καὶ θύρα μοι ἀνεφγμένῃς ἐν κυρίῳ, ¹³ οὐκ ἔσχημα ἄνεσιν τῷ ¹³
πνεύματί μου τῷ μὴ εὔρειν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ
ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

Col 2, 15 Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεῦντι ἡμᾶς ἐν τῷ ¹⁴
Χριστῷ καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν
ἐν παντί τόπῳ· ¹⁵ ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζο- ¹⁵
μένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, ¹⁶ οἷς μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰς ¹⁶
θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωὴν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς
ικανός; ¹⁷ οὐ γὰρ ἐσμὲν ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον ¹⁷
τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινίας, ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ κατέναντι
θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

III.

Ipsi Corinthii commendatio Pauli. Littera et spiritus. Velum Mosis in
Christo sublatum.

5, 12 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; ἢ μὴ χρῆζομεν ὡς ¹
τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν; ² ἡ ἐπιστολὴ ²
1 Co 2, 2 ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκο-
μένη καὶ ἀναγνωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, ³ φανερού- ³
μενοι ὅτι ἐστέ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγε-
Ex 31, 18 γραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξίν
λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξίν καρδίαις σαρκίναίς. ⁴ πεποιθήσιν δὲ ⁴

3. εγραφα : add υμιν | σχω : εχω 5. αλλ 10. καγω : και εγω | εἴ τι
κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμ. 16. εκ bis : om 17. ειλικρινειας | κατενωπιον
του θεου

III, 1. η μη : ει μη | εξ υμων : add συστατικων 2. εγγεγραμμ. |
εκ καρδ. υμων 3. εγγεγραμμ. | εἰς αλλα εν | καρδαις : διας

- 5 τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν, ⁵ οὐχ ὅτι ἀφ' ἑαυτῶν ἱκανοὶ ἔσμεν λογίσασθαι τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, ⁶ ὅς καὶ ἰκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀπο- ^{10 6, 63}
 6 κτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. ⁷ εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη λίθους ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ ^{10 24, 29-30}
 7 δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς νιούς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως
 8 διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, ⁸ πῶς
 9 οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; ⁹ εἰ γὰρ
 10 τῇ διακονίᾳ τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῶ μᾶλλον περισσεύει ἡ
 10 διακονία τῆς δικαιοσύνης δόξῃ. ¹⁰ καὶ γὰρ οὐ δεδοξασται τὸ
 11 δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης
 11 δόξης. ¹¹ εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξης, πολλῶ μᾶλλον
 12 τὸ μένον ἐν δόξῃ.
 12 Ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρησία χρώμεθα,
 13 ¹³ καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ^{13 24, 32}
 13 αὐτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς νιούς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος
 14 τοῦ καταργουμένου. ¹⁴ ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι
 14 γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς
 15 παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ
 15 καταργεῖται· ¹⁵ ἀλλ' ἕως σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται Μωϋ-
 16 σῆς κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· ¹⁶ ἡνίκα δὲ εἰς ^{16 24, 32}
 16 ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. ¹⁷ ὁ δὲ κύριος
 17 τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὐ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία. ¹⁸ ἡμεῖς
 18 δὲ πάντες ἀνακαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτρι-
 ζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν,
 καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

IV.

Evangelium alteris apertum, alteris tectum. Calamitates omnes victae aeterna spe.

- 1 Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν,
 2 οὐκ ἐγκαοῦμεν, ² ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτά τῆς αἰσχρότητος,
 2 μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ
 3 θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστάντες ἑαυτοὺς
 3 πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ³ εἰ δὲ καὶ
 4 ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις
 4 ἔστιν κεκαλυμμένον, ⁴ ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλω-
 σεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάζαι τὸν φωτισμὸν

5. ἀφ' ἑαυτῶν : post ἱκαν. εσμ. 6. ἀποκτείνει 7. ἐν λίθοις | μωσαιοσ
 9. τῇ διακονία : ἡ διακονία | δόξῃ : praem εν 10. οὐδε δεδοξασται |
 ενεκεν 13. μωσῆς 14. om ημερας | ὅτι : ὅ, τι 15. om αν | αναγι-
 νωσκεται | μωσῆς 16. ἡνίκα δ' αν 17. ἐλευθερία : praem εκει

IV, 1. ἐγκαοῦμεν 2. ἀλλ | συνιστάντες 4. ἀναγασι : add αυτοιο

Col 1, 15 τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ θεοῦ.
 ὃ οὐ γὰρ ἑαυτοῦς κηρύσσομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἐαν- 5
 Ga 1, 3 τοὺς δὲ δούλους ἡμῶν διὰ Ἰησοῦν. ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν· ἐκ 6
 σκοτόνος φῶς λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς
 φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ.
 Ἐχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀσφρακίνοις σκεύεσιν, 7
 ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἧ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, ὃ ἐν 8
 παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ
 ἐξαπορούμενοι, ὃ διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπούμενοι, καταβαλ- 9
 λόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, ὃ πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ 10
 Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν
 τοῖς σώμασιν ἡμῶν φανερωθῇ. ὃ αἱ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς 11
 Ro 8, 36 θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ
 φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. ὃ ὥστε ὁ θάνατος ἐν ἡμῖν 12
 ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ἡμῖν. ὃ ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς 13
 Ps 115
(116), 10 πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον· ἐπίστευσα, διὸ καὶ ἐλάλησα, καὶ
 1 Co 8, 14 ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, ὃ εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν 14
 κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν
 ἡμῖν. ὃ τὰ γὰρ πάντα δι' ἡμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ 15
 τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ
 θεοῦ.

Διὸ οὐκ ἐγκαοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔσω ἡμῶν ἄνθρωπος 16
 διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρα καὶ ἡμέρα.
 ὃ τὸ γὰρ παραντίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν 17
 εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, ὃ μὴ 18
 σκοπόντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ
 βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

V.

Vestis nova caelestis terrenae superinduenda. Desiderium vitae aeternae.
 De expiatione et reconciliatione.

Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους 1
 καταλυθῇ, οἰκοδομῆν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώ- 2
 Ro 8, 23 νιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ὃ καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκη- 2
 τήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες, ὃ εἴγε 3
 καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὐρεθησόμεθα. ὃ καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν 4
 1 Co 15, 53 τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι
 ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.
 1, 22 ὃ ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τούτο θεός, ὁ δὸς ἡμῖν 5

5. κ ἰησοῦν χριστ. κυριον | κ δουλ. ημων | κ* δια ἰησου 6. λαμψαι | ε κ
 εν προσωπ. ἰησου χριστ. 10. τ. νεκρω. του κυριου ἰησου | εν τω σω-
 ματι ημων 12. ὡστε ο μεν 13. διο και : om και | συν ἰησου : δια
 ἰησου 18. ἐγκακοῦμεν | ο εσω ημων : ο εσωθεν (sine ημ.) 17. κ* om
 εἰς υπερβ.

V, 4. εφ ω : ε (non ε*) επειδη | κ αλλα 5. κ* ο θεος | ο και δους

- 6 τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος. ⁶ θαρροῦντες οὖν πάντοτε καὶ Eph 1, 19
 εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ
 7 8 κυρίου· ⁷ διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἶδου· ⁸ θαρ- Phi 1, 23
 ροῦμεν δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημησαί ἐκ τοῦ σώματος
 9 καὶ ἐνδημησαί πρὸς τὸν κύριον. ⁹ διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε
 10 ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. ¹⁰ τοὺς Ro 14, 10
 γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Eph 6, 2
 Χριστοῦ, ἵνα κομισῆται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ 1o 5, 23
 ἐπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον.
- 11 Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώποις πείθομεν,
 θεῷ δὲ πεφανερῶμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσι
 12 ὑμῶν πεφανερῶσθαι. ¹² οὐ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάμεν ὑμῖν, 1, 1
 ἀλλὰ ἀφορμὴν δίδόντες ὑμῖν κανήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε
 13 πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ κανχωμένους καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. ¹³ εἴτε
 14 γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. ¹⁴ ἡ γὰρ ἀγάπη
 15 τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, ¹⁵ κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰς ὑπὲρ
 πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων
 ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ
 16 αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. ¹⁶ ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν
 οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χρι-
 17 στὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκουμεν. ¹⁷ ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, Gal 2, 13
 18 καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονεν καινὰ. ¹⁸ τὰ Ro 4, 12
 δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Χρι-
 19 στοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς, ¹⁹ ὥς ὅτι
 θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος
 αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον
 20 τῆς καταλλαγῆς. ²⁰ ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεῦομεν ὡς τοῦ Eph 6, 20
 θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλ-
 21 λάγητε τῷ θεῷ. ²¹ τὸν μὴ γνόστα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρ- 1o 2, 22
 τίας ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

VI.

Omni modo ministrantibus deo tenenda gratia dei. Christus et Belial.
 Sancti dei.

- 1 Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν
 2 τοῦ θεοῦ δεῖσασθαι ὑμᾶς· — ² λέγει γάρ· καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά Ro 4, 2
 σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐ-
 3 πρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας· — ³ μηδεμίαν ἐν μηδεὶ
 4 δίδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, ⁴ ἀλλ' ἐν παντί 4, 2
 συνιστάντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν
 5. ἀραβῶνα 8. κ θαρρουντες δε και | κ* om εκ 10. φαυλον: κακον
 12. ου γαρ παλιν | υπερ υμων | και ου καρδια 15. οτι ει ειο 16. ει
 δε και 17. καινα: add τα παντα 18. δια ιησου χριστου 21. τον γαρ
 μη | γινωμεθα

VI, 1. νμασ: κ* ημασ 4. συνιστωντες

11, 20 = θλίψειςιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, ⁵ ἐν πληγαῖς, ἐν φυλα- 5
 καῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις,
 Ro 12, 9 ⁶ ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύ- 6
 ματι ἀγάπῃ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτου, ⁷ ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνά- 7
 μεϊ θεοῦ διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀρι-
 στερῶν, ⁸ διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· 8
 ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, ⁹ ὡς ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, 9
 ICo 15, 31 ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θα-
 νατούμενοι, ¹⁰ ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολ- 10
 λοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.

Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέφωγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία 11
 ἡμῶν πεπλάτνυται· ¹² οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε 12
 ICo 4, 14 δὲ ἐν τοῖς σπλάγχθοις ὑμῶν· ¹³ τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς 13
 τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.

Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγούντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δι- 14
 Eph 5, 8 ¹¹ καισύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; ¹⁵ τίς 15
 ICo 10, 20 δὲ συμφώρησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαν, ἢ τίς μερὶς πιστῶ μετὰ
 ICo 3, 16 ἀπίστου; ¹⁶ τίς δὲ συνακάθασις ταῦθ' θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖς 16
 Lv 26, 11a
 He 8, 10 γὰρ παὸς θεοῦ ἐσμὲν ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι ἐνοικήσω
 ἐν αὐτοῖς καὶ ἐπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ
 Es 52, 11 ¹⁷ ἔσονται μου λαός. ¹⁷ Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφο- 17
 Zcpb 3, 19 a
 ρισθητε, λέγει κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε· καγὰρ εἰσδέ-
 ξομαι ὑμᾶς, ¹⁸ καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσθε μοι 18
 Ier 31, 9
 2Sam 7, 14 οἷς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ.

(VII.) ¹ Ταῦτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, 1
 καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύμα-
 τος, ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

VII.

Titi nuntium de Corinthiis. Tristitia salutaris ex priore reprehensione.

Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθειράμεν, 2
 οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. ³ πρὸς κατάκρισιν οὐ λέγω· προείρηκα 3
 γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἔστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ
 συνζῆν. ⁴ πολλὴ μοι παρερησία πρὸς ὑμᾶς, πολλὴ μοι κἀνήσις 4
 ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπεριστεύομαι τῇ
 χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. ⁵ Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς 5
 2, 12 Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἢ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ
 θλιβόμενοι· ἔσωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. ⁶ ἀλλ' ὁ παρακαλῶν 6
 τοῦς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τιτῶν·
⁷ οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει 7

11. κ η καρδ. υμων 14. η τις : τις δε 15. χριστου : χριστω | ε βελιαλ
 16. ε κ συγκατ. | ημεις et εσμεν : υμεις et εστε | κ ναιοι | ε κ εμπερικ. |
 μου : μοι 17. εξελθετε

VII, 3. ου προς κατακρι. | συζην

ἣ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῶν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον
 8 χαρῆσαι. ⁸ ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μετα-
 μέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη
 9 εἰ καὶ πρὸς ὄραν ἐλύπησεν ὑμᾶς, ⁹ νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε,
 ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ²
 10 ἵνα ἐν μηδενὶ ζημωθῆτε ἐξ ἡμῶν. ¹⁰ ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη
 μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσ-
 11 μου λύπη θάνατον καταργάζεται. ¹¹ ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ
 κατὰ θεὸν λυπηθῆναι πόσῃν κατηργάσατο ὑμῖν σπουδῆν, ἀλλὰ
 ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγαπάκησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν,
 ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς
 12 ἀγνοοῦς εἶναι πρὸς πρᾶγματι. ¹² ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐκ
 ἔνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος οὐδὲ ἔνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἔνεκεν
 τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδῆν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς
 13 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ¹³ διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. ἐπὶ δὲ τῇ
 παρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ
 Τίτου, ὅτι ἀναπέπναιτο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν·
 14 ¹⁴ ὅτι εἴ τι ἀντὶ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχόνθη, ἀλλ' ²
 ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλάλησαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις
 15 ἡμῶν ἐπὶ Τίτῳ ἀληθὲς ἐγενήθη. ¹⁵ καὶ τὰ σπλάγγνα αὐτοῦ
 περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν ἀναμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ^{Eph 6,}
 16 ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβον καὶ τρόμον ἐδέξασθε αὐτόν. ¹⁶ χαίρω
 ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

VIII.

Macedonum exemplo commendat stipem pro sanctis colligendam. Item commendat Titum collectionis caussa venturum.

1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδο-
 2 μένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας, ² ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ
 θλίψεως ἢ περισσεΐα τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτω-
 χεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ πλοῦτος τῆς ἀπλότητος αὐτῶν·
 3 ³ ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ παρὰ δύναμιν αὐθαίρετοι,
 4 ⁴ μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν ^{2, 1}
 5 κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους, ⁵ καὶ οὐ καθὼς ἡλ-
 πίσαμεν, ἀλλὰ ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον πρὸς κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ ^{Ro 15, 22}
 6 θελήματος θεοῦ, ⁶ εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς ^{etc}
 προενήρξατο οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην.

7. ἡμῶν : κ* ὑμῶν 10. καταργαζετ. 11. λυπηθῆναι : add ὑμᾶς | ε κ
 καταργαζατ. | κ* ἐπιπόθησιν | ἀλλ' ἐκδικ. | ἐν τῷ πραγμ. 12. οὐκ :
 οὐχ | τερ εἰνεκεν | κ ὑμῶν τὴν υπ. ὑμῶν, ε* ἡμῶν τ. υπ. ὑμῶν 13. ἐπι
 δε τη : om δε h. l. et post περισσ. pon | τη παρακλ. ὑμῶν 14. κ* om
 ὑμῖν | η ἐπι τιτου 16. χαίρω : ε* add οὐν

VIII, 2. τον πλουτον 3. παρα : υπερ 4. εἰς τ. αγιους : add
 δεξασθαι ημᾶς 5. ἀλλ

1 Co 1, 5⁷ ἀλλ' ὡσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει 7
καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ
1 Co 7, 6 τῇ χάριτι περισσεύητε. ⁸ οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς 8
ἐτέρας σπουδῆς καὶ τοῦ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων·
⁹ γινώσκειτε γάρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι 9
δι' ὑμᾶς ἐπαύξασεν πλούσιος ἄν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνῳ πτωχεῖα
πλουτήσητε. ¹⁰ καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τούτο γὰρ ὑμῖν συμ- 10
φέρει, οἷτινος οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προσηρ-
ξασθε ἀπὸ πένης· ¹¹ νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως 11
καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ
ἔχειν. ¹² εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὼς ἄν ἔχη εὐπρόσ- 12
δεκτος, οὐ καθὼς οὐκ ἔχει. ¹³ οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν 13
θλάβω, ἀλλ' ἐξ ἰσότητος· ἐν τῷ τῶν καιρῶ τὸ ὑμῶν περίσσευμα
εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ¹⁴ ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα 14
γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης, ¹⁵ καθὼς 15
Ex 16, 18 γέγραπται· ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἧλατ-
τόνησεν.

1 Co 15, 57^{etc} Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν 16
ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, ¹⁷ ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπου- 17
δαιότερος δὲ ὑπάρχων ἀνθαίρετος ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς. ¹⁸ συν- 18
επέμψαμεν δὲ τὸν ἀδελφὸν μετ' αὐτοῦ, οὐ ὁ ἐπαινος ἐν τῷ εὐαγ-
γελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, ¹⁹ οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ χειρο- 19
τονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι
ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου
δόξαν καὶ προθυμίαν ἡμῶν, ²⁰ στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς 20
^{6, 3} μαωήσηται ἐν τῇ ἀδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν·
Ro 12, 17^{Prov 3, 4} ²¹ προνοοῦμεν γὰρ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ 21
ἐνώπιον ἀνθρώπων. ²² συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν 22
ἡμῶν, ὃν ἰδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα,
νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς.
²³ εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε 23
7, 14 ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ. ²⁴ τὴν οὖν 24
ἐνδείξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς
αὐτοὺς ἐνδεικνύμενοι εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

IX.

Collectio prompte instituenda. De beneficentiae praemiis.

8, 4 Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν 1·
μοι ἐστὶν τὸ γράφειν ὑμῖν· ² οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν 2
8, 10 ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀγαία παρασκευάσται ἀπὸ

7. κ εν πιστει 8. υμετερας : 5c ημετερας 12. αν : σαν | εχη τις 13. υμιν :
add δε 16. κc δοντι 18. μετ αυτου τ. αδελφ. | προθυμ. υμων
21. προνοουμενοι καλα | κ* om ενωπιον sec 24. ε κ ενδειξασθε | και
εις προσωπ.

- 3 πέρνει, καὶ τὸ ὑμῶν ζήλος ἠρέθισεν τοὺς πλείονας. ³ Ἐπειμια **a, 18**
 δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῆ
 4 ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, ⁴ μή-
 πως εἰς ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνας καὶ εὐρωσιν ὑμᾶς ἀπαρα-
 σκευάστους καταισχνθώμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμᾶς, ἐν τῇ
 5 ὑποστάσει ταύτῃ. ⁵ ἀναγκαῖον σὺν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς **11, 17**
 ἀδελφούς ἵνα προελθῶσιν εἰς ὑμᾶς καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν
 προσηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἐτοιμῆν εἶναι οὕτως ὡς
 εὐλογία, μὴ ὡς πλεονεξίαν.
- 6 Τοῦτο δέ, ὁ σπειρών φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει, **Gal 6, 7**
 7 καὶ ὁ σπειρών ἐπ' εὐλογίαῖς ἐπ' εὐλογίαῖς καὶ θερίσει. ⁷ Ἐκαστος
 καθὼς προήρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἰλαρὸν **1ρον 22, 3**
 8 γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός. ⁸ δυνατεῖ δὲ ὁ θεός πᾶσαν χάριν
 περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν ἀνάρκειαν
 9 ἔχοντες περισσεύετε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, ⁹ καθὼς γέγραπται·
 ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν **Ps 111**
 10 αἰῶνα. ¹⁰ ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπειρόντι καὶ ἄρτον εἰς **Ps 85, 10**
 βρώσιν χορηγήσει καὶ πληθύνει τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ **1ρον 10, 12**
 11 γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· ¹¹ ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς
 πᾶσαν ἀπλότητα, ἦτις καταργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ
 12 θεῷ. ¹² ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστίν **Phil 2, 20**
 προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισ-
 13 σέουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ· ¹³ διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς
 διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμο-
 λογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀπλότητι τῆς
 14 κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, ¹⁴ καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ
 ὑμῶν, ἐπιποθοῦντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ
 15 θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. ¹⁵ χάρις τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ **a, 18**
 δωρεᾷ.

X.

Apostolus idem praesens et absens. Vera gloria.

- 1 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πρᾶτης **Ro 12, 1**
 καὶ ἐπιαικίας τοῦ Χριστοῦ, ὅς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν
 2 ὑμῖν, ἀπὸν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς· ² δέομαι δὲ τὸ μὴ καρῶν θαρρη-
 σαι τῇ πεποιθήσει ἢ λογιζομαι τολμῆσαι ἐπὶ τινος τοὺς λογιζομέ-
 3 νους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. ³ ἐν σαρὶ γὰρ περι-
 4 πατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, ⁴ τὰ γὰρ ὄπλα τῆς
 στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθάρ-
 5 ρειν ὀργωμάτων, ⁵ λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα

IX, 2. ο εξ υμων ζηλος 4. ταυτη: add της καυχησης 5. προ-
 καταγγελη. | και μη ωσπερ πλεονεξ. 7. προαιραιται 8 δυνατος
 10. χορηγησαι et πληθυναι et αυξησαι | γεννηματα 15. χαρις δε

X, 1. πραστητος 4. στρατειας

ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοήν τοῦ Χριστοῦ, ⁶ καὶ ἐν ἐτοιμίᾳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τις πέποιθεν ἐαντῷ Χριστῷ ⁷ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς. ⁸ εἴαν τις γὰρ περισσώτερόν τι καυχῆσθαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαιρέσεις ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσεται, ⁹ ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. ¹⁰ ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ μὲν, ¹⁰ φησί, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενῆς καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. ¹¹ τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἱοί ἐσμεν ἐφ' ἰσχυροῦ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες ἐφ' ἔργῳ. ¹² οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρίναι ἢ συγκρίναι ἑαυτούς τισιν τῶν ἑαυτοῦς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ συνιάσιν. ¹³ ἡμεῖς ¹³ δὲ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνα, οὗ ἐμέρισε ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρον, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. ¹⁴ οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερκεκτείνομεν ἑαυτούς, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, ¹⁵ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἄλλοτριῶσι κόποις, ¹⁵ ἄλλα δὲ ἔχοντες ἀξιοδομήσασθαι τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν, ¹⁶ εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἄλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα καυχῆσασθαι. ¹⁷ ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω· ¹⁷ οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκείνός ἐστιν δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ κύριος συνίστησι.

XI.

De Pauli circa Corinthios studiis et non accepta mercede. Adversus calumniatores gloriatur virtutes et aerumnas.

Ὅφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνης· ἀλλὰ καὶ ἂν ¹ ἔχεσθέ μου. ² ζηλώ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλω, ἡρμολόγησάν γὰρ ὑμᾶς ² ἐν ἀνδρὶ παρθένον ἀγνήν παραστήσαι τῷ Χριστῷ· ³ φοβοῦμαι ³ δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφως ἐξηπάτησεν Ἐὐάν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, φθαρῆ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἀπλότητος τῆς εἰς Χριστόν. ⁴ εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνείχεσθε· ⁵ λογιζομαι γὰρ μηδὲν ⁵

7. φ: αφ | και ημεισ: add χριστου 8. και περισσοτερ. | καυχησωμαι | ο κυριος: add ημιν 10. αι μεν επιστολαι 12. ε κ εγκρι- et συγκρι- | κ* (non item α) om εαυτους ante μετρ. | ου συνιουσιν 13. ουκ: ουχε 14. κ* om γαρ 18. συνιστων | κ* δοκιμ. εστ.

XI, 1. ε* ηρειχεσθε | μικρον τι: ε (non ε*) om τι | ε* της αφροσυνης, ε τη αφροσυνη 3. ευαν εξηπατα. | ουτω φθαρη | απλοτητος: κ* add και της αγνοτητος | εις τον χριστον 4. ηρειχεσθε

- 6 ὑστερηκένοι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. ⁶ εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ 12, 11
 λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ' ἐν παντὶ φανερώσαντες ἐν πᾶσιν
 7 εἰς ὑμᾶς. ⁷ ἢ ἀμαρτίαν ἐποίησα ἑμάντων ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς
 ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;
 8 ⁸ ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὄψωνιον πρὸς τὴν ὑμῶν δια-
 κονίαν, καὶ παρῶν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατενάρκησα
 9 οὐθενός· ⁹ τὸ γὰρ ὑστερημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ 12, 12
 ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἄβαρῆ ἑμάντων ὑμῖν Act 18, 5
 10 ἐτήρησα καὶ τηρήσω. ¹⁰ ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ
 καύχησις αὐτῆ οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασις τῆς
 11 12 Ἀχαΐας. ¹¹ διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν. ¹² ὁ δὲ
 ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελότων ἀφορ-
 13 μῆν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται εὐρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. ¹³ οἱ γὰρ
 τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς
 14 ἀποστόλους Χριστοῦ. ¹⁴ καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς
 15 μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. ¹⁵ οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ
 διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὡν
 τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.
 16 Πάλιν λέγω, μὴ τίς με δόξη ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἄν
 17 ὡς ἄφρονα δεξασθεῖ με, ἵνα κἀγὼ μικρὸν τι καυχῆσωμαι. ¹⁷ ὁ
 λαλῶ, οὐ κατὰ κύριον λαλῶ, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ
 18 ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. ¹⁸ ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ σάρκα,
 19 κἀγὼ καυχῆσομαι. ¹⁹ ἠδέωσθε γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι
 20 ὄντες· ²⁰ ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει,
 εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις εἰς πρόσωπον ὑμᾶς
 21 δέξει. ²¹ κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήκαμεν· ἐν ᾧ
 22 ὃ ἂν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγὼ. ²² Ἑβραῖοί
 εἰσιν; κἀγὼ. Ἰσραηλεῖται εἰσιν; κἀγὼ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν;
 23 κἀγὼ. ²³ διάκονοι Χριστοῦ εἰσιν; παραφροῶν λαλῶ, ὑπερ ἐγώ·
 ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς περισσοτέρως, ἐν φυλακαῖς
 24 ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις πολλάκις· ²⁴ ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις Dt 25, 3
 25 τεσεράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, ²⁵ τρεῖς ἐραβδίσθη, ἅπαξ ἔλι- Act 16, 23
 θάσθη, τρεῖς ἐνανάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα. 16, 19
27, 41
 26 ²⁶ ὁδοιπορίας πολλάκις, κινδύνους ποταμῶν, κινδύνους ληστῶν,
 κινδύνους ἐκ γένους, κινδύνους ἐξ ἔθνῶν, κινδύνους ἐν πόλει, κινδύ- 2 Ti 3, 11
 νους ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνους ἐν θαλάσῃ, κινδύνους ἐν ψευδαδέλφωι, 6, 4 do
 27 ²⁷ κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει,
 28 ἐν ἠστεῖαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι. ²⁸ χωρὶς τῶν

6. φανερωθέντες 8. ουδενος 9. υμιν εμαντων 10. ε (non c) ου φραγισεται 14. ου θαυμαστον 16. μικρον τι καγω 17. ου λαλω κατ. κυρ. 18. κατ. την σαρκα 20. νρασ εις προσωπον 21. ησθενησαμεν 22. ε (non c) quater εισιν, 22. ισραηλιται, item κ ισραη- 23. εν πληγ. υπερβαλλ. εν φυλακ. περισο. 24. τεσσαρακ. 25. εραβ- βδισθ. 27. εν κοπω

παρεκτός ἢ ἐπίστασις μοι ἢ καθ' ἡμέραν, ἢ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. ²⁹ τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλιζεται, ²⁹ 12, 5 καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; ³⁰ εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας ³⁰ Ro 1, 25 μου καυχῆσομαι. ³¹ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶδεν, ὁ ³¹ 2, 3 1 Co 1, 20 ὢν ἐιλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. ³² ἐν Δαμασκῷ ³² Act 9, 25 ὁ ἐθάρχησεν Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκηνῶν πιάσαι με, ³³ καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάτῃ ἐγαλάσθην διὰ ³³ τοῦ τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

XII.

Visa Pauli caelestia. Sudes in carne. Pauli liberalitas in Corinthios. Brevi venturi cura.

11, 30 ¹ Καυχᾶσθαι δεῖ, οὐ συμφέρον μὲν, ἐλεύσομαι δὲ εἰς ὅπα- 1
σίασ καὶ ἀποκαλύψει κυρίον. ² οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ² 2
ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτός τοῦ σώ-
ματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου ³
οὐρανοῦ. ³ καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε ³
11, 11 χωρὶς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, ⁴ ὅτι ἠρπάγη εἰς τὸν ⁴
παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἔξον ἀνθρώπων
λαλήσαι. ⁵ ὑπὲρ τοῦ τοιοῦτον καυχῆσομαι, ὑπὲρ δὲ ἑμάντου οὐ ⁵
9, 10 ⁶ καυχῆσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου. ⁶ εἰὰν γὰρ θελήσω ⁶
11, 30 ⁷ καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φειδομαι
δέ, μὴ τις εἰς ἐμὲ λογισθῆται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ.
⁷ καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη ⁷
μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος σατανᾶ, ἵνα με κολαφίξῃ, ἵνα μὴ
ὑπεραίρωμαι. ⁸ ὑπὲρ τούτου τρις τὸν κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ⁸
ἀποστῆ ἀπ' ἐμοῦ. ⁹ καὶ εἰρηκέν μοι· ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ ⁹
γὰρ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἡδιστα οὐκ μᾶλλον καυχῆσομαι
ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ
Χριστοῦ. ¹⁰ διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρει, ἐν ἀνάγκαις, ¹⁰
ἐν διωγμοῖς καὶ στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ,
τότε δυνατός εἰμι.
⁶ Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὄφειλον ¹¹
11, 5 ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑπέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀπο-
1 Co 9, 2 στόλων, εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι. ¹² τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατ- ¹²
ηργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ
δυναμίεσιν. ¹³ τί γὰρ ἐστίν ὁ ἡσώθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλη- ¹³
11, 3 σίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι

28. επισουτασις | μοι : μου 31. του κυριου : add ημων | ησου : add χριστου 32. δαμασκη. πολιν | πιασαι με : ε κ add θελων

XII, 1. ε καυχ. δη, κ καυχ. δε | ου συμφερει μοι | ελευσομ. γαρ 8. χωρισ : ε κ εκτος 6. ακουει : add τι 7. ινα μη : κ praeic διο | σαταν | ινα μη υπεραιρωμαι : κ* om 9. δυναμις : add μου | τελειουται 10. εν αναγκαις : κ* και αναγκ. | και στενοχωρ. : εν στενοχ. 11. αφρων : add καυχωμενος 12. ε κ κατειργασθη | εν σημειοις και 13. ητηθητε

- 14 τὴν ἀδικίαν ταύτην. ¹⁴ ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἐτοίμως ἔχω ἐλθεῖν 12, 1
 πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλὰ
 ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησανοῦν, ἀλλὰ
 15 οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. ¹⁵ ἐγὼ δὲ ἤδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπα-
 νηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν. εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶ,
 ἦσσαν ἀγαπῶμαι;
 16 Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ καταβάρησα ὑμᾶς· ἀλλὰ ὑπάρχων παυοῦρ-
 17 γος δόλω ὑμᾶς ἔλαβον. ¹⁷ μὴ τινα ὄν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς,
 18 δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; ¹⁸ παρεκάλεσα Τίτον καὶ συν- 2, 6. 12
 απέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ
 αὐτῷ πνεύματι περιπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν;
 19 Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι θεοῦ ἐν
 Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἴκο-
 20 δομησ. ²⁰ φοβοῦμαι γὰρ μήπως ἔλθων οὐχ οἴους θελω εἶρε Gal 2, 2
 ὑμᾶς ἀγὰρ εὐρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μήπως ἔρισ, ζῆλος, 1 Co 2, 3
 θυμοί, ἐριθειᾶι, καταλαλαί, ψιθυρισμοί, φησιώσεις, ἀκαταστα- Ro 1, 29
 21 σίαι· ²¹ μὴ πάλιν ἐλθόντος μου ταπεινώσει με ὁ θεός μου πρὸς 12, 2
 ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετα-
 νοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ἣ ἐπραξάν.

XIII.

Brevi venturi Corinthum de disciplina severa hortatio.

- 1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύ- 12, 14
 2 ρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. ² προεῖρηκα καὶ προλέγω, Dt 19, 15
 ὡς παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ
 3 τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι. ³ ἐπεὶ
 δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὅς εἰς ὑμᾶς οὐκ
 4 ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. ⁴ καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἕξ ἀσθε-
 νείας, ἀλλὰ ζῆ ἐκ δυνάμεως θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν
 5 αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. ⁵ εἰ-
 τούς πευράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, εἰ αὐτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ
 6 ἐπιγινώσκετε εἰ αὐτοὺς ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἐν ὑμῖν; εἰ μήτι ἀδό-
 7 κίμοι ἐστε. ⁷ ἐλπίζω δὲ ὅτι γινώσθετε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμέν ἀδό-
 8 κίμοι. ⁸ ἐνχόμεθα δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν
 μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανώμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν
 ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὤμεν. ⁸ οὐ γὰρ δυνάμεθα τι κατὰ

14. om τουτο | καταναρκησω : add υμων | αλλ υμας | αλλ οι 15. ει :
 add και | αγαπω : αγαπων (sequitur αγαπωμαι.) | ηττον 16. κ ου κατα-
 ναρκησα | υμας : κ υμων | αλλ 19. παλαι : παλιν | ε απολογουμεθα ; |
 κατανωπιον του θεου 20. ερειο | ε κ ζηλοι 21. ελθοντα με ταπει-
 νωση ο | ε κ ταπεινωση

XIII, 1. επι : κ* praem ινα | κ η τριων 2. απων νυν : add γραφα

4. και γαρ pri : add ει | ε (non ε) και γαρ και ημεις | εν αυτω : κ σν
 αυτω | ζησομεθα 5. η ουκ : κ* om η | ιησουσ χριστοσ | εν υμιν : ε κ
 add εστιν 7. ενχομαι | κ ποιειτα

τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. ⁹ χαίρομεν γὰρ ὅταν ⁹
 ἡμῶν ἀσθενώμεν, ὑμῶν δὲ δυνατοὶ ᾗτε· τοῦτο καὶ ἐυχόμεθα, τὴν
 10, 2 ὑμῶν κατάρτισιν. ¹⁰ διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὸν γράφω, ἵνα παρὼν ¹⁰
 μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ κύριος ἔδωκέν
 μοι εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθάρσεις.

Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ ¹¹
 Ro 15, 22 ἀντὶ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης
 Ro 16, 16 ἔσται μεθ' ὑμῶν. ¹² ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἀγάφῃ φιλήματι. ¹²
 ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ¹⁸
 καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

I.

Post gravem salutationem Galatarum carpit levitatem et evangelii divinam
 veritatem urget. Pristina Pauli vita.

Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ¹
 ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν
 Act 16, 6 ἐκ νεκρῶν, ² καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις ²
 Ro 1, 7 etc τῆς Γαλατίας. ³ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ ³
 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ⁴ τοῦ δόντος ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρ- ⁴
 Tit 2, 20 τῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέλθῃ ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνεσταῶτος
 Ro 16, 27 ποτηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ⁵ ᾧ ἡ ⁵
 δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων· ἀμήν.

Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαι- ⁶
 τος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, ⁷ ὃ οὐκ ἔστιν ⁷
 2, 10 ἄλλο, εἰ μὴ τινὲς εἰσω οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες με- ⁸
 ταστρέφειν τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. ⁸ ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ⁸
 ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελισθῆται παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ⁹
 ἀνάθεμα ἔστω. ⁹ ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἰ ⁹
 τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παραλάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. ¹⁰
 10 ἄρτι γὰρ ἀνθρώπουσ πεῖθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώπουσ ¹⁰
 ἀρέσκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώπουσ ἤρεσκον, Χριστοῦ δούλος οὐκ ἂν ἦμην.

Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθῆν ¹¹
 ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἀνθρώπουσ. ¹² οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ¹²

8. ἀλλ ὑπερ 9. τουτο δε και 10. εδωκ. μοι ο κυριος 12. υμων :
 add αμην

* ε η προς γαλατας επιστολη παυλου, ε* παυλον του αποστολου
 η προς γαλατας επιστολη

I, 8. ημων : κ post πατροσ pon 4. περι : υπαρ | του ενεστατωσ
 αιωνοσ | κ* κατα θελημα 7. κ* (non item 2) om κ. θελοντ. 8. ευα-
 γελιζηται additque υμιν 9. κ* προειρηκα 10. α : add γαρ 11. δε :
 κα γαρ

ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθη, ἀλλὰ δι' ἀποκα-
 13 λήψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. ¹³ ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ^{Act 9, 9}
 ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν εἰδίωκον τὴν ἐκκλη-
 14 σίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν. ¹⁴ καὶ προέκοπτον ἐν τῷ
 Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισ- ^{Act 22, 3}
 15 σοτέρως ζηλωτῆς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. ¹⁵ ὅτε
 δὲ εὐδόκησεν ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας
 16 διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ ¹⁶ ἀποκαλῦναι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί,
 ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέ-
 17 μῃ σαρκὶ καὶ αἵματι, ¹⁷ οὐδὲ ἀπῆλθον εἰς Ἱερουσόλυμα πρὸς
 τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ
 18 πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Λαμασκόν. ¹⁸ ἔπειτα μετὰ τρία ἔτη ἀπῆλ- ^{Act 9, 28}
 θον εἰς Ἱερουσόλυμα ἱστορῆσαι Κηφᾶν, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν
 19 ἡμέρας δεκαπέντε. ¹⁹ ἔτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ
 20 Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. ²⁰ ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ
 21 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι. ²¹ ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλί- ^{Act 9, 20}
 22 ματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας. ²² ἤμην δὲ ἀγνοοῦμενος τῷ
 23 προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ. ²³ μόνον
 δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται
 24 τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει, ²⁴ καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

II.

De apostolorum conventu Hierosolymitano et Pauli cum Petro controversia
 Antiochena. De lege et fide.

1 Ἐπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσό-
 2 λυμα μετὰ Βαρνάβαν, συναρалаβὼν καὶ Τίτον. ² ἀνέβην δὲ
 κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ^{Act 15, 2}
 ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μήσσω εἰς κενόν ^{11, 20}
 3 τρέχω ἢ ἔδραμον. ³ ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὢν, ἠναγ-
 4 κάσθη περιμετῆθῆναι, ⁴ διὰ δὲ τοὺς παριστάτους ψευδαδελφούς,
 οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχο-
 5 μεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσουσιν. ⁵ οἷς οὐδὲ
 πρὸς ὧραν εἶξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου
 6 διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς. ⁶ ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναι τι, ὅποιοί
 ποτε ἦσαν οὐδὲν μοι διαφέρει· πρόσωπον ὁ θεὸς ἀνθρώπου οὐ ^{Ro 2, 11}
 7 λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκῶντες οὐδὲν προσανέθεντο, ⁷ ἀλλὰ
 τούναντι ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας
 8 καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς, ⁸ ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς
 9 ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη, ⁹ καὶ ^{Act 15,}
 γρόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ ^{13, 22}
 Ἰωάννης, οἱ δοκῶντες στῦλοι εἶναι, δεξιᾶς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ

12. κ οὐδε εδιδαχθ. 15. ο αφορισας ; ε κ praem ο θεος 17. αλλ
 18. ετη τρια | κηφαν : πετρον 19. ο ουκ ιδον 21. κ* (non α) om της sec
 II, 1. συμπαραλ. 4. καταδουλωσονται 6. ο θεος : θεος

Βαρνάβα κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν
 Act 11, 29 a περικομῆν· ¹⁰ μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπού-
 10 δασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.

Act 15, 35 Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶς εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ 11
 ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. ¹² πρὸ τοῦ γὰρ εἰλθεῖν τινὰς 12
 Act 11, 3 ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέσταλ-
 λεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περικομῆς· ¹³ καὶ 13
 συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνά-
 βας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. ¹⁴ ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ 14
 ὀρθοδοδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Κηφᾶ
 ἐμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς καὶ οὐχ
 Ἰουδαϊκῶς ζῆς, πῶς τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαῖζειν; ¹⁵ ἡμεῖς 15
 Ro 2, 11 φῦσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἀμαρτωλοί, ¹⁶ εἰδότες δὲ ὅτι 16
 οὐ δικαιοῦνται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως
 Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα
 Ps 143 (143), 2 δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, ὅτι
 ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ. ¹⁷ εἰ δὲ ζητοῦντες 17
 δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἀμαρτωλοί, ἄρα
 Χριστὸς ἀμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. ¹⁸ εἰ γὰρ ἂ κατέλυσα 18
 ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἑμαυτὸν συνιστάνω. ¹⁹ ἐγὼ 19
 γὰρ διὰ νόμον νόμφ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζήσω. ²⁰ Χριστῷ συν-
 20 σταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ τῶν
 Eph 1, 4 ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαν-
 21 τός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. ²¹ οὐκ ἀθετῶ τὴν
 χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμον δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς
 δωρατὴν ἀπέθανεν.

III.

Spiritus ex fide. Abrahami fides ac filii. Dei promissio, lex, Christus.
 Lex educator. Christiani et Abraham.

Ὁ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκαθεν, οἷς κατ' ὀφθαλ- 1
 μούς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἐσταυρωμένος; ² τοῦτο μόνον 2
 Ro 10, 17 θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμον τὸ πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ
 ἀκοῆς πίστεως; ³ οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι νῦν 3
 σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; ⁴ τσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ; εἶγε καὶ εἰκῆ. ⁵ ὃ 4 5
 οὐν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ
 Ga 15, 6 ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; ⁶ καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν 6
 Ro 2, 13 1a 2, 23 τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. ⁷ γινώσκετε ἄρα 7

9. ἵνα ἡμεῖς : κ* add μεν 11. κηφας : πετρος 12. κ οτα δε ηλθεν
 13. ιουδαιοι : κ* add παντες 14. κηφα : πετρος | ε ουκ ιουδαιικως,
 κς ουχι ιουδ. | ζησ : pon ante και ο. ιουδ. | πωσ : τι 16. ἀμαρτωλοί·
 16 ειδότες | δε : om | εησου χριστου | οτι : διοτι | εξ εργ. νομ. post ου
 δικαι. pon 18. συνιστημι

III, 1. εβασκανεν : add τη αληθεια μη παιθεοθαι | προεγραφη : add
 εν υμιν

- 8 ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι υἱοὶ εἰσὶν Ἀβραάμ. ⁸ προῖδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοὶ τὰ ἔθνη ὁ θεός, προενηγγελίσαστο
 9 τῷ Ἀβραάμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. ⁹ ὥστε Gu 12, 3
Act 3, 25
 10 οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. ¹⁰ ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμον εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν· γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπι- Di 27, 26
 κατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ
 11 βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά. ¹¹ ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δι- Hab 2, 4
He 10, 38
Ro 1, 17
 12 ¹² ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλὰ ὁ ποιήσας αὐτὰ ζήσεται Lv 12, 5
Ro 10, 5
 13 ἐν αὐτοῖς. ¹³ Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρως τοῦ νό- 4, 5
Di 21, 23
 14 μόνου γερόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρω, ὅτι γέγραπται· ἐπικατάρατος 4, 5
Di 21, 23
 14 πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου, ¹⁴ ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ
 Ἀβραάμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύ-
 ματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.
 15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὁμως ἀνθρώπου κεκυρω- Ro 2, 5 etc
 16 μένη διαθήκη οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. ¹⁶ τῷ δὲ Ἀβραάμ Gn 12, 15
17, 8
22, 18 etc
 ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει· καὶ 17, 8
22, 18 etc
 τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός· καὶ τῷ σπέρ-
 17 ματι σου, ὃς ἔστιν Χριστός. ¹⁷ τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκη προ- Ex 12, 41
 κεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάνοντα ἔτη
 γεγονώς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.
 18 ¹⁸ εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ro 4, 14
 19 Ἀβραάμ δι' ἐπαγγελίας κεχάριται ὁ θεός. ¹⁹ τί οὖν ὁ νόμος;
 τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα Ro 4, 20
He 2, 2
 20 ἐπήγγελται, διαταγῆς δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου. ²⁰ ὁ δὲ μεσί- Act 7, 33
 21 τῆς ἐνός οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἰς ἐστίν. ²¹ ὁ οὖν νόμος κατὰ I Ti 2, 5
 τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ
 22 ²² δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὅπως ἐκ νόμου ἦν ἂν ἡ δικαιοσύνη· Ro 11, 22
 23 γελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῆ τοῖς πιστεύουσιν. ²³ πρὸ I Pe 1, 5
 τοῦ δὲ ἔλθειν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συγκλειόμενοι I Pe 1, 5
 24 εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. ²⁴ ὥστε ὁ νόμος παιδα-
 25 ²⁵ γωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· 26 πάν-
 26 ²⁶ τες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστέ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ²⁷ ὅσοι Ro 6, 3
13, 14
 27 γὰρ εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθητε, Χριστόν ἐνεδύσασθε. ²⁸ οὐκ ἐνι I Co 12, 13
Col 2, 11
 Ἰουδαίος οὐδὲ Ἕλληρ, οὐκ ἐνι δούλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἐνι
 ἄρσεν καὶ θήλῃ· ἅπαντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἐστέ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

7. εισιν υιοι 8. κ τα εθνη δικαιοι | ⁸ ευλογηθησονται 10. οτι: om |
 εμμ. εν παισι 12. αλλ | ο ποιησας αυτα : add ανθρωπος 13. οτι
 γεγραπται: γεγρ. γαρ 14. κ εν ιησου χριστω 16. ερηθησαν 17. υπο
 τ. θεου : add εις χριστον | στη : ante τετρα. κ. τρ. 21. αν εκ νομον ην
 23. συγκακλισιμενοι 28. κ αρσεν | παντες | εις εστ. εν χρ. ιησου : κ*
 στερ χριστου ιησου

Ro 9, 7^a ²⁹ εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατὰ 29
ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

IV.

Servi legis, dei filii. Pristini amoris recordatio. Hagar et Sara duo foedera.

Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νῆπιός ἐστιν, οὐδὲν 1
διαφέρει δούλον κύριος πάντων ὢν, ² ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶν 2
καὶ οἰκονόμος ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρὸς. ³ οὕτως καὶ 3
Col 2, ²⁰ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νῆπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεθα δε-
δοικωμένοι. ⁴ ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν 4
Eph 1, ¹⁰ ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ
Ro 1, ³ νόμον, ⁵ ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπο- 5
Ro 8, ¹⁵ λάβωμεν. ⁶ ὅτι δὲ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ 6
υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κραῶζον· Ἀββᾶ ὁ πατήρ.
Ro 8, ¹⁷ ὥστε οὐκέτι εἰ δούλος ἀλλὰ υἴος· εἰ δὲ υἴος, καὶ κληρονόμος 7
διὰ θεοῦ.

Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ 8
οὔσιν θεοῖς. ⁹ τὴν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ 9
θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα,
Col 2, ¹⁶ οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύσαι θέλετε; ¹⁰ ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ 10
Ro 14, ⁵ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς; ¹¹ φοβοῦμαι ὑμᾶς μήπως εἰκῆ 11
κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.

Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι καὶ γὰρ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. 12
οὐδὲν με ἡδικήσατε. ¹³ οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς 13
ἐπηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, ¹⁴ καὶ τὸν πειρασμὸν ὑμῶν ἐν 14
τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡς ἄγγε-
λον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν. ¹⁵ ποῦ οὖν ὁ μακα- 15
ρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς
ὑμῶν ἐξορούξαντες ἐδώκατέ μοι. ¹⁶ ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα 16
ἀληθεύων ὑμῖν; ¹⁷ ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς 17
θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. ¹⁸ καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ 18
πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναι με πρὸς ὑμᾶς. ¹⁹ τέκνα 19
Co 4, ¹⁵ μου, οὗς πάλιν ἀδῶν μέγρις οὐ μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν,
²⁰ ἥθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄκρι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν 20
μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ 21
Ga 3, ²³ ἀκούετε; ²² γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ 22
τῆς παιδίσκης καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. ²³ ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς 23

29. και κατ επαγγ.

IV, 3. ημεν 6. εις τ. καρδ. υμων 7. αλλ υιος | δια θεου : θεου
δια χριστου 8. μη φυσει ουσι 9. δουλευειν 14. ε τον πειρασμ. μου
τον, κτ τ. πειρασμ. τον | κ* (non *) om ουκ | ε κ αλλ 15. που : τισ |
ουν : add ην | αν εδωκατε 17. ε εκκλεισ. ημας 18. το ζηλουσθαι
19. τεκνια | αχρισ ου

παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρου δια ^{Gn 17, 16}
 24 τῆς ἐπαγγελίας. ²⁴ ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὐταὶ γὰρ εἰσιν ^{Ro 9, 9}
 δύο διαθήκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρουσιν *Ἰσραὴλ*, εἰς δουλίαν γεννώσα,
 25 ἣτις ἐστὶν Ἄραρ. ²⁵ τὸ γὰρ *Ἰσραὴλ* ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ·
 συνστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων
 26 αὐτῆς. ²⁶ ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλήμ ἐλευθέρου ἐστίν, ἣτις ἐστὶν μήτηρ ^{He 12, 22}
 27 ἡμῶν· ²⁷ γέγραπται γὰρ· εὐφράνθητι στείρα ἢ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον ^{Es 54, 1}
 καὶ βόησον ἢ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου
 28 μᾶλλον ἢ τῆς ἐχοῦσης τὸν ἄνδρα. ²⁸ ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοί, κατὰ ^{Ro 9, 7 s}
 29 Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐστέ. ²⁹ ἀλλ' ὡς περὶ τότε ὁ κατὰ σάρκα
 30 γεννηθεὶς ἐδίδωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν. ³⁰ ἀλλὰ τί ^{Gn 21,}
 λέγει ἢ γραφῆ; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ ^{10, 12}
 γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς
 31 ἐλευθέρου. ³¹ διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκησιν τέκνα ἀλλὰ
 τῆς ἐλευθέρου.

V.

Standum Christiana libertate contra iudaizantes. Libertatis lex impletur
 fide, caritate, morum sanctitate.

1 Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν. στήκετε οὖν καὶ
 μὴ πάλιν ζυγῶ δουλίας ἐνεχέσθε.
 2 Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς
 3 ὑμᾶς οὐδὲν ὀφείλει. ³ μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ
 4 περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφείλεται εἶναι ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. ⁴ κατ- ^{Ja 2, 10}
 ηργήθητε ἀπὸ Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος
 5 ἐξέπεσάτε. ⁵ ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης
 6 ἀπεκδεχόμεθα. ⁶ ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὕτως περιτομὴ τι ἰσχύει
 οὕτως ἀροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. ^{6, 15}
 7 Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέκοψεν ἀληθείᾳ μὴ παιθεῖσθαι; ^{7, 1}
 8 ⁹ ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. ⁹ μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ ^{1 Co 5, 6}
 10 φύραμα ζυμοῖ. ¹⁰ ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι οὐδὲν ^{1, 7}
 11 ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταρασσὼν ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις
 12 ἐὰν ᾖ. ¹¹ ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι
 13 διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. ¹² ὀφελον
 καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.
 13 Ὅτι γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν
 ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δου-
 14 λεύετε ἀλλήλους. ¹⁴ ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πεπλήρωται,

23. κ δι επαγγελιασ 24. ε κ* αι δυο | δουλιαν 25. το γαρ αραρ |
 ορ. εστιν : κ add ον | ε κ συστοιχ. | δουλευει δε 26. κ* (non item a) om
 ητις εστ. | ημων : παντων ημ. 28. ημεις et εστις : ε κ ημεις et εσμεν |
 κ ισακ 30. κληρονομηση | μετα τ. υιου (κα) : κ* om τ. υιου 31. διο : αρα
 V, 1. τη ελευθερια ουν η χριστ. ημασ ηλευθ. στηκετε και | δουλιασ
 2. ιδε | παυλοσ (κα) : κ* om 3. οτι : κ* om 4. απο του χριστου
 5. κ* (non c) εκδεχομεθα 7. ανεκοψε | τη αληθεια 10. οστισ ay
 14. πληρωται

Lv 19, 18 ἐν τῷ ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. 15 εἰ δὲ ἀλλήλους 15
Mt 22, 39 ἐν τῷ ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. 15 εἰ δὲ ἀλλήλους 15
Ro 13, 8 s etc δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ β 16
μὴ τελέσητε. 17 ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ 17

πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς· ταῦτα γὰρ ἀλλήλοις ἀντίκειται, ἵνα
Ro 8, 14 μὴ ἂ ἐάν θήλητε ταῦτα ποιῆτε. 18 εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ 18
6, 14 ἐστὲ ὑπὸ νόμον. 19 φανερὰ δὲ ἐστὶν τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς, αἰτινά 19

Ro 1, 29ss ἐστὶν πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, 20 εἰδωλολατρεία, φαρμα- 20
1 Co 6, 9 s ἐστὶν πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, 20 εἰδωλολατρεία, φαρμα- 20
Col 3, 5ss κεία, ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθείαι, διχαστασίαι, αἰρέσεις,
Eph 5, 5 κεία, ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθείαι, διχαστασίαι, αἰρέσεις,

21 φθόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν 21
καθὼς προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ

Eph 5, 9 οὐ κληρονομήσουσιν. 22 ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, 22
χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις,

23 πραντής, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἐστὶν νόμος. 23
24 οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς πα- 24

θήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. 25 εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι 25
καὶ στοιχώμεν. 26 μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλοῦ- 26
μενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

VI.

Errantibus consulendum. Semen et messis. De falsa doctrina. Gloriantum
cruce Christi.

Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῆ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώ- 1
ματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι

πρανήτης, σκοπῶν σεαυτὸν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῆς. 2 ἀλλήλων 2
Ro 15, 1 τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσετε τὸν νόμον τοῦ Χρι-
στοῦ. 3 εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναι τι μηδὲν ὢν, φρεναπατᾷ ἑαυτὸν. 3

1 Co 11, 28 4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν 4
μόνον τὸ καύχημα ἔξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· 5 ἕκαστος γὰρ 5

τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.

Κοινωνεῖτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχούντι ἐν 6
B 1, 16etc πᾶσιν ἀγαθοῖς. 7 μὴ πλατᾶσθε, θεὸς οὐ μνηκτριζέται. ὁ γὰρ 7
2 Co 9, 6 ἐὰν σπεῖρη ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· 8 ὅτι ὁ σπεῖρων εἰς τὴν 8

σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπεῖρων εἰς

3 The 3, 13 τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. 9 τὸ δὲ 9
2 Co 4, 16 καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐγκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσωμεν μὴ

ἐκλυόμενοι. 10 ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγα- 10
θὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.

Ἴδετε πηλίκους ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ 11

14. εαυτον 15. υπο αλληλ. 17. ταυτα δε | ε κ αντικ. αλληλ. 18. ουκ :
κc add ετι 19. πορνεια : pγαem μοιχεια 20. ερισω | ε κ ζηλοι | κ αιρειςω
21. φθονοι : add φθονοι | καθωσ : add και | προσιπον : κ* (non c) ειπον
23. πρασθη 24. om ιησου

VI, 1. προληψθη | πρασθητω 2. κ* βαστασατε | ε κ αναπληρω-
σατε 3. εαυτ. φρεναπατ. 9. εκκακωμεν | κ θερισωμεν 10. εχομεν

- 12 ¹² ὅσοι θέλουσιν ἐνπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ δια-
 13 κωνται. ¹³ οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρῃ σαρκὶ
 14 καυχῶσινται. ¹⁴ ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος
 15 ἐσταύρωται καὶ γὰρ κόσμῳ. ¹⁵ οὔτε γὰρ περιτομὴ τι ἐστίν οὔτε ^{1 Co 7, 19} ^{2 Co 5, 17}
 16 ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. ¹⁶ καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ ^{Phil 2, 16}
 στοιχίσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ
 17 τοῦ θεοῦ. ¹⁷ τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.
 18 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύ- ^{Phil 26 etc}
 ματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

I.

Beneficia dei in electos celebrat. Precatur ut perveniant ad intelligendam miram per Christum salutem ipsiusque Christi maiestatem.

- 1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ ^{Col 1, 1 etc}
 τοῖς ἀγίοις τοῖς οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
 2 ² χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ ^{Col 1, 2 etc}
 Χριστοῦ.
 3 Ἐὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι- ^{2 Co 1, 3}
 στοῦ, ὁ εὐλόγησας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπ-
 4 ουρανόις ἐν Χριστῷ, ⁴ καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ
 καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον ^{Col 1, 22}
 5 αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ ⁵ προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ
 Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,
 6 ⁶ εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἧς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν
 7 τῷ ἡγαπημένῳ, ⁷ ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος ^{Col 1, 14}
 αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς
 8 χάριτος αὐτοῦ, ⁸ ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ
 9 φρονήσει ⁹ γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, ^{2, 2}
 10 κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ ^{Col 1, 26} ^{Ca 4, 4}
 τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν ^{Col 1, 16}
 19.

12. μη : post ἵνα pon | ε κ διακωνται | χριστου : add ἰησου 14. τω
 κοσμῳ 15. ε κ εν γαρ χριστω ἰησ. ουτε περιτομη | εστιν : ισχυει
 17. ε τον κυριον ἰησου, κ τ. κυρ. ἰησ. χριστ. 18. ἡμων : κ om

* ε προς εφεσιουσα επιστολη παυλου, ε^c παυλου του αποστολου
 η πρ. εφεσ. επιστολη

1, 1. ε κ ἰησου χριστου | εν εφεσω : κ* om 3. κ* του κυριου και
 σωτηροσ ἡμων ἰησ. χρι. | ἡμασ : κ* (non 2) om | εν χριστω : ε (non ε^c)
 om εν 6. ἡσ : εν η 7. εχομεν : κ* εσοχμ. | τον πλουτον

- τῷ Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ,
 3, 11 ¹¹ ἐν ᾧ καὶ ἐκκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ 11
 πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, ¹² εἰς 12
 τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλεκτότας ἐν
 τῷ Χριστῷ. ¹³ ἐν ᾧ καὶ ἡμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀλη- 13
^{4, 20}
^{2 Co 1,}
^{22 etc}
 θείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστευσάντες
 ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, ¹⁴ ὅς ἐστιν 14
 ἄρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιή-
 σεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.
- Col 1, 9 *Διὰ τοῦτο ἀγάψ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ 15*
κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντα τοὺς ἁγίους, ¹⁶ οὐ 16
^{1 Th 1, 2}
^{Ro 1, 9}
παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μυσίαν ποιούμενος ἐπὶ τῶν
προσευχῶν μου, ¹⁷ ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 17
ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δῶῃ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψωσιν
ἐν ἐπιγνωσίᾳ αὐτοῦ ¹⁸ πεφοτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρ-
^{1 Pe 1, 13}
^{Col 1, 21}
δίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπίς τῆς κλήσεως
αὐτοῦ, τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς
ἁγίοις, ¹⁹ καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς 19
ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς
2, 6
ἰσχύος αὐτοῦ, ²⁰ ἣν ἐνήργηκεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ 20
νεκρῶν καὶ καθίσας αὐτὸν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανοῖς
^{Col 2, 10}
²¹ ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριό-
21
τητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι
^{1 Co 15, 27}
^{He 2, 8}
^{Ps 8, 7 (6)}
^{Col 1, 18}
τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, ²² καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς 22
πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῆ ἐκκλησίᾳ,
²³ ἣτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν 23
πληρουμένου.

II.

Christus peccatorum salus. Ipsi gentiles ad pacem Christi vocati.

- Col 2, 13 *Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἀμαρ- 1*
^{Col 2, 7}
τίαις ὑμῶν, ² ἐν αἷσι ποτὲ περιπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ 2
κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ
πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας, ³ ἐν 3
^{Col 2, 6}
οἷσι καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς
σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν δια-
νοιῶν, καὶ ἡμεθα τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί· ⁴ ὁ δὲ 4
θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν
^{Col 2, 13}
ἡγάπησεν ἡμᾶς, ⁵ καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν 5

10. τα τε εν τοις ουρ. 12. της δοξης 14. κ om της ante δοξης
 15. και την αγαπ. την : κ* om την αγαπ. 16. μυσίαν υμων ποιουμενος
 18. καρδιας : διανοιας | και τισ ο πλουτ. | κ της κλη. της δοξ. 20. ε κ
 ενηργησεν | καθισας : εκαθισεν | om αυτον sec 23. om τα

II, 3. ημεν 4. κ* om εν

6 συνεζωοποίησεν τῷ Χριστῷ, — χάριτί ἐστε σεσωσμένοι — ⁶ καὶ ¹ 1, 20
 7 ⁷ ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον
 8 πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ
 9 Ἰησοῦ. ⁸ τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεως, καὶ τοῦτο
 10 οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον. ⁹ οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχῆ-
 11 σθται. ¹⁰ αὐτοῦ γὰρ ἐσμεν ποιήματα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
 ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς Col 1, 20
 περιπατήσωμεν.

11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμε-
 12 ναι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιή- Ro 2, 26
 13 τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγ- Ro 9, 4
 14 γελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. ¹³ νυνὶ δὲ ἐν
 15 Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγύς ἐν
 16 τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. ¹⁴ αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ
 17 ποιήσας τὰ ἀμφοτέρω ἐν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας,
 18 τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν Col 2, 11
 19 δόγμασιν καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἓνα καινὸν
 20 ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, ¹⁶ καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους
 21 ἐν ἐνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν
 22 ἐν αὐτῷ. ¹⁷ καὶ ἔλθων εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν
 23 καὶ εἰρήνην τοῖς ἐγγύς, ¹⁸ ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν
 24 οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. ¹⁹ ἄρα οὖν
 25 οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συνπολιῖται τῶν ἁγίων
 26 καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ, ²⁰ ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν
 27 ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωναίου αὐτοῦ Χριστοῦ
 28 Ἰησοῦ, ²¹ ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν. ^{4, 16}
 29 ἅγιον ἐν κυρίῳ, ²² ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικη- 1 Co 3, 16
 30 τήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.

III.

Mysterium de salute gentium. Paulus gentium apostolus. Christus in
 animis habitans.

1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ 4, 1
 2 ὑμῶν τῶν ἐθνῶν — ² εἶγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος
 3 τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, ³ ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν Ga 1, 12
 4 ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραφα ἐν ὀλίγῳ, ⁴ πρὸς
 7. τον υπερβαλλοντα πλουτον 8. δια της πιστωσης 10. αυτου γαρ
 (κα) : κ* θεου γαρ 11. υμεις ποτε 12. εν τω καιρ. εκ. 13. εγγυος
 εγενηθ. 15. λυσησ* 15 τὴν ἐχθραν ἐ. τ. σ. αὐτοῦ, | εν εαντω 17. om
 ειρηνην sec loc 18. κα σοχομεν 19. αλλα sine εστε | συμπολ. 20. αυτου
 (κα) : κ* om | χριστον ιησου (κα) : κ* του χριστου, ε ιησ. χριστ. 21. πασα
 η οικ.

III, 1. του χριστου : ε κα add ιησου 3. εγνωρισ

Col 4, 3 ὁ δὴ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ
 τοῦ Χριστοῦ, ⁵ ὁ ἑτέρισ γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν
 Col 1, 26 ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ
^{2, 20} προφήταις ἐν πνεύματι, ⁶ εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονομα καὶ σύν-
 σωμα καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ
 Col 1, 25 εὐαγγελίου, ⁷ οὗ ἐγενήθη διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος
 τοῦ Θεοῦ τῆς δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐ-
 Col 15, 9 τοῦ. ⁸ ἔμοι τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη,
 Col 1, 27 τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χρι-
 Col 1, 26 στοῦ, ⁹ καὶ φωτίσαι τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀπο-
 κερυμμένον ἀπὸ τῶν αἰῶνων ἐν τῷ θεῷ τῷ πάντα κτίσαντι,
¹⁰ ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἔπου-
 1, 11 ρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποικίλος σοφία τοῦ Θεοῦ, ¹¹ κατὰ
 πρόθεσιν τῶν αἰῶνων ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
^{2, 18} ἡμῶν, ¹² ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρορησίαν καὶ προσαγωγήν ἐν πεποι-
 Ro 5, 2 θήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.

Διὸ αἰτούμαι μὴ ἐνκακῆν ἐν ταῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν, ¹³
 ἧτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν. ¹⁴ τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου ¹⁴
 πρὸς τὸν πατέρα, ¹⁵ ἕξ ὃν πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ¹⁵
 ὀνομάζεται, ¹⁶ ἵνα δῶ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς δόξης αὐτοῦ ¹⁶
 Col 1, 11 δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω
 ἄνθρωπον, ¹⁷ κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς ¹⁷
 καρδίαις ὑμῶν, ¹⁸ ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ἵνα ¹⁸
 ἐξισχύητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ
 μήκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, ¹⁹ γινῶναι τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς ¹⁹
 γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλή-
 ρωμα τοῦ Θεοῦ.

Ro 16, 25a Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὡν ²⁰
 αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τῆς ενεργουμένην ἐν ἡμῖν,
²¹ αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας ²¹
 τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰῶνων· ἀμήν.

IV.

Unitas servanda fidei in varietate munerum gratiae. Ecclesia corpus Christi.
 Nova vita integris moribus conspicua.

Col 1, 1 Παρακαλῶ σὺν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ, ἀξίως περιπα- ¹
 Col 3, 12a τῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, ² μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης ²

5. εν στερισ 6. συγκλη. | ουσσωμ. | συμμετ. | επαγγελιας : add αυτου |
 εν τω χριστω δια 7. εγενομην | την δοθεισαν 8. παντων : add των |
 εν τοις εθν. | τον ανεξιχν. πλουτον 9. φωτισαι : add παντας | οικονο-
 μια : κοινωνια | εν τω : κ* om εν | κτισαντι : add δια ιησουν χριστου 11. ε κ*
 (non κ*) εν χριστ. ιησ. 12. και την προσαγ. 13. εκκακην 14. τ. πα-
 ταρα : add του κυριου ημων ιησου χριστου 16. δωη | τον πλουτον
 21. om και post εκκλησια

IV, 1. κυριω : κ χριστω

Nov. Test. ed. Tf.

- καὶ πραύτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,
 3 ³ σπουδαίοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ
 4 τῆς εἰρήνης. ⁴ ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν
 5 μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· ⁵ εἰς κύριον, μία πίστις, ἐν ^{1 Co 9, 6}
 6 βάπτισμα· ⁶ εἰς θεὸν καὶ πατέρα πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ ^{12, 5 &}
 7 πάντων καὶ ἐν πᾶσιν. ⁷ ἐνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ ^{1 Ti 2, 5}
 8 τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. ⁸ διὸ λέγει· ἀναβὰς εἰς ^{Pe 57(66),}
 ὕψος ἡγμάλωτευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις. ¹⁹
 9 ⁹ τὸ δὲ ἀνέβη τί ἐστὶν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰς τὰ κατώτερα
 10 μέρη τῆς γῆς; ¹⁰ ὁ καταβὰς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω
 11 πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. ¹¹ καὶ αὐτὸς ^{1 Co 12, 23}
 ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγ-
 12 γελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, ¹² πρὸς τὸν καταρ-
 τισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώμα-
 13 τος τοῦ Χριστοῦ, ¹³ μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα
 τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνωσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα
 14 τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, ¹⁴ ἵνα
 μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ
 ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ
 15 πρὸς τὴν μεθοδίαν τῆς πλάνης, ¹⁵ ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ ^{1, 22}
 αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, Χριστός, ^{2, 23}
 16 ¹⁶ ἕξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον ^{Col 1, 18,}
 διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνὸς
 ἐκάστου μέρους τὴν αὐξῆσιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν
 αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.
 17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς
 περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοῦς
 18 αὐτῶν, ¹⁸ ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ^{Col 1, 21:}
 ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν ὄσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν
 19 πόρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν, ¹⁹ οἵτινες ἀπηληγότες ἑαυτοὺς
 παρέδωκαν τῇ ἀσελείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεο-
 20 21 νεξίᾳ. ²⁰ ὅμως δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, ²¹ εἶγε αὐ-
 τὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε καθὼς ἐστὶν ἀλήθεια ἐν
 22 τῷ Ἰησοῦ, ²² ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν ^{Col 2, 9}
 τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας
 23 τῆς ἀπάτης, ²³ ἀναγεῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοῦς ὑμῶν
 24 ²⁴ καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ^{Col 2, 10}
 ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.
 25 Διὸ ἀποθήμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ ^{Zach 8, 16}

2. πραοτητα 6. πασιν: add υμιν 8. εδωκεν: praetm και 9. καταβη: add πρωτον 14. κυβια | μεθοδιαν 15. ο χριστος 16. συμβιβ. | εἰς οἰκ. γαντον 17. τα λοιπα εθνη 18. σκοτιομενοι 24. κ αναγεουθε | κ* εν οσιοτ. και δικαι. 25. κ* εκαστ. αληθ. | μετα του: κ* προς τον

Τι 4, 5(4) πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. ²⁶ ὀργίζεσθε καὶ μὴ ²⁶ ἀμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυνέτω ἐπὶ παροργισμῷ ὑμῶν, ²⁷ μηδὲ ²⁷ δίδωτε τόπον τῷ διαβόλῳ. ²⁸ ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτεύω, μᾶλ- ²⁸ λον δὲ κοπιᾶτω ἐργαζόμενος ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ²⁹ ἔχη μεταδιδόναι τῷ χρεῖαν ἔχοντι. ²⁹ πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ ²⁹ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκο- ³⁰ δομὴν τῆς χρεῖας, ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. ³⁰ καὶ μὴ λυπεῖτε ³⁰ 1, 18 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ³¹ Col 2, 2 ἀπολυτρώσεως. ³¹ πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ ³¹ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. ³² γίνεσθε ³² Col 3, 12 δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὐσπλαγχοί, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς ³² καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

V.

Amore deus imitandus. Vitae integritati studendum. Fructus lucis. Pru-
denter ac pie versandum. Ad uxores et maritos. Mystrium matrimonii.

Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, ² καὶ ¹ 2
Ga 2, 20 περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς καὶ ²⁰
παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ²⁰
ὄσμην εὐωδίας.

Col 3, 5-15 Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὄνομα- ³
ζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἀγίοις, ⁴ καὶ αἰσχροτήσῃ ἢ μαρο- ⁴
λογία ἢ εὐτραπέλῃ, ἃ οὐκ ἀνήκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία· ⁴
⁵ τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ ⁵
Ga 5, 21 πλεονέκτης, ὃ ἐστὶν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ ²¹
1 Co 4, 9 βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. ⁶ μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς ⁶
2 Th 2, 3 λόγους· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ³
Ro 1, 18 τοῦ θεοῦ ἀπειθείας. ⁷ μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν. ⁸ ἦτε γὰρ ⁷ 8
1 Th 5, 5 ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε, — ⁵
Ga 5, 22 ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθῶσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ ²² 9
Ro 12, 2 καὶ ἀληθείᾳ, — ¹⁰ δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ, ¹⁰
¹¹ καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάροις τοῦ σκότους, ¹¹
μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. ¹² τὰ γὰρ κρυφῆ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν ¹²
αἰσχρὸν ἐστὶν καὶ λέγειν· ¹³ τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ ¹³
(Eph 60, 1) φωτὸς φανεροῦνται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστίν. ¹⁴ διὸ ¹⁴
26, 19) λέγει· ἐγείρε ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπι-
φάνσει σοι ὁ Χριστὸς.

Col 4, 5 Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ' ⁵
ὡς σοφοί, ¹⁶ ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ ¹⁶

25. ε (non ε) αλληλοιν 26. τω παροργισμω 27. μητε 28. το αγαθον
ταυς χερσιν | κ* ινα εχηται 29. αλλ

V, 2. ηγαπ. ημας | κ θυο. κ. προσφορ. 3. πασα ακαθαρσ. 4. και
μαρολο. | τα ονκ ανηκοντα 5. ιστε | οσ εστ. ειδω. 6. γαρ : κ* ομ
7. συμμετ. 9. φωτος : πνευματος 11. συγκοι. 14. εγειραι 15. ακρι-
βωσ : post πωσ

- 17 εἰσιν. ¹⁷ διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θε-
 18 λημα τοῦ κυρίου. ¹⁸ καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία,
 19 ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, ¹⁹ λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ Col 3, 16
 ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ζῶντες καὶ ψάλλοντες τῇ καρ-
 20 διᾶ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, ²⁰ εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν Col 3, 17
 ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ,
 21 ²¹ ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ. ²² αἱ γυναῖκες Col 3, 18
 23 τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὡς τῷ κυρίῳ, ²³ ὅτι ἀτὴρ ἐστὶν κεφαλὴ τῆς 1 Co 11, 3
 γυναικὸς ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς σωτὴρ
 24 τοῦ σώματος. ²⁴ ἀλλὰ ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ,
 25 οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί. ²⁵ Οἱ ἄνδρες, Col 3, 19
 ἀγαπάτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκ- 1 Pe 3, 7
 26 κλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ²⁶ ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ
 27 καθαρίας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, ²⁷ ἵνα παραστήσῃ 2 Co 11, 2
 αὐτὸς ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα Col 1, 22
 28 ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾗ ἀγία καὶ ἄμωμος. ²⁸ οὕτως ὀφεί-
 λουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν
 29 σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ. ²⁹ οὐδεὶς
 γὰρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκρέφει καὶ θάλπει
 30 αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν, ³⁰ ὅτι μέλη ἐσμεν
 31 τοῦ σώματος αὐτοῦ. ³¹ ἀπὸ τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν Gn 2, 24
 πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικί, καὶ Mt 19, 5
 32 ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ³² τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα 1 Co 6, 16
 33 ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. ³³ πλην
 καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω
 ὡς ἑαυτὸν, ἢ δὲ τὴν ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

VI.

Libertis et parentibus. Servis et dominis. Armatura dei; militia Christi.
 Tychicus. Votum.

- 1 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο Col 3, 20
 2 γὰρ ἐστὶν δίκαιον. ² τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἧτις Ec 30, 12
 3 ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, ³ ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ εἴη
 4 μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. ⁴ Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε Col 3, 21
 τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ
 κυρίου.

17. συνιεντες | θελημα : κ* φρονημα 19. εν τη καρδια 21. χριστον :
 θεου 22. ανδρασιν : ε add υποτασσεσθε, κ υποτασσεσθησαν 23. ο
 αντηρ | και αυτοσ εστι | κ* ο σωτηρ 24. ε κ αλλ | ωσ : ωσπερ | τοιο
 ιδιοισ ανδρ. 25. γυναικασ : add εαντων 27. αυτοσ : αυτην | κ* αυτω |
 κ* om η τι 28. σωματα : κ* τεκνα 29. κ* την σαρκα αυτου | ε κ
 αλλ | χριστοσ : κυριοσ 30. τ. σωματ. αυτου : add εκ της σαρκασ αυτου
 και εκ των οστων αυτου 31. πατερα : add αυτου | τη γυναικι : προσ
 την γυναικα αυτου

VI, 4. αλλ | παιδεια

Col 3, 22
2 Co 7, 15
Phil 2, 12

Οἱ δούλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου 5
καὶ τρόμου ἐν ἀπλότῃ καρδίᾳ ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ, ⁶ μὴ κατ' 6
Col 3, 22 ὀφθαλμοδουλίαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δούλοι Χριστοῦ
ποιούντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς, ⁷ μετ' εὐνοίας δουλεύ- 7
Col 3, 24 οντες ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, ⁸ εἰδότες ὅτι ἕκαστος 8
εἶναι τι ποιῆση ἀγαθόν, τοῦτο κομίζεται παρὰ κυρίου, εἴτε δούλος
Col 4, 1 εἴτε ἐλεύθερος. ⁹ Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, 9
ἀνιέντες τῇ ἀπειλῇ, εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριος
Col 3, 25 ἔστιν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωπολημψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ.

Τοῦ λοιποῦ, ἐδυναμούσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς 10
ἰσχύος αὐτοῦ. ¹¹ ἐδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ 11
δίνασθαι ὑμᾶς στήναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου, ¹² ὅτι 12
οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς
ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκό-
τους τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρα-
νίοις. ¹³ διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα 13
δυνήθητε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ποηροῦ καὶ ἅπαντα κατερ-
γασάμενοι στήναι. ¹⁴ στήτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὄσφυν ὑμῶν 14
1 The 5, 8 ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, ¹⁵ καὶ 15
ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρή-
νης, ¹⁶ ἐν πάσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ 16
δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ ποηροῦ τὰ πεπτρωμένα σβῆσαι.
1 The 5, 8 ¹⁷ καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαι- 17
ραν τοῦ πνεύματος, ὃ ἔστιν ῥῆμα θεοῦ, ¹⁸ διὰ πάσης προσευχῆς 18
καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς
αὐτὸ ἀγωνιούντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάν-
Col 4, 3 των τῶν ἁγίων, ¹⁹ καὶ ὑπὲρ ἑμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοιξίᾳ 19
Col 4, 4 τοῦ στόματός μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγ-
γγελίου, ²⁰ ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἀλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιά- 20
σωμαι ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

Col 4, 7 Ἴνα δὲ καὶ ὑμεῖς εἰδῆτε τὰ κατ' ἐμέ, τί πράξω, πάντα 21
γνωρίσει ὑμῖν Τυχικός ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος
ἐν κυρίῳ, ²² ὃν ἐπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε 22
τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέση τὰς καρδίας ὑμῶν.

Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ 23
πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. ²⁴ ἡ χάρις μετὰ πάντων 24
τῶν ἀγαπῶντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

5. τοις κυρ. κατ. σαρκ. | της καρδιας 6. οφθαλμοδουλιαν | του χρι-
στονου 7. ομωσ 8. ε ο εαν τι εκαστ. ποι., κ* ο τι εαν ποι. εκαστ. | του
κυριου 9. κ. αυτ. (κ. αυτ.) κ. υμων : κ. υμων αυτ. | κ εν ουρανω |
προσωποληψια 10. το λοιπον, αδελφοι μου | κ* εν τω κυριω 11. μεθο-
διας 12. του σκοτους του αιωνα τουτου 16. επι πασιν 18. ειο
αυτο : add τουτου 19. μοι : κ* post δοθη | δοθειη 20. εν αυτω : κ post
παρρησ. 21. και υμεις : post ειδητε | υμιν γνωρισει | διακονος (κ*) :
κ* om 24. εν αφθαρσια : add αμην

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

I.

Salutem Philippensium grate et amanter curat. Fructus vinculorum Pauli.
Ecclesiae caussa praestat vivere quam mori. Pro Christo patientium.

- 1 Παῦλος καὶ Τιμόθεος δούλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ πᾶσιν τοῖς ^{2Col, 1, 12}
ἀγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις σὺν ἐπισκόποις <sup>Act 19,
12 etc</sup>
2 καὶ διακόντοις. ² χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν ^{Ro 1, 7 etc}
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
- 3 4 Ἐυχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνεΐξ ὑμῶν ⁴ πάντοτε ^{Ro 1, 8}
ἐν πάσῃ δέησαι μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν
5 ποιούμενος ⁵ ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ τῆς
6 πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν, ⁶ πεποιθὼς ἀντὶ τοῦτο, ὅτι ὁ
ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρας Χρι-
7 στοῦ Ἰησοῦ, ⁷ καθὼς ἐστιν δίκαιον ἔμοι τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ
πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἐν τε τοῖς
8 δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου
9 συνκοινωνοῦς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. ⁸ μάρτυς ^{Ro 1, 9}
γάρ μου ὁ θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλαγγχοῖς Χρι-
9 στοῦ Ἰησοῦ. ⁹ καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι
μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσέη ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει,
10 ¹⁰ εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ^{Ro 2, 18}
11 ἀπόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ¹¹ πεπληρωμένοι καρπὸν δικαιο-
σύνης τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.
- 12 Γινώσκεις δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ
13 μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, ¹³ ὥστε τοὺς
δεσμούς μου φανεροῦς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὄλῳ τῷ πραιτωρίῳ
14 καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ¹⁴ καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν
κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως
15 τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν. ¹⁵ τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν,
16 τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν· ¹⁶ οἱ μὲν ἐξ
17 ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κείμει, ¹⁷ οἱ
δὲ ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐκ ἀγνώως, οἰόμενοι
18 θλίψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. ¹⁸ τί γάρ; πλην ὅτι παντὶ
τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ
19 ἐν τούτῳ χαίρω. ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι· ¹⁹ οἶδα γάρ ὅτι τούτῳ μοι
ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας

* ε η προσ τους φιλιππησιους επιστολη, εσ παυλον του αποστολου η προσ φιλιππ. επιστολη

1, 1. ιησου χριστου 4. κ* εν παση τη 5. om της 6. αχρισ | ε κ ιησ. χριστ. 7. και τη απολογ. | συγκοιν. 8. γαρ μου εστιν | ιησου χριστου 10. υμας : κ* om 11. καρπων δικαιο. των 13. κ* εν τω χριστω γεγοναι 14. om του θεου 16. 17. οι μιν εξ εριθ. usque δεσμ. μου, 17 οι δε εξ αγαπησ usq και κειμαι | εγειρειν : επιφερειν 18. πλην οτι : om οτι

τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ²⁰ κατὰ τὴν ἀποκαταδοκίαν καὶ 20
ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παραρησία
ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματι μου,
εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. ²¹ Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς 21
καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. ²² εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι 22
καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἰρήσομαι οὐ γνωρίζω. ²³ συνέχομαι δὲ ἐκ 23
τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ
εἶναι· πολλῶ γὰρ μᾶλλον κρείσσον· ²⁴ τὸ δὲ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ 24
ἀναγκαϊότερον δι' ὑμᾶς. ²⁵ καὶ τοῦτο πεποιθὸς οἶδα, ὅτι μετῶ 25
καὶ παραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν
τῆς πίστεως, ²⁶ ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ 26
ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα 27
εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὸν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι
στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μὲν ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ
εὐαγγελίου, ²⁸ καὶ μὴ πετυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμέ- 28
νων, ἧτις ἐστὶν αὐτοῖς ἐνδειξις ἀπωλείας, ὑμῶν δὲ σωτηρίας,
καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ· ²⁹ ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ 29
μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν,
³⁰ τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἶδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε 30
ἐν ἐμοί.

II.

Diligendum exemplo Christi. Christi humilitas et gloria. Salus omni cura
appetenda. Timothei et Epaphroditii laudes.

Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγά- 1
πησ, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τις σπλάγγνα καὶ οἰκτιρμοί,
^{2, 16} ² πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονήτε, τὴν ἀντὴν 2
ἀγάπην ἔχοντες, σύνψυχοι, τὸ ἐν φρονούντες, ³ μηδὲν κατ' ἐριθείαν 3
μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμε-
^{1 Co 10, 21} ⁴ νοι ὑπερέχοντες ἑαυτῶν, ⁴ μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦντες, 4
ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστοι. ⁵ τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν 5
Χριστῷ Ἰησοῦ, ⁶ ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἀρπαγμὸν ἠγή- 6
σατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ⁷ ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου 7
^{Ro 8, 3} ⁸ λαβῶν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ στήματι ἐνθάθεισ 8
ὡς ἄνθρωπος, ⁸ ἐταπεινώσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι 8
θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. ⁹ διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερ- 9
ὑψώσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πάντων ὀνομα, ¹⁰ ἵνα 10

23. δε : γαρ | γαρ (et. m^a) : ε (non ε^c) κ* om 24. εν τη σαρκι 25. συμ-
παραμενω | τ. πιστωσω : κ* add υμων 27. του χριστου (m^a) : κ* om |
ακουσω 28. ητις αυτοισ μεν εστ. | υμιν δε σωτηρ. 30. ιδετε

II, 1. ει τινα σπλαγγν. 2. ε κ συμψυχ. | το εν : κ* το αυτο
3. κατα εριθ. | μηδε : η̄ | κατα sec : om 4. ε κ εκαστος pri loc | σκο-
πειτε | ε εκαστος sec loc, κ* εκαστοι ad sqz trahit 5. τουτο : add
γαρ | φρονειστω 7. αλλ εαυτ. 8. κ του σταυρου 9. om το pri

- ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψη ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων ^{Κα 45, 23}
 11 καὶ καταχθονίων, ¹¹ καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύριος ^{Ro 14, 1}
 Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.
 12 Ὡστε, ἀγαπητοὶ μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς
 ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῶ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ
 μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τῆν ἐαντῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε. ^{Κρη 6, 5}
 13 ¹³ θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλει καὶ τὸ ἐνεργεῖν
 14 ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. ¹⁴ πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ δια- ^{1Ρο 4, 9}
 15 λογισμῶν, ¹⁵ ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ
 ἁμωμια μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε
 16 ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, ¹⁶ λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα
 ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰς ^{Ga 2, 2}
 17 κενὸν ἐκοπίασα. ¹⁷ ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ ^{2Τι 4, 6}
 λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγκαίρω πᾶσιν ὑμῖν.
 18 ¹⁸ τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγκαίρετέ μοι. ^{2, 1, 4, 4}
 19 Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν,
 20 ἵνα καγὼ εὐφρωγῶ γινούσ τὰ περὶ ὑμῶν. ²⁰ οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσό-
 21 ψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει. ²¹ οἱ πάντες γὰρ
 22 τὰ ἐαντῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. ²² τῆν δὲ δοκιμὴν
 αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ ^{1Τι 1, 3}
 23 εὐαγγέλιον. ²³ τούτων μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι ὡς ἂν ἀφίδω τὰ
 24 περὶ ἐμὲ ἕξαντῆς. ²⁴ πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως
 ἐλεύσομαι.
 25 Ἀναγκάσων δὲ ἠγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ
 συνεργὸν καὶ συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουρ-
 26 γόν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, ²⁶ ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν
 27 πάντας ὑμᾶς καὶ ἀδελφῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. ²⁷ καὶ
 γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠλέησεν αὐ-
 τόν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην
 28 σχῶ. ²⁸ σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντες αὐτόν
 29 πάλιν χαρήτε καγὼ ἀλυπότερος ὢ. ²⁹ προσδέχεσθε οὖν αὐτόν ἐν
 κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε,
 30 ³⁰ ὅτι διὰ τὸ ἔργον Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἠγγισεν παραβολεν-
 σάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρὸς ^{1Co 16, 17}
 με λειτουργίας.

10. ἰησον : κ* add χριστου 11. ε κ εξομολογησεται 13. ο θεος
 15. αμωμητα | εν μου 16. επεχοντ. (κ²) : κ* εχοντ. 17. αλλ | συχαρι.
 18. το δ' αυτο | ε κ συχαρι. 21. ου τα του | κ ιησου χριστου 23. απιδω
 24. αυτοσ : κ² add εγω | ελευσομαι : κ* add προσ υμασ 25. ε κ συστρατ.
 26. παντασ υμασ : κ* add ιδειν 27. κ² θανατου | αλλ | αυτον πλεησ. |
 επι λυπη 30. ε του χριστου, κ κυριου | παραβουλευσαμενοσ | κ ανα-
 πληρωσει | κ* προσ εμε

III.

Contra iudaizantes Pauli adversarios. Severum Pauli studium atque spes caelestis.

2, 18
2, 4
Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γρά- 1
φειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. 2 βλέπετε τοὺς 2
κύνας, βλέπετε τοὺς κακούς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν.
3 ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ 3
καννῶμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, 4 καί- 4
περ ἐγὼ ἔχων πεποιθήσιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποι-
Ro 11, 1
θέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον, 5 περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους 5
Ἰσραὴλ, φυλῆς Βενιαμὴν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον
Ga 1, 13
Φαρισαῖος, 6 κατὰ ζήλον διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύ- 6
νην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἀμεμπτος. 7 ἅτινα ἦν μοι κέρδη, 7
ταῦτα ἤγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. 8 ἀλλὰ μεσοῦντες καὶ 8
ἡγοῦμαι πάντα ζημίαι εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χρι-
στοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθη, καὶ
ἡγοῦμαι σκύβαλα ἵνα Χριστὸν κερδήσω, 9 καὶ εὐρεθῶ ἐν αὐτῷ, 9
μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως
Χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην, ἐπὶ τῇ πίστει, 10 τοῦ γυνῶναι 10
Ga 4, 7
αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ κοινωνίαν
παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφιζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, 11 εἶπὼς 11
καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.
Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ κατα- 12
λάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 13 ἀδελφοί, 13
ἐγὼ ἐμᾶντὸν οὐπω λογιζομαι κατεληγέμαι. 14 ἐν δέ, τὰ μὲν 14
ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ
σκοπὸν διώκω εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι 15
ἐτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει· 16 πλὴν εἰς 16
Ga 4, 16
ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν.
Cυμμηγεταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω 17
περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. 18 πολλοὶ γὰρ περιπα- 18
τοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίον λέγω, τοὺς
ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, 19 ὧν τὸ τέλος ἀπόλεια, ὧν 19
ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια
φρονοῦντες. 20 ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, 20
ἐξ οὗ καὶ σωτήρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, 21 ὅς τι 21

III, 1. τα αὐτα : κ* ταυτα 3. θεου : θεω 5. ε 5 1624. et ε περι-
τομή | βενιαμιν 6. ζηλον 7. ατινα : praem ἀλλ 8. κ* om και pri |
σκυβαλα : add ειναι 9. εμην : κ* post δικαιοσυνην pon 10. αναστα-
σεωσ : κ* γνωσεωσ | την κοινωνιαν | των παθηματων | συμμορφουμενοσ
11. την εκ : των 12. διακ. δε ει και | κατεληφθην | του χριστου ιησου
13. ουπω : ου 14. εις το : επι το 15. κ φρονουμεν 16. τω αν.
στοιχειν : add κανονι, το αυτο φρονειν 17. συμμηγη.

μετασηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν σύνμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

IV.

Cohortationes. Philippensium munificentia laudatur. Vota et salutationes.

- 1 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.
- 2 Ἐνδοξίαν παρακαλῶ καὶ Συντυχὴν παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρο-
3 νεῖν ἐν κυρίῳ. ³ καὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύνζυγε, συναλαμβάνου
αὐταῖς, αἴτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλή-
μεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ
ζωῆς.
- 4 5 Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. ⁵ τὸ ἐπι-
6 εἰκὸς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ κύριος ἐγγύς. ⁶ μηδὲν
μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχα-
7 ριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν θεόν. ⁷ καὶ ἡ
εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντι νουν φρονήσει τὰς καρ-
8 διάς ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
- 8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκ-
9 καια, ὅσα ἀγά, ὅσα προσφιλή, ὅσα εὐφρημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ
9 τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε. ⁹ ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε
καὶ ἠκούσατε καὶ εἶδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ^{Ro 15, 33}
εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. ^{ac}
- 10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὶ ἀνεθάλετε τὸ
11 ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἡκαιρεῖσθε δέ. ¹¹ οὐχ
ὅτι καθ' ὑστερήσιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἰμὶ ἀντάρκτης
12 εἶναι. ¹² οἶδα καὶ ταπεινούσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ
καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισ-
13 σεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. ¹³ πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί ^{1Ti 1, 12}
14 με. ¹⁴ πλὴν καλῶς ἐποίησατε συνκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει.
- 15 ¹⁵ οἶδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππησιοί, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου,
ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκονῶνῃσεν ^{Act 17, 14}
16 εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, ¹⁶ ὅτι καὶ ἐν ^{2Co 11, 9}
Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δις εἰς τὴν χρεῖαν μοι ἐπέμψατε.
- 17 ¹⁷ οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεο-
18 νάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. ¹⁸ ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω,
πεπληρωμαὶ δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὅσμην
19 εὐδοκίαν, θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. ¹⁹ ὁ δὲ θεὸς μου

21. συμμορφ. ac praem eis το γενεσθαι αυτο | αυτω

IV, 2. ε (non εε) ευαδριαν | συντυχην 3. και : και | ε κ* συζυγε
idque ε ante γνησιε | συλλαμβ. | κ* και των συνεργων μου και των λοιπων
6. κ μετ 12. οίδα δε ταπειν. 13. ενδυναμ. με : add χριστω 14. ε κ
συγκ. 15. ληψεω 17. αλλ 18. κ* απο επαφρο.

πληρώσει πάσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ²⁰ τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς 20
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται 21
ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. ²² ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, 22
1, 18 μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

Ga 6, 18 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος 23
ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟCΣΑΕΙC.

I.

Laudat Colossenses cum Epaphra ipsorum doctore, hortans ut proficiant.
Divina Christi redemptoris omnium dignitas. Paulus laboribus suis laetans.

Eph 1, 1
etc Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ 1
Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς ² τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἀγίοις καὶ πιστοῖς 2
Eph 1, 3
etc ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν.

Phi 1, 3
Eph 1, 15a
Phi 5 Χρῆστον πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, ⁴ ἀκούσαντες τῆν 4
πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάν-
τας τοὺς ἁγίους ⁵ διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκαμιμένην ὑμῖν ἐν τοῖς 5
Eph 1, 12
2 Co 6, 5 οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγ-
γελίου ⁶ τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ 6
ἐστίν, καρποφοροῦμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ'
ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀλη-
4, 12 θείᾳ· ⁷ καθὼς ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου 7
ἡμῶν, ὅς ἐστιν πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ, ⁸ ὁ καὶ 8

Eph 1, 15a δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. ⁹ Διὰ τοῦτο καὶ 9

Eph 1, 8 ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ πανόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσ-
ευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελή-
ματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, ¹⁰ περι- 10

1 Th 2, 12
Eph 4, 1 πατηῆσαι ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πάσαν ἀρεσκίαν, ἐν παντὶ ἔργῳ
ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ,
¹¹ ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης 11
αὐτοῦ εἰς πάσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ χαρᾶς ¹² εὐχα- 12

19. τον πλουτον 23. του κυρ. ημων | μετα παντων υμων, adduntque
ε κ αμην

* ε η προσ κολασσασις επιστολη παυλου, εσ παυλου του αποστολου
η προ. κολοσσασις επιστ.

1. ιησου χριστου 2. ε (non εε) κολασσασις | πατρ. ημων : ε κ add
και κυριον ιησου χριστου 4. κ* εν κυριω ιησου | ην εχετε : την 6. εστιν :
και εστι : om και αυξανουμ. 7. καθως και | κ μαθατε | κ* υπερ ημων
10. περιπατησαι : add υμας | αρεσκιαν | ειο την επιγνωσιν 11. post
χαρασ interpp

- ριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ
 13 κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, ¹³ ὃς ἐρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας
 τοῦ σκοτους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς
 14 ἀγάπης αὐτοῦ, ¹⁴ ἐν ᾗ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφρασιν τῶν Eph 1, 7
 15 ἀμαρτιῶν, ¹⁵ ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος 2 Co 4, 4
 16 πάσης κτίσεως, ¹⁶ ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖς οὐρα- Eph 1, 20
 νοῖς καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὄρατα καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε
 κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι. τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς
 17 αὐτὸν ἔκτισται, ¹⁷ καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν
 18 αὐτῷ συνέστηκεν, ¹⁸ καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς Eph 1, 22
 ἐκκλησίας· ὃς ἐστὶν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένη- 1 Co 15, 26
 19 ται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων, ¹⁹ ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ Eph 1, 22
 20 πλῆρωμα κατοικῆσαι ²⁰ καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα 2, 16
 εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ,
 21 δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ²¹ καὶ Eph 4, 18
 ὑμᾶς ποτὲ ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν
 22 τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν ²² ἐν τῷ σώματι Eph 5, 27
 τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, παραστήσας ὑμᾶς ἁγίους καὶ
 23 ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ, ²³ εἶγε ἐπιμένετε
 τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἐδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ
 τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν
 πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος Eph 3, 7
 διάκονος.
 24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ
 τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ
 25 τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ ἐκκλησία, ²⁵ ἣς ἐγενόμην ἐγὼ διά- Eph 3, 2
 κονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς 3, 9
 26 πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ²⁶ τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμέ-
 ρον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖς
 27 ἁγίοις αὐτοῦ, ²⁷ οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τί τὸ πλοῦτος τῆς
 δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὃς ἐστὶν Χριστός Eph 1, 18
 28 ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης, ²⁸ ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν νοθε-
 τοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν
 πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χρι-
 29 στῷ· ²⁹ εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ 1 Ti 4, 16
 τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

12. κ τω θεω πατρι | υμας : ημας 13. ε κ ερρυσατο 14. τ. απολυτρω-
 σιν : add δια του αιματος αυτου 16. τα παντ. τα εν | και τα επι
 18. κ* om εκ 23. εν παση τη | διακονος : κ* κηρυξ και αποστολος
 24. παθημασι μου | υπερ υμων : κ* (non a) om υπερ 25. εγω : κ* add
 παυλος 26. νυνι 27. ε κ τισ ο πλουτος | τουτου : κ* του 28. χρι-
 στω : add ησου

II.

Contra falsos doctores. Cum Christo sepulti iidem reviximus. Iam a placitis humanis recedendum.

- 4, 13 Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ 1
 τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑώρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν 2
 σαρκί, ² ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντες 2
 1, 27 ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, 3
 εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ, Χριστοῦ, ³ ἐν ᾧ εἰσὶν πάν- 3
 3 τες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι. ⁴ τοῦτο 4
 1 Co 5, 3 λέγω ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. ⁵ εἰ γὰρ 5
 καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων 6
 καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν 6
 πίστεως ὑμῶν. ⁶ Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν 6
 κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, ⁷ ἑρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι 7
 ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι ἐπὶ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, περισ- 8
 4 σεύοντες ἐν εὐχαριστίᾳ. ⁸ βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγω- 8
 γων διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν 9
 τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χρι- 9
 1, 19 στόν, ⁹ ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος 9
 Eph 1, 21 σωματικῶς, ¹⁰ καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ 10
 πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, ¹¹ ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ 11
 ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ 12
 Ro 6, 4 περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, ¹² συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, 12
 Eph 1, 19a ἐν ᾧ καὶ σνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ 13
 Eph 2, 1-5 τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ¹³ καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας τοῖς 13
 παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίη- 14
 σεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα. 14
 Eph 2, 15 ¹⁴ ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπ- 14
 ερσιονίων ἡμῶν, καὶ αὐτὸ ἤρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ 15
 τῷ σταυρῷ. ¹⁵ ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας 15
 ἐδειγματίσεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ. 16
 Hc 10, 1 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει 16
 8, 5 ἐορτῆς ἢ νομηνίας ἢ σαββάτων, ¹⁷ ἃ ἐστὶν σκιὰ τῶν μελλόντων, 17
 τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. ¹⁸ μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύετω θέλων 18
 ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκίᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑώρακεν ἐμβα-

II, 1. υπερ : περι | λαοδικεια | σωρακας | κ* om εν σαρκι 2. συμ-
 βιβασθεντων | παντα πλουτων | κ* του θεου πατρος χριστου, ε τ. θε.
 και πατρος και του χριστου 3. και της γνωσεως 4. κc τουτο δε λεγ. |
 ινα μη τισ 7. κ* om εν αυτω | ε κ εν τη πιστει | εν αυτη εν ευχαριστ.
 8. κc εσται υμας 10. κc παση της αρχης | εξουσιας : κ* εκκλησιας
 11. του σωματος : add των αμαρτων 12. κc βαπτισμα | εκ των νεκρων
 13. εν τοις παραπτωμ. | υμας sec : om | ημιν : ε* υμιν 14. ημιν
 (ct. κc) : κ* ημων 15. εν αυτω 17. κc om του 18. εν (ct. κc) : κ* om |
 ε κ θρησκεια | α μη σωρακεν

- 19 *τεῶν, εἰκὴ φυσιοῦμενος ὑπὸ τοῦ νοοῦ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, ¹⁹ καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν καὶ ^{Eph 4, 15a} συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὐξῆσει τὴν αὐξήσιν*
 20 *τοῦ θεοῦ. ²⁰ Εἰ ἀπεθάνατε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ*
 21 *κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε; ²¹ μὴ ἄφη μηδὲ ^{Lv 5, 2}*
 22 *γένεση μηδὲ θίγησ, ²² ἃ ἔστιν πάντα εἰς φθορὰν τῆ ἀποχρήσει,*
 23 *κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίαις τῶν ἀνθρώπων; ²³ αὐτὰ ^{Mt 15, 9}*
*ἔστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐβελθηρησικίᾳ καὶ ταπεινοφρο-
 σῆνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πληροσῆν τῆς
 σαρκός.*

III.

Electis dei caelestia sectanda novusque nova vita homo induendus. Officia coniugum, liberorum, patrum, servorum, dominorum.

- 1 *Εἰ οὖν συνηγήρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὐ δ Χρι-
 2 στός ἐστιν ἐν δεξιῇ τοῦ θεοῦ καθήμενος· ² τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ
 3 τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. ³ ἀπεθάνατε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται
 4 σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· ⁴ ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῆ, ἡ ζωὴ
 ὑμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.
 5 *Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκα- ^{Eph 5, 3}*
θαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἣτις ἐστὶν ^{Eph 5, 6}
 6 *7 εἰδωλολατρεία, ⁶ δι' ἃ ἐρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ. ⁷ ἐν οἷς καὶ ^{Ro 1, 18}*
 8 *ὑμεῖς περιπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζήτε ἐν τούτοις· ⁸ νυνὶ δὲ ἀπό- ^{Gal 4, 19}*
θεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν θυμὸν κακίαν βλασφημίαν ^{Eph 2, 3}
 9 *αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν, ⁹ μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ^{Eph 4, 25}*
ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ ^{ad}
 10 *¹⁰ καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν ^{Eph 4, 25}*
 11 *κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν, ¹¹ ὅπου οὐκ ἐν Ἑλλην καὶ ^{Gal 2, 25}*
Ἰουδαίῳ, περιτομῇ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Ἰουδαῖος, ^{Eph 4, 25}
 12 *ἔλευθερος, ἀλλὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστός. ^{Eph 4, 25}*
 13 *Ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἡγαπημένοι ^{Eph 4, 25}*
σπλάγγνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσῆν, πραΰτητα, ^{Eph 4, 25}
 14 *μακροθυμίαν, ¹³ ἀνεγόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ^{Eph 4, 25}*
εἰάν τις πρὸς τινα ἔχη μομφήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο ^{Eph 4, 25}
 15 *ὑμῖν οὕτως καὶ ὑμεῖς, ¹⁴ ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ὅ ^{Eph 4, 25}*
 16 *ἔστιν σύνδεσμος τῆς τελειότητος. ¹⁵ καὶ ἡ εἰρήνῃ τοῦ Χριστοῦ ^{Eph 4, 25}*
*βραβενέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ ^{Phi 4, 1}**

18. αυτου (et. κα) : κ* αυτων 19. ε κ συμβιβαζ. | κ* (non α) αυξη
 20. ει : ε add ουν, item κ* post απεθαν. | ουν τω χριστ. 23. εθελω-
 θρησκεια

III, 1. κ* (non α) εν χριστω | κ* (non α) om εστιν 4. η ζωη ημων
 5. τα μελη : add υμων 6. του θεου : ε κ add επι τουσ υιου του
 απειθειασ 7. εν τουτοις : εν αυτοις 8. κ* (non α) om και υμεις
 10. κ* επενδυσαμενοι 11. τα παντα 12. οικτιριων | πραοτητα
 13. ο χριστος (et. κα) : κ* ο θεος 14. κ* οσ εστιν, ε ητις εστι 15. τ.
 χριστου : τ. θεου

σώματι· και εὐχάριστοι γίνεσθε. ¹⁶ ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικεῖται 16
 ἐν ὑμῖν· πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες και τρυφούντες
 Eph 5, 19a εἰς αὐτούς, ψαλμοῖς ὑμνοῖς ψάλας πνευματικαῖς, ἐν τῇ χάριτι ᾄδον-
 22 τες ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ θεῷ, ¹⁷ και πᾶν ὃ τι ἂν ποιῆτε 17
 ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦν-
 τες τῷ θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ.
 Eph 5, 23 *Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν 18*
 1 Pe 3, 1 κυρίῳ. ¹⁹ οἱ ἄνδρες, ἀγαπάτε τὰς γυναῖκας και μὴ πικραίνεσθε 19
 Eph 5, 25 πρὸς αὐτάς. ²⁰ τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα· 20
 1 Pe 3, 7 τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν κυρίῳ. ²¹ οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε 21
 Eph 6, 4 τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. ²² οἱ δούλοι, ὑπακούετε κατὰ 22
 1 Pe 2, 18 πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλίᾳ ὡς ἀν-
 θρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καρδίᾳ φοβούμενοι τὸν κύριον.
 Eph 6, 17 ²³ ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ και οὐκ ἀν- 23
 6, 17 θρώποις, ²⁴ εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήψεσθε τὴν ἀνταπό- 24
 25 δοςιν τῆς κληρονομίας. τῷ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· ²⁵ ὃ γὰρ 25
 Eph 6, 9 ἀδικῶν κομμεῖται ὃ ἠδίκησεν, και οὐκ ἔστιν προσωποληψία.
 (IV.) ¹ οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον και τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρ- 1
 ἔχετε, εἰδότες ὅτι και ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.

IV.

Precandum. Prudenter versandum. Tychicus et Onesimus. Salutationes.
 Epistula ex Laodicea.

Eph 6, 18a *Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχα- 2*
 ριστίᾳ, ³ προσευχόμενοι ἅμα και περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ 3
 ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ 4
 και δέδεται, ⁴ ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι. ⁵ Ἐν 4 5
 Eph 5, 15 σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.
 Eph 4, 29 ⁶ ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἡρτυμένος, εἰδέναι πᾶς 6
 δεῖ ὑμᾶς ἐνὶ ἐκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.
 Eph 6, 21a *Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς 7*
 ἀδελφὸς και πιστὸς διάκονος και σύνδουλος ἐν κυρίῳ, ⁸ ὃν 8
 ἐπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν και
 Phil 10 παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν, ⁹ σὺν Ὁνησίμῳ τῷ πιστῷ και 9
 ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὃς ἔστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσιν
 τὰ ὧδε.
 Act 27, 2 *Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, και 10*
 15, 37

16. χριστον : κ* κυριον | ψαλμοις και υμνοις και ωδ. | ε κ* εν χαριτι |
 εν τη καρδια υμ. τ. κυριω 17. κ κυριον ιησουν χριστον | πατρι : praet
 και 18. τ. ιδιοις ανδρασιν 19. γυναικας : κc add αυτων 20. εστιν
 ευαρεστον τω κυριω 21. ερεθιζετε : κc παροργιζετε 22. εν οφθαλμο-
 δουλειαις | φοβ. τ. θρον 23. και παν ο,τι εαν 24. αποληψετε | τω
 γαρ κυριω 25. ο δε αδικ. | κc κομισται | προσωποληψια

IV, 1. εν ουρανοιο 2. εν αυτη (ct. m^a) : κ* om 7. κ* τα δε |
 κ* om και συνδουλ. 8. ινα γνω τα πε. υμων 9. κc γνωρισουσιν

- Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς, — ἐὰν
 11 ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δεξασθε αὐτόν, — ¹¹ καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος
 Ἰουστός, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς οὗτοι μόνου συνεργοὶ εἰς τὴν
 12 βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παραγορία. ¹² ἀσπά- ^{Phil 1, 7}
 ζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δούλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάντοτε
 ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα σταθῆτε τέλειοι
 13 καὶ πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. ¹³ μαρτυρῶ
 γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικίᾳ ^{2, 1}
 14 καὶ τῶν ἐν Ἰερραπόλει. ¹⁴ ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρός ὁ ^{Phil 24}
 15 ἀγαπητὸς καὶ Δημᾶς. ¹⁵ ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικίᾳ ἀδελφούς ^{Ro 16, 5}
 16 καὶ Νυμφᾶν καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ¹⁶ καὶ ὅταν
 ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαο-
 17 δικίᾳ ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικίας ἵνα καὶ
 17 ὑμεῖς ἀναγνῶτε. ¹⁷ καὶ εἶπατε Ἀρχίππῳ· βλέπε τὴν διακονίαν ^{Phil 2}
 ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.
 18 Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν ^{2 Th 2, 17}
 δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α.

I.

Thessalonicenses egregium fidei exemplar facti.

- 1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα- ^{2 Th 1, 1}
 λονικῶν ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ ^{Act 17, 1}
 εἰρήνη. ^{2 Th 1, 2}
 2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνειαν ^{Col 1, 3}
 3 ποιοῦμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, ³ ἀδιαλείπτως μνημονεύον- ^{2 Th 1, 3}
 τες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ ^{etc}
 τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 4 ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ⁴ εἰδότες, ἀδελφοὶ ἡγα- ^{2 Th 2, 13}
 5 πημένοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, ⁵ ὅτι τὸ εὐαγγέλιον
 ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει ^{1 Co 4, 20}
 καὶ ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πληροφῶριᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἵοι
 6 ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. ⁶ καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε ^{2 Th 4, 12}
 καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς
 7 πνεύματος ἀγίου, ⁷ ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπον πᾶσιν τοῖς

11. περιτομῆς· οὗτοι: 12. non interpg ante δούλος | om ἰησου | κ* (non a)
 υπερ ἡμων | στήτε | πεπληρωμενοι 13. εχει ζηλον πολυν | λαοδικεια
 15. λαοδικεια | οικ. αυτου 16. λαοδικειας 18. μεθ υμων : add αμην
 * ε η του αγιου παυλου πρ. θεσσαλον. πρωτη επιστολη, εσ παυλου
 του αποστολου η πρ. θεσσαλ. επιστολη πρωτη

I, 1. ειρηνη : ε κ add απο θεου πατρος ημων και κυριου ιησου
 χριστου 2. μνειαν : add υμων 4. υπο θεου 5. κ τ. ευαγγελ. του
 θεου ημων | και εν πληροφ. | εν υμιν : κ om εν 7. ε κ τυπους

πιστευουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. ⁸ ἀφ' ἡμῶν γὰρ ⁸
 ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν
 τῇ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ ἐν παντὶ τόπῳ ἢ πίστις ὑμῶν ἢ πρὸς τὸν θεὸν
 ἐξελίλυθεν, ὥστε μὴ χρεῖαν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι. ⁹ αὐτοὶ γὰρ ⁹
 Act 14, 15 *περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὅποιαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς,*
καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν
θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, ¹⁰ *καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν 10*
οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ὑβούμενον ἡμᾶς
ἐκ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

II.

Sincera et liberalis Pauli institutio. Fide constantes invitis popularibus.
 Visendi desiderium.

Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς 1
 ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, ² ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὕβρισθέντες 2
 Act 16, 12 *καθὼς οἴδατε ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν*
λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι.
³ ἢ γὰρ παρακλήσις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας 3
 οὐδὲ ἐν δόλῳ, ⁴ ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσαμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευ- 4
 Ga 1, 10 *θῆναι τὸ εὐαγγέλιον οὕτως λαλοῦμεν, οὐκ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκον-*
τες, ἀλλὰ θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. ⁵ οὔτε γὰρ 5
 Phil 1, 8 *ποτε ἐν λόγῳ κολακίας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προ-*
 To 5, 41. 44 *φάσει πλεονεξίας, θεὸς μάρτυς,* ⁶ οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων 6
 δόξαν, οὔτε ἀφ' ἡμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι
 ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι. ⁷ ἀλλὰ ἐγενήθημεν ἡπιοὶ ἐν μέσῳ ὑμῶν, 7
 ὡς εἶν τροφὸς θάλπη τὰ ἑαυτῆς τέκνα, ⁸ οὐτως ἡμεῖς οὐ μόνον 8
 ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
 θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε.
 2 Th 2, 8 ⁹ *μημνησθεὺτε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· 9*
νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τίνα
ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. ¹⁰ ἡμεῖς 10
 μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὀσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν
 τοῖς πιστευουσιν ἐγενήθημεν, ¹¹ καθάπερ οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον 11
 ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυ-
 Col 1, 10 *θοῦμενοι,* ¹² *καὶ μαρτυρόμενοι εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ 12*
 Eph 4, 1 *θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.*
 1, 2 *Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως, 13*
ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξασθε οὐ

7. om εν sec 8. γαρ. (ct. n^a) : κ* om | κ* ο λογ. τ. Θεου | om εν τη sec
 loco | αλλα και εν | ημας εχειν 9. εχομεν 10. εκ νεκρων | απο της οργ.

II, 2. αλλα και προπ. 3. ουτε εν δολ. 4. αλλα τω Θεω 5. κολα-
 κειαι | εν προφασει : κc om εν 7. αλλ εγεν. | ηπιοι : κ* νηπιοι | ε κ* ως
 αν τροφ. 8. ημειροιμοι | γεγενησθε 9. νυκτος : add γαρ | εις υμας
 (n^a) : κ* υμιν 11. κ om υμας 12. μαρτυροουμενοι | περιπατησαι |
 κ καλεσαντοσ 13. om Και ante δια τουτ.

λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθὼς ἔστιν ἀληθῶς λόγον θεοῦ, ὃς καὶ
 14 ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστευούσι. ¹⁴ ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενή-
 θητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων
 15 συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ¹⁵ τῶν καὶ
 τὸν κύριον ἀποκτείναντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας, καὶ ἡμᾶς
 ἐκδιωξάντων καὶ θεῶ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσι ἀνθρώποις ἐναν-
 16 τίων, ¹⁶ κωλύοντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς
 τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας πάντοτε. ἔφθασεν δὲ ἐπ'
 αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.
 17 Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς και-
 ρὸν ὥρας προσώψω οὐ καρδία, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ
 18 πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. ¹⁸ διότι ἠβελήσαμεν
 ἔλθειν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ Ἄπαξ καὶ Δίος, καὶ ἐνέ-
 19 κοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. ¹⁹ τίς γὰρ ἡμῶν ἔλπισ ἢ χαρὰ ἢ Phil 4, 1
 στέφανος κανηγήσεως ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου
 20 ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; ²⁰ ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα 2, 13
 ἡμῶν καὶ ἡ χαρὰ.

III.

Impeditus ab itinere Paulus iterum misit Timotheum. Laetatur nuntiat.
 Votum.

1 Διὸ μηκέτι στέγοντες ἠυδοκῆσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθή- Act 17, 16
 2 ραις μόνοι, ² καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ Ro 16, 21
 διάκονον τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηριξαι
 3 ὑμᾶς καὶ παρακαλεσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν ³ τὸ μηδένα σαί-
 νεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις. αὐτοὶ γὰρ οἶδατε ὅτι εἰς τοῦτο
 4 κείμεθα· ⁴ καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προσελέγομεν ὑμῖν ὅτι
 5 μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἶδατε. ⁵ διὰ τοῦτο
 καγὼ μηκέτι στέγων ἐπέμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν,
 μήπως ἐπέειρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ
 6 κόπος ἡμῶν. ⁶ Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' Act 18, 5
 ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν,
 καὶ ὅτι ἔχετε μείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς
 7 ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, ⁷ διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελ-
 φοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν
 8 9 πίστεως, ⁸ ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκατε ἐν κυρίῳ. ⁹ τίνα γὰρ
 εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ

13. ἐστιν ἀληθῶς : κ^a αλ. ἐστ., κ* om ἀληθῶς. 14. τα αὐτα : ταῦτα

15. τοὺς ἰδιοὺς προφήτας | ἡμᾶς : ε (non item εε) ὑμᾶς ex errore

18. διο 19. η οὐκ : κ* om η | ἰησοῦ : add χριστοῦ 20. κ* καὶ χαρὰ

III, 1. εὐδοκῆσαμεν 2. κ. διακο. τ. Θεου : add καὶ συναργον
 ἡμῶν | παρακαλεσαι : add ὑμᾶς | ὑπερ : περὶ 3. το : τῶ 6. κ τὴν
 ἡμῶν πιστιν 7. θλίψ. καὶ ἀνάγκ. 8. ε κ στηκατε 9. τῶ Θεῶ :
 κ* τ. κυρίῳ

τῇ χαρᾷ ἣ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ¹⁰ νυκτός 10
καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον
καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;

Αὐτός δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ κύριος ἡμῶν Ἰη-11
σοῦ κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· ¹² ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος 12
πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάν-
τας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, ¹³ εἰς τὸ στηριξάει ὑμῶν τὰς 13
καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἀγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς
ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν
ἀγίων αὐτοῦ, ἀμήν.

IV.

In castitate et caritate pergendum. De mortuis ac reditu Christi.

Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν 1
κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵνα καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς
περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισ-
σεύητε μᾶλλον. ² οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν ²
διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. ³ τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ ³
ἀγιασμός ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, ⁴ εἰδέναί 4
ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτάσθαι ἐν ἀγιασμῷ καὶ τιμῇ,
^{Eph 2, 12} ⁵ μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδόντα τὸν ⁵
θεόν, ⁶ τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ⁶
ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἕκδικος κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς
καὶ προεῖπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. ⁷ οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ⁷
^{Le 10, 16} ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλὰ ἐν ἀγιασμῷ. ⁸ τοιγαροῦν ὁ ⁸
ἄθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεόν τὸν καὶ δίδόντα
τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς.

Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρειᾶν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐ- 9
^{1o 5, 45} ¹ τοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδιδάκτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· ¹⁰ καὶ 10
γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφούς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδο-
νίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον ¹¹ καὶ 11
^{2The 2, 12} ¹² φιλοτιμιεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι
^{Eph 4, 28} ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παραγγειλαμεν, ¹² ἵνα περιπα- 12
^{Co 4, 5} ¹³ τῆτε εὐσηχημένους πρὸς τοὺς ἕξω καὶ μηδενὸς χρειᾶν ἔχητε.

Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἄγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμηωμέ- 13
^{Eph 2, 12} ¹⁴ νων, ἵνα μὴ λυπηθῆτε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα.
^{1 Co 6, 14} ¹⁴ εἰ γὰρ πιστευόμενοι ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ 14
^{Ro 5, 11} ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. ¹⁵ τοῦτο 15

11. ἰησοῦ: add χριστοσ 13. ἰησοῦ: add χριστου | αμην: om

IV, 1. το λοιπον | κ τω κυριω ἰησοῦ | ε κ om ἵνα pri | om καθ. κ.
περιπατ. 2. κ δεδωκαμεν 3. κc απο πασησ πορν. 4. κ* και εν
τιμῃ 6. ο κυριος 7. ε κ αλλ 8. δοντα | εἰς ἡμασ 9. κc εχομεν
10. κ* τ. ἀδελφουσ ἡμων | εν ολη: praem τουσ 11. ε κ* ταισ ἰδιαισ
χερσ. υμ. | κc παρηγγ. υμιν 13. Ἔλω | κκοιμηθῆμενων | κc ωσ και
14. κc ἐπιστευομεν

γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περι-^{1Co15, 51e}
λειπούμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς^{15, 23}
16 κοιμηθέντας, ¹⁶ ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελύσματι, ἐν φωνῇ
ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ
17 οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, ¹⁷ ἔπειτα ἡμεῖς οἱ
ζῶντες οἱ περιλειπούμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέ-
λαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτως πάντοτε
18 σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. ¹⁸ ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις
τούτοις.

V.

Dies subito ventura; hinc vigilandum est. Praesides colendi. Admoni-
tiones variae. Vota.

1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρεῖαν ^{4, 9}
2 ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· ² αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι ἡμέρα ^{2Pe 3, 10}
3 κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ οὕτως ἐρχεται. ³ ὅταν λέγωσιν·
εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐπίσταται ὄλεθρος
ὡσπερ ἡ ὄδις τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγῃσιν.
4 ⁴ ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς
5 κλέπτῃς καταλάβῃ· ⁵ πάντες γὰρ ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ^{Eph 5, 8}
6 ἡμέρας· οὐκ ἴσμεν νυκτὸς οὐδὲ σκότους· ⁶ ἄρα σὺν μὴ καθεύδα-
7 μεν ὡς οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. ⁷ οἱ γὰρ
καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸς
8 μεθύνουσιν· ⁸ ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα ^{Eph 6, 14, 17}
9 πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας, ⁹ ὅτι
οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς ὀργὴν ἀλλὰ εἰς περιποιήσιν σωτηρίας
10 διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ¹⁰ τοῦ ἀποθανόντος περὶ ^{2Co 5, 18}
ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσω-
11 μεν. ¹¹ διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οικοδομεῖτε εἰς τὸν ἕνα,
καθὼς καὶ ποιεῖτε.
12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ^{1Ti 5, 17}
ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ δουλοῦντας ὑμᾶς,
13 ¹³ καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσῶς ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον ^{Mc 2, 26}
14 αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν αὐτοῖς. ¹⁴ παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελ-
φοί, δουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους,
15 ἀντίχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. ¹⁵ ὁράτε ^{Ro 12, 17}
μὴ τις κακὸν ἀγὲ κακοῦ τινὶ ἀποδοῖ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν ^{1Pe 3, 9}
16 διώκετε εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. ¹⁶ πάντοτε χαίρετε, ^{Phi 4, 4}
17 ¹⁷ ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, ¹⁸ ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τούτο
19 γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. ¹⁹ τὸ πνεῦμα μὴ 4, 2

V, 1. κ του (κς om) γραφ. υμιν 2. η ημερα 3. ε οταν γαρ, κς οταν δε | αφρισταται 5. om γαρ 6. ωσ και οι 8. κ* om και αγαπη 9. αλλ 10. περι: υπερ 12. κ προϊστανομενουσ 13. ε κ υπερεκπερισσον | κ* και ειρηνευετ. | εν αυτοις 15. αποδω | και εις αλληλ. 18. κ* του θεου

ζβέννυτε, ²⁰ προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε· ²¹ πάντα δὲ δοκιμάζετε, ²⁰ 21
 τὸ καλὸν κατέχετε· ²² ἀπὸ παντὸς εἶδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. ²²
 He 13, 30 ²³ Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἀγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελείς, καὶ ²³
 ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμείπτως
 ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθῆί.
 2 Th 2, 3 ²⁴ πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει. ²⁴
 2 Th 2, 1
 Ro 16, 16 ^{οἷς} Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. ²⁶ ἀσπάσασθε τοὺς ²⁵ 26
 ἀδελφούς πάντας ἐν φιλήματι ἀγίῳ. ²⁷ ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύ- ²⁷
 ριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς.
 Phil 4, 23 ^{οἷς} Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. ²⁸

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β.

I.

Laudat fidem Thessalonicensium. Pios merces manet, impios poena.

1 Th 1, 1 ^{οἷς} Παῦλος καὶ Σιλβανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα- 1
 λονικῶν ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. ² χάρις 2
 ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ.

1 Th 1, 2 ^{2, 18} ^{οἷς} Ἐὐχαριστοῦν ὀφειλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, 3
 καθὼς ἀξιὸν ἔστιν, ὅτι ὑπερανξάνει ἡ πίστις ὑμῶν καὶ πλεονάζει
 ἡ ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους, ⁴ ὥστε αὐτοὺς 4
 ἡμᾶς ἐν ὑμῖν ἐκκαυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς
 ὑπομοτῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ
 ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀπέχεσθε, ⁵ ἐνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ 5
 θεοῦ, εἰς τὸ καταξιοθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ
 ἧς καὶ πάσχετε, ⁶ εἶπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς 6
 θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν ⁷ καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' 7
 1 Th 1, 10 ^{οἷς} ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' 7
 Act 1, 20 ἀγγέλων δυνάμει αὐτοῦ ⁸ ἐν πυρὶ φλογός, διδόντος ἐκδίκησιν 8
 τοῖς μὴ εἰδόσιν θεὸν καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ
 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, ⁹ οἵτινες δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ 9
 προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,
¹⁰ ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ θανμασθῆναι 10
 ἐν πᾶσιν τοῖς πιστεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ'
 ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ¹¹ Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε 11
 περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιόσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ

19. ε κ σβέννυτε 21. ε κ* om δε 27. ε κ ορκίζω | τοῖς ἁγίοις ἀδελφ.

28. μεθ' ὑμῶν : ε κ add αμην

* ε η προσ Θεσσαλ. ἐπιστολ. δευτερα, ε* παυλου του αποστολου η προσ Θεσο. ἐπιστ. δευτερα.

1, 1. κ* (non α) ἐν Θεω και πατρ. 3. κ* om ὑμων post παντων

4. ωστ. ημασ αυτουσ | κευχασθαι 8. κc τον Θεον | ε κ ησου χριστου

10. πιστευουσιν

πληρώση πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνά-
 12 μαι, ¹² ὅπως ἐνδοξασθῆ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν
 καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ κατὰ τῆν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου
 Ἰησοῦ Χριστοῦ.

II.

Christi adventum praecedet Antichristus. Perseverandum bona fide.

1 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυ-
 ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν,
 2 ² εἰς τὸ μὴ ταχῆος σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοοῦ μηδὲ θροεῖ- ^{1 Th 5, 2}
 σθαι, μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς
 3 δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐπέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου. ³ μὴ τις ὑμᾶς ^{Eph 5, 6}
 ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον, ὅτι εἰς μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία
 4 πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῆ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀνομίας, ὁ υἱὸς τῆς
 4 ἀπωλείας, ⁴ ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγό- ^{Dan 11, 26}
 μενος θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθί-
 5 σαι, ἀποδεικνύντα εἰαυτόν ὅτι ἐστὶν θεός. ⁵ Οὐ μνημονεύετε ὅτι ^{Act 17, 1}
 6 ἔτι ὡν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; ⁶ καὶ νῦν τὸ κατέχον οὐ-
 7 दाτε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτόν ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ. ⁷ τὸ γὰρ
 8 ἐκ μέσου γένηται. ⁸ καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ ^{Es 11, 4}
 κύριος Ἰησοῦς ἀνελεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ
 9 καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ, ⁹ οὗ ἐστὶν ἡ παρου-
 σία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ
 10 τέρασι ψεύδους ¹⁰ καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυ- ^{2 Co 2, 15}
 μένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ
 11 σωθῆναι αὐτούς. ¹¹ καὶ διὰ τοῦτο πέμπτει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέρ-
 12 γειαν πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, ¹² ἵνα κριθῶσιν
 ἀπαντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντες τῇ
 ἀδικίᾳ.

13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν,
 ἀδελφοί ἡγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἴλατο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ'
 ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἀγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστιν ἀληθείας,
 14 ¹⁴ εἰς ὃ καὶ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποι-
 15 ῆσιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ¹⁵ ἄρα οὖν, ἀδελ-
 φοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε
 16 διὰ λόγον εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν. ¹⁶ αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν
 Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς

12. ησου pri : add χριστου

II, 2. μήτε θροεισθ. | η ημερ. του χριστου 3. ανομιασ : αμαρτιασ
 4. κ* om και υπεραιρομ. | καθισαι : praeem ωσ θεου 6. εν τω ναυτου
 καιρ. 8. ο κυριος omisso ησ. | ανελει : κ* αναλοι, ε αναλωσει. 10. της
 αδικιασ | εν τοις απολλυμ. 11. πεμπτει 12. παντες | αλλ | εν τη
 αδικια 13. κ του κυριου | ειλατο | υμασ : κ* ημασ 14. om και 16. και
 πατηρ ημων | κ* (non 2) om ο αγαπ. ημασ

καὶ δούσ παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι,
 1 Th 3, 13 ¹⁷ παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηριξαὶ ἐν παντὶ ἔργῳ 17
 καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.

III.

Precandum pro evangelio. De dissolutis ac desidibus cavendis. Nota
 genuinae epistolae.

1 Th 5, 25 Col 4, etc Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος 1
 τοῦ κυρίου τρεῖξαι καὶ δοξάζεται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, ² καὶ ἵνα 2
 ἡσθώμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ 3
 πάντων ἡ πίστις. ³ πιστὸς δὲ ἐστὶν ὁ κύριος ὃς στηριξίει ὑμᾶς 3
 Ga 5, 10 καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. ⁴ πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' 4
 ὑμᾶς, ὅτι ἂ παραγγέλλομεν ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. ⁵ ὁ δὲ κύριος 5
 κατευθύνει ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰς
 τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

Ro 16, 17 1 Co 5, 11 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου 6
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ
 ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρε-

1 Th 1, 6 λαβόσαν παρ' ἡμῶν. ⁷ αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, 7
 ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν, ⁸ οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά 8

1 Th 2, 9 τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι

1 Co 9, 4 Phil 2, 17 πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τινα ὑμῶν· ⁹ οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, 9
 ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δώμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. ¹⁰ καὶ 10
 γὰρ ὅτε ἤμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις
 οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. ¹¹ ἀκούομεν γάρ τινας περι- 11
 πατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους ἀλλὰ περιεργα-
 ζόμενος· ¹² τοῖς δὲ τοιοῦτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν 12
 ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυ-

Ga 4, 9 τῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. ¹³ ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοί, μὴ ἐγκακήσητε καλο- 13
 ποιούντας. ¹⁴ εἰ δὲ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς 14

1 Co 5, 11 ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειώσθε· μὴ συναμιγνύσθε αὐτῷ, ἵνα
 ἐντραπῇ· ¹⁵ καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἠγείσθε, ἀλλὰ ρουθετεῖτε ὡς 15

1 Th 5, 23 ἀδελφόν. ¹⁶ αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δάψῃ ὑμῖν τὴν εἰρήνην 16
 διαπαντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.

Col 4, 18 Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου, ὃ ἐστὶν σημεῖον ἐν πάσῃ 17

1 Th 5, 23 etc ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. ¹⁸ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 18
 Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

17. τ. καρδ. υμων | στηριξει : add υμας | λογω και εργω

III, 3. εστιν : κ* post ο κυρ. pon 4. παραγγελλομεν : add υμιν |
 και ποιειτε 5. om την ante υπομ. 6. κc παραλαβον, ε παραλαβε
 8. κ αλλα | νυκτα και ημεραν 10. κ* om ταυτο 12. δια του κυριου
 ημων ιησου χριστου 13. εκκακησητε 14. και μη συναναμ. | κ συνανα-
 μινυνοσθαι 18. μετα πα. υμων : add αμην

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

I.

Dei filius summus omnium, longe maior angelis.

- 1 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς
πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων
2 ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν νῆφ, ² ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ
3 καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας, ³ ὅς ὢν ἀπάνημα τῆς δόξης καὶ
χαρὰς τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ φέρων τε τὰ πάντα τῷ ἥματι
4 ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, ⁴ τοσοῦτον κρείτ-
των γενόμενος τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κε-
5 κληρονόμηκεν ὄνομα. ⁵ τίς γὰρ εἶπεν ποτε τῶν ἀγγέλων· υἱὸς ^{5, 6}
μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι ^{2 Sa 7, 14}
6 αὐτῷ εἰς πατέρα καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; ⁶ ὅταν δὲ πάλιν
εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσ- ^{Ps 96(97), 7}
7 κνησιάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. ⁷ καὶ πρὸς μὲν τοὺς
ἀγγέλους λέγει· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς ^{Ps 103 (104), 4}
8 λειτουργοὺς αὐτοῦ πρὸς φλόγα, ⁸ πρὸς δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνος
σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, καὶ ἡ ῥάβδος τῆς ἐκθύτη-
9 τος ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. ⁹ ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ
ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε, ὁ θεός, ὁ θεὸς σου ^{Ps 101 (102), 1 26-28}
10 ἔλαιον ἀγαλλιᾶσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. ¹⁰ καί· σὺ καὶ
ἀρχὰς κύριε τῆς γῆς ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου
11 εἰσὶν οἱ οὐρανοί· ¹¹ αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάν-
12 τες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, ¹² καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἀλλά-
ξεις αὐτοὺς καὶ ἀλλαγῆσονται, σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ καὶ τὰ ἔτη σου
13 σὺκ ἐκλείψουσιν. ¹³ πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἰρηκέν ποτε· ^{Ps 109 (110), 1}
κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον ^{Mt 22, 46 etc}
14 τῶν ποδῶν σου; ¹⁴ οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα εἰς
διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σω-
τηρίαν;

II.

Dei filio parendum magis quam legi per angelos traditae. Christus homo factus fratrum causa passus.

- 1 Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖ-
2 σιν, μήποτε παραρνωμέν. ² εἰ γὰρ ὁ δεῖ ἀγγέλων λαληθεῖς λόγος ^{Ga 3, 19 Act 7, 53}

* ε ἡ προσ εβραίουσ επιστ. παυλου, item εσ omisso παυλου

I, 1. επ εσχάτων 2. και τουσ αιω. εποιη. 3. καθαρισμον : praem δι. αυτου | τ. αμαρτιων : add ημων | ποιησαμενος : pon ante τ. αμαρτ. ημων 5. εσομ. αυτω (et. κα) : κ* om αυτω 8. αιωνου : ραβδος ενθυτητου η ραβδ. | σου : κ αυτου 9. αδικιαν : ανομιαν 12. αλλαξις : αλιξις, κ add ως ιματιον

II, 1. περισσοτ. δει | ημασ προσεχ. | παραρνωμεν

ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοή ἔλαβεν ἔνδι-
κον μισθαποδοσίαν, ³ πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελή-
σαντες σωτηρίας; ἦτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλιῶσα δια τοῦ κυρίου,
ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, ⁴ συνεπιμαρτυροῦντος
τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ ποιικιλίαις δυνάμεσιν καὶ
πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, ⁵
περὶ ἧς λαλοῦμεν. ⁶ διμαρτύρατο δέ που τις λέγων· τί ἐστὶν
ἄνθρωπος ὅτι μιμησέκη αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπη
αὐτόν; ⁷ ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλου, δόξῃ καὶ
τιμῇ ἐστεφανώσας αὐτόν, ⁸ πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν
αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξει αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ
ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὐπω ὀρώμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.
⁹ τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλου ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν
διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως
ἁγίῳ θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γένηται θανάτου. ¹⁰ ἔπρεπε γὰρ
αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς
δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημά-
των τελειῶσαι. ¹¹ ὃ τε γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι ἐξ ἑνός
πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοῦ καλεῖν,
λέγων· ἀπαγγεῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ
ἐκκλησίας ἡμῶν σε. ¹² καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὸς ἐπὶ
αὐτῷ. καὶ πάλιν· ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός.
ἐπεὶ οὖν τὰ παιδιά κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ
αὐτὸς παρακλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου
καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἐστὶν τὸν
διάβολον, ¹⁵ καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παν-
τὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλίας. ¹⁶ οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων
ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. ¹⁷ ὅθεν
ἄφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων
γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκε-
σθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. ¹⁸ ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς
πειρασθεῖς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

III.

Christus Mose maior. Moses non impune spretus, multo minus Christus.

Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοή-
σατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερεῖα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν,
ἵνα πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ
οἴκῳ αὐτοῦ. ³ πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωϋσῆν ἡξίωται

7. εσπερα. αυτον : ε κ add και καταστησας αυτον επι τα εργα των χειρων σου 8. εν γαρ τω 9. χαριτι : M Orquater etc χωρις 14. σαρκος και αιματος 15. δουλίας 18. κ* om πειρασθεις

III, 1. χριστον ιησουν 2. μωυση 3. γαρ δοξης οντος | μωση

- καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν.
 4 ⁴ πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος, ὁ δὲ πάντα κατα-
 5 κενάσας θεός. ⁵ καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὄλφ τῷ οἴκῳ ³ Nm 12, 7
 6 αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, ⁶ Χριστὸς
 δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, εἰς τὴν
 παρηγοσίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλος βεβαίαν ¹⁴
 κατάσχομεν.
 7 Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· σήμερον ἐὰν τῆς ^{Ps 94(95),}
 8 φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, ⁸ μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς
 ἐν τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῷ ^{Ex 17, 7}
 9 ἐρήμῳ, ⁹ οὐ ἐπειράσαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον ^{Nm 14, 22a}
 10 τὰ ἔργα μου τεσσαράκοντα ἔτη. ¹⁰ διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ
 ταύτῃ καὶ εἶπον· ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν
 11 τὰς ὁδοὺς μου, ¹¹ ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται ^{4, 3}
 12 εἰς τὴν κατάπανσίν μου. ¹² βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἐν
 τῷ ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ
 13 ζῶντος, ¹³ ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρι
 οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτη
 14 τῆς ἀμαρτίας· ¹⁴ μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν, εἰς τὴν
 τῆν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλος βεβαίαν κατάσχομεν.
 15 ¹⁵ ἐν τῷ λέγεσθαι· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ ^{7 11}
 16 σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ· ¹⁶ τίνες
 γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξεληθότες ἐξ
 17 Αἰγύπτου διὰ Μωϋσέως; ¹⁷ τίς δὲ προσώχθισεν τεσσαράκοντα ^{Nm 14,}
 ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἀμαρτήσασιν; ὡς τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. ^{22 22a}
 18 ¹⁸ τίς δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπανσιν αὐτοῦ
 19 εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν; ¹⁹ καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν ^{4, 6}
 εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίας.

IV.

Requies promissa Iudaeis data piis per Christum. Verbi divini vis.

- 1 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελ-
 θεῖν εἰς τὴν κατάπανσιν αὐτοῦ δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέαι.
 2 ² καὶ γὰρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ ἀκείνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέ-
 λησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους μὴ συγκεκριασμένους τῇ πίστει
 3 τοῖς ἀκούσασιν. ³ εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπανσιν οἱ πιστεύ-
 σαντες, καθὼς εἶρηκεν· ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύ- ^{8, 11}
 σονται εἰς τὴν κατάπανσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς ^{Ps 94(95),}
 4 κόσμου γενηθέντων. ⁴ εἶρηκεν γὰρ πού περὶ τῆς ἐβδόμης οὕτως· ¹¹

4. τα πάντα 5. μωσησ 6. εανπερ 8. παραπικρ. : κ πικρασμο
 9. επειρασαν : add με | εν δοκιμασια : εδοκιμασαν με | τεσσαρακ.
 10. ταυτη : εμεινη 14. γεγοναμεν του χριστου 16. τινες : τινες |
 μωσειωσ 17. τεσσαρακ.

IV, 1. κ καταλειπομενησ 2. συγκεκριαμενοσ 3. γαρ : ουν

καὶ κατέπασεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ. ⁵ καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν ⁵ κατάπασιν μου. ⁶ ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τιναὶ εἰσελθεῖν εἰς ⁶ αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπειθίας, ⁷ πάλιν τινα ὀρῶζει ἡμέραν, σήμερον, ἐν Δαυεὶδ λέγων μετὰ ⁷ 2, 19 3, 15 8, 15 2, 15 109 22, 4 αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν. ⁸ εἰ γὰρ ⁸ αὐτοῦ Ἰησοῦς κατέπασεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. ⁹ ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. ⁹ ¹⁰ ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπασιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέ- ¹⁰ πασεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός.

Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπασιν, ἵνα ¹¹ μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τισ ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. ¹² ζῶν γὰρ ¹² ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργῆσ καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ δίκνουμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἀρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐνοιῶν καρδίας· ¹³ καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ, ¹³ πάντα δὲ γυμνά καὶ τετραχλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

¹⁴ Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, ¹⁴ ^{2, 17 5, 2} Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. ¹⁵ οὐ γὰρ ¹⁵ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συναπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. ¹⁶ ¹⁶ προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ¹⁶ ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν.

V.

Christus pontifex in aeternum, sacerdos sicut Melchisedech. Tarditas lectorum taxatur.

Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀν- ¹ ^{2, 3 5, 3}θρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε ² ^{4, 15} καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, ² μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦ- ² σιν καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περιέκειται ἀσθενείαν, ³ καὶ ³ δι' αὐτὴν ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ ^{7, 27} προσφέρειν περὶ ἁμαρτιῶν. ⁴ καὶ οὐχ ἑαυτῷ τισ λαμβάνει τὴν ⁴ ^{2, 28 1, 21} τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθὼς περὶ καὶ Ἀαρῶν. ⁵ οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα, ⁵ ^{2, 2, 7} ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· ⁷ εἶδόν μου εἰ σύ, ἐγὼ σήμερον γενέ- ^{7, 11}νηκά σε· ⁶ καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα ⁶ ^{2, 109 7, 11 1, 10 4}

6. ἀπειθειαν : κ* ἀπιστιαν 7. κ* ορῶζει τινα | δαβιδ | ειρηται 9. κ* (non a) om ἄρα usque του θεου 11. κ* om τισ 12. ψυχης : add τε 15. συμπαθ. | ε (non εε) πεπειραμενον 16. ελεον

V, 3. δια ταυτην | υπερ αμαρτιων 4. αλλα ο καλουμενος | καθαπερ κ. ο ααρ.

- 7 κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. ⁷ ὅς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσει τε καὶ ἰκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ
8 εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, ⁸ καίπερ ὢν νόστος, ἔμαθεν ἀφ' ὧν
9 ὦν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, ⁹ καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο πᾶσιν τοῖς
10 ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, ¹⁰ προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
- 11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσσερμῆνευτος λέγειν, ἐπεὶ
12 ἠσθητοὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. ¹² καὶ γὰρ ὀφειλοῦντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς **εα 4, 8**
τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε **1Co 2, 2**
13 χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος, οὐ στερεᾶς τροφῆς. ¹³ πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης, νήπιος γάρ ἐστιν·
14 ¹⁴ τελειῶν δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἔξιν τὰ αἰσθητήρια
γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάρρησιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

VI.

Tarditate deposita ad perfecta nitendum. Defectio irreparabilis. Fides Abrahami.

- 1 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα
φερόμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων,
καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, ² βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου.
³ καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἵνα πρὸς ἐπιταγήν ὁ θεός. **Iac 4, 15**
- 4 ⁴ ἀδύνατον γὰρ τοῖς ἄπαξ φωτισθέντας γενησάντων τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανοῦ καὶ μετόχους γεννηθέντας πνεύματος ἁγίου
5 ⁵ καὶ καλὸν γενησάντων θεοῦ ἔργον δυνάμει τε μέλλοντος αἰῶνος,
6 ⁶ καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυρῶντας
ἐαυτοῖς τὸν νὺν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. ⁷ γῆ γὰρ ἡ πιούσα τὸν ἐπ' αὐτῆς
ἐρχόμενον πολλὰκις ὑετὸν καὶ τίκτουσα βοτάνην εὐθετον ἐκείνοις δι' οὐσὶν καὶ γεωργεῖται, μετα-
8 λαμβάνει εὐλογίαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ· ⁸ ἐκφέρουσα δὲ ἀκάθαρτα καὶ τριβόλους
ἀδόκιμος καὶ κατάρατος ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.
9 Πεπεσμένοι δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχόμενα
σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν. ¹⁰ οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεός ἐπιλαθέσθαι
τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδειξασθε εἰς **1Th 4, 9**
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῦ ἁγίου καὶ διακονοῦντες.
11 ¹¹ ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν
πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους, ¹² ἵνα μὴ ἠσθητοὶ γένησθε,
μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας.
¹³ τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγελάμενος ὁ

9. πασιν : post τοις υπακου. αυτ. 12. και ου στερεας

VI, 7. πολλακις ερχομενον 9. αγαπητοι : κ* αδελφοι | κρητιτονα

10. και του κοπου της αγαπης

Gn 22, 16. 17 θεός, ἐπει κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὁμόσαι, ὤμοσεν καθ' ἑαυτοῦ, ¹⁴ λέγων· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πλη- 14 θυνῶ σε· ¹⁵ καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτηγεν τῆς ἐπαγγελίας. ¹⁵ ¹⁶ ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνύουσι, καὶ πάσης αὐτοῖς ¹⁶ ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὕρκος· ¹⁷ ἐν ᾧ περισσώτερον ¹⁷ βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδειξάτω τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμσεύτευσεν ὄρκῳ, ¹⁸ ἵνα διὰ ¹⁸ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι τὸν θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχομεν οἱ καταφυγόντες κρατήσῃαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος, ¹⁹ ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ ¹⁹ **Lev 16, 2** τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπατάσματος, ²⁰ ὅπου πρὸδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ ²⁰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἀρχιερεὺς γινόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

VII.

Melchisedech Abrahamo Levitisque maior et Christus pontifex noster in aeternum.

Gn 14, 18. 22 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Καλήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ ¹ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς ² τῶν βασιλέων καὶ εὐλόγησας αὐτόν, ² ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ² ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἐρμηνεύμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἐπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Καλήμ, ὁ ἔστιν βασιλεὺς εἰρήνης, ³ ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς ³ τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.

² Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραάμ ἔδωκεν ⁴ ἐκ τῶν ἀκροθιτίων ὁ πατριάρχης. ⁵ καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευεὶ ⁵ **Num 18, 21. 22** τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσι ἀποδεκατοῖν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφούς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ· ⁶ ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ ⁶ αὐτῶν δεδεκάτωκεν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. ⁷ χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ ⁷ κρείττενος εὐλογεῖται. ⁸ καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθηθήσκοντες ⁸ ἄνθρωποι λαμβάνουσι, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῆ. ⁹ καὶ ὡς ⁹ ἔπος εἰπαῖν, δι' Ἀβραάμ καὶ Λευεὶς ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται· ¹⁰ ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήνησεν ¹⁰ αὐτῷ Μελχισεδέκ.

Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευειτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ ¹¹ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῆς νενομοθέτηται, τίς ἔτι χρεῖα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἔτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν

14. εἰ μὴν : ἡ μὴν 16. ἄνθρωποι μὲν γὰρ 18. ψεύσασθαι θεόν
 VII, 1. ^c om του ante υψιστου | κ ος συναντησας 2. απο παντων : κ post μερισεν 5. ε κ αποδεκατον 6. τον αβρααμ 9. δια αβρααμ | ε λευι, κ* λευι 10. ο μελχισεδεκ 11. λευιτικησ | επ αυτη | νενομοθετητο

- 12 Ἀραὼν λέγεται; ¹² μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης
 13 καὶ νόμον μετάθεσις γίνεται. ¹³ ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς
 ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ·
 14 ¹⁴ πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς
 15 ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωϋσῆς ἐλάλησεν. ¹⁵ καὶ περισ-
 σότερον ἔτι κατάδηλον ἐστίν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδέκ
 16 ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, ¹⁶ ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκίης
 17 γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου. ¹⁷ μαρτυρεῖται ^{Ps 109,}
 γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. ^{(110), 4}
 18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγοῦσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς
 19 ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές, ¹⁹ οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισα-
 20 γωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. ²⁰ καὶ
 καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας, — οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας
 21 εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, ²¹ ὁ δὲ μετὰ ὀρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγον-
 τος πρὸς αὐτόν· ὥμοσεν κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ
 22 ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα· — ²² κατὰ τοσοῦτο καὶ κρείττονος δια- ^{1, 17}
 23 θήκησ γέγονεν ἔγγυσ· Ἰησοῦς. ²³ καὶ οἱ μὲν πλείονός εἰσιν γε- ^{2, 6}
 24 γονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ καλύεσθαι παραμένειν· ²⁴ ὁ δὲ
 διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατος ἔχει τὴν ἱερωσύ-
 25 νην, ²⁵ ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερ-
 χόμενους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ
 αὐτῶν.
 26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς, ὄσιος, ἄκακος,
 ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος
 27 τῶν οὐρανῶν γενόμενος, ²⁷ ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην,
 ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀμαρτιῶν θυσίας
 ἀναφέρειν, ἐπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ^{2, 7, 12}
 28 ἑαυτὸν προσενέγκας. ²⁸ ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπου καθίστησιν
 ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας τῆς
 μετὰ τὸν νόμον νιδὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

VIII.

Caelestis pontifex noster, auctor novi cum deo foederis vetere melioris.

- 1 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερεῖα
 ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρα-
 2 νοῖς, ² τῶν ἀγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκητῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν
 3 ἔπηξεν ὁ κύριος, οὐκ ἀνθρώπου. ³ πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ ^{5, 1}
 προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον
 4 ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκη. ⁴ εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ'

14. οὐδεν περι: ιερωσυνης | κ* μωυσης οὐδεν | μωυσης 16. σαρκίης
 17. μαρτυρεῖ 21. εἰς τον αἰωνα (haec ipsa om κ*): add κατὰ τὴν τάξιν
 μελχισεδεκ 22. κατὰ τοσοῦτον κρειττονος 26. ε κ om και ante επρεπεν
 27. ανενγκας

VIII, 2. και ουκ ανθρωπ. 4. ουν: γαρ

ἂν ᾦν ἱερεὺς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα,
 10, 1 ⁵ οἷτινος ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἰσραηλίων, καθὼς 5
 Ex 25, 40
 Act 7, 44 καροημάτιται Μωϋσῆς μελλων ἐπιτελεῖν τῆς σκηπῆς· ὄρα γὰρ
 7, 22 φησι ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ
 11 ὄρει· ⁶ νυνὶ δὲ διαφορωτέρως τέτυχεν λειτουργίας, ὅσω καὶ κρεῖτ- 6
 τος ἐστὶν διαθήκης μωσείης, ἣτις ἐπὶ κρεῖττοσιν ἐπαγγελίας
 νενομοθέτηται. ⁷ Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ᾦν ἄμαρτος, οὐκ ἂν 7
 1er 31
 (28) δευτέρως ἐξῆτειτο τόπος. ⁸ μεμφόμενος γὰρ αὐτοὺς λέγει· ἰδοὺ 8
 31-34 ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον
 Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰουδα διαθήκην καινῆς, ⁹ οὐ κατὰ τὴν 9
 διαθήκην ᾦν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβο-
 μένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου,
 10, 16 λέγει κύριος. ¹⁰ ὅτι αὐτὴ ἡ διαθήκη ᾦν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ 10
 Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμον
 μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω
 2 Co 4, 16 αὐτοὺς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς
 λαόν. ¹¹ καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ 11
 ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· γινῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάν-
 τες εἰδήσουσιν με ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν. ¹² ὅτι ἕλωσ 12
 10, 17 ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ
 8 μνησθῶ ἔτι. ¹³ ἐν τῷ λέγειν καινῆς πεκαλαίωκεν τὴν πρώτην· 13
 τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

IX.

Sanctuarium vetus et caelum sanctuarium Christi. Imperfecta Mosaica et perfecta Christi expiatio.

Εἶπε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιοῦματα λατρείας τὸ τε ἅγιον 1
 Ex 25 22
 40, 322 etc κοσμικόν. ² σκηπῆ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἡ τε λυχνία 2
 καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἣτις λέγεται ἅγια.
³ μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηπῆ ἡ λεγομένη ἅγια 3
 ἁγίων, ⁴ χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθή- 4
 κης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσοῦ
 ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ
 Ex 10, 4 πλάκες τῆς διαθήκης, ⁵ ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβειν δόξης 5
 κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ
 μέρος. ⁶ Τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην 6
 σκηπῆ διαπαντὸς εἰσάσις οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες,
⁷ εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἄρχιερεὺς, οὐ 7

4. οντων των ιερων των προσφερ. | κατα τον νομον 5. μωσση | ποιηθη 6. τετυχε 8. αυτους : αυτοις 9. μου : ε 1624. om 10. επι καρδιας αυτ. 11. πολιτην : πλησιον | απο μικρον : add αυτων 12. αμαρτιων αυτων : add και των ανομιων αυτων

IX, 1. η πρωτη : add σκηνη 2 ε, non ε, ἁγία 5. κ χερουβειν, ε χερουβιμ | εστιν : κ* ενεστιν

χωρὶς αἵματος ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἄγνων-
 8 μάτων, ⁸ τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφα-
 νερωῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν ἐπὶ τῆς πρώτης σκηπῆς ἐχούσης
 9 στάσιν, ⁹ ἦτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐπεστηκότα, καθ' 5, 1
 ἦν δῶρά τε καὶ θυσία προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνεί-
 10 δησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, ¹⁰ μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ
 πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, δικαιώματα σαρκὸς μέχρι
 καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.
 11 Χριστὸς δὲ παραγεγόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγα- 10, 1
 θῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηπῆς οὐ χειροποιήτου,
 12 τοῦτ' ἐστὶν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, ¹² οὐδὲ δι' αἵματος τράγων
 καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ
 13 ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὐράμενος. ¹³ εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων
 καὶ ταύρων καὶ σποδὸς σαμάλεωσ ἠαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους
 14 ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, ¹⁴ πόσῳ μᾶλλον τὸ
 αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν
 ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεὶ τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἀπὸ νεκρῶν
 ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι. 1 The 1, 9
 15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανά- 12, 24
 του γεγόμενος εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παρα-
 βάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κλη-
 16 ρονομίας. ¹⁶ ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατος ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ
 17 διαθεμένου. ¹⁷ διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μήποτε
 18 ἰσχύει ὅτε ζῆ ὁ διαθέμενος. ¹⁸ ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος Ex 24, 3 ss
 19 ἐνεκαίνισται. ¹⁹ λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον
 ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ Nm 19, 6
 τῶν τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσόσπου, αὐτὸ
 20 τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, ²⁰ λέγων· τοῦτο τὸ Ex 24, 8
 21 αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. ²¹ καὶ τῆς Mt 26, 28
 σκηπῆς δὲ καὶ πάντα τὰ σκεῦη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως
 22 ἐράντισεν. ²² καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν Lv 17, 11
 23 νόμον, καὶ χωρὶς αἵματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. ²³ ἀνάγκη
 οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρί-
 ζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυσίας παρὰ ταύτας.
 24 ²⁴ οὐ γὰρ εἰς χειροποιήτα εἰσῆλθεν ἅγια Χριστός, ἀντίτυπα τῶν 24
 ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ
 25 προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, ²⁵ οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ
 26 ἐαυτὸν, ὡσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσερχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἑναυτὸν
 26 ἐν αἵματι ἄλλοτριῷ. ²⁶ ἐπεὶ ἑδεῖ αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ

9. καθ' ον 10. βαπτισμοιο : add και | δικαιωμασι 12. 5^ο 1624. ευρο-
 μενος 13. ταυρων κ. τραγων 14. αιωνιον : κ^ς αγιου 17. μηποτε :
 κ^ς μη τοτε 18. εγκαιιν. 19. κ^ς κατ. τον νομ. | μωσωω | και των
 (= om) τραγων : κ^ς om | εραντισ 21. εραντισ 24. αγια εισηλθεν
 ο χριστος 25. εισ τ. αγια : κ^ς add των αγιων

καταβολῆς κόσμου, νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν τῆς ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. ²⁷ καὶ ²⁸ καθ' ὅσον ἀποκείται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις, ²⁸ οὕτως καὶ ὁ Χριστός, ἅπαξ προσερχθεὶς εἰς τὸ ²⁸ εἶς 53, 12 πολλῶν ἀνευρεθῆναι ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθῆσεται τοῖς αὐτῶν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

X.

Lex umbra novi foederis. Piacula legis et verum piaculum Christi. Sacrificia abolita. Defectionis grave crimen. Constantis fidei laus.

^{5, 5} Col 2, 17 ^{9, 22} ^{8, 5} ^{9, 22} ^{Ps 39(40), 7-9} ^{12, 2 etc} ^{1, 18 etc} ^{Ps 109(110), 1} ^{8, 10} ^{1er 31} ^{(38), 33} ^{8, 12} ^{1er 31} ^{(38), 34} ^{26.} ^{28.} ^{27.} ^{28.} ^{29.} ^{30.} ^{31.} ^{32.} ^{33.} ^{34.} ^{35.} ^{36.} ^{37.} ^{38.} ^{39.} ^{40.} ^{41.} ^{42.} ^{43.} ^{44.} ^{45.} ^{46.} ^{47.} ^{48.} ^{49.} ^{50.} ^{51.} ^{52.} ^{53.} ^{54.} ^{55.} ^{56.} ^{57.} ^{58.} ^{59.} ^{60.} ^{61.} ^{62.} ^{63.} ^{64.} ^{65.} ^{66.} ^{67.} ^{68.} ^{69.} ^{70.} ^{71.} ^{72.} ^{73.} ^{74.} ^{75.} ^{76.} ^{77.} ^{78.} ^{79.} ^{80.} ^{81.} ^{82.} ^{83.} ^{84.} ^{85.} ^{86.} ^{87.} ^{88.} ^{89.} ^{90.} ^{91.} ^{92.} ^{93.} ^{94.} ^{95.} ^{96.} ^{97.} ^{98.} ^{99.} ^{100.} ^{101.} ^{102.} ^{103.} ^{104.} ^{105.} ^{106.} ^{107.} ^{108.} ^{109.} ^{110.} ^{111.} ^{112.} ^{113.} ^{114.} ^{115.} ^{116.} ^{117.} ^{118.} ^{119.} ^{120.} ^{121.} ^{122.} ^{123.} ^{124.} ^{125.} ^{126.} ^{127.} ^{128.} ^{129.} ^{130.} ^{131.} ^{132.} ^{133.} ^{134.} ^{135.} ^{136.} ^{137.} ^{138.} ^{139.} ^{140.} ^{141.} ^{142.} ^{143.} ^{144.} ^{145.} ^{146.} ^{147.} ^{148.} ^{149.} ^{150.} ^{151.} ^{152.} ^{153.} ^{154.} ^{155.} ^{156.} ^{157.} ^{158.} ^{159.} ^{160.} ^{161.} ^{162.} ^{163.} ^{164.} ^{165.} ^{166.} ^{167.} ^{168.} ^{169.} ^{170.} ^{171.} ^{172.} ^{173.} ^{174.} ^{175.} ^{176.} ^{177.} ^{178.} ^{179.} ^{180.} ^{181.} ^{182.} ^{183.} ^{184.} ^{185.} ^{186.} ^{187.} ^{188.} ^{189.} ^{190.} ^{191.} ^{192.} ^{193.} ^{194.} ^{195.} ^{196.} ^{197.} ^{198.} ^{199.} ^{200.} ^{201.} ^{202.} ^{203.} ^{204.} ^{205.} ^{206.} ^{207.} ^{208.} ^{209.} ^{210.} ^{211.} ^{212.} ^{213.} ^{214.} ^{215.} ^{216.} ^{217.} ^{218.} ^{219.} ^{220.} ^{221.} ^{222.} ^{223.} ^{224.} ^{225.} ^{226.} ^{227.} ^{228.} ^{229.} ^{230.} ^{231.} ^{232.} ^{233.} ^{234.} ^{235.} ^{236.} ^{237.} ^{238.} ^{239.} ^{240.} ^{241.} ^{242.} ^{243.} ^{244.} ^{245.} ^{246.} ^{247.} ^{248.} ^{249.} ^{250.} ^{251.} ^{252.} ^{253.} ^{254.} ^{255.} ^{256.} ^{257.} ^{258.} ^{259.} ^{260.} ^{261.} ^{262.} ^{263.} ^{264.} ^{265.} ^{266.} ^{267.} ^{268.} ^{269.} ^{270.} ^{271.} ^{272.} ^{273.} ^{274.} ^{275.} ^{276.} ^{277.} ^{278.} ^{279.} ^{280.} ^{281.} ^{282.} ^{283.} ^{284.} ^{285.} ^{286.} ^{287.} ^{288.} ^{289.} ^{290.} ^{291.} ^{292.} ^{293.} ^{294.} ^{295.} ^{296.} ^{297.} ^{298.} ^{299.} ^{300.} ^{301.} ^{302.} ^{303.} ^{304.} ^{305.} ^{306.} ^{307.} ^{308.} ^{309.} ^{310.} ^{311.} ^{312.} ^{313.} ^{314.} ^{315.} ^{316.} ^{317.} ^{318.} ^{319.} ^{320.} ^{321.} ^{322.} ^{323.} ^{324.} ^{325.} ^{326.} ^{327.} ^{328.} ^{329.} ^{330.} ^{331.} ^{332.} ^{333.} ^{334.} ^{335.} ^{336.} ^{337.} ^{338.} ^{339.} ^{340.} ^{341.} ^{342.} ^{343.} ^{344.} ^{345.} ^{346.} ^{347.} ^{348.} ^{349.} ^{350.} ^{351.} ^{352.} ^{353.} ^{354.} ^{355.} ^{356.} ^{357.} ^{358.} ^{359.} ^{360.} ^{361.} ^{362.} ^{363.} ^{364.} ^{365.} ^{366.} ^{367.} ^{368.} ^{369.} ^{370.} ^{371.} ^{372.} ^{373.} ^{374.} ^{375.} ^{376.} ^{377.} ^{378.} ^{379.} ^{380.} ^{381.} ^{382.} ^{383.} ^{384.} ^{385.} ^{386.} ^{387.} ^{388.} ^{389.} ^{390.} ^{391.} ^{392.} ^{393.} ^{394.} ^{395.} ^{396.} ^{397.} ^{398.} ^{399.} ^{400.} ^{401.} ^{402.} ^{403.} ^{404.} ^{405.} ^{406.} ^{407.} ^{408.} ^{409.} ^{410.} ^{411.} ^{412.} ^{413.} ^{414.} ^{415.} ^{416.} ^{417.} ^{418.} ^{419.} ^{420.} ^{421.} ^{422.} ^{423.} ^{424.} ^{425.} ^{426.} ^{427.} ^{428.} ^{429.} ^{430.} ^{431.} ^{432.} ^{433.} ^{434.} ^{435.} ^{436.} ^{437.} ^{438.} ^{439.} ^{440.} ^{441.} ^{442.} ^{443.} ^{444.} ^{445.} ^{446.} ^{447.} ^{448.} ^{449.} ^{450.} ^{451.} ^{452.} ^{453.} ^{454.} ^{455.} ^{456.} ^{457.} ^{458.} ^{459.} ^{460.} ^{461.} ^{462.} ^{463.} ^{464.} ^{465.} ^{466.} ^{467.} ^{468.} ^{469.} ^{470.} ^{471.} ^{472.} ^{473.} ^{474.} ^{475.} ^{476.} ^{477.} ^{478.} ^{479.} ^{480.} ^{481.} ^{482.} ^{483.} ^{484.} ^{485.} ^{486.} ^{487.} ^{488.} ^{489.} ^{490.} ^{491.} ^{492.} ^{493.} ^{494.} ^{495.} ^{496.} ^{497.} ^{498.} ^{499.} ^{500.} ^{501.} ^{502.} ^{503.} ^{504.} ^{505.} ^{506.} ^{507.} ^{508.} ^{509.} ^{510.} ^{511.} ^{512.} ^{513.} ^{514.} ^{515.} ^{516.} ^{517.} ^{518.} ^{519.} ^{520.} ^{521.} ^{522.} ^{523.} ^{524.} ^{525.} ^{526.} ^{527.} ^{528.} ^{529.} ^{530.} ^{531.} ^{532.} ^{533.} ^{534.} ^{535.} ^{536.} ^{537.} ^{538.} ^{539.} ^{540.} ^{541.} ^{542.} ^{543.} ^{544.} ^{545.} ^{546.} ^{547.} ^{548.} ^{549.} ^{550.} ^{551.} ^{552.} ^{553.} ^{554.} ^{555.} ^{556.} ^{557.} ^{558.} ^{559.} ^{560.} ^{561.} ^{562.} ^{563.} ^{564.} ^{565.} ^{566.} ^{567.} ^{568.} ^{569.} ^{570.} ^{571.} ^{572.} ^{573.} ^{574.} ^{575.} ^{576.} ^{577.} ^{578.} ^{579.} ^{580.} ^{581.} ^{582.} ^{583.} ^{584.} ^{585.} ^{586.} ^{587.} ^{588.} ^{589.} ^{590.} ^{591.} ^{592.} ^{593.} ^{594.} ^{595.} ^{596.} ^{597.} ^{598.} ^{599.} ^{600.} ^{601.} ^{602.} ^{603.} ^{604.} ^{605.} ^{606.} ^{607.} ^{608.} ^{609.} ^{610.} ^{611.} ^{612.} ^{613.} ^{614.} ^{615.} ^{616.} ^{617.} ^{618.} ^{619.} ^{620.} ^{621.} ^{622.} ^{623.} ^{624.} ^{625.} ^{626.} ^{627.} ^{628.} ^{629.} ^{630.} ^{631.} ^{632.} ^{633.} ^{634.} ^{635.} ^{636.} ^{637.} ^{638.} ^{639.} ^{640.} ^{641.} ^{642.} ^{643.} ^{644.} ^{645.} ^{646.} ^{647.} ^{648.} ^{649.} ^{650.} ^{651.} ^{652.} ^{653.} ^{654.} ^{655.} ^{656.} ^{657.} ^{658.} ^{659.} ^{660.} ^{661.} ^{662.} ^{663.} ^{664.} ^{665.} ^{666.} ^{667.} ^{668.} ^{669.} ^{670.} ^{671.} ^{672.} ^{673.} ^{674.} ^{675.} ^{676.} ^{677.} ^{678.} ^{679.} ^{680.} ^{681.} ^{682.} ^{683.} ^{684.} ^{685.} ^{686.} ^{687.} ^{688.} ^{689.} ^{690.} ^{691.} ^{692.} ^{693.} ^{694.} ^{695.} ^{696.} ^{697.} ^{698.} ^{699.} ^{700.} ^{701.} ^{702.} ^{703.} ^{704.} ^{705.} ^{706.} ^{707.} ^{708.} ^{709.} ^{710.} ^{711.} ^{712.} ^{713.} ^{714.} ^{715.} ^{716.} ^{717.} ^{718.} ^{719.} ^{720.} ^{721.} ^{722.} ^{723.} ^{724.} ^{725.} ^{726.} ^{727.} ^{728.} ^{729.} ^{730.} ^{731.} ^{732.} ^{733.} ^{734.} ^{735.} ^{736.} ^{737.} ^{738.} ^{739.} ^{740.} ^{741.} ^{742.} ^{743.} ^{744.} ^{745.} ^{746.} ^{747.} ^{748.} ^{749.} ^{750.} ^{751.} ^{752.} ^{753.} ^{754.} ^{755.} ^{756.} ^{757.} ^{758.} ^{759.} ^{760.} ^{761.} ^{762.} ^{763.} ^{764.} ^{765.} ^{766.} ^{767.} ^{768.} ^{769.} ^{770.} ^{771.} ^{772.} ^{773.} ^{774.} ^{775.} ^{776.} ^{777.} ^{778.} ^{779.} ^{780.} ^{781.} ^{782.} ^{783.} ^{784.} ^{785.} ^{786.} ^{787.} ^{788.} ^{789.} ^{790.} ^{791.} ^{792.} ^{793.} ^{794.} ^{795.} ^{796.} ^{797.} ^{798.} ^{799.} ^{800.} ^{801.} ^{802.} ^{803.} ^{804.} ^{805.} ^{806.} ^{807.} ^{808.} ^{809.} ^{810.} ^{811.} ^{812.} ^{813.} ^{814.} ^{815.} ^{816.} ^{817.} ^{818.} ^{819.} ^{820.} ^{821.} ^{822.} ^{823.} ^{824.} ^{825.} ^{826.} ^{827.} ^{828.} ^{829.} ^{830.} ^{831.} ^{832.} ^{833.} ^{834.} ^{835.} ^{836.} ^{837.} ^{838.} ^{839.} ^{840.} ^{841.} ^{842.} ^{843.} ^{844.} ^{845.} ^{846.} ^{847.} ^{848.} ^{849.} ^{850.} ^{851.} ^{852.} ^{853.} ^{854.} ^{855.} ^{856.} ^{857.} ^{858.} ^{859.} ^{860.} ^{861.} ^{862.} ^{863.} ^{864.} ^{865.} ^{866.} ^{867.} ^{868.} ^{869.} ^{870.} ^{871.} ^{872.} ^{873.} ^{874.} ^{875.} ^{876.} ^{877.} ^{878.} ^{879.} ^{880.} ^{881.} ^{882.} ^{883.} ^{884.} ^{885.} ^{886.} ^{887.} ^{888.} ^{889.} ^{890.} ^{891.} ^{892.} ^{893.} ^{894.} ^{895.} ^{896.} ^{897.} ^{898.} ^{899.} ^{900.} ^{901.} ^{902.} ^{903.} ^{904.} ^{905.} ^{906.} ^{907.} ^{908.} ^{909.} ^{910.} ^{911.} ^{912.} ^{913.} ^{914.} ^{915.} ^{916.} ^{917.} ^{918.} ^{919.} ^{920.} ^{921.} ^{922.} ^{923.} ^{924.} ^{925.} ^{926.} ^{927.} ^{928.} ^{929.} ^{930.} ^{931.} ^{932.} ^{933.} ^{934.} ^{935.} ^{936.} ^{937.} ^{938.} ^{939.} ^{940.} ^{941.} ^{942.} ^{943.} ^{944.} ^{945.} ^{946.} ^{947.} ^{948.} ^{949.} ^{950.} ^{951.} ^{952.} ^{953.} ^{954.} ^{955.} ^{956.} ^{957.} ^{958.} ^{959.} ^{960.} ^{961.} ^{962.} ^{963.} ^{964.} ^{965.} ^{966.} ^{967.} ^{968.} ^{969.} ^{970.} ^{971.} ^{972.} ^{973.} ^{974.} ^{975.} ^{976.} ^{977.} ^{978.} ^{979.} ^{980.} ^{981.} ^{982.} ^{983.} ^{984.} ^{985.} ^{986.} ^{987.} ^{988.} ^{989.} ^{990.} ^{991.} ^{992.} ^{993.} ^{994.} ^{995.} ^{996.} ^{997.} ^{998.} ^{999.} ^{1000.}

Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἔστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ 11 τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἴτινες οὐδέποτε δύνα- 12 ται περιελθεῖν ἁμαρτίας. ¹² οὗτος δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσ- 13 γέγκασ θυσίαν εἰς τὸ διηγεῖσεν ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ¹³ τὸ 14 λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ¹⁴ μὲν γὰρ προσφορᾶ τετελείωκεν εἰς τὸ διηγεῖσεν 15 τοὺς ἀγιαζόμενους. ¹⁵ μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ¹⁵ 16 μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι· ¹⁶ αὐτὴ ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι πρὸς 17 αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει κύριος· διδοὺς νόμον μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῆν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω 18 αὐτούς, ¹⁷ καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

26. νυνι : νυν | om της ante αμαρτ. 28. om και post ουτως
 X, 1. Θυσιας : κ add αυτων | αις : ε κ ας | δυναται : κ δυνανται
 2. ουκ : ε^ο om | κεκαθαρισμενου 4. κ τραγ. κ. ταυρ. 6. ε κ ευδοκησας
 8. Θυσιαν κ. προσφοραν | ε κ ευδοκησας | κα. τον νομ. 9. του ποιησαι :
 add ο θεος 10. εσμεν οι δια | τον ιησον χριστ. 11. κ λειτ. καθ ημε.
 12. ουτος : αυτος 15. προσηρηκεναι 16. επι των διανοων
 Nov. Test. ed. Tf. 25

- 18 μὴ μνησθήσομαι ἔτι. ¹⁸ ὅπου δὲ ἄφρασις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ
περὶ ἁμαρτίας.
- 19 Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἀγίων εφθ 3, 12
20 ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ²⁰ ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ
ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἐστὶν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
21 22 ²¹ καὶ ἱερέα μέγα ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, ²² προσερχώμεθα
μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ἕραντισμένοι 4, 15
23 τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς ²³ καὶ λελουσμένοι τὸ
σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος
24 ἀκλιῆ, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγελάμενος, ²⁴ καὶ κατανοῶμεν ἀλλή-
25 λους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, ²⁵ μὴ ἐγκαταλεί-
ποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ
παρακαλοῦντες, καὶ τοσούτω μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγιζούσαν τὴν
ἡμέραν.
- 26 Ἐκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν 4, 4 =
ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία,
27 ²⁷ φοβερὰ δὲ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς ζήλος ἐσθίει μελλον-
28 τος τοὺς ὑπεραντίους. ²⁸ ἀθετήσας τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς δι 17, 6
29 οἰκτιρῶν ἐπὶ δυσιν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· ²⁹ πόσῳ δο-
καίτε χειρόνος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν νῖδον τοῦ θεοῦ κατα-
πατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγήσατο, ἐν ᾧ
30 ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας. ³⁰ οἶδαμεν γὰρ δε 12, 26 =
ρο 12, 19
εφ 134
(126), 14
τὸν εἰπόντα· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω· καὶ πάλιν· κρινεῖ
31 κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ. ³¹ φοβερὸν τὸ ἐμπροσθεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ
ζῶντος.
- 32 Ἀναμνησθεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷσι φωτι-
33 σθέντες πολλὴν ἀθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων, ³³ τοῦτο μὲν
ὄνειδισμοῖς τε καὶ θλάσεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν
34 οὕτως ἀναστρεφόμενων γενηθέντες. ³⁴ καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς 12, 9
συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ
χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς κρείσσονα ὑπαρξίν
35 καὶ μένουσαν. ³⁵ μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρησίαν ὑμῶν, ἥτις
36 ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν. ³⁶ ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν ἵνα
37 τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσσησθε τὴν ἐπαγγελίαν. ³⁷ ἔτι εφ 26, 20
Hab 2, 2 =
Ro 1, 17 etc
38 γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἤξει καὶ οὐ χρονίσει· ³⁸ ὁ δὲ
δίκαιός μου ἐκ πίστεως ζήσεται, καὶ εἰς ὑποστοιλήσεται, οὐκ εὐδοκεῖ
39 ἢ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ. ³⁹ ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολήσας εἰς ἀπό-
λειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

17. μνησθω 18. κ* om τούτων 22. εφραντισμενοι | πονηρᾶς 23 και
23. λελουσμενοι | ἐλπίδος : κ* add ἡμων 25. κ ἐγκαταλιποντες | εαν-
των : κ* αυτων | κ* οσον 28. μωσωωσ 30. ανταποδωσω : add λεγει
κυριοσ | κυριοσ κρινει 32. ημερασ : κ* add νμων 34. ε κ τ. δεσωωσ
μου | εαντουσ : εν εαντωσ | κρειττονα | υπαρξιν : add εν ουρανωσ
35. μισθαποδ. μεγαλ. 36. κ* χρει. εχτε. 37. χρονιαι 38. om μου
post δικαιοσ

XI.

Fidei ratio et exempla: Abel, Enoch, Noah, Abraham, Sara; patriarchae, Ioseph, Moses atque alii.

Ἔστιν δὲ πίστις ἐπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος 1
οὐ βλεπομένων. ² ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. 2
Gn 1, 2 ³ Πίστις τοῦτον κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ 3
Gn 4, 4 ⁴ μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγονέναι. ⁴ Πίστις πλείονα θν- 4
σίαν Ἄβελ παρὰ Κάιν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη
εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ
Gn 5, 24 ⁵ δι' αὐτῆς ἀποθανῶν ἐτι λαλεῖ. ⁵ Πίστις Ἐνώχ μετετέθη τοῦ μὴ 5
ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ἠδύρσκοντο διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός.
πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι τῷ θεῷ·
⁶ χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν 6
προσερχόμενον θεῷ, ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθα-
Gn 6, 8 ⁷ ποδότης γίνεται. ⁷ Πίστις χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω 7
βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκευάσεν κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ
οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινεν τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν
Gn 12, 10 ⁸ δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος. ⁸ Πίστις καλούμενος Ἀβραὰμ 8
ἐπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τόπον ὃν ἤμαλλεν λαμβάνειν εἰς κλη-
ρονομίαν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος πού ἐρχεται. ⁹ πίστις 9
παρέκτισεν εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἄλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς
κατοικήσας, μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ τῶν συνκληρονομῶν τῆς
ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· ¹⁰ ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους 10
Gn 17, 19 ¹¹ ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός. ¹¹ Πίστις 11
καὶ αὐτῇ Σάρρα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν καὶ
παρὰ καιρὸν ἡλικίας, ἐπει πιστὸν ἠγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον.
Gn 15, 5 ¹² διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νεκρωμένον, καθὼς 12
22, 17 τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἢ παρὰ τὸ
χεῖλος τῆς θαλάσσης ἢ ἀναριθμητος.
Gn 23, 4 ¹³ Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ κομισάμενοι τὰς 13
Ft 28 (29), 13 ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ
ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοι εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.
¹⁴ οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσι ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν. 14
¹⁵ καὶ εἰ μὲν ἐκείνησ μνημονεύουσι ἀφ' ἧς ἐξέβησαν, εἶχον ἂν 15
καιρὸν ἀνακάμψαι· ¹⁶ γυνὴ δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν 16
Ex 3, 6 ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεός θεός ἐπικαλεῖ-
σθαι αὐτῶν· ἠτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

XI, 3. τα βλεπομενα 4. τον θεου: κ* τω θεω | λαλειται 5. ευρισκοντο | διοτι: κ οτι | κ* μετετεθηκεν | μεταθεσεω: add αυτου 6. τω θεω 8. τον τοπον | κ* ημελλ. κληρονομιαν λαμβ. 9. την γην | συγκληρη. 11. ηλικιας: add ετακεν 12. και ωσει αμμος 13. κομισαμενοι: λαβοντες | ιδοντες: add και πρισθεντες 15. μνημονευουσι | εξεβησαν: εξηλθον 16. γυνι. δε

- 17 Πίστει προσενήργησεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ Gn 22, 1 ss
 18 τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος, Gn 21, 12
 19 ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα, Ro 9, 7
 19 ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν
 20 παραβολῇ ἐκομίσαστο. Gn 27, 28
 20 πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ
 21 τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαΰ. Gn 48, 15 ss
 21 πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον
 21 τῶν υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησεν καὶ προσεκίνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς
 22 ῥάβδου αὐτοῦ. Gn 50, 28
 22 πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν
 22 υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.
 23 Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηρον ὑπὸ τῶν πατέ- Ex 2, 2
 23 ρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἄστειον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν
 24 τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως. Ex 12, 11 ss
 24 πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος
 25 ἤρησαστο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραῶ, Ex 12, 11 ss
 25 μᾶλλον ἰδόμενος
 26 σνκακονηχῆσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας
 26 ἀπόλαυσιν, Ex 12, 11 ss
 26 μείζονα πλοῦτον ἠρησάμενος τῶν Αἰγύπτου θησαυ-
 27 ρῶν τὸν ὄνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθα-
 27 ροδοσίαν. Ex 12, 11 ss
 27 πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν
 28 τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὄρῳ ἐκατέρησεν. Ex 12, 11 ss
 28 πίστει
 29 ὀλοθρεύων τὰ πρῶτότοκα θίγη αὐτῶν. Ex 14, 22 ss
 29 πίστει διέβησεν τὴν
 29 ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς, ἥσ πᾶσαν λαβόντες οἱ
 30 Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν. 1os 6, 20
 30 πίστει τὰ τεῖχη Ἰερριχὼ ἔπεσαν
 31 κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. 1os 6, 20
 31 πίστει Ραάβ ἡ πόρνη οὐ
 31 συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ'
 31 εἰρήνης.
 32 Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνος 1ud 6. 4. 13
 32 περὶ Γεδεῶν, Βαράκ, Καμψῶν, Ἰεφθάε, Δαυεὶδ τε καὶ Καμονῆλ 11 etc
 33 καὶ τῶν προφητῶν, Dan 6, 22
 33 οἱ διὰ πίστεωσ κατηγωνίσαντο βασιλείας,
 34 ἠργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα Dan 6, 22
 34 λέοντων, 8, 27
 34 ἔσβησαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρης,
 35 ἐδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ,
 35 παρεμβολὰς ἔκλινα ἄλλοτριῶν· 1 Rg 17, 17
 35 ἔλαβον γυναῖκες εἰς ἀναστά-
 36 σεωσ τοῦσ τεκρούσ αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσ- 2 Rg 4, 17
 36 δεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεωσ τύχο-
 36 σιν· 2 Macc 6, 18 ss
 36 ἔτεροι δὲ ἐμπαυγμῶν καὶ μαστίγων πείραν ἔλαβον, ἔτι δὲ 7, 7
 37 δεσμῶν καὶ φυλακῆσ· 7, 7
 37 ἐλιθάσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν,
 38 ἐν φόβῳ μαχαίρης ἀπέθανον, περιήλθον ἐν μηλωταῖσ, ἐν αἰγείοσ
 38 δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακονηγόμενοι, 38
 38 ὧν οὐκ ἦν
 38 ἄξιωσ ὁ κόσμωσ, ἐπὶ ἐρημίωσ πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπη-

17. 18. 20. κ ἰσακ 23 sq. μωσησ 25. σνκακ. 26. των εν αιγυπτω
 29. om γησ 30. ιεριχω | επεσε 31. κ* η επιλεγουμενη πορνη 32. επιλ
 γαρ με | βαρακ τε και σαμφ. και ιεφθ. | δαβιδ 33. ειργασαντο
 34. μαχαιρασ | ενδυναμωθησαν 35. κ* γυναικασ 37. επρισθησ.
 επειρασθ. | μαχαιρασ 38. επι : εν

λαίσοι καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. ³⁹ καὶ οὗτοι πάντες μαρτυροῦν- 39
 θέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, ⁴⁰ τοῦ 40
 θεοῦ περὶ ἡμῶν κρείττον' τι προβλεψαμένον, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν
 τελειωθῶσιν.

XII.

Christus fidei dux. Castigatione dei paterna proficit pietas. Sinai et Zion.
 Novi foederis egregia dignitas.

Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περιειμένον ἡμῶν 1
 νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν ἐνπερίστατον 2
 ἀμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχουμεν τὸν προκειμένον ἡμῶν ἀγῶνα, 2
^{2, 1} ² ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, 2
 ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνῃς 3
^{3, 1} ¹ ^{etc} καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεικᾶθικεν. 3
³ ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἀμαρ- 3
 τωλῶν εἰς ἑαυτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν
 ἐκλυόμενοι.

Ὅπω καὶ μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἀμαρτίαν 4
^{Prov 3, 11} ² ἀνταγωνιζόμενοι, ⁵ καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῶν 5
 ὡς νιόϊς διαλέγεται· νιέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδίας κυρίου, μηδὲ 6
 ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· ⁶ ὅτι γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει, 6
 μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. ⁷ εἰς παιδίαν ὑπομέ- 7
 νετε, ὡς νιόϊς ὑμῶν προσφέρεται ὁ θεός. τίς γὰρ υἱὸς ὃν οὐ παι- 8
 δεύει πατήρ; ⁸ εἰ δὲ χωρὶς ἐστε παιδίας, ἢς μετοχοὶ γεγονάσιν 8
 πάντες, ἄρα νόθοι καὶ οὐχ υἱοὶ ἐστε. ⁹ εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς 9
 ἡμῶν πατέρας εἶχομεν παιδευτάς καὶ ἐνετραπέόμεθα· οὐ πολὺ 10
 μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν; 10
¹⁰ οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαί- 10
 δεον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος 11
 αὐτοῦ. ¹¹ πᾶσα μὲν παιδία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς 11
 εἶναι ἀλλὰ λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς
 γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης.

^{Ec 35, 3} Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα 12
^{Prov 4, 26} ἀγορθώσατε, ¹³ καὶ τροχιάς ὀρθὰς ποιεῖτε τοῖς ποσίν ὑμῶν, ἵνα 13
 μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῆ, ἰαθῆ δὲ μᾶλλον. ¹⁴ εἰρήνην διώκετε μετὰ 14
^{Dt 21, 18} ¹⁵ πάντων καὶ τὸν ἀγιασμόν, οὐ χωρὶς οὐδεὶς ὄνεται τὸν κύριον, 15
¹⁵ ἐπισκοποῦντες μὴ τις ὕστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, μὴ 15
 τις ῥίζα πικρίας ἄνω φέουσα ἐνοχλῆ καὶ διὰ τῆς κατῆτος μισθῶσιν
^{Gn 25, 31} ²⁵ ³¹ ²⁵ οἱ πολλοί, ¹⁶ μὴ τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ 16
 βρώσεως μᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. ¹⁷ ἴστε γὰρ ὅτι 17

XII, 1. τοσοῦτον : κ* τηλικοντον 2. κ om του Θεου | εκαθισεν
 3. ε εις αυτον, κ* εις εαυτουσ, κc εις αυτουσ 5. παιδειασ 7. εις
 παιδιαν : ει παιδειαν | τισ γαρ : add εστιν 8. παιδειασ | εστε και ουχ
 νιοι 9. πολυ : πολλω 11. πασα δε παιδια 13. ποιησατε 15. om
 οι ante πολλοι 16. εαυτου : αυτου

καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομήσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη· ^{Gn 27, 30} μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὔρεν, καίπερ μετὰ δακρῶν ἐκζητήσας αὐτήν.

18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφημένῳ καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ ^{Di 4, 11}
 19 καὶ γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ ¹⁹ καὶ σάλπιγγος ἤχῳ καὶ φωνῇ ^{Ex 19, 16}
 ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς
 20 λόγον· ²⁰ οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· κἂν θηρίον θίγῃ ^{Ex 19, 12, 28}
 21 τοῦ ὄρουσ, λιθοβοληθήσεται· ²¹ καί, οὐτω φοβερόν ἦν τὸ φαντα- ^{Di 9, 19}
 22 ζόμενον, Μωϋσῆς εἶπεν· ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔτρομος· ²² ἀλλὰ
 προσεληλύθατε ^{Ciōn} ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος Ἱερουσαλήμ
 23 ἑπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων ²³ πανηγύρει, καὶ ἐκκλησίᾳ
 πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ θεῷ πάν-
 24 των, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, ²⁴ καὶ διαθήκῃς νεᾶς
 μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἱματι ῥαντισμοῦ κρείττον λαλοῦντι παρὰ τὸν ^{9, 15}
 25 Ἄβελ. ²⁵ βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι
 οὐκ ἐξέφυγον ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ
 26 μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, ²⁶ οὐ ἡ φωνὴ
 τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελλται λέγων· ἔτι ἅπαξ ἐγὼ ^{Heb 2, 6}
 27 σεῖσω οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν· ²⁷ τὸ δὲ ἔτι
 ἅπαξ δηλοῖ τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν ὡς πεποιημένων, ἵνα
 28 μείψῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. ²⁸ διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παρα-
 λαμβάνοντες ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύομεν εὐαρέστως τῷ
 29 θεῷ, μετὰ εὐλαβείας καὶ δέουσ· ²⁹ καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ ^{Di 4, 24}
 καταναλίσκον.

XIII.

Admonitiones variae. Christus unus et idem. Piaculum Christi valet; deserenda Iudaeorum ara. Vota et salutationes.

1 2 Ἡ φιλαδελφία μετέτω. ² τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε·
 3 διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους. ³ μνησθεσθε ^{Gn 18, 2}
 τῶν δεσμιῶν ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κακονχομένων ὡς καὶ αὐτοὶ ^{18, 24}
 4 ὄντες ἐν σώματι. ⁴ τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμια-
 5 τος· πόρνους γὰρ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός. ⁵ ἀφιλάργυρος ὁ
 τρόπος, ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἶρκεν· οὐ μὴ ^{Ios 1, 5}
 6 σε ἀνώ οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλείπω, ⁶ ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς ^{Di 21, 6}
 λέγειν· κύριος ἐμοὶ βοηθός, οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄν- ^{Ps 117 (118), 6}
 θρωπος;

18. ψηλαφημένων : add ὄρει | ζοφῳ : σκοτω 19. μη : κ* om 20. λιθο-
 βοληθησεται : add η βολιδι κατατοξενυθησεται 21. μωσης | κ εκτρο-
 μου 22. ε* ἀγγέλων 23 πανηγύρει καὶ 23. εν ουραν. απογεγραμμ. |
 δικαων τετελειωμενων : κ* τελων δεδικαιωμενοις 24. κριττονα
 25. φυγον τον επι της γης παραιτησ. χρηματιζ. | πολλω μαλλ. | κ απ
 ουρανου 26. σειω 27. των σαλευο. την μεταδ. 28. κ εχομεν et
 λατρευομεν | μετα αιδουσ και ευλαβ.

XIII, 2. κ* τῆν φιλοξενίαν 4. γαρ : δε 5. εγκαταλιπω 6. και
 ον φοβηθησο.

Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν 7
 τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἐκβασιν τῆς ἀναστρο-
 φῆς μιμνήσθε τὴν πίστιν. ⁸ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον 8
 ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. ⁹ διδασκαίῳ ποικίλοις καὶ ξέναις 9
 μὴ παραφροσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ
 βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντες.

Ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἔξουσίαν οἱ 10
 τῆ σκηνῆ λατρεύοντες. ¹¹ ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζῶων τὸ αἷμα περὶ 11
 ἀμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα
 κατακαίεται ἕξω τῆς παρεμβολῆς. ¹² διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἀγιασῇ 12
 διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἕξω τῆς πύλης ἔπαθεν. ¹³ τοί- 13
 νων ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἕξω τῆς παρεμβολῆς τὸν ὀνειδισμόν
 αὐτοῦ φέροντες· ¹⁴ οὐ γὰρ ἔχομεν ὄδον μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν 14
 μελλουσαν ἐπιζητοῦμεν. ¹⁵ Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίας 15
 αἰνέσεως διαπαντός τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν καρπὸν χειλέων ὁμολο-
 γούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. ¹⁶ τῆς δὲ εὐποιίας καὶ κοινωνίας 16
 μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαῦται γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός.

Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπέκτετε· αὐτοὶ γὰρ 17
 ἀγροπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσετε· ἵνα
 μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελοὺς γὰρ
 ὑμῖν τοῦτο.

Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πεπιθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν συνεί- 18
 δησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. ¹⁹ πε- 19
 ρισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατα-
 σταθῶ ὑμῖν.

Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποι- 20
 μένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν
 κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, ²¹ καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἀγαθῷ εἰς 21
 τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον
 αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων·
 ἀμήν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς πα- 22
 ρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστείλα ὑμῖν. ²³ γνωσθε 23
 τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ εἰς τάχιον
 ἔρχεται ὄψομαι ὑμᾶς. ²⁴ ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους 24
 ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἀγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς
 Ἰταλίας.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. 25

8. χθες 9. περιφεροθῆς | περιπατησαντες 15. ουν : κ* om 17. υπει-
 κτετε : κc add αυτοισ 18. πεπειθαμεν 21. αγαθω : praem εργω |
 ποιων : κ* praem αντω | εν υμιν 22. κ* om γαρ 23. om ημων
 25. μων : add αμην

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α.

I.

Evangelii simplicitas tuenda. Lex et Christi gratia. Hymenaeus et Alexander.

- 1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σω- Tit 1, 1 etc
 2 τῆρος ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν ² Τιμοθέε 2, 2
 γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει. χάρις, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
 καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
- 3 Καθὼς παρεκάλεισά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος Act 20, 1
 4 εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τοῖσιν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν ⁴ μηδὲ Tit 1, 14
 προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἰτινες ἐκζητήσεις
 5 παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τῆν ἐν πίστει. ⁵ τὸ δὲ τέλος
 τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδή-
 6 σεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου, ⁶ ὧν τινὲς ἀστοχῆσαντες
 7 ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν, ⁷ θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι,
 μὴ νοῦντες μήτε ἂ λέγουσιν μήτε περὶ τῶν διαβεβαιοῦνται.
 8 ⁸ οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται, Ro 7, 12-
 9 ⁹ εἰδὼς τούτο, ὅτι δικαίῳ νόμῳ οὐ κείται, ἀνόμοιοι δὲ καὶ ἀνυπο-
 10 τάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίῳις καὶ βεβήλοις, πατρο-
 10 λφάσι καὶ μητρολφάσι, ἀνδροφόνοις, ¹⁰ πόρνοις, ἀρσενοκοίταις,
 ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιύρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῆ ὕψιαι-
 11 νόσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, ¹¹ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης
 12 τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. ¹² χάριν ἔχω τῷ ἐνδυνα- Phil 4, 13
 μῶσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἠγήσατο
 13 θέμενος εἰς διακονίαν, ¹³ τὸ πρότερον ὄντα βλάβος φημον καὶ διώκτην ¹ Co 15, 9
 καὶ ὕβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, Gal 1, 13 etc
 14 ¹⁴ ἔπερπελόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ
 15 ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ¹⁵ πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης 4, 9
 ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ¹ Tim 1, 11
 16 ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· ¹⁶ ἀλλὰ διὰ τούτο
 ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρῶτῳ ἐνδείξῃται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν
 17 ἅπασαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτίπνωσιν τῶν μελλόντων πιστεῦναι
 17 ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. ¹⁷ τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, Ro 16, 27
 ἁφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰώνων· ἀμήν. ¹ Tim 1, 17 etc
- 18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε,
 κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύσῃ ἐν

* ε η προς τιμοθεον επιστολη πρωτη, εσ πανυλου του αποστολου η προς τιμοθεο. επιστ. πρωτ.

I, 1. αποστ. ησου χριστου | επιταγην : κ επαγγελιαν | ε κ και κυριου ησου χριστου 2. πατρος : add ημων 4. ζητησεις | οικονομιαν : εσ οικοδομιαν 9. πατραλω. κ. μητραλω. 12. και χαριν εχω | κ* ενδυναμουντι | κ* om με 13. τον προτερον | αλλ 15. κ om τον 16. πασαν 17. μονω : add σφω 18. στρατευη

αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, ¹⁹ ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνεί- ¹⁹
 δησιν, ἣν τινες ἀποσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐνανάγησαν· ²⁰ ὧν ²⁰
² Ti 2, ¹⁷
¹ Co 5, ⁵ ἐστὶν Ἰμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα
 παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν.

II.

Preces publicae. Deus unus et unus mediator. Decor precantium. Mulier
 in ecclesia.

Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιῆσθαι δεήσεις, προσ- ¹
 ευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, ² ὑπὲρ ²
 βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἡρεμον καὶ
 ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. ³ τοῦτο ³
² Pe 2, ⁹
² Ti 2, ⁷ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτήρος ἡμῶν θεοῦ, ⁴ ὅς πάν- ⁴
 τας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἔλθειν.
^{Ge} 3, ²⁰ ⁵ εἰς γὰρ θεός, εἰς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἀνθρωπος ⁵
^{Tit} 2, ¹⁴ Χριστὸς Ἰησοῦς, ⁶ ὁ δὸς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ ⁶
² Ti 1, ¹¹
^{Ro} 8, ¹ μαρτύριον καιροῦς ἰδίου, ⁷ εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστο- ⁷
 λος, ἀληθεῖαν λέγω, οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει
 καὶ ἀληθείᾳ.

Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ ⁸
¹ Pe 2, ³ ἐπαίροντας ὀπίσω χειρᾶς χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ· ⁹ ὡσαύ- ⁹
 τως γυναικας ἐν καταστολῇ κοσμίᾳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφρο-
 σήνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν καὶ χρυσῷ ἢ μαργαρίταις
 ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, ¹⁰ ἀλλ' ὁ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις ¹⁰
 θεοσεβείαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. ¹¹ Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μαθανέτω ἐν ¹¹
 πάσῃ ὑποταγῇ· ¹² διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεν- ¹²
¹ Co 11, ⁹
^{Ge} 2, ⁷ ²² τεῖν ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. ¹³ Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, ¹³
^{Ge} 3, ⁶ εἶτα Ἔνα. ¹⁴ καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα ¹⁴
 ἐν παραβάσει γέγονεν, ¹⁵ σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, εἰς ¹⁵
 μείωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

III.

Episcopi et diaconi. Mysterium pietatis.

¹, ¹⁵ Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπι- ¹
^{Tit} 1, ⁶ ² θυμεῖ. ² δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπιληπτον εἶναι, μῖα ²
 κὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδασκαλικόν,
³ μὴ πάρονον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, ³
⁴ τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ ⁴
⁵, ⁵ μετὰ πάσης σεμνότητος, — ⁵ εἰ δὲ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστεῖναι ⁵

II, 3. τουτο γαρ 6. κ* (κc praemisit το) μαρτυριον 7. λεγω : ε κ*
 add εν χριστω | πιστις : κ* γνωσι 8. κc διαλογισμων 9. ωσαυτως και
 τας γυν. | κc κοσμιωσ | πλεγμ. η χρυσω 12. γυναικι δε διδασκειν
 14. απατηθησα

III, 2. ανεπιληπτον | ε (non εc) νηφαλιον 3. μη πληκτην : add
 μη αισχροκερδη | αλλ 4. κc προϊστανομενον

- 6 οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίασ θεοῦ ἐπιμαλήσεται; — ⁶ μὴ νεόφυτον,
 7 ἵνα μὴ τυφωθῆσ εἰς κρίμα ἐμπέση τοῦ διαβόλου. ⁷ δεῖ δὲ καὶ
 μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὄνειδισμὸν ² Τι 2, 20
 8 ἐμπέση καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. ⁸ Διακόνουσ ὡσαύτωσ σεμνοῦσ,
 μὴ διλόγουσ, μὴ οἶνω πολλῶ προσέχοντασ, μὴ αἰσχροκερδαῖσ,
 9 ⁹ ἔχοντασ τὸ μυστήριον τῆσ πίστεωσ ἐν καθαρῶ συνειδήσει. ¹⁰ καὶ
 οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθασαν πρῶτον, εἶτα διακονεῖτωσαν ἀνέγκλητοι
 11 ὄντεσ. ¹¹ γυναῖκασ ὡσαύτωσ σεμνάσ, μὴ διαβόλουσ, νηφαλίουσ, ^{Τι 2, 3}
 12 πιστάσ ἐν πᾶσιν. ¹² διάκονοι ἔστωσαν μιᾶσ γυναικὸσ ἄνδρεσ,
 13 τέκνωσ καλῶσ προῖστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἰκωσ. ¹³ οἱ γὰρ
 καλῶσ διακονήσαντεσ βαθμὸν ἑαυτοῖσ καλὸν περιποιούντα καὶ
 πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῶ Ἰησοῦ.
 14 ¹⁴ 15 Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων εἰλθεῖν πρὸσ σὲ τάχιον. ¹⁵ εἰάν
 δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῆσ πῶσ δεῖ ἐν οἴκω θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἧτω
 ἔστιν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντοσ, στυλοσ καὶ ἰδραῖωμα τῆσ ἀληθείασ.
 16 ¹⁶ καὶ ὁμολογουμένωσ μέγα ἔστιν τὸ τῆσ εὐσεβείασ μυστήριον· ὅσ
 ἐφανερῶθη ἐν σαρκί, ἰδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγελίωσ,
 ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμω, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

IV.

Falsi doctores venturi. Timotheo iuveni dantur praecepta.

- 1 Τὸ δὲ πνεῦμα ἠρῆτῶσ λέγει ὅτι ἐν ὑστέροισ καιροῖσ ἀποστή- ² Τι 2, 10
 σονται τινεσ τῆσ πίστεωσ, προσέχοντεσ πνεύμασιν πλάνοισ καὶ
 2 διδασκαλίαισ δαιμονίων, ² ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκανστη- ^{Τι 1, 15}
 3 ριασμένων τῆν ἰδίαν συνειδήσιν, ³ κωλυόντων γαμείν, ἀπέχεσθαι
 βρωμάτωσ, ἃ ὁ θεὸσ ἔκτισεν εἰσ μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίας
 4 τοῖσ πιστοῖσ καὶ ἐπεγνωκόσι τῆν ἀλήθειαν. ⁴ ὅτι πᾶν κτίσμα
 θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανό-
 5 μενον· ⁵ ἀγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεωσ.
 6 Ταῦτα ὑποτιθέμενοσ τοῖσ ἀδελφοῖσ καλὸσ ἔση διάκονοσ
 Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐντρεφόμενοσ τοῖσ λόγοισ τῆσ πίστεωσ καὶ τῆσ ² Τι 2, 10
 7 καλῆσ διδασκαλίασ ἣ παρηκολούθηκασ· ⁷ τοῦσ δὲ βεβήλουσ καὶ
 γραῶδεισ μύθουσ παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸσ εὐσεβείαν.
 8 ⁸ ἢ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸσ ὀλίγον ἔστιν ὠφέλιμοσ· ἡ δὲ
 εὐσεβεία πρὸσ πάντα ὠφέλιμοσ ἔστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆσ ² Τι 1, 1
 9 τῆσ νῦν καὶ τῆσ μελλούσησ. ⁹ πιστὸσ ὁ λόγουσ καὶ πάσση ἀπο- ^{1, 15}
 10 δοχῆσ ἄξιωσ. ¹⁰ εἰσ τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι ^{Col 1, 20}
 ἡλίκαμεν ἐπὶ θεῶ ζῶντι, ὅσ ἔστιν σωτήρ πάντων ἀνθρώπων,
 μάλιστα πιστῶν.

7. δε: δε: add αυτων 8. κ* om σεμνονσ 9. κ και καθαροσ συνειδησεωσ
 11. ε (non εε) νηφαλεουσ 16. οσ : Θεοσ | ανελημφθη

IV, 2. κεναντηριασμενωσ 3. μεταλημψιν 6. ιησου χριστου 8. κ*
 om προσ ante ολγων 9. κ* om πασησ 10. και κοπιωμεν και ονε-
 διζομεθα οτι

112, 15.7 *Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε.* ¹² μηδεὶς σου τῆς νεό- 11 12
 4, 16 *τητος καταφρονεῖτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν*
ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἀγνεΐᾳ. ¹³ ἕως ἐρχομαι πρός- 13
 4, 13 *σου ἐν ἀναγνώσει, ἐν παρακλήσει, ἐν διδασκαλίᾳ.* ¹⁴ μὴ ἀμέλει 14
τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέ-
σεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. ¹⁵ ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις 15
ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. ¹⁶ ἔπεχε σεαυτῷ καὶ 16
 4, 13 *ἐν διδασκαλίᾳ, ἐπίμνε ἀντοῖς· τούτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν*
σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

V.

De admonitionibus. De viduabus eligendis, presbyteris, peccantibus.

Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεο- 1
τέρου ὡς ἀδελφού, ² πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, νεωτέρας ὡς 2
ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἀγνεΐᾳ. ³ Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. ⁴ εἰ 3 4
 2, 3 *οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδοῦναι τοῖς προγόνοις· τούτο*
γὰρ ἐστὶν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ⁵ ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ 5
μυμονωμένη ἤλπιεν ἐπὶ θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ
ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας· ⁶ ἡ δὲ σκαταλώσα ζῶσα 6
εἴθνηκεν. ⁷ καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπιληπτοὶ ᾖσιν. ⁸ εἰ 7 8
δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖται, τὴν πίστιν
ἤρνηται καὶ ἐστὶν ἀπίστου χείρων.
 2, 3, 6 *Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἐξήκοντα γεγονυῖα, 9*
 11 1, 6 *ἐνδὸς ἀνδρὸς γυνή, ¹⁰ ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἔτεκνο- 10*
τρόφησεν, εἰ ἐξενοδόγησεν, εἰ ἀγίως πόδας ἔτιψεν, εἰ θλιβομένοις
ἐπήκουσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. ¹¹ νεωτέρας δὲ 11
χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ Χριστοῦ, γα-
μεῖν θέλουσιν, ¹² ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· 12
¹³ ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μαθηθάνουσιν περιεργόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ 13
μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλόαροι καὶ περιέρχοι, λαλοῦσαι τὰ
μὴ δεόντα. ¹⁴ βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἶκο- 14
δοσοποιεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδοῦναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας
χάριν· ¹⁵ ἤδη γὰρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. ¹⁶ εἰ 15 16
τις πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείσθω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρεῖσθω ἡ
ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

1Th 5, 12a

1 Co 9, 9

Dt 25, 4

Le 10, 7

Mt 10, 10

Οἱ καλῶς προσετώτεροι πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθω- 17
 17 *σαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. ¹⁸ λέγει 18*
 18 *γὰρ ἡ γραφή· βοῶν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις, καί· ἄξιός ἐ ἐργάτης*

12. ἐν ἀγαπῇ : add ἐν πνευματι 14. κ* πρεσβυτερον 15. ἐν πασιν
 16. κ* om σου

V, 1. κ* om ὡς πατερ. 4. ἐστὶ καλον καὶ ἀποδεκτον 5. ἐπὶ τον
 θεον | θεον : κ* κυριον 7. κc om καὶ | ἀνεπιληπτοι 8. των οικειων |
 προνοι 16. πιστος η πιστη | ἐπαρκειτω

- 19 τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. ¹⁹ κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παρα-
 20 δέχου, ἐκτός ἐι μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. ²⁰ Τοὺς ἀμαρτά- Dt 19, 15
 νοντας ἐνώπιον πάντων ἐλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχουσι.
 21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ α 1 τ 4, 3
 τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκορίματος,
 22 μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισην. ²² Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτί-
 θει, μηδὲ κοιῶναι ἀμαρτίας ἀλλοτρίαις. σεαντὸν ἀγνὸν τήρει.
 23 ²³ μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἶψ ὀλίγῃ χρῶ διὰ τὸν στόμαχον καὶ
 24 τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. ²⁴ Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἀμαρτίαι
 πρόδηλοὶ εἰσιν προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦ-
 25 σιν. ²⁵ ὡσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλως
 ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύναται.

VI.

De servis, falsis doctoribus, avaris; de certamine hominis dei; de officiis divitum.

- 1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότης πάσης Tit 2, 2^a
 τιμῆς ἀξίους ἡγήσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δε- Tit 2, 5
 2 δασκαλία βλασφημηται. ² οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότης μὴ
 καταφρονεῖτωσαν, ὅτι ἀδελφοὶ εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευτέω-
 σαν, ὅτι πιστοὶ εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς ἐνεργείας ἀντιλαμβα-
 νόμενοι.
 3 Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. ³ εἴ τις ἐτεροδιδασκαλεῖ καὶ
 μὴ προσέχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 4 Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' ἐυσέβειαν διδασκαλίᾳ, ⁴ τετύφωται, μηδὲν
 ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεως καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν
 5 γίνεται φθόσος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, ⁵ διαπαρα-
 τριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστρατημένων τῆς α 1 τ 2, 8
 6 ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν ἐυσέβειαν. ⁶ ἔστιν δὲ
 7 πορισμὸς μέγας ἡ ἐυσέβεια μετὰ ἀνταρκείας. ⁷ οὐδὲν γὰρ εἰση-
 γήκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξεργασίην τι δυνάμεθα.
 8 ⁸ ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησώ-
 9 μεθα. ⁹ οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπύττουσιν εἰς πειρασμὸν
 καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίαν πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτι-
 νες βυθίζουσιν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν.
 10 ¹⁰ ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινὲς
 ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἐαυτοὺς περιέ-
 πειραν ὀδύνας πολλὰς.
 11 Ὡς δὲ, ὃ ἀνθρώπε θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίδωκε δὲ δικαιοσύνην, α 1 τ 2, 17

18. του μισθου (ct. κ^a): κ* της τροφης 21. και κυριον ιησου χριστου
 23. αλλ | στομαχον : add σου 25. τα καλα εργα προδ. εστι | ε κ
 δυναται

VI, 2. κ* om οτι αδελφ. εισιν 3. προσεχεται 5. παραδιτριβαι |
 τ. ευσεβιαν : add απιστας απο των τοιουτων 7. οτι : praem δηλον
 10. πολλαισ : κ* ποικιλαισ 11. του θεου

- ἐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραῦπαθίαν. ¹² ἀγωνίζου 12
 τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς
 ἣν ἐκλήθησθε καὶ ὁμολόγησατε τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολ-
^{Ro 4, 17} λῶν μαρτύρων. ¹³ παραγγέλλω ἐνώπιον θεοῦ τοῦ ζωογονοῦντος 13
 τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρησαντος ἐπὶ Ποντίου
 Πειλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, ¹⁴ τηρήσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον 14
^{Ti 2, 13} ἀνεπίλημpton μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ, ¹⁵ ἣν καιροῖς ἰδίους δεῖξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, 15
 ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευνόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων, ¹⁶ ὁ 16
 μόνος ἔχων ἀθανασίαν, ὡς οἰκῶν ἀπόροιστον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς
^{2 Ti 4, 18} ἀνθρώπων οὐδὲ εἶδεν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰῶνιον, ἀμήν.
 Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλὰ 17
 φρονεῖν, μηδὲ ἠλπικεῖναι ἐπὶ πλούτῳ ἀδηλόγητι, ἀλλ' ἐπὶ θεῷ
 τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν, ¹⁸ ἀγαθοεργ- 18
 γεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς,
¹⁹ ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα 19
 ἐπιλάβωνται τῆς ὄντως ζωῆς.
^{2 Ti 1, 14} Ὁ Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς 20
^{2, 16} βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδοσύμου γνώσεως,
^{2, 18} ²¹ ἣν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. 21
 Ἐ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β.

I.

Cohortatio et laus Timothei. Lois. Fides strenue servanda. Onesiphori domus.

- ^{1 Ti 1, 10} Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ 1
^{2 Co 1, 1} κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ² Τιμοθέε ἀγαπητῷ 2
 ἐκένω. χάρις, εἰλεός, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
 τοῦ κυρίου ἡμῶν.
^{Act 24, 14} Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ 3
^{Ro 1, 9} συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνησίαν ἐν ταῖς δεήσε-
 σίν μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ⁴ ἐπιποθῶν σε εἶδεν, μεμνημένος σου ⁴
 τῶν δακρῶν ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ, ⁵ ὑπόμνησιν λαβὼν τῆς ἐν σοὶ 5

11. πραῦπαθίαν : πραοτητα 12. εἰς ἣν : add καὶ 13. παραγγέλλω σοι : | του θεου | ε κ ζωοποιουντος | κ ἰησου χριστου | πιλατου 14. ἀνεπίληπτον 16. καὶ τὸ κράτος 17. αἰωνι : κ* καιρω | νηλοφρονειν | ἀλλ ἐν τῷ θεῷ τῷ ζῶντι : | πλουσιως παντα 19. ὄντως : αἰωνιον 20. παρακαταθήκην 21. μεθ' ὑμων : μετα σου. ἀμήν.

* ε ἡ προς τιμοθεον επιστολη δευτερα, ε* παυλου του αποστολου η προς τιμοθ. επιστ. δευτερ.

1, 1. ἰησου χριστου | κ επαγγελιας 2. κ* καὶ κυριου ἰησου χριστου του κυριου ἡμων 5. λαμβανων

ἀνποκρίτου πίστεως, ἧτις ἐνέφησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμη σου
 Λοῦδι καὶ τῇ μητρὶ σου Ἐννίκη, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί.
 6 Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμμηθήσχω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ
 7 θεοῦ, ὃ ἐστὶν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου. 7 οὐ
 γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ
 8 ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ. 8 μὴ οὖν ἐπαισχυνθῆς τὸ μαρτύριον
 τοῦ κυρίου ἡμῶν μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμον αὐτοῦ, ἀλλὰ συνακοπά-
 9 θησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ, 9 τοῦ σώσαντος ἡμᾶς
 καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ
 10 ἴδιαν πρόθεσιν καὶ χάριν τῆν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
 10 πρὸ χρόνων αἰωνίων, 10 φανερωθεῖσαν δὲ τῶν διὰ τῆς ἐπιφανείας
 τοῦ σωτήρος ἡμῶν Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν
 11 θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου,
 11 12 εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος· 12 δι'
 ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ φ
 13 πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστιν τῆν παραθήκην μου
 13 φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. 13 ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγαινότων
 λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ
 14 Ἰησοῦ· 14 τὴν καλὴν παραθήκην φυλάξον διὰ πνεύματος ἁγίου
 14 τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν. 1 Ti 1, 20
 15 Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, 4, 10. 16
 16 ὧν ἐστὶν Φύγελος καὶ Ἐρμογένης. 16 δόξη ἔλεος ὁ κύριος τῷ
 Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἄλυσίν μου
 17 οὐκ ἐπαισχύνθη, 17 ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ σπουδαιῶς ἐζήτη-
 18 σέν με καὶ εὔρεν. 18 δόξη αὐτῷ ὁ κύριος εὔρεϊν ἔλεος παρὰ κυ-
 ρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διεκόνησεν, βέλτιον
 οὐ γινώσκεις.

II.

Corona militum Christi. Boni doctoris mores. Contra Hymenaeum alios-
 que vana docentes.

1 Ἐν οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ
 2 Ἰησοῦ, 2 καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα
 παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἐτέροισ
 3 διδάξαι. 3 συνακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ Ἰη-
 4 σοῦ. 4 οὐδεὶς στρατεύομενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγμα-
 5 τείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. 5 εἰάν δὲ καὶ ἀθλή τις,
 6 οὐ στεφανοῦται εἰὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. 6 τὸν κοπιῶντα γεωργὸν
 7 δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. 7 νόει ὃ λέγω· δώσεις

5. ε (non ε) ευνηκη 6. χαρισμα : κ* θελημα 8. κ* om ημων | συνα-
 κοπαθησον 9. αλλα κατ 10. ησου χριστου 11. διδασκαλος : add
 εθνων 12. κ* om και pti | ε* 1633. παρακαταθηκην 14. παρακατα-
 θηκην 15. φυγελλος | ερμογ. 16. ε κ* επησχυνθη 17. σπουδαιωτερον

II, 3. σν σνν κακοπαθησον | ησου χριστου 4. πραγματειαις
 6. κ* προτερον 7. α λεγω | δωη

1 Co 15, 12 γάρ σοι ὁ κύριος σύρσειν ἐν πᾶσιν. ⁸ Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστόν 8
 Ro 1, 3 etc ἐγγηγεμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαυεὶδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιον
 Act 28, 30a μου, ⁹ ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος, ἀλλὰ ὁ 9
 λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται. ¹⁰ διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ 10
 τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν Χριστῷ
 1 Ti 4, 9 Ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου. ¹¹ Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπτε- 11
 Ro 6, 8 θάνομεν, καὶ συναζήσομεν· ¹² εἰ ὑπομένομεν, καὶ συνασιλευόμεθα· ¹²
 Mt 16, 23 εἰ ἀρνησόμεθα, ἀκαίριος ἀρνήσεται ἡμᾶς· ¹³ εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖ- 13
 νος πιστὸς μένει, ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ δύναται.

Ταῦτα ὑπομίμησθε, διαμαρτυρόμενοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μὴ 14
 λογομαχεῖν, ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων.
¹⁵ σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστήσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην 15
 ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. ¹⁶ τὰς 16
 Tit 3, 9 δὲ βεβήλους κενοφωνίας περίστατος· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν
 1 Ti 1, 20 ἀσεβείας, ¹⁷ καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομῆν ἔξει. ὧν 17
 4, 21 ἐστὶν Ἰμενάιος καὶ Φιλητός, ¹⁸ οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστό- 18
 χησαν, λέγοντες ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν τὴν
 τινων πίστιν. ¹⁹ ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἔστηκεν, 19
 Km 16, 5 ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην· ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καί·
 26 ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου. ²⁰ ἐν 20
 1 Co 3, 12 μεγάλη δὲ οἰκία οὐκ ἔστιν μόνον σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ,
 Ro 9, 21 ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἅ μὲν εἰς τιμὴν ἅ δὲ εἰς
 αἰμίαν· ²¹ εἰς οὗν τις ἐκκαθάρη ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται 21
 σκεῦος εἰς τιμὴν, ἡγιασμένον, εὐχρηστον τῷ δεσπότη, εἰς πᾶν
 1 Ti 6, 11 ἔργον ἀγαθὸν ἠτοίμασμένον. ²² τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας 22
 φεῦγε, δίκως δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν
 1 Ti 4, 1 ἐπικαλουμένων τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. ²³ τὰς δὲ μωρὰς 23
 καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γενώσιν μάχας·
²⁴ δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι ἀλλὰ ἥπιον εἶναι πρὸς πάν- 24
 τας, διδασκαλικόν, ἀνεξίκακον, ²⁵ ἐν πραύτητι παιδεύοντα τοὺς 25
 ἀντιδιατιθεμένους, μήποτε δόξῃ αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπί-
 1 Ti 2, 1 γνωσιν ἀληθείας, ²⁶ καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, 26
 εἰς ἡσυχίαν ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

III.

Temporis ultimi malitia ac miseries. Scriptura inspirata.

1 Ti 4, 1 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνοστήσονται και- 1
 Ro 1, 29a ροὶ χαλποὶ. ² ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φιλάνθοι, φιλάργυροι, 2
 ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι,

9. ἀλλ 11. συζησομεν 12. συμβασιλ | αρνουμεθα 13. om γαρ
 14. Θεου : κυριον | εἰς οὐδεν 17. φίλητος 18. την αναστασιν | κ*
 ανατρε. την πιστ. την τινων, κ* ανατρε την πιστιν τινων 19. του
 Θεου : κ τ. κυριον | κ* παντας τους οντας | το ονομ. χριστου 21. και
 συχηστον 24. ἀλλ 25. πραοτητι | δω

III, 2. κ om οι

3 **ἀνόσιοι**, ³ **ἄστοργοι**, **ἄσπονδοι**, **διάβολοι**, **ἀκρατεῖς**, **ἀνήμεροι**, **ἀφι-**
 4 **λάγαθοι**, ⁴ **προδύται**, **προπετεῖς**, **τετυφωμένοι**, **φιλήθοροι μᾶλλον**
 5 **ἢ φιλόθεοι**, ⁵ **ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας τῆς δὲ δύναμιν αὐτῆς**
 6 **ἡρηνημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου.** ⁶ **ἐκ τούτων γὰρ εἰσιν οἱ ἐνδύ-**
 7 **νοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτιζόντες γυναικάρια σεσωρευ-** 1 TI 2, 4
 8 **μένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις,** ⁷ **πάντοτε μαν-**
 9 **θάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἔλθειν δυνάμενα.**
 10 ⁸ **ὃν τρόπον δὲ Ἰακωβῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντίστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως** Ex 7, 11
 11 **καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν** 1 TI 6, 5
 12 **νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τῆν πίστιν.** ⁹ **ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον·** 1, 24
 13 **ἢ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἐστὶ πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.**
 14 ¹⁰ **Ὡς δὲ παρηκολούθησάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ** 1 TI 4, 6
 15 **προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ,**
 16 ¹¹ **τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ,** Act 13, 50
 17 **ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οἷους διωγμούς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάν-** 14, 2, 19
 18 **των μὲν ἐρύσατο ὁ κύριος.** ¹² **καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες ζῆν**
 19 **εὐσεβῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται.** ¹³ **πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι**
 20 **καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλατώντες καὶ πλανώ-**
 21 **μενοι.** ¹⁴ **σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ** Act 14, 1
 22 **τίνων ἔμαθες,** ¹⁵ **καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους ἱερὰ γράμματα οἶδας τὰ**
 23 **δυναμένα σε σοφίαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ**
 24 **Ἰησοῦ.** ¹⁶ **πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδα-**
 25 **σκαλίαν, πρὸς ἐλεγμὸν, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τῆν ἐν**
 26 **δικαιοσύνῃ,** ¹⁷ **ἵνα ἄρτιος ᾦ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν** 1 TI 6, 11
 27 **ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρισμένος.**

IV.

Contra malos standum. Mortem proximam praesentens de sociis rebusque suis refert. Salutationes.

1 **Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ** 1 TI 6, 21
 2 **μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ** 1 TI 2, 13
 3 **καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ,** ² **κῆρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαιρῶς**
 4 **ἀκαιρῶς, ἔλεγχον, παρακάλεσον, ἐπιτίμησον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ**
 5 **καὶ διδαχῇ.** ³ **ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαίνουσας διδασκαλίας**
 6 **οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐαντοῖς ἐπισω-**
 7 **ρεύσουσιν διδασκάλους κηθόμενοι τῆν ἀκοήν,** ⁴ **καὶ ἀπὸ μὲν τῆς**
 8 **ἀληθείας τῆν ἀκοήν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτρα-**
 9 **πήσονται.** ⁵ **σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον, ἔργον ποιήσον** 2, 3
 10 **εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον.** ⁶ **Ἐγὼ γὰρ ἤδη** RM 2, 17

3. κ om αστοργοι 6. αιχμαλωτινοντες | τα γυναικαρ. 10. παρηκολουθησας 11. ερρυσατο 12. ευσεβως ζην 14. παρα τινος 15. τα ιερα γραμμ. 16. ελεγον | παιδειαν

IV, 1. διαμαρτυρ. ουν εγω | του κυριου ιησου χριστου | και την ρι: κατα την 2. επιτιμησον παρακαλεσον 3. τας επιθυμ. τας ιδιαις 5. κ* om κακοπαθησον

- σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκεν. ⁷ τὸν 7
 1 Ti 4, 12 καλὸν ἀγῶνα ἠγωνίσασαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετή-
 ρηκα· ⁸ λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν 8
 1a 1, 12 ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτὴς,
 οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἡγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν
 αὐτοῦ.
 Col 4, 14 Σπούδασον ἔλθειν πρὸς με ταχέως. ¹⁰ Δημῶς γάρ με ἐγ- 9 10
 κατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλο-
 Col 4, 14 νίκη, Κρήκης εἰς Γαλλίαν, Τίτος εἰς Δαλματία· ¹¹ Λουκᾶς 11
 Col 4, 10 ἐστὶν μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ·
 ἐστὶν γάρ μοι εὐχρηστος εἰς διακονίαν. ¹² Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα 12
 εἰς Ἔφεσον. ¹³ τὸν φελόνην, ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρωάδι παρὰ 13
 Κάρφω, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.
 1 Ti 1, 20 ¹⁴ Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλὰ μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώσει 14
 Act 19, 23 αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. ¹⁵ ὃν καὶ σὺ φυλάσσον· λίαν 15
 γὰρ ἀντίστη τοῖς ἡμετέροις λόγοις. ¹⁶ ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπο- 16
 λογίᾳ οὐδεὶς μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον· μὴ
 αὐτοῖς λογιθεῖν· ¹⁷ ὁ δὲ κύριός μοι παρήσθη καὶ ἐνεδυναμώσεν 17
 με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκουσθῶσιν πάντα
 3, 11 τὰ ἔθνη, καὶ ἐρύσθῃ ἐκ στόματος λέοντος. ¹⁸ ὕσταταί με ὁ κύ- 18
 ριος ἀπὸ παντὸς ἔργου ποτηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν
 αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων,
 ἀμήν.
 1, 16 Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀρησιφόρου οἶκον. 19
 Act 18, 2 ²⁰ Ἐραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμος δὲ ἀπέλιπον ἐν Μι-
 Ro 16, 23 ²⁰ λήτῳ ἀσθενούντα. ²¹ σπούδασον πρὸ χεμιῶνος ἔλθειν. ἀσπάξ- 21
 Act 21, 29 ταί σε Εὐβουλος καὶ Πούδης καὶ Δίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ
 ἀδελφοὶ πάντες.
 Phil 25 ²² Ὁ κύριος μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν. 22
 Phil 4, 23

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

I.

Ad Titum dilectum filium. Tito Cretae agenda. Cretenses mendaces.
 Puris pura omnia.

- Ro 1, 1 etc Παῦλος δούλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ 1
 πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν
 2 Ti 1, 9a ² ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἄψευδὴς θεὸς πρὸ 2
 6. της εμης αναλυσεως 7. τον αγωνα τον καλον 10. γαλλιαν: γαλα-
 τIAN 13. 5 (non 5e) φαιλονην 14. αποδη | κ* om αυτου 15. αν-
 21. παντιο: κ* om 22. ο κυριος: add ησους χριστος | μεθ υμων: add
 αμην

* παυλου του αποστολου η προς τιτον επιστολη

Nov. Test. ed. Tf.

26

- 3 χρόνων αἰωνίων, ³ ἐφανερώσεν δὲ καιροῖς ἰδίους τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτήρος ἡμῶν ¹ TI 1, 11
- 4 θεοῦ, ⁴ Τίτω γρησίφ τέκνω κατὰ κοινὴν πίστιν. χάρις καὶ εὐεργηία ¹ TI 1, 2 ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτήρος ἡμῶν. ² TI 1, 2 ³ lo 3 etc
- 5 Τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ καὶ καταστήσῃ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι ^{Act 14, 23}
- 6 διαταξάμην, ⁶ εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μῖα ἄνθρωπος ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. ⁷ δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμος, μὴ ἀνόμιμος, ¹ TI 2, 2m
- 8 μὴ ὀργιλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, ⁸ ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὄσιον, ἐγκρατῆ, ⁹ ἀνεγρόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδασκαλίαν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. ¹⁰ Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ τῆς περιτομῆς, ¹¹ οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν, οἵτινες ὅλον οἶκον ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες ἅ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους χάριν. ¹² εἰπέν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτησ· Κρήτες ἀεὶ ψεύσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. ¹³ ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἐλέγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνουσιν ἐν τῇ πίστει, ¹⁴ μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφόμενων τὴν ἀλήθειαν. ^{Ro 14, 14, 20}
- 15 ¹⁵ πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμαμμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. ¹⁶ θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργους ἀρνούνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

II.

Senibus, anibus, iuvenibus, servis. Gratia salutaris.

- 1 2 Ἐν δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ. ² πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνοῦς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, ³ τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· ³ πρεσβύτειδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μηδὲ οἶνον πολλὴν δεδουλωμένους, καλοδί. ¹ TI 2, 9 ², 11
- 4 δασκάλους, ⁴ ἵνα σωφρονίζουσιν τοὺς νέους φιλάνθρωπος εἶναι, φι. ⁵, 14
- 5 λοτέκτους, ⁵ σώφρονας, ἀγνάς, οἰκουργούς, ἀγαθὰς, ὑποτασμένους τοῖς ἰδίους ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασημῆται. ¹ Po 2, 1
- 6 7 ⁶ Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν ⁷ περὶ πάντα, σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ¹ TI 4, 12

I, 4. και εὐεργη: εἰσο εὐεργη | και κυριου ιησου χριστου 5. καταλιπον 10. πολλοι και ανυποτακτ. | εκ περιτομης 12. κ* ειπεν δε τις 13. κ* om εν (suppl κ*) 15. παντα: add μεν | μεμασμενοις 16. κ* om και ante προσ | κ* om αγαθον (suppl κ*)

II, 2. μη οινω 4. σωφρονιζωσι 5. οικουρουσ 6. σωφρονειν, περι παντα σεαυτον 7. κ* τυπον παρεχομ.

ἀφθορίαν, σεμνότητα, ⁸ λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναν- 8
¹ Ti 4, 1
^{Eph 6, 5} τίας ἐντραπή μὴδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον. ⁹ Δούλους ⁹
¹ Pe 2, 18
 ἰδίους δεσπότηαι ὑποτάσσασθαι, ἐν πάσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ
 ἀντιλέγοντας, ¹⁰ μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυ- 10
 μένους ἀγαθῆν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τῆν τοῦ σωτήρος ἡμῶν θεοῦ
 κοσμῶσιν ἐν πάσιν.

Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώ- 11
 ποισ, ¹² παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς 12
 κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν
 ἐν τῷ τῶν αἰῶνι, ¹³ προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ 13
 ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν Χρι-
¹ Ga 1, 6
¹ Ti 2, 4
 στοῦ Ἰησοῦ, ¹⁴ ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυτρώσεται 14
 ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρῶς ἑαυτῷ λαῷ περιούσιον,
 ζηλωτῆν καλῶν ἔργων.

¹ Ti 4, 11
 Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπι- 15
 ταγῆς· μὴδεὶς σου περιφρονεῖτω.

III.

Regeneratos Christi quae decent. De haeretico. Mandata varia.

^{Ro 13, 1} Ἐπιμύνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖος ἐξουσίασις ὑποτάσσασθαι, πειθ- 1
² Ti 3, 17
^{2, 26} αρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοιμοὺς εἶναι, ² μὴδένα βλασφη- 2
 μεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπεικεῖσθαι, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραῦτητα
 πρὸς πάντας ἀνθρώπους. ³ ἤμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ³
 ἀπειθεῖς, πλασόμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικί-
^{2, 11} λαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλή- 4
² Ti 1, 9
 λους· ⁴ ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ ⁴
 σωτήρος ἡμῶν θεοῦ, ⁵ οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιή- 5
 σαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λου-
 τροῦ καλυγενείας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἀγίου, ⁶ οὗ ⁶
 ἐξέχευεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτήρος
 ἡμῶν, ⁷ ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονομοὶ γεννηθῶ- 7
¹ Ti 4, 9
^{2, 3} μεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. ⁸ πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τού- 8
 των βούλομαι σε διαβεβαιούσθαι, ἵνα φρονιζῶσιν καλῶν ἔργων
 προῖστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλά καὶ ὠφέ-
¹ Ti 1, 4
^{etc} λιμα τοῖς ἀνθρώποις· ⁹ μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ⁹
 ἔρις καὶ μάχας νομικὰς περιύστασο· εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ
 μάταιοι. ¹⁰ αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νοθε- 10
 σίαν παραιτοῦ, ¹¹ εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἀμαρ- 11
 τάνει ὡν ἀντοκατάκριτος.

7. ἀφθορίαν | σεμνότητα : add ἀφθορίαν 8. ἔχων περι ὑμων λεγ. φαυλ. 10. πιστιν πᾶσαν | om την post διδασκαλίαν | ἡμων et. sc^o : ε ὑμων 11. ἡ σωτηριος 13. ἰησουν χριστου 14. ἑαυτον : κ* αυτον

III, 1. αρχαιος και εξουο. 2. πραοτητα 3. κ* εν επιθυμιας 5. α : ὦν | τον αυτον ελεον | καλυγενεοιας 7. γενωμεθα 8. τω θεω | τα καλα 9. ερις : ερις

ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσω δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ· ¹⁷ εἰ οὖν με ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ ¹⁷ αὐτόν ὡς ἐμέ. ¹⁸ εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλ- ¹⁸ λόγα. ¹⁹ ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα ¹⁹ μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτὸν μοι προσοφείλεις. ²⁰ καί, ἀδελφέ, ²⁰ ἐγὼ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαντόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Χριστῷ.

Πεποιθὸς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ ²¹ αὐτοῦ λέγω ποιήσεις. ²² ἄμα δὲ καὶ ἐτοιμάξέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ²² ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

Col 1, 7 Ἀσπάξεται σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναικμάλωτός μου ἐν Χρι- ²³ ^{Act 12, 12} ^{27, 2} στῷ Ἰησοῦ, ²⁴ Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συν- ²⁴ ^{2 Ti 4, 10} ^{Col 4, 14} ^{Phil 4, 23} εργοί μου.

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ²⁵ ^{etc.} ὑμῶν.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

I.

Iohannes septem ecclesiis dicit salutem. Patmi divinitus tactus. Visio filii hominis cum septem candelabris et stellis.

^{22, 6} Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν ἀντῷ ὁ θεός, δε- ¹ ^{ξαι} τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ^{ἀποστείλας} ^{διὰ τοῦ ἀγγέλου} αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, ² ^{ὅς} ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ ³ ^{Χριστοῦ}, ὅσα ἶδεν. ³ μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες ³ ^{τὸν λόγον} τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμ- ⁴ ^{μένα}· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς. ⁴ ^{Ἰωάννης} ταῖς ἐπιτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν ⁴ ^{καὶ εἰρήνη} ἀπὸ ὧν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν ^{ἐπιτὰ} ^{πνευμάτων} ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ⁵ ^{καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ} ⁵ ^{Χριστοῦ}, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ^{ἄρχων} ^{τῶν βασιλείων} τῆς γῆς. τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ λύσαντι ⁶ ^{ἡμᾶς} ἐκ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, ⁶ ^{καὶ ἐποίησεν} ⁶ ^{ἡμᾶς} βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, ἀντῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων· ἀμήν.

16. κ* om αδελφον 17. εμε 18. ελλογι 20. χριστω : κυριω 21. υπερ ο λυ. 22. ασπαζονται 25. του κυριου : add ημων | πνευμ. υμων : ε κ add αμην

* αποκαλυψις ιωαννου του θεολογου

I, 1. δουλοισ : κ* αγιοισ | κ* ιωαννι 2. οσα : add τε | ειδε 3. τουσ λογουσ 4. κ ιωαννησ | απο του ο αν | α σοτην ενωπιον, κ των ενωπιον 5. ο πρωτ. εκ των | τω (κ* om) αγαπωντι : τω αγαπησαντι | λυσαντι : λουσαντι | ημασ sec : κ* om | εκ των : απο των 6. ημασ βασιλεισ και ιερεισ | κ* εις τον αιωνα

- 7 Ἴδον ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ^{Zach 12, 10 etc}
ὀφθαλμὸς καὶ οἴτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόπονται ἐπ' αὐτὸν ^{Dan 7, 13}
- 8 πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ, ἀμήν. ⁸ ἐγὼ εἶμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω, ^{21, 6 etc}
λέγει κύριος ὁ θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ. ^{Es 44, 6}
- 9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συγκαινωνός ἐν τῇ ^{22, 8}
θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νύσῳ ^{2The 2, 5}
τῇ καλουμένῃ Πάτμω δια τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ δια τὴν ^{2 etc}
10 μαρτυρίαν Ἰησοῦ. ¹⁰ ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, ^{4, 1 s}
- 11 καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος ¹¹ λεγούσης· ^{2, 1, 8-12-18}
ὁ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἐπιτὰ ἐκκλησίαις, ¹⁸
εἰς Ἐφεσον καὶ εἰς Ζμύρταν καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειρα ^{2, 1, 7}
12 καὶ εἰς Cάρδις καὶ εἰς Φιλαδελφίαν καὶ εἰς Λαοδικίαν. ¹² καὶ ^{2, 14}
ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἣτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπι-
13 στρέψας εἶδον ἐπιτὰ λυχνίας χρυσᾶς, ¹³ καὶ ἐν μέσῳ τῶν λυχνιῶν ^{Dan 7, 13, 9}
ὅμοιον ἰδὼν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον ^{10, 5}
- 14 πρὸς τοῖς μασθοῖς ζώονην χρυσᾶν· ¹⁴ ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ ^{2, 18}
τριχες λευκαὶ ὡς ἔριον λευκὸν ὡς χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ^{Dan 10, 6}
ὡς φλόξ πυρός, ¹⁵ καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡς ^{2, 18}
ἐν καμίνῳ πεπυρωμένῳ, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων ^{Dan 10, 6}
- 16 πολλῶν, ¹⁶ καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἄστέρους ἐπιτὰ, καὶ ^{Ex 1, 24}
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεία ἐκπορευομένη, ^{Es 49, 2}
- 17 καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. ¹⁷ καὶ ^{2, 8}
ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός, καὶ ^{Es 46, 12}
ἔβηκεν τὴν δεξιάν αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ λέγων· μὴ φοβοῦ· ἐγὼ εἶμι ὁ
- 18 πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος ¹⁸ καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸς καὶ ^{2, 8}
ἰδὼν ζῶν εἶμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς κλειῖς ^{2, 8}
19 τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ἄδου. ¹⁹ γράψον οὖν ἃ εἶδες καὶ ἃ εἰσὶν ¹¹
20 καὶ ἃ μέλλει γενέσθαι μετὰ ταῦτα, ²⁰ τὸ μυστήριον τῶν ἐπιτὰ ¹⁶
ἀστέρων οὓς εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἐπιτὰ λυχνίας ¹⁶
τὰς χρυσᾶς. οἱ ἐπιτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἐπιτὰ ἐκκλησιῶν ¹²
εἰσὶν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἐπιτὰ ἐπιτὰ ἐκκλησίαι εἰσὶν.

7. κ οφονται | αυτον sec : κ* om | κ* om επ ante αυτον 8. τὸ Α καὶ τὸ Ω | και το : κ* και εγω το | ω : ε κ* add αρχη και τελος | κυριος ο Θεος : ο κυριος 9. κ ιωανησ | ο και αδελφ. | συγκαινωνων. | και εν τη βασιλεια | εν ιησου : ιησου χριστου | μαρτυρ. ιησου χριστου 11. ο βλεπισ (haec ipsa κ* om) : praem εγω εμι το Α και το Ω, ο πρωτος και ο εσχατος, και | κ εισ το βιβλιον | κ* om και ante πεμψον | επιτα : om | εκκλησιαις : add ταισ εν ασια | σμυρταν | κ* om κ. εισ σαρθ., κc suppl post λαοδικ. | φιλαδελφειαν | λαοδικειαν 12. ελαλησ 13. εν μεσσω : κ μισον | των επιτα λυχνιων | νιω | μαστοιω | χρυσην 14. λευκαι ωσει 15. πεπυρωμενοι 16. και εχων : κ* κ. εχεν | δεξια αυτου χειρι | φαίνει : κ ante ο ηλιος 17. κ εισ τουσ ποδασ | κ ωσει νεκρ. | ε κ επεβηκεν | την δεξ. αυτ. χειρα | λεγων : add μοι | κ* om μη φοβου 18. κ* om και prim | αιωνων : add αμην | του αδου και του θανατου 19. om ουν | κ* δεε μλλειν | γινεσθαι 20. αστερων ων | κ* om εισιν prim | ε κ και αι (κ* om) επιτα λυχνιαι, tum ε pergit ασ ειδες

II.

Epistula I. ad Ephesios. Nicolaitae. II. ad Smyrnenses; III. ad Pergamemos. Antipas. Bileam. Nicolaitae. IV. ad Thyatirenos. Isabel. Instat poena nisi resipiscant.

Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράφον· τάδε λέγει ὁ 1
 1, 16. 13 κρατῶν τοὺς ἐπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν
 μέσῳ τῶν ἐπτὰ λυγριῶν τῶν χρυσῶν· ² οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν 2
 κόπον καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς,
 καὶ ἐπιείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους καὶ οὐκ εἰσίν,
 καὶ εὗρος αὐτοὺς ψευδεῖς· ³ καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας 3
 14. 20 διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακας. ⁴ ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι 4
 τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκες. ⁵ μνημόνευε οὖν πόθεν πέ- 5
 πτωκας, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσον· εἰ δὲ μή,
 ἔρχομαί σοι καὶ κινήσω τὴν λυγρίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς,
 15 εἰ μὴ μετανοήσης. ⁶ ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν 6
 11 ἐτα Νικολαϊτῶν, ἃ καγὼ μισῶ. ⁷ ὁ ἔχων οὗς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα 7
 22, 2 λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ
 ξύλου τῆς ζωῆς, ὃ ἐστὶν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ζμύρῃ ἐκκλησίας γράφον· τάδε λέ- 8
 1, 17 a etc γει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἑσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν· ⁹ οἶδά 9
 2 etc σου τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ τὴν
 βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς, καὶ οὐκ
 εἰσίν ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. ¹⁰ μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις 10
 1a 1, 13 εἶνα πειρασθῆτε, καὶ ἔχετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστός 11
 7 etc ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. ¹¹ ὁ ἔχων 11
 20, 6 οὗς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· ὁ νικῶν οὐ
 μὴ ἀδικηθῆ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράφον· τάδε 12
 1, 16 λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίτομον τὴν ὀξείαν· ¹³ οἶδα ποῦ 13
 κατοικεῖς· ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά
 μου καὶ οὐκ ἤρῃσω τὴν πίστιν μου ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀντείπας
 4. 20 ὁ μαρτυροῦν μου ὁ πιστός μου, ὃς ἀπεκτάθη παρ' ὑμῖν, ὅπου ὁ
 Nm 23, 2 21, 16 σατανᾶς κατοικεῖ. ¹⁴ ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ 14

II, 1. ἐν εφεσῳ : εφεσεινησ | δεξια αυτου : κ* add χειρι 2. κοπον :
 ε κ add σου | επιειρασω | λεγοντας : φασκοντας | εαυτους ειναι αποστολ.
 3. υπομ. εχεις (κ* add και θλιψιο πασης) κ. εβαστ. : εβαστ. και υπομ.
 εχεις | και δια το ονομ. μου κεκοπιακας και ου κεκμηκας 4. αλλ εχω |
 αφηκας 5. εκπεπτωκας | ερχομ. σοι : εε add ταχυ, ε ταχυι 7. κ om
 αυτω | εν μεσω του παραδεισου 8. της εκκλησιας σμυρναϊων 9. οίδα
 σου : ε κ add τα εργα και | αλλ. πλουσ. : πλουσ. δε | εκ (κ praem την)
 των : om εκ | κ* ιουδαιων 10. ε βαλειν, κ* βαλλειν βαλειν (sic) | ε κ
 εε υμων ο διαβ. 13. οίδα : add τα εργα σου και | κ* το ονομ. σου | εν
 ταῖς : praem και | ημεραις : ε add εν αις, item κ* εν ταῖς | ε κ* αντιπας |
 om μου post πιστος | κατοικ. ο σατ. 14. κ* om κατ. σου

κρατούντας τὴν διδασχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τῷ Βαλὰκ βαλεῖν
 15 σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, φαγεῖν εἰδωλόθοντα καὶ 20
 πορνεύσαι. 15 οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατούντας τὴν διδασχὴν τῶν
 16 Νικολαϊτῶν ὁμοίως. 16 μετανόησον· εἰ δὲ μὴ, ἐρχομαί σοι ταχὺ ε
 17 17 ὃ ἔχων οὐς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ 1 οὐκ
 νικούντι δώσω αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ
 ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ 2, 12
 οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων. 19, 12

18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον· τάδε
 λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὃ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόξ 19, 12
 19 πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ. 19 οἰδά σου τὰ 2 κ
 ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν
 ὑπομονήν, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων.
 20 20 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφῆϊς τὴν γυναῖκα Ἰεζάβελ, ἣ λέγουσα 1 κ 16, 21
 αὐτὴν προφητεῖν καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἑμῶν δούλους
 21 πορνεύσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθοντα. 21 καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον 14
 ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς.
 22 22 ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς
 εἰς θλίψιν μεγάλην, εἰ μὴ μετανοήσουσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς.
 23 23 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶ- P 7, 10
 σαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγὼ εἰμι ὃ ἐραυνῶν νεφροῦς καὶ καρδίας,
 24 καὶ δώσω ὑμῖν ἐκάστην κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. 24 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς
 λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδασχὴν ταύτην,
 οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡς λέγουσιν· οὐ βάλλω
 25 ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος. 25 πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἂν 2, 11
 26 ἦξω. 26 καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου,
 27 δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἔθνῶν, 27 καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν P 2, 8 s
 ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντριβεται, ὡς κἀγὼ 12, 5
 28 εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου, 28 καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα 22, 16
 29 τὸν πρωῒνόν. 29 ὃ ἔχων οὐς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς 1 οὐκ
 ἐκκλησίαις.

14. τω (5^ο του) βαλακ : κ* om 15. ομοίως : ο μισω 17. νικωντι |
 δωσω αυτω (κ om αυ.) : add φαγειν | κ εκ του μαννα, ε απο του μα. |
 δωσω αυτω bec : κ om | οιδεν : γνω 18. φλοξ : φλογα 19. και τ. αγαπ.
 και τ. διακ. (κ. τ. διακ. om κ*) κ. τ. πιστ. | υπομονην : add σου | και τα
 εσχατ. 20. κατα σου : κ add πολυ, item ε ολιγα | αφηϊς : εας | κ* ιαζαβελ,
 ε ιαζαβηλ | την λεγουσαν αυτην | προφητην : κ add εινας | και διδ. και
 πλανα : διδασκειν και πλανασθαι | τους : om | ειδωλο. φαγειν 21. και
 ου θελ. μετ. εκ τ. πο. αυτης (κ ταυτης) : εκ τ. πορν. αυτης, και ου
 μετανοησεν 22. ιδου : add εγω | κ βαλω | μετανοησωσιν | εργων αυτων
 23. ε κ εραυνων 24. και λοιποισ | και οιτινος | ε κ βαθη | ε κ βαλω
 25. αχρισ 26. κ* om επι

III.

Epistula V. ad Sardonios; VI. ad Philadelphenos. Hierosolyma nova.
VII. ad Laodiceos. Tepidi.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Cάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον· τάδε 1
1, 4, 16 λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας·
2, 2 etc οὐδὲ σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ. ² γίνου 2
γρηγορῶν, καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ ἐμελλον ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ
εὐρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. ³ μνη- 3
μόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει καὶ μετανόησον.
16, 15 εἰς ὅν μὴ γρηγορήσῃς, ἦξω ὡς κλέπτῃς, καὶ οὐ μὴ γνώσῃ ποίαν
1 Th 5, 2 ὥραν ἦξω ἐπὶ σέ. ⁴ ἀλλὰ ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα ἐν Cάρδεσιν ἃ 4
Μι 24, 42 οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν
λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. ⁵ ὁ νικῶν οὕτως περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις 5
λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς
Mt 10, 22 ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρὸς μου
Lc 12, 8 καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. ⁶ ὁ ἔχων οὓς ἀκουσάτω τί τὸ 6
2, 7 etc πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.
Es 22, 22 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίας γράψον· 7
Job 12, 14 τάδε λέγει ὁ ἅγιος ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυεὶδ, ὁ
ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει· ⁸ οὐδὲ 8
2, 2 etc σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεωγμένην, ἣν
2, 13 οὐδεὶς δύναται κλείσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ
2, 9 ἐτήρησάς μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἤρνήσω τὸ ὄνομά μου. ⁹ ἰδοὺ 9
διδῶ ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἕαυτοὺς Ἰου-
δαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς
Es 45, 14 ἵνα ἦξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ
γνώσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. ¹⁰ ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς 10
ὑπομονής μου, καὶ γὰρ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς
μελλούσης ἐρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσασαι τοὺς
22, 7 κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. ¹¹ ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὁ ἔχεις, ἵνα 11
2, 25 μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου. ¹² ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στυλὸν 12
Es 56, 5 ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω
ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ
21, 3 θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἱερουσαλὴμ ἣ καταβαίνοῦσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
2, 17 Ga 4, 26

III, 1. ε (non ε) om επτα prim | το ονομα 2. κ* ερηγορων |
στηριξον | μελλει | om μου 3. κ om ουν pri | γρηγορηση : κ* μετανοη-
ση | ηξω pri : ε κ add επι σε | γνωσ | κ οιαν 4. om αλλα | και εν σαρδ.
5. ουτως : ουτος | εδομολογησμαι | ενωπιον pri : κ εμπροσθεν 7. φιλα-
δελφεια | κ ο αληθιν. ο αγιος | κ* om την | κλειδα | δαβιδ | ο ανοιγων :
κ και ανυγων | κλεισει : κλειει | και κλειων : και κλειει | ανοιξει : ανοιγει
8. ανεωγμενην | ην ουδεις : και ουδ. | αυτην : κ om 9. διδωμι, κ δεδωκα |
ηξωσι | προσκυνησωσι | γνωσιν : κ γνωση 10. τηρησω : κ om 11. ερχο-
μαι : πιαεμ ιδον 12. κ ποιησω αυτω στυλ. τω ναω | ναω : ε 1624. λαω |
ετι : κ om | ε η καταβαινει, κ ε της καταβαινουσης

- 13 ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. ¹³ ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. 2, 1 etc
- 14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικίᾳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἀμὴν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς ^{19, 11} κτίσεως τοῦ θεοῦ· ¹⁵ οἰδᾷ σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ^{2, 2 etc} ζεστός. ὄφελον ψυχρὸς ἢ ἢ ζεστός. ¹⁶ οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ζεστὸς οὔτε ψυχρὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός ¹⁷ μου. ¹⁷ ὅτι λέγεις ὅτι πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδὲν χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαιπῶρος καὶ ἐλεεινὸς ¹⁸ καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός, ¹⁸ συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπτρωμένον ἐκ πυρός ἵνα πλουτήσῃς, καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνῃ τῆς γυμνότητός σου, καὶ κολλῦριον ἔγχεσαι τοὺς ὀφθαλμούς σου ἵνα ¹⁹ βλέπῃς. ¹⁹ ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν ^{Heb 12, 6} ^{Prov 1, 12} ²⁰ καὶ μετανόησον. ²⁰ ἰδὸν ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν ^{Cant 5, 2} τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσεται πρὸς αὐτόν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ.
- 21 ²¹ ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς ^{Mt 19, 28} κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ ²² αὐτοῦ. ²² ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκ- 2, 7 etc κλησίαις.

IV.

Aperitur theatrum caeleste. Dei thronus cum XXIV presbyteris et IV Cherubim.

- 1 Μετὰ ταῦτα ἶδον, καὶ ἰδὸν θύρα ἠνεογμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἣ πρώτη ἦν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ^{1, 10} ἐμοῦ, λέγον· ἀνάβα ὠδε, καὶ δεῖξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ^{1, 1, 22, 6} ταῦτα. ² εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδὸν θρόνος ἔκειτο ^{Ex 1, 26 ss} ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος, ³ καὶ ὁ καθήμενος ^{21, 11} ὁμοίος ὄρασει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἴρις κυκλόθεν τοῦ ^{10, 1} θρόνου ὁμοίος ὄρασει σμαραγδίνῳ. ⁴ καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνου εἴκοσι τέσσαρας, καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἴκοσι τέσσαρας ^{11, 16} πρεσβυτέρους καθημένους περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, ^{3, 4 s} ⁵ καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. ⁵ καὶ ἐκ τοῦ

14. τῆς ἐκκλησίας λαοδικῶν | κ* καὶ ὁ μάρτυς | κ καὶ ὁ ἀληθιν. | κ καὶ ἡ ἀρχὴ | κτίσεως : κ* ἐκκλησία 15. κ* om εἰ | ἦς : εἶησ 16. οὕτως ὅτι : κ ὅτι οὕτως | κ* χλιαρὸς | ψυχρ. οὐτε ζεστ. | ψυχρὸς : κ* add εἰ, quod κc post ζεστ. trans | μέλλω σε ἐμέσαι εκ τ. στ. μου : κ* παντοῦ του στομ. σου 17. ὅτι sec : κ om | ε κ οὐδενος | κ* ὅτι ταλαιπ. εἰ 18. κολλῦριον | εγχεσον 19. εαν : κ αν | ε κ ζηλωσον 20. κ ανοιξω | om κας ante ελενο.

IV, 1. ειδον | η φωνη : κ praem ιδον | κ λαλουσαν | λεγουσα 2. κας ευθεως | επι του θρονου 3. καθημενος : add ην | σαρδιων | κc ομοιως, εc ομοια 4. θρονους : θρονου | εικοσι και | κ. επι τ. θρονους ειδον τουθ εικ. και τσος. | κ om ἱματιοιο | και εσχον επι τας | κ χρυσεους

^{8, 5} θρόνον ἐκπορευόνται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἐπτά
^{11, 19} λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, αἱ εἰσὶν τὰ ἐπτά
^{15, 2} πνεύματα τοῦ θεοῦ· ⁶ καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑάλινη ⁶
^{Ex 1, 22} ὁμοία κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου
^{Ex 24, 10} τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἐμπροσθεν καὶ ὀπισθεν. ⁷ καὶ ⁷
^{Ex 1, 10} τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον
 μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ
 τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. ⁸ καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, ⁸
^{Ex 6, 3} ἐν καθ' ἐν αὐτῶν ἔχον ἀνὰ πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν
^{Ex 6, 3} γέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαισιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ
^{1, 8} νυκτὸς λέγοντες· ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκρά-
 τωρ ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος. ⁹ καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ ⁹
^{21, 5} ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ
^{15, 7} τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ¹⁰ πσοῦνται οἱ εἰκοσι ¹⁰
 τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου,
 καὶ προσκυνήσουσιν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, καὶ
 βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες·
^{6, 12, 3} ¹¹ ἄξιος εἶ, ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν ¹¹
^{10, 6} τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἐκτίσας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ
 θελημα σου ἦσας καὶ ἐκτίσθησας.

V.

Liber VII sigillorum aperendus traditur agno. Agnus celebratur caelestibus canticis.

^{Ex 2, 9, 3} Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιάν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου ¹
 βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὀπισθεν, κατασφραγισμένον σφρα-
 γίσιν ἐπτά. ² καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρῶσοντα ἐν φωνῇ ²
 μεγάλη· τίς ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λύσαι τὰς σφραγίδας
¹³ αὐτοῦ; ³ καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς οὔτε ³
 ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. ⁴ καὶ ⁴
 ἔκλαιον πολὺ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὐρέθη ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε
^{4, 4} βλέπειν αὐτό. ⁵ καὶ εἰς ἕκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ κλαῖς· ⁵
^{Ex 49, 9, 3} ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰουδα, ἡ ῥίζα Δαυεὶδ,
 ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἐπτά σφραγίδας αὐτοῦ.

5. βροντ. καὶ φων. | αἱ εἰσι 6. om ωσ | τεσσαρα | εμπροσθ. 7. εχον |
 κ ωσ ομοιον ανθρωπου, ε ωσ ανθρωπος | πετωμενω 8. om τα | κ εν
 εκαστον αυτων, ε εν καθ' εαντο | εχων : ε κ εχον | γεμοντα | λεγοντα |
 κ* om ο post κυριος et ante παντοκρ. 9. κ δωσωσιν | κ om δοξαν | επι
 του θρονου | αιωνων : κ add αμην 10. κ και πσοουνται | εικοσι και |
 προσκυνουσι | αιωνων : κ add αμην | ε κ* βαλλουσι 11. ο κυρ. κ. ο θε.
 ημων : nil nisi κυριε | κ om την ante τιμ. | ησαν : εισι

V, 1. εωθεν : κ εμπροσθεν 2. ισχυρον : κ post κηρυσσ. | om εν |
 αξιος : praem εστιν 3. ηδυνατο | ουδε επ. τ. γησ | ουδε υποκατω τ. γ.,
 quae verba κ om | ουδε βλεπ. 4. και εγω εκλ. πολλα | κ* ευρεθησεται |
 ανοιξαι : add και αναγνωσαι 5. ο λεων ο (κ om) : add ων | δαβιδ | τα
 επτα σφρ. : ε κ praem λυσαι

- 6 Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἄρνιον ἑστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχων κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ, οἱ εἰσὶν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. ⁷ καὶ ἦλθεν καὶ εἰληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. ⁸ καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἄρνιου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, ἃ εἰσὶν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων. ⁹ καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες· ἄξιός ἐστι λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῦξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσθράγησεν καὶ ἠγόρασεν τῷ θεῷ ἐν τῷ αἵματι σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθρουσ, ¹⁰ καὶ ἐποίησεν αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς, καὶ βασιλεύουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. ¹¹ καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων, ¹² λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ· ἄξιός ἐστιν τὸ ἄρνιον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχύον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογία. ¹³ καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα καὶ ἤκουσα λέγοντας· τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἄρνιῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ¹⁴ καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα ἔλεγον· ἁμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν.

VI.

Solvit agnus sigilla priora VI. Significat primum victoriam Christi, ea quae sequuntur caedes et calamitates, sextum rerum omnium conversionem.

- 1 Καὶ ἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἄρνιον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος ὡς φωνὴ βροντῆς· ἔρχου. ² καὶ ἶδον, καὶ ἰδὸν ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ. ³ Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ

6. καὶ εἶδον : add καὶ ἰδον | ἑστηκός | ἔχων | τοῦ θεοῦ πνεύματα | τα ἀπεσταλμ. 7. εἰληφεν : add τὸ βιβλίον 8. τέσσαρα | κ' ἑκατὸς ἔχοντες | κιθάρας | κ' χρυσᾶς | αἱ εἰσὶν | κ* om αἱ ante προσευχ. 9. τῷ θεῷ : ε κ add ἡμας 10. αὐτοὺς : ἡμας | βασιλεῖς : βασιλεῖς | βασιλευσομεν 11. om ὡς | κυκλόθεν | ε (non ε*) om μυριάδες μυριάδων καὶ 12. ε κ αξίον 13. κτίσμα ο (κ το) : add ἐστιν | ἐν τῇ γῇ | κ om καὶ υποκατ. τ. γῆς | ἐπὶ τῆς θαλ. (κ ἐν τῇ θαλάσῃ) : add α ἐστιν | πάντα, ἤκουσα λέγοντας | ε κ ἐπὶ τοῦ θρόνου 14. τέσσαρα | καὶ οἱ : add εἴκοσι τέσσαρες | προσεκύνησαν : add ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων

VI, 1. εἶδον | om ἑπτὰ | κ λέγοντων | ὡς φωνῆς, κ ὡς φωνῆν | ἔρχου : add καὶ βλέπε, item κ καὶ ἰδὲ 2. ε κ εἶδον | ἐπ' αὐτῷ 3. τῆς δευτέρ. σφραγ.

δευτέρου ζώου λέγοντος· ἔρχου. ⁴ και ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρ- 4
ρός, και τῷ καθήμενῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην
ἐκ τῆς γῆς και ἵνα ἀλλήλους σφάζουσιν, και ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα
μεγάλη.

Και ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρι- 5
του ζώου λέγοντος· ἔρχου. και ἶδον, και ἰδοὺ ἵππος μέλας, και
εἰ 5, 1 ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. ⁶ και 6
ἤκουσα ὡς φωνῆς ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· χοιρῆς
σίτου δηναρίον, και τρεῖς χοιρῆικες κριθῶν δηναρίον· και τὸ
ἔλαιον και τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

Και ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν 7
τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντος· ἔρχου. ⁸ και ἶδον, και ἰδοὺ ἵππος 8
εἰ 20, 14 χλωρός, και ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ θάνατος,
εἰ 14, 21 και ὁ ἔδῃσ ἠκολούθει μετ' αὐτοῦ, και ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ
τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ και ἐν λιμῷ και ἐν
θανάτῳ και ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

Και ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγίδα, ἶδον ὑποκάτω τοῦ 9
εἰ 20, 4 θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
1, 9 εἰς και διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον. ¹⁰ και ἔκραξαν φωνῇ μεγάλη 10
2, 7 λέγοντες· ἕως ποῦτε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος και ἀληθινός, οὐ κρίνεις
και ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;
¹¹ και ἐδόθη αὐτοῖς ἐκάστῳ στολὴ λευκή, και ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα 11
εἰ 11, 7 ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως πληρώσωσιν και οἱ σύνδου-
13, 7 λοι αὐτῶν και οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς
και αὐτοί.

Και ἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἕκτην, και σεισμός 12
εἰ 22, 7 μέγας ἐγένετο, και ὁ ἥλιος μέλας ἐγένετο ὡς σάκκος τρίχινος, και
εἰ 24, 4 ἡ σελήνη ὄλη ἐγένετο ὡς αἷμα, ¹³ και οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ 13
εἰ 24, 29 ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκὴ βάλλουσα τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ
ἀνέμου μεγάλου σειομένη, ¹⁴ και ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βι- 14
βλίον ἐλισσόμενον, και πᾶν ὄρος και νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν
εἰ 24, 21 ἐκινήθησαν. ¹⁵ και οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς και οἱ μεγιστᾶνες και οἱ 15
2, 10

8. ερχου : add και βλεπε, item κ και ιδε 4. κ και ιδον και ιδον εξηλθεν |
επ αυτω | κc om αυτω post εδοθη | εκ της : απο της | σφραξωσι 5. την
τριτην σφραγίδα | ερχου : add και βλεπε, item κ και ιδε | και ιδον | επ
αυτω 6. om ωσ | κριθησ 7. λεγουσαν | ερχου : add και βλεπε, item κ
και ιδε 8. και ιδον | ο θανατος | ακολουθει | μετ αυτου : κ αυτω |
αποκτεναι ante επι το τετ. τ. γ. 9. ιδον | των σφαγμ. : κ ραετω των
ανθρωπων | κ ην ερχον 10. εκραζον | και ο αληθινος | κ εκδικησει |
εκ των : απο των 11. εδοθησαν et στολαι λευκαι | αυτοις εκαστω :
εκαστοις | κ εραθη | ετι : κ επι | εωσ ου πληρωσονται | αποκτενεσθαι,
addit νετο κ* υπο αυτων 12. ε και ιδον | και ιδον σεισμος | γενετ.
μελας | om ολη 13. εις την : κ επι την | βαλλουσα : βαλλει | υπο : κ απο |
μεγαλου ανεμου 14. om ο ante ουρανοσ | ελισσομενον, κ ελισσομενοσ |
νησοσ : κ βουνοσ | κ* εκινησαν

χιλίαρχοι καὶ οἱ πλοῦσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς δούλος καὶ ἐλεύθερος κρυσαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας
 16 τῶν ὄρεων, ¹⁶ καὶ λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτρας· πέσετε ^{Hos 10, 8}
 ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ ^{Lc 22, 30}
 17 τῷ θρόνῳ καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρρίου, ¹⁷ ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα
 ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτῶν, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

VII.

Eximuntur universa miserie CXLIV milia de tribubus Israel. Pii exteri
 in albis celebrantes deum et agnum.

1 Καὶ μετὰ τοῦτο ἴδον τέσσαρας ἀγγέλους ἐστῶτας ἐπὶ τὰς
 τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους
 τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης ^{20, 8}
 2 μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον. ² καὶ ἴδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα
 ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγίδα θεοῦ ζῶντος, καὶ ἔκραξεν
 φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι
 3 τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ³ λέγων· μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε
 τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς δούλους ^{12, 16}
 4 τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. ⁴ καὶ ἤκουσα τὸν
 ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χι- ^{14, 1}
 5 λιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραὴλ. ⁵ ἐκ φυλῆς ^{Gn 49, 8}
 Ἰούδα δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆς Ρουβὴν δώδεκα
 6 χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Γὰδ δώδεκα χιλιάδες, ⁶ ἐκ φυλῆς Ἀσήρ δώ-
 δεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Νεφθαλεὶμ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς
 7 Μανασσὴ δώδεκα χιλιάδες, ⁷ ἐκ φυλῆς Συμεὼν δώδεκα χιλιάδες,
 ἐκ φυλῆς Λευὶ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰσσαχάρ δώδεκα χι-
 8 λιάδες, ⁸ ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰωσήφ δώ-
 δεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Βενιαμὴν δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.
 9 Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἴδον ὄχλος πολὺς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐ- ^{5, 9}
 τὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνος καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ
 γλωσσῶν, ἐστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρρίου,
 περιβεβλημένοις στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικας ἐν ταῖς χερσίν ¹³
 10 αὐτῶν. ¹⁰ καὶ κράζουσιν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· ἡ σωτηρία τῷ
 11 θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρρίῳ. ¹¹ καὶ ^{18, 1}

15. καὶ οἱ πλοῦοι. κ. οἱ χιλιαρχ. | καὶ οἱ (κ om) ἰσχυροὶ : κ. οἱ δυνατοὶ |
 καὶ πᾶς ἐλευθερος, κ* ista plane om 16. κ κρυσταται | ἐπι του θρονου
 17. τῆς οργ. αυτου

VII, 1. μετὰ ταυτα | ειδον | πνεη : κ πνευση 2. 5 κ ειδον |
 αναβαντα | κ τοιο τεσσαρες 3. κ αδικησεται | κ μηδ τ. θαλ. μηδ τα
 δενδρ. | αχριο ου | σφραγιζωμεν 4. ρμδ χιλιαδες 5—8. δωδεκα ubi-
 que : ιβ' | σφραγιζομενοι bis tantum : add ubique i. e. duodecies post
 χιλιαδ. 6. κ νεφθαλι 7. λευι | 7 ισαχαρ, 7c ισαχαρ 8. κ trans ιωσηφ
 ετ βενιαμ. | 7 κ βενιαμιν 9. ειδον | ηδυνατο | περιβεβλημενοι | φοινικες
 10. κραζοντες | 7c τω θεω ημ. τω καθημ. (κ* om τω καθ.) ἐπι του
 θρονου, 7c τω καθημ. ἐπι του θρονου του θεου ημων | αρριο : κ* add
 εις τουο αιωνα των αιωνων αμη

11, 16 πάντες οἱ ἄγγελοι εἰστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυ-
 τέρων καὶ τῶν τεσσαρῶν ζώων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου
 5, 12 ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, ¹² λέγοντες· 12
 ἀμήν, ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ
 ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας
 5 τῶν αἰῶνων, ἀμήν. ¹³ καὶ ἀπεκρίθη εἰς ἓκ τῶν πρεσβυτέρων 13
 λέγων μοι· οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολάς τὰς λευκάς τίνας
 10 21, 15 εἰσίν καὶ πόθεν ἦλθον; ¹⁴ καὶ εἶρηκα αὐτῷ· κύριε μου, σὺ οἶδας. 14
 καὶ εἶπέν μοι· οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγά-
 λης, καὶ ἐπλυναν τὰς στολάς αὐτῶν καὶ ἐλευκάναν αὐτάς ἐν τῷ
 αἵματι τοῦ ἀρνίου. ¹⁵ διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ 15
 θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ,
 καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. ¹⁶ οὐ 16
 Es 49, 10 πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ
 ἥλιος οὐδὲ πᾶν καύμα, ¹⁷ ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνά μέσον τοῦ θρόνου 17
 Es 25, 4 ποιμανεῖ αὐτούς καὶ ὀδηγήσει αὐτούς ἐπὶ ζωῆς πηγῆς ὕδατων,
 καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

VIII.

Sigillum VII. Angeli VII cum VII tubis calamitatum.

Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἐβδόμην, ἐγένετο σιγὴ 1
 Tob 12, 15 ¹ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμίωρον. ² καὶ ἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους οἱ 2
 Lc 1, 19 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες.
³ καὶ ἄλλος ἀγγελὸς ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων 3
 λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ, ἵνα δώσει 3
 5, 8 ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυ-
 σοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. ⁴ καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμια- 4
 μάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον
 τοῦ θεοῦ. ⁵ καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτὸν, καὶ ἐγένετο 5
 αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· 5
 11, 5 ⁶ καὶ ἐγένεοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.
 11, 19
 Es 9, 24 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἀγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας ἤτοί- 6
 Es 22, 2 μασαν αὐτοὺς ἵνα σαλπίσωσιν. ⁷ Καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισεν· καὶ 7
 ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένον ἐν αἵματι καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν
 γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων
 κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.

11. κ* om oi | εστηκεισαν | επεσον | επι προσωπον αυτων 12. κ* om η ante ευχαρ. 13. κ om εκ 14. om μου | κ om μοι | ελευκ. αυτας : ελευκ. στολας αυτων 15. σκηνωσει επ αυτους : κ* γνωσκει αυτους 16. ετι pri : κ om | κ διψασουσιν | ο ηλιος : κ* add ετι, sed ipse * punctis notavit 17. ζωησ : ζωασσας | κ* δρακουν | εκ των : ε κ απο των

VIII, 1. οταν : οτε | ε κ ημιωριον 2. ειδον 3. επι το θυσιαστηριον | ινα δωση | κ om το ante ενωπ. 4. κ om ο ante καπν. 5. ε (non εε) το λιβανωτον εκ αυτο | φωναι κ. βροντ. κ. αστραπ. 6. ε κ om oi ante εχοντες | αυτους 7. ο πρωτ. αγγελος | μεμιγμενα | om εν ante αιματι | om και το τρει. της γης κατεκαη

- 8 Καὶ ὁ δευτέρουc ἄγγελουc ἐσάλπισεν· καὶ ὡc ὄρουc μέγα πυρὶ ^{10r 51, 22}
καϊόμενουc ἐβλήθη εἰc τὴν θάλασσαc· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτουc τῆc
9 θαλάσσηc αἷμα, ⁹ καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτουc τῶν κτισμάτων τῶν
ἐν τῇ θαλάσση, τὰ ἔχοντα ψυχάc, καὶ τὸ τρίτουc τῶν πλοίων διε-
φθάρησαν.
- 10 Καὶ ὁ τρίτουc ἄγγελουc ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρα- ^{Re 14, 12}
νοῦ ἀστὴρ μέγουc καϊόμενουc ὡc λαμπάc, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτουc ^{Dan 2, 10}
11 τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰc πηγὰc τῶν ὑδάτων. ¹¹ καὶ τὸ ὄνομα
τοῦ ἀστέρουc λέγεται ὁ ἄψινθοc. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτουc τῶν ὑδά-
των εἰc ἄψινθοc, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν
ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.
- 12 Καὶ ὁ τέταρτουc ἄγγελουc ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτουc
τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτουc τῆc σελήνηc καὶ τὸ τρίτουc τῶν ἀστέρων,
ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτουc αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνη τὸ τρίτουc ^{Am 8, 9}
13 αὐτῆc, καὶ ἡ νύξ ὁμοίωc. ¹³ καὶ ἶδον, καὶ ἤκουσα ἐνὸc ἀετοῦ ^{14, 6}
πετομένουc ἐν μεσουρανήματι λέγοντουc φωνῇ μεγάλῃ· οὐαὶ οὐαὶ
οὐαὶ τοῖc κατοικοῦνταc ἐπὶ τῆc γῆc ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆc
σάλπιγγουc τῶν τριῶν ἄγγελων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

IX.

Tubae quinta et sexta. Locustae ex abysso, indicantes hostium copias cum
rege Abaddon. Soluti angeli IV cum exercitu homines perdituro.

- 1 Καὶ ὁ πέμπτουc ἄγγελουc ἐσάλπισεν· καὶ ἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ ^{2, 10}
οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰc τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖc τοῦ ^{20, 1}
2 φρέατου τῆc ἀβύσσου. ² καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆc ἀβύσσου· καὶ
ἀνέβη καπνὸc ἐκ τοῦ φρέατουc ὡc καπνὸc καμίνουc μεγάληc, καὶ ^{10al 2, 10}
3 ἐσκοτώθη ὁ ἡλιουc καὶ ὁ ἀῆρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατουc. ³ καὶ
ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδεc εἰc τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτοῖc
4 ἐξουσία ὡc ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆc γῆc. ⁴ καὶ ἐρρέθη ^{1, 2 *}
αὐτοῖc ἵνα μὴ ἀδικήσουσιν τὸν χόρτουc τῆc γῆc οὐδὲ πᾶν χλωρὸν
οὐδὲ πᾶν δένδρουc, εἰ μὴ τοῖc ἀνθρώπουc οἵτινεc οὐκ ἔχουσιν
5 τὴν σφραγίδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων. ⁵ καὶ ἐδόθη αὐτοῖc
ἵνα μὴ ἀποκτείνουσιν αὐτοῖc, ἀλλ' ἵνα βασανισθῆσονται μήναc
6 παύcιc ἀνθρώπουc. ⁶ καὶ ἐν ταῖc ἡμέραιc ἐκείναιc ζητήσουσιν οἱ ^{10b 2, 21}
ἀνθρώπουc τὸν θάνατουc καὶ οὐ μὴ εὐρήσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυ-

8. κ om αγγελ. | κ εγενηθη 9. το τριτον : κ add μεροc | κ ψυχην |
διεφθαρη 10. om των ante υδατ. 11. ο αψινθοc : ε κc om ο, κ* habet
αψινθιον | γινεται | ε (non εc) om των υδατ. | κ εἰc αψινθιον | om των
ante ανθρωπ. 12. μη φωνη 13. ε κ ειδον | κ om εροc | αστον : αγ-
γελου | πετωμενου | τοιc κατοικοουσιν

IX, 1. ε κ ειδον | κ* αστραc et πεπτωκοτα 2. κ om και ηνοιξε.
το φρε. τ. αβυσο. | ε κ σκοτισθη 3. αυταιc 4. αυταιc | ε κ αδικη-
σουσι | κ om ουδε παν χλωρ. | ανθρωπουc : add μονουc | κ σφραγιδαν |
μετωπων : add αυτων 5. αυταιc | βασανισθωσι 6. ου μη : ουχ

Isa 2, 4 μῆσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύγει ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. ⁷ καὶ τὰ 7
 ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοιοι ἵπποις ἡτοιμασμένοι εἰς πόλεμον,
 καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσοῦ, καὶ τὰ
 Isa 1, 6 πρόσσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων, ⁸ καὶ εἶχαν τρίχας ὡς 8
 τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν, ⁹ καὶ 9
 Isa 2, 5 εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερόγων
 αὐτῶν ὡς φωνὴ ἀρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον.
¹⁰ καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς 10
 οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας
 πέντε· ¹¹ ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου, 11
 Job 28, 22 ὃ ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδδὼν, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα
 11, 14 ἔχει Ἀπολλύων. ¹³ Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπήλθεν· ἰδοὺ ἐρχεται ἑτεῖ δύο 12
 οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ 18
 τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον
 15, ^{7, 1} 12 τοῦ θεοῦ, ¹⁴ λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα· 14
 λῶσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ
 τῷ μεγάλῳ Ἐφράτῃ. ¹⁵ καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ 15
 ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα
 ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. ¹⁶ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν 16
 στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δις μυριάδες μυριάδων· ἤκουσα τὸν
 ἀριθμὸν αὐτῶν. ¹⁷ καὶ οὕτως ἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὄρασει 17
 καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίηνους καὶ
 ἰακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ
 Isa 2, 3 λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς
 καὶ θεῖον. ¹⁸ ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάθησαν τὸ 18
 τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ
 θεῖου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. ¹⁹ ἡ γὰρ ἐξουσία 19
 τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν·
 αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιοι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλὰς, καὶ ἐν αὐ-
 ταῖς ἀδικοῦσιν. ²⁰ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ οὐκ ἀπεκτά- 20
 ἦσαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐδὲ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων
 16, 11
 Ps 134
 (135), 15
 etc τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ

6. φεύγει : κ φυγη, ε φευξεται 7. ομοια 8. εχον 10. ομοιασ : κ
 ομοιοισ | κεντρα, και εν : κεντρα ην εν | εν ταισ ουρ. αυτων : add και
 11. και εχουσιν | επ αυτων βασιλαι : κ εαντων τον βασ., ε φφ αυτων
 βασ. | om ω | κ ελληνιδι | κ εχει ονομα 12. η ουαι η μια : κ* ουαι μια,
 κ* ουαι η μια | ερχονται | κ μετα ταυτα ad seqq trahit omissio Και
 13. κ* om μιαν εκ τ. τσσο. κερατ. 14. λεγουσαν | ο εχων : οσ εχει |
 κ τουσ τεσσαρες 15. κ om οι post αγγελιοι | κ om και ημεραν 16. om
 των | ε κ δυο μυριαδες μυριαδων (κ μυριαδων μυριαδω) | ηκουσα :
 praem και 17. ε κ ειδον | κ επανω αυτων 18. απο : νπο | κ om τριων |
 om πληγων | και εκ του καπν. | και εκ τ. θει. 19. αι γαρ εξουσαι αυ-
 των et εισιν | om και εν τ. ουραισ αυτων | κ* εχουσαισ 20. ουτα
 μετενοη. | προσκυνησωσι

Nov. Test. ed. Tf.

27

τὰ εἰδῶλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν, ²¹ καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν φαρμακικῶν αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

X.

Angelus cum libro. Mysteriorum perfectio instat. Iohannes devorat librum angeli.

- 1 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἴρις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς
2 στύλοι πυρός, ² καὶ ἔχον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἠνεωγμένον. καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐάνυμον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκάται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς
4 ἑαυτῶν φωνάς. ⁴ καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ, ἔμελλον γράφειν, καὶ ἤκουσα φωνῆν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· σφραγίσον ^{Dan 8, 28}
5 ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς. ⁵ καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἐστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ^{Dan 12, 7}
6 ἦρεν τὴν χειρὶ αὐτοῦ τὴν δεξιὰν εἰς τὸν οὐρανόν, ⁶ καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ὅς ἐκτίσεν τὸν οὐρανόν ^{14, 7}
καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν
7 καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκέτι ἔσται, ⁷ ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἐβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς ἐηγγέλisen τοὺς ἑαυτοῦ δούλους ^{Am 3, 7}
8 τοὺς προφῆτας. ⁸ καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πάλιν λαλοῦντα μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσαν· ὕπαγε λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεωγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς
9 θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. ⁹ καὶ ἀπῆλθα πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δούναί μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέγει μοι· λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματι σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. ¹⁰ καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στόματι μου ὡς μέλι γλυκὺ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράθη ἡ

20. om ta ante ειδωλ. | κ και τα ξυλιν. κ. τα λιθιν. | δυναται 21. ε κ φαρμακικων | πορνειας : κ* πορνειας

X. 1. om η ante ιρις (κ* θριξ) | ε κ επι της κεφαλης | om αυτον prim 2. και ειχεν | ανεωγμενον | επι την θαλασσαν et επι την γην 8. κ* post εκραξ. add ωσ | κ* om αι | κ ταις αυτ. φωναις 4. κ. οτε : κ κ. οσα | αι επτ. βρονται : add τας φωνας αυτων | λεγουσαν : add μοι | κ οσα ελαλ. | μη αυτα : μη ταυτα 5. om την δεξιαν 6. εν τω : κ* om εν | κ* om και τ. θαλ. και τα εν αυτη | ουκ εσται ετι, κ* ουκει εστιν 7. αλλα εν | τελεσθη | τους ε. δουλους (κ add και) τους προφ. : τοια ε. δουλοισ τοια προφηταις 8. λαλουσα et λεγουσα | om του ante αγγελου 9. απηλθον | δος μοι | κ βιβλιον | κ* λαβε αυτο και καταφαγε 10. κ βιβλιον | επικρανθη : κ εγμισθη

κοιλία μου. ¹¹ και λέγουσίν μοι· δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ 11
λαοῖς και ἔθνεσιν και γλώσσαις και βασιλευσιν πολλοῖς.

XI.

Metiendum templum. Duo testes necati a bestia reviviscunt et caelum
ascendunt. Tuba VII. Hymnus. Templum dei.

^{21, 15}
^{Ex 40, 3} **Και** ἐδόθη μοι κάλαμος ὁμοιος ῥάβδῳ, λέγων· ἐγείρε και 1
μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ και τὸ θυσιαστήριον και τοὺς προσ-
κυνούντας ἐν αὐτῷ. ² και τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἐκβαλε 2
ἔξωθεν και μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, και τὴν
^{13, 5} πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσαεράκοντα δύο. ³ και 3
δώσω τοῖς δυσὶν μάρτυσιν μου, και προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας
^{Zach 4, 2ss} διακοσίας ἐξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκουσ. ⁴ οὗτοί εἰσιν αἱ δύο 4
ἐλαταί και αἱ δύο λυγναί αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἐστῶτες.
^{2 Rg 1, 10} ⁵ και εἴ τις αὐτοῦσ θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στό- 5
ματος αὐτῶν και κατεσθίει τοὺς ἔχθρουσ αὐτῶν· και εἴ τις
θελήσῃ αὐτοὺσ ἀδικῆσαι, οὕτωσ δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. ⁶ οὗτοι 6
^{1 Rg 17, 1}
^{Ex 7, 19} ἔχουσιν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ὑέτωσ βροχὴ τὰς
ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν, και ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν
ὕδατων στρέφειν αὐτὰ εἰσ αἷμα και πατάξει τὴν γῆν ἐν πάσῃ
^{13, 1}
^{Dan 7, 7} πληγῇ ὁσάκισ ἐὰν θελήσωσιν. ⁷ και ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυ- 7
ρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ'
αὐτῶν πόλεμον και νικήσει αὐτοὺσ και ἀποκτενεῖ αὐτοὺσ. ⁸ και 8
τὸ πτώμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεωσ τῆς μεγάλης, ἣτισ
καλεῖται πνευματικῶσ *Σόδομα και Αἴγυπτος*, ὅπου και ὁ κύριος
αὐτῶν ἐσταυρώθη. ⁹ και βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν και φυλῶν και 9
γλωσσῶν και ἔθνων τὸ πτώμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖσ και ἥμισυ, και
τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφίουσιν τεθῆναι εἰσ μνήμα. ¹⁰ και οἱ 10
^{Exh 9, 22} κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆς γῆς χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῦσ και εὐφραίνονται,
και δῶρα πέμπουσιν ἀλλήλοισ, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφητῆται ἔβασά-
^{Ex 37, 5} νισαν τοὺσ κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆς γῆσ. ¹¹ και μετὰ τρεῖσ 11
ἡμέρασ και ἥμισυ πνεῦμα ζωῆσ ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖσ,
και ἔστησαν ἐπὶ τοὺσ πόδασ αὐτῶν, και φόβος μέγασ ἐπέπεσεν

11. λεγει

XI, 1. λεγων (κ* λεγει): ε^c (non ε) praem και ο αγγελου εισηκει |
εγυραι 2. κ* της αυλης της | εξωθεν ante του ναου : ε κ εσωθεν |
εκβαλε : κ* praem και | εκβαλε εξω | τοισ εθν. : κ* praem και | τεσσαρακ.
3. κ* περιβεβλημενουσ 4. εσιν αι : κ* εισ. οι | αι sec : ε κ* om | κ* om
αι ante ενωπ. | κυριου : θεου | εστωσαι 5. θελει (κ ante αυτουσ pon) :
θελη | θεληση (κ θελ. adi. αυτ.) : θελη idque post αυτουσ pon 6. βροχ.
υετωσ εν ημεραισ αυτων της προφ. | κ* om και ante παταξ. | om εν ante
παση 7. το ante αναβαινον : κ* τοτε | πολεμ. μετ αυτ. 8. ε κ τα
πτωματα | om της ante πολεωσ | αυτων sec : ημων, κ* om 9. βλεπου-
σιν | κ εκ των φυλ. κ. λαων | το πτωμα : τα πτωματα | αφησουσι | μνη-
μα 10. χαρουσι | ευφρανθησονται | πεμγουσιν | κ οι προφ. οι δυο
11. μετα τασ τρεισ | εν αυτοισ : επ αυτουσ, κ εισ αυτουσ | ε κ επεσεν

- 12 ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. ¹² καὶ ἤκουσαν φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης αὐτοῖς· ἀνάβατε ὧδε· καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἄγγελοι αὐτῶν.
- 13 ¹³ καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὄνματα 14, 15 ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτὰ, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ 14 ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. ¹⁴ Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπήλθεν· 9, 12 ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.
- 15 Καὶ ὁ ἔβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ με- 10, 7 γάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντες· ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου 12, 10 τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς Dan 2, 44 αἰῶνας τῶν αἰώνων. ¹⁶ καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ 4, 4 etc ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, οἱ κάθηται ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσαν 17 ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, ¹⁷ λέγοντες· 4, 8 εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, καὶ ὅτι εἴληφας τὴν δυνάμιν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας, 18 ¹⁸ καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργὴ σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφῆταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθειρο- 19, 2 τας τὴν γῆν. ¹⁹ καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ᾤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη.

XII.

Mulier Messiam pariens et draco. Draco victus a Michaele persequitur mulierem eiusque semen.

- 1 Καὶ σημεῖον μέγα ᾤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη ³ 13, 1 τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς 2 κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, ² καὶ ἐν γαστρὶ Mich 4, 10 3 ἔχουσα, καὶ κράζει ᾠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. ³ καὶ ᾤφθη 1 ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων πυρρὸς μέγας, Ez 29, 2 ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ 12, 1 4 ἑπτὰ διαδήματα, ⁴ καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων

12. ηκουσαν : κc ηκουσα | φωνην μεγαλην et λεγουσαν | αναβητε 13. εμφοβοι : κ εν φοβω 14. κ παρηληθεν | ερχεται : κ post ιδου 15. συγενοντο : κ* εγενετο | λεγουσαι | συγενοντο αι βασιλειαι | αιωνων : κ add αμην 16. κ* om οι ante εικοσι | εικ. και τεσσαρ. | οι (κc om) καθηται : καθημενοι | κ και επεσαν 17. κ κυριος ο θεος παντοκρα. | ο ην : add και ο ερχομενος | και οτι : om και 18. κ* ωργισθη | κ om τοις ante φοβουμ. | κ* τους μικρους κ. τους μεγαλους 19. ο εν τω : ε κ om ο | ουρανω : κ* add ανα | αυτου pri : κ του θεου | κ* εγενετο

XII, 1. κ* την σεληνην 2. και εν : om και 3. μεγας πυρρως | διαδημ. επτα

XIII.

Monstrum impietatis surgit, deum spernens, sanctos debellans. Monstrum alterum suadens prioris cultum. Numerus monstri 666.

- 18 1 XII. ¹⁸ Καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. ¹ καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ ^{11, 7, 12, 2} κεφαλὰς ἐπτὰ, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ^{11, 7, 12, 2} ² ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας. ² καὶ τὸ θηρίον ^{11, 2} ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντων· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν ³ δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. ³ καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔθεραπεύθη. καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ^{11, 2} ὅπισω τοῦ θηρίου, ⁴ καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγοντες· ⁵ τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ, καὶ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; ⁵ καὶ ^{12, 18} ⁶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας, καὶ ἐδόθη ^{11, 2} ⁷ αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσαρεσάκοντα δύο. ⁶ καὶ ἤνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας πρὸς τὸν θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκη- ^{11, 7} ⁸ νούοντας. ⁷ καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων ^{11, 7} ⁹ καὶ νικῆσαι αὐτούς, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν ^{14, 6} ⁸ καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. ⁸ καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν ^{11, 2} ⁹ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, οὗ οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἁγίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ ^{2, 7} ¹⁰ καταβολῆς κόσμου. ⁹ εἰ τις ἔχει οὗς, ἀκουσάτω. ¹⁰ εἰ τις εἰς ^{12, 18} ¹¹ αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἰ τις ἐν μαχαίρῃ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ ^{14, 12} ¹² καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.
- 11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέ- ¹² ¹² ρατα δύο ὅμοια ἁρτίῳ καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. ¹² καὶ τὴν ἐξου- ^{1, 4, 2} ¹³ σίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἔθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

XII, 18. κ εσταθη XIII, 1. κεφ. επτ. κ. κερ. δεκ. | κ επι τ. κερ. αυτου (κ* αυτων) διαδη. δεκ. | ονομα 2. αρκτου | λοντος | κ om ο ante δρακ. 3. και ειδον μιαν των κεφ. | ε (non ε) εθανασθη εν ολη τη γη 4. τον δρακοντα οσ εδωκ. εξουσιαν | προσεκ. το θηριον | om και ante τισ 5. κ* om εξουσια | ποιησαι : εσ πολεμον ποιησαι, κ ποιη. ο θελει τεσσαρακοντ. 6. εις βλασφημιαν | το ονομ. αυτου : κ* αυτου | και τους εν 7. πολεμ. ποιησ. | om και λαον 8. προσκ. αυτω | ου ου : ε κ αν ου | τα ονοματα | αυτου : κ* αυτων, ε κc om | εν τη βιβλω | om του ante εσφαγμενου 10. ει τις εις αιχμαλ., εις αιχμαλ. (κ om εις αιχμ.) υπαγει : ει τις αιχμ. συναγει, εις αιχμ. υπαγει | εν μαχαيرا | κ αποκτειναι 12. τους κατοικ. εν αυτη | ινα προσκυνησωσι, κ προσκυνει

13 και ποιει σημεια μεγαλα, ινα και πῦρ ποιῃ καταβαίνειν ἐκ τοῦ 13
 οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. 14 και πλατῆ τοὺς 14
 κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι
 ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι
 3 εἰκόνα τῷ θηρίῳ, ὃς ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης και ἔζησεν.
 15 και ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ινα και 15
 14, 9 λαλήσῃ ἢ εἰκὼν τοῦ θηρίου, και ποιήσῃ ὅσοι ἐὰν μὴ προσκνή-
 Dan 2, 51 σουσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν. 16 και ποιει πάντα, 16
 19, 18, 20 τοὺς μικροὺς και τοὺς μεγάλους, και τοὺς πλουσίους και τοὺς
 14, 9 πτωχοὺς, και τοὺς ἐλευθέρους και τοὺς δούλους, ινα δῶσιν αὐ-
 τοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον
 14, 11 αὐτῶν, 17 ινα μὴ τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων 17
 15, 2 τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος
 17, 9 αὐτοῦ. 18 ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθ-
 μὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν. και ὁ ἀριθμὸς
 αὐτοῦ χξς'.

XIV.

Agnus surgit cum piis signatis. Tres angeli praecones. Evangelium aeter-
 num. Calix irae dei. Beati mortui pii. Angeli metentes et vindemiantes.

5, 6 Και ἴδον, και ἰδὸν τὸ ἀρνίον ἐστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Cιών, και 1
 7, 4 μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι τὸ
 7, 3 εἰς ὄνομα αὐτοῦ και τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ
 1, 15 τῶν μετώπων αὐτῶν. 2 και ἤκουσα φωνῆν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς 2
 19, 6 φωνῆν ὑδάτων πολλῶν και ὡς φωνῆν βροντῆς μεγάλης, και ἡ
 φωνὴ ἦν ἡκουσα ὡς κιθαρωδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις
 9, 9 αὐτῶν. 3 και ἄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου και ἐνώ- 3
 13, 3 πιον τῶν τεσσάρων ζώων και τῶν πρεσβυτέρων· και οὐδεὶς ἐδύ-
 1 νατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες
 4 χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. 4 οὗτοι εἰσιν οἱ μετὰ 4
 γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκο-
 λουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ
 τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ και τῷ ἀρνίῳ, 5 και ἐν τῷ στό- 5
 2, 13 ματι αὐτῶν οὐχ εὐρέθη ψεῦδος· ἄμωμοι γάρ εἰσιν.

14. ποιησαι sec : κ praem και | οσ : ε κ ο | κ om την ante πληγ. | μαχαίρας
 15. κ ποιησει | ε κ οσοι αν | προσκνηνησωσι | την εικονα | αποκτανθωσιν :
 praem ινα 16. κ om τουσ ante μεγαλ. | κ κ. τ. πτωχ. κ. τ. πλουσ, | ινα
 δωση | επι των μετωπων 17. και ινα μη | το χαραγμ. η το ονομ. τ.
 θηριου, κ το χαραγμ. του θηρ. η το ονομ. αυτου 18. τον νουν, κ* οσο |
 κ om και ο αριθμ. αυτου | κ εξακοσαι εζηκοντ. εξ

XIV, 1. ε κ ιδον | om το ante αρν. | ισηηκος | τεσσαρακοντ. | om
 αυτου και το ονομ. 2. κ* om μεγαλησ | και η φωνη ην : και φωνην | om
 ωσ ante καιθ. 3. ωσ ωδην | ηδυνατο | τεσσαρακοντ. 4. ουτοι sec :
 add εσιν | κ om οι : ante ακολουθ. | απαρχη : κ απ αρχησ | τω αρνω :
 κ praem εν 5. ψευδοσ : δολοσ | εσιν : add ενωπιον του θρονου του
 θεου

- 6 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, 8, 13
 ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐπὶ 13, 7
 τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλώσσαν καὶ λαόν,
 7 ἰλέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δό-
 ξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ
 ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγάς
 8 ὕδατων. ⁸ Καὶ ἄλλος ἄγγελος δεύτερος ἠκολούθησεν λέγων· 18, 2 α
 ἔπαθεν ἔπαθεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς Es 21, 9
 πορρείας αὐτῆς πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη. ⁹ Καὶ ἄλλος ἄγγε- Dan 4, 27
 λος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τις 1er 51
 προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα (28), 7
 10 ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ¹⁰ καὶ αὐτὸς Ps 74(75),
 πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκρασμένον ἀκρά- 9
 του ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ Es, 34, 10
 11 καὶ θείψ ἐνώπιον ἀγγέλων ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. ¹¹ καὶ Es, 34, 10
 ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰῶνων ἀναβαίνει, Es, 34, 10
 καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνήσαντες Es, 34, 10
 τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα Es, 34, 10
 12 τοῦ ὄνοματος αὐτοῦ. ¹² ὧδε ἡ ὑπόμοση τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ 12, 10
 13 τηροῦντες τὰς ἐντολάς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. ¹³ καὶ 12, 17
 ἦκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· γράψον· μακάριοι οἱ 13, 9
 νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, 13, 9
 ἵνα ἀναπαύσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν 13, 9
 ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.
- 14 Καὶ ἶδον, καὶ ἶδον νεφέλην λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθή- 1, 13
 μενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφα- Dan 7, 13
 15 ρον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. ¹⁵ καὶ ἄλλος 15, 13
 ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθη- 1ohel 3, 18
 μένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισσον, ὅτι (18)
 16 ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. ¹⁶ καὶ 16, 13
 ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν 16, 13
 17 γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. ¹⁷ καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ 17, 13
 18 ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχον καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. ¹⁸ καὶ 18, 13
 ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχον ἐξουσίαν ἐπὶ

6. κ* om ἄλλον | πετωμενον, κ πεταμενον | ευαγγελισαι (κ -λισσοθαι) τους κατοικουντας | om επι ante παν 7. λεγοντα | om την ante θαλ. 8. om δευτερος, κ* om αγγελ. | κc om alterum επαθεν | βαβ. η πολισ η μεγαλη οτι εκ του | om τα post παντα 9. τριτ. αγγελ. (sine allos) | το θηριον προσκυνει | κ επι τω μετωπω 10. των αγιων αγγελων 11. κ των αιωνων | αναβαινει : ante εις αιω. pon 12. om η ante υπομοση | οι τηρουντας : κ των τηρουντων, ε praem ωδε 13. λεγουσης : add μοι, κ ante εκ τ. ουρ. pon | αναπαυσονται | τα δε εργ. 14. κα ειδον, κ om | καθημενος ομοιος | υιω | κ* εχοντα 15. ναου : κ add αυτου | εν μεγαλη φωνη | ηλθεν : add σοι | του θερισαι, κ του θερισμου 16. επι την νεφέλην

τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ
 δεῦν λέγων· πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ δεῦν καὶ τρύγησον τοὺς
 βότρυνας τῆς ἀμπελοῦ τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς.
 19, 15 ¹⁹ καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ 19
 20 ἐτρύγησεν τὴν ἀμπελον τῆς γῆς καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ
 θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. ²⁰ καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἐξώθηεν τῆς 20
 πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλιῶν τῶν
 ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

XV.

Victorum bestiae hymnus. Angeli VII cum VII phialis irae.

12, 1 Καὶ ἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν, 1
 17, 1 ἄγγελος ἐπὶ ἔχοντας πληγὰς ἐπὶ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς
 12, 11 ^{4, 6} ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. ² καὶ ἶδον ὡς θάλασσαν ὑάλινην 2
 μεμιγμένην πυρὶ, καὶ τοὺς νεκῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς
 εἰκόνας αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐτόττας
 5, 8 ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑάλινην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ. ³ καὶ 3
 Ex 15, 1 ᾄδουσιν τὴν ψῆδὴν Μωϋσέως τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ψῆδὴν
 Ps 111, 2 τοῦ ἁρνίου, λέγοντες· μεγάλα καὶ θαυμαστά τὰ ἔργα σου, κύριε
 145, 17 ^{16, 7} ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοὶ σου, ὁ
 βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν· ⁴ τίς σὺ μὴ φοβηθῆ, κύριε, καὶ δοξάσει τὸ 4
 10, 7 ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὄσιος, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἤξουσιν καὶ
 προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώ-
 θησαν.

Καὶ μετὰ ταῦτα ἶδον, καὶ ἠνοιγῆ ὁ ναὸς τῆς σκηπῆς τοῦ 5
 μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, ⁶ καὶ ἐξῆλθον οἱ ἐπὶ ἄγγελοι οἱ ἔχον- 6
 Ex 9, 2 ^{19, 8} τες τὰς ἐπὶ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν
 1, 18 λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζῶνας χρυσᾶς. ⁷ καὶ 7
 Ex 22, 31 ¹ ἐν ἐκ τῶν τεσσαρῶν ζώων ἔδωκεν τοῖς ἐπὶ ἄγγελοις ἐπὶ φιάλας
 Ex 6, 4 ^{4, 9} χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας
 Ex 40, 35 ⁸ τῶν αἰῶνων. ⁸ καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ 8
 θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς εἰδύνατο εἰσελθεῖν
 εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἐπὶ πληγαὶ τῶν ἐπὶ ἄγγελων.

18. φωνη : κραυγή | κ το δρεπα. σου | ε (non ε) om της αμπελου 19. ειο
 την γην : κ επι της γης | ε κ την μεγαλην 20. ε κ εξω της πολ. | εξακο-
 σιων : κ* διακοσιων

XV, 1. ειδον | κ om εκ sec | εκ του αριθμου : praem εκ
 του χαραματος αυτου | του θιου : κ praem κυριου 3. κ αδοντας |
 μωσαισ | om του ante δουλου | κ* βασιλευ | εθνων : αγιων, κ* αιωνων
 4. ου μη φοβηθ. σε, κ σε ου φοβ. | ε κ δοξαση | κ οτι δικαιωμ.
 ενωπιον σου εφαν. 5. ε κ ειδον | και ιδου ηνοιγη 6. ε κ om οι ante
 εχοντ. | κ ενδ. καθαρους λινους λαμπρους | και λαμπρον 7. κ* om εν,
 item κ om επτα sec | αιωνων : κ add αμην 8. ε κ ηδυνατο | κ ειο τ. ναου
 εισελθ.

XVI.

Effunduntur phialae irae septem; totidem in terris plagae fiunt.

- 1 Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ λεγουσης τοῖς Ex 7-10
ἐπτά ἀγγέλοις· ὑπάγετε καὶ ἐκχέετε τὰς ἐπτά φιάλας τοῦ θυμοῦ 15, 1
- 2 τοῦ θεοῦ εἰς τὴν γῆν. ² Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν
φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἔλκος κακὸν καὶ πονηρὸν
ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ 15, 11
τοὺς προσκυνούντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.
- 3 Καὶ ὁ δεύτερος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν·
καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν,
τὰ ἐν τῇ θαλάσῃ.
- 4 Καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς
5 καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα. ⁵ καὶ ἤκουσα 11, 6
τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος· δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ 6, 10
6 ὄσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας, ⁶ ὅτι αἵματα ἀγίων καὶ προφητῶν ἐξέ-
7 χεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πειν· ἄξιοί εἰσιν. ⁷ καὶ ἤκουσα
τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος· ναί, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, 15, 2
ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις σου. 15, 2
- 8 Καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον,
9 καὶ ἐδόθη αὐτῷ κανματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρὶ. ⁹ καὶ
ἐκανματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ 13, 6
ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύ-
τας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.
- 10 Καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον 13, 2
τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἔσκοτωμένη, καὶ ἔμα-
11 σῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, ¹¹ καὶ ἐβλασφήμησαν
τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν
αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.
- 12 Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν 9, 11
μέγαν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἐτοιμασθῇ Ex 11, 15 a
13 ἡ ὁδὸς τῶν βασιλείων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου. ¹³ καὶ ἶδον ἐκ
τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου
καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκά-
14 θαρτα ὡς βάρβαροι· ¹⁴ εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα

XVI, 1. ε κ φωνησ μεγαλησ | εκχεατε | om επτα vec 2. επι την γην | κ* ποιηρον και κακον | εἰς τοὺς ἀνθρ. | τοὺς τη εικ. αυτ. προσκυνουντ. 3. δευτερος : add αγγελος | κ ωσει νεκρου | ζωησ : ζωασ | ε κ om τα | κ επι της θαλασσης 4. τριτος : add αγγελος | κ επι τουσ ποταμ. | και εἰς τασ 5. δικαιοσ : add κυριε | και ο οσιοσ 6. αιμα | κ εδωκασ αυτοισ | ε κ πειν | αξιωι γαρ εἰσιν, κ οπερ αξι. εἰσιν 7. αλλου εκ του θυσιαστ. 8. τεταρτος : ε κ add αγγελος | κ om εν 9. om την 10. πεμπτος : add αγγελος | εμασσωντο | κ απο του πον. 11. κ om και εκ τ. ελκ. αυτων et εκ τ. εργ. αυτ. 12. εκτος : add αγγελος | ευφρατην : πραγμ τον | ανατολων 13. εἶδον, κ εδοθη | κ* ωσει βατραχου, ε ομοια βατραχοισ 14. δαιμονων

18α23,21c σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. ¹⁵ ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτῃς ¹⁵ μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. ¹⁶ καὶ συνήγαγεν ¹⁶ αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραῖστί Ἀρμαγεδών.

Καὶ ὁ ἑβδομος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν αέρα· καὶ ἔξηλθεν φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα· γέγονεν. ¹⁸ καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ σεισμός ¹⁸ ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωπος ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικούτος σεισμός οὗτος μέγας. ¹⁹ καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ¹⁹ ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν. καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. ²⁰ καὶ πᾶσα ²⁰ νῆσος ἔβρωσεν, καὶ ὄρη οὐκ εὐρέθησαν. ²¹ καὶ χάλασα μεγάλη ὡς ²¹ ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

XVII.

Meretrix vehens bellua septem capitum et decem cornuum, ebria sanguine, nomine Babylon.

Καὶ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἐπτὰ ἀγγέλων τῶν ἔχόντων τὰς ¹ ἐπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δεῖξω σοι τὴν κρῖμα τῆς πόρνης τῆς μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ ὕδατων ² πολλῶν, ² μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμ- ³ θύθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. ³ καὶ ἀπήνεγκέν με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ εἶδον ³ γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμοντα ὀνόματα βλασφημίας, ἔχοντα κεφαλὰς ἐπτὰ καὶ κέρατα δέκα. ⁴ καὶ ἡ γυνὴ ἦν ⁴ περιβεβλημένη πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ ⁵ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς γέμων βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας

14. α ἐκπορευεται (etiam c): ε κ* ἐκπορευομαι | ἐπι: κ εἰς | τῆς γῆς καὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης | εἰς πόλεμον | τ. ἡμέρας: add ἐκείνης 15. κ* ἔρχεται | κ* ο τε γρηγορῶν 16. κ συνήγαγον | κ om τον pri | αρμαγεδδων 17. εβδομος: add ἀγγελος | εἰς τον αερ. | εκ τον: απο του | ναου: add του ουρανου | κ om απο τ. θρον. 18. φωναὶ κ. βροντ. κ. αστραπ. | ε κ οι (κ om) ἀνθρωποι ἐγενοντο 19. κ* η πολισ τ. εθν. ἐπεσον | κ του δουναι | κ om το et του sec (ante οινου) et αυτου 21. κ* om ὡς (sed ipse * suppl)

XVII. 1. κ om εκ pri | λεγων: add μοι | ἐπι των υδατ. των πολλ. 2. κ ἐποησαν πορνιαν | οι κατοικ. τ. γην post πορνειας αυτης pon 3. γεμον ονοματων et εχον 4. η γυνη η περιβεβλ. πορφυρα κ. κοκκινω | χρυσ. ποτηρ. | γεμον βδελ. και ακαθαρτητος

5 αὐτῆς, ⁵ καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον· μυστή-
 ριον, Βαβυλὼν ἢ μεγάλη, ἢ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυ- 14, 2 etc
 6 μάτων τῆς γῆς. ⁶ καὶ εἶδα τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος
 τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ, καὶ ἐθαύ-
 7 μασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα. ⁷ Καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος· διατί
 ἐθαύμασας; ἐγὼ σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆς γυναῖκος καὶ τοῦ
 θηρίου τοῦ βασιάζοντος αὐτὴν τοῦ ἔχοντος τὰς ἐπτὰ κεφαλάς
 8 καὶ τὰ δέκα κέρατα. ⁸ τὸ θηρίον ὃ εἶδες ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ 11
 μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει· καὶ
 θανατώσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὸ 12, 8
 ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλεπόν-
 9 των τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ παρέσται. ⁹ ἄδὲ ὁ νοῦς 13, 18
 ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἐπτὰ κεφαλαὶ ἐπτὰ ὄρη εἰσίν, ὅπου ἡ γυνή 13, 1
 10 κάθηται ἐπ' αὐτῶν, ¹⁰ καὶ βασιλεῖς ἐπτά εἰσίν· οἱ πέντε ἔπεσαν,
 ὁ εἰς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὐπω ἤλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὀλίγον αὐτὸν 20, 2
 11 δεῖ μῆναι. ¹¹ καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ αὐτὸς ὄγδοός 5
 12 ἔστιν, καὶ ἐκ τῶν ἐπτὰ ἔστιν, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. ¹² καὶ
 τὰ δέκα κέρατα αὐτοῦ εἶδον δέκα βασιλεῖς εἰσίν, οἵτινες βασιλείαν Dan 7, 28
 οὐπω ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσι
 13 μετὰ τοῦ θηρίου. ¹³ οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ τὴν δύναμιν 17
 14 καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδώσιν. ¹⁴ οὗτοι μετὰ τοῦ
 ἀρνίου πολεμήσουσιν καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι κύριος 19, 16 etc
 κυρίως ἔστιν καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ
 15 καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. ¹⁵ καὶ λέγει μοι· τὰ ὕδατα αὐτοῦ εἶδες, οὗ 18, 7
 ἢ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσίν καὶ ἔθνη καὶ γλώσσαι.
 16 ¹⁶ καὶ τὰ δέκα κέρατα αὐτοῦ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν
 τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ
 τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν πυρὶ· 18, 8
 17 ¹⁷ ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην
 αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν 16, 7
 18 τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. ¹⁸ καὶ ἡ γυνή 16, 19
 ἦν εἶδες ἔστιν ἢ πόλις ἢ μεγάλη ἢ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν
 βασιλέων τῆς γῆς.

4. αυτησ sec : κ add και της γης 6. ειδον | κ* το αιματι, κc του αιμα-
 τος (sine εκ) | κ θανμ. μεγ. ειδων αυτην 8. om το ante θηριον | ε κ τα
 ονοματα | βλεποντες | κ* και παλιν παρσται, ε καιπερ εστιν · 9. ορη
 εισιν επτα 10. κ επτα βασ. εισιν | και ο εισ | κ δει post μιναιρον
 11. κ ουκ εστιν, ουτος ο ογδ. εστ. 12. αλλ 13. αυτων : αυτων |
 διαδιδωσουσιν 15. τα υδατα : κ* ταυτα α | κ* οπου πορνη | λαοι :
 κ praem και 16. και το θηριον : επι το θηριον | εν πυρι 17. αχρι
 τελεσθη τα ρηματα τ. θεου 18. κ om η ante εχουσα | κ επι τ. βασι-
 λεων

XVIII.

Babylonis meretricis magnae lapsus nuntiatur. Pii inde exire iubentur.
Lugentes et laetantes de lapsu. Execratio angeli.

- 16, 1 Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ 1
οὐρανοῦ, ἔχοντα ἑξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς
δόξης αὐτοῦ. ² καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων· ἔπεσον ἔπεσον 2
- 14, 8 Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων καὶ
Ez 44 11sa φυλακὴ παντός πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντός ὄρνέου
12, 21 s ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου, ³ ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς 3
14, 8
17, 2 πορνείας αὐτῆς πέπωκαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
Ier 51, 7 μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως
Nab 2, 4 τοῦ στρήγνου αὐτῆς ἐπλούτησαν. ⁴ καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ 4
Ier 51, 6-9 τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· ἐξέλθατε ὁ λαός μου ἐξ αὐτῆς, ἵνα μὴ
συγκοινωνήσητε ταῖς ἀμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς
ἵνα μὴ λάβητε, ⁵ ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἀμαρτίαι ἄχρι τοῦ 5
Ez 137, 8 οὐρανοῦ καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. ⁶ ἀπό- 6
δοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε τὰ διπλά κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασε κεράσατε αὐτῇ
Ez 47, 7-8 διπλὸν· ⁷ ὅσα ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηγίασεν, τοσοῦτον δότε 7
αὐτῇ βασανισμόν καὶ πένθος. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει ὅτι
κάθημαι βασίλισσα καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω,
⁸ διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἤξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ 8
πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς
κύριος ὁ θεὸς ὁ κρῖνας αὐτήν.
- Ez 26, 16 Καὶ κλαίονται καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς 9
27, 30 γῆς οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηγιάσαντες, ὅταν βλέπω-
σιν τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, ¹⁰ ἀπὸ μακρόθεν ἐστηκότες 10
16, 19 διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ
πόλις ἡ μεγάλη, Βαβυλῶν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾶ ὥρᾳ ἦλθεν
Ez 27, 36 ἡ κρίσις σου. ¹¹ καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν 11
Ez 27, 5 s ἐπ' αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι, ¹² γόμον 12
17, 4 χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαριτῶν καὶ βυσσί-
νου καὶ πορφύρας καὶ σιρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον
θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου
τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμαῶν, ¹³ καὶ 13

XVIII, 1. Καὶ μετὰ ταυτ. | om ἄλλον 2. ἐν (κ om) ἰσχυρᾷ φωνῇ :
ἐν ἰσχυρῇ φωνῇ μεγάλῃ | κ om alterum ἔπεσον | δαιμονίων 3. κ πεπω-
κασιν, ε πεπωκε 4. ἐξέλθατε | ἐξ αὐτῆς ante ο λα. μου | συγκοινοῦ. | ἐκ
τῶν πλ. αὐτῆς post ἵνα μὴ λαβ. pon 5. ἠκολούθησαν 6. ἀπέδωκ.
νμιν | και (κ om) διπλώσατε αὐτὴ διπλά 7. εδοξ. εαυτῆν | om οτι sec
8. κ* ο θεος ο κυριος | κρινων 9. κλαυο. αὐτην | επ αὐτη | κ* om και
στρηγιας. | κ ιδωσιν pro βλεπ. | πυρωσεως : κ* πτωσεως 10. ἐν μια ὥρα
11. τῆς γῆς : κ add σου | επ αὐτη 12. μαργαριτου | βυσσου | σιρικου |
κ om και μαρμαρων

- κιννάμωμον και ἄμωμον και θυμαμάματα και μύρον και λίβανον και
 οἶνον και ἔλαιον και σεμίδαλιν και σίτον και κτήνη και πρόβατα,
 14 και ἵππων και ῥεδῶν και σωμάτων, και ψυχὰς ἀνθρώπων, ¹⁴ και
 ἡ ὀψώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, και
 πάντα τὰ λιπαρὰ και τὰ λαμπρὰ ἀπόλωτον ἀπὸ σοῦ, και οὐκέτι
 15 οὐ μὴ αὐτὰ εὐρήσουσιν. ¹⁵ οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντες ἀπ' Ex 27, 20
 αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασιτισμοῦ
 16 αὐτῆς κλαίοντες και πενθοῦντες, ¹⁶ λέγοντες· οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις 10, 19
17, 4
 ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον και πορφυροῦν και κόκκινον,
 και κεχρυσωμένη ἐν χρυσῷ και λίθω τιμίῳ και μαργαρίτῃ, ὅτι 19
 17 μιᾶ ὥρα ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. ¹⁷ και πᾶς κυβερνήτης Ex 27, 27
 και πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων και ναῦται και ὅσοι τὴν θάλασσαν
 18 ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν ¹⁸ και ἔκραζον βλέποντες τὸν Ex 24, 10
 καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς λέγοντες· τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ
 19 μεγάλῃ; ¹⁹ και ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν και ἔκραζον Ex 27, 20
 κλαίοντες και πενθοῦντες, λέγοντες· οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, 10, 16
 ἐν ἣ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσῃ ἐκ
 20 τῆς τιμότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾶ ὥρα ἠρημώθη. ²⁰ εὐφραίνου ἐπ' Ex 44, 23
 αὐτῇ, οὐρανὲ και οἱ ἅγιοι και οἱ ἀπόστολοι και οἱ προφῆται, ὅτι
 ἔκριθεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.
 21 Και ἦρεν εἰς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν, και 1er 51
(28), 63 ο
 ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν λέγων· οὕτως ὀρημάτι βληθήσεται
 22 Βαβυλῶν ἡ μεγάλη πόλις, και οὐ μὴ εὐρεθῆ ἔτι. ²² και φωνὴ Ex 24, 8
1er 25, 10
 κιθαρῳδῶν και μουσικῶν και αὐλητῶν και σαλπιστῶν οὐ μὴ
 ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι, και πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὐρεθῆ
 23 ἐν σοὶ ἔτι, και φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι, ²³ και φῶς Ex 22, 8
1er 16, 9
 λύχνου οὐ μὴ φάνη ἐν σοὶ ἔτι, και φωνὴ τυμφίον και τυμφῆς οὐ
 μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι, ὅτι οἱ ἔμποροὶ σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες
 τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλαγήθησαν πάντα τὰ ἔθνη,
 24 ²⁴ και ἐν αὐτῇ αἵματα προφητῶν και ἁγίων εὐρέθη και πάντων
 τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

13. κιννάμωμον, κ κινναμωμον | om και αμωμον 14. σου pri : pon
 post ψυχῆς | ἀπόλωτον : ἀπῆλθεν | ου μη ευρηση αυτα 16. και λε-
 γοντες | κ κεχρυσωμενον | μαργαριταιω 17. ο επι τοπ. πλεων : επι
 των πλοιων ο ομιλος 18. βλέποντες : ορωντες 19. κ επι της
 κεφαλῆς | κ ουαι tantum semel | om τα 20. επ αυτην | om και οι
 ante αποστολ. 21. κ* λιθον ισχυρον, item κ ως λιθον μεγαν | ετι :
 κ add εν αυτη 22. κ om και ab initio | κ σαλπιγγων | κ om πασης
 τεχνης | κ om και φω. μυλου ου μη ακ. εν σοι ετι 23. φαρμακεια
 24. ε κ αιμα

XIX.

Hymnus caelestium de deo iusto iudice. Agni nuptiae parantur. Christus cum suis vincit bestiam eiusque cultores. Epulum avium.

^{12, 10} Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν ¹
^{Ps 104, 25} τῷ οὐρανῷ λεγόντων· ἀλληλουΐα, ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ
^{16, 7} δύναμις τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ² ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις ²
αὐτοῦ, ὅτι ἐκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἧτις ἐφθειρεν τὴν
γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων
^{Dt 32, 43} αὐτοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς. ³ καὶ δεύτερον εἶρηκαν· ἀλληλουΐα, καὶ ³
^{Ex 24, 10} ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ⁴ καὶ ⁴
ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρες καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα,
^{Ps 104, 48} καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθήμενῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγοντες·
^{Ps 124, 1} ἄμην ἀλληλουΐα. ⁵ καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα· ⁵
αἰεῖται τῷ θεῷ ἡμῶν, πάντες οἱ δούλοι αὐτοῦ, οἱ φοβούμενοι
^{14, 2} αὐτόν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. ⁶ καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου ⁶
^{Ex 1, 24} πολλοῦ καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν
ἰσχυρῶν, λεγόντων· ἀλληλουΐα, ὅτι ἐβασίλευσεν κύριος ὁ θεὸς
^{Ps 112, 24} ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ. ⁷ χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιωμέν, καὶ δῶμεν τὴν ⁷
δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
^{15, 6} ἠτόίμασεν ἑαυτὴν, ⁸ καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον ⁸
λαμπρὸν καθαρόν. τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων
^{14, 13} ἐστίν. ⁹ Καὶ λέγει μοι· γράψον· μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ ⁹
γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι
^{21, 5} ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ εἰσίν. ¹⁰ καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ ¹⁰
^{22, 6} προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· ὄρα μὴ· σύνδουλός σου εἰμὶ
καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ
θεῷ προσκύνησον. ἡ γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστίν τὸ πνεῦμα τῆς
προφητείας.
^{6, 2} Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεφημένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, ¹¹
καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ
ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. ¹² οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλόξ ¹²
^{12, 3} πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων ὄνομα
^{2, 17} γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός, ¹³ καὶ περιβεβλημένος ¹³
^{Ex 62, 12} ἱμάτιον περιγεραμμένον αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ

XIX, 1. Καὶ μετὰ ταυτ. | ε (non εε) om ωσ | οχλου πολλου μεγαλην |
λεγοντος | και η δοξα : add και η τιμη | κυριω τω θεω ημων 2. εκ της
χειροσ 4. επεσον | εικοσι και τεσσαρ. | τεσσαρα | κ* om ζωα | επι του
θρονου 5. κ* φωναι et εξηλθον λεγουσαι | τον θεον | και οι φοβουμ. |
και οι μικρ. 6. λεγοντας, κ λεγοντων | κ ο θεοσ ο κυριος | ημων : om
7. αγαλλωμεθα | κ* δασομεν 8. καθαρον και λαμπρον | σοτι των
αγιων 9. του γαμου : κ* om | κ* om και λεγει μοι loc sec | λογοι : κ*
add μου | αλη. γισι του θεου 10. επεσον | κ* om σου post αδελφ. | του
ιησου bis 11. ανωγωμενον | κ πιστοσ καλονμενοσ 12. ωσ φλοξ
13. περιγεραμμ. : βαβαμμενον | καλειται, κ* κεκλητο

- 14 λόγος τοῦ θεοῦ. ¹⁴ καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει
 αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσιον λευκὸν καθαρὸν. ⁸
 15 ¹⁵ καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν
 αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτοὺς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ ^{1, 16}
 σιδηρᾷ, καὶ αὐτοὺς πατεῖ τὴν ληθὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ^{2, 12}
 16 ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. ¹⁶ καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον ^{12, 5}
 καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον· βασιλεὺς βασιλέων ^{Ps 2, 9}
 καὶ κύριος κυρίων. ^{14, 19}
 17 Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἐστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν ἐν ^{Es 63, 8}
 φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσου-
 ρανήματι· δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, ¹⁷⁻²⁰
 18 ¹⁸ ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρ-
 κας ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν,
 καὶ σάρκας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ
 19 μεγάλων. ¹⁹ Καὶ ἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ ^{17, 12}
 τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ ^{16, 14}
 τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.
 20 ²⁰ καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ^{16, 13}
 ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάτησεν τοὺς λαβόν-
 τας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνούντας τῇ εἰκόνι
 αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τῆς
 21 καιομένης ἐν θείῳ. ²¹ καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκρίθησαν ἐν τῇ ῥομ- ^{Es 30, 22}
 φαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐξελεύσει ἐκ τοῦ στό-
 ματος αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν
 αὐτῶν.

XX.

Dracone ligato resurgunt ad regnum mille annorum. Gog et Magog.
 Diabolo perditio fit iudicium extremum.

- 1 Καὶ ἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν ^{18, 1}
 2 κλεῖν τῆς ἄβυσσου καὶ ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. ² καὶ
 ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ ἐστὶν ὁ διάβολος ^{12, 9}
 3 καὶ ὁ σατανᾶς, καὶ ἔδρασε αὐτὸν χίλια ἔτη, ³ καὶ ἔβαλεν αὐτὸν ^{Es 24, 22}
 εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα

14. ε^ο τα στρατ. τα εν | κ* ενδεδυμενοις | ε κ λευκ. και καθαρ.
 15. πατασση, κ παταξει | του θυμου : κ post της οργ. pon | και της
 οργ. 16. κ om επι sec | το ονομα 17. κ αλλον pro ενα | om εν post
 εκραξ. | πετωμενοις | και συναγαγε | το δειπν. του μεγαλου θε.
 18. κ επ αυτοις | om τε | κ των μεγαλ. 19. ειδον | om τον 20. μετα
 τουτου | κ* την εικονα | την καιομενην | εν τω θειω 21. εξελθουση :
 εκπορευομενη

XX, 1. ε κ ειδον | κ* om εκ του ουραν. | κλειδα | κ εν τη χειρι
 2. τον οφιν τον αρχαιον ος εστι διαβολ. και σατ. 3. εκλεισεν : add
 αυτον

μη πλανήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα

17, 10 δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

Dan 7, 9 Καὶ ἶδον θρόνονσ, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτοῖσ, καὶ κρίμα 4
22, 27 ἐδόθη αὐτοῖσ, καὶ τὰσ ψυχὰσ τῶν πεπελεκισμένων διὰ τῆν μαρ-
6, 9 etc τυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύ-
νησαν τὸ θηρίον οὐδὲ τῆν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ
χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τῆν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν
καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη. ⁵ οἱ λοιποὶ τῶν 5
νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστα-
σις ἡ πρώτη. ⁶ μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστά- 6
E^s 61, 6 σει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δευτέρος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν,
ἀλλὰ ἔσονται ἱερεῖσ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν
μετ' αὐτοῦ τὰ χίλια ἔτη.

E: 38, 29 Καὶ ὅταν τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη, λυθῆσται ὁ σατανᾶσ ἐκ 7
τῆσ φυλακῆσ αὐτοῦ, ⁸ καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν 8
ταῖσ τέσσαρσιν γωνίαισ τῆσ γῆσ, τὸν Γῶγ καὶ Μαγῶγ, συνα-
γαγεῖν αὐτοῖσ εἰσ τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸσ αὐτῶν ὡσ ἡ ἄμμος
τῆσ θαλάσσησ. ⁹ καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτωσ τῆσ γῆσ, καὶ ἐκῦ- 9
κλευσαν τῆν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τῆν πόλιν τῆν ἡγαπημέ-
21, 2 νην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτοῖσ·
¹⁰ καὶ ὁ διάβολοσ ὁ πλανῶν αὐτοῖσ ἐβλήθη εἰσ τῆν λίμνην τοῦ 10
19, 20 πυρὸσ καὶ τοῦ θεοῦ, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτησ,
καὶ βασανισθῆσουσται ἡμέρασ καὶ νεκτοῖσ εἰσ τοῖσ αἰῶνασ τῶν
αἰῶνων.

Dan 7, 9 Καὶ εἶδον θρόνονσ μέγαλ λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐ- 11
τόν, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἐφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανόσ, καὶ τόποσ
οὐχ εὔρέθη αὐτοῖσ. ¹² καὶ εἶδον τοῖσ νεκροῖσ τοῖσ μέγαλοσ καὶ 12
τοῖσ μικροῖσ ἐστῶτασ ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοιχθη-
σαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοιχθη, ὃ ἐστιν τῆσ ζωῆσ· καὶ ἐκρίθησαν
Mal 3, 16 οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖσ βιβλίοισ κατὰ τὰ ἔργα αὐ-
τῶν. ¹³ καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοῖσ νεκροῖσ τοῖσ ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ 13
6, 8 θάνατοσ καὶ ὁ ἄδησ ἔδωκεν τοῖσ νεκροῖσ τοῖσ ἐν αὐτοῖσ, καὶ

8. κ πλανησαι | ετι : post τα εθνη. pon | και μετα 4. ε κ ειδον | κ ει
τινωσ ουν ου | τω θηρω | ουτε | ε^ο τη εικονι | μετωπον : add αυταν |
ε (non ε^ο) om του ante χριστ. | τα χιλια 5. οι δε λοιπ. | ανεζησαν |
αχρι : εωσ 6. ο θανατ. ο δευτ. | αλλ εσουτ. | κ και του θεου | om τα
8. κ παντα τα εθνη | κ om τα sec | κ τετρασι | κ* om της γης | κ* om
του ante γωγ | και του μαγωγ | συναγαγειν : κ praem και | om του ante
πολεμ. | om αυταν 9. ε κ εκυκλωσαν | εκ τ. ουρανου : praem απο του
θεου 10. om του sec | ε κ om και post οπου | κ και οπου ο ψευδ.
11. λευκον μεγαλ | επ αυτου, κ επανου αυτου | om του ante προσωπ.
12. τ. νεκρουσ : κ* add και | τ. νεκρ. μικρ. και μεγαλ. | κ* εστωτ. επι
του θεου | ηνεωχθησαν, κ ηνεωχθη (sed κ* om κ. αλλ. βιβ. ηνωσ.) | βιβλιον
αλλο | ε κ ηνεωχθη | κ εν ταισ βιβλοισ 13. τουσ εν αυτη νεκρουσ |
τουσ εν αυτοισ νεκρουσ

- 14 ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. ¹⁴ καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. οὗτος ὁ θάνατος ^{21, 8}
 15 ὁ δευτέρος ἐστίν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός. ¹⁵ καὶ εἴ τις οὐχ εὐρέθη ^{2, 5 etc}
 ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ
 πυρός.

XXI.

Novum caelum, nova terra, nova Hierosolyma. Novae urbis, sponsae agni, splendor caelestis. Duodecim portae ac lumen caeleste.

- 1 Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶτος ^{εβ 65, 17}
 οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. ^{66, 22} ^{2 P 2, 13}
 2 ² καὶ τὴν πόλιν τὴν ἀγίαν Ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνου- ^{3, 12}
 σαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κε- ^{Ho 12, 22}
 3 κοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. ³ καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ ^{εβ 37, 27}
 θρόνου λεγούσης· ἰδοὺ ἡ σικνη τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων,
 καὶ σικηώσκει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ ^{2 Co 6, 16}
 4 αὐτὸς ὁ θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν, ⁴ καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον
 ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε ^{7, 17}
 πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ^{εβ 25, 8}
 5 ἀπῆλθαν. ⁵ καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ· ἰδοὺ καινὰ ^{εβ 43, 19}
 ποιῶ πάντα. καὶ λέγει· γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ ^{22, 6}
 6 καὶ ἀληθινοὶ εἰσιν. ⁶ καὶ εἶπέν μοι· γέγοναν. ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ ^{19, 9}
 τὸ ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω αὐτῷ ἐκ τῆς ^{16, 17}
 7 πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. ⁷ ὁ νικῶν κληρονομήσει ^{2 etc}
 8 ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. ⁸ τοῖς δὲ
 δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελγμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοις ^{22, 15}
 καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσιν τοῖς ψευδέσιν τὸ
 μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἐστίν ὁ ^{20, 10}
 θάνατος ὁ δευτέρος. ^{20, 14}
 9 Καὶ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιά- ^{15, 1}
 λας τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ' ^{17, 1}
 ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δεῖξω σοὶ τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. ^{19, 1}

13. κ κατεκριθησαν 14. ουτος : κ praem και | εστιν ο δευτερ. θανατ., κ ο δευτ. θαν. εστιν | om η λιμνη του πυρ. 15. κ* ευρεθησεται

XXI, 1. παρηλθε 2. και : add εγω ιωαννης | ειδον : ante την πολιν pon | απο του θρου εκ τ. ουρ. 3. κ* και φωνη μεγαλη et λεγουσα | θρουου : ουρανου | κ* σοκηωσεν | κ om και ante αυτος | μετ αυτων : add εθου αυτων 4. εξαλειψει : add ο θρουσ | κ* δρακν (ut iam 7, 17) | απο των οφθ. | ο θανατος | κ ουτ. κραυγ. ουτ. πενθ. omissis ουτ. πονος | ετι sec : in κ εκ ετι factum οτι (ab ipso * ut vdir). Iam igitur deest ετι. | απηλθον, κ απηλθεν 5. επι του θρουου | παντα ποιω | λεγει : add μοι | αληθιν. και πιστ. 6. ειπεν : κ λεγει | γεγονε, κ* γεγονα | εγω ειμι το Α | αυτω : om | κ* δωρεασ 7. ταυτα : παντα | ο υιοσ 8. τοιοσ δε δειλοιοσ : δειλοιοσ δε | φαρμακευσι | ο δευτερ. θανατ. 9. ηλθεν : add προς με | om εκ | φιαλ. τασ γεμουσασ των | την νυμφ. του αρνι. την γυναικα

10 και ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ 10
 Et 40, 2 ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ
 2 τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, 11 ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ 11
 φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλ-
 Et 48, 31a λίζοντι· 12 ἔχουσα τείχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώ- 12
 δεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα
 ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἔστιν τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραήλ.
 13 ἀπὸ ἀνατολῆς πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, 13
 καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς.
 14 καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχων θεμελίουσ δώδεκα, καὶ ἐπ' αὐ- 14
 Et 40, 3 τῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. 15 καὶ 15
 ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κλάμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ
 Et 41, 21 τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. 16 καὶ 16
 ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον τὸ
 πλάτος. καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων
 δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς
 ἴσα ἔστιν. 17 καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα 17
 Zach 2, 5 τεσσαρῶν πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὃ ἔστιν ἀγγέλου. 18 καὶ 18
 ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἴασις, καὶ ἡ πόλις χρυσοῦν κα-
 Et 54, 11a θαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ. 19 οἱ θεμελίου τοῦ τείχους τῆς 19
 Et 28, 17a πόλεως παντὶ λίθῳ τιμῷ κεκοσμημένοι· ὁ θεμελίος ὁ πρῶτος
 ἰάσις, ὁ δεύτερος σάπφειρος, ὁ τρίτος χαλκηδόν, ὁ τέταρτος
 σμάραγδος, 20 ὁ πέμπτος σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἕβδομος 20
 χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βήρυλλος, ὁ ἔνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος
 χρυσόπρασος, ὁ ἐνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος.
 12 21 καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες δώδεκα μαργαρίται· ἀνά εἰς ἕκαστος 21
 τῶν πυλῶνων ἡς εἷς ἐνὸς μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως
 χρυσοῦν καθαρὸν ὡς ὕαλος διαυγής. 22 καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν 22
 αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστίν,
 Et 60, 19 22, 5 καὶ τὸ ἄρνιον. 23 καὶ ἡ πόλις οὐ χρειὰν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς
 Et 60, 3a αὐτῆς, ἵνα φαινῶσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν
 23, 5 τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν, 24 καὶ περιπατήσουσιν τὰ 24
 ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν
 25 τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν, 25 καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ 25

10. επ ορος | την πολιν : add την μεγαλην 11. και ο φωστὴρ 12. εχου-
 σαν τε | εχουσαν πυλ. | κ επι τους πυλωνας | ονοματα : κ add αυτων |
 κ γεγραμμενα | των υιων 13. απ ανατ. | και απο ter : om και ter
 14. εχον | επ αυτων : εν αυτοις | om δωδεκα ante ονοματ. 15. om
 μετρον 16. οσον : τοσουτον εστιν οσον και | 5° επι σταδίουσ 17. τσα-
 ρακ. | κ πηχων 18. και η : και ην η, κ* και ην | ενδομήσις | ομοια
 19. ε κ* και οι θεμελ. | ο πρῶτος : κ ο εις 20. σαρδίουσ | ενατος |
 κ* τοπαδιον | κ* αμεθυστινοσ, κ* αμεθυσσοσ 21. κ και οι ιβ' πυλ.
 (κ* add ιβ') μαργαριται | διαυγησ : διαφανησ 22. κ* οτι ο κυρ. ο θεοσ
 23. φαινῶσιν εν αυτη 24. και τα εθνη των σωζομενων εν τω φωτι
 αυτησ περιπατησουσι | την δοξαν και την τιμην αυτων

26 κλεισθῶσιν ἡμέρας, νύξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ, ²⁶ καὶ οἴσουσιν τὴν
 27 δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν. ²⁷ καὶ οὐ μὴ εἰσελθῆ καὶ 52, 1
 εἰς αὐτήν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν βδέλυγμα καὶ ψεύδος, εἰ μὴ
 οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

XXII.

Flumen arborque vitae. Beatitas aeterna. Iohannes testis fidus. Pro-
 missa et comminationes dei. Verba fida et sancte tuenda. Christi reditus
 certus.

1 Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύσταλλο- καὶ 47, 1
 2 λον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου. ² ἐν
 μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν ^{2, 7}
 ἔξυλον ζωῆς ποιῶν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδι- καὶ 47, 7
 3 δόντος τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν
 4 τῶν ἐθνῶν. ³ καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ θρόνος Zach 14, 11
 τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δούλοι αὐτοῦ
 5 λατρεύσουσιν αὐτῷ ⁴ καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ
 6 ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. ⁵ καὶ νύξ οὐκ ἔσται ἔτι, ^{7, 2, 22}
 καὶ οὐκ ἔχουσιν χρεῖαν φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι
 κύριος ὁ θεὸς φωτίζει ἐπ' αὐτοῖς, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς Dan 7, 27
 6 αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ⁶ καὶ εἶπέν μοι· οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ 21, 5
 ἀληθινοί, καὶ ὁ κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν
 ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ 1, 1
 7 γενέσθαι ἐν τάχει. ⁷ καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν 2, 11
 τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.
 8 Καγὼ Ἰωάννης ὁ βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα· καὶ ὅτι ἤκουσα
 καὶ ἔβλεπα, ἔπεσα προσκνηθῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ
 9 ἀγγέλου τοῦ δεικνύντος μοι ταῦτα. ⁹ καὶ λέγει μοι· ὄρα μὴ 19, 10
 σύνδουλόσ σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν
 τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύ-
 10 ησον. ¹⁰ καὶ λέγει μοι· μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφη- 10, 4
 11 τείας τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. ¹¹ ὁ ἀδικῶν 1, 3
 ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἠνυπαρὸς ἠνυπαρῆτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος Dan 12, 10
 δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.

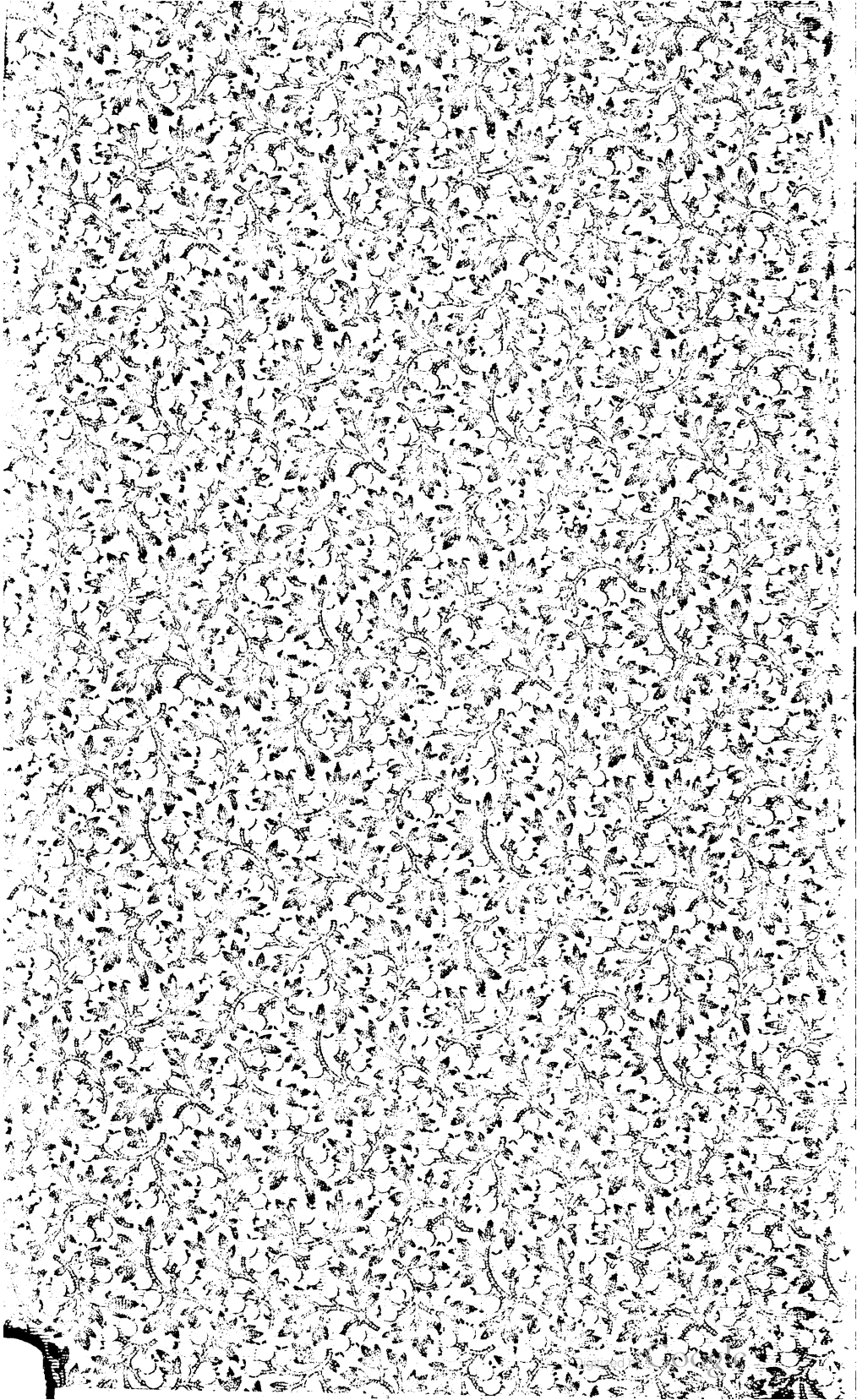
27. κ εἰσελθῶσιν | κοινουν και ποιουν | κ* ωσει βδελυγμ. | αρνιον : κ ουρανον

XXII, 1. καθαρων ποταμον | κ om του ante θρονου 2. εντευθεν και εντευθεν, κ ενθεν και ενθεν | ε κ ποιουν | μηνα : add ενα | αποδιδουν | κ τους καρπουσ et των ξυλων | κ om των ante εθν. 3. καταναθεμα | κ* om ετι | κ om ο 4. επι των : κ praem και 5. εσται ετι : εστ. εκει | χρεσιαν ουκ εχου. | om φωτος ante λυχνου | φωτιζει | om επ 6. om ο ante κυριος | τ. πνευματ. των : των αγιων | απωστειλεν : κ* add με 7. om και | κ ερχονται 8. και εγω | ο βλεπ. ταυτα κ. ακου. | επισσον | δεικνυοντασ 9. ειμι : praem γαρ 10. οτι ο καιροσ 11. και ο ρυπων ρυπωσατω | ο δικ. δικαιοθρητω

Es 40, 10¹ Ἴδου ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι¹²
 ἐκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. ¹³ ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω, ὁ 13
 21, 6^{1, 8} πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ¹⁴ μακάριοι οἱ πλύνον- 14
 7, 14^{7, 14}τες τὰς στολάς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἔξοσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον
 Phi 2, 2^{21, 8} τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσελθῶσιν εἰς τὴν πόλιν. ¹⁵ ἔξω οἱ 15
 κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδω-
 λολάτραι καὶ πᾶς ποιῶν καὶ φιλῶν ψεῦδος. ¹⁶ ἐγὼ Ἰησοῦς 16
 Es 11, 1^{5, 5} ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλη-
 2, 28^{2, 28}σίαις. ἐγὼ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυεὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ
 Es 55, 1^{Es 55, 1}πρωϊνός. ¹⁷ καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου. καὶ 17
 ὁ ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω
 ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.
 Dt 4, 2^{Dt 4, 2} Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφη- 18
 τείας τοῦ βιβλίου τούτου. εἴάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει
 ἐπ' αὐτὸν ὁ θεὸς τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ
 15, 1^{15, 1} αὐτοῦ. ¹⁹ καὶ εἴάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς 19
 προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ
 ξύλου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἀγίας, τῶν γεγραμμένων
 ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.
 7. 17^{7. 17} Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναί, ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν, ἔρχου 20
 κύριε Ἰησοῦ.
 He 12, 25^{He 12, 25} Ἦ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων. 21
 etc

12. και ιδου | κ* αποδοθῆναι | εργ. αυτου εσται 13. εγω εμι το Α και το Ω, αρχ. κ. τελ., ο πρωτ. και ο εσχ. 14. μακαρ. οι ποιουντες τας εντολας αυτου 15. εξω δε | πασ ο φιλων και ποιων 16. του δαβιδ | ο πρωϊνος : και ορθρινος 17. κ om το et η | ερχου bis et ερχοσθω : ελθῃ bis et ελθεται | και ο θελων λαμβαντω το υδ. 18. συμμαρτυρουμαι γαρ παντι ακουοντι | επιθη : επιτιθη, κ επιθησει | προσ ταυτα | ο θεος επ αυτον | om τω 19. εαν (κ αν) τισ αφαιρη | λογων (κ add τουτων) βιβλου | αφελει : αφαιρησει | απο βιβλου της ζω. | και των γεγραμμ. εν βιβλω 20. ταυτα : κ* add ειναι | ταχυ· αμην. Ναι ερχου 21. του κυριου ημων ιησ. χριστου μετ. πα. υμων. Αμην.

IX OFFICINA BERNHARDI TAUCHNITZ.

~~OCT 15 1958~~

C

